BZIKRA

AZ SZKP KÖZPONTI BIZOTTSÁGA MELLETT MŰKÖDŐ
MARX—ENGELS—LENIN—SZTÁLIN INTÉZET

A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA PÁRTJA

KONGRESSZUSAINAK, KONFERENCIÁINAK ÉS KÖZPONTI BIZOTTSÁGI PLÉNUMAINAK

HATÁROZATAI

1898—1954

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA PÁRTJA

KONGRESSZUSAINAK, KONFERENCIÁINAK ÉS KÖZPONTI BIZOTTSÁGI PLÉNUMAINAK

HATÁROZATAI

II. RÉSZ

1924—1930

SZIKRA BUDAPEST 1954

Az orosz eredeti címe:

КПСС

В РЕЗОЛЮЦИЯХ И РЕШЕНИЯХ
СЪЕЗДОВ, КОНФЕРЕНЦИЙ И ПЛЕНУМОВ ЦК

ИЗДАНИЕ СЕДЬМОЕ

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
1953

Felelős kiadó a Szikra Könyvkiadó vezérigazgatója

1924—1930

AZ OK(b)P TIZENHARMADIK KONGRESSZUSA

Moszkva. 1924 május 23—31

A kongresszuson 748 szavazati joggal rendelkező küldött vett részt, összesen 735 881 párttag képviseletében, akik közül 241 591 a lenini behívóra lépett a pártba, 127 741 pedig a lenini behívó előtti tagjelölt volt. Tanácskozási joggal 416 küldött vett részt a kongresszuson.

Napirend: 1) A szavazati jognak az OKP tagjelöltjei számára az OKP XIII. kongresszusa küldötteinek választásánál való megadásáról; 2) A KB politikai beszámolója; 3) A KB szervezeti beszámolója; 4) A Központi Revíziós Bizottság beszámolója; 5) A KEB beszámolója; 6) Az OKP-t a Komintern Végrehajtó Bizottságában képviselő küldöttség beszámolója; 7) A belkereskedelemről és a szövetkezetekről: a) Az áruforgalomról és a tervmunkáról; b) A szövetkezetekről; 8) A falusi munkáról; 9) A párt szervezeti kérdéseiről; 10) Az ifjúság körében végzett munkáról; 11) Jelentés Marx és Engels kéziratairól; 12) Jelentés a Lenin Intézet munkájáról; 13) A központi pártszervek megválasztása.

A kongresszuson a KB munkájáról I. V. Sztálin, a KEB munkájáról V. V. Kujbisev, a párt szervezeti kérdéseiről V. M. Molotov, a szövetkezetekről A. A. Andrejev, a falusi munkáról M. I. Kalinyin és N. K. Krupszkaja tartotta a beszámolót.

A kongresszus egyhangúlag elítélte, s a marxizmustól való kispolgári elhajlásnak, a leninizmus revíziójának minősítette a trockista ellenzék platformját, és megerősítette a XIII. pártkonferenciának „A pártépítésről", továbbá „A vita eredményei és a kispolgári elhajlás a pártban" című határozatait.

A kongresszus a város és a falu közti összefogás megszilárdításának feladatából kiindulva kiadta az ipar, elsősorban a könnyűipar

további fejlesztésének irányelvét, s egyszersmind hangsúlyozta a kohászat gyors fejlesztésének szükségességét.

A kongresszus jóváhagyta a Belkereskedelmi Népbiztosság megalakítását, s azt a feladatot tűzte a kereskedelmi szervek elé, hogy hódítsák meg a piacot és szorítsák ki a magántőkét a kereskedelemből.

A kongresszus kitűzte azt a feladatot, hogy növelni kell a parasztságnak nyujtott olcsó állami hitelt, és ki kell szorítani a faluból az uzsorásokat.

A falusi munka fő feladataként a kongresszus kiadta azt a jelszót, hogy minden erővel törekedni kell a paraszttömegeknek szövetkezetekben való tömörítésére.

A XIII. kongresszus pártunknak V. I. Lenin halála utáni első kongresszusa volt.

A kongresszus rámutatott a lenini behívó óriási jelentőségére, és felhívta a párt figyelmét arra, hogy fokozni kell a fiatal párttagoknak — elsősorban a lenini újoncoknak — a leninizmus alapjaival való megismertetésére irányuló munkát.

A kongresszus a Központi Bizottságba a következőket választotta meg: I. V. Sztálin, V. M. Molotov, K. J. Vorosilov, A. A. Andrejev, F. E. Dzerzsinszkij, L. M. Kaganovics, M. I. Kalinyin, Sz. M. Kirov, D. Z. Manuilszkij, A. I. Mikojan, G. K. Ordzsonikidze, M. V. Frunze, A. D. Cjurupa és mások; póttagnak A. J. Badajevet és másokat. A KEB tagjaivá a következőket választották: V. V. Kujbisev, N. K. Krupszkaja, F. V. Lengnyik, M. F. Skirjatov, N. M. Svernyik, J. M. Jaroszlavszkij, R. Sz. Zemljacska és mások.

A kongresszus háromtagú Revíziós Bizottságot is választott.

1924 június 2-án az OK(b)P-nak a XIII. kongresszuson megválasztott Központi Bizottsága teljes ülést tartott. A teljes ülés megválasztotta a KB végrehajtó szerveit: a Politikai Irodát, a Szervező Irodát és a Titkárságot.

I. A KONGRESSZUS HATÁROZATAI ÉS RENDELKEZÉSEI

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJÁRÓL

A XIII. kongresszus teljes egészében jóváhagyja a Központi Bizottság helyes politikai vonalát és szervező munkáját, amely nehéz és bonyolult körülmények között, a munka minden terü-

letén rendkívül komoly eredményeket biztosított a párt számára. A kongresszus megelégedéssel állapítja meg, hogy a Központi Bizottság jó munkát végzett az elmult beszámolási időszakban, a KB munkájának első olyan évében, amikor a KB és az egész párt nélkülözte Lenin elvtárs közvetlen vezetését.

A kongresszus teljes egészében megerősíti a XIII. Összszövetségi Pártkonferenciának „A pártépítésről", továbbá „A vita eredményeiről és a kispolgári elhajlásról" hozott határozatait, s határozatilag kimondja, hogy ezeket az OKP XIII. kongresszusának határozataihoz kell csatolni. A kongresszus teljes helyeslését fejezi ki a párt Központi Bizottságának azért a szilárdságért és bolsevik engesztelhetetlenségért, amelyet a vita idején a leninizmus alapjainak a kispolgári elhajlásokkal szemben való megvédése során tanúsított.

A kongresszus jóváhagyja a Központi Bizottság irányította külpolitikát, amelynek eredményeképpen több nagy burzsoá állam de jure elismerte a Szovjetuniót.

A kongresszus megbízza a Központi Bizottságot, hogy a jövőben is a lehető legnagyobb óvatossággal járjon el a koncessziók kiadásában, védelmezze a leghatározottabban a külkereskedelmi monopóliumot, fejlessze a gabonakivitelt, és gondoskodjék külkereskedelmünk aktív mérlegének megerősítéséről.

Tekintettel a kialakult új nemzetközi helyzetre, nevezetesen arra, hogy a világ valamennyi országának burzsoáziája makacsul a cári adósságok visszafizetésére és a külföldi nagytőkések államosított javainak megtérítésére próbálja kényszeríteni a Szovjetuniót, a kongresszus különösen szükségesnek tartja, hogy a Szovjetunió dolgozó népét, kivált a falvak népét gondosabban és rendszeresebben tájékoztassuk a pártnak és a szoviet hatalomnak a nemzetközi politika kérdéseire vonatkozó legfontosabb határozatairól.

A kongresszus megelégedéssel állapítja meg, hogy a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének megalakítása sikeresen befejeződött, s ezzel létrejött a Szovjetunióban élő nemzetek testvéri és békés együttélésének szilárd alapja.

A kongresszus megbízza a párt Központi Bizottságát, ügyeljen gondosan arra, hogy a nemzeti kérdésről az OKP XII. kongresszusán hozott határozatoknak megfelelően a Szovjetunióban élő kivétel nélkül valamennyi nemzet jogai biztosítva legyenek.

A kongresszus megállapítja, hogy a párt által követett új gazdasági politika igazolta azoknak a feladatoknak helyességét, amelyeket a párt e politikával kapcsolatban kitűzött.

Az új gazdasági politika nyomán világosan megmutatkozott

az általános gazdasági fellendülés: kétségtelenül fellendülőben van a mezőgazdaság; fejlődik az állami ipar, és fokozódik koncentrációja; fokozatosan emelkedik a munkabér, és bizonyos eredmények észlelhetők a munka termelékenységének emelkedése terén.

A párt sikeresen harcolt és harcol a mezőgazdasági és ipari termékek ára közti aránytalanság megszüntetéséért. Ennek alapján nő, s egyre szilárdabbá és általánosabbá válik a munkásosztály bizalma az OKP iránt.

A párt semmi okot sem lát az új gazdasági politika felülvizsgálására, és soronlevő feladatának tartja, hogy az új gazdasági politika alapján rendszeresen munkálkodjék az egész népgazdaság szocialista elemeinek megerősítésén.

Továbbra is feladata a pártnak, hogy a város és a falu gazdasági összefogására, a parasztgazdaság támogatására (mezőgazdasági hitel stb.) és a falu kulturális színvonalának emelésére irányuló számos reális intézkedés végrehajtása útján növelje a parasztságnak a proletárállam iránti bizalmát.

A kongresszus megállapítja, hogy a párt Központi Bizottsága idejében alaposan átgondolt pénzreformot hajtott végre, melynek óriási jelentősége van a szocialista proletariátus egész gazdasági építése szempontjából. E nagyjelentőségű reform következetes végrehajtása alapul szolgál a Szovjetunió egész gazdasági életének talpraállításához. A kongresszus megelégedéssel állapítja meg az e téren elért sikereket, és utasítja a helyi szervezeteket, hogy biztosítsák a központi szervek által a pénzreformmal kapcsolatban hozott valamennyi határozat legpontosabb és legszigorúbb végrehajtását, szem előtt tartva, hogy e téren nincsenek kizárva a nehézségek, s ezeket csak a legnagyobb fegyelem esetén sikerül majd elkerülni.

A kongresszus megállapítja, hogy helyes volt a párt Központi Bizottságának az olyan sarkalatos kérdésekben és idejekorán tanúsított kezdeményezése, mint a belkereskedelem és a szövetkezetek kérdése. Ezek a kérdések egy egész időszakra központi kérdésekké válnak. A pártnak ezekben a kérdésekben folytatott helyes politikájától függnek a Szovjetunió gazdasági építésének további sikerei. A kongresszus megállapítja, hogy a párt Központi Bizottsága világosan látja az új burzsoáziának a nep jelenlegi időszakában elkerülhetetlen növekedését, és gondoskodik az e tényből fakadó megfelelő gazdasági és politikai intézkedések életbeléptetéséről.

A kongresszus különösen nagy megelégedéssel állapítja meg a Központi Bizottságnak a lenini behívóval kapcsolatban kifej-

tett politikai kezdeményezését és munkáját. Miután a proletariátus deklasszálódása megállt, miután a szovjet hatalom a gazdasági fronton kivívta az első jelentős sikereket, lehetővé vált, hogy az új tagok — az üzemi munkások százezreit vonjuk be a párt soraiba. Az OKP munkáspárt volt és az is marad. A párt és a hatalmas pártonkívüli munkástömegek kapcsolata erősödik, egyre bensőségesebbé válik. Közeledik az az idő, amikor Szovjet Szövetségünk proletariátusának zöme tagja lesz a pártnak. A kongresszus megbízza a Központi Bizottságot, folytassa egész munkáját olyan irányban, hogy a legközelebbi időben a párttagok hatalmas többsége közvetlenül a termelésben dolgozó munkásokból álljon.

A kongresszus külön felhívja az egész párt figyelmét arra, hogy fokozni kell a munkásnők és a parasztnők körében folytatott munkát, s valamennyi választott párt- és szovjetszervbe kell jelölni munkás- és parasztnőket. A kongresszus helyesli, hogy a KB különös gondot fordít a komszomolra, s általában a munkás- és parasztfiatalság körében folyó munkára.

A munkástömegek politikai aktivitásának fellendülése azt a komoly feladatot rója a pártra, hogy a nagy tömegeket a szovjetekben, a szakszervezetekben és a szövetkezetekben folyó munka aktív részeseivé tegye.

A kongresszus utasítja a pártszervezeteket, fordítsanak fokozott figyelmet arra, hogy szorosabb kapcsolat jöjjön létre egyrészt köztük, másrészt a városi és a falusi tanítóknak, az agronómusoknak és a dolgozó falusi értelmiség más rétegeinek legjobbjai között. Ebből a célból a pártnak elsősorban nagy gondot kell fordítania e rétegek anyagi helyzetének javítására. Ha a párt helyes irányt követ ebben a kérdésben, rövid idő alatt elérheti, hogy ezek a rétegek a párt és a szovjet hatalom alapeszméinek terjesztőivé váljanak a parasztság nagy tömegei körében. Valamennyi pártszervezet fordítson kellő figyelmet a tanítók első országos kongresszusának előkészítésére, törekedjen arra, hogy ezen a kongresszuson óriási többségben falusi tanítók vehessenek részt, s így a kongresszus valóban teljesítse azt a hatalmas feladatot, amely a jelenlegi helyzetben reá hárul.

Az állami ipar fellendítése terén most kezdődő időszakban a kohóipar fellendítése a legfontosabb feladat. Miután biztosítottuk a fűtőanyagellátást, talpraállítottuk a közlekedést, megkezdtük a pénzreformot — a fémen a sor. A termelési eszközök hazai termelésének megszervezése azt jelenti, hogy megteremtjük a szocialista gazdaság valóban szilárd alapját, és jelentős mértékben mentesítjük magunkat a nagy külföldi megrendelé-

sek szükségességétől. A kongresszus utasítja a Központi Bizottságot, hogy fordítson komoly figyelmet erre a kérdésre.

A kongresszus utasítja a Központi Bizottságot, hogy fordítson a Szovjetunió villamosítására még nagyobb gondot, mint eddig, s tegyen meg minden tőle telhetőt a gazdaságunk megszilárdítása, s egyszersmind a szocializmus megszilárdítása szempontjából oly nagy jelentőségű villamosítási munkálatok egész tervének megvalósítása érdekében.

A kongresszus örömmel üdvözli a Központi Bizottság annak érdekében tett lépéseit, hogy végrehajtsa a katonai hatóság teljesen időszerűvé vált reformját, s pártfunkcionáriusokkal erősítse meg a katonai hatóságot. A területi alakulatoknak az ország védelmében betöltött szerepével kapcsolatban a kongresszus felhívja a párt figyelmét arra, hogy a lehető legerőteljesebb munkát kell kifejteni a kommunista befolyásnak ezekben az alakulatokban való növelése érdekében. A kongresszus megbízza a Központi Bizottságot, hogy tegye meg a szükséges lépéseket a kommunisták számának növelésére a vöröskatonák és vöröstengerészek között.

A kongresszus megállapítja, hogy a KB plénuma, valamint a KB és a KEB plénumainak együttes ülései rendszeres és hasznos munkát végeztek. A tapasztalat bebizonyította, hogy a központi bizottsági tagok számának a tömegekkel a legszorosabb kapcsolatban levő helyi funkcionáriusok beválasztása útján történt növelése nagyon hasznosnak bizonyult. A kongresszus szükségesnek tartja a központi bizottsági és központi ellenőrző bizottsági tagok számának további növelését.

A kongresszus véleménye szerint a Központi Bizottságnak különösen nagy figyelmet kell fordítania az államapparátus csökkentésére és egyszerűsítésére.

A kongresszus a párt soronlevő feladatának tartja a szövetkezeti és a kereskedelmi szervek, valamint a hitelintézetek munkájának megjavítását, továbbá azt, hogy fokozottabb mértékben biztosítsanak számukra kommunista funkcionáriusokat.

A kongresszus szükségesnek tartja, hogy a párt számottevőbb és sokoldalúbb segítséget nyujtson a kommunista főiskoláknak, mint eddig. A kongresszus megbízza a Központi Bizottságot, hogy fordítsa a lehető legnagyobb gondot a főiskolai munka megjavítására. A párt a munka komoly megszervezésével, a leninizmus propagandájával és a vitás kérdések megmagyarázásával biztosíthatja magának a tanuló ifjúság legjavát.

A kongresszus azon a véleményen van, hogy a pártsejtek egyes kategóriáit illetően a Központi Bizottság jóváhagyásával

megkezdődött tagfelülvizsgálat időszerű, és a párt szempontjából igen hasznos lesz.

A kongresszus megbízza a Központi Bizottságot, hogy továbbra is ugyanolyan erélyesen, ugyanolyan keményen óvja a párt egységét és a bolsevizmus következetes irányvonalát mindenféle elhajlással szemben, mint eddig tette. Miután a párt elvesztette Lenin elvtársat, a teljes pártegység biztosítása még fontosabb és szükségesebb lett, mint eddig volt. A legcsekélyebb frakciózást is a legszigorúbban üldözni kell. Az OKP-nak a leninizmus rendíthetetlen elvein alapuló szilárdsága és összeforrottsága a forradalom további sikereinek legfontosabb előfeltétele.

A KÖZPONTI ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJÁRÓL

A XIII. kongresszus a KEB tevékenységéről szóló beszámoló meghallgatása után jóváhagyja a KEB munkáját, s megállapítja, hogy a KEB vonala helyes, és abban az irányban halad, melyet Vlagyimir Iljics és a XII. pártkongresszus megjelölt.

A kongresszus megelégedéssel veszi tudomásul a KEB-nek az államapparátus megjavítása terén végzett munkáját.

A kongresszus azon a véleményen van, hogy egyes sejtek tagságának megkezdett felülvizsgálása a szovjetapparátus ellenőrzésének egyik része, s megállapítja, hogy ezt a felülvizsgálást idejében kezdték el és helyesen hajtják végre.

A KÖZPONTI REVÍZIÓS BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJÁRÓL

A XIII. pártkongresszus, miután Kurszkij elvtársnak a revíziós bizottság tevékenységéről szóló beszámolóját meghallgatta, határozatilag kimondja: a revíziós bizottság beszámolóját jóváhagyja.

AZ OK(b)P-T A KOMINTERN VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁGÁBAN KÉPVISELŐ KÜLDÖTTSÉG BESZÁMOLÓJÁRÓL

A XIII. kongresszus teljes mértékben helyesli az OKP-t a Komintern Végrehajtó Bizottságában képviselő küldöttség munkáját, és teljesen egyetért a KIVB taktikai vonalával. A kongresszus megállapítja, hogy a jobboldali elhajlásoknak, amelyeket Radek az OKP Központi Bizottságának határozatai ellenére védelmezett, *semmi közük* az Oroszországi Kommunista Párt politikai vonalához.

A XIII. kongresszus nevezetesen egyetért a Komintern Végre-

hajtó Bizottságának a német, francia és angol pártot illetően felmerült kérdésekben követett vonalával.

Tekintettel az ezidőszerint a Komintern előtt álló feladatok roppant fontosságára, a XIII. pártkongresszus utasítja a Központi Bizottságot, hogy a legképzettebb funkcionáriusokat bocsássa a KIVB rendelkezésére.

A PÁRTÉPÍTÉS SORONLEVŐ FELADATAIRÓL

1. A párt megállapította és értékelte az országban észlelhető gazdasági fellendülést. Ez a gazdasági fellendülés a városokban főleg a szocialista állami ipar megkezdődött helyreállításával függ össze. Ezzel párhuzamosan folyik a magángazdaság fellendülése is, elsősorban a falvakban (a kisparaszti gazdaság fellendülése), de bizonyos mértékig a városokban is.

E gazdasági fellendülés alapján elkerülhetetlenül bekövetkezik a megfelelő alapvető társadalmi rétegek talpraállása, nevezetesen egyrészt az ipari proletariátus deklasszálódásának megszűnése és talpraállása, másrészt pedig az ország burzsoá (és elsősorban kispolgári) rétegeinek társadalmi megerősödése.

Most a pártnak már meg kell állapítania, hogy kétségtelenül fokozódik az ország valamennyi alapvető osztályrétegének politikai aktivitása. Tehát a proletariátus és pártja szempontjából szükséges és különösen fontos annak a ténynek a megállapítása, hogy a társadalmilag ellenséges és félig ellenséges városi és különösen falusi rétegek politikai aktivitása és tudatossága növekszik.

A pártnak egész munkájában teljes mértékben számolnia kell az ezzel járó újabb nehézségekkel s a proletárdiktatúra fejlődését és erősödését ezzel kapcsolatban fenyegető veszélyekkel.

2. Az új burzsoá rétegek (falun a kulákok, a városban a nepmanok) politikai aktivitásának növekedése mellett pártunkban is megállapítható volt a kispolgári beállítottság behatolása. A XIII. Összszövetségi Pártkonferencia már a mult év végén „világosan kifejezett kispolgári elhajlásnak" minősítette a pártonbelüli ellenzéket. „Semmi kétség nem fér ahhoz — olvassuk ebben a határozatban —, hogy ez az ellenzék objektíve a kispolgárságnak a proletárpárt hadállásaira és politikájára gyakorolt nyomását tükrözi. A pártonbelüli demokrácia elveit a párt határain túl már tágabb értelemben kezdik magyarázgatni: olyan értelemben, hogy ez a proletárdiktatúra gyengülését és az új burzsoázia politikai jogainak kiterjesztését jelenti"[1].

[1] Lásd ebben a kiadványban. I. rész. 911—912. old. — *Szerk.*

A párt legkevésbbé állhatatos elemei, akik elsősorban a nemproletár kerületekből és sejtekből kerültek ki, részben engedtek ennek a kispolgári befolyásnak. Márpedig az ilyen ingadozások rendkívül veszélyesek a párt szempontjából mind a leninizmussal szemben ellenséges eszmei tartalmukat, mindpedig azokat a következményeket tekintve, amelyekkel az országunkban fennálló proletárdiktatúra szilárdságát illetően járhatnak.

Pártunknak, a proletárdiktatúra vezető pártjának, nemcsak határozottan szembe kell szállnia az ilyen pártonbelüli ingadozásokkal, hanem egyszersmind ideológiai és szervezeti téren egyaránt megelőző intézkedéseket is kell tennie, nehogy a jövőben előforduljanak.

3. Az utóbbi időben igen fontos pozitív jelenségnek kell tekintenünk a proletariátus már említett számbeli növekedését és a fő iparágak proletariátusának talpraállását. Azok a legjobb proletárkáderek, akik még nemrégen a munkáskerületekből falura költöztek, most visszatérnek a gyárakba. A munkások gazdasági helyzete megjavult. A munkástömegek kulturális színvonala emelkedett. A kispolgári pártok (a mensevikek és az eszerek) befolyása és tekintélye szemmelláthatóan csökkent. A munkásoknak pártunk iránti rokonszenve és pártunkhoz való vonzalma az utóbbi évben észrevehetően növekedett. Ilyen körülmények között pártunk számára kedvező feltételek alakultak ki ahhoz, hogy az élenjáró munkások széles rétegeit bevonja soraiba.

A párt nem egyszer megállapította, hogy összetétele nem eléggé egyöntetű, és hogy a párt proletárelemeinek aránya a többi szociális csoporthoz képest lassan nő. Ma, amikor még a párton belül is észrevehetően jelentkezik a kispolgári befolyás, a párt szempontjából rendkívül nagy jelentőségre tesz szert a proletár párttagság erősítése.

A párt nagyfokú egyöntetűsége és a proletárok számarányának növekedése a párton belül az egyik legjobb biztosíték lehet az ellen, hogy a kispolgári befolyás behatoljon a pártba, s egyszersmind a legjobb biztosítéka lehet a leninizmuson alapuló megingathatatlan pártegységnek. A forradalmi proletariátus pártjának, amilyen a mi pártunk, egész munkájában következetesen érvényesítenie kell a forradalmi-proletár politikát, s egyszersmind szociális összetételével (a proletárelemek döntő túlsúlyával) biztosítania kell ennek a politikának következetes végrehajtását.

Ugyanakkor a pártban erősen gyökeret kell vernie annak a tudatnak, hogy az egész pártnak a párt gerincét alkotó munkás-

tagság után kell igazodnia. Ezért a párt által a XIII. Összszövetségi Pártkonferencia határozata értelmében az üzemi munkások között folytatott tagtoborzásnak óriási jelentősége van a párt jövője szempontjából.

Az a körülmény, hogy a munkások beáramlása a pártba a valóságban jóval túlszarnyalta az eredetileg 100 000-ben megállapított számot, továbbá az, hogy a mostani tagtoborzó kampány a munkástömegek óriási mértékben megnövekedett politikai aktivitásának legkörében folyik, s maguk a munkástömegek igen tevékenyen résztvesznek abban, hogy soraikból a munkások legjobbjait jelöljék pártunkba — mindez azt bizonyítja, hogy a part által indított kampány időszerű, s hogy a párt valóban nagy befolyásnak örvend a munkástömegekben.

Vlagyimir Iljics halálának a munkástömegeket mélyen megrendítő hírére a munkások még nagyobb számban özönlöttek a pártba, ahová most — mint lenini pártba — azért léptek be, hogy folytassák a nagy tanítómester és vezér művét.

Jelszavunknak a következőnek kell lennie: a jövő év folyamán el kell érni, hogy a párt tagjainak több mint a fele üzemi munkás legyen. Alapjában ennek a jelszónak kell megszabnia egész pártmunkánk feladatait a legközelebbi időszakra vonatkozóan.

4. A lenini behívó kampánnyal kapcsolatban, amelyet a kongresszussal befejezettnek kell tekinteni, a párt leszögezte: csakis üzemi munkásokat, csakis olyan munkásokat kell toborozni, akik jelenleg közvetlenül a termelésben dolgoznak. Csakis ebben az irányban kellett folytatnunk a mostani tagtoborzó kampányt.

Feladatunk nem a párttagok számának egyszerű növelése volt, hanem az, hogy a pártot a termelésben dolgozó proletariátus legjobbjainak belépése révén növeljük. Ez a feladat áll a párt előtt ezután, a XIII. kongresszus után is. A pártnak nem arra van szüksége, hogy egyszerűen mennyiségileg növekedjen a munkások száma a szervezetekben. Nem szabad a kampányt magára hagyni, hogy majd megy magától. Aktívaknak kell lennünk, fel kell szólítanunk a munkásokat, hogy lépjenek be a pártba, s arra kell törekednünk, hogy legjobbjaikat mind bevonjuk a párt soraiba. Elkerülhetetlen, hogy azoknak a tagoknak egy részét, akik a munkások újabb nagyarányú beözönlésével kerültek a pártba, egyelőre még nem fűzik szoros kapcsolatok pártunkhoz. De az ilyenek jelentéktelen kisebbségben vannak. A toborzás tapasztalatai már megmutatták, hogy most elsősorban azok a munkások lépnek be a pártba, akik legjobban

ismerik a pártnak az utóbbi években végzett munkáját, harcának céljait és feladatait, s akik az utóbbi esztendőben már közel álltak a párthoz. Így például valamennyi szervezetben megfigyelhető, hogy az üzemi munkássejtek mellett dolgozó úgynevezett közreműködő csoportok, valamint a küldöttgyűlések állandó részvevői stb. a lenini behívó kampány idején úgyszólván valamennyien beléptek a pártba.

Ugyanakkor meg kell állapítani, hogy a lezajlott lenini behívó kampány idején nem elég nagy arányokban vontuk be a társadalmi munkába kevésbbé bekapcsolódott proletárrétegeket, például a munkásnőket. Ez szükségszerűen azt a feladatot rója a proletárkerületek pártszervezeteire, hogy ténylegesen és rendszeresen fokozzák a munkásnőknek a pártba való bevonására irányuló pártmunkát, s ennek érdekében alkalmazzanak különleges agitációs és szervezési intézkedéseket (külön gyűlések a munkásnők részére, különösen erőteljes propaganda a munkásnők körében, nagyszámú propagandista és szervező kiküldése azokba a gyárakba, ahol sok munkásnő dolgozik stb.).

A munkásfiatalság nem eléggé nagyarányú bevonása a pártba a lenini behívó kampány idején — szintén azt a feladatot rója a pártszervezetekre, hogy fokozzák ezt a munkát. Emellett a pártszervezeteknek ezt az egész munkát a lehető legszorosabban össze kell kapcsolniok a komszomol munkájával, és tevékenyen be kell vonniok ebbe a munkába az OKISz szervezeteit.

A lenini behívó kampány eléggé megmutatja, mennyire megnőtt a párt szerepe a munkásosztály körében, mennyire megnőtt a párt politikai tekintélye a munkástömegek között. Egyes gyárakban például a munkások többsége már belépett pártunk soraiba. Ezek az egyelőre még kivételes példák megmutatják, milyen irányban halad majd pártunk további fejlődése. Nem lehet kétséges, hogy az üzemi munkások mostani nagyarányú beözönlése nyomán pártunk a továbbiakban is egyre növekvő vonzóerőt gyakorol majd a munkástömegekre. Ez minden bizonnyal már a jövő év folyamán megteremti a feltételeket ahhoz, hogy pártunkban a proletariátus legfontosabb rétegei — az üzemi munkások — legyenek nyilvánvaló és döntő túlsúlyban.

5. A 200 000-nél több új munkás-tagjelölt a párt egész tagságának jelentős felfrissülését fogja eredményezni. Mivel pedig az új munkás-tagjelöltek zöme kétségtelenül a munkásosztály politikailag legfejlettebb, legérettebb része, az új párttagok köréből már a közeljövőben új erők emelkedhetnek ki a különböző területeken végzendő felelős munkára. Az is kétségtelen, hogy a jövőben a párt alapvető káderei is nem kis mértékben kiegészí-

tődnek majd azáltal, hogy az új munkás-párttagok a párt munkájában való részvételük során politikailag fejlődnek és pártnevelésben részesülnek.

Pártunk alapvető káderei az Októberi Forradalom 7. évében egyáltalán nemcsak olyan elvtársakból állanak, akik már jóval a forradalom előtt beléptek a pártba, hanem jelentős számú olyan fiatalabb párterőből is, akik a forradalom éveiben alapos pártkiképzésben részesültek, és komoly forradalmi edzettségre tettek szert. Ezek a pártkáderek a forradalom éveiben már kiegészültek, s még egyre növekvő mértékben ki fognak egészülni, és fel fognak frissülni a párt- és komszomolszervezeteinkből kikerülő új párterőkkel. A párt szempontjából éppen ezért óriási jelentőségű a fiatal párttagok következetes kommunista nevelése. Ugyanezért lesz a továbbiakban az alapvető pártkáderek fejlesztése és felfrissítése szempontjából óriási jelentősége annak, hogy több mint 200 000 új munkás lépett be tagjelöltként a pártba.

6. A több mint 200 000 új párttag belépésével kapcsolatban a pártra háruló legfontosabb feladat az, hogy be tudja vonni őket az állami munkába. Nem szabad elodázni az új munkás-párttagoknak a gyakorlati állami munkába való bevonását. Haladéktalanul, minél nagyobb számban be kell őket kapcsolni az állami, szakszervezeti, szövetkezeti, párt- és más szervek valamilyen gyakorlati munkájába. Ne akadályozzon bennünket ebben az új párttagok felkészületlensége, többek között az, hogy nem végeztek valamilyen pártpropagandista tanfolyamot. Le kell szögeznünk, hogy a pártba belépett munkásokat elsősorban a szervezeteik pártéletében való aktív részvétel útján kell bevonni a gyakorlati állami munka különféle ágaiba, és pártnevelésben részesíteni.

A pártonbelüli demokrácia fejlesztésének a mai körülmények között annál is nagyobb jelentősége van, mert a párt nagyszámú új proletár tagjának minél hamarabb a pártélet tevékeny részvevőjévé, a pártközvélemény kialakításának tevékeny részvevőjévé kell válnia.

Ezzel kapcsolatban pártszervezeteinknek jelenleg még nagyobb fontosságú feladata lett, hogy az új erőkkel jelentős mértékben gyarapodott üzemi pártsejtjeinket fokozott mértékben és tervszerűen bevonják az üzemi (és az egész gazdasági) munkába.

Az új párttagok elsősorban akkor részesülnek majd helyes pártnevelésben, ha a szovjet-, gazdasági, szakszervezeti és más szervekben valamilyen gyakorlati munkát vállalnak, és ezt a

munkát a pártszervezet közvetlen és állandó irányítása alatt végzik.

Eszerint a pártszerveknek, amikor a pártba belépett munkásokat bevonják az állami munkába, gondoskodniok kell arról, hogy az új elvtársak egész munkájukban érvényesítsék a párt általános irányvonalát, s teljesen és közvetlenül ez az irányvonal vezérelje őket.

Amikor leszögezzük, hogy az új párttagokat be kell vonni a különféle szervek gyakorlati munkájába, nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a párttagokkal együtt ebbe az egész munkába a pártonkívüli munkásokat is be kell kapcsolnunk. Ezzel nemcsak az egész munkássággal való kapcsolatunkat fűzzük szorosabbra, hanem pártunknak proletárelemek belépése révén történő további egészséges növekedését is biztosítjuk.

7. Az ország általános fellendülésével együtt fokozódik a munkástömegek politikai aktivitása, ami a szovjetek és a szakszervezeti szervek munkájának már megkezdődött felélénkülésében, továbbá a kulturális, ismeretterjesztő, szociális és egyéb munkásszervezetek fejlődésében jut kifejezésre.

Különösen jelentősek a következő tények: megélénkült a Munkás- és Parasztküldöttek szovjetjeinek munkája (osztályok és bizottságok alakulnak, tanácskozásokat tartanak a szovjetek keretében, jelentős számú munkás, alkalmazott és paraszt bevonásával); nagyobb arányokat ölt a szakszervezetek munkája (különösen az alsóbb szerveké); megélénkült és tovább fokozódik a termelési értekezletek, a szövetkezeti közreműködési bizottságok, a lakásszövetkezetek és általában a munkások szociális körülményeinek megjavításával kapcsolatos munkásszervezetek, a különféle kulturális és ismeretterjesztő szervezetek, klubok stb. munkája; a munkáslevelezők, a falusi levelezők, az ifjúsági levelezők, a Vörös Hadsereg tagjaiból, a munkás- és parasztnők soraiból stb. kikerülő levelezők szervezetei; támogatni kell a munkás szabadegyesületek alakítására irányuló egészséges kezdeményezéseket; a kulturális védnökségi szervezeteken kívül a Nemzetközi Vörös Segély, a Légiflotta Barátainak Egyesülete sejtjeit stb.

E szervezetek munkájának fejlődésében és megélénkülésében a proletárközélet kibontakozása, más szóval, az igazi munkásdemokrácia kibontakozása jut kifejezésre.

Jelenleg ezeknek a szervezeteknek a munkájában fogyatékosságok észlelhetők: egyazon céllal különféle párhuzamos (tehát gyakran fölösleges) szervezetek alakulnak; a különféle vállalatoknál működő rokonszervezetek munkája nincs összehangolva,

és ezért nem bontakozhat ki kellőképpen; jelenleg túlsúlyban van a szervezeti kontárkodás, vagyis nincs meg a kellő egység és tervszerűség e szervezetek alakításában és ennek a munkának eszmei irányításában; ezeknek a munkásszervezeteknek és a megfelelő állami szerveknek a munkája közt egyelőre nincs meg a kellő kapcsolat, ami pedig rendkívül fontos e szervezetek munkájának kibontakozása s ugyanúgy az állami szervek munkájának megjavítása és a munkástömegekkel való szorosabb összekapcsolása szempontjából.

Ezekben a szervezetekben nevelődnek ma azoknak a társadalmi funkcionáriusoknak új rétegei, akiket azután felelősebb munkákra kell előléptetni.

A pártnak minden eszközzel támogatnia kell e szervezetek munkájának kellő kibontakozását.

A párttagok fejtsenek ki aktív munkát ezekben a szervezetekben. A pártszervezetek mozdítsák elő e szervezetek helyes szervezeti kiépítését, mind a párttagok, mind a pártonkívüli munkások tényleges bevonását e szervezetek munkájába, s váljanak valóban e szervezetek eszmei és politikai irányítóivá.

Mindez megköveteli, hogy a párt fokozott figyelmet fordítson e szervezetek kommunista frakcióinak munkájára. Mindezekben a proletárszervezetekben pontosan meg kell határozni és fokozni kell a kommunista frakciók munkáját, s biztosítani kell rendszeres irányításukat a pártbizottságok részéről.

A pártonkívüli szervezetek kommunista frakcióinak élére — hogy szorosabb legyen kapcsolatuk a pártbizottságokkal és a pártsejtekkel — felelős szervezőket (vagy titkárokat) kell állítani, akik az illetékes pártbizottságnak tartoznak felelősséggel.

8. Annak a körülménynek, hogy nagyszámú üzemi munkás lépett be pártunkba, óriási jelentősége van pártunk falusi munkája szempontjából. Az új munkás-párttagok nagyrésze közvetlen kapcsolatban van a faluval, és igen jól ismeri a falu szükségleteit. A pártnak külön szervezeti intézkedésekkel gondoskodnia kell arról, hogy az új párttagok révén minél jobban felhasználhassa ezeket a falusi kapcsolatokat a párt érdekében.

Már kialakult e kapcsolat egyik különleges szervezeti formája: az úgynevezett egy vidékről származók köre.

Annak, hogy városi munkásokból megalakulnak az egy vidékről származók körei, elő kell mozdítania a falu kulturális patronálására irányuló általános munka fokozódását. Az egy vidékről származók köreinek elsősorban a falusi állami, szövetkezeti és pártapparátus megjavításában kell segíteniök a párt- és szovjetszerveket; többek közt elő kell segíteniök a megfelelő

irodalom terjesztését, főleg az ujságterjesztést a parasztok között. Ugyanakkor az egy vidékről származók köreiből, olyan munkásokból, akik közelebbről ismerik a falusi munkát, a falusi funkcionáriusok új, mégpedig különösen értékes csoportjainak kell kikovácsolódni.

Egyes szervezetek (például a leningrádi) a gyakorlatban máris összekapcsolják az egy vidékről származók köreinek megalakítását a falu kulturális patronálásával foglalkozó helyi munkás szabadegyesületek szervezésével. Ezekbe a szervezetekbe pártonkívüli munkások is belépnek. E szervezeteknek a helyi sajátosságok figyelembevételével történő megalakítását a pártszervezeteknek minden lehető módon támogatniok kell, és biztosítaniok kell részükre a megfelelő pártirányítást. A helyi szervezeteknek különös gonddal és figyelemmel kell eljárniok, amikor a parasztsággal való kapcsolatainknak az új munkás-párttagok révén történő megerősítését szolgáló új módszereket kidolgozzák.

9. A párt nevelőmunkájában a legközelebbi időszakban a lenini újoncokkal való foglalkozás kerül az első helyre. E munka helyes és nagyarányú megszervezésének jelenleg rendkívül nagy jelentősége van a párt szempontjából. Ezt a munkát feltétlenül meg kell szabadítani a dogmatizmus és a hivatalos propaganda minden elemétől, amelyek nálunk sajnos még gyakran megtalálhatók a gyakorlatban.

Most, különösen a lenini behívóra belépett párttagokat illetően, az egész pártoktatási munkát össze kell kapcsolnunk pártunk történetének főbb szakaszaival, s ki kell domboritani azt a rendkívül nagy szerepet, amelyet Lenin elvtárs irányító eszméi a párt történetében betöltöttek.

Az a körülmény, hogy sokkal több pártpropagandistára van szükség, mint eddig, most azt követeli a párttól, hogy a munkáskerületeket ennek megfelelően erősítse meg párterőkkel. Ebből a célból a pártszervezeteknek a valóban elvhű marxista erőket mind ki kell küldeniök a megfelelő munkáskerületekbe, azzal a fő feladattal, hogy propagálják a leninizmus alapjait.

A párt valóban tömegméretű nevelőmunkájában különösen nagy jelentősége van most az ujságterjesztésnek.

A munkások, s elsősorban a lenini behívóra belépett párttagok szükségleteinek kielégítése végett a Központi Bizottság szükségesnek nyilvánította olyan speciális, népszerű országos pártlap kiadását, amely az aktuális belföldi és külföldi politikai. kulturális és gazdasági események megvilágításán kívül kellő figyelmet fordít a leninizmus alapjainak rendszeres propagandájára. A helyi pártszervezeteknek gondoskodniok kell ar-

ról, hogy ezt az ujságot nagy példányszámban terjesszék a munkástömegek között.

A nagy munkástömegek bevonására irányuló politikai-oktatási és nevelőmunka különböző formái (például: a klubok, termelési értekezletek, nyilvános sejtgyűlések stb.) most még nagyobb jelentőségre tesznek szert, s ezért helyi pártszervezeteinknek különösen nagy gonddal kell foglalkozniok e munka valamennyi formájával.

10. A pártszervezeti feladatokat a munkáskerületek új munkafeltételeihez kell alkalmazni. Az utóbbi hónapok folyamán üzemi sejtjeink legtöbbnyire jelentős mértékben megnövekedtek, taglétszámuk sok esetben többszörösére nőtt. Ez már magában véve is fokozott mértékben szükségessé teszi, hogy képzettebb pártfunkcionáriusokat küldjünk a munkássejtekbe. A pártszervezetek adjanak meg minden segítséget ezeknek a sejteknek, elsősorban azzal, hogy új erőket irányítanak oda, akár más munkaterületek rovására is.

Nevezetesen a kommunisták egy bizonyos részét, mégpedig azokat, akiknek az utóbbi években alkalmuk volt arra, hogy valamelyest felkészüljenek, részint szervező, részint pártnevelő munkára ki kell vonnunk az oktatásból. A pártba újonnan belépett elvtársak közül egyeseket azonnal felelősebb munkára kell beosztani, s végre kell hajtani a közigazgatási, gazdasági és egyéb apparátusok megfelelő felfrissítését.

Ugyancsak üzemi sejtjeink jelenlegi helyzete megköveteli, hogy az üzemi pártvezetés egységének fenntartásával az egész gyár kollektívájába tartozó műhelysejteket alakítsunk.

Az üzemi sejtek általános pártszervezeti feladata most a sejt munkájának olyan megszervezése, hogy a sejt minél több, lehetőleg valamennyi tagja végezzen valamilyen — ha nem is nagy — pártmunkát, számoljon be erről a munkáról sejtjének, s megkapja a munkához a szükséges útmutatásokat és iránvítást.

11. Figyelmet kell fordítani a sejtek munkájának belső tartalmára.

A párttagokat, különösen az újonnan belépett elvtársakat, a sejtmunka tapasztalatai alapján bolsevik ideológiai nevelésben kell részesíteni. Ehhez az szükséges, hogy a konkrét kérdések megvitatását és megoldását összekapcsolják a párt általános politikájával, taktikájával és alapvető iránvelveivel.

Ennek megfelelően a sejtgyűlések napirendjét úgy kell összeállítani, hogy a gyakorlati részletkérdéseken kívül a párt, a Komintern, az állam, a szakszervezetek stb. munkájának általános kérdéseit is bevegyék a napirendbe.

Fokozottabb figyelmet kell fordítani a sejtgyűlésen megvitatásra kerülő kérdések olyan előzetes kidolgozására, hogy ez az előzetes megtárgyalás a lehetőséghez mérten a sejt tagjaiból alakított csoportok (vagy bizottságok) részvételével történjen.

A sejtek egész munkáját tervszerűbbé kell tenni.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy a párttagok és tagjelöltek, nevezetesen a lenini újoncok, ideológiai és szervezeti viszonylatban egyaránt mind elsajátítsák a bolsevik vasfegyelem elveit.

Ennek érdekében a pártfegyelem megsértésének egyes eseteit megvitatás végett a pártkollektívák (sejtek) elé kell terjeszteni, hogy megvitatásuk a szervezetre nézve nevelő jellegű legyen.

12. A pártmunka elevenebbé tétele és a pártnak új elemekkel való növelése megköveteli, hogy növeljük a választott pártszervek: a pártbizottságok, pártbizottsági irodák, sejtvezetőségek tagjainak számát.

Az üzemi sejtek vezetőségi tagjainak száma átlag 7—9 főre emelhető. A kerületi (illetve városkerületi) pártbizottságok tagjainak számát átlag 15—17 főre kell emelni.

Valamennyi választott pártszervbe, különösen a munkáskerületekben, jelentős részben üzemi munkásokat kell beválasztani (kívánatos, hogy a tagok legalább $^1/_3$—$^1/_2$ része üzemi munkás legyen).

A munkás tömegszervezetek (szakszervezetek, szövetkezetek, klubok stb.) más választott szerveit illetően szintén végre kell hajtani a tagok számának kellő növelését.

13. A pártfunkcionáriusok elosztása terén a jövő év folyamán a fő figyelmet a legfontosabb gazdasági és állami szerveknek, különösen a szövetkezeti szerveknek, a hitel és az állami kereskedelem szerveinek megerősítésére kell összpontosítani.

Mivel a pártszervezetek száma, különösen az iparvidékeken megnövekedett, a KB fontos gyakorlati feladata, hogy a párterőkben legnagyobb szükséget szenvedő proletárkerületeket ellássa megfelelő funkcionáriusokkal, különösen propagandistákkal.

A KB és a helyi pártszervek elosztó munkája során igen fontos feladattá kell válni a gazdasági és állami szervek legfontosabb tisztségeit betöltő vezető funkcionáriusok rendszeres ellenőrzésének, abból a szempontból, hogy milyen általános és szakképzettséggel rendelkeznek.

A kongresszus szükségesnek tartja a KB ebben az irányban megkezdett munkájának rendszeres folytatását, a szakszervezetek minél messzemenőbb bevonását ebbe a munkába, továbbá

a szakszervezetek ösztönzését arra, hogy maguk is jelöljenek káderekét a gazdasági és állami szervek felelős állásainak betöltésére.

E munkának szervezetileg szoros kapcsolatban kell lennie a Munkás-Paraszt Felügyelet és a KEB munkájával.

Az államapparátus dolgozóinak tanulmányozása terén fokozni kell és fel kell karolni maguknak az illetékes hivataloknak a kezdeményezését; meg kell vizsgálni, hogy célszerűen használják-e fel az állami szervekben a funkcionáriusokat — a párttagokat, továbbá a pártonkívülieket —, s ennél kivált a párt és a szakszervezet alapszervezeteinek véleményére kell támaszkodni.

14. Ahhoz, hogy fokozhassuk a pártmunkát, ami elsősorban a párttagság megnövekedett aktív részvételére támaszkodik, a pártszervezetek tájékoztatásának jobb megszervezése szükséges.

Ha egyrészt a KB, továbbá a területi és kormányzósági pártbizottságok idejében és rendszeresen tájékoztatják a pártalapszervezeteket munkájukról, a pártonbelüli helyzetről, az ország gazdasági és politikai helyzetéről, másrészt pedig a szovjet- és a gazdasági szervek vezetői közvetlenül beszámolnak a párttagság előtt — az a pártszervezetek és a párt különböző rétegei közötti kapcsolat hatalmas eszközét jelenti.

A tájékoztatás megszervezésének ugyanakkor azt is elő kell segítenie, hogy a pártalapszervezeteknek legyen anyaguk azoknak a fontos politikai, gazdasági és más kérdéseknek előzetes megvitatásához, amelyeket a munkásszervezetek felvetnek a proletárállam pártja előtt.

A KB apparátusában a XIII. pártkonferencia határozata értelmében megalakított tájékoztatási osztálynak kiindulásul kell szolgálnia ahhoz, hogy jobban szervezzük meg az egész párttájékoztatási munkát, amelynek fontos szerepet kell betöltenie a pártonbelüli demokrácia fejlesztése terén.

Ebből a szempontból felül kell vizsgálni a pártszervezetek egész tájékoztatási rendszerét, ki kell küszöbölni mindent, ami fölösleges, mindent, ami bürokratikus jellegű, s előtérbe kell helyezni azt, ami elősegítheti az új pártonbelüli és egyéb feladatok megoldását.

Az a legutóbbi időben kialakult gyakorlat, hogy szétküldik a KB-plénumok üléseinek gyorsírói jegyzőkönyveit, melyek megvilágítják az általános politikai élet és a pártonbelüli élet valamennyi fő kérdését, a legjobb formája annak, hogy a KB tájékoztassa tevékenységéről a helyi szervezeteket. A továbbiakban rendszeresen meg kell küldeni a helyi szervezeteknek az emli-

tett gyorsírói jegyzeteket, s ezekkel kell helyettesíteni a KB beszámolóit és zárt leveleit. Különösen fontos esetekben a KB külön zárt leveleket küld.

15. Az üzemi pártsejtek jelentősen megnövekedett száma és a munkástömegek politikai aktivitásának komoly fellendülése megteremti a pártsejtek és az üzemi bizottságok kölcsönös viszonyának új feltételeit. Az üzemi pártszervezetek szerepe, növekedésükkel párhuzamosan, jelentősen megnő. Ennek azonban semmi szín alatt sem szabad arra vezetnie, hogy az üzemekben csökkenjen, összezsugorodjon az egész munkásságot felölelő szervezetek, többek között a szakszervezetek munkája és szerepe. Ellenkezőleg, az egész munkásságot felölelő szervek (a szakszervezeti, szovjet-, stb. szervek) szerepének is erősen növekednie kell.

A pártsejt ne tűzze ki céljául, hogy az előzetes pártgyűléseken előre eldönt minden kérdést. A pártsejtnek, amikor feltétlenül ragaszkodik ahhoz, hogy előzetesen megismerje és előkészítse az egész üzem életének általános kérdéseit, egyszersmind arra kell törekednie, hogy ezt az előzetes előkészítést a leglényegesebb és elvi jelentőségű kérdésekre összpontosítsa. Ugyanakkor az üzemi gyűlések szerepének és az egész munkásságot képviselő választott szervek munkájának nemcsak összezsugorodni nem szabad, hanem a párttagok tevékeny közreműködésével és a helyi pártsejt kellő irányító befolyásával most még nagyobb arányokban kell kibontakoznia.

Az üzemekben a pártszervezetek és az általános üzemi munkásszervezetek együttműködése szempontjából kialakuló említett új helyzettel kapcsolatban ezeket a kérdéseket mind pártvonalon, mind a szakszervezeti munka vonalán újból fel kell dolgozni.

16. Állandósítani és szervezeti szempontból tökéletesíteni kell a párt szervezeti munkájában az utóbbi évek során meghonosodott olyan munkaformákat, mint: az instruktorok intézménye, a pártsejtek szervezőinek (illetve titkárainak) rendszeres kerületi és városi gyűlései, az üzemi sejtek szervezőinek (titkárainak) az egyes termelési ágak, valamint a gazdasági és szovjetmunka egyes területei szerint megszervezett tanácskozásai, a nyilvános sejtgyűlések, az egyéni megbízatások, a sejtek beszámolói a pártbizottságokban és a pártbizottságok képviselőinek beszámolói a pártsejtek gyűlésein, a nagyobb ipari kerületeknek és üzemi pártsejteknek a KB és a kormányzósági pártbizottságok általi külön figyelemben részesítése stb.

A pártmunka egyes területeit illetően a következő szempon-

tokból kell kiindulni: a munkás- és parasztnőkkel foglalkozó osztályok munkáját közelebb kell vinni az általános pártmunkához. A Vörös Hadseregben és a Vörös Flottában folyó pártmunkának az általános pártmunkától való bizonyos elszakadtságát ugyancsak meg kell szüntetni, s ugyanakkor felül kell vizsgálni a megfelelő rendelkezéseket, és pontosabban kell meghatározni a pártbizottságoknak és a katonai alakulatok politikai szerveinek kölcsönös szervezeti viszonyát.

A pártbizottságoknak különösen nagy figyelemmel kell kísérniök a szövetkezetekkel és a falusi munkával foglalkozó bizottságok munkáját, s ilyen bizottságoknak minden kormányzósági pártbizottság mellett kell lenniök. Erre azért van szükség, hogy fokozottabb figyelmet fordíthassunk a falu szükségleteinek kielégítésével kapcsolatos munkára.

A nemzetiségi köztársaságokban és területeken a XII. pártkongresszus határozatai és a KB mellett 1923-ban tartott nemzetiségi tanácskozás gyakorlati rendelkezései alapján folytatni és fokozni kell a munkát.

A kongresszus megállapítja, hogy a pártszervezetek nem törődnek eléggé a szovjet hivatali pártsejtek munkájával, s egyben kimondja, hogy ezeknek a sejteknek — amelyekhez a kommunisták igen jelentős százaléka tartozik — a munkája egyaránt megköveteli a párton belül végzett munkájuk fokozását, és azt, hogy ezek az állami és gazdasági apparátusban működő pártsejtjeink fokozottabb politikai és kulturális munkát végezzenek a pártonkívüli alkalmazottak tömegei körében.

A szovjetapparátus pártsejtjeinek egyúttal tevékenyebben kell résztvenniök magának az államapparátusnak a munkájában, segíteniök és támogatniok kell a szovjet- és gazdasági szervek vezetőit abban, hogy kiküszöböljék a szovjetszervek munkájában előforduló fogyatékosságokat.

A főiskolai pártsejtek munkájára szintén rendkívül nagy figyelmet kell fordítani.

17. Le kell szögezni, hogy a párt egyik fő feladata a lenini behívó kampány után is üzemi munkások nagyarányú bevonása a pártba, a XII. pártkongresszuson megállapított feltételek szem előtt tartásával. Erre a feladatra kell továbbra is összpontosítani a párt figyelmét.

A pártba azonban nemcsak munkások léphetnek be, hanem parasztok, vöröskatonák, alkalmazottak, tanuló fiatalok és mások is. E kategóriákat (a nem munkás elemeket) illetően továbbra is érvényben kell hagyni azokat a feltételeket, amelyeket a párt Szervezeti Szabályzata előír, s újra hangsúlyozni kell, hogy a

párt Szervezeti Szabályzatának ezeket a feltételeit szigorúan be kell tartani mind a tagjelöltfelvétel, mindpedig a tagjelölt párttaggá minősítése során. Ugyanakkor hatályon kívül kell helyezni a XII. pártkongresszusnak azt a határozatát, amely teljesen megtiltja, hogy nem munkás tagjelöltet párttaggá minősítsenek.

A pártba való felvételre vonatkozó előbbi útmutatásokhoz hozzá kell még tenni, hogy a felvétel során nemcsak a megállapított formai feltételeket kell betartani, hanem okvetlenül tisztázni kell *érdemben* azt is, hogy képes-e az új párttag ténylegesen segíteni a pártnak és a proletárdiktatúra szerveinek. A megállapított formai feltételek teljesítése egymagában nem tekinthető elegendőnek a pártba való felvételhez. Nem üzemi munkás csak akkor lehet párttag, ha valamilyen gyakorlati állami munkában már előzőleg kitűnt, eleven, közvetlen kapcsolatot tart a munkás- és parasztttömegekkel, s így biztosíték van arra, hogy felvétele esetén valóban hasznos és állhatatos tagja lesz a pártnak.

Az értelmiségi alkalmazottakkal szemben olyan felkészültség követelményét kell támasztani, amely elegendő ahhoz, hogy segítőtársak legyenek a munkás- és parasztttömegek körében végzett ideológiai munkában, vagypedig komolyan és kellőképpen megállják a helyüket valamely, a munkásállamra nézve hasznos gyakorlati munkában. Tehát a pártba való felvétel formai követelményei mellett semmivel sem kisebb a jelentőségük azoknak az ismérveknek, melyek érdemlegesen bizonyítják, hogy a pártba belépni kívánó egyén hasznos lesz a párt számára.

A tagjelöltségi időt a párt Szervezeti Szabályzata értelmében az új párttagok minden kategóriájára vonatkozóan pontosan be kell tartani. A tagjelöltségi időnek minden új párttag, többek közt a lenini behívóra belépett elvtársak további ellenőrzését kell jelentenie.

18. A párt már megkezdte a nem munkásokból álló pártsejtek felülvizsgálására és megjavítására irányuló külön munkáját. Ennek a felülvizsgálatnak elsősorban az a feladata, hogy megtisztítsa a pártot a szociális szempontból idegen és züllött elemektől, továbbá azoktól a nem munkás elemektől, akik párttagságuk idején mint kommunisták valamelyik állami, gazdasági és más szervezet munkájának megjavítása terén nem tűntek ki, s akiknek nem volt közvetlen kapcsolatuk a munkás- és parasztttömegekkel.

A párt ugyanakkor, amikor eltávolítja soraiból a fentemlített elemeket, egyszersmind hangsúlyozza azokat a legfontosabb kötelezettségeket, melyek a mai viszonyok között a kommunis-

tákra hárulnak. A pártnak nem munkás rétegeivel szemben, amelyek kulturális színvonala többnyire az átlagosnál magasabb, nagyobb követelményeket is kell támasztania. Ilyen követelmények: az ideológiai képzettség és következetesség, a kommunista kötelességek tényleges teljesítése párt-, állami, szakszervezeti és egyéb szerveink munkájának megjavítása terén, és az eleven kapcsolat a tömegekkel.

19. A XIII. pártkongresszus teljes egészében jóváhagyja a XIII. Összszövetségi Pártkonferenciának a pártépítéssel és a vita eredményeivel kapcsolatban hozott, s a KB 1924 január 31-i teljes ülése által jóváhagyott határozatait.

A jelenlegi körülmények között, amikor a lenini behívóra több mint 200 000 üzemi munkás lépett be a pártba, még égetőbb szükség van arra, hogy a párt egész gyakorlati munkájában ténylegesen kifejlesszük a pártonbelüli demokráciát. A párt csakis a fentebbi feltételekkel, csakis akkor győzheti le teljesen a legutóbbi pártonbelüli ingadozások maradványait, ha megőrzi a bolsevik vasfegyelmet és a Lenin meghagyásain alapuló teljes egységet. A legutóbb belépett proletár lenini újoncokkal megerősödött párt, ugyancsak a pártonbelüli demokrácia fejlesztése alapján újabb eredményeket érhet el eszmei és szervezeti fejlődése terén, s elősegítheti a proletárköztársaság erőinek további nagyarányú kibontakozását.

20. Figyelembe kell venni a párt munkája szempontjából a nemzetiségi köztársaságokban és területeken, elsősorban a távolabb fekvő keleti köztársaságokban és területeken tapasztalható különleges feltételeket és külön nehézségeket. Ezekre a köztársaságokra és területekre vonatkozóan a parasztok, mezőgazdasági munkások és kézművesek számára némileg meg kell könnyíteni a pártba való felvételt, mégpedig olyan értelemben, hogy az ajánlók számát két legalább kétéves párttagsággal rendelkező párttagra csökkentjük, s az újonnan felvett tagjelölteket a területi pártbizottságok erősítik meg. Ugyanakkor a fentemlített távoli területeken és köztársaságokban felül kell vizsgálni azoknak a tagjelölteknek a jegyzékét, akik a XIII. kongresszusig letöltötték tagjelöltségi idejüket, hogy azoknak az elvtársaknak, akik megfeleltek a tagfelvétellel kapcsolatban a Szervezeti Szabályzatban megállapított általános követelményeknek (elsősorban a szegényparasztoknak, mezőgazdasági munkásoknak és kézműveseknek), megkönnyítsük a párttaggá való előlépést, amit párttagságuk megerősítésével együtt e köztársaságok és területek területi (kormányzósági) pártbizottságaira kell bízni.

A KORMÁNYZÓSÁGI PÁRTKONFERENCIÁK IDŐPONTJÁRÓL

A kongresszus hatályon kívül helyezi a XII. pártkongresszus határozatát, és kimondja, hogy rendes kormányzósági pártkonferenciát évenként kétszer kell összehívni. Kivételek e szabály alól minden egyes esetben csak a KB engedélyével lehetségesek.

A KORMÁNYZÓSÁGI PÁRTBIZOTTSÁGOK TITKÁRAINAK PÁRTTAGSÁGI IDEJÉRŐL

A kongresszus megváltoztatja a párt Szervezeti Szabályzata 35. pontjának megfelelő részét, és kimondja, hogy a kormányzósági pártbizottságok titkárainak feltétlenül legalább hatéves párttagsággal kell rendelkezniök (s ezzel hatályon kívül helyezi azt a rendelkezést, amely feltétlenül az 1917 Októberi Forradalom előtti párttagságot ír elő).

AZ ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁGOK MUNKÁJÁRÓL

A XIII. pártkongresszus megerősíti az előző kongresszusnak a KEB és az MPF feladatairól, továbbá munkájuk módszereiről hozott határozatát, s az elvégzett munka tapasztalatait figyelembe véve szükségesnek tartja megadni a következő kiegészítő útmutatásokat:

1. Az az érdeklődés, mely a kormányzósági és területi pártkonferenciákon az ellenőrző bizottságok és az MPF beszámolói iránt megnyilvánult, arról tanúskodik, hogy teljes mértékben szükségessé vált a helyi ellenőrző bizottságoknak és az MPF-nek a XII. pártkongresszuson a KEB-ről és az MPF-ről hozott határozatok alapján történő átszervezése, s hogy ehhez megvannak a kellő feltételek. Ennek folytán a kongresszus határozatilag kimondja, hogy az ellenőrző bizottságok és az MPF munkájának egyesítését ki kell terjeszteni valamennyi helyi szervre, s a KEB egyik legfontosabb feladatául a helyi szervek munkájának irányítását, valamint a helyi szervek és a központ közti legszorosabb kapcsolat megteremtését tűzi ki.

2. A KEB tagjainak a központban való összpontosítása, amit a KEB korábbi felépítése írt elő, igen előnyös azoknál az okoknál fogva, amelyeket még Vlagyimir Iljics fejtett ki: éppen ez a körülmény teszi lehetővé, hogy a KEB tagjaiból olyan összekovácsolt csoportot alakítsunk, amely kollektíven dolgozza ki az államapparátus megjavítására irányuló intézkedéseket, és amely lesujt a pártegység megbontását célzó minden kísérletre. Más-

részt azonban a KEB tagjainak a központban való ilyen összpontosítása esetén sokkal kisebb a lehetőség arra, hogy a KEB tagjai állandóan tájékozva legyenek mindarról, ami a pártban és a nagy munkástömegek körében történik. Abból a célból, hogy megőrizhessük a KEB korábbi szervezeti felépítésének előnyös oldalait, s ugyanakkor kiküszöbölhessük a fentemlített szervezeti hiányosságot, és hogy továbbfejlesszük Lenin elvtársnak a KEB és a MPF átszervezésével kapcsolatos tervét, a kongresszus határozatilag kimondja:

A KEB tagjainak száma összesen 150 fő, akiket körülbelül a következőképpen kell elosztani:

a) a KEB 70 tagja állandóan a KEB és az MPF központban dolgozik; ebből 20 tagnak a termelésben dolgozó munkások, elsősorban üzemi munkások és mezőgazdasággal foglalkozó parasztok közül kell kikerülnie.

A KEB-nek azokat a tagjait, akiket a KEB-ben és az MPF-ben végzendő munkára jelöltek ki, teljesen fel kell menteni a korábban rájuk rótt kötelezettségek alól.

b) A KEB 50 tagját üzemi munkás-párttagok közül kell választani, ezek azonban megválasztásuk után továbbra is a termelésben dolgoznak.

c) A KEB 30 tagja megválasztása után vidéken marad, hogy az ellenőrző bizottságok és az MPF helyi szerveiben, a nagyobb és fontosabb területi és kormányzósági szervezetekben dolgozzék.

d) A KEB azon tagjainak, akiket közvetlenül a KEB-ben és az MPF-ben végzendő munkára osztanak be, (a 20 üzemi munkás és paraszt kivételével) legalább 10 éves párttagsággal kell rendelkezniök. A helyi szervekben dolgozó KEB-tagoknak legalább a Februári Forradalom előtti, az üzemi munkásoknak és a parasztoknak pedig az Októberi Forradalom előtti párttagsággal kell rendelkezniök.

A KEB póttagjaival szemben a párttagsági idő tekintetében támasztott e követelmények alól egyes kivételeket lehet tenni, különösen a nemzetiségi területeken és köztársaságokban.

e) A KEB tagjainak jogait és kötelességeit, mind a munkapadnál maradó, mind az ellenőrző bizottságok központi és helyi szerveiben dolgozó tagokét, a KEB által kidolgozandó külön utasítás határozza meg.

f) A XIII. kongresszus megváltoztatja a XII. kongresszus határozatát, és határozatilag kimondja: a KEB 15 tagból és 6 póttagból álló elnökségét a KEB plénuma választja, minden tekin-

tetben magas színvonalon álló elvtársak, vagyis körülbelül a KB tagjaihoz hasonló elvtársak közül.

g) A XIII. kongresszus megváltoztatja a XII. kongresszus határozatát, és határozatilag kimondja: a kormányzósági ellenőrző bizottságok tagjainak előírt párttagsági ideje csökkenthető a Februári Forradalom előtti párttagságról az Októberi Forradalom előtti párttagságra.

3) A párt feladatát az államapparátusért folyó harcban Lenin elvtárs a következőképpen fogalmazta meg: „Igyekezzünk felépíteni olyan államot, amelyben a munkások megőrzik a vezetést a parasztság irányában, megőrzik a parasztság bizalmát, s a legnagyobb takarékossággal társadalmi viszonyaikból mindennemű pazarlásnak még a nyomait is kiirtják. Államapparátusunkban a legnagyobb takarékosságot kell elérnünk. Ki kell irtanunk belőle minden nyomát annak a tékozlásnak, amiből oly sokat örökölt a cári Oroszországtól, a cári Oroszország bürokratikus-kapitalista apparátusától"[1].

Ezt az óriási feladatot a párt csak akkor teljesítheti, ha „ott keres új erőket, ahol diktatúránk a legmélyebbre eresztette gyökereit", vagyis ha „munkásaink legjobbjait mozgósítja" az államapparátus tanulmányozására, megjavítására és minden hiányosság kiküszöbölésére.

A munkásoknak az igazgatási és gazdasági szervekben végzendő közvetlen munkába való bevonása mellett mozgósítani kell a munkásokat arra is, hogy erőteljesen támogassák az MPF és a KEB munkáját, mivel ezek a szervek Lenin elvtárs elgondolása és a XII. pártkongresszus határozata szerint előmozdítják az államapparátus megjavítását.

A kongresszus ezt szem előtt tartva jóváhagyja a párt Központi Bizottságának és a Központi Ellenőrző Bizottságnak azt a határozatát, hogy szoros kapcsolatot kell létesíteni az MPF szervei és az üzemi bizottságok között, s hogy a szakszervezeti szerveknek, valamint a párt- és a szovjetellenőrzés szerveinek kölcsönösen segíteniök kell egymást a termelés és az igazgatás megjavításában.

Az államapparátus megjavítására irányuló erőfeszítések sikere csak abban az esetben biztosítható, ha ebbe a munkába bevonjuk azokat, akik az illető szerv vagy vállalat élén állnak.

Ezért az MPF szerveinek és a szakszervezeti szerveknek tartózkodniok kell attól, hogy az államapparátus megjavítására irányuló munkát a megfelelő szervek vezetőinek megkerülésével

[1] *Lenin* Művei, 33. köt. Szikra 1953. 503. old. — *Szerk.*

folytassák, s az államapparátus megjavítását célzó minden intézkedést e vezetők révén kell végrehajtaniok, akik az illető szervnél vagy vállalatnál az ügyek állásáért felelősek.

Ugyancsak a nagy munkás- és paraszttömegeknek az államapparátus megjavításába való bevonása céljából a lehető legnagyobb mértékben fokozni kell a tevékenységet az ellenőrző bizottságok és az MPF munkájáról, valamint az igazgatási és gazdasági szervek munkájáról való tájékoztatás terén, fokozott agitációt és propagandát kell kifejteni Leninnek az MPF és a KEB átszervezése alapjául szolgáló eszméi mellett, s népszerűsíteni kell azokat a feladatokat, melyeket a párthatározatok ezekre a szervekre rónak.

A kongresszus megbízza a KEB-et, mindennapi munkájában figyeljen fel arra a tényre, hogy a gazdasági és szakszervezeti szervek funkcionáriusai és vezetői között gyakran nincs meg a kellő megértés, és nincs közös irányvonaluk. Az ellenőrző bizottságoknak segíteniök kell mind a KB-t, mind a helyi pártszerveket abban, hogy egységesítsék és helyesbítsék a szakszervezeti és gazdasági vezetők által a munkásdiktatúra államának felépítésével és a munkás-paraszt szövetség megszilárdításával összefüggő közös feladat teljesítése során követett irányvonalat.

4. A párttestületek munkája terén az ellenőrző bizottságoknak nem szabad kizárólag a Szervezeti Szabályzat és a kommunista erkölcs megsértésének eseteit kivizsgáló bíráskodási szervekké válniok. Az ellenőrző bizottságoknak az a feladatuk, hogy tüzetesen és rendszeresen tanulmányozzák a pártban akár ideológiai téren, akár a szervezeti élet terén, akár a párttagok mindennapi életében észlelhető egészségtelen jelenségeket. E tanulmányozás alapján az ellenőrző bizottságoknak a pártbizottságokkal karöltve rendszabályokat kell kidolgozniok az egészségtelen jelenségeket előidéző körülmények megszüntetésére, és gyakorlatukban a büntetés helyett inkább nevelő rendszabályokat kell alkalmazniok, különösen ami a munkás- és paraszt-párttagokat illeti, figyelembe véve a párttagok kulturális színvonalát, életkörülményeit, nemzeti sajátosságait stb. Az ellenőrző bizottságok olymódon szervezzék meg munkájukat, hogy a párttagoknak azokat a kisebb, véletlen botlásait, amelyek nem hatnak károsan a szervezet életére és nem tanúskodnak az illető párttag romlottságáról, ne az ellenőrző bizottságok vizsgálják ki, hanem annak a szervezetnek elvtársi köre intézze el, amelyhez az illető párttag tartozik.

Az ügyek kivizsgálása során az ellenőrző bizottságok semmiesetre se alkalmazzanak valamiféle sablonokat az egyes pártta-

gok befolyásolását célzó rendszabályok meghatározásában; minden olyan párttagot, akit valamilyen botlásáért felelősségre vonnak, teljesen egyéni elbánásban kell részesíteni, és tekintetbe kell venni mindazokat a körülményeket, amelyek közt a botlást elkövette.

Az egészségtelen jelenségek ellen, a Szervezeti Szabályzat és a kommunista erkölcs megsértése ellen vívott harc eme irányvonalának érvényesítése céljából a lehető legnagyobb figyelmet kell fordítani az ellenőrző bizottságok párttestületeinek munkájára, amelyeknek a tagjait a legkövetkezetesebb, a legmegfontoltabb és a legkörültekintőbb elvtársak közül kell kiválogatni. A párttestületeknek az ellenőrző bizottságok elnökségének közvetlen és szoros irányításával kell végezniök munkájukat, s a párttestület élén az ellenőrző bizottság elnöksége egyik tagjának kell állnia.

A kongresszus jóváhagyja a KEB-nek azt a határozatát, hogy a párttestületekben kivizsgálásra kerülő ügyek tárgyalásába sorjában be kell vonni az ellenőrző bizottság valamennyi tagját, továbbá egyszerű párttagokat az üzemi sejtekből mint pártülnököket.

5. Az államapparátus általános mélyreható tanulmányozásának biztosítása, s tartós és radikális megjavítása céljából a kongresszus utasítja az ellenőrző bizottságokat és az MPF-et, hogy a lehető legmesszebbmenően korlátozzák a kivizsgálás és tanulmányozás objektumainak számát, s ezeket az objektumokat az államapparátusnak azok közül a szervei közül válasszák ki, amelyek döntőek a munkásosztály és a parasztság közötti összefogás biztosítása szempontjából. Az ellenőrző bizottságoknak és az MPF-nek munkájukat olyan meghatározott terv alapján kell megszervezniök, melyet a pártbizottságok és a megfelelő felső szovjetszervek (a Népbiztosok Tanácsa, kormányzósági végrehajtó bizottság) jóváhagynak, s amelyet előzetesen összeegyeztetnek a népgazdaság tervező szerveivel (Állami Tervbizottság, kormányzósági tervbizottság, gazdasági tanácskozás stb.) és az illetékes hivatalok vezetőivel.

6. Meg kell szüntetni azt az állapotot, hogy a szovjet- és gazdasági szerveket többszörösen és összevissza ellenőrzik, véget kell ennek vetni, mert a jelenlegi helyzet dezorganizálja a közigazgatást és a gazdaságot, csökkenti az intézmények, illetve hatóságok vezetőinek felelősségét az államapparátus bizonyos részlegeiben uralkodó helyzetért, s észszerűtlen és nem gazdaságos erőpazarlást jelent, anélkül, hogy lényeges eredményekre vezetne a közigazgatás és a gazdaság rendezése terén.

A kongresszus abból a célból, hogy egységesítse és összehangolja az államapparátus tanulmányozását, illetve ellenőrzését kisebb vagy nagyobb mértékben, ilyen vagy olyan feladatkörrel végző megfelelő szervek (MPF, Állami Tervbizottság, Központi Statisztikai Hivatal, szakszervezetek, a Pénzügyi Népbiztosság Pénzügyigazgatósága, az Állami Politikai Igazgatóság Gazdasági Igazgatósága stb.) ellenőrző és felülvizsgáló tevékenységét, kötelezi a KEB-et és az MPF-et, hogy dolgozzanak ki rendszabályokat a megjelölt szervek tevékenységének egységesítésére, s szükségesnek tartja, hogy az ellenőrző bizottságok és az MPF szervei kezében összpontosuljon ellenőrző és felülvizsgáló tevékenységük, továbbá az államapparátus tanulmányozásával kapcsolatos munkájuk gyakorlati összehangolása.

7. Az ellenőrző bizottságoknak és az MPF szerveinek az államapparátus tanulmányozása és a vizsgálatok lefolytatása során nem szabad olyan előítéletből kiindulniok, hogy a tanulmányozott vagy felülvizsgált szervek vezetői nem alkalmasak a rájuk bízott ügy vezetésére. A párt a hivatalok és a gazdasági szervek vezetőinek kiválogatásában már eddig is igen szép eredményeket ért el, az állami és a gazdasági szervek élére elvhű és kipróbált párttagokat állított.

A kommunista gazdasági vezetők az OKP egyik osztagát, felelős és az egész munkásosztály szempontjából szükséges munkára kijelölt osztagát alkotják. Nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a nep viszonyai között, burzsoá elemekkel körülvéve, rendkívül nehéz a helyzetük, s hogy a pártnak ugyanakkor, amikor figyelemmel kíséri a gazdasági vezetők egész munkáját, egyben féltő gonddal kell óvni azokat a funkcionáriusokat, akik párthűségükön kívül azt is bebizonyították, hogy meg tudják szerezni az ipar igazgatásához szükséges tapasztalatokat. A pártnak mindenképpen segítenie kell az ilyen elvtársakat munkájukban, s egyúttal gondoskodnia kell arról, hogy ezek a gazdasági vezetők ne szakadjanak el a pártszervezettől és a munkástömegektől.

Ugyanakkor azonban gondolni kell arra, hogy az a felelős szerep, melyet a párt a gazdasági vezetőknek juttat, maguknak a gazdasági vezetőknek kötelességévé teszi, hogy az állami érdekek állandó védelmére irányuló munkájukat a nagy munkástömegekkel együtt és velük szoros kapcsolatban végezzék, s hogy a párt semmiesetre sem gyengítheti az államapparátusban előforduló mindenféle kilengések, pazarlás és bürokratizmus, a feslett magánélet és a hivatali helyzettel való visszaélések ellen folytatott harcát.

8. A kongresszus azzal a külön feladattal bízza meg a KEB-et

és az MPF-et, hogy ügyeljen a szakemberekre vonatkozó valamennyi párthatározat helyes végrehajtására, s erélyesen harcoljon a különféle elhajlások ellen, amelyek ezen a téren egyes párttagoknál megfigyelhetők.

9. A kongresszus a pártszervezetek és az egész párt egységes vezetésének teljes biztosítása érdekében szükségesnek tartja, hogy az ellenőrző bizottságok munkájukat szorosan összehangolják a pártbizottságokkal, aminek többek közt abban kell kifejezésre jutnia, hogy a pártbizottságok kijelölt képviselői kötelesek résztvenni az ellenőrző bizottságok ülésein és általában egész munkájukban.

10. Annak, hogy biztosíthassuk az MPF és az ellenőrző bizottságok munkájának eredményességét, a legfőbb feltétele olyan funkcionáriusok kiválogatása, akik valóban megfelelők úgy is, mint kommunisták és úgy is, mint szakemberek az államigazgatás és a gazdaság különböző területein. A kongresszus utasítja a pártszervezeteket, hogy jelöljenek ki minél több és minél képzettebb erőt az MPF szerveiben és az ellenőrző bizottságokban végzendő munkára. Valamennyi szervezetnek közre kell működnie abban, hogy a legjobb és legkipróbáltabb szakembereket válogassák ki e szervek számára, s gondoskodjanak arról, hogy ezek a szakemberek az államapparátus megjavításával kapcsolatos munkára való áthelyezésükkel ne rosszabb, hanem jobb életkörülmények közé kerüljenek.

A minden tekintetben megfelelő funkcionáriusoknak ez a kiválogatása az ellenőrző bizottságokban és az MPF-ben végzendő munkára csak abban az esetben lehetséges, ha minél nagyobb mértékben csökkentjük az MPF funkcionáriusainak létszámát, és megjavítjuk anyagi helyzetüket, amit Lenin elvtárs cikkeiben nagy nyomatékkal hangsúlyozott. Ezért a kongresszus a KB és a legfelsőbb szovjetszervek feladatává teszi olyan pénzügyi keret biztosítását az MPF valamennyi szerve, köztük a helyi szervek számára, amely elegendő ahhoz, hogy az MPF és az ellenőrző bizottságok alkalmazottait és funkcionáriusait az általuk felülvizsgált és ellenőrzött szervek dolgozóinak körülményeinél semmivel sem rosszabb életkörülmények közé helyezzék.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani az MPF-szervek felügyelői karának kiválogatására. Ezt a felügyelői kart a KEB és a kormányzósági ellenőrző bizottságok tagjain kívül ki kell egészíteni felelős párttagokkal, s ezeknek az államapparátus ellenőrzésének vezetésére irányuló munkájukat, e munka felelősségteljes volta, s az MPF és az ellenőrző bizottságok egész

munkájának eredményeire kiható döntő jellege folytán úgy kell tekinteniök, mint igen fontos alkotó munkát az állam- és pártépítés terén.

11. A kongresszus jóváhagyja a KB és a KEB határozatát, amely szerint a hivatali és főiskolai pártsejtek tagjait felül kell vizsgálni, s azon a véleményen van, hogy a KB-nak és a KEB-nek ezt a párttisztítást ezentúl tervszerűen, fokozatosan, egyik szervezetet a másik után sorra véve kell végrehajtania. A hivatali és főiskolai pártsejtek tagjainak felülvizsgálását semmiesetre sem szabad úgy tekinteni, mintha ez általános bizalmatlanságot jelentene kivétel nélkül minden állami és gazdasági munkakörben dolgozó párttaggal, illetve pedagógus- és tanuló-párttaggal szemben; az a célja, hogy segítséget nyujtson a párttagoknak a rájuk bízott munka vezetésében azoknak a párttagoknak eltávolítása útján, akik kompromittálják a pártot, és végeredményben akadályozzák az államapparátus tényleges pártirányítását és rendbehozását.

A BELKERESKEDELEMRŐL

Az állami ipar továbbfejlesztésének érdekei s a város és a falu közötti tényleges gazdasági kapcsolat megteremtésének érdekei egyaránt megkövetelik a párttól, hogy megkülönböztetett figyelmet fordítson az ország belső áruforgalmának kérdéseire. Minél jobban fejlődnek az ország termelőerői, minél inkább bővelkedik majd a Szovjetunió iparcikkekben és mezőgazdasági termékekben, minél jobban bekapcsolódik a parasztgazdaság az általános gazdasági életbe, annál nagyobb jelentőségűek lesznek az áruforgalom kérdései, s annál parancsolóbban válik szükségessé, hogy a szovjet hatalom tervszerűen irányítsa a piacot.

A kisparaszti gazdaság szétforgácsoltsága következtében e gazdaság igen jelentős részét ezidőszerint elkerülhetetlenül a magánkereskedelmi apparátus látja el. A pártnak azonban, az államosított iparra és közlekedésre, az állami hitelszervezetre, a külkereskedelmi monopóliumra, az állami nagykereskedelmi szervezetre és a fejlődő szövetkezeti hálózatra támaszkodva, arra kell törekednie, hogy rendszeresen és egyre fokozottabb mértékben befolyásolja és irányítsa az egész piaci áruforgalmat, az egész ellátást és elosztást.

Hogy a szovjet állam milyen mértékben érvényesíti irányító szerepét a piacon, annak fokmérője az a befolyás, amelyet az állam a piaci árak szabályozása terén gyakorol.

A kongresszus megállapítja, hogy csak az áruforgalom további növekedése teremti meg az ipar továbbfejlesztésének és a pénzreform sikeres befejezésének szilárd alapját, s kimondja, hogy a kereskedelmi politika fő feladatának most a nagy fogyasztótömegek, többek között a parasztság helyes, az állami kereskedelem és a szövetkezetek piaci pozícióinak fejlesztése és erősítése útján történő ellátásának megszervezését kell tekinteni.

A piac meghódítása terén a fő módszernek nem annak kell lennie, hogy adminisztratív intézkedésekkel avatkozunk be a piaci viszonyokba, hanem annak, hogy a fogyasztók széles rétegei számára szükséges termékek zömének az állami kereskedelem és a szövetkezetek kezében való összpontosításával és mindezeknek a szerveknek a piaci forgalomban való egyetértő és tervszerű fellépésével erősítjük az állami kereskedelem és a szövetkezetek gazdasági pozícióit.

Az árak leszállítására és a sokmilliós paraszti piacnak az állami ipar által való meghódítására irányuló politika, amelyet a párt folytat, teljes mértékben helytállónak bizonyul. Ennek a politikának azon kell alapulnia, hogy gondosan és minél pontosabban számba vesszük és tervszerű előkészítés alapján kielégítjük a piac szükségleteit.

Csakis ilyen politikával lehet következetesen megvalósítani azt a feladatot, hogy kiszorítsuk, s az állami kereskedelemmel és a szövetkezettel váltsuk fel a magánkereskedelmi apparátust.

Ennél azonban gondolni kell arra, hogy a magánkereskedelem terén megengedhetetlenek az olyan rendszabályok, amelyek az általános áruforgalom csökkenésére vagy zavarására vezetnének, és ilyenformán nem elősegítenék, hanem hátráltatnák a Szovjetunió gazdasági fejlődését.

A kongresszus helyesli a Munka és Honvédelmi Tanács belkereskedelmi bizottságának külön népbiztossággá való átalakítását, s e népbiztosság fő feladatának a belkereskedelem olyan megszervezését, az állami kereskedelem és a szövetkezetek tevékenységének olyan irányítását tekinti, amely megkönnyíti számukra a piac meghódítását — elsősorban a nagykereskedelmi forgalomnak az állami tőke kezében való megtartását és az állami tőke részéről történő további meghódítását —, s amely biztosítja az állam számára a magántőke tevékenységének tényleges ellenőrzését.

E célból a Belkereskedelmi Népbiztosságot fel kell ruházni

azzal a joggal, hogy szabályozza az egész belkereskedelmet, szabott árakat állapítson meg, ellenőrizze azok tényleges betartását, és irányító részt vegyen mindazon szervezetek kereskedelmi politikájának meghatározásában, amelyekbe állami tőke van befektetve.

A népbiztosság külön feladata, hogy rendszeresen figyelemmel kísérje az állami gazdasági szervek és a magántőke kapcsolatait a belkereskedelem területén, megszervezze ezeket a kapcsolatokat, mégpedig az állam szempontjából helyes és előnyös alapon, és erélyesen harcoljon a magántőke minden olyan kísérlete ellen, amellyel nyilt vagy leplezett formában (kedvezményes hitelfeltételek, kedvezményes elszámolási feltételek, jobb választék összeállítása stb.) csorbítani igyekszik az állami ipar és kereskedelem vagy a szövetkezetek érdekeit.

A hitelintézetek politikájának arra kell irányulnia, hogy rendszeresen erősítse az állami és a szövetkezeti szervezetek pozícióit abban a harcban, amelyet a piacon a magántőke ellen folytatnak.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani a kedvező hitelfeltételekre, továbbá a határvidékek állami kereskedelmének és szövetkezeteinek külön támogatására, hogy ilymódon harcolhassunk azok ellen a kiuzsorázó és kizsákmányoló viszonyok ellen, amelyeket ott a kereskedelmi tőke meghonosított.

A legközelebbi feladat a következő gabonabegyűjtési kampány, s ugyanígy az egyéb mezőgazdasági termékek és ipari nyersanyag begyűjtésével kapcsolatos kampány tervszerű előkészítése és lebonyolítása. A Szovjetunió valamennyi vezető gazdasági intézményének és az Állami Tervbizottságnak már most ki kell dolgoznia az állami gabonabegyűjtéssel és azoknak az áruknak az előkészítésével összefüggő kérdéseket, amelyeket ősszel, a termés értékesítése idején, a paraszti piacra kell dobni. Tekintettel a következő termésértékesítési kampány különösen nagy jelentőségére, a kongresszus felhívja a gazdasági szervek figyelmét, hogy minden tekintetben fel kell készülniök a falu városi iparcikkekkel való ellátására, és idejében meg kell tenniök minden szükséges intézkedést az iparcikkeknek a falvakba való eljuttatása érdekében. Ha az állami és szövetkezeti kereskedelem erői ehhez nem volnának elegendők, igénybe kell venni a magánkereskedelmi apparátust is, de a Belkereskedelmi Népbiztosságnak ügyelnie kell arra, hogy a magántőke szerepe valóban az állami ipar és az állami gabonabegyűjtő szervek segédapparátusának szerepére szorítkozzék.

A kongresszus felhívja a Központi Bizottság figyelmét arra,

hogy az új népbiztosság és helyi szervei számára kellő számú tapasztalt párttagot kell biztosítani.

A kongresszus felhívja a helyi szervezetek figyelmét arra, hogy minden lehető módon elő kell segíteniök a piac megszervezésére, s az állami kereskedelem és a szövetkezetek pozícióinak az áruforgalom kiszélesítése alapján történő megszilárdítására irányuló intézkedések végrehajtását.

A SZÖVETKEZETEKRŐL

Miután a szovjet hatalomnak és pártunknak az ország gazdasági helyreállítása terén egyrészt az állami ipar termelésének növelésével és kibővítésével s a közlekedés szállítási kapacitásának fokozásával, másrészt a mezőgazdaság fellendítésével sikerült elérnie az első eredményeket, most igen fontos, elsőrendű gazdasági feladatunkká válik a piac meghódítása és megszervezése, vagyis alapjában véve a szövetkezetek fejlesztése és megszilárdítása. A szövetkezeti építés feladatának fontosságát azért is meg kell értenünk és el kell ismernünk, mert gazdasági szempontból egészen világos, hogy a szocialista gazdaság irányában való további előrehaladásunkat két párhuzamos tényező fogja meghatározni: először, az állami nagyipar fejlesztése terén elért eredmények, másodszor, a lakosság szövetkezetekbe tömörítése terén elért eredmények. Minthogy az ipar talpraállítása terén már számottevő eredményeket értünk el, figyelmünket a legközelebbi időszakban a kereskedelem és a szövetkezetek megszervezésére kell összpontosítanunk.

1. A szövetkezetek szerepe az állami ipar és a parasztgazdaság összefogásában

A nep bevezetésével megengedtük a magántőkének, hogy részt vegyen a piacon és az ipari termelésben, de — mint előreláthető volt — a magántőke nem az ipari termelés felé fordult (mivel ezidőszerint az ipar $^{9}/_{10}$ része az állam kezében van), hanem a kereskedelem felé, s a szövetkezeti és az állami kereskedelmi szervek térhódításának gyengesége következtében a magánkereskedőnek sikerült jelentős mértékben kezébe kaparintania a piacot, különösen falun. Ilymódon a szocialista gazdaság fejlődését és az állami iparnak a parasztgazdasággal való közvetlen összefogását egyenesen veszélyezteti a még kifejletlen, de nagyrészt már a magánkereskedelem kezébe került piac. Ellentmondás jön létre: az ipar az állam kezében van, ezzel

szemben az állami ipar és a paraszt között a magántőke a közvetítő. Ezért rója ránk a szövetkezetek fejlesztésének feladata elsősorban azt a feladatot, hogy a magántőkét kiszorítsuk a kereskedelemből, s ezáltal megteremtsük a parasztgazdaság és a szocialista ipar szoros kapcsolatát.

2. A termelés, és az értékesítésnek a megszervezése

Állami iparunk termékeinek az elmúlt év folyamán észlelt úgynevezett értékesítési válságát nem annyira a falu gyenge vásárlóképessége idézte elő (hiszen a falu szükségletei rendkívül nagyok, s a vásárlóképesség egyre növekszik), mint inkább az a tény, hogy nem értünk a kereskedelemhez, nem tudjuk olcsóbbá tenni az árut, nem tudjuk megtalálni a fogyasztót, s gyenge a szövetkezeti és állami kereskedelmi apparátus. Olyan körülmények között, amikor a mezőgazdaság helyreállítása túlszárnyalta és továbbra is túlszárnyalja állami iparunk munkáját, tényleges túltermelésnek és értékesítési válságnak nincs és nem is lehet helye. De ez a termelés és értékesítés közötti abnormális aránytalanság a jövőben is megismétlődhet, ha nem sikerül gyors eredményeket elérnünk a piacnak főleg a szövetkezetek révén történő meghódítása és megszervezése terén. Magának az állami ipar termelésének további növekedését jelentős mértékben akkor fogjuk elérni, ha a szövetkezetek fejlesztése révén meg tudjuk találni a fogyasztót, vagyis ha meg tudjuk teremteni és állandósítani tudjuk a kapcsolatot a hatalmas fogyasztótömeget jelentő parasztgazdasággal.

3. A szövetkezetek a proletárdiktatúra idején

A polgárháború és az egész terményfölösleg ebből következő kötelező beszolgáltatásának nehéz időszakában a szakszervezetekhez hasonlóan a szövetkezeteknek is el kellett térniök előbbi hagyományaiktól és munkájuktól, s a munkásosztály és a parasztság új feladataihoz alkalmazkodva át kellett állítaniok működésüket. A szövetkezetek abban az időben apparátusaik révén, az állam megbízásából, az élelmiszerek elosztójának szerepét töltötték be, s ezzel a munkával óriási támogatást nyujtottak a munkásállam megszilárdulásához. A nepre való áttérés megtízszerezi a szövetkezetek jelentőségét. A szövetkezetnek soha és sehol sem volt olyan óriási és döntő jelentősége a szocializmus építésében, mint a proletariátusnak osztályellensége fölött aratott győzelme után, különösen olyan országban,

mint a mienk, ahol roppant tömegben van képviselve a kisparaszti gazdaság, amelyet semmiféle más úton nem lehet elvezetni a szocializmushoz, mint a kollektív szervezeti formák, vagyis fogyasztási és termelőszövetkezetek útján. A szövetkezetekben tömörült parasztgazdaság elkerülhetetlenül levetkőzi egyéni jellegét, és kollektív gazdasággá alakul át. Másrészt a szövetkezeteknek sehol és soha, egyetlen kapitalista országban sincsenek olyan kedvező fejlődési feltételei, mint a szovjet köztársaságokban.

A kapitalista országokban a nagytőke kereskedelmi és ipari monopóliuma elkerülhetetlenül megfojtja és tönkreteszi a szövetkezeteket, amelyek ott éppen ezért évtizedes fejlődésük ellenére még rendkívül csenevészek, s ugyanakkor a burzsoá uralom egyik eszközét jelentik, míg a proletárdiktatúra idején az államhatalom, a párt és a szakszervezetek egész tekintélyükkel és anyagi eszközökkel is támogatják a szövetkezeteket a magántőkével szemben, kedvezményeket és határtalan szabadságot biztosítanak a szövetkezetek fejlődéséhez. Ezért kell a szövetkezetnek, amely a proletariátus kezében a szocialista építés egyik fő eszköze, nálunk százszorta gyorsabban fejlődnie, mint bárhol a világon.

4. Az áttérés a szilárd valutára

A szövetkezeti és az állami kereskedelem megszervezésében gyors sikereket kell elérnünk továbbá azért is, hogy megteremtsük a szovjet államnak a szilárd valutára való áttéréséhez szükséges eléggé biztos alapot, hiszen a jó mederben haladó pénzreform elkerülhetetlenül meg fog inogni, ha a piac szervezetlen, és ha ott a magánkereskedelem uralkodik, amely az állam részéről nem szabályozható állandóan és ténylegesen.

5. A szövetkezetek fejlődése és fő hiányosságai

A szövetkezeti forgalom növekedése az utóbbi évben egészen nyilvánvaló, ez pedig azt bizonyítja, hogy mind a fogyasztási, mind a mezőgazdasági szövetkezetek értek el egyes eredményeket fejlődésükben és gazdasági megszilárdulásukban. De éppen ezeknek az egyes eredményeknek a megállapítása, a szövetkezetek gazdasági jelentősége folytán parancsolóan írja elő, hogy még nagyobb figyelmet fordítsunk a szövetkezetek hiányosságainak feltárására, s ezek kiküszöbölésére összpontosítani kell az egész párt, a szakszervezetek és a szövetkezeti

funkcionáriusok figyelmét. A szövetkezetek fő hiányosságai közé a következők sorolhatók: 1) a szövetkezetek nem alkalmazkodnak elég gyorsan az új munkafeltételekhez, gyenge a kapcsolatuk a helyi piaccal, a szövetkezeti központok minden apró-cseprő dologba beavatkoznak, s ennek következtében a fogyasztók kevéssé vesznek részt és nem fejtenek ki elég öntevékenységet a szövetkezeti munkában; 2) nem elég határozottan térnek át az önkéntes tagság rendszerére; 3) a közép- és felsőfokú szövetkezeti szervek belemerülnek a kereskedelmi forgalom kérdéseibe, s szervezetileg nem irányítják kellőképpen a helyi szövetkezeteket, nem segítik eléggé fejlődésüket; 4) hiányosságok mutatkoznak a kereskedelmi gyakorlat terén, ami az élelmiszerek túlságosan magas árában, az árucikkek helytelen kiválasztásában, továbbá a szövetkezetek szétforgácsolódásában, vagyis abban jutnak kifejezésre, hogy az egész lakosságot akarják ellátni, és olykor megfeledkeznek a szervezett fogyasztók ellátásának feladatáról, végül 5) a fogyasztóknak még a termékelosztás idejéből visszamaradt bürokratikus kezelése, valamint az a körülmény, hogy a szövetkezetek nem érdeklődnek kellőképpen a fogyasztók igényei iránt, s nem mutatnak elég kezdeményezést a fogyasztók bevonása és a magánkereskedők elleni harc terén. Ezek szövetkezeteink legfőbb belső hiányosságai és gyengeségei, ezeknek kijavítására kell a legközelebbi időben összpontosítanunk minden figyelmünket.

6. A falusi szövetkezetek

Különösen nagy figyelmet kell szentelnünk a falusi szövetkezetek fejlesztésének, tekintettel arra a rendkívül fontos szerepre, amely a parasztgazdaság fellendítése terén a szövetkezetekre hárul. A proletár ipar és a parasztság összefogásának leggyengébb pontja az a körülmény, hogy a falusi szövetkezetek gyengék. A falusi szövetkezetek erősítése és fejlesztése elsősorban azt jelenti, hogy harcolni kell a szegény- és a középparasztnak a kulákok, spekulánsok és uzsorások legkülönbözőbb formákban jelentkező igájából való kiszabadításáért. Másodszor, ha a paraszti tömegek messzemenően bekapcsolódnak a szövetkezeti öntevékenységbe, ez a paraszt számára a kollektív gazdálkodás legegyszerűbb és legérthetőbb iskolája.

A falusi szövetkezetek feladata egyáltalán nem merül ki abban, hogy a parasztgazdákat olcsó áruval lássák el, vagyis, mint fogyasztókat szervezzék meg őket. A szövetkezeteknek a pa-

rasztot mint termelőt is meg kell szervezniök, s ebből a szempontból óriási jelentősége van a mezőgazdasági termelőszövetkezetek fejlesztésének. Helytelen az az imitt-amott észlelt törekvés, hogy a fogyasztási szövetkezeteket és a mezőgazdasági termelő szövetkezeteket össze akarják vonni. A szövetkezetek e két formájának egybeolvasztása melletti kardoskodás elsősorban onnan ered, hogy a gyakorlatban nem tisztázták eléggé a falusi munka egyes területeinek megoszlását a szövetkezet két formája között. A szövetkezetek mindkét formájára óriási munka vár a falvakban. Előbb meg kell szervezni az egész parasztságot, úgyis mint fogyasztót, és úgy is mint termelőt, s csak az egybeolvasztás eddigi tapasztalatainak gondos tanulmányozása után lehet felvetni az összevonás kérdését. A további falusi szövetkezeti munka rendezése céljából bizonyos funkció-megosztást kell bevezetni a mezőgazdasági szövetkezetek és a fogyasztási szövetkezetek között, s egyes kérdésekben össze kell őket hangolni.

A mezőgazdasági szövetkezetek terén különösen nagy figyelmet kell fordítani a termelési-értékesítési egyesülések már kialakult formáinak (Vajközpont, Lenközpont, Burgonyaközpont stb.) fejlesztésére, a mezőgazdaság artel- és más kollektív formáinak szervezésére, különféle prémiumokat, serkentő eszközöket és kedvezményeket kell alkalmazni e gazdaságok részvevőinek ösztönzésére, továbbá megkülönböztetett figyelemben kell részesíteni a szövetkezetek legnagyobb tömegeket átfogó formájának, a mezőgazdasági hitelszövetkezeteknek a fejlődését, mert ezek alkalmasak a parasztság legszélesebb rétegeinek a megnyerésére és a parasztgazdaságok különféle termelési szükségleteinek közvetlen kielégítésére.

A szövetkezetek fokozottabb fejlesztésének óriási kulturális jelentősége is van a falu szempontjából, abban az értelemben is, hogy növeli a parasztság kezdeményezését, meg abban az értelemben is, hogy általában emeli magának a parasztgazdaságnak a színvonalát — a falu számára biztosított mezőgazdasági eszközök, agrotechnikai segítség, vetőmag, a falu részleges villamosítása stb. révén. A szövetkezeteknek ez a falu szempontjából rendkívül nagy jelentősége parancsolóan írja elő a helyi szövetkezetek hathatós megóvását attól, hogy kezükbe kerítsék vagy befolyásolják a falu kulák és spekuláns elemei, akik megkísérlik és ezután is meg fogják kísérelni, hogy a szövetkezeteket saját nyerészkedési céljaikra használják fel, s ezzel lejárassák a szövetkezés eszméjét a parasztság nagy tömegei körében.

A falusi szövetkezeti építés munkájába be kell vonni az OKISz-t, a kölcsönös segítségnyujtási bizottságokat, s a Mezőgazdasági és Erdőmunkások Osszoroszországi Szakszervezetének szakszervezeti csoportjait. A Legfőbb Politikai Felvilágosítási Bizottság és helyi szervei fordítsanak falusi kulturális és ismeretterjesztő munkájuk során különösen nagy figyelmet a szövetkezés eszméjének propagálására, és vonják be ebbe a munkába a tanítókat. A helyi pártszervek fordítsanak megkülönböztetett figyelmet arra, hogy a falusi pártsejtek valamennyi tagja belépjen a szövetkezetbe, és tevékenyen részt vegyen a szövetkezeti szervezetek munkájában.

7. A munkásszövetkezetek

A munkásszövetkezeteknek mindmáig gyenge oldaluk, hogy még mindig nem ölelik fel eléggé a munkásfogyasztókat, munkabérükért nem mindig tudnak megfelelő árut nyujtani, s így a munkásfogyasztók munkabérének nagyrészét a magánpiac hiénái kaparintják meg. Ezért a munkásszövetkezetek legeslegelső feladata az, hogy a szakszervezetek teljes támogatásával a legközelebbi időben elérjék valamennyi munkás önkéntes csatlakozását a szövetkezetekhez, továbbá, a helyi szövetkezetek hálózatának bővítésével és kereskedelmi tevékenységük megjavításával elérjék, hogy a munkás munkabérének nagyrészét szövetkezetének adja jóminőségű és olcsó fogyasztási cikkek ellenében.

Olyan körülmények között, amikor a munkabér még nem olyan nagy, hogy teljesen fedezze a munkás minden szükségletét, a szövetkezetek kedvezményeikkel (munkáshitel, olcsóbb árak, árengedmények stb.) jelentős mértékben megkönnyíthetik és megjavíthatják a munkások anyagi helyzetét, s ezzel egyszersmind harcolnak a magánkereskedelem munkáskiszipolyozó és a munkásokat sujtó spekulációs törekvéseinek különböző formái ellen. A szövetkezeti központoknak szervezeti és anyagi segítség szempontjából legeslegelsősorban a fő munkáskörzetekre (a Donyec-medence, az Ural, Leningrád, Baku stb.), valamint az egyik legfontosabb gazdasági ág munkásainak szükségleteiről gondoskodó, közlekedési munkásszövetkezetekre kell összpontosítaniok figyelmüket.

A munkásszövetkezetek erősítése terén különösen komoly jelentősége van a szakszervezetek közreműködésének, amelyek egyrészt gyakorlatilag, szakszervezeti funkcionáriusoknak a szövetkezetekbe küldésével, továbbá útmutatásokkal kötelesek

segíteni a szövetkezeteket, másrészt pedig, minthogy minden más szervezetnél szorosabb kapcsolatban vannak a nagy pártonkívüli tömegekkel, szervezeti és kulturális munkájukkal a legnagyobb befolyást gyakorolhatják valamennyi munkásnak a szövetkezetekbe való lehető legteljesebb bekapcsolódása érdekében.

8. A szövetkezetek egészségesebb alapokra fektetését és erősítését célzó rendszabályok

A falusi és városi szövetkezeti munka megjavítása érdekében végrehajtandó számos intézkedés közül a következőket kell megemlíteni:

a) Mind szervezeti és kereskedelmi téren, mindpedig a hiteltevékenység terén decentralizálást kell végrehajtani, s a lehető legnagyobb önállóságot kell biztosítani a helyi szövetkezeti csoportoknak, s ezek helyi és kerületi egyesüléseinek, mert csakis ebben az esetben biztosítható a szövetkezetekbe tömörült munkás- és parasztтömegek öntevékenysége. A szövetkezeti központoknak el kell hárítaniok maguktól azt a feladatot, hogy közvetlen bevásárlásokat végezzenek, és minden árufajtával ellássák az egész szövetkezeti hálózatot, s úgy kell megszervezniök munkájukat, hogy a helyi szövetkezetek, meg az állami, gazdasági és kereskedelmi szervek közti feltétlenül szükséges közvetítésről, s a helyi szövetkezetek tényleges szervezeti irányításáról gondoskodjanak.

b) Feltétlenül meg kell gyorsítani az önkéntes tagságra való áttérést.

c) Az apparátus egyszerűsítésére és az általános költségek csökkentésére irányuló intézkedésekkel a szövetkezeteknek el kell érniök, hogy a magánkereskedelem elleni harcban árujukat az átlagos piaci árnál olcsóbban adhassák el szervezett fogyasztóiknak, s ilymódon ezeknek mintegy prémiumot biztosítsanak a szövetkezetben való részvételükért.

d) A szövetkezeteknek le kell mondaniok az egész lakosság ellátásáról, s figyelmüket saját fogyasztóik szükségleteinek teljes kielégítésére kell összpontosítaniok; ezért fel kell számolniok a kalmárszellemet, azt az elhajlást, hogy nem a tömegek szükségletét szolgáló árukkal, továbbá fényűzési cikkekkel stb. kereskednek, és minden figyelmüket kizárólag azokra az árukra és fogyasztási cikkekre kell összpontosítaniok, amelyekre a munkások és a parasztok mindennapi életében szükség van.

e) Fokozni kell a szövetkezeti szervek vállalkozási kedvét,

növelni kell érdekeltségüket a fogyasztóknak és a termelőknek a szövetkezetekbe való bevonásában, és határozottan ki kell küszöbölni az olyan hibákat, mint a termékelosztás időszakából visszamaradt rideg, lélektelen, bürokratikus magatartás a fogyasztóval szemben. Különösen nagy gondot kell fordítani a szövetkezeti alkalmazottak kiválasztására és ezek jutalmazására, ha jól dolgoznak.

f) A szövetkezeti munka megjavítása érdekében a legmesszebbmenően ki kell használni a szövetkezetek közti versenyt, olymódon, hogy nyilvánosságra hozzuk és szembeállítjuk egymással az egyes szövetkezetek jó és rossz munkájának példáit.

g) A munkások és parasztok nagyobb tömegeinek bevonása és érdeklődésük felkeltése céljából a szövetkezeteknek megfelelőbb módon és rendszeresebben kell beszámolniok tagjaik előtt a közgyűléseken, a küldöttgyűléseken, a sajtóban stb.

h) Nagy súlyt kell helyezni arra, hogy bevonjuk a szövetkezetekbe a munkás- és parasztnők tömegeit, mégpedig nemcsak egyszerű tagokként, hanem munkás- és parasztnőknek vezető és ellenőrző szervekbe való kiemelése révén is.

i) A szövetkezetek szervezeti munkájának erősítése terén különösen nagy gondot kell fordítani arra, hogy a szövetkezetek vezető szerveiben jó instruktori és felügyelői apparátust szervezzünk, s hogy szövetkezeti kérdésekkel foglalkozó népszerű irodalmat terjesszünk és adjunk ki.

9. A szövetkezeti munka a nemzetiségi köztársaságokban és területeken

A szövetkezetek óriási gazdasági és kulturális jelentőségére való tekintettel megkülönböztetett figyelmet kell szentelni a szövetkezeti mozgalom fejlesztésének a Szovjetunió nemzetiségi köztársaságaiban és területein, mégpedig az állam, az állami szervek és a szövetkezeti központok szervezeti és anyagi támogatása, s egyben a helyi lakosságnak a szövetkezeti építésbe való bevonása útján.

10. A szövetkezetek és az állami szervek

A szövetkezetek fejlesztését szolgáló állami segítség terén mindenekelőtt külön kedvezményes feltételeket és nagyobb bankhitelt kell biztosítani, különösen a helyi szövetkezeteknek. A szövetkezetek és az állami ipar, ennek gazdasági szervei, trösztjei és szindikátusai közötti kereskedelmi kapcsolatoknak azon kell alapulniok, hogy a szövetkezetek a legnagyobb ked-

vezményben részesüljenek mind a legjobb áruválasztékok rendelkezésükre bocsátása, mind az áruhitel időtartama és formái tekintetében. A kiskereskedelemnek szabály szerint a szövetkezetek munkaterületévé kell válnia, erősödésük arányában. Ezzel szemben az állami kereskedelem tevékenységének, a szövetkezetek erősödése arányában, egyre inkább a nagykereskedelemre és a nagykereskedelmi elosztásra kell összpontosulnia.

Az állami ipar és a szövetkezetek között az Állami Tervbizottság közvetítésével teljes összhangnak kell lennie a valóban szükséges és keresett közfogyasztási cikkek előállítására vonatkozólag. A gazdasági szervek ne utaljanak ki a szövetkezetek számára úgynevezett kényszerválasztékot.

11. A lakáskérdés és a szövetkezetek

A munkások mindennapi életének egyre inkább igen fontos kérdésévé válik a lakáskérdés, amelyet nemcsak állami intézkedésekkel és állami segítséggel lehet helyesen és eredményesen megoldani, hanem magának a lakosságnak önálló tevékenysége és anyagi hozzájárulása útján is. A dolgozók lakásínségének megszüntetésére irányuló önálló tevékenység legjobb formája a lakásépítési szövetkezet, amely rövid ideje tartó gyakorlati munkájával is bebizonyította életképességét és célszerűségét. A szovjet hatalom minden szervének teljes erejéből támogatnia kell a lakásépítési szövetkezeteket munkájukban.

12. A párt különleges feladata a szövetkezetekkel kapcsolatban

A kongresszus, tekintettel arra a rendkívül fontos szerepre, amelyet az önkéntes tagságra áttért szövetkezet betölteni hivatott, a Kommunista Párt, a KB és a helyi szervek rendkívül fontos, különleges feladatának tekinti, hogy fokozzák a politikai és a gazdasági munkát a szövetkezetekben, s hogy a legjobb kommunista gazdasági vezetőket jelöljék ki szövetkezeti munkára, a legalsó szervektől egészen a legfelsőkig a szövetkezeti szervek valamennyi láncszeme számára. Különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy a szövetkezeti építésbe bevonjuk a lenini behívóra pártunkba belépett munkásokat. A KEB-nek, az MPF-nek, az MPF helyi szerveinek és az ellenőrző bizottságoknak a legközelebbi időszakban arra kell összpontosítaniok figyelmüket, hogy gondosan ellenőrizzék és tanulmányozzák a szövetkezeti munka eredményeit és a szövetkezetek gyakorlati munkáját.

A FALUSI MUNKÁRÓL

1. A nep politikája alapjában véve teljesen bevált a falun is: a mezőgazdaság termelékenysége és a hatalmas paraszttömegek jóléte, ha lassan is, de szakadatlanul emelkedik. A már elért eredmények (a vetésterület növekedése, a lakóhelytől távoleső telkek és a nadrágszíj-parcellák rendszerének megkezdett felszámolása, parasztok tömeges kivonulása parcellákra és kihasított földekre, a parasztnak az az erős törekvése, hogy megjavítsa gazdaságát, a parasztoknak kollektív gazdaságokba, szövetkezetekbe és artelekbe való fokozott szervezkedése) alapján kezdenek talpraállni a parasztságnak főleg a középső és jómódú rétegei. Ugyanakkor növekszik a szegényparasztok száma — rétegeződés megy végbe a falun.

A falun végbemenő rétegeződésnek az a sajátossága, hogy fő eleme mindmáig nem annyira a föld, mint inkább a kereskedelem, a jószág és a felszerelés, amelyek a felhalmozás eszközévé és a kevésbbé tehetős elemek kizsákmányolásának eszközévé válnak. Ezzel párhuzamosan azt tapasztaljuk, hogy nő az artelek, a munkakollektívák, a föld közös megmunkálására és a felszerelés együttes beszerzésére alakult szövetkezetek száma, kezd elterjedni a társas munka alkalmazása.

Politikailag mindez nemcsak a falu kevésbbé tehetős, hanem jómódú rétegeinél is tapasztalható fokozott aktivitásban jut kifejezésre.

2. A falusi pártmunka kérdésének megoldásánál az egész történelmi szakasz fő feladatából, *a munkásosztály és a parasztság szövetségének teljessé tételéből* kell kiindulnunk.

A parasztgazdaság továbbfejlesztésének, és a parasztgazdaság számos, szegénységünk és tönkrement gazdaságunk következtében elkerülhetetlen fogyatékossága elleni harcnak a munkásosztály és a parasztság közötti szövetség, az állami ipar és a mezőgazdaság közötti gazdasági összefogás továbbfejlesztése alapján kell történnie.

3. A falu gazdasági fejlődésében két fejlődési vonal figyelhető meg: az egyik a kapitalista fejlődési vonal, amikor az egyik póluson tőke, a másikon bérmunka, nyomor halmozódik fel. A másik — a szövetkezésnek a parasztság számára legérthetőbb, legkönnyebb és leghozzáférhetőbb módszerei révén — a szocializmushoz vezető fejlődési vonal. A szovjet hatalom fennállása, a föld magántulajdonának megszüntetése, a hitel összpontosítása a munkás-paraszt állam kezében, az állam közreműködése a mezőgazdaság fejlesztésében megkönnyíti a mezőgazdaság-

nak az utóbbi utat követő fejlődését. A párt fő irányvonalát ebben a kérdésben Leninnek „A szovetkezetekről" írt utolsó cikke jelölte ki. Lenin ebben a cikkében a falusi szövetkezeti mozgalom fejlesztésének mint paraszti országban a szocializmus felé való haladás fő módjának programmját fejtette ki:

„Nálunk, mivel az államhatalom a munkásosztály kezében van, mivel minden termelési eszköz ennek az államhatalomnak a birtokában van, nálunk valóban csak az a feladat van még hátra, hogy szövetkezetekbe tömörítsük a lakosságot... Az új gazdasági politikával engedményt tettünk a parasztnak mint kereskedőnek, a magánkereskedelem elvének; éppen ebből következik (éppen ellenkezőleg, mint ahogy gondolják) a szövetkezetek óriási jelentősége. Az orosz lakosságnak eléggé széleskörű és eléggé mélyreható tömörítése szövetkezetekben az új gazdasági politika uralma mellett lényegében minden, amire szükségünk van, mert most ebben megtaláltuk a magánérdeknek, a magánkereskedelmi érdeknek s ez utóbbi állami felügyeletének és ellenőrzésének azt az egyesítését, a magánérdeknek, a magánkereskedelmi érdeknek azt az alárendelését a közérdeknek, amely azelőtt sok-sok szocialista számára nagy fejtörést okozott. Valóban: minden nagyüzemi termelési eszköz az állam hatalmában, az államhatalom a proletariátus kezében, a proletariátus szövetségben a sokmillió kis- és törpeparaszttal, a proletariátus vezető szerepe a parasztság irányában biztosítva stb. — hát ez nem minden, ami szükséges ahhoz, hogy a szövetkezetekből, egyesegyedül a szövetkezetekből, amelyeket azelőtt mint szatócskodást kezeltünk — s amelyeket most, az új gazdasági politika idején bizonyos tekintetben szintén jogunk van így kezelni —, hát ez nem minden, ami a teljes szocialista társadalom felépítéséhez szükséges? Ez még nem a szocialista társadalom felépítése, de ez minden, ami e felépítéshez szükséges és elegendő"[1].

A falu jelenlegi helyzete egészen nyilvánvalóan azt bizonyítja, hogy a Lenin elvtárs által megjelölt út helyes, s parancsolóan írja elő, hogy a párt elsősorban a kistermelők szövetkezésére összpontosítsa figyelmét, mert ennek óriási szerepet kell betöltenie a szocializmus építésében.

4. Csakis a termelők szövetkezése oldhatja meg azt a kétoldalú feladatot, amely falun a pártra és a szovjet hatalomra hárul, hogy tudniillik továbbra is törekedjünk a mezőgazdasági termelés minél nagyobb arányú növelésére, s ugyanakkor

[1] *Lenin* Művei. 33. köt Szikra 1953. 467—468 old — *Szerk.*

egyre jobban fokozzuk a falu kevésbbé tehetős elemeinek támogatását — gazdaságuk fellendítése és a kulákok kizsákmányoló törekvéseinek korlátozása céljából. Az a formális ellentmondás, amely a két feladat egyidejű megoldásának szükségességéből adódik, csakis úgy szüntethető meg, ha olyan tömegesen szaporodnak az igazi szövetkezetek, ahogy azt Lenin elvtárs írta. Ebből a szempontból fokozni kell a termelőszövetkezetek munkáját, meg kell javítani kapcsolataikat, növelni kell a szövetkezetek számára hozzáférhető hitelt, az állami anyagi támogatást stb.

A párt a tömörülésnek még a legegyszerűbb formáit is támogatni fogja mind a városi iparcikkek beszerzése, mind a mezőgazdasági termények értékesítése, különösen pedig a paraszti termelés egyes elemeinek összefogása területén. A párt a kollektív munkának, „a társas munkának" olyan egészen egyszerű formáit is támogatni fogja agronómiai tanácsokkal, termelési és gazdasági hitelekkel, mint a föld közös megművelése, a közös kaszálás, vagy akár az igásállatok közös használata a különféle mezei munkáknál, s bizonyos üzemeknek, például malomnak, olajütőnek közös használata. A termelésre való szövetkezés terén igazán átfogó eredményeket a jelenlegi munkaeszközökkel csak hosszú évek multán lehet elérni. A kongresszus éppen ezért mindenkit óva int minden meggondolatlan sietségtől, fölösleges szabályozgatástól, minden néven nevezendő forma- és mennyiséghajhászástól, mert ez gyakran hátráltathatja a parasztság igazi szövetkezését. Az igazi siker fokmérője a legközelebbi években főleg a minőségi fejlődés lesz. Ebbe az irányba kell terelni azoknak a főbb szovjet-, szövetkezeti és egyéb szerveknek a munkáját, amelyek gyakorlatilag foglalkoznak a parasztság szövetkezetekbe tömörítésének kérdésével, hogy ezek a szervek — a szövetkezet-szervezés munkáját a kis- és törpe-gazdaságok, s az egyes termelési ágak (lentermelők, olajütőmesterek szövetkezése, burgonyafeldolgozó, favágó szövetkezet stb.) feltételeihez, jellegéhez és szerkezetéhez alkalmazva — valóban elterjesszék a parasztgazdaságban a szövetkezeti elvet.

A város és a falu kapcsolatának szorosabbra fűzését célzó pártintézkedések között az egyik legfontosabb szerepet a mezőgazdasági hitelnek kell betöltenie.

A szerteágazó mezőgazdasági hitelrendszer hatalmas eszköz a párt kezében ahhoz, hogy a mezőgazdaság helyreállításának ügyét szabályozza, s világosabban kifejezésre juttassa a falu szegény- és középparaszti rétegeinek támogatását; ezt a hitel-

rendszert alátámasztják azok a pénzeszközök, amelyeket a most megnyíló Központi Mezőgazdasági Bank bocsát ki, s amelyek a mezőgazdasági hiteltársulatok, a termelési és hitelszövetkezetek, s különösen ez utóbbiak helyi hálózatának közvetítésével jutnak el a parasztgazdaságokhoz.

A kongresszus jóváhagyja a KB teljes ülésének azt a határozatát, hogy anyagi eszközöket kell a Mezőgazdasági Bank rendelkezésére bocsátani, és szükségesnek tartja, hogy ezt a határozatot hat hónapon belül végrehajtsák. Ugyanakkor a lehetőség szerint csökkenteni kell a parasztnak nyujtott hitel kamatlábát.

Az így megszervezett mezőgazdasági hitelrendszer lehetővé teszi a helyi párt- és szovjetszervezetek kezdeményezésének kifejlesztését, és a legszélesebb parasztrétegek bevonását a szovjet hitel megszervezésébe.

A kongresszus megbízza a helyi pártszerveket, hogy részesítsék a lehető legnagyobb figyelemben és irányítsák a mezőgazdasági hitel kiépülő szervezeteit.

5. A mezőgazdaságban végbemenő rétegeződéssel kapcsolatban rendkívül fontos az a kérdés, hogyan biztosítsuk a falu kevésbbé tehetős rétegei számára a szövetkezetekben való részvétel tényleges lehetőségét.

A szövetkezetek terén számottevő eredményeket érhetünk el a kölcsönös segítségnyujtási bizottságok munkájának további fejlesztése és e bizottságoknak a szövetkezetek munkájával való megfelelő összekapcsolása révén. A kölcsönös segítségnyujtási bizottságoknak a lakosság öntevékeny segítése terén végzett mostani munkája, amely elsősorban a kevésbbé tehetős parasztnak érdeke, és amely a közös érdekek révén összeköti a kevésbbé tehetős parasztot a középparaszttal, megteremti a kölcsönös segítségnyujtási bizottságok további fejlődésének alapját. Noha a kölcsönös segítségnyujtási bizottságok munkájában számos súlyos hiányosság észlelhető, noha számos olyan paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottság van, amely csak papíron létezik — ez nem is lehet másképp, hiszen a párt nem fordított elég figyelmet munkájukra —, munkájuk valójában most sokhelyütt erősen fejlődik.

A kölcsönös segítségnyujtási bizottságoknak ugyanakkor, amikor egyáltalán nem hanyagolják el, sőt ellenkezőleg, fokozzák a lakosság egyéni segítése és kölcsönös társadalmi segítsége terén kifejtett jelenlegi tevékenységüket (a vöröskatonák családjainak, a rokkantaknak, a tűzkárosultaknak, a háború áldozatainak, az árváknak nyujtott segítség, közös szántás, gabonarak-

tár, iskolák, olvasószobák, bölcsődék fenntartása, rokkant-szövetkezetek), egyszersmind szélesebb alapon kell foglalkozniok munkájuk során a helyi tapasztalatok alapján kialakult következő feladatokkal:

a) Tömörítsék szövetkezetekbe a kevésbbé tehetős parasztokat, azzal a céllal, hogy a szövetkezet a kevésbbé tehetős rétegeket szolgálja, és fellendítse gazdaságukat; vonják be a szövetkezetekbe a falu kevésbbé tehetős rétegeit, és könnyítsék meg belépésüket (részjegyek vásárlása közpénzből stb.); támogassák a kevésbbé tehetős rétegeket abban, hogy kihasználják a szövetkezet nyujtotta lehetőségeket gazdaságuk fejlesztésére, mégpedig azoknak a gazdaságoknak a megjelölésével, amelyek számára a hitel lehetővé teszi a talpraállást és a fejlődést; segítsék hozzá a kevésbbé tehetős rétegeket ahhoz, hogy a szövetkezetek szolgáltatásainak igénybevétele esetén a lehető legnagyobb kedvezményben részesüljenek; növeljék a kevésbbé tehetős parasztok befolyását a szövetkezeti szervekben olymódon, hogy a legtevékenyebbeket és legbecsületesebbeket felelős tisztségbe helyezik a szövetkezetekben; végül, magyarázzák meg a kevésbbé tehetős rétegeknek, hogy a szövetkezeteknek milyen szerepük és jelentőségük van az ő szempontjukból.

b) Kísérjék figyelemmel, hogy megkapják-e a kevésbbé tehetős parasztok a törvény nyujtotta kedvezményeket, és álljanak ki a védelmükben (adókedvezmények, kedvezmények az erdőrészjuttatásnál, a korszerű gazdálkodási módszerek bevezetésénél, a földrendezésnél stb.).

c) Vonják be a kevésbbé tehetős parasztokat olyan egészen egyszerű szövetkezetekbe, és kezdeményezzék olyan egészen egyszerű szövetkezetek alakítását, amelyek a kollektív munka legkönnyebben hozzáférhető módszerein alapulnak (felszerelés, gépek közös beszerzése és használata; tejfeldolgozó és halászartelek; gépek, felszerelés, igásállatok stb. kölcsönzése esetén előny biztosítása, a kevésbbé tehetős gazdaságok csoportjaiban a felszerelés és igaerő kollektív használata stb.).

d) Segítsék elő kevésbbé tehetős parasztoknak a község szovjet tisztségeibe való kiemelését.

A kölcsönös segítségnyujtási bizottságok ennek a mostani szociális biztosítási munkájukból kifejlődő munkának az alapján, a kevésbbé tehetős parasztokra mint szilárd gerincre támaszkodva, vonják be soraikba a középparasztságot is, s így olyan szervezetekké válhatnak és kell is válniok, amelyek nagy mértékben elősegítik azt, hogy a falu óriási többsége szövet-

kezetekbe tömörüljön, s a kollektív gazdaságok kiterjesztésére irányuló munka előrehaladjon.

e) Minthogy a mezőgazdasági munkások többsége féligmeddig paraszt, rendkívül fontos, hogy a Mezőgazdasági és Erdőmunkások Összoroszországi Szakszervezete összehangolja munkáját a kölcsönös segítségnyujtási szervezetek munkájával, segítsen e szervezetek megalakításában, s így megkönnyítse és fejlessze a mezőgazdasági munkások és a kevésbbé tehetős parasztok szövetségét a középparaszttal, az erősödő kulák felső réteggel szemben.

6. Ennek a feladatnak a megoldása a lehető legnagyobb rugalmasságot és elővigyázatosságot követeli. A mai körülmények között a kölcsönös segítségnyujtási bizottságoknak olyan szervezetekké kell válniok, amelyek segítséget nyujtanak a falu kevésbbé tehetős elemeinek a gazdasági talpraálláshoz. A tervbevett intézkedések végrehajtása megköveteli, hogy a pártszervek alapos felvilágosító munkával megmagyarázzák a párton belül a bizottságok szerepét és szervezeti felépítését, megköveteli, hogy a párt növelje befolyását e bizottságok munkájában, megköveteli e bizottságok vezetőségeinek szervezett újjáválasztását, és azt, hogy a párt felvilágosító munkával megismertesse a parasztsággal a kölcsönös segítségnyujtási bizottságok céljait, szervezeti felépítését és munkamódszereit. A bizottságok szervezetének a választás elve alapján kell felépülnie. Nagy figyelmet kell fordítani a szociális biztosítási szervek megerősítésére.

7. A kongresszus megállapítja, hogy a falu szegény rétegeinek érdekeit védő számos törvény, a szovjetapparátus fogyatékosságai és a szegényparasztság viszonylagos elmaradottsága folytán nem jut el a faluba. A pártkongresszus ezért kötelezi a falusi párt- és komszomolszervezeteket, hogy munkájukban és a szovjetszervek munkájában, elsősorban a kölcsönös segítségnyujtási bizottságok révén, törekedjenek arra, hogy érvényt szerezzenek azoknak a kedvezményeknek, melyeket a törvény a falu szegény rétegeinek biztosít (adókedvezmények a szegényparaszt számára, kedvezményes fajuttatás, kedvezmények a vetőmagkölcsön és a hitel elosztásánál, az, hogy nem engedi meg a szegényparasztok által ténylegesen bérbeadott földek megadóztatását stb.).

8. Az ukrán kisparasztbizottságok kísérlete az ukrán viszonyok között alapjában bevált. Az ukrán kisparasztbizottságok abból a politikai harci szervezetből, amely 1920-ban és 1921-ben a falvakban a szegényparasztok hatalmát gyakorolta, termelő típusú szervezetté változnak. Minden lehető módon fejleszteni

kell a kisparasztbizottságoknak azt a kibontakozó tevékenységét, mellyel előmozdítják a szegényparasztok kollektív gazdaságokba tömörítését. A párt elsőrendű feladata, hogy gondosan ápolja a szövetkezeti artelgazdaság Ukrajnában meglevő csíráit, s bevonja e gazdaságba a szegény- és középparasztokat. Ez a munka csak akkor fejleszthető sikeresen, ha megvalósul a szegény- és középparasztok szövetsége, s ezt kell szolgálnia a kisparasztbizottságok politikai és gazdasági munkájának egyaránt. A szegényparasztoknak nyujtott állami segítség súlypontját arra kell helyezni, hogy hitelekkel előmozdítsunk mindenfajta gazdasági egyesülést (szövetkezetek alakítása és kollektivizálás), mégpedig úgy, hogy a parasztok gazdasági tömörülésének elsősorban legegyszerűbb formáira ösztönözzünk. A kisparasztbizottságoknak gazdasági munkájukban figyelmüket főképpen arra kell összpontosítaniok, hogy elősegítsék a szegényparasztok önkéntes gazdasági tömörülését, akár a legegyszerűbb formákban is.

9. A kongresszus megállapítja, hogy mindenképpen fejleszteni kell a földrendezési munkálatokat. Amíg nem szüntetjük meg a parcellák szétszórtságát, a lakóhelytől távoleső parcellák rendszerét és a nadrágszíjparcellákat, addig lehetetlen a parasztgazdaság igazi fellendítése és termelőerőinek további fejlesztése. Nagyobb segítséget kell nyujtani a szegényparasztságnak, s ezáltal lehetővé kell tenni számára, hogy a földrendezést kihasználva, megjavítsa gazdaságát. Ahhoz, hogy a lehető legrövidebb idő alatt tényleges eredményeket érhessünk el ezen a téren, meg kell erősíteni és fel kell frissíteni a földrendezési szakemberek jelenlegi állományát, emelni kell szakképzettségüket, fokozatosan meg kell változtatni bérezésük rendszerét, be kell vonni őket a falusi kulturális és társadalmi munkába, s emellett ki kell válogatni és meg kell teremteni a kommunista és komszomolista földrendező kádereket, akik a kulturális és társadalmi munka számos szükséges módszerét meg tudják honosítani ezen a munkaterületen.

10. A Mezőgazdasági és Erdőmunkások Összoroszországi Szakszervezetének munkája az utóbbi év folyamán számos eredménnyel járt, nevezetesen Ukrajnában, Délkeleten, a Volgavidéken, Kirgiziában és az ország több más vidékén.

A XII. kongresszus határozata értelmében továbbra is fejleszteni, erősíteni és segíteni kell a Mezőgazdasági és Erdőmunkások Összoroszországi Szakszervezetének munkáját.

A már elvégzett előzetes munka alapján azonban számításba kell venni, hogy a mezőgazdasági munkások szétforgácsoltan

élnek a falvakban, messze laknak a kultúrközpontoktól és a közlekedési hálózattól, nehezen hozzáférhetők és több káros elhajlás mutatkozott érdekeik védelmének módszereiben, s hogy az ezekből a körülményekből származó hátrányok leküzdése érdekében kellő hozzáértéssel rendelkező és kellő számú olyan fizetett funkcionáriusra van szükség, akik szervezik a mezőgazdasági munkásokat, szükség van továbbá arra, hogy a szakszervezet igen gondos előkészítő munka alapján nyilvántartásba vegye és fokozatosan egytől egyig felölelje a mezőgazdasági munkásokat és munkásnőket — munkaszerződések, mezőgazdasági munkásokból álló falusi szakszervezeti sejtek létesítése, a mezőgazdasági munkafelügyelet kiterjesztése, széleskörű felvilágosító munka és a társadalmi életbe való bevonásuk révén.

Ezzel kapcsolatban feltétlenül szükséges, hogy a párt gyakorlatilag megoldja a Mezőgazdasági és Erdőmunkások Összoroszországi Szakszervezete káderekkel és anyagi eszközökkel való mielőbbi megsegítésének kérdését annak érdekében, hogy az fokozhassa munkáját mind a soraiban tömörülő mezőgazdasági és erdőmunkások körében (szovhozok, kísérleti állomások, méntelepek és erdőgazdaságok), mindpedig a földmunkások, továbbá a parasztgazdaság talpraállítása szempontjából annyira fontos falusi szakemberek (agronómusok, földmérők, talajjavítási szakértők és erdészeti szakemberek) körében.

A kongresszus megbízza az ÖKSzT kommunista frakcióját, hogy részesítse a legmesszebbmenő támogatásban a Mezőgazdasági és Erdőmunkások Összoroszországi Szakszervezetét és annak szerveit. Ugyanakkor fokozni kell valamennyi olyan szakszervezet falusi munkáját, amelynek tagjai kapcsolatban vannak a faluval. E munka irányítása és fejlesztése érdekében a kongresszus megbízza az ÖKSzT kommunista frakcióját, hogy szervezzen az ÖKSzT mellett egy széleskörű bizottságot, s állítsa ennek élére a legtekintélyesebb elvtársak egyikét.

11. A falusi értelmiség (körzeti agronómusok, földmérők, erdészeti szakemberek, tanítók) társadalmi aktivitásában észlelhető fejlődés megköveteli a párttól, hogy figyelmesen tanulmányozza és befolyásolja ezeket az elemeket politikai nevelésük és a szovjetmunkába való bevonásuk céljából. Az agronómusok körében végzett munka során arra kell törekedni, hogy az agronómusokat a parasztgazdaságok, különösen a gazdálkodás fejlett módszereire vagy kollektív formáira áttérő parasztgazdaságok szolgálatába állítsuk. Törekedni kell arra, hogy az agronómusok szervezetileg a Mezőgazdasági és Erdőmunkások Összoroszországi Szakszervezetének agronómus tagozata köré

tömörüljenek, továbbképző tanfolyamokat szervezzenek számukra, felülvizsgálják és kiválogassák a ténylegesen falun dolgozó agronómusokat, növeljék számukat és javítsanak anyagi helyzetükön. Különösen fontos, hogy a falusi pártszervezetek és az OKISz falusi szervezetei baráti légkört teremtsenek a körzeti agronómusok számára, támogassák őket a mezőgazdasági intézkedéseknek a parasztság körében való végrehajtása terén, s hogy többek között bevonják őket a falusi iskola munkájába. Mindezt a pártnak fokozatosan ki kell terjesztenie a falu többi szakembereire is (földmérők, erdészeti szakemberek, talajjavítók).

A tanítóknak a szovjet hatalomhoz és a párthoz való kétségtelen közeledése lehetővé teszi, hogy jobban bevonjuk őket a szovjet közéletbe. Emelni kell a falusi tanítók fizetését, fokozni kell a továbbképzésükre irányuló munkát, be kell vonni őket a párt falusi kultúrmunkájának minden ágába, különösen a falusi lakosság ujsággal és könyvvel való ellátásába, s ugyanakkor a komszomol feladatává kell tenni, hogy közeledjen a tanítóhoz annak kulturális munkája alapján.

12. A párt összetételének megjavításával kapcsolatos fő feladatnak sikeres megoldása — 200 000 üzemi munkás felvétele — a párt minden erejének megfeszítését követelte, s azzal járt, hogy a párt ideiglenesen beszüntette bármilyen más réteghez tartozók felvételét a pártba. Most a már elért eredmények lehetővé teszik, hogy visszavonjuk ezt az ideiglenes tilalmi intézkedést, s a XII. pártkongresszus határozatai alapján újból megnyissuk a párt kapuit a parasztok előtt. Mezőgazdasági munkásokat, szegényparaszti elemeket és a középparasztok legjobbjait, akik kijárták a Vörös Hadsereg iskoláját, s valóban aktívan támogatják a pártot és a szovjet hatalmat, fel kell venni a pártba. Kiváltképpen a falu olyan élenjáró elemeit kell felvenni, akik nem alkalmaznak bérmunkást, nem zsákmányolnak ki más parasztot, egyben pedig a gazdálkodás korszerű módszereire és kollektív formáira térnek át, s ezzel példát mutatnak az egész falunak. A párt halaszthatatlan feladata, hogy a keleti népek dolgozó parasztjait és mezőgazdasági munkásait bevonja a pártba.

13. Rendkívül nagy politikai és gazdasági jelentőségre tesznek szert a falusi komszomolszervezetek. Feltétlenül véget kell vetni annak, amit az utóbbi hónapokban tapasztaltunk, hogy tudniillik beszüntették parasztok felvételét a komszomolba. A komszomolnak be kell vonnia soraiba a parasztifjúság (fiúk és lányok) legfejlettebb rétegeit — a mezőgazdasági munkásokat,

a parasztok közül a kevésbbé tehetős réteget (elsősorban), valamint a középparasztok legjavát.

A falusi komszomolszervezeteknek az adminisztratív vagy csak kultúraterjesztő munkáról át kell térniök arra, hogy tevékenyen vegyenek részt a falu egész társadalmi, elsősorban kulturális életében (az írástudatlanság felszámolásában, a tanácsadó irodák, olvasószobák, parasztiskolák tevékenységében), továbbá a közérdekű és a gazdasági munkában, amely a parasztoknak leginkább érthető, s számukra hasznos eredményekkel járhat (hidak javítása, tűzoltófelszerelés karbantartása, a kollektív munka legelemibb és legegyszerűbb formái, a gazdaság színvonalának emelését szolgáló legérthetőbb módszerek alkalmazása és népszerűsítése stb.). A városi komszomolszervezeteknek fokozott mértékben kell támogatniok a falusi párt- és komszomolsejteket.

14. Nem kevésbbé fontos feladat, hogy elősegítsük a parasztnők bevonását a falu társadalmi életébe. Ebből a célból állandóan fejleszteni és támogatni kell a parasztnők küldöttgyűléseit, első kell segíteni, hogy a parasztnők bekerüljenek a választott szovjet-, szövetkezeti és más funkciókba, s bekapcsolódjanak e szervek munkájába. Különösen fontos, hogy a parasztnőket a küldöttgyűlések révén felvilágosítsuk, és megszervezzük a társadalmi munka olyan formáinak végzésére, amelyek a legelmaradottabb rétegek számára is érthetők és hozzáférhetők (harc a kisüsti pálinkafőzés ellen, bölcsődék, orvosi segítség). Minthogy igen kevés parasztlány tagja a komszomolnak, a komszomolszervezetek fejtsenek ki fokozott munkát a szövetségbe való bevonásuk érdekében.

A helyi szovjetapparátus átszervezése és tökéletesítése során arra is gondolni kell, hogy ezek a szervek változtassák meg a parasztnőtömegek jogaival és érdekeivel kapcsolatos álláspontjukat. A szovjet törvényhozás teljes szigorával fel kell számolni az olyan jelenségeket, hogy egyesek semmibeveszik a parasztnőknek mint anyáknak és háziasszonyoknak az érdekeit, hogy az igazságszolgáltatási szervek formálisan foglalkoznak velük, hogy megsértik a parasztnőknek mint teljesjogú állampolgároknak elemi jogait.

15. A lenini újoncokat, akiknek soraiban szép számmal vannak a faluval kapcsolatot tartó munkások, minden lehető módon fel kell használni a patronázsmunka fokozására. A patronálás előbbi (sejtek szerinti) formáin kívül ki kell fejleszteni, ki kell próbálni a Leningrádban és Moszkvában alkalmazott újabb formákat (az egy vidékről származók köreit), valamint a

város és falu kulturális összefogását ápoló széleskörű munkásegyesületeket (Leningrád). A pártbizottságoknak fokozott mértékben kell irányítaniok a patronázsmunkát, hogy tervszerűvé és rendszeressé tegyék, s gondoskodniok kell arról, hogy a patronálás — jellegét tekintve — a munkásság által a parasztságnak nyujtott kulturális és politikai segítség legyen. Többek közt meg kell szervezni a falu patronálásában részt vevő munkások és a falusi munkát intéző állami, szövetkezeti, szakszervezeti és pártszervek dolgozóinak rendszeres tanácskozásait. A falu megszervezését sok esetben megkezdhetik a városokban a faluval kapcsolatot tartó munkások.

16. A milícia-szervezés kiterjesztése új utakat nyit a falun a párt munkája és a szovjet befolyás erősítése számára. A területi alakulatok, melyek kizárólag a falu kevésbbé tehetős középparaszti rétegeiből állanak, a kevésbbé tehetős és középparaszti rétegek egyesítésének és felvilágosításának, a falusi gazdasági és kulturális építés előmozdításának egyik kiindulópontjává válhatnak. és azzá is kell válniok. Azokon a vidékeken, ahol vannak ilyen területi alakulatok, ezeknek a kádereit fel kell használni egyfelől a szovjet állam és a párt, másfelől a parasztság közti kapcsolat új formájaként. Ebből a célból szervezeti kapcsolatot kell teremteni egyfelől a területi alakulatok káderei, másfelől a helyi hatalmi szervek és a pártszervezetek között, s ugyanakkor pártkáderekkel kell megerősíteni a területi alakulatokat.

17. A vallási szektákhoz tartozó elemeket, akik közül sokat a cárizmus kegyetlenül üldözött, s akiknek soraiban sok aktivitás tapasztalható, megkülönböztetett figyelemben kell részesíteni. Ügyes hozzáállással el kell érni, hogy a vallási szekták jelentős számban levő gazdasági és kulturális képzettségű elemeit megnyerjük a szovjetmunka számára. Tekintve, hogy igen sokan tartoznak a szektákhoz, ennek a munkának nagy jelentősége van. Ezt a feladatot a helyi viszonyoktól függően kell megoldani.

18. Erélyesen véget kell vetni minden olyan kísérletnek, hogy a vallási előítéletek ellen adminisztratív rendszabályokkal, templomok, mecsetek, zsinagógák, imaházak, katolikus templomok bezárásával stb. harcoljanak. A falusi vallásellenes propagandának kizárólag az a feladata, hogy materialista alapon megmagyarázza a természetnek és a társadalmi életnek azokat a jelenségeit, amelyekkel a paraszt találkozik. A jégeső, az eső, a zivatar, az aszály eredetének, a növényi kártevők megjelenésének, a talaj sajátosságainak, a trágya hatásának stb. megma-

gyarázása — a vallásellenes propaganda legjobb formája. A vallásellenes propaganda központjává a pártszervezet irányításával az iskolákat és az olvasószobákat kell tenni.

Különösen nagy gonddal kell ügyelni arra, hogy meg ne sértsük a hívők vallásos érzését, ami csak igen hosszú, évekig, évtizedekig tartó felvilágosító munkával győzhető le. Ilyen elővigyázatos magatartásra különösen szükség van a keleti köztársaságokban és területeken.

19. A pártkongresszus megállapítja, hogy azokat a határozatokat, amelyeket a XII. pártkongresszus a falusi munkára vonatkozóan hozott, nem teljesítették kellő mértékben; a XIII. kongresszus, ugyanakkor, amikor megerősíti a XII. kongresszus határozatát, különösen halaszthatatlannak tartja a falusi szovjetapparátus megjavítására irányuló intézkedések végrehajtását.

„Szakadatlanul küzdeni kell azért, hogy az alsóbb szovjetszervek becsületesen és pontosan dolgozzanak. Az adóval kapcsolatos rendelkezések pontatlan és késedelmes kiküldése, a földrendezési munkálatok, vagy a föld-perek tárgyalása során tanúsított huzavona,.. a pálinkafőzés ellen «harcolók» iszákossága, a szovjetapparátusban előforduló durvaság, korrupció és önkényeskedés fegyvert ad osztályellenségeink kezébe. Amellett, hogy a pártnak fáradhatatlanul segítenie kell a szovjet hatalom alsóbb apparátusában dolgozó legjobb elemeket, a pártnak és a szovjet hatalomnak rendkívül fontos feladata, hogy leleplezze, kiűzze a szovjet apparátusból, és nyilvános bíróság elé állítsa azokat, akik a cári-feudális rendszer szokásait beviszik szovjetapparátusunkba és akadályozzák a munkás-paraszt szövetség megszilárdítását." (Az OK(b)P XII. kongresszusának gyorsírói jegyzőkönyve, a falusi munkáról szóló határozat. 2. fejezet 5. pont.)

Nem kevésbbé fontos, hogy a falusi szovjetek és a járási végrehajtó bizottságok munkáját a bevezetendő járási költségvetés alapján fejlesszük és megjavítsuk; a párt befolyását ezekben a szervekben is növelni kell. A járási költségvetés bevezetése új lehetőségeket nyujt a járási és falusi szovjetszervek gazdasági és kulturális munkájának fejlesztésére, és arra, hogy a közép- és szegényparasztság meg a mezőgazdasági munkások egész tömegét bekapcsolják e szervek munkájába. A pártnak a legmesszebbmenően ki kell használnia ezeket a lehetőségeket.

A pártkongresszus megbízza a Központi Bizottságot, hogy a helyi falusi szovjet- és pártapparátus munkájának megjavítása és a kulák befolyástól való megszabadításuk érdekében gondoskodjék anyagi helyzetük megjavításáról.

20. A kongresszus megállapítja, hogy a pártszervek nem részesítették elegendő segítségben és nem irányították megfelelően a falusi sejteket, s ezért szükségesnek tartja, hogy a kormányzósági és kerületi pártbizottságok kulturális és politikai munkáját (különösen a parasztlakosságú kormányzóságokban) főként a falusi pártmunka tényleges irányítására összpontosítsák. Véget kell vetni annak a még gyakran tapasztalható jelenségnek, hogy a falusi pártmunkát kampányszerűen vezetik, anélkül, hogy számolnának azzal, mi a legfontosabb az adott pillanatban az illető vidék, kormányzóság vagy kerület szempontjából. A falusi pártsejtek munkájának irányítását úgy kell megszervezni, hogy azok valóban a falu élenjáró szegény- és középparaszti rétegeinek élcsapatává válhassanak mind kulturális és politikai téren, mindpedig a falu gazdasági építésében. A falu gazdasági építése megköveteli, hogy a pártsejtek munkájukban előtérbe helyezzék azokat a gazdasági és kulturális kérdéseket, amelyek alapján a legkönnyebben lehet a párt körül megszervezni a falunak a párthoz és a szovjet hatalomhoz legközelebb álló szegény- és középparaszti rétegeit (földrendezés, a lakosságnak nyujtott agronómiai segítség, az írástudatlanság felszámolására alakult iskolák, ujságok terjesztése és felolvasása stb.). Csakis az ilyen, minden egyes járás és minden egyes falu sajátosságaival számoló munka teszi majd lehetővé, hogy a pártsejtek megerősödjenek, hogy tagjaik számát a szovjet hatalom és a párt iránt legodaadóbb parasztok köréből növeljék, s hogy a falu pártszervezete a falusi szovjet közélet szervezőjévé váljék.

A kommunisták falura küldését rendszeresen, az önkéntesség és a kiválogatás összeegyeztetésével kell végrehajtani, úgy, hogy azok a kommunisták kerüljenek falusi munkára, akik már bebizonyították, hogy jó szervezők és tapasztalt társadalmi funkcionáriusok. A falusi munkára küldött kommunistáknak előkészítő iskolát kell végezniök, s olyan konkrét, gyakorlati falusi munkára kell őket beosztani, amelynek a legnagyobb gazdasági, kulturális és politikai jelentősége van az illető vidéken. A falusi munkára helyezett elvtársaknak legalább minimálisan kielégítő anyagi körülményeket kell biztosítani.

21. A kongresszus utasítja a Központi Bizottságot és a helyi pártszervezeteket, hogy fejlesszék tovább a falu tanulmányozására irányuló munkát, különösen a határvidékeken és a keleti köztársaságokban.

A FALUSI KULTURÁLIS MUNKÁRÓL

1. A falu most válaszúton van, fordulópontra jutott, most alakul ki új arculata. A szovjet hatalom és pártunk további sorsa függ attól, hogy milyen lesz a falu arculata; ezért a falusi munka ezidőszerint egyik legfontosabb, leglényegesebb munkánk.

2. A párt, a Legfőbb Politikai Felvilágosítási Bizottság és a komszomol által nemrégiben végrehajtott falu-vizsgálat megmutatta, hogy a falu kulturális színvonala igen alacsony, s hogy falun a szokásos agitációval és propagandával majdnem semmit sem lehet elérni, mivel az ujság és a brosúra nem jut el a faluba, nem a falu időszerű kérdéseivel foglalkozik, s a parasztok nem igen értik meg.

3. Tekintettel a falu jelenlegi kulturális színvonalára, mindennemű falusi politikai munkát feltétlenül össze kell kapcsolni az írni-olvasni tudás fejlesztése, a legelemibb ismeretek terjesztése, a falu legelemibb kulturális szükségleteinek kielégítése terén végzett munkával.

4. Lenin elvtárs utolsó beszédeiben ismételten szólt arról, hogy a szocializmus útján való további előrehaladásunk most csakis a falu kulturális színvonalának emelése alapján lehetséges. A falun végzett politikai felvilágosító munka ma a leglényegesebb a kommunizmus győzelme szempontjából.

5. A falunak a XII. kongresszus óta végbemenő szemmellátható ébredése, a közép- és szegényparasztok szervezettségre, gazdaságuk fellendítésére és általános kulturális színvonaluk emelésére való törekvése a mostani időpontot különösen kedvezővé teszi a falusi kultúrmunkára.

6. Ami jelenleg a falusi politikai felvilágosító munka érdekében történik, az vajmi kevés, így ez a munka fölöttébb tervszerűtlen és gyakran kevéssé célszerű. Az erők és az anyagi eszközök szétforgácsolódnak, elaprózódnak, s ezért az eredmények kisebbek, mint amilyenek lehetnének, ha általános terv alapján dolgoznánk.

7. A falusi politikai felvilágosító munkához a párt által jóváhagyott világos tervre van szükség, azután pedig össze kell fogni minden erőt e terv megvalósítása érdekében.

8. A legutóbbi pártkongresszusok az egész falusi politikai felvilágosító munka támaszpontjául, központjául a járási olvasószobát jelölték meg. Minél előbb be kell fejezni azt a szervező munkát, amely arra irányul, hogy a járási olvasószoba köré összpontosítsák a járás valamennyi könyvtárát, az írástudatlan-

ság felszámolására szervezett valamennyi járási tanfolyamot, olvasókörét és egyéb kulturális-ismeretterjesztő intézményét, s hogy megfelelően irányítsák ezeket az intézményeket.

A XII. kongresszus óta eltelt idő alatt bebizonyosodott, hogy a helyesen megszervezett járási olvasószoba (amely kedvező feltételek esetén kultúrotthonná fejlődik) valóban rendkívül életképes központ, amely már most is komoly befolyást gyakorol a falu kulturális életére. A legközelebbi feladat ennek a munkának szélesebb alapokra fektetése és erőteljesebb folytatása.

9. Az olvasószoba legfontosabb munkájának (a szó tág értelmében vett) felvilágosító munkának kell lennie. Ebből a célból felvilágosító részleget kell szervezni. A munkának az olvasószoba jól megszervezett könyvtárára, a gondosan kidolgozott programm alapján működő olvasókörök tevékenységére, az írástudatlanság felszámolására szervezett tanfolyamra és a felnőttek számára szervezett, rövid gyakorlati tanfolyamokkal kiegészített különféle iskolákra kell támaszkodnia. Az olvasószobák fő munkája, hogy megszervezzék az ujságok olvasását, irányítsák a falusi levelezők munkáját, amely megtanítja az embereket arra, hogy jobban kiismerjék magukat a körülöttük végbemenő eseményekben, szerkesszék a faliujságot, amely megvilágítja ezeket az eseményeket és megteremti a nyilvánosságot a falu életében. Ezt a munkát az olvasószobák munkájának a szomszéd falvak könyvtáraival és vándorkönyvtáraival való összekapcsolása egészíti ki.

10. A faluban semmiféle kultúrmunka sem folyhat függetlenül az olvasószoba munkájától, amely a járáson belül az egész politikai-felvilágosító munkát összefogja. A járási politikai felvilágosító központ munkájának fokozása érdekében elengedhetetlen, hogy kebelében megalakuljon az olvasószobák tanácsa, a helybeli parasztság, a végrehajtóbizottsági sejt, az OKISz, a szövetkezetek, az Oktatási Dolgozók Szakszervezete s a Mezőgazdasági és Erdőmunkások Összoroszországi Szakszervezete képviselőinek részvételével.

11. A szakszervezeteknek, figyelembe véve, hogy a falusi munkának most az egész állam szempontjából nagy jelentősége van, közös terv alapján tevékenyen részt kell venniök a közös munkában. A falu kulturális színvonalának emelésében a szakszervezetek, ha helyes álláspontot foglalnak el, igen nagy szerepet játszhatnak.

12. A szakszervezetek falusi munkájában különösen fontos szerepe van az Oktatási Dolgozók Szakszervezetének. Most, ami-

kor a tanítók körében politikai átalakulás megy végbe, a falusi tanító aktív kulturális erővé válhat a falusi szovjet közszellem kialakításában, ha az Oktatási Dolgozók Szakszervezetének helyi sejtjei megfelelő energiát és kezdeményezést fejtenek ki. Ezért elsőrendű jelentőséget kell tulajdonítani annak a feladatnak, hogy a falusi tanítókat bevonjuk a politikai felvilágosító munkába, és ellássuk őket az ehhez a munkához szükséges politikai irodalommal (brosúrával, ujsággal).

13. A Mezőgazdasági és Erdőmunkások Összoroszországi Szakszervezete és a Földművelésügyi Népbiztosság szervei révén be kell vonni a politikai felvilágosító munkába az agronómust és a földmérőt is, mégpedig úgy, hogy meghatározott olvasószobákhoz osztjuk be őket.

14. A Közoktatásügyi Népbiztosságnak, az Egészségügyi Népbiztosságnak, a Társadalombiztosítási Központnak és a faluval kapcsolatban álló más szovjet szerveknek ugyancsak mindent el kell követniök a falusi politikai felvilágosító munka egységes tervének megvalósítása érdekében.

15. A Vörös Hadsereget messzemenően fel kell használni a faluval való kapcsolat fejlesztésére. A szabadságolt vöröskatonák, a területi alakulatok káderei, a katonai előképzésben részesülők, továbbá a vöröskatonák levelei révén a falut közelebb kell vinni a szovjet állam aktuális feladataihoz.

16. A széleskörű falusi politikai felvilágosító munkának a következő év legfontosabb, előtérbe helyezett feladatává kell lennie. A Legfőbb Politikai Felvilágosítási Bizottságnak és helyi apparátusainak valamennyi állami és szakszervezeti szerv munkáját ebbe az irányba kell terelniök, és arra kell törekedniök, hogy egységes, szigorúan összehangolt terv alapján minden erőt és eszközt összpontosítsanak. A tervben fő helyet kell biztosítani az olvasószobák fejlesztésének.

Ebből a célból a Legfőbb Politikai Felvilágosítási Bizottság törekedjék minden erejével, és mozgósítsa az állami és szakszervezeti szervek, továbbá a kulturális patronálást vállaló szervezetek erőit elsősorban a következő feladatok elvégzésére:

a) az olvasószoba alaposan átgondolt betűrendes katalógusának és az egyes kérdésekre vonatkozó kiegészítő katalógusoknak a kidolgozása;

b) a könyvtárak kiegészítéséhez szükséges könyvek kiadása;

c) a megfelelő könyvek összeválogatása és szétküldése;

d) az olvasószobák vezetőinek szovjet- és pártiskolákon, pedagógiai középiskolákon, pedagógiai főiskolákon és rövid, kon-

ferencia jellegű tanfolyamokon történő kiképzése, illetve továbbképzése;

e) népszerű kézikönyvek kiadása a falusi politikai-felvilágosító káderek részére;

f) a falusi szovjetekbe, a paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságokba, a pártba, a komszomolba, a nők közötti munkával foglalkozó osztályokba és a szakszervezetekbe szervezett egész falusi lakosság bevonása az olvasószoba munkájába.

17. A kerületi költségvetésnek eddig rendszeresen igen kis hányadát irányozták elő politikai-felvilágosító munkára. A most életbelépő járási költségvetésből egyáltalában semmit sem juttatnak erre a célra. Határozott utasításra van szükség abban az értelemben, hogy a) fel kell emelni a kerületi költségvetésnek a falusi politikai-felvilágosításra fordítandó részét, többek között feltétlenül be kell venni a kerületi költségvetésbe az olvasószobák vezetőinek fizetését, járásonként egy vezetőt számítva (a régebbi, a megnagyobbítás előtti járásokat véve alapul), továbbá a járási könyvtáros és az analfabétizmus felszámolásával foglalkozó járási megbízott fizetését, és b) a járási költségvetésbe be kell venni az olvasószoba gazdasági kiadásait, továbbá a járási politikai-felvilágosító munka szervezőjének fizetését (megnagyobbított járásonként egy szervezőt számítva).

18. Az olvasószobákat önköltségi áron kell ellátni könyvekkel és ujságokkal; a postai szállításnak díjmentesnek kell lennie. Az olvasószobák számára biztosítani kell azt is, hogy díjmentesen levelezhessenek az intézményekkel.

19. A pártnak minden tekintetben elő kell segítenie olyan feltételek megteremtését, hogy a politikai felvilágosító szervek ne szűkölködjenek sem anyagi eszközökben, sem munkatársakban, s a falusi munkát olyan arányokban tudják végezni, amilyen arányokban ezt a jelenlegi helyzet parancsolóan megköveteli.

A SAJTÓRÓL

1. Az elmúlt évet az időszaki sajtótermékek példányszámának növekedése (2 millióról 3 millióra), a sajtó anyagi helyzetének megszilárdulása, minőségének javulása, továbbá a dolgozó tömegekkel való kapcsolatának a munkás-, falusi, katonai és más levelezők, az igazi munkásdemokrácia elemei révén történt erősödése jellemzi. A munkás- és pártsajtó terjesztésében elért nagy eredmények mellett meg kell említeni a parasztsajtó erő-

södését is, élén a „Kresztyanszkaja Gazetá"-val, amely eredményesen törekszik egyéni előfizetők szerzésére, továbbá meg kell említeni a nemzetiségi sajtótermékek példányszámának növelése terén elért bizonyos sikereket. Mindezek a vívmányok azonban csupán kiindulópontul szolgálnak a további rendszeres munkához, amelynek célja ujságaink példányszámának növelése és minőségük javítása. A jövő évre szóló feladat: *egyetlen olyan párttag se legyen, aki nem előfizetője és olvasója valamelyik pártlapnak; egyetlen olyan munkás, munkásnő és vöröskatona se legyen, aki nem olvas ujságot; kétmillió ujságot a falunak — legalább egyet minden 10 parasztportának.*

2. A mai viszonyok között a sajtó igen nagy jelentőségre tesz szert mint a dolgozó tömegek nevelésének és szervezésének eszköze. Erősíteni kell a sajtó és a tömegek kapcsolatát, közelebb kell vinni a sajtót a tömegekhez, és főként arra kell összpontosítani erőfeszítéseinket, hogy a sajtó megmagyarázza a munkás- és parasztmilliók életének és szociális körülményeinek legfontosabb kérdéseit. Ennek kell meghatároznia a párt-, munkás- és parasztujságok, valamint a megfelelő rétegekhez szóló könyvek feladatát és tartalmát.

3. A munkás tömegsajtónak, a munkásosztály kulturális és politikai fejlődésével összhangban, fokozott mértékben és alaposabban kell megvilágítania a politikai és gazdasági kérdéseket (a Szovjetunió nemzetközi helyzetét, a nemzetközi munkásmozgalmat, a pénzügyi, szövetkezeti és kereskedelmi kérdéseket, a munkabér, az ipar és a mezőgazdaság kérdéseit, az ellenőrző bizottságoknak és az MPF-nek az államapparátus megjavítása érdekében kifejtett tevékenységét), s ezeket a kérdéseket össze kell kötnie az üzemi élet és a termelés kérdésével (a „Gudok" c. lap tapasztalata). A munkássajtónak ezenkívül ki kell elégítenie az olvasók általános művelődési igényeit is, és rendszeresen figyelemmel kell kísérnie a tudományos, műszaki és irodalmi kérdéseket (tárcák, szemlék, bibliográfiák). A munkásujságokban állandóan foglalkozni kell a falu életével, mégpedig a munkásosztály és a parasztság szövetségének erősítése szempontjából.

Tovább kell munkálkodni azon, hogy megjavuljon az ujságok nyelvezete, s a lehető legnépszerűbb és legvilágosabb kifejezésmódot ügyesen kell összeegyeztetni a tartalom komolyságával és alaposságával.

4. A munkássajtó rendkívül fontos feladata, hogy nagy figyelmet szenteljen a lenini újoncok bolsevik szellemben való neve-

lésével és a gyakorlati (párt- és társadalmi) munkába való bevonásukkal összefüggő kérdéseknek.

Ezzel kapcsolatban nagy példányszámban megjelenő országos pártlapot kell indítani, s ugyanakkor fokozottabb mértékben kell foglalkozni a pártpolitika, a pártépítés és a pártélet kérdéseinek, továbbá a leninizmus propagandájával kapcsolatos kérdéseknek megvilágításával a munkás tömegsajtó valamennyi orgánumában.

5. A kongresszus szükségesnek tartja felhívni párt- és szovjetsajtónk, továbbá a szakszervezeti sajtó figyelmét arra a kötelességére, hogy különösen nagy gonddal kell megvilágítania a szövetkezetek, kivált az alsóbbfokú szövetkezeti szervek munkáját, s ilyenformán gyakorlati alapon kell megszerveznie a szövetkezeti propagandát, be kell számolnia a tényleges helyi gyakorlati eredményekről, kezdeményezésekről és tapasztalatokról, le kell lepleznie a kereskedelmi magántőke üzérkedését és visszaéléseit, tömörítenie kell a tömegeket a magántőke elleni harcra, egyszersmind pedig keményen kell bírálnia a szövetkezeti építésben észlelhető mindennemű visszaélést, bürokratizmust, nemtörődömséget és helytelen ügykezelést (áruválaszték, általános költségek). A pártszervek kísérjék nagyobb figyelemmel és erősítsék meg pártkáderekkel a szövetkezeti sajtót.

6. A kongresszus megelégedéssel állapítja meg, hogy a „Pravda" jelentős eredményeket ért el példányszámának növelésében és tartalmának, különösen a pártélettel összefüggő kérdések megvilágításának javításában. A kongresszus megbízza a KB-t, hogy megfelelő káderekkel erősítse meg a párt Központi Lapját, a „Pravdá"-t, hogy az rendszeresen foglalkozhasson a bolsevizmus alapjainak megvilágításával, és rendszeresen harcolhasson a bolsevizmustól való mindennemű elhajlás ellen. Ugyancsak erősíteni és javítani kell a nemzetiségi köztársaságok és a nagyobb központok vezető pártlapjait is, s nagy helyet kell biztosítani ezekben a lapokban a „pártélet" rovatnak.

7. A szakszervezeti sajtónak tömegsajtóvá kell válnia, s fő figyelmét a munkásosztály mindennapi gazdasági és kulturális szükségleteivel összefüggő kérdésekre kell összpontosítania, mégpedig úgy, hogy ezeket a kérdéseket összekapcsolja a szakszervezeti mozgalom általános feladataival, s hogy elsősorban az üzemi bizottságok, a küldöttgyűlések, a szakszervezeti csoportok munkájával foglalkozik, és ilyenformán növeli ezek tekintélyét, s kapcsolatot létesít köztük és a proletariátus nagy tömegei között. A szakszervezeti sajtónak szorosabb kapcsolatot kell teremtenie olvasóival és előfizetőivel (nagyszámú helyi

szakszervezeti levelező bevonása, áttérés az egyéni előfizetésre). A nagy példányszámban megjelenő szakszervezeti folyóiratoknak rá kell térniök arra az útra, hogy a szakszervezeti csoportok funkcionáriusait és az élenjáró szakszervezeti tagok széles rétegeit közelről érdeklő kérdésekkel foglalkozzanak. A pártszervek segítsék elő a szakszervezeti sajtó megjavítását és erősödését.

8. A sajtót kötelezni kell, hogy a lehető legéberebben figyeljen a tömegek kívánságaira és javaslataira. Minden lehető módon erősíteni kell a munkáslevelezők intézményét, s a munkáslevelezőket gondosan kell óvni a minden néven nevezendő hivatali szűkkeblűségtől és elbürokratizálódástól. A munkáslevelezők megszervezésének fő formája az ujság körüli tömörítésük legyen. A pártnak olyanformán kell segítenie és irányítania a munkáslevelező mozgalmat, hogy nagyobb mértékben foglalkozik a munkáslevelezők kommunista nevelésével, segíti az ujságokat a munkáslevelezők kiválasztásában, megszervezi a munkáslevelezők körében a politikai oktatást (tanulókörök, klubok, rövid tanfolyamok, kongresszusok stb.), és segítségére van a munkáslevelezőknek abban, hogy színvonalasabban végezzék ezt a munkát. A párt és a szakszervezetek fokozottabb törődése a munkáslevelezőkkel semmiesetre se váljék gyámkodássá (az alapsejtek, üzemi bizottságok cenzúrája stb.). A párt munkája a munkáslevelező mozgalom terén arra irányuljon, hogy továbbra is tömegesen vonja be a munkásosztály friss kádereit a munkáslevelező munkába (különösen a lenini újoncok köréből), és hogy minden lehető módon erősítse, bensőségesebbé tegye a munkáslevelezők kapcsolatát a tömegekkel, a termelésben és a mindennapi életben egyaránt.

9. Sajtónk rendszerében egyre nagyobb jelentőségre tesznek szert a faliujságok mint a tömegekre gyakorolt befolyás eszközei és a tömegek aktivitásának megnyilvánulási formái. Az üzemi ujságok máris nagy szerepet játszanak a termelés megjavításában, helyes megszervezésében és az új életkörülmények kialakításában, valamint az írástudatlanság és a vallási előítéletek elleni harcban. Az üzemi faliujság szerkesztésének a pártsejtek és a komszomol messzemenő támogatásával és irányításával kell történnie. A pártbizottságok irányítsák fokozottabban a faliujságok munkáját.

Falun a faliujságnak a párt- és a komszomolsejt által végzett munka egyik igen fontos formájává kell válnia. A faliujságnak harcolnia kell a parasztgazdaság megjavításáért, a szövetkezeti mozgalomért, a falu kulturális színvonalának emeléséért, a kevésbbé tehetős parasztok érdekeiért, a kulákok kizsákmányoló

törekvései és a közigazgatás visszaélései ellen. A falusi faliujságot szorosan össze kell kapcsolni az olvasószobával, az agronómiai tanácsadóval és az iskolával.

10. Tovább kell fejleszteni a paraszthetilapok hálózatát, meg kell erősíteni a már meglevő parasztujságokat, növelni kell példányszámukat, meg kell javítani tartalmukat, erősíteni kell kapcsolatukat a parasztsággal, olymódon, hogy a „hangos olvasás", „ujságbarátok", „felolvasók" stb. körei révén tömegesen aktivizáljuk a falusi levelezőket. A pártnak és a szovjetszerveknek minden segítséget meg kell adniok a falusi levelezők munkájához. Figyelmesen kell foglalkozni a parasztok leveleivel, a szovjetapparátus útján el kell intézni a parasztság köréből érkező mindenfajta panaszt, jogi segítséget kell nyujtani a parasztságnak, ügyesen egybe kell kapcsolni az agronómiai propagandát az általános politikai és gazdasági — különösen a szövetkezeti — kérdések megmagyarázásával, végül pedig az ujságot a parasztság számára érthető nyelven kell írni, s tartózkodni kell az erőltetett egyszerűsítéstől és a vulgarizálástól — mindez elengedhetetlen a jó paraszttömeglaphoz.

A parasztsággal való foglalkozás szempontjából nagyjelentőségű a Vörös Hadsereg és a Vörös Flotta sajtója, amelyet minden tekintetben erősíteni kell, tartalmát és nyelvezetét pedig a hadseregbe bevonuló fiatalság igényeihez kell alkalmazni. A területi tartalékos gyakorlatokat ugyancsak messzemenően fel kell használni arra, hogy megteremtsük a vöröskatonák lapjának és a parasztok ujságjának kapcsolatát a parasztsággal.

11. Véglegesen át kell térni a nemzetiségi köztársaságok sajtójának nemzetiségi nyelven való kiadására, növelni kell a nemzetiségi sajtó példányszámát, erősíteni kell tömegkapcsolatait, mégpedig egyrészt a munkás- és parasztlevelezők révén, másrészt olyan típusú ujság kialakításával, amely alkalmazkodik a nemzetiségi köztársaságok elmaradott parasztságának színvonalához. A nemzetiségi sajtónak különösen szüksége van a fokozottabb pártirányításra és arra, hogy megerősítsük politikailag képzett pártmunkás-ujságírókkal. A könyvkiadás terén minden nemzetiségi kiadónál el kell érni, hogy kiadványai javarészét nemorosz nyelven jelentesse meg, az alsófokú iskolák részére jóminőségű, olcsó tankönyvet, a munkás- és parasztolvasó számára pedig népszerű tömegbrosúrákat adjon ki, s a helyi lakosság nagy tömegeinek rendelkezésére bocsássa Lenin műveinek olcsó népszerű sorozatát.

12. A komszomol kibontakozó munkáját az irodalom korántsem támogatja kellő mértékben. Erősíteni kell és minden szük-

ségessel el kell látni a területi ifjúsági lapok (munkás-, paraszt- és nemzetiségi ujságok) hálózatát. Összoroszországi komszomollapot kell alapítani. Különösen nagy figyelmet kell fordítani a paraszt- és nemzetiségi ujságokra, s az ifjúsági munkás- és parasztlevelezők hálózatának kibővítésére.

Erőteljesebbé kell tenni a komszomol könyvkiadói tevékenységét, többek között azáltal is, hogy a komszomol szerkesztőségeket a párthoz tartozó marxista szerkesztőkkel erősítjük meg.

A komszomol elsőrendű feladatává kell tenni, hogy megteremtse a parasztifjúság tömegeihez szóló irodalmat. A szovjet-, párt- és más kiadóknál megjelenő ifjúsági irodalom kiadása terén fokozottabban kell érvényesíteni a pártirányítást, és biztosítani kell a szigorú ideológiai következetességet. Az ezen a területen végzett munkát össze kell hangolni a komszomol nevelő tevékenységével. Különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy az ifjúság részére népszerű irodalmat adjunk ki az OKP történetéről, többek között a bolsevizmusnak az opportunizmus és a pártonbelüli elhajlások elleni harcáról.

A párt gondos ellenőrzése és irányítása mellett hozzá kell fogni a gyermekirodalom megteremtéséhez; azt a célt kell szem előtt tartani, hogy az irodalomnak ebben az ágában erősödjenek az osztálytudatra, az internacionalizmusra és a munkára való nevelés elemei. Különösen fejleszteni kell a pionírirodalom kiadását, s a komszomol támogatása céljából be kell kapcsolni ebbe a munkába a párt-, szakszervezeti és szovjetszervezeteket.

13. Meg kell erősíteni a munkás- és parasztnők számára kiadott időszaki lapokat, az általános sajtóban pedig nagyobb figyelmet kell fordítani a munkás- és parasztnők nagy tömegeinek munkájával és szociális körülményeivel összefüggő kérdések megvilágítására. Fokozni kell a munkás- és parasztnők közreműködését sajtónkban (munkáslevelezőnők, falusi levelezőnők, szakszervezeti levelezőnők), elsősorban a lenini behívóra belépett női párttagok, nőküldöttek stb. bevonásával.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy a munkás- és parasztnőket bevonjuk a faliujságok munkájába. A munkás- és parasztnők számára kiadott lapok szerkesztésébe be kell vonni az általános sajtó vonalán dolgozó párttagokat is.

A keleti köztársaságokban az általános sajtónak minél nagyobb figyelmet kell fordítania a nők felszabadításával összefüggő kérdésekre, és gondoskodni kell arról, hogy időszaki és nem időszaki sajtót teremtsenek a keleti dolgozó nők részére, nemzetiségi nyelveken.

14. Tovább kell csökkenteni a sajtótermékek árát. A terjesz-

tés területén arra kell összpontosítani az erőket és az anyagi eszközöket, hogy a könyv és ujság minél nagyobb számban jusson el a nagy tömegekhez, mégpedig olymódon, hogy az egész terjesztési apparátus (lerakatok, a Postaügyi Népbiztosság szervei és különösen a szövetkezetek) felhasználásával kibővítjük a könyvkereskedelem helyi hálózatát. Olcsóbbá kell tenni a sajtóterjesztést, s ennek helyes megszervezésében fokozottabban kell érvényesíteni a pártirányítást. Meg kell javítani a Postaügyi Népbiztosság szerveinek sajtóterjesztő munkáját, kiváltképpen falun, és minden eszközzel támogatni kell az irodalom terjesztésére alakult önkéntes tömegszervezeteket (a komszomolista, üzemi és falusi „könyv- és ujságbarátok" körei stb.).

15. Az állam által nyujtott különleges pénzügyi segélyt a *nemzetiségi, paraszt- és vöröskatona sajtó támogatására,* külön paraszt-tömegirodalomra és V. I. Lenin műveinek kiadására kell összpontosítani, mégpedig úgy, hogy az állami költségvetésen belül, a nemzeti köztársaságokban pedig a helyi költségvetésen belül is, megfelelő alapokat létesítenek.

16. Sürgős intézkedéseket kell tenni annak érdekében, hogy V. I. Lenin művei nagy példányszámban, népszerű kiadásban a Szovjetunió valamennyi nyelvén megjelenjenek, s különösen kell ügyelni e kiadványok szerkesztésére, közérthetőségére, olcsóságára és terjesztésére. V. I. Lenin műveiből számos sorozat kiadását kell megszervezni a lenini behívóra belépett párttagok és a pártonkívüliek számára. A kongresszus megbízza a KB-t, hogy gyorsítsa meg és emelje méltó színvonalra V. I. Lenin műveinek teljes orosznyelvű kiadását, továbbá válogatott műveinek a Szovjetunió valamennyi fontosabb, nemorosz nyelvén való kiadását.

17. A kongresszus ugyanakkor, amikor megállapítja, hogy kiadóvállalataink megerősödtek és a kiadói tevékenység jelentős mértékben fejlődött, egyszersmind a következő területeken szükségesnek tartja a munka fokozását: 1) a kiadóvállalatok műfajok és kiadvány-típusok szerinti differenciálása (szakosítása); 2) a nagyobb nemzetiségi és területi központokban működő kiadóvállalatok fejlesztése, szilárdabb alapokra helyezése; 3) a párt-, szovjet-, szakszervezeti és szövetkezeti kiadóvállalatok egyesítése mind a központokban, mindpedig vidéken, azzal a céllal, hogy a pártbizottságok erőteljesebb befolyást gyakorolhassanak a kiadóvállalatok munkájára, továbbá a kiadói tervek lehető legmesszebbmenő összeegyeztetése, s a kiadás és a terjesztés minél jobb megszervezése érdekében.

18. Fokozni kell a tömegekhez szóló, népszerű, jóminőségű, a munkások és parasztok számára teljesen érthető könyvek és brosúrák írását és kiadását, s kiadóink legfőbb, elsőrendű feladatává kell tenni a nagy tömegek igényeinek kielégítését; javítani és fokozni kell a népszerű és olcsó parasztirodalom kiadását, különösen nagy figyelmet fordítva a kevéssé képzett, egyszerű parasztolvasóra, és a gyakorlatilag hasznos, a falut érdeklő kiadványok megjelentetésére.

A tankönyvkiadás területén fő feladatnak kell tekintenünk, hogy végleg áttérjünk politikai és módszertani szempontból új, jóminőségű tankönyvek, oktatási és módszertani segédkönyvek kiadására. Különösen nagy figyelmet kell fordítani a parasztság számára készülő, s igen nagy kultúrpolitikai jelentőségű szovjet tankönyv összeállítására és terjesztésére, továbbá a városi és falusi tömegiskolák számára készülő, s a politikai és társadalomtudományi alapismeretek terjesztését szolgáló tankönyvsorozat előkészítésére és kiadására. Az állami tankönyvkiadási monopólium elvének fenntartásával, a szövetségi köztársaságok állami kiadóival való együttműködés alapján, más nagy szovjet- és pártkiadókat is be kell vonni a tankönyvkiadásba.

Mind a pártonkívüli munkások, mindpedig a kommunista munkások önképzésének előmozdítása céljából fokozottabban kell gondoskodni megfelelő könyvsorozatok és „Otthoni egyetem" típusú könyvek kiadásáról.

Erősíteni kell a pártirányítást kiadóvállalataink, folyóirataink és ujságaink kritikai-könyvismertető munkájában, s ennek érdekében a kiadóvállalatoknál, a folyóiratoknál és az ujságoknál állandó és rendszeresen működő osztályokat kell szervezni, különösen nagy figyelmet fordítva a pártoktatás és a tömegkiadványok kérdésére.

19. A szépirodalom terén a pártnak főleg a munkások és parasztok irói tevékenységét kell figyelemmel kísérnie, akik a Szovjetunió nagy néptömegeinek kulturális felemelkedése során munkás- és parasztírókká válnak. A munkás- és parasztlevelezőket olyan tartaléknak kell tekinteni, amelyből új munkás- és parasztírók emelkednek majd ki.

Mindent meg kell tenni azoknak a proletár- és parasztíróknak fokozottabb felkarolása és anyagi támogatása érdekében, akik részint a munkapad és az ekeszarva mellől, részint pedig abból az értelmiségi rétegből kerültek irodalmunkba, amely az októberi napokban vagy a hadikommunizmus időszakában lépett az OKP, illetve a komszomol soraiba.

Különösen nagy figyelemben kell részesíteni azokat a kom-

szomolista írókat és költőket, akik tevékenyen dolgoznak a munkásfiatalság körében.

A munkás- és parasztírók fejlődésének fő feltétele, hogy művészeti és politikai téren komolyabban képezzék magukat, s a párt, nevezetesen a pártos irodalomkritika messzemenő támogatásával megszabaduljanak a szűklátókörű körösdi szellemtől.

Ezzel a támogatással egyidejűleg folytatni kell azt a rendszeres támogatást, amelyet már eddig is nyujtottunk az úgynevezett utitársak legtehetségesebbjeinek, azoknak, akik a kommunistákkal együtt nevelkednek az iskolában és az elvtársi munkában. Meg kell szervezni az olyan következetes pártos kritikát, amely a tehetséges szovjet írók kiemelésével és támogatásával párhuzamosan rámutat hibáikra is, amelyek abból erednek, hogy nem értik meg kellőképpen a szovjet rend jellegét, és amely burzsoá előítéleteik leküzdésére serkentené őket.

A kongresszus, annak a megfontolásnak alapján, hogy egyetlen irodalmi irányzat, iskola vagy csoport sem léphet fel és nem is szabad hogy fellépjen a párt nevében, hangsúlyozza, hogy szükség van egyrészt az irodalomkritika kérdésének rendezésére, másrészt arra, hogy a szovjet- és a pártsajtó minél teljesebben és pártszerűbben világítsa meg a példamutató szépirodalmi alkotásokat.

A kongresszus külön felhívja a figyelmet a munkások, a parasztok és a vöröskatonák tömegeihez szóló szépirodalom megteremtésének szükségességére.

20. A sajtó megnövekedett jelentősége és az olvasók igényeinek sokrétűbbé válása azt a követelményt támasztja a pártszervekkel szemben, hogy a legnagyobb körültekintéssel és gondossággal válasszák ki a tömegsajtó munkatársait a kellő tekintéllyel bíró, pártszempontból kipróbált és szakmai tekintetben nagy gyakorlattal rendelkező elvtársak közül. Tovább kell folytatni a párttag-ujságírók beosztását sajtómunkára.

A pártbizottságok megválasztása alkalmával, különösen az ipari központokban ki kell szemelni olyan elvtársakat, akik alkalmasak a legfontosabb helyi sajtószerv munkájának irányítására. Ezenkívül fokozott mértékben kell folytatni új munkatársak rendszeres kiképzését a munkás- és parasztlevelezők köréből, kiváltkép az Állami Ujságíró Intézet révén, amelyet meg kell erősíteni párttag-ujságírókkal. Különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy a nemzetiségi sajtó számára is képezzünk ki munkatársakat.

A pártszerveknek továbbá hozzá kell látniok a legfontosabb helyi kiadóvállalatok vezetőségi, különösen szerkesztőségi tag-

jainak gondos kiválogatásához, s ilyenformán szilárdabb alapokra kell helyezniök és meg kell erősíteniök ezeket a kiadóvállalatokat.

21. A sajtónak, mint a párt és a tömegek közti kapcsolat eszközének, megnövekedett jelentősége folytán szükségessé válik, hogy létrehozzuk, illetve megerősítsük azokat a szerveket, amelyek a sajtót irányítják, továbbá, hogy a pártbizottságok sajtóosztályai és alosztályai, valamint általában a pártbizottságok révén fokozzuk a pártellenőrzést és a pártirányítást. A pártbizottságoknak alaposabban kell foglalkozniok a sajtóirányítás valamennyi főbb kérdésének megoldásával, s be kell vonniok ezeket a kérdéseket tervmunkájukba. Az ujságok és kiadók fokozott ellenőrzése és irányítása különösen szükségessé teszi a területi pártbizottságok, a nemzetiségi KB-k és a Központi Bizottság irodája sajtóosztályainak megerősítését.

22. A kongresszus szükségesnek tartja az áttérést a területi és határterületi pártfolyóiratok rendszerére, a rendszeres foglalkozást ezekben a folyóiratokban a középparaszt párttagokkal, s több kormányzósági pártfolyóirat kisterjedelmű pártközlönnyé való átalakítását. Fokozni kell a pártfolyóiratoknak a pártmunkát és a nevelést irányító jellegét, olymódon, hogy ezek a folyóiratok a leninizmus kérdésein, továbbá a pártszervezeti munka és az egész pártélet kérdésein kívül a gazdasági és kulturális építés kérdéseit is megvilágítsák, főleg helyi anyag és helyi tapasztalatok felhasználásával.

23. A pártszerveknek a központi és vidéki sajtóosztályok és sajtóalosztályok révén továbbra is határozottan arra kell törekedniök, hogy felszámolják a hivatalos kiadványok minden formáját, s ezzel biztosítsák megfelelő erőforrások felszabadulását a parasztsajtó és a nemzetiségi sajtó támogatására. A hivatalos kiadványokra fordított állami kiadásokat erősen csökkenteni kell.

AZ AGITÁCIÓS ÉS PROPAGANDAMUNKÁRÓL

1. Az agitáció kérdései

1. A munkás- és paraszttömegekre gyakorolt pártbefolyás erősítésének a Szovjetunió általános gazdasági fellendülése, s az üzemi munkásoknak és munkásnőknek a párt soraiba való tömeges belépése nyomán előállt kedvező feltételei megkövetelik, hogy éles fordulatot hajtsunk végre a párt agitációs és propaganda munkájában, mégpedig abban az irányban, hogy a tömeg-

agitáció és tömegpropaganda különféle formáit mind a párton belül, mindpedig a pártonkívüli munkások és parasztok körében kibővítsük és elmélyítsük. Ugyanezt követelik meg egyrészt a lenini újoncok nevelése, s a párt, a szakszervezetek és az állam aktív munkájába való bevonásuk terén a párt előtt álló feladatok, másrészt a pártnak az a határozott törekvése, hogy megvalósítja a pártonbelüli demokráciát.

2. Legelsősorban is fejleszteni kell a politikai tömegagitációt. A kampányok számát csökkenteni kell, csak a legfontosabb kérdésekben kell kampányt indítani, s a kampányok helyett kitartó mindennapi munkával rendszeresen meg kell világítani a legfontosabb nemzetközi és belpolitikai eseményeket, a szovjet hatalom legfontosabb intézkedéseit és a helyi élet legfontosabb kérdéseit: a szovjetszervek és a szakszervezetek tevékenységét, a vállalatok gazdasági kérdéseit, a szövetkezetek tevékenységét, a községgazdálkodást stb.; eközben azonban egyáltalán nem szabad elhanyagolni vagy korlátozni a párt és a Komintern előtt álló általános feladatok megmagyarázását sem. Küzdeni kell a közhelyek ismételgetése ellen, s arra kell törekedni, hogy minden kérdést a lehető legnagyobb mértékben konkretizáljunk, összekapcsoljunk a hallgatóságunkat éppen foglalkoztató aktuális problémákkal.

3. Az a körülmény, hogy 150—200 000 üzemi munkás lépett be a pártba, hogy ezek elvégezték az alapfokú politikai iskolát, s hogy a párt iránt növekvő érdeklődés nyilvánul meg, szükségessé teszi, hogy a lehető legszélesebb alapon megszervezzük az egyéni és csoportos agitációt és propagandát, amelynek a kibontakozását eddig főleg az akadályozta, hogy az üzemekben kevés volt a párttag. Arra kell törekedni, hogy minden egyszerű párttag, akár munkás, akár munkásnő, a párt tevékeny agitátora legyen. Ezek az elvtársak — munkaszünetekben, a munkapad mellett, otthon stb. — a munkásokkal folytatott csoportos és egyéni beszélgetések során agitáljanak a párt mellett a legfontosabb politikai eseményekkel és mindazokkal a kérdésekkel kapcsolatban, amelyek a munkásokat leginkább foglalkoztatják (pénzreform, munkabér, szövetkezet, szakszervezeti mozgalom, a községgazdálkodás kérdései. a lakáskérdés, termelési propaganda, szociális kérdések stb.).

4. Fokozni kell a pártsejtek munkáját munkás-agitátorok és propagandisták kiválasztása, képzése és kiemelése, továbbá munkájuk irányítása terén; ki kell bővíteni és el kell mélyíteni a kollektívák és a vörössarkok munkáját az üzemekben, a lakóházakban, a munkásszállásokon és az étkezdékben. Az agitáto-

rokat az ujságok és a folyóiratok révén rendszeresen el kell látni a szükséges anyaggal, s idejében instruálni kell őket. Különösen nagy figyelmet kell fordítani az agitáció módszereinek az agitációs munka tapasztalatainak számbavétele alapján történő kidolgozására. Az előadókat a lehetőség határain belül specializálni kell az egyes kérdésekre (gazdasági, szakszervezeti stb. kérdés).

5. A legelmaradottabb rétegeket is felölelő alapos tömegagitáció fokozása érdekében a legnagyobb és legfontosabb alapsejtekben a vezetőség tagjai közül egyes elvtársakat külön is ki kell jelölni agitációs és propagandamunkára.

6. Gondosan kell előkészíteni a falusi választási kampányokat, különösen a szovjetválasztásokat, amelyeket a vidéken mindmáig gyakran gépiesen kezelnek, és egyáltalán nem használnak ki arra, hogy szorosabb kapcsolatot teremtsenek a lakossággal, s növeljék a párt és a szovjet hatalom befolyását. A szovjetválasztási kampányokkal kapcsolatos agitációs és szervezőmunka különös jelentőségre tesz szert manapság, amikor a falu erősödő osztályrétegeződésének tényével állunk szemben, amikor a kulák felsőréteg fokozott politikai aktivitást fejt ki, és kísérletet tesz arra, hogy megvesse lábát a helyi szovjet- és szövetkezeti apparátusban. A szovjetválasztások előkészítését idejében meg kell kezdeni. Hasonlóképpen nagyobb figyelmet kell fordítani a szövetkezetek helyi szerveinek választására és újjáválasztására (munkájuk megélénkülésével és az önkéntes tagságra való áttéréssel kapcsolatban), valamint a paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságok és a kisparasztbizottságok megválasztására. E választási kampányok során aktivizálni kell a munkásnők és a parasztnők nagy tömegeit is, s az agitációs munkában fel kell használni a legtevékenyebb nőküldötteket.

7. Igen nagy súlyt kell helyezni arra, hogy a helyi pártszervezetek irányításával parasztkonferenciákat tartsanak, s ennél figyelembe kell venni a régebben elkövetett hibákat (a konferenciák számával való visszaélés, a napirend túlzsúfolása stb.). A tapasztalatok azt mutatták, hogy ezek a konferenciák rendkívül fontosak a parasztsággal való kapcsolat fenntartása, a helyi szovjetapparátus ellenőrzése és a falusi politikai felvilágosító munka szempontjából. Az időpont és a napirendi pontok megállapításánál, valamint magukon a konferenciákon a legnagyobb figyelmet kell fordítani a helyi gazdasági, szociális, nemzetiségi és egyéb sajátosságokra, a választásokat gondosan elő kell készíteni, idejében ki kell küldeni olyan előadókat, akik értenek a paraszt nyelvén, s általában jól ismerik a falut, külö-

nösen pedig a helyi viszonyokat. A konferenciák előkészítése és lefolytatása során a konferenciák munkájára kell összpontosítani a faluban működő valamennyi intézmény és szervezet (végrehajtó bizottság, szövetkezet, földművelésügyi osztály, politikai-felvilágosítási bizottság stb.) figyelmét; ügyelni kell arra is, hogy a helyi szervek gyakorlati munkájukban figyelembe vegyék a pártonkívüli konferenciák gyakorlati javaslatait. Gondoskodni kell arról, hogy a konferenciák küldöttei beszámoljanak választóiknak, s ezt jól meg kell szervezni. A parasztnőket buzdítani kell arra, hogy minél aktívabban vegyenek részt a pártonkívüli konferenciák munkájában.

2. A propaganda kérdései

8. A párt agitációs és propagandaosztályainak munkájában és a propaganda terén beállt általános fordulatnak megfelelően előtérbe kell helyezni a tömegpropaganda különféle formáit, s ezek között a legfontosabb szerepet a munkásklubnak, a vörössaroknak, az olvasószobának (Ukrajnában a községi olvasóháznak) és a falu kulturális patronálásának kell betöltenie.

9. Jelenleg minden eddiginél fontosabb az a feladat, hogy a munkásklubokat a nagy munkás- és munkásnőtömegek kommunista nevelésének igazi központjaivá változtassuk. A lenini újoncokról való gondoskodás, bevonásuk a klub szervezőmunkájába, a klub felhasználása arra, hogy a munkástömegeket szervezetileg felölelje, a munkások mozgósítása a párt-, állami, szövetkezeti és a szakszervezeti feladatok teljesítésére, és újabb munkások bevonása a párt soraiba — mindezt a legközelebbi időszakban a klubmunka legfőbb céljának kell tekinteni. Ennek a célnak kell alárendelni a klub felvilágosító és nevelőmunkájának valamennyi fő területét és formáját: a társadalmi, politikai, gazdasági, termelési és szociális felvilágosító-nevelőmunkát.

A klubot önkéntes tagság elve alapján kell megszervezni, ami biztosítja a tagok lehető legnagyobb aktivitását.

A klubmunkának azokat a formáit kell előtérbe helyezni, amelyek tömegeket mozgósítanak, s ennek alá kell rendelni mind a klubon belüli körök tevékenységét, mindpedig az egész klubtagság munkáját.

Ami a klubmunka tartalmát illeti, előtérbe kell helyezni a párt, az állam és a szakszervezetek előtt a gazdasági, állami és szakszervezeti építés terén álló feladatoknak, a párt taktikájának és a szovjet hatalom politikájának a leninizmus alapján tör-

ténő propagálását és megmagyarázását. A leninizmus propagandájának vezető helyet kell biztosítani a klub általános munkájában. E propagandát kell szolgálnia a klub könyvtárának is, s ennek érdekében elengedhetetlen az irodalom megfelelő kiválasztása.

Nagy figyelmet kell szentelni a természettudományos (vallásellenes) propagandának is.

A klubok feladatai megkövetelik, hogy a párt közvetlen irányítása és ellenőrzése alatt ténylegesen összefogják az egész klubmunkát. Ez az irányítás legyen egyrészt politikai és szervezeti, másrészt pedig módszertani, kösse össze a munkásklubok tevékenységét valamennyi más (párt-, komszomol-, vöröshadsereg- stb.) klub munkájával, s a pártbizottságok agitációs és propagandaosztályai mellett működő külön klubbizottságok révén valósuljon meg. Ezenkívül minden klubban a kommunista tagokból pártkollektívákat kell szervezni, amelyeket a klubok vezetőségeinek kommunista frakciói irányítanak, s amelyek állandó kapcsolatot tartanak a pártbizottságok klubbizottságaival.

10. A falu kulturális patronálásának megszervezése során tekintetbe kell venni a falu egyre erősebb rétegeződését, erőteljes munkát kell végezni a szegény- és középparaszti rétegek tömegei között, ki kell ragadni őket a kulákság befolyása alól, agitálni kell a kollektivizálás és a szövetkezés legegyszerűbb formái mellett, és különösen nagy erőfeszítéseket kell tenni a mezőgazdasági munkások és szovhozmunkások politikai és kulturális fejlődésének előmozdítására.

Szervezeti tekintetben a következőkre van szükség:

a) Tegyük a kulturális patronázsmunka fő bázisává az üzemeket, vonjuk be a patronázsmunkába a munkástömegeket, elsősorban az OKP tagjait és tagjelöltjeit; támaszkodjunk a munkástömegek falusi kapcsolataira, s helyezzük az egész munkát a pártsejt mellett működő külön patronázsbizottságok révén a pártsejt vezetése alá.

b) Az egyes patronálók munkáját viszont helyezzük a pártbizottság irányítása alá; evégett a pártbizottságok agitációs és propagandaosztályai mellett szervezzünk külön patronázsbizottságokat.

c) A kulturális patronálók vidéki, falusi munkájukban támaszkodjanak az OKP és az OKISz helyi sejtjeire, törekedjenek e sejtek, valamint a falusi gazdasági és szövetkezeti szervezetek öntevékenységének és kezdeményezésének serkentésére, s mozdítsák elő a helyi szovjetapparátus tekintélyének növekedését.

A kulturális patronálók összpontosítsák figyelmüket egyrészt a falu szervezeti és gazdasági segítésére, másrészt pedig a falu politikai-felvilágosítási központjának — a járási olvasószobának (Ukrajnában a községi olvasóháznak) — kialakítására és megerősítésére; tömörítsék e politikai felvilágosítási központ köré a járás kulturális-felvilágosító kádereit és eszközeit, s az egész kulturális-felvilágosító munkát a falu gazdasági szükségleteinek megfelelően építsék ki.

A patronálók anyagi segítsége irányuljon a politikai-felvilágosító munka megszervezésére és megerősítésére (olvasószoba, községi olvasóház, iskola, könyvtár, továbbá irodalom, ujságok, vetítőgép beszerzése, vándormozi létesítése stb.), és ne tűzzön ki olyan célt, hogy egyes parasztoknak vagy egész falvaknak nyujtson közvetlen anyagi támogatást különféle ajándékok (karton, só, eke stb.) formájában.

11. Mind a kulturális patronálók, mind az OKP és az OKISz falusi sejtjei tegyenek meg mindent a falun végzett politikai felvilágosító munkájuk során annak érdekében, hogy munkájukba bevonják a haladó falusi értelmiséget, különösen a falusi tanítókat és az agronómusokat, s harcoljanak erélyesen e rétegek lekicsinylő kezelésének mindennemű megnyilvánulása ellen.

/Az a fordulat, amely a falusi tanítók körében bekövetkezett, s amely politikailag közelebb hozta őket a szovjet hatalomhoz, különösen fontossá teszi, hogy a párt a tanítókat gazdasági, kulturális, felvilágosító, társadalmi és politikai téren a párt és a szovjet hatalom politikájának közvetítőjéül használja fel falun.

Ennek érdekében a helyi pártszervezetek tegyék rendszeressé és tervszerűvé a falusi tanítók kulturális és politikai színvonalának emelésére irányuló munkájukat, s ebben támaszkodjanak: 1) a tanítók pedagógiai és politikai továbbképzése céljából időszakonként összehívott tanfolyamokra; 2) a tanítók körében működő önképzőkörök jól megszervezett hálózatára, különösen a párt és a szovjet hatalom falusi politikájának tanulmányozásával foglalkozó körökre; 3) a közoktatási dolgozók otthonai hálózatának erősítésére és fejlesztésére, minthogy ezek azok a fő központok, amelyek körül összpontosítani kell a tanítók szakmai képzésére, társadalmi és politikai nevelésére irányuló egész munkát.

Ennek a munkának egyik legfontosabb feltétele, hogy megszervezzük a tanítók rendszeres ellátását a szükséges irodalommal (folyóiratokkal, ujságokkal, kézikönyvekkel és segédkönyvekkel).

A pártbizottságok a falusi tanítók körében folyó munka irá-

nyítását a közoktatási dolgozók szakszervezetének kommunista frakciói útján érvényesítsék, s minden szükséges intézkedést tegyenek meg e szakszervezet helyi szerveinek megerősítésére.

12. A párt a városi és falusi tömegmunka különféle formáinak fejlesztése során a közeljövőben jobban támaszkodhat — és jobban is kell támaszkodnia — szakadatlanul növekvő munkástagságára, mint bármikor ezelőtt. Ezért a pártonbelüli propagandamunka első és legfontosabb feladata legyen ennek a munkástagságnak az előkészítése arra, hogy a munkás- és paraszttömegek között a párt befolyásának közvetítőjévé váljon.

Mivel a párttagok, s különösen a lenini újoncok politikai fejlettségének és politikai ismereteinek színvonalát tovább kell emelni, a helyi költségvetés terhére ki kell bővíteni, meg kell erősíteni és el kell látni anyagi eszközökkel az olyan rendes 5—6 hónapos alapfokú politikai iskoláknak a hálózatát, amelyeknek a tanterve a fő figyelmet a forradalmi harc és a Kommunista Párt történetére, a párt taktikájának és a pártépítésnek a kérdéseire, továbbá a Szovjetállam politikájának, elsősorban gazdaságpolitikájának kérdéseire összpontosítja.

Ahhoz, hogy az agitációs és propagandaosztályok jól szervezzék meg az alapfokú politikai tanfolyamok és a rendes alapfokú politikai iskolák további munkáját, mind szervezeti, mind módszertani szempontból gondosan kell tanulmányozniok és fel kell használniok azokat a gazdag tapasztalatokat, amelyeket a párt a lenini újoncok között végzett tömegmunkája során az alapfokú politikai tanfolyamokon szerzett.

Azoknak a propagandistáknak, akik ilyen tapasztalatokat szereztek, a legközelebbi időben el kell végezniök a kormányzósági pártbizottságok agitációs és propagandaosztályai mellett szervezett propagandista továbbképző tanfolyamokat. E tanfolyamok fő feladata az alapfokú politikai tanfolyamok és a rendes alapfokú politikai iskolák tananyagának tanulmányozása a legutóbbi idők tapasztalatainak számbavétele alapján.

Az alapfokú politikai iskolák fejlesztésével és erősítésével párhuzamosan a pártszervezeteknek minden módon ösztönözniök és segíteniök kell a párttag és a pártonkívüli munkások (túlnyomórészt tanulókörökben kifejtett) önképzését; az agitációs és propagandaosztályok mellett szervezett önképzési tanácsadó irodák munkáját a munkásklubok révén közelebb kell vinni az üzemekhez; elő kell segíteni, hogy a legképzettebb munkáspárttagok köré tömörüljenek az önképzőkörök, kapcsolatot kell teremteni e párttagok és az önképzési tanácsadó irodák között,

s ezek segítségével a leninizmus alapjainak tanulmányozására kell irányítani az önképzőkörök munkáját.

Az alapfokú politikai iskoláknak és a politikai önképzőköröknek a városokban az alapfokú pártoktatás fő formáivá kell válniok. Véget kell vetni annak a mindmáig tapasztalható kontárkodásnak, amely abban nyilvánul meg, hogy a politikai iskolázatlanságot politikai tanulókörök útján akarják felszámolni, s az ilyen tanulóköröket alapfokú politikai iskolákká vagy önképzőkörökké kell átalakítani.

13. Falun a párt legsürgősebb feladata továbbra is az, hogy felszámolja az OKP tagjainak és tagjelöltjeinek politikai iskolázatlanságát; ezt a munkát túlnyomórészt a XII. pártkongresszus által javasolt vándor-iskolák formájában kell végrehajtani, melyeknek életrevalóságát és célszerűségét számos vidék multévi tapasztalata igazolta. A pártszervezeteknek mindent el kell követniök, hogy a politikai iskolázatlanság felszámolásának ez a formája általánosan elterjedjen. Ugyanakkor a falu politikailag legképzettebb kommunistáinak és komszomolistáinak vezetésével ki kell fejleszteni az önképzést is, s ebbe a munkába be kell vonni a párthoz legközelebb álló falusi értelmiséget, különösen a tanítókat.

14. A propagandamunka valóban átfogó megszervezése, egyre szélesebb alapokra helyezése és fokozása megköveteli, hogy szüntelenül gyarapítsuk a politikailag fejlett és széleskörű politikai ismeretekkel rendelkező párttagok számát. A pártnak ezt a feladatot a szovjet- és pártfunkcionáriusokat képző iskolák, továbbá a kommunista főiskolák hálózata révén kell megvalósítania, s ugyanakkor fokozott gondot kell fordítania a marxizmus-leninizmus tanulmányozásával foglalkozó tanulókörök munkájának helyes megszervezésére.

Ezeknek a tanulóköröknek a tananyaga kétféle: 1) a forradalmi marxizmus gazdasági és történelmi elméletének, filozófiai alapjainak tanulmányozása, és 2) az OKP és a Komintern történetének, programmjának, taktikájának, építésének, valamint a proletárforradalom fő kérdéseinek tanulmányozása, Lenin élete és tevékenysége, s Lenin tanításai és útmutatásai alapján.

Figyelembe kell venni, hogy a tanulókörök csak akkor végezhetnek eredményes munkát, ha képzett vezetőket biztosítunk számukra, és részvevőiket helyesen válogatjuk meg. A pártbizottságoknak a tanulókörökkel kapcsolatos munkájukban abból kell kiindulniok, hogy a tanulókörök számát, munkájuk megjavítása érdekében erősen csökkenteni kell, és — amennyiben kevés képzett vezető áll rendelkezésükre — inkább vonják

össze a tanulóköröket képzett előadók irányításával működő olyan esti tanfolyamokká, amelyeken a tananyag feldolgozása kötelező.

15. A pártmunka feladatainak megnövekedése és sokrétűbbé válása, amit egyrészt a városi munkásoknak a pártba való tömeges belépése, másrészt pedig a falu fokozódó rétegeződése idézett elő, szükségessé teszi, hogy a pártiskolai oktatás egész rendszerét világosan kifejezésre jutó pártszerűség és a párt tömegmunkájával való kapcsolat jellemezze.

A szovjet- és pártfunkcionáriusokat képző iskola meg a kommunista egyetem tartsák magukat ahhoz a fő feladathoz, hogy pártfunkcionáriusokat kell képezniök. Ezért különösen nagy figyelmet kell fordítaniok a párt történetének, a párt programmjának, a pártépítés kérdéseinek, a párt taktikájának, a szovjet politikának — különösen a gazdaságpolitikának — Vlagyimir Iljics Lenin útmutatásai alapján történő tanulmányozására.

Az egész oktatást a lehető legszorosabban össze kell kapcsolni mai harcunk és forradalmi építésünk feladatainak megvilágításával. E feladatnak kell alárendelni a szovjet- és pártfunkcionáriusokat képző iskolákon és a kommunista egyetemeken előadott valamennyi tantárgyat, többek között az elméleti és történelmi tantárgyakat is. Valamennyi társadalomtudományi tantárgyat hassa át a leninizmus szelleme, s a foglalkozásokon tanulmányozzák mindazt, amivel Vlagyimir Iljics Lenin gazdagította a marxizmus forradalmi elméletének és gyakorlatának valamennyi kérdését — legyen ez a szovjet- és pártfunkcionáriusokat képző iskolák meg a kommunista egyetemek oktatási munkájának elengedhetetlen tartozéka.

Mint célszerűtlen és a tapasztalatok által nem igazolt rendszert el kell vetni azt a gyakorlatot, hogy a szovjet- és pártfunkcionáriusokat képző iskolák meg a kommunista egyetemek tanfolyamainak utolsó, befejező részét külön (szovjet- és párt-) szekciókra és tagozatokra osztják. A szovjet- és pártfunkcionáriusokat képző iskoláról és a kommunista egyetemről — az iskola fokától függően — többé vagy kevésbbé képzett aktív pártmunkásoknak kell kikerülni; ami a szakosítás feladatát illeti, ezt egyrészt a Szakoktatási Főigazgatóság iskolájának, másrészt a gyakorlati munka során való képzésnek kell megoldania.

16. A pártnevelőmunka megszervezése a szovjet- és pártfunkcionáriusokat képző iskolákban és a kommunista főiskolákon egyaránt következik a rájuk háruló említett általános feladatokból és abból a körülményből, hogy a pártnak a tömeg-

munkában a lehető legnagyobb mértékben fel kell használnia azokat a párttagokat, akik a szovjet- és pártfunkcionáriusokat képző iskolákat és a kommunista főiskolákat elvégezték.

A szovjet- és pártfunkcionáriusokat képző iskolák és a kommunista főiskolák befejeződése, s különösen a kommunista főiskolák hallgatóinak a tanulás évei alatti huzamos elszakadása a tömegmunkától, amihez még hozzájárul a termelőmunkától való elszakadás is, olyan körülményeket teremt, amelyek a hallgatóság körében a proletárideológiával összeférhetetlen nézetek és elhajlások kialakulására vezetnek, és hajlamossá teszik a hallgatókat, hogy engedjenek a kispolgári elemek befolyásának.

Ezért a szovjet- és pártfunkcionáriusokat képző iskolák és a kommunista főiskolák hallgatóinak pártnevelése tekintetében az a fő feladat, hogy az általános oktatási tervvel szoros kapcsolatban megszervezzük a hallgatók rendszeres és kollektív részvételét az iskolánkívüli tömegmunkában.

Ezt a munkát a szovjet- és pártfunkcionáriusokat képző iskolák és a kommunista főiskolák vezető szerveinek és sejtvezetőségeinek közreműködésével a pártbizottságoknak kell irányítaniok, s az iskolák pártsejtjeinek a párt szervezeti és agitációs-propagandamunkája, a szakszervezeteknek és az OKISz szervezeteinek szervezeti, politikai-felvilágosító és kulturális munkája, továbbá a falusi munka terén kitűzött tervfeladatok keretében kell végrehajtani. Az ilyen feladatok legcélszerűbb formája az, hogy a pártsejteket és tagjaikat mind csoportosan, mind egyénileg bevonjuk az üzemi munkásszervezeteknek, a munkás lakóházaknak, a laktanyáknak, a munkás- és vöröskatona-klubóknak, a falu kulturális patronálásának, valamint az OKISz szervezeteinek támogatásába, továbbá a párt, a szakszervezetek és a szovjetszervek, különösen az MPF, folyó munkájához szükséges különféle vizsgálatok lefolytatásába stb. Végezzenek ilyen természetű munkát a tanév folyamán, s nagy arányokban használják fel erre a célra a vakációt. Emellett a pártbizottságok legközvetlenebb ellenőrzésével a pártsejtek irodái gondosan válogassák ki és osszák be a hallgatókat a tömegmunka egyes területeire, mégpedig az egyes hallgatók képzettségének helyes nyilvántartása alapján. Az iskolánkívüli munka tapasztalatait és eredményeit ugyanakkor fel kell dolgozni mind oktatási szempontból, a megfelelő tantárgyak tanítása során, mindpedig a szovjet- és pártfunkcionáriusokat képző iskolák és a kommunista főiskolák pártsejtjeinek belső munkájában.

Csak a hallgatóknak az iskolánkívüli tömegmunkába való ilyen kollektív bevonásával vezethetnek célra a pártnevelő mun-

kának a kommunista főiskolákon már kipróbált és meghonosodott egyéb formái is, mint például a taggyűlések és a sejtek munkája, a propagandamunka, továbbá a partepítés, a párttaktika és a szovjet hatalom által folytatott politika időszerű kérdéseinek part-tanulókörökben, klubokban stb. való feldolgozása.

17. Gondoskodni kell a szovjet- és pártfunkcionáriusokat képző iskolák és a kommunista főiskolák anyagi helyzetének további javításáról.

18. Az a tény, hogy a főiskolákon és munkásfakultásokon a kommunista és pártonkívüli proletárhallgatók száma jelentős mértékben megnövekedett, kétségtelenül nagy eredmény a főiskoláknak a proletárállam számára szükséges vörös szakemberek kinevelése szempontjából történő megszervezése terén, de ugyanakkor azt is meg kell állapítani, hogy a párt befolyása nem érvényesült és nem érvényesül kellőképpen a proletár, sőt még a kommunista diákság tömegeiben sem. Itt sokkal nagyobb annak a veszélye, hogy a hallgatóknak ez a része a különféle proletárellenes és szovjetellenes befolyás hatására kispolgárrá fajul, mint a szovjet- és pártfunkcionáriusokat képző iskolák és a kommunista főiskolák hallgatói körében. A párt csak a következő radikális intézkedésekkel harcolhat ténylegesen és eredményesen e befolyások ellen: 1) a hallgatóság létszámának csökkentése és minőségi összetételének megjavítása; 2) a hallgatóság anyagi helyzetének javítása; 3) a proletár- és különösen a kommunista hallgatók bevonása olyan munkába, amely egybekapcsolja őket a munkástömegekkel.

A főiskolák és a munkásegyetemek körében végzett egész politikai-felvilágosító és pártnevelőmunka csupán akkor lehet eredményes, ha megtesszük ezeket a döntő intézkedéseket, s ugyanakkor jobban szervezzük meg a főiskolák és munkásfakultások társadalomtudományi oktatását, és valóban biztosítunk számukra kommunista tanerőket.

Ezeknek a rétegeknek a tömegmunkába való bevonása ugyanazokban a fő formákban történjék, mint a szovjet- és pártfunkcionáriusokat képző iskolák és a kommunista főiskolák hallgatóinak bevonása. Ezt a munkát szervezetten, a pártbizottságok és a pártsejtek közvetlen vezetésével, a főiskolák és munkásfakultások szakszervezeti szekcióinak közvetlen közreműködésével, s annak az elvnek az alapján kell végezni, hogy a hallgatókat a tömegmunka különböző területeire gondosan meg kell válogatni, s a munka során szerzett tapasztalatokat és az eredményeket a munkában részt vevő pártonkívüli hallgatók bevonásával a párt-tanulókörökben fel kell dolgozni.

3. A nemzetiségi köztársaságokban és területeken s a nemzeti kisebbségek körében folyó munka

19. A kongresszus megállapítja, hogy a XII. kongresszus és a IV. nemzetiségi tanácskozás óta, ami a nemzetiségi köztársaságok és területek őslakossága körében végzett agitációs és propagandamunkában a megfelelő nemzetiségek nyelvére való áttérést illeti, értünk el bizonyos eredményeket, s egyszersmind szükségesnek tartja ennek a munkának folytatását és további elmélyítését.

A tömegagitáció fokozásával egyidejűleg ennek a munkának arra kell irányulnia, hogy mielőbb felszámolja a politikai iskolázatlanságot a nemzetiségi köztársaságok és területek (Turkesztán, Kirgizia, Észak-Kaukázus stb.) pártszervezeteiben, ahol az őslakossághoz tartozó kommunisták politikai felkészültsége terén óriási hiányosságok észlelhetők.

Ezért a központ megfelelő anyagi támogatásával ki kell bővíteni a nemzetiségi nyelven működő alapfokú politikai iskolák hálózatát. Ugyanakkor fokozni kell a munkát annak érdekében, hogy a meglevő funkcionáriusok továbbképzésével egyidejűleg a munkás- és paraszttömegekből nemzetiségi párt- és szovjetfunkcionáriusokat képezzünk. Ebből a célból mind nagyobbszámú nemzetiségi hallgatót kell felvenni a kommunista főiskolákra és más főiskolákra, a szovjet- és pártfunkcionáriusokat képző iskolákba, valamint a munkásegyetemekre, s ezeknek következetesen át kell térniök az anyanyelven történő oktatásra. Különösen nagy figyelmet kell fordítani a nemzetiségekhez tartozó kommunisták, főleg a felelős funkcionáriusok marxista-leninista tanulóköreire, továbbá arra, hogy mind a központban, mind a vidéken fokozottabb munkát fejtsenek ki marxista és népszerű politikai irodalom nemzetiségi nyelveken való kiadása érdekében.

20. A kongresszus megállapítja, hogy a helyi szervek mindmáig nem fordítanak kellő figyelmet a nemzeti kisebbségek körében végzett munkára, sem az OSzFSzK határain belül (lengyelek, németek, mordvinok stb.), sem a nemzetiségi köztársaságokban (Ukrajna, Turkesztán). A pártszervezeteknek minden módon fokozniok kell ezt a munkát, s erre több kádert kell beállítaniok és több anyagi eszközt kell fordítaniok. Gondoskodni kell azon funkcionáriusok ismereteinek felfrissítéséről és képzettségének emeléséről, akik az egyes helyeken a nemzeti kisebbségek közötti munkát irányítják. Az alapfokú politikai iskolák, a marxista-leninista tanulókörök, a szovjet- és pártfunk-

cionáriusokat képző iskolák, a főiskolák és a kommunista főiskolák hallgatóinak felvételénél számításba kell venni a nemzeti kisebbségek szükségleteit, s minden tekintetben segítségükre kell lenni. Ugyanakkor fokozni kell az agitációs munkát a nemzeti kisebbségek nagy tömegei körében, kiváltképpen ott, ahol mindezideig kevéssé érvényesült a szovjet befolyás (lengyelek, ukrajnai németek stb.).

4. A film

1. A filmnek a párt kezében a kommunista felvilágosítás és agitáció hatalmas eszközévé kell válnia. Erre fel kell hívni a nagy proletártömegek, a pártszervezetek és a szakszervezetek figyelmét. A pártnak mindezideig nem sikerült közvetlenül foglalkoznia azzal, hogy a filmet kellőképpen felhasználja és birtokába vegye.

Ennek akadálya az volt, hogy a meglevő filmgyártó szervezeteknek nem volt elegendő anyagi bázisuk (forgótőke formájában), egymáshoz való viszonyuk rendezetlen volt, hiányosságok mutatkoztak az ideológiai irányítás terén és hiány volt munkatársakban is.

2. A kongresszus szükségesnek tartja a szövetségi köztársaságokban működő filmgyártó szervezetek egyesítését, minden egyes köztársaság filmkölcsönzési monopóliumának fenntartásával. Ezek az intézkedések kiküszöbölik a munkát komolyan hátráltató és dezorganizáló surlódásokat és összeütközéseket, s lehetővé teszik majd az anyagi eszközök észszerű felhasználását.

3. A gyenge lábon álló filmgyártás anyagi támogatásra szorul, s ennek a támogatásnak adó- és vámcsökkentésben kell megnyilvánulnia.

4. Ezen az anyagi és szervezeti alapon az eddiginél jobban kell ellátni a munkáskerületeket és a Vörös Hadsereg klubjait agitációs, tudományos és játékfilmekkel, s reális alapon kell felvetni a falvak vándormozival való ellátásának feladatát.

5. Ahhoz, hogy a filmgyártó szervezetek termelési tevékenységét olyan útra tereljük, amelyen a lehető legmesszebbmenően biztosítja a munkás-, paraszt- és vöröskatonatömegek jó filmekkel való ellátását, továbbá, hogy biztosítsuk az ideológiai szempontból szigorúbb és rendszeresebb ellenőrzést és irányítást — az OSzFSzK-ban, az Ukrán SzSzK-ban, a Belorusz SzSzK-ban és a Kaukázusontúli SzSzK-ban a KB Agitációs és Propagandaosztálya, a Közoktatásügyi Népbiztosság, a szakszervezetek és

a filmgyártó szervezetek képviselőinek részvételével külön szervet kell létrehoznunk.

6. A kongresszus megerősíti a XII. kongresszusnak azt a határozatát, amely szerint a szovjet filmgyártást meg kell erősíteni tapasztalt munkatársakkal, megbízza a KB-t, hogy már a legközelebbi időben mind gazdasági, mindpedig ideológiai vonalon kellő számú kommunistával erősítse meg a filmgyártást, s a Központi Ellenőrző Bizottsággal közösen hajtsa végre a film dolgozóinak felülvizsgálatát.

5. A Párttörténeti Bizottságról

A XIII. pártkongresszus felhívja a figyelmet a párt és az Októberi Forradalom történetéről szóló munkák égető szükségességére, az ilyen munkák hatalmas nevelő jelentőségére és arra, hogy — különös tekintettel az első orosz forradalom 20. évfordulójának közeledésére — erőteljesebben kell dolgozni az anyaggyűjtésen és az anyag feldolgozásán, továbbá a forradalmi események kronológiájának és a forradalmi eseményekről szóló olvasókönyveknek az összeállításán; a kongresszus egyszersmind azon a véleményen van, hogy a lehető legkomolyabb figyelemmel kell kísérni a párttörténeti bizottságok munkáját, s mindent meg kell tenni, hogy ezt a munkát siker koronázza (munkatársak, anyagi eszközök biztosítása stb.).

AZ IFJÚSÁG KÖRÉBEN VÉGZETT MUNKÁRÓL

1. Általában az átmeneti időszakban, elsősorban ennek békés szervezési szakaszában, s különösen az úgynevezett új gazdasági politika konkrét feltételei között központi kérdés a dolgozók, főleg pedig a gazdasági, közigazgatási, politikai és ideológiai élet különféle területein dolgozó kommunista káderek kulturális színvonalának kérdése.

2. Az a kérdés, hogy győz-e a szocialista gazdasági rendszer, vagypedig a kapitalista társadalom szakképzett vezető embereinek (a régi vágású értelmiség, a kereskedők, a magántőkések stb.) kulturális fölénye és rutinja arra kényszerít bennünket, hogy lépésről lépésre meghátráljunk és belsőleg elfajuljunk — ennek a kérdésnek a megoldása jelentős mértékben függ attól, hogy a proletárállamnak sikerül-e kellőképpen kiszélesítenie kommunista kádereinek körét, és biztosítania azt, hogy a felnövekvő nemzedék egyre nagyobb tömegei kommunistákká

váljanak. Ezért az ifjúság kérdésének valóban óriási jelentősége van.

3. Az említett feladat csak akkor oldható meg, ha biztosítani tudjuk a győzelmes munkásmozgalom tapasztalatainak, hagyományainak és útmutatásainak az átvételét, amelyek letéteményese legeslegelsősorban a mi pártunk, s amennyiben a pártonbelüli rétegekről van szó, a párt legedzettebb és legtapasztaltabb régi gárdája.

4. Másrészt ezt a feladatot csak akkor tudjuk megoldani, ha pártunk régi káderei megértik az ifjúság kérdésének egész fontosságát, ha elég erőt és gondot fordítanak az ifjúságra, ha elegendő figyelmet tanúsítanak azok iránt az új igények és szükségletek iránt, amelyek az általános fejlődéssel, a körülmények változásával elkerülhetetlenül fokozódnak.

1. A proletárvezetés szervezeti biztosítása és az ifjúsági szervezetek szociális összetétele

5. A proletariátus vezető szerepének biztosítása elsősorban az ifjúsági szervezetek osztályösszetételére vonatkozó meghatározott politikában jut kifejezésre.

6. Az osztály vezető szerepét a lehető legtisztább szociális összetételű vezető párt biztosítja, következetes forradalmi marxista irányvonal megvalósításával. A fiatal nemzedék, amely szervezetileg a komszomolban tömörül, ha elsősorban munkástagjaira támaszkodik, kiszélesítheti szociális bázisát; végül az ifjú pionírok szervezetének — komszomolisták és kommunista nevelésben részesült pedagógusok vezetésével — még szélesebb társadalmi rétegeket kell felölelnie és maga köré tömörítenie.

7. Ennek az általános törekvésnek azonban, amelyben a proletariátus növekvő befolyása jut kifejezésre, minden esetben határt szab az, hogy mennyi vezető erő áll rendelkezésünkre. Ha ez nem így lenne, akkor fordított eredményt érnénk el: nem mi ragadnánk magunkhoz a kispolgári elemeket, hanem azok sodornának magukkal bennünket.

8. Ebben a viszonylatban külön helyet foglalnak el a főiskolák. Tekintettel arra, hogy a főiskolákból közvetlenül új vezető káderek kerülnek ki, biztosítani kell a főiskolák kommunista jellegét, mégpedig egyrészt a munkások arányának növelésére irányuló politikával, másrészt pedig — minthogy a mai helyzetben ez még nem mindig lehetséges — a kommunisták számarányának növelésével.

9. Az OKISz — az ifjúság egyetlen harcos politikai tömegszer-

vezete — az utóbbi időben nagy eredményeket ért el osztályösszetételének megjavítása terén.

Az OKISz-nak, amikor arra törekszik, hogy az egész munkásifjúságot tömörítse a szövetségben, semmi szín alatt sem szabad lemondania arról a feladatáról sem, hogy a szegényparaszt fiatalságot, a középparasztság legjavát és az értelmiségnek a proletariátushoz ideológiailag legközelebb álló elemeit is bevonja soraiba. Harcolni kell az úgynevezett szűkkeblű „osztályszellem" ellen, amely lényegileg azt jelenti, hogy lemondunk a falusi fiatalság vezetéséről, s vezetését menthetetlenül a burzsoá elemeknek engedjük át.

10. Új, sokatígérő jelenségnek kell tekintenünk az ifjú pionírok gyorsan fejlődő szervezetét, amely azonban a gyermekeknek még csak igen kis százalékát öleli fel. E szervezet számbeli növekedésének az a legfőbb akadálya, hogy a párt, továbbá a szakszervezeti és állami szervek nem részesítik kellő figyelemben, s hogy nem áll rendelkezésére megfelelő számú vezető és elegendő anyagi eszköz.

Az általános irányelv ezen a téren először is az, hogy sokkal több erőt és anyagi eszközt kell fordítani erre a célra, mint eddig; másodszor az, hogy ugyanakkor, amikor elsősorban proletárgyermekeket vonunk be, egyszersmind a szervezet szociális bázisának lehető legmesszebbmenő kiszélesítésére is törekedni kell, különös tekintettel a falura. Semmiesetre sem szabad ezt a mozgalmat a nyugati proletár úttörőmozgalomhoz hasonlítani, ahol a munkásosztály még nem vívta ki a hatalmat, s ahol ennélfogva még nem tűzheti ki feladatául az egész vagy majdnem az egész serdülő emberanyag átformálását.

Ami a mozgalom szervezeti formáit illeti, a mozgalmat a pártnak kell vezetnie az OKISz közvetítésével, amelynek viszont a társadalmi nevelés szerveivel teljes összhangban kell végeznie munkáját.

11. A szociális összetétel kérdése legnehezebb a főiskolákon. A főiskolák előkészítő iskoláit, a munkásfakultásokat a munkásosztály meghódította. Ami a kommunista főiskolák szociális összetételét illeti, ott rosszabb a helyzet, jóllehet ezt a fogyatékosságot bőven kárpótolja a kommunista főiskolákon tanuló párttagok és komszomolisták nagy számaránya. Sokkal rosszabbul, mondhatni, egészen rosszul áll a dolog a főiskolákon mind a szociális összetétel, mindpedig a párttagság számaránya tekintetében.

A fő irányvonal ezen a téren az, hogy továbbra is törekedni kell a főiskolák munkásjellegének biztosítására, és továbbra is

növelni kell a párttagok számarányát (de egyáltalán nem úgy, hogy kisebb követelményeket támasztunk velük szemben).

2. Az OKISz és a dolgozó fiatalság

12. Az új gazdasági politikával és az ország termelőerőinek fellendülésével kapcsolatban a falvakban (s részben a városokban is) újra megindult szociális rétegeződéssel, tehát a szociális erők némi átcsoportosulásával kapcsolatban a dolgozó fiatalság soraiban is sajátos folyamatok mennek végbe, amelyekkel taktikánk meghatározása során feltétlenül számolnunk kell.

13. A gazdasági folyamatok, s a különböző gazdasági formáknak a harca, amelynek keretében az osztályharc — mint a kapitalizmus és a kommunizmus közötti harc — most elsősorban folyik, maguk is ellentmondásos jellegűek; megjelenési formájuk gyakran eltakarja objektív tartalmukat (munkanélküliség akkor, amikor az állami ipar fejlődik, a jövedelmezőség kapitalista formái, áruforgalom a szövetkezet révén, a pénzrendszer mint a szocializált ipar megszilárdításának eszköze stb.). A szocialista gazdaság fejlődésének ezen ellentmondásos jellegén kívül a kapitalista formák tényleges erősödése is észlelhető, városban és falun egyaránt. Mindez nemcsak megnehezíti a jelenlegi tényleges helyzet megértését, hanem a velünk szemben tevőlegesen ellenséges magatartást tanúsító szociális erők erősödésével is együttjár.

14. A városokban az állami ipar fellendülésével együtt és ennek ellenére nő a munkanélküliség, amely különösen a munkásfiatalságot sujtja, s ez a kommunizmus iránti általános rokonszenv növekedése mellett szükségszerűen ellentétes irányú elhajlásokat is előidéz; a Szovjetunió általános megerősödése és az értelmiség helyzetének megjavulása együttjár azzal, hogy az értelmiségi fiatalság jobban vonzódik az OKISz-hoz, ugyanakkor azonban erősödnek az Októberi Forradalom szmenovehista „elfogadásának" elemei is; falun a parasztság rétegződése egyrészt a kevésbbé tehetős parasztok elszegényedését és azt a veszélyt idézi elő, hogy a szegényparaszti fiatalság — bár aktivitása általában növekszik — elfordul tőlünk, másrészt fokozza a parasztság jobbmódú rétegeinek aktivitását, s előmozdítja kulturális, tehát egyben politikai hegemóniájuk kivívását a faluban.

15. Az OKISz-nak számolnia kell ezekkel a folyamatokkal, s az egész szervezet szilárd gerincét jelentő proletárifjúság körében folytatott munkáját három fő irányban kell fokoznia:

gazdasági-jogi vonalon (az ifjúmunkások érdekeinek védelme a termelés vonalán), az ifjúság általános kulturális és műszaki színvonalának emelése vonalán, s végül a politikai felvilágosítás vonalán; a politikai felvilágosítás terén legeslegelsősorban arra kell törekednie, hogy megmagyarázza a fiatalságnak a társadalmi, gazdasági és politikai helyzet sajátosságait. Az OKISznak fokozottabb toborzómunkát kell végeznie a munkásfiatalság soraiban, ugyanakkor azonban gondosabban kell megszűrnie az értelmiségi elemeket, s ezek felvételét szigorúbb formai követelményekhez kell kötnie (az ajánlók számának növelése, a tagjelöltségi idő meghosszabbítása, szigorúbb politikai ellenőrzés).

16. A komszomol falusi munkája a mostani körülmények között igen nagy politikai jelentőségre tesz szert. A falusi fiatalságot politikailag éppen az ifjúsági szövetségnek kell tömörítenie, amelynek sejtjei gyakran már ma is jelentékenyebb szerepet játszanak a faluban, mint a pártsejtek. Az OKISz falusi sejtjeiben mindenképpen arra kell törekedni, hogy biztosítva legyen a proletár- és félproletárelemek vezető szerepe, s ugyanakkor bevonják a középparaszt fiatalság legjobb, legaktívabb és a szovjetrendhez leghűbb elemeit. Ebből kiindulva erélyesen harcolni kell az ellen, hogy a szövetség kapuit bezárják a falusi középparaszt fiatalság előtt. Másfelől azonban a falusi sejtek taglétszámát és maguknak a sejteknek a számát csupán olyan mértékben szabad növelni, amilyen mértékben biztosítható a róluk való gyakorlati gondoskodás, vagyis a proletárelemek részéről történő vezetés. A falusi komszomolmunka fő területei a következők legyenek: a gazdasággal kapcsolatos társadalmi és politikai munka (a falusi szovjet, a kölcsönös segítségnyujtási bizottságok, a szövetkezetek, a területi alakulatok); agronómiai propaganda szóban és tettel; mezőgazdasági kollektívák szervezése; az iskola; a mezőgazdasági munkások és félproletárelemek gazdasági érdekeinek védelme.

17. Az a tény, hogy a lányok rendkívül kis számban kapcsolódnak be az OKISz munkájába, alig-alig vesznek részt az üzemi ipariskolákban, a műszaki tanfolyamokon, a munkásfakultásokon stb., azzal a veszéllyel fenyegeti a pártot, hogy a dolgozó nők felnövekvő nemzedéke kívülmarad a kommunista nevelés hatókörén.

Az Oroszországi Kommunista Ifjúsági Szövetségnek munkamódszereit minél alkalmasabbá kell tennie annak a feladatnak a megoldására, hogy a lányokat bevonják a szövetségbe, és biztosítsák tevékeny részvételüket a szövetség munkájában. Az

egész pártnak, a szakszervezeti és szovjetszerveknek segíteniök kell a komszomolt abban, hogy a lányokat bevonhassa soraiba, továbbá a munkásfakultásokra, az üzemi ipariskolákba, a szakmai és az általános oktatás keretében rendezett tanfolyamokra. Különösen nagy figyelmet kell fordítani a keleti népek parasztlányai és dolgozó leányai körében végzett munkára.

3. A párt és az OKISz

18. Az OKISz-nak, a proletár- és parasztfiatalság szervezetének elsőrangú társadalmi és politikai jelentősége van. Az OKISz az a tartalék, amelyből a párt kiválasztja a legjobb elemeket, hogy biztosítsa az új és fiatalabb erők állandó beáramlását soraiba; a komszomol egyszersmind a párt befolyásának közvetítője a munkás- és parasztfiatalság egyre szélesebb köreihez.

19. Az OKISz-nak — amely a fiatal dolgozókat mint fiatalokat szervezi, s amelynek ezenkívül külön, az általános pártfeladatoktól eltérő speciális feladatai is vannak, amely továbbá közvetíti a párt befolyását, a dolgozók széles rétegeit tömöríti soraiban, s ilyenformán ifjúsági tömegszervezet — autonóm szervezetnek kell lennie.

20. Másrészt viszont az OKISz nem töltheti be hatalmas szerepét, ha nincs teljesen biztosítva a párt befolyása és a pártirányítás; ezt azáltal lehet erősíteni és javítani, hogy gondosabban válogatjuk ki a párt képviselőit, megszervezzük az állandó kölcsönös tájékoztatást, és a legjobb elvtársakat osztjuk be komszomolmunkára.

21. Bár a komszomol-fiatalság soraiban általában nő a vonzalom a párt iránt, a tagok egy része körében különféle elkülönülési, a párttól való eltávolodási tendenciák észlelhetők (az „egyenjogúság" elmélete stb.), s mindeme tendenciák ellen harcolni kell. A soronlevő fő feladat most az ifjúsági szövetség párttagokból álló magvának erősítése és a szövetség aktív funkcionáriusainak bevonása a párt életébe. Fokozottabban kell párttagokat toborozni a fiatal üzemi munkások közül. és ezekre vonatkozóan meg kell hosszabbítani a lenini behívó határidejét.

22. Az OKISz-nak, amely a párt irányításával végzi egész társadalmi munkáját, rendszeresen be kell vonnia tagjait a Szovjetunió és az OKP életével összefüggő minden főbb kérdés megvitatásába, mégpedig olymódon, hogy a párttal állandóan összehangolja e kérdések megvitatását és részt vesz a párthatározatok végrehajtásában.

23. Meg kell szervezni a párt történetének, programmjának,

taktikájának, szervezeti elveinek és Lenin elvtárs egész eszmei hagyatékának rendszeres tanulmányozását. Különösen meg kell világítani a pártnak az opportunizmus ellen folytatott harcát, amelyben pártunk kifejlődött és megedződött. Az OK(b)P-n belüli elhajlások tekintetében elfoglalt „semlegességi" álláspont tehát tarthatatlan.

24. A párttagoknak meg kell érteniök, hogy az ifjúsági szövetség munkájának óriási jelentősége van. Teljesen megengedhetetlen és a proletármozgalom szempontjából rendkívül káros, ha a párttagok bármi módon lebecsülik ezt a munkát.

25. A pártnak végre kell hajtania azt a már ismételten elfogadott határozatot, hogy több és képzettebb pártfunkcionáriust kell beosztani az ifjúsági szövetség munkájának támogatására. Meg kell érteni, hogy a szövetség előtt álló feladatok növekedése és bonyolultabbá válása speciális ismereteket, képességeket és gyakorlatot igényel. Legyen pártunk egyik legfontosabb jelszava: fordítsunk több figyelmet a serdülő fiatalságra, fordítsunk több figyelmet az OKISz-ra.

4. Az OKISz munkája

26. Az OKISz alapvető feladata, hogy növelje az egész szövetségnek és külön minden egyes tagjának társadalmi és politikai aktivitását. A komszomolisták a városokban és a falvakban egyaránt legyenek a párt első segítőtársai a politikai, közigazgatási, szovjet-, gazdasági és felvilágosító munkában. A szövetség munkája ne legyen sem politikailag semleges „tisztán kultúrmunka", sem a kulturális, gazdasági vagy gyakorlati közigazgatási ténykedéstől elzárkózó „tisztán politikai" munka. Az Oroszországi Kommunista Ifjúsági Szövetség tevékenységének a kulturális és a politikai munka összekapcsolásán kell alapulnia.

27. Ugyanígy elengedhetetlen az elméleti tanulás és gyakorlati tevékenység összekapcsolása is. Az OKISz csak úgy nevelhet a kommunizmusért küzdő igazi harcos káderekét, ha a legtevékenyebben részt vesz a gyakorlati építőmunkában. A pártnak különösen nagy figyelmet kell fordítania a komszomolaktívára. Következetesen arra kell törekedni, hogy alacsonyabb beosztású munkásaktivistákat a szövetségen belül bonyolultabb, vezető munkára, valamint párt-, szakszervezeti és szovjetmunkára léptessenek elő. Ugyanakkor a marxista önképzés terén folytatott rendszeres munkát az aktivista ifjúsági szövetségi tagságából fakadó kötelezettségek egy részének kell tekinteni,

s nem szabad túlterhelni az aktivistát szervező és vezető munkával.

28. Az OKISz tagjainak tehát a párt irányításával rendszeresen be kell kapcsolódniok a szakszervezetek, nevezetesen az üzemi bizottságok, továbbá a szövetkezetek munkájába; a falu patronálásának, az új társadalmi élet megszervezésének (kommunaházak stb.), az írástudatlanság felszámolásának munkájába, az elhagyott gyermekek csavargása elleni harcba; a termelés fellendítésébe (termelési értekezletek, Tudományos Munkaszervezési Intézet stb.); a hadsereg és a hajóhad szervezésébe, iskolák építésébe, a politikai felvilágosításba, az agronómiai propagandába, a falusi szovjetapparátus építésébe stb. stb.

29. A városi proletárifjúság körében végzett munkát illetően a szövetségnek elsősorban gazdasági és jogi vonalon kell fokozott tevékenységet kifejtenie. A munkanélküliség növekedésével és a serdülő fiatalság munkabérének viszonylagos csökkenésével kapcsolatban itt harcolni kell a munkásifjúságnak mint a teljesértékű szakmunkások jövendő nemzedékének megoltalmazásáért, az ifjúságra vonatkozó munkavédelmi törvények végrehajtásáért, a serdülő fiatalok és a felnőttek megszabott százalékarányának betartásáért, a serdülő fiatalok bérezési és társadalombiztosítási rendszerének érvényben tartásáért; a munkavédelem, a bérmegállapítás kérdésében stb. Különösen nagy figyelmet kell fordítani az ipari fejlődés perspektívái és a megfelelő szakképzettségű munkaerők kiképzése közötti összhangra. Az OKISz-nak rendszeresen kell foglalkoznia azzal is, hogy megvédje a magán-, bérbeadott és koncessziós vállalatoknál dolgozó serdülő fiatalok érdekeit, gondosan kell ügyelnie a szovjet törvények betartására, megsértésük esetén pedig a szakszervezetekkel és a párttal együtt meg kell szerveznie a megfelelő ellenállást.

30. A serdülő munkások és a munkásifjúság műszaki és kulturális színvonalának emeléséért folyó harcban rendkívül fontos szerepet töltenek be az üzemi szakiskolák és a műszaki tanfolyamok. A párt, a szakszervezetek és a szovjet hatalom soronlevő feladata az üzemi szakiskolák hálózatának kibővítése és az oktatási munka javítása anyagi ellátásuk megjavítása révén, s ennek a feladatnak a végrehajtása során elsősorban az OKISz-ra kell támaszkodni.

31. Ami a városi és falusi iskolák munkáját illeti, el kell érni, hogy az iskolák a szocialista építés feladatai alapján minél jobban alkalmazkodjanak a munkásosztály és a parasztság szükségleteihez. Ezt a munkát a Közoktatásügyi Népbiztosság-

nak kell végrehajtania, szoros egyetértésben az OKISz-szal. Az ezzel összefüggő kérdések kidolgozására a Központi Bizottság keretében külön értekezletet kell összehívni. Az iskolák munkáját feltétlenül össze kell kötni a tanulók önálló tevékenységének minél nagyobb mérvű fejlesztésével és az iskolák széleskörű nyilvánosságának megteremtésével.

32. A politikai felvilágosítás rendkívül fontos területén az a központi feladat, hogy megvilágosítsuk a szocialista fejlődés távlatait az új gazdasági politika, a kapitalista környezet és a növekvő nemzetközi forradalmi erők objektíve szükséges feltételei között. A világperspektíva elvi magaslatára emelt politikai felvilágosítás semmiesetre sem állhat üres és hangzatos frázisokból. A széleskörű agitáció mellett különösen nagy szükség van mélyreható propagandamunkára is, amelyet jelenleg legalkalmasabb a leninizmusnak, a marxi tanítás legtökéletesebb továbbfejlesztésének tanulmányozásával egybekötni. Ennek a tanulmányozásnak a társadalmi élet valamennyi gyakorlatilag fontos területére vonatkozó konkrét ismeretekre kell támaszkodnia.

32[a]. Sokkal nagyobb figyelmet kell fordítani a sajtóra — a folyóiratokra, ujságokra, különleges brosúrákra és agitációs röplapokra, különösen azokra, amelyek a falunak készülnek; külön folyóiratot kell kiadni a parasztifjúság részére; ugyanilyen figyelmet kell fordítani a nemzeti kisebbségek, a nemzetiségi köztársaságok és területek sajtójának erősítésére és javítására is. A „Molodaja Gvargyijá"-nak fokozottabb mértékben kell alkalmazkodnia az ifjúság élenjáró rétegeinek különleges szükségleteihez. Az ujságok közöljenek egyrészt összefoglaló, s ugyanakkor közérthető és életeleven propagandacikkeket, másrészt pedig létesítsenek még szorosabb kapcsolatot a vidékkel, erősítsék és helyezzék szélesebb alapokra az ifjúsági levelezők intézményét, semmiképpen se adjanak azonban lehetőséget arra, hogy ez újabb „apparátussá" váljék. Minden áron el kell érni az ifjúsági sajtótermékek helyes terjesztését, s biztosítani kell, hogy valóban eljussanak a faluba.

33. A főiskolákon és a középiskolákban az OKISz-nak tömöríteni és egyesíteni kell a szovjethű elemeket, gondoskodnia kell vezetésükről, elő kell mozdítania az iskolák olyan szellemű átalakítását. amely megfelel a párt által elfogadott általános irányvonalnak, s mindent el kell követnie az iskolák tényleges meghódítása érdekében.

34. A falvakban, mint fentebb már megállapítottuk, az OKISz szerepe rendkívül nagy és felelősségteljes. Az OKISz-

nak, főleg a szegényparasztságra támaszkodva, igen fontos tényezőnek kell lennie a paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságok, a Mezőgazdasági és Erdőmunkás Szakszervezet, a szövetkezetek, az olvasószobák stb. munkájában, s nem szabad csupán kulturális jellegű kezdeményezésekre szorítkoznia. A falusi sejt munkájának tömegmunkának kell lennie, az egész parasztfiatalság szeme láttára kell folynia: a sejtnek dolgoznia kell mindenütt, ahol csak a parasztfiatalság összegyűl (például a területi katonai alakulatokban).

35. Az ifjúsági szövetség nyujtson segítséget az élenjáró parasztfiatalságnak abban, hogy új módon éljen és dolgozzon. Legyen tevékeny közvetítője a szovjet hatalom minden társadalmi, politikai és kulturális kezdeményezésének: a földművelés új formáiért, az írástudatlanság teljes felszámolásáért, a technikai tökéletesítések bevezetéséért folytatott harcnak. Az ifjúsági szövetségnek elő kell mozdítania a fiatalság mezőgazdasági kollektívákba való tömörítését, segítséget kell nyujtania a falusi fiatalságnak a szövetkezéshez, és teljes erővel elő kell mozdítania azt, hogy mintagazdaságok létesüljenek.

36. A falusi sejt munkájában különösen fontos szerepet kell betöltenie a parasztfiatalság iskolájának. A falusi komszomolisták egyik legfontosabb konkrét feladata a parasztfiatalság olyan iskoláinak kiépítése, amelyek újtípusú, szövetkezetekbe tömörülésre és a föld kollektív megmunkálására törekvő forradalmi és képzett földműveseket nevelnek. Ennek a feladatnak a helyi szovjet- és pártszervek gondos támogatásával kell megvalósulnia. A komszomol városi szervezeteinek olymódon kell segíteniök a falusi szervezeteket, hogy a falu kulturális szükségleteinek kielégítésébe bevonják a komszomol valamennyi üzemi és városi sejtjét, s elsősorban a faluval kapcsolatot tartó fiatalságot. Ennél a munkánál is arra kell törekedni, hogy a kulturális munka egybekapcsolódjon a politikai munkával, s hogy a kulturális munkát teljesen áthassa az a politikai munka, amely átformálja a parasztság legjobb rétegeit. Itt alapeszmeként ügyesen a munkásság vezette munkás-paraszt szövetség eszméjét kell propagálni.

37. Komoly figyelmet kell fordítani arra, hogy az OKISz, különösen a falun, bevonja munkájába az értelmiség legjobb erőit: a tanítókat és az agronómusokat. A falusi tanítók és agronómusok igen nagy pozitív szerepet fognak betölteni a falu életében, ha anyagi helyzetük elengedhetetlen megjavítása és a szovjet hatalom felé fordulásuk nyomán sikerül kapcsolatot teremteni köztük és a komszomolsejtek között.

38. Óriási jelentőségű az OKISz-nak a hadseregben és a flottában végzett munkája, amelyet a harcos nemzetközi nevelés szellemében kell folytatni. Ebbe a munkába be kell vonni az egész szövetséget. A hadseregben folytatott propaganda fokozása, a behívás előtt álló ifjak körében végzett politikai felvilágosítás, a vöröskatonák és matrózok életkörülményeiről való gondoskodás, a légiflotta népszerűsítése és általában a Szovjetunió harci erejének növelése, a katonai ismeretek, különösen a hadikémiai ismeretek terjesztése stb. — ezek a fő feladatok hárulnak ezen a téren az OKISz-ra.

39. Az OKISz-nak, amely az internacionalizmus szellemében végzi nevelő munkáját, s egyaránt harcol a nagyoroszok sovinizmusa és más nemzetiségek nacionalista előítéletei ellen — a legnagyobb erőfeszítéseket a Szovjetunió autonóm és független köztársaságaiban, különösen a cári birodalom volt gyarmatain élő nemzetiségek körében végzett munkája terén kell tennie, ott, ahol a legerősebben érezhető a képzett helyi káderek hiánya, és ahol ezeket a kádereket majdnem kizárólag csak a helyi fiatalság rétegeiből lehet kiképezni. Ennek a munkának nagyon komoly jelentősége van az imperializmus által elnyomott keleti népekkel való összefogás szempontjából is. E munka során szigorúan figyelembe kell venni a nemzeti sajátosságokat és az életkörülmények sajátosságait, s erélyes harcot kell folytatni minden sablón ellen.

40. Több feladatot, különösen a mindennapi élettel összefüggő feladatokat, igyekezni kell különféle szabadegyesületek alakításával megoldani, amelyekbe az ilyen egyesületek magvát képező komszomolisták mellett pártonkívüli elvtársak is beléphetnek (ilyenek: a falusi mezőgazdasági körök, antialkoholista és antinikotinista ligák, természettudományi egyesületek és hasonlók). Tekintettel a fiatalság, különösen a tanuló ifjúság körében tapasztalható testi elpuhulás tendenciájára, az OKISz-nak a szakszervezetekkel együtt nagyobb munkát kell kifejtenie a legszélesebb értelemben vett testnevelés terén (torna-körök, kirándulások, sport, egészségügyi propaganda stb.). Az OKISz-nak, amely ilyenfajta szervezetek révén a dolgozó fiatalság még szélesebb rétegeit ölelheti fel, gondosan kell ügyelnie e szervezetek formáira és munkamódszereire.

5. A főiskola és az ifjúság

41. A párt kövessen el mindent az OKISz-nak mint a kommunizmus tömegiskolájának felélénkítésére és erősítésére, s

ugyanakkor tekintse elsőrendű feladatának, hogy megszervezze az ifjúságnak a főiskolákon történő észszerű, kommunista nevelését.

41 [a]. A főiskolák meghódításában továbbra is rendkívül nagy szerepe van az előiskolák birtokba vételének (alsó- és középfokú szakiskola, szovjet- és pártfunkcionáriusokat képző iskola, munkásfakultás).

42. Ezekre a tömeg-tanintézetekre azért kell különösen nagy figyelmet fordítani, mert egyrészt, aránylag alacsony a főiskolákra készülő munkások műveltségi színvonala, másrészt pedig, mert hiány van az előkészítésükhöz szükséges tanerőkben. Minden módon elő kell segíteni a meglevő alsó- és középfokú szakiskolák hálózatának nemcsak a fenntartását, hanem a bővítését is, s az anyagi és kulturális szükségleteikről való gondoskodásba a Szovjetunió központi intézményei mellett a helyi szovjet- és társadalmi szervezeteket is be kell vonni.

43. Figyelembe véve a gazdasági helyzetet, számot vetve a gazdasági fejlődés szükségleteivel és a rendelkezésre álló anyagi eszközökkel, állást kell foglalni a főiskolai hálózat szűkítése és a hallgatók számának csökkentése mellett a főiskolák anyagi helyzetének és a főiskolákon folyó oktatásnak egyidejű megjavításával.

Csakis ilyen módon javítható meg a hallgatók nehéz anyagi helyzete is.

44. A pártnak, amikor a főiskolai oktatás általános megjavítására törekszik, különösen nagy gondot kell fordítania a tanulmányi munka javítására a mezőgazdasági és pedagógiai főiskolákon; a főiskolák számának csökkentésénél a csökkentésnek szigorúan meg kell egyeznie a különféle szakképzettséget nyujtó főiskolák különböző rendeltetésével.

45. Továbbra is rendkívül égető kérdés a főiskolák marxista tudományos tanerőkkel való ellátása. A legtöbb szakfőiskolán még a társadalomtudományi tanszékeket is régi burzsoá professzorok töltik be. Minden erőt latba kell vetni kommunista egyetemi tanár káderek mielőbbi kialakítása érdekében, s e célból a lehető legnagyobb mértékben fokozni kell a Vörös Professzúra Intézet munkáját, egyben pedig gondoskodni kell az intézeti hallgatók munkásösszetételének biztosításáról, olymódon, hogy a munkásfakultást végzett hallgatók számára a Vörös Professzúra mellett előkészítő tanfolyamokat szervezünk stb.; a főiskoláinkon dolgozó munkatársak összetételének megjavítására és anyagiakban való biztosításukra ugyancsak kellő figyelmet kell fordítani.

46. A pártnak gondoskodnia kell arról, hogy képzett párttagokat neveljen általában az aktív forradalmi munkára, és a szovjet építés politikai vezetésére. Ezt a feladatot a kommunista főiskola teljesíti, amelyet úgy kell megszervezni, hogy minden tekintetben fejlett politikai funkcionáriusokat, nem pedig kis területekre specializált embereket képezzen.

47. Az utóbbi feladat harcra kötelez a kommunista főiskolákon tapasztalható skolaszticizmus ellen. A kommunista főiskola tantervét ki kell egészíteni olyan tárgyakkal, amelyek szoros kapcsolatban vannak a gyakorlattal; a társadalomtudomány tanítását élénkíteni kell, és össze kell kötni az időszerű gyakorlati feladatokkal; másfelől harcolni kell az egyszerűsítés és az elméletellenesség ellen is. Ugyanakkor azonban, amikor felfrissítjük és megreformáljuk az oktatási módszereket, s az elmélet terén a figyelmet a mai problémákra összpontosítjuk, semmiképpen sem mondhatunk le arról, hogy az új marxista nemzedéknek át ne adjuk azt az alapvető elméleti fegyvertárat, amelyre pártunk harcai során támaszkodott és támaszkodik.

48. A főiskolák számára, akármelyik típushoz tartoznak, azt kell ajánlani, hogy teremtsenek minél élénkebb kapcsolatot a termeléssel. A szakfőiskolákon ezt a kapcsolatot úgy kell megvalósítani, hogy a hallgatók gyakorlati munkát végeznek a megfelelő üzemekben, s a pártnak és a komszomolnak ügyelnie kell arra, hogy ez a gyakorlat ne legyen szűk értelemben vett műszaki gyakorlat, hanem az üzem egész életébe is bevezesse a gyakornokoskodó hallgatót. Ilyenformán a gyakorlatnak politikai nevelést is kell nyujtania. A kommunista főiskolák hallgatói, továbbá a főiskolák kommunista és komszomolista hallgatói számára ennek a gyakorlatnak abban kell kifejezésre jutnia, hogy rendszeresen pártmunka jellegű munkát végeznek az üzemi sejtekben és a szakszervezetekben, s a főiskolákon feltétlenül tekintetbe kell venni és értékelni kell ezt a munkát; ugyanakkor a pártszervezeteknek a hallgatók ilyen értelmű bevonását a tömegmunkába elsősorban úgy kell tekinteniök, mint a hallgatók politikai nevelésének, nempedig csupán erejük felhasználásának eszközét, és ezt össze kell egyeztetniök a főiskolai tanulmányi munka szükségleteivel.

49. A főiskolai párt- és komszomolsejteknek — mint a diákság aktív vezető erőinek — meg kell javítaniok munkájuk tartalmát és módszereit. Vezető szerepüket semmiesetre sem szabad azon az áron biztosítani, hogy kisebb követelményekkel lépünk fel tagjaival szemben akár tanulmányi, akár társadalmi

vonatkozásban; különösen erőteljes harcot kell folytatni a kommunista gőg megnyilvánulásai ellen. A legradikálisabb módon észszerűsíteni kell a kommunisták és komszomolisták munkáját, hogy a társadalmi munka ne zavarja tanulmányaikat, és fordítva. E célból hadat kell üzenni a szervezeti fejetlenségnek, a párhuzamos munkának és a fölösleges, meddő munkát végző szervezeteknek. Másfelől javítani kell a hallgatók anyagi helyzetén, s ugyanakkor harcolni kell tanulmányi túlterhelésük ellen, ami nálunk mindennapi, és ezért különösen veszélyes jelenséggé vált.

50. A pártnak meg kell értenie, hogy a fiatalság körében észlelhető káros jelenségek (a dilettantizmus, a szkepticizmus, az ideológiai elhajlások az idealizmus vagy a vulgarizálás irányában) elkerülhetetlenül következnek egyrészt a tanulóifjúság rendkívül súlyos helyzetéből, másrészt pedig abból, hogy az ideológiai kulcspozíciókban katasztrofálisan kevés a képzett kommunista erő. A fiatalság ideológiai szükségletei ilyenformán meghaladják a meglevő vezető erők számát; azok a bonyolult kérdések, amelyek külön feldolgozást igényelnek, gyakran megválaszolatlanul maradnak, s így a fiatalság könnyen helytelen útra térhet. Éppen ezért a fiatalság eszmei nevelésének megjavításához elengedhetetlenül szükséges feltétel, hogy a képzett erőket kizárólag ilyen munkára osszuk be.

K. MARX ÉS F. ENGELS MŰVEINEK KIADÁSÁRÓL

A kongresszus megbízza a Központi Bizottságot, hogy a Kommunista Internacionále Végrehajtó Bizottságával egyetértésben gondoskodjék Marx és Engels művei teljes gyűjteményének orosz nyelven és más nyelveken való mielőbbi kiadásáról.

A LENIN INTÉZET MUNKÁJÁRÓL

Az OK(b)P XIII. kongresszusa határozatilag kimondja:

1. A Lenin Intézetet megnyitottnak kell tekinteni.

2. A kongresszus felszólítja pártunk valamennyi szervezetét és a párt minden egyes tagját, hogy nyujtsanak tevékeny és mindenirányú segítséget a Lenin Intézetnek a V. I. Lenin életére és tevékenységére vonatkozó anyagok összegyűjtésében. A kongresszus ugyancsak azzal a kéréssel fordul valamennyi ország kommunista testvérpártjaihoz, hogy nyujtsanak segítséget minden olyan anyagnak a Lenin Intézetben való összpontosításához, amely V. I. Lenin életére és tevékenységére vonatkozik.

A kongresszus szükségesnek tartja, hogy V. I. Lenin minden kézirata, levele, feljegyzése, eredeti fényképe és minden bárhol található ilyenfajta anyag a Lenin Intézetben legyen összpontosítva. Ugyanígy, a Lenin Intézetben meg kell lennie kivétel nélkül minden V. I. Leninről szóló irodalmi műnek. A kongresszus a helyi párttörténeti bizottságokat bízza meg azzal, hogy gondoskodjanak a helyi irodalmi anyagok rendszeres eljuttatásáról.

3. A kongresszus szükségesnek tartja, hogy a Központi Párttörténeti Bizottság és a Központi Levéltár a lehető legrövidebb időn belül adja át a Lenin Intézetnek a V. I. Lenin életére és tevékenységére vonatkozó, birtokában levő anyagot.

4. A kongresszus jóváhagyja azt az előkészítő munkát, melyet az intézet az anyag összegyűjtése és a dolgozók nagy tömegeivel való megismertetése terén már elvégzett. A XIII. kongresszus az intézet első és fő feladatának tartja, hogy teljesen tudományos alapon és a leggondosabban adja ki Lenin műveinek teljes gyűjteményét, továbbá V. I. Lenin válogatott műveiből készítsen elő a munkások szélesebb körei számára lenini könyvtárat, és azt adja ki a Szovjetunió valamennyi nemzetiségének nyelvén. V. I. Lenin rendkívül gazdag irodalmi hagyatékának feldolgozása és kiadása nemcsak a régi bolsevikok, hanem ifjúságunk figyelmét is szükségképpen magára vonja. A Lenin Intézetnek ilyenformán a leninizmus tanulmányozását s a kommunisták és pártonkívüliek nagy tömegei közötti elterjesztését szolgáló bázisnak kell lennie.

5. A kongresszus megbízza az OKP Központi Bizottságát, hogy gondoskodjék a nagy munkás- és paraszttömegek számára hozzáférhető múzeumi részleg szervezéséről a Lenin Intézet kebelén belül.

6. A kongresszus kötelezi az OKP Központi Bizottságát és a helyi pártszervezeteket, hogy ügyeljenek állandóan V. I. Lenin minden irodalmi alkotásának, és mindannak, ami Leninről megjelenik, gondos kiadására.

A MUNKÁS- ÉS PARASZTNŐK KÖZÖTTI MUNKÁRÓL[1]

1. A köztársaság gazdasági fellendülése a városi és falusi dolgozó tömegek politikai aktivitásának fokozódására és kulturális igényeik növekedésére vezetett.

[1] Ezt a határozatot a XIII. kongresszus megbízása alapján az OK(b)P Központi Bizottsága dolgozta ki és hagyta jóvá. *(A „Gyorsírói jegyzőkönyv" szerkesztőbizottságának megjegyzése.)*

Bár a munkásosztály helyzete általában javult, a munkásnők helyzete, akik javarészt a proletariátus szakképzetlen, rosszabbul fizetett részéhez tartoznak, még mindig nehéz.

2. Bár a proletárnők tömegére egyre inkább kiterjed a párt befolyása, a lenini behívó idején pártunkba belépett munkásnők százalékaránya jelentéktelen, ami főleg életkörülményeikkel, továbbá általános elmaradottságukkal és azzal magyarázható, hogy a pártszervezetek nem fordítottak elég gondot a munkásnőknek a pártba való bevonásával összefüggő kérdésekre.

3. A kongresszus megállapítja, hogy bár a nők közötti munkában a párt ért el eredményeket, a nőmunkásokkal foglalkozó osztályok munkájában bizonyos egyoldalúságra való hajlam észlelhető, amely abban jut kifejezésre, hogy ezt a munkát kizárólag agitációs, propaganda és kulturális ismeretterjesztő feladatokra korlátozzák, s elhanyagolják a munkás- és parasztnőknek a mindennapi élet viszonylatában való felszabadítására irányuló munkát.

4. A kongresszus ennek megállapításával kimondja, hogy a nők közötti munka terén a Kommunista Párt fő feladatai a következők:

a) A párt befolyásának kiterjesztése a munkás- és parasztnők széles rétegeire politikai és kulturális nevelésük révén.

b) A munkás- és parasztnők bevonása a párt-, szakszervezeti, szövetkezeti és szovjetépítésbe.

c) A szovjet-, szakszervezeti, szövetkezeti és más szervezetek segítségével olyan intézmények létesítése, amelyek megszüntetik a nők lekötöttségét (bölcsődék, étkezdék stb.).

Ugyanakkor a kongresszus rámutat arra, hogy célszerűek a munkás- és parasztnők közötti munkának azok a szervezeti formái és módszerei, amelyeket a párt már korábban megállapított és kongresszusi határozataiban jóváhagyott.

5. A kongresszus a munkás- és parasztnők közötti munka terén a következőket tartja a párt soronlevő feladatainak:

a) Fokozni kell az üzemi munkásnőknek a pártba való bevonására irányuló munkát.

b) Be kell vonni a pártba a legöntudatosabb és a társadalmi munkában kitűnt munkásszármazású munkásfeleségeket, továbbá a legöntudatosabb parasztasszonyokat, közöttük szegényparasztok, mezőgazdasági munkások és a legkiválóbb középparasztok feleségeit.

c) Rendszeresen és merészen kell kiemelni munkás- és pa-

rasztnőket szovjet-, szakszervezeti, szövetkezeti és gazdasági szervezetek választott tisztségeinek betöltésére.

d) A kiváló munkás- és parasztnőket ki kell képezni felelős munkára.

e) Kommunista nőket vezető párt- és szovjetszervekbe kell előléptetni.

f) Az üzemekben és a munkásszállásokon meg kell szervezni a munkásnők és a munkásfeleségek közötti rendszeres tömegmunkát.

g) A pártszervezeteknek fokozott mértékben kell irányítaniok a parasztnők közötti munkát, és meg kell erősíteni a parasztnők járási küldöttgyűléseinek munkáját.

h) Tovább kell erősíteni a nők közötti munkával foglalkozó apparátusokat, több kommunista munkásnőt kell bevonni ezekbe az apparátusokba, és növelni kell a fizetett járási szervezők számát.

6. Azzal kapcsolatban, hogy a munkásnőket továbbra is kiszorítják a termelésből, a kongresszus hangsúlyozza, hogy a női munkaerőnek a termelésben való megtartása politikai jelentőségű kérdés, s ezért azt a feladatot tűzi a párt elé, hogy fokozott mértékben törődjön a női munka szakképzettségének emelésével, és ahol csak lehet, vonja be a nőket azokba a termelési ágakba, amelyekben eddig női munkát vagy egyáltalában nem, vagy nem elegendő mértékben alkalmaztak.

7. A köztársaság gazdasági helyzetének általános javulása lehetővé teszi a párt számára annak a feladatnak a kitűzését, hogy a megfelelő szervek fokozzák a munkásnők felszabadítását szolgáló intézmények kiépítése terén végzett munkájukat, s fejlesszék ezen a téren maguknak a dolgozóknak az öntevékenységét.

8. Tekintettel a dolgozó nőtömegeknek a szövetkezeti építésben játszott nagy szerepére, a kongresszus felhívja a figyelmet arra, hogy a dolgozó nőket minél nagyobb számban szövetkezetekbe kell tömöríteni, s a szövetkezeteket közelebb kell vinni a női fogyasztók igényeihez.

9. A kongresszus megállapítja, hogy a Kommunista Párt eredményesen és egyre növekvő mértékben terjeszti ki befolyását a keleti dolgozó nők széles rétegeire, s ezzel kapcsolatban ismételten felhívja a pártbizottságok figyelmét, hogy fokozott mértékben irányítsák a keleti dolgozó nők körében végzett munkát, hogy erősítsék meg, és a helyi lakosságból kikerülő munkásnőkkel egészítsék ki a nők közötti munkával foglalkozó osztályok apparátusait. Ugyanakkor a kongresszus rámutat arra,

hogy harcolni kell a társadalmi előítéletek ellen, s hogy a helyi viszonyok és lehetőségek pontos számbavételével törvényhozói munkát kell végezni a keleti dolgozó nők felszabadítása terén, továbbá fokozni kell a keleti dolgozó nőknek a termelésbe és a pártba való bevonására irányuló munkát. A kongresszus szükségesnek tartja, hogy a központi és a helyi költségvetésből meghatározott alapot irányozzanak elő a keleti köztársaságokban és területeken a nők között folyó munka céljaira (artelek, női klubok stb. szervezésére).

10. Végül, a kongresszus szükségesnek tartja felhívni az egész párt figyelmét arra, hogy a munkás- és parasztnők jelenleg korántsem kielégítő mértékben vesznek részt a párt-, szovjet-, szakszervezeti és szövetkezeti építésben, s ezért a munkás- és parasztnők körében végzett pártmunka igen nagy jelentőségre tesz szert. Harcolni kell a kapitalista társadalom öröksége, a nők tekintetében megnyilvánuló konzervatívizmus ellen.

Elsősorban pártszervezeteinknek kell jó példával elöljárniok.

„A szocialista társadalom építése — mondotta Lenin elvtárs — csak akkor fog megkezdődni, amikor a nő teljes egyenjogúságát megvalósítva, az aprólékos, butító, meddő munkától megszabadult nővel együtt hozzálátunk az új munkához"[1].

Ha következetesen haladunk előre azon az úton, amelyet nagy vezérünk jelölt ki számunkra, biztosak lehetünk abban, hogy a Kommunista Pártnak a munkás- és parasztnők körében végzett munkája terén érvényesülni fog a leninizmus.

II. A KONGRESSZUS ÜDVÖZLETEI

A KOMMUNISTA INTERNACIONÁLÉNAK

Az Oroszországi Kommunista Párt XIII. kongresszusa az V. Világkongresszus előestéjén forró üdvözletét küldi a Kommunista Internacionálénak.

Vezérünknek és tanítónknak, s egyszersmind az egész Kommunista Internacionále általánosan elismert tanítómesterének és megalapítójának halála arra készteti a világ kommunista pártjait, hogy még szorosabbra zárják soraikat. Az Oroszországi Kommunista Párt számára nincs nagyobb büszkeség, mint hogy segítőtársa lehet a Kommunista Internacionálénak nagy munká-

[1] *Lenin* Művei. 30. köt. Szikra 1953. 28. old. — *Szerk.*

jában, hogy leghűségesebb szekcióinak egyike lehet. Az elmúlt év folyamán nagy események játszódtak le a nemzetközi munkásmozgalomban. Lassanként emelkedni kezd a nemzetközi forradalmak új hulláma. Többek között a számos országban lezajlott választások is azt mutatják, hogy a Kommunista Internacionále erői gyorsan gyarapodnak. Ezzel kapcsolatban újabb bonyolult probléma merül fel a Kommunista Internacionále előtt. Az Oroszországi Kommunista Párt örömmel jelenti a Kommunista Internacionálénak, hogy az oroszországi osztag még összekovácsoltabban és még acélosabban került ki a megpróbáltatásból. A Szocialista Köztársaságok Szövetségében egyesült proletariátus erősödik. Szövetségünk gazdasági helyzete javul, s a Kommunista Internacionále biztos lehet abban, hogy orosz szekciója mint eddig, ezután is mindvégig hű marad a nemzetközi forradalomhoz.

Éljen a Kommunista Internacionále!

A NÉMETORSZÁGI KOMMUNISTA PÁRTNAK

Az OKP XIII. kongresszusa köszönettel fogadta baráti üdvözlésüket és viszonzásul szívből jövő testvéri szolidaritásáról biztosítja önöket. Az elmúlt év folyamán egy ideig valamennyien különösen közelinek éreztük a német proletariátus győzelmét. De a német proletariátus kénytelen volt újra meghátrálni. Szilárd meggyőződésünk, hogy nem hosszú időre. A hős német proletariátus ismét gyorsan összeszedi erejét. A Németországi Kommunista Párt ragyogó választási győzelme megmutatta, hogy a német proletariátus legfontosabb része már egyesült zászlónk alatt. A német proletariátus élcsapata kemény kézzel kijavította a „szászországi" hibákat, és végzett az opportunista elhajlásokkal. A Németországi Kommunista Párt leküzdötte a belső válságot, és kilépett a politikai harc széles útjára. A szakszervezeti kérdésben, az egész német munkásmozgalomnak ebben a központi taktikai kérdésében, a párt helyes vonalat követett, és keményen visszaverte a szakszervezeti mozgalom szakítására irányuló káros törekvéseket. Ebben látjuk legfőbb biztosítékát annak, hogy a párt meg tud birkózni az előtte álló nehéz taktikai feladatokkal. Szilárd meggyőződésünk, hogy a Németországi Kommunista Párt belső harca a befejezéshez közeledik, hogy az egész párt egy emberként veti majd alá magát azoknak a határozatoknak, amelyek teljes összhangban vannak a Kommunista Internacionále alapvető taktikai vonalával, és hogy az új Központi Bizottság, amelyre nehéz, de megtisztelő feladatok hárul-

nak, be tudja vonni a munkába a korábbi frakciók összes erőit, mindazokat az elvtársakat, akik a Kommunista Internacionálé alapján állnak.

Az OKP XIII. kongresszusa örömmel és büszkeséggel állapítja meg, hogy németországi testvérpártja teljes mértékben szolidáris pártunkkal mindazokban a komoly taktikai kérdésekben, amelyek az OKP-t az utóbbi időben foglalkoztatták. Az orosz munkások jól tudják, hogy sokat kell még tanulniok német testvéreiktől.

A német pártnak az a törekvése, hogy olyan párttá váljon, amely teljesen a leninizmus alapján áll, büszkeséggel tölt el bennünket. A bolsevizmus nemcsak az opportunizmus elleni harcban alakult ki és edződött meg, hanem „a baloldali gyermekbetegségek" elleni harcban is.

Miközben az európai kommunista pártok véglegesen átalakulnak bolsevik pártokká, a külföldi elvtársaknak nem szabad megfeledkezniök erről az orosz tanulságról.

Az OKP XIII. kongresszusa nagy örömmel veszi tudomásul, hogy a testvéri Németországi Kommunista Pártban alapjában véve megszünt a válság, hogy a Németországi Kommunista Párt egyetértésben, zárt sorokban halad a küszöbönálló nagy ütközetek felé. Az OKP XIII. kongresszusa biztos benne, hogy pártunk és a Németországi Kommunista Párt a nemzetközi munkásmozgalom minden valamennyire is jelentős kérdésében, többek között a Komintern V. kongresszusán is, vállvetve és teljes eszmei szolidaritásban fog együttműködni.

Igen nagy figyelemmel és meleg rokonszenvvel kísérjük harcukat, s önökhöz hasonlóan mi is készen állunk arra, hogy mindvégig teljesítsük kötelességünket.

Éljen a Németországi Kommunista Párt!

A FRANCIA KOMMUNISTA PÁRTNAK

Az OKP XIII. kongresszusa köszönettel fogadta hozzánk intézett baráti soraikat. Büszkék vagyunk arra, hogy az egész világ forradalmi munkásai helyeslik pártunk taktikai vonalát. Ez a helyeslés azt bizonyítja, hogy pártunk tántoríthatatlanul halad azon az úton, amelyet tanítónk, V. I. Lenin jelölt ki számára.

Az OKP XIII. kongresszusa szívből köszönti önöket a legutóbbi választásokon elért sikerük alkalmából. Különösen nagy szeretettel köszöntjük Párizs külvárosainak forradalmi munkásait, akik bebizonyították, hogy a francia proletariátus színejava már tömörült a kommunizmus zászlaja alatt. Büszkeséggel

tölt el bennünket, hogy a Francia Kommunista Párt Központi Bizottsága és a Szajna-megyei Szervezet, amely kétségtelenül a Francia Kommunista Párt egyik legjobb szervezete, meg tudták szervezni ezt a ragyogó győzelmet.

A francia szocialisták sorsukat ismét a francia burzsoáziához kötötték. Nem tekinthetők másnak, mint a burzsoá demokrácia egyik frakciójának. Kétségtelen, hogy a Francia Kommunista Pártnak most, a közeljövőben, sikerül elhódítania a francia szocialistáktól azokat a dolgozó rétegeket, amelyek eddig bennük bíztak. Az önök pártjára most rendkívül széleskörű politikai tevékenység vár. Nem kételkedünk benne, hogy a párt feladatai magaslatán fog állani. Az OKP XIII. kongresszusa örömmel veszi tudomásul üzenetüknek azt a részét, amelyben kijelentik, hogy a feladat a nyugateurópai pártok bolsevizálása, nempedig az OKP bolsevik jellegének megszüntetése. Az OKP XIII. kongresszusának ugyanez a véleménye, és biztos abban, hogy közös erővel sikerül megoldanunk ezt a nagy feladatot.

Éljen a Francia Kommunista Párt!

Éljen Franciaország hős proletariátusa!

Éljen a Kommunista Internacionále!

III. A XIII. PÁRTKONFERENCIÁNAK AZ OK(b)P XIII. KONGRESSZUSA ÁLTAL JÓVÁHAGYOTT HATÁROZATAI[1]

A PÁRTÉPÍTÉSRŐL

A párt a nep feltételei között

a) Az új gazdasági politika, amely szabaddá tette az utat a termelőerők fejlődése előtt, bevált mint a kapitalizmusból a szocializmusba való hosszantartó átmenet szükséges szakasza. Elősegítette általában a népgazdaság, a parasztgazdaság, az állami ipar, az állami kereskedelem és a szövetkezetek fellendü-

[1] A XIII. pártkonferenciának „A vita eredményeiről és a pártban tapasztalható kispolgári elhajlásról" című határozata, amelyet a XIII. pártkongresszus változtatás nélkül jóváhagyott, e kiadvány I. részének 907—916. oldalán található. „A pártépítésről" hozott határozatnak csak azt a XIII. pártkongresszus által jóváhagyott részét közöljük, amely a XIII. pártkonferencia határozatában nincs meg, de megtalálható abban a határozatban, amelyet a KB Politikai Irodájának és a KEB Elnökségének 1923 december 5-i együttes ülése hozott. — *Szerk.*

lését. Fokozatosan emelkednek a munkabérek, a proletárszakmunkások kezdenek visszatérni a városba, emelkedik a nagy proletártömegek kulturális színvonala, többek között kialakulnak — a munkások és parasztok főiskolákon történő rendszeres képzése nyomán — az új munkás-paraszt értelmiségi káderek.

b) Már a XII. pártkongresszus megállapította, hogy az ország gazdasági életében jelentékeny megélénkülés tapasztalható, s egyszersmind rámutatott arra is, hogy a gazdasági fejlődést minden egyes szakaszában értékelni kell a szocialista építés szempontjából. A proletárdiktatúra, amely nem szilárdulhat meg és nem bontakozhat ki az ország anyagi jólétének növekedése nélkül, nem maradhatott volna fenn, ha a jólétnek ez a növekedése azt eredményezte volna, hogy a magántőke túlsúlyba kerül az állami tőkével szemben.

Azok a rendkivüli nehézségek, amelyeket az ország gazdasága most átél, elsősorban abban jutnak kifejeződésre, hogy állami iparunk termékei nem találnak elegendő értékesítési lehetőséget. Az a tény, hogy az értékesítés az utóbbi évben egyre nagyobb nehézségekbe ütközött, főképpen azzal magyarázható, hogy rendkívül magas a termékek *termelési* önköltsége, hogy rendkívül nagyok az általános kereskedelmi költségek, és hogy mindez együttjár olyan megengedhetetlen *kalkulációs* módszerek alkalmazásával, amelyeknek alapján, a fogyasztók rovására, *túlmagas árakat* szabnak meg. E nehézségek alapja az, hogy az államgazdaság különféle elemei nem termelékenyek, hogy nincsenek összhangban sem egymással, sem a piaccal, hogy az ipari és kereskedelmi vállalatok és műveleteik észszerűtlenül vagy nem eléggé észszerűen vannak megszervezve, s többek közt, hogy még mindig bürokratikus kereskedelmi és szövetkezeti szervezeteink nem tudnak utat törni maguknak a paraszti piachoz.

A központi feladat továbbra is az állami iparnak a paraszti mezőgazdasággal való összefogása, vagyis elsősorban az, hogy egyfelől állami iparunk termelése, másfelől túlnyomóan paraszti piacunk szükségletei és felvevőképessége között helyes arányt hozzunk létre. Ez a feladat azonban csak olyan mértékben oldható meg, amennyire helyesen és rendszeresen tudjuk biztosítani az államgazdaság különféle tényezőinek és elemeinek egymással való összefogását.

Az egész pártnak mindebből azt a következtetést kell levonnia, hogy a gazdaság további megélénkülése, amely előbb-utóbb legyőzi a mostani válságot, csakis annyiban szolgálja majd a *szo-*

cialista építés ügyét, amennyiben valóban megtanuljuk összehangolni az államgazdaság elemeit — mind egymás közötti, mind a piaccal való állandó kölcsönhatásukban.

Ebből következik az Állami Tervbizottságnak, a szocialista állam gazdasági vezérkarának és valamennyi helyi gazdaságtervező szervezetnek olyan rendkívüli fontossága. Valóban biztosítani kell nekik azt a helyet, amelyet a XII. pártkongresszus határozata számukra kijelölt.

Az iparcikkek árának leszállítására és a gabonakivitelre vonatkozó legutóbbi intézkedések máris azt eredményezték, hogy a kereskedelmi forgalom némileg megélénkült, s a gabonaárak emelkedtek. Az értékesítési válság fő okai ellen folytatott harc azonban megköveteli a párttól, hogy sokoldalú és rendszeres munkát végezzen azoknak a rendszabályoknak végrehajtása érdekében, amelyeket a XII. pártkongresszus az ipar koncentrálása, az ipari és kereskedelmi apparátus helyes megszervezése, a mezőgazdaság fellendítése, a mezőgazdaság technikai színvonalának emelése céljából, valamint abból a célból jelölt ki, hogy a mezőgazdaságot, többek között a mezőgazdasági hitel növelésével stb. alkalmassá tegye a világpiacon folyó harcra. Ezek a feladatok most már halaszthatatlanul, teljes nagyságukban merülnek fel a párt előtt. Nem kétséges, hogy a párt egyöntetűen megfeszíti minden erejét e feladatok tényleges megoldása érdekében[1].

„Az OK(b)P XIII. kongresszusa. Gyorsírói jegyzőkönyv". 1924.

[1] Ezután következik az OK(b)P XIII. konferenciája által „A pártépítésről" hozott határozat szövege (lásd ebben a kiadványban. I. rész. 900—907. old.) — *Szerk.*

AZ OK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PLÉNUMA

Moszkva. 1924 augusztus 16—20

A plénum a következő kérdéseket tárgyalta meg: 1) Jelentés a Szovjetuniónak Angliával folytatott tárgyalásairól; 2) A Szovjetunió 1924/25. évi költségvetésének ellenőrző számai; 3) A KB és a KEB munkabérbizottságának jelentése; 4) A társadalombiztosítás; 5) Az OK(b)P KB Szervező Irodájának beszámolója a lenini újoncok politikai neveléséről; 6) A rossz termés és az aszály következményei elleni harc és a gabonakivitel; 7) Az Amszterdami Szakszervezeti Internacionáléhoz való viszony; 8) A második területi pártkonferenciák.

A napirend első kérdésében, az aláírt szerződés lényegét illető véleménycsere után, a plénum úgy határozott, hogy elhalasztja a döntést.

A Szovjetunió 1924/25. évi költségvetésének ellenőrző számait illetően a plénum úgy határozott, hogy a beszámolókat tudomásul veszi. A plénum kimondta, hogy a tájékoztató jellegű évi költségvetés mellett az 1924/25. évben fenn kell tartani a szilárd negyedévi költségvetéseket, szigorúan be kell tartani a költségvetési fegyelmet, nem szabad megengedni, hogy a kiadások túllépjék a bevételeket, és biztosítani kell a bevételek teljes egészükben és idejében való befolyását; kimondta továbbá, hogy az évi költségvetést olymódon kell összeállítani, hogy 1924/25-ben valóban gondoskodni lehessen a kohászat fejlődésének és a mezőgazdaság fellendülésének biztosításáról.

A plénum jóváhagyta a KB és a KEB bizottságának a munkabérpolitika kérdésében beterjesztett konkrét javaslatait. A plénumnak a munkabérpolitikáról hozott határozatát alább közöljük.

A társadalombiztosítás kérdésében a plénum határozatilag ki-

mondta: gondoskodni kell olyan intézkedések kidolgozásáról és életbeléptetéséről, amelyek biztosítják a gazdasági szervek felelős részvételét a társadalombiztosítás megszervezésében; az átlagos társadalombiztosítási járuléknak a munkabér 14 százalékában való megállapítása megengedhető.

Az OK(b)P KB Szervező Irodájának a lenini újoncok politikai neveléséről szóló beszámolóját L. M. Kaganovics, a KB titkára tartotta.

A KB plénuma határozatilag jóváhagyta a Szervező Iroda és a lenini újoncok nevelésével foglalkozó bizottság munkáját, és megbízta a Szervező Irodát, hogy a lenini újoncokkal való foglalkozást illetően dolgozzon ki további gyakorlati intézkedéseket.

A rossz termés és az aszály következményei elleni harc, valamint a gabonakivitel kérdéséről előterjesztett beszámolót a plénum tudomásul vette.

Ami az Amszterdami Szakszervezeti Internacionáléhoz való viszony kérdését illeti, a plénum jóváhagyta a Politikai Irodának az egyfelől a szovjet szakszervezetek és a Vörös Szakszervezeti Internacionále, másfelől az Amszterdami Szakszervezeti Internacionále közötti tárgyalások kérdésében követett általános irányvonalát. A szovjet szakszervezeti vezetőknek a brit szakszervezetek hulli kongresszusára való meghívásával kapcsolatban a plénum jóváhagyta egy ÖKSzT delegáció kiküldését.

A PLÉNUM HATÁROZATA

A MUNKABÉRPOLITIKÁRÓL

(Elfogadva 1924 augusztus 19-én)

Bevezető rész

Az Állami Tervbizottság adatai szerint, míg egy munkás átlagos napi bruttó termelése az államosított ipar 14 legfontosabb ágában 1922 októbertől 1924 januárig 4,38 rubelről 5,40 rubelre, vagyis 23,3%-kal nőtt, addig egy munkás átlagos napi keresete 37,8 kopekről 71,9 kopekre, vagyis 90%-kal emelkedett[1].

[1] A megadott számok viszonylagos jellegűek, és pontos értelmezésük tekintetében nézeteltérések vannak. Ezek a számok azonban helyesen jellemzik a munka termelékenysége növekedésének a munkabér növekedésétől elmaradó tendenciáját. *(Az eredeti szöveghez fűzött megjegyzés.)*

A munkabérnek ez a gyorsabb növekedése mindeddig elkerülhetetlen és általában törvényszerű volt. A munkabérnek úgy kellett emelkednie, hogy elérje a munkás elsőrendű létszükségleteinek biztosításához szükséges színvonalat. Ez nem csupán a munkás érdekei szempontjából volt okvetlenül szükséges, hanem ezenkívül elengedhetetlen feltétele volt annak is, hogy a továbbiakban lehetővé váljék a munkatermelékenység gyors és erőteljes emelkedése. Ha azonban a munkabér növekedése és a termelékenység emelkedése közti arány tartósan ilyen marad, az veszélyezteti az ipar és az állam érdekeit. Az ipar fejlődése, az állam ereje, maga a tartós béremelkedés lehetősége és a munkabérek jelenlegi színvonalának állandósítása fordított arányt követel meg — az egy munkásra eső bruttó termelés gyorsabb növekedését, azt követeli, hogy a munkatermelékenység emelkedése túlszárnyalja a munkabér növekedését. Csak ezzel a feltétellel jön majd létre az anyagi alap, és halmozódnak fel az anyagi eszközök ahhoz, hogy biztosítsuk a munkabér emelkedését is, a termelés bővítését is — ami megköveteli a forgóeszközök gyarapítását —, az elhasználódott és elavult felszerelés pótlását is, az állandóan növekvő kulturális szükségletek kielégítését is, a serdülő nemzedék nevelését és képzését is, meg az állam igazgatását és védelmét is.

Jelenleg már számos tünet jelzi azt a veszélyt, amely a munkabér emelkedése és a munkatermelékenység fokozódása közti fentemlített aránytalanságból ered. Ezek a tünetek: a munkanélküliek számának növekedése a munkakeresőknek a falvakból a városokba özönlése folytán; az állandóan növekvő társadalombiztosítási hátralékok; igen nagy nehézségek a munkabérek idejében való kifizetése körül, késedelmes bérfizetés és munkabérhátralék az egész fémiparban és fűtőanyagiparban; a forgóeszközök s a termelés szükséges bővítését és az állótőke megújítását szolgáló hitelek elégtelensége; a termelés bővítésének és a gyártmányok olcsóbbodásának üteme nem elég gyors ahhoz, hogy a falusi lakosság középparaszti és szegényparaszti rétegeinek szükségleteit fizetőképességüknek megfelelően kielégíthessük.

Ezért a következő jelszót kell kiadnunk: emeljük a munka termelékenységét, növeljük a termelést, tegyük olcsóbbá az iparcikkeket. Erre kell fordítania a pártnak minden figyelmét és erejét. Ezt követeli az ország délkeleti vidékét sújtotta rossz termés is. E rossz termés folytán a kenyér és a mezőgazdasági termékek ára — amely cikkek a munkás költségvetésének jelentékeny részét teszik — szükségszerűen emelkedni, a munkás

reálbére pedig szükségszerűen csökkenni fog, ha nem növeljük az iparcikkek termelését, és nem csökkentjük önköltségüket, vagyis ha nem emeljük a lehető legmesszebbmenően a munka termelékenységét. Ami a rossz termés elleni harcot illeti, ehhez óriási pénzügyi erőfeszítésre van szükség, amely csupán az említett feltétellel nem hat vissza a munkabérre. A KB a fent kifejtettekből kiindulva felhívja a pártszervezeteket, a gazdasági vezetőket és a szakszervezeti funkcionáriusokat, hogy a bérpolitika terén tartsák magukat a XII. pártkongresszus határozatához.

A munkabér emelkedésének az egyes iparágakban és az egyes vállalatoknál szigorúan összhangban kell lennie a munka termelékenységével, továbbá az adott iparág, illetve tröszt erőforrásaival, sőt nemcsak ezzel, hanem az egész ipar erőforrásaival és helyzetével, az egész ipar szükségleteivel és a munkabér, különösen a nehéziparban és a közlekedésben fizetett munkabér általános színvonalával is.

A KB utasítja a pártszervezeteket, hogy indítsanak olyan hosszú határidős kampányokat, amelyek az egész munkásosztályban tudatosítják a termelékenység emelésére, a termelés növelésére és az önköltség csökkentésére irányuló állandó, lankadatlan munka szükségességét.

A helyi pártszervezetek, az LNT, az ÖKSzT, a szakszervezetek és gazdasági szervek, s ugyanígy az MPF és a KEB összpontosítsák minden figyelmüket ezekre a kérdésekre. A termelési értekezleteken, a bizottságokban és a küldöttgyűléseken ugyancsak ezeket a kérdéseket kell előtérbe helyezni.

A gazdasági szervek és a szakszervezetek elég gyakran tapasztalható szembehelyezkedésének meg kell szűnnie. A proletariátus diktatúrája idején a termelékenység növelését az LNT-nek és a szakszervezeteknek egyaránt saját ügyüknek kell tekinteniök, gazdasági tevékenységüket egyaránt fokozniok kell, és sem a munkabér emelésére, sem más kiadásokra szánt új eszközökre nem támaszthatnak igényt az illető vállalat, s az egész ipar eszközeinek és szükségleteinek pontos számbavétele és a párt utasításokkal való egybehangolás nélkül.

Konkrét intézkedések

Feltétlenül végre kell hajtani az alábbi *konkrét intézkedéseket:*

1. A reálbér fenntartása és az új költségvetési évtől kezdve a nominális bértételek általános emelése nélkül történő esetleges

emelése céljából tovább kell csökkenteni a kiskereskedelmi árakat.

2. A könnyűiparnak a munkabér tekintetében kiugró ágaiban meg kell állítani a munkabér további emelkedését, az ebből a szempontból elmaradott iparágakban (közlekedés, kohászat) az illető iparág gazdasági helyzetének és lehetőségeinek kötelező számbavételével változatlanul törekedni kell a nominális bér további emelésére.

3. A munkások nem szakképzettség szerinti, helytelen besorolásának kiküszöbölése és helyes bérkategóriák szerinti besorolásuk céljából kötelezni kell az ÖKSzT és az LNT kommunista frakcióit, hogy iparáganként tegyék meg a szükséges intézkedéseket ezeknek a szabálytalanságoknak a kiküszöbölésére.

4. A munkabérpolitika terén a legfontosabb probléma az egyéni és az általános munkatermelékenység további emelése, amihez a következők szükségesek:

a) a vállalatok munkájának és termelésének helyes (észszerű) megszervezése, amelynek során gondoskodni kell a munkások és alkalmazottak munkaidejének teljes kihasználásáról;

b) a teljesítménynormák emelése ott, ahol azok nem érték el a műszakilag lehetséges normákat, figyelembe véve a gépek maximális megterhelését és a munkanap teljes kihasználását;

c) az akkordmunka korlátozásának hatályon kívül helyezése; a normák és a darabbérek rendszeres felülvizsgálása a termelést növelő műszaki és szervezeti újítások megvalósítása esetén;

d) szívós munka az üzemi munkások, a kisegítő munkások és az alkalmazottak közti helyes arány megteremtése érdekében;

e) a műszaki felszerelés tökéletesítése, és mind a munkások, mind a műszaki személyzet lehető legmesszebbmenő ösztönzése a felszerelés jobb kihasználását és a termelési folyamat jobb megszervezését szolgáló újításokra;

f) a termelés további összpontosítása, a vállalatok lehetőleg teljes foglalkoztatása, továbbá a termelés és az értékesítés növelése;

g) a közszükségleti cikkek választékának egyszerűsítése és minél kisebbre korlátozása; a megrendelések célszerű, profil szerinti elosztása az egyes vállalatok között;

h) a lehető legnagyobb takarékosság és az általános költségek további csökkentése az iparban és kereskedelemben;

i) a lehető legmesszebbmenő nyersanyag- és fűtőanyagtakarékosság a vállalatoknál (selejt, fűtőanyagfelhasználási normák túllépése stb.).

Mindezeknek az intézkedéseknek feltétlenül az egy termékegységre jutó önköltség csökkenésére kell vezetniök.

5. Ugyanakkor, amikor a bérkifizetés időpontjának betartása terén általános javulás tapasztalható, a fém- és széniparban a bérkifizetés tekintetében továbbra is súlyos a helyzet; a KB felhívja mind a párt-, mind a szovjetszervek figyelmét arra, hogy ennek a legrövidebb időn belül véget kell vetni. Gondoskodni kell a késedelmes bérkifizetés megszüntetéséről, s rendezni kell a vállalatok és a hitelintézmények rendszerének legmesszebbmenő igénybevételével a fogyasztók közötti elszámolásokat.

6. A trösztök, szindikátusok és népbiztosságok alkalmazottainak általános béralapját nem kell emelni; továbbra is folytatni kell a harcot a kiugró fizetésű alkalmazottak munkabérének csökkentéséért. Ugyanakkor az elmaradó csoportok (tanítók, orvosok, agronómusok, népbírák stb.) fizetését ezidén lehetőleg az ipari munkások bérének átlagszínvonalára kell emelni.

7. Okvetlenül érvényt kell szerezni annak a szabálynak, hogy általában minden konfliktust és vitát, mely a kollektív szerződések megkötése, módosítása vagy végre nem hajtása körül a gazdasági szervek és a szakszervezetek között felmerül, a szokásos úton, vagyis egyeztetőbírósági úton kell eldönteni.

„Pravda" 201. sz. 1924 szeptember 5

AZ OK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PLÉNUMA

Moszkva. 1924 október 25—27

A plénum gazdasági kérdéseket tárgyalt, s ezekkel kapcsolatban „A soronlevő gazdasági kérdésekről", továbbá „A költségvetésről és a valutáról" címmel tartott beszámolókat hallgatott meg; ezenkívül megvitatta a falusi munka kérdéseit — V. M. Molotovnak „A falusi munka soronlevő feladatai" c. beszámolója alapján. A plénum „A falusi munka soronlevő feladatairól" c. határozati javaslatot alapjában elfogadta, s ezt végleges szerkesztésben a Politikai Iroda hagyta jóvá.

A PLÉNUM HATÁROZATA

A FALUSI MUNKA SORONLEVŐ FELADATAIRÓL

(Az OKP KB plénumának Molotov elvtárs beszámolója alapján hozott határozata)

A XIII. pártkongresszusnak a falusi munka kérdéseiről hozott határozatai megadták a fő utasításokat a falusi munka valamennyi fontos területére (nevezetesen a falusi párt- és szovjetapparátusra, a mezőgazdaság fellendítésére, a szövetkezetekkel és a mezőgazdaság kollektivizálásával összefüggő feladatokra, a szegényparasztság érdekeinek védelmére és a parasztbizottságokra, a mezőgazdasági munkások szervezésére és a szakszervezetek falusi tevékenységének fejlesztésére, a kulturális-felvilágosító munkára és a falusi értelmiségnek ebbe a munkába való bevonására, a fiatalság és a parasztnők között, valamint a területi hadosztályokban végzett munkára stb.) vonatkozóan, s a plénum ezekből a határozatokból kiindulva és a falu politikai aktivitásának további növekedését figyelembe véve szükségesnek tartja, hogy a következő kiegészítő útmutatásokat adja a pártszervezeteknek:

I

Erősíteni kell a falusi sejtek és a járási bizottságok *munkájának vezetését.* Ebből a célból különösen nagy figyelmet kell fordítani a falusi sejtek *munkájának tartalmára.* A falusi sejtek és a járási bizottságok tagjaik politikai nevelésének és a parasztmegek (a mezőgazdasági munkások és a szegényparaszti rétegek) körében végzett politikai-felvilágosító munkának a kérdésein kívül fordítsanak kellő figyelmet a falu gazdasági és kulturális életének kérdéseire, valamint a megfelelő szovjet- és gazdasági szervek, a szövetkezetek, a parasztbizottságok stb. munkájára. A falusi pártsejtek és pártbizottságok (járási és kerületi pártbizottságok) munkájában előtérbe kell helyezni a járási költségvetés kérdéseit, az agronómiai segítséget, a földrendezést, a talajjavítást, az állattenyésztést, a helyi bíróságot, az iskolákat, az olvasószobákat, az ujságterjesztést és ujságolvasást, s a falu életének más mindennapi kérdéseit, szoros kapcsolatban a szovjetek munkájával és a mindenkori helyi viszonyokhoz alkalmazkodva, ugyanakkor azonban nem szabad megengedni, hogy a pártszervek kisajátítsák a szovjetek (és a végrehajtó bizottságok), a szövetkezeti szervek stb. munkáját.

Ezért:

a) Meg kell szervezni a KB, a területi pártbizottságok, a kormányzósági pártbizottságok, a körzeti pártbizottságok (s ahol szükséges, a kerületi pártbizottságok) mellett a falusi munkával foglalkozó bizottságok rendszeres munkáját, s ezt a munkát amennyire csak lehet egybe kell kapcsolni az általános tervvel.

Ezeknek a bizottságoknak a területi, kormányzósági, körzeti pártbizottsági titkár (vagy valamelyik vezetőségi tag) elnökletével kell dolgozniok.

b) A „Pravdá"-ban, s a többi központi és helyi ujságban (ahol még nincs) falusi stb. rovatot kell rendszeresíteni.

c) A plénum helyesli azt, hogy a „Pravda" (valamint a „Bednota" és a „Kresztyanszkaja Gazeta") kampányt indít a falusi pártszervezetek munkájának ismertetésére.

d) A plénum helyesli azt, hogy „Gyerevenszkij Kommunyiszt" címmel kéthetenként megjelenő folyóirat induljon a falusi vezető pártkáderek számára.

II

A falusi pártszervezetek munkájában rendkívül nagy jelentősége van annak, hogy milyen *összetételű a tagságuk,* és elsősorban, hogy milyen a vezetőségük összetétele.

Mivel falun nem áll elegendő képzett erő a párt rendelkezésére, állandóan gondoskodni kell arról, hogy a falvakba helyezzünk át kommunistákat.

Emellett különösen fokozott figyelmet kell fordítanunk arra, hogy maguknak a parasztoknak a soraiból neveljünk új funkcionáriusokat, s hogy ezeket előléptessük.

A pártszervezetekre az az óriási feladat hárul, hogy újabb kommunista rétegeket neveljenek a parasztság soraiból, és hogy politikailag irányítsák az egyre növekvő számú élenjáró pártonkívüli parasztot.

Ezért:

a) Állandó figyelmet kell fordítani arra, hogy funkcionáriusokat képezzünk kerületi vezető pártmunkára és más kerületi munkára (például, a felelős kerületi funkcionáriusok iskolája a KB mellett stb.).

b) A tél folyamán különféle ismétlő tanfolyamokat, illetve rövid időtartamú iskolákat kell szervezni (a kormányzósági és kerületi pártbizottságoknak) a járási titkárok, a szövetkezeti vezetők, a földművelésügyi osztályok funkcionáriusai, a komszomolfunkcionáriusok, a parasztnők szervezői, az olvasókörvezetők, a tanítók stb. bevonásával, kommunista és pártonkívüli falusi és járási funkcionáriusok képzése céljából (elsősorban maguk a parasztok közül).

c) A pártbizottságok mellett (a kerületi pártbizottságtól a KB-ig) az instruktorok között feltétlenül legyenek parasztkáderek (a parasztnők közötti munkára pedig parasztnők).

d) Különösen nagy figyelmet kell fordítani a falusi levelezőkre (a kommunistákra és a pártonkívüliekre egyaránt), külön nyilvántartást kell vezetni róluk, és elő kell léptetni őket falusi vezető munkára.

e) A legfelelősebb beosztásokban levő funkcionáriusok (a KB és a KEB tagjai, a népbiztosok, a kormányzósági végrehajtó bizottságok elnökei, a kormányzósági pártbizottságok tagjai stb.) közül minél többet ki kell küldeni a járásokba és a kerületekbe, hogy két-három hónapig helyi munkát végezzenek.

III

A falusi pártszervezetek munkájának fokozása, többek között tagságuk fejlesztése annál is inkább elengedhetetlen, mert a gazdasági erősödéssel együtt nő az egész parasztság politikai aktivitása. A pártnak arra kell törekednie, hogy általában a parasztság, különösen pedig a szegényparasztok politikai aktivitásának ezt a növekedését mindenekelőtt a *szovjetek felélénkítésének,* a szovjet-, szövetkezeti és egyéb szervezetek fokozottabb tevékenységének útjára terelje. A falusi szovjetek felélénkítésének feladata, amely azzal az általános kérdéssel függ össze, hogy élénkebbé kell tenni a szovjetek munkáját, a jelenlegi pillanat egyik legfőbb és leghalaszthatatlanabb feladata.

A szovjet rend alapjainak megszilárdítása és az ország általános politikai viszonyai éppen most sürgetően vetik fel azt a feladatot, hogy a szovjetekben fejleszteni kell magának a parasztságnak a közvetlen kezdeményezését, nagyobb mértékben kell bevonni a szovjetek egész munkájába a pártonkívüli parasztokat.

A szovjetek erősítése és felélénkítése útján a párt körül létre kell hozni az olyan aktív pártonkívüli parasztok tekintélyes kádereit, akik közül a párt újabb erőket emelhet ki, s akik révén erősítenünk kell kapcsolatainkat a nagy parasztttömegekkel és e tömegek vezetését; ugyanakkor maguknak a parasztttömegeknek még közelebb kell kerülniök a szovjetek munkájához, még jobban kell érezniök, hogy a szovjetek az ő saját, velük egy test és vér vezető szerveik, és valóban meg kell élénkíteniök a szovjetek munkáját.

A falusi és járási (kerületi) szovjetek hatáskörének és anyagi lehetőségeinek (a járási költségvetés bevezetésével kapcsolatos) növelése és a járási funkcionáriusok anyagi helyzetének megjavításáról szóló határozatok végrehajtása megteremti a falusi szovjetek munkájának igazi kibontakozásához szükséges feltételeket.

Ezzel kapcsolatban a legszigorúbban be kell tartani a forradalmi törvényesség formáit, harcolni kell mindennemű közigazgatási önkényeskedés és a korrupció ellen, s minden rendelkezésre álló eszközzel fokozni kell a bürokratizmus stb. elleni harcot.

Mindez a következő feladatokat tűzi napirendre:

a) A választások során a szovjetekbe és a végrehajtó bizottságokba nagyszámú pártonkívüli parasztot és parasztnőt kell be-

választani, kiváltképpen olyanokat, akiknek tekintélyük van a parasztok körében, akik a legjobban kifejezik a parasztság hangulatát, s akik hasznos munkatársak lehetnek a szovjetekben és a végrehajtó bizottságokban.

A legközelebbi köztársasági szovjetkongresszusokon és összszövetségi szovjetkongresszuson kormányzóságonként legalább eggyel emelni kell a pártonkívüli parasztok képviseletét a Központi Végrehajtó Bizottságokban (főleg olyan parasztokkal, akiknek közvetlen kapcsolatuk van a gazdálkodással). Emellett biztosítani kell számukra azt a lehetőséget, hogy valóban aktívan és messzemenően vegyenek részt a legfelsőbb hatalmi szervek munkájában. Hasonló intézkedéseket kell tenni a területeken, a kormányzóságokban és a kerületekben.

b) Pontosabban kell betartani a választás elvét, ki kell küszöbölni a szovjetek munkájába való jogtalan beavatkozást.

c) A legrövidebb időn belül ki kell egészíteni több népbiztosságot (a Földművelésügyi Népbiztosságot, a Közoktatásügyi Népbiztosságot, az Egészségügyi Népbiztosságot, a Belügyi Népbiztosságot, a Népjóléti Népbiztosságot, a Munkás-Paraszt Felügyeletet) 1—2 olyan *parasztszármazású* kollégiumi taggal (köztük pártonkívüliekkel), akiknek kapcsolatuk van a falu széles rétegeivel.

Sürgősen biztosítani kell, hogy kollégiumi tagként vonjanak be a parasztok (köztük pártonkívüliek) közül funkcionáriusokat a megfelelő *helyi* kormányzósági (és kerületi) osztályokba, valamint a (járási, kerületi és lehetőleg kormányzósági) végrehajtó bizottságok elnöki tisztségébe.

d) Külön bizottságban ki kell dolgozni azt a kérdést, hogyan fejlesszük a szovjetek és a végrehajtó bizottságok munkáját olymódon, hogy ezek mellett, meg a végrehajtó bizottságok egyes osztályai mellett megfelelő szekciókat és bizottságokat hoznak létre, s a parasztnők küldöttértekezleteinek bevonásával tanácskozásokat rendszeresítenek, továbbá, hogy parasztkonferenciákat és parasztkongresszusokat rendeznek.

e) Rendszeres és egyre erőteljesebb harcot kell folytatni a forradalmi törvényesség megsértői (a közigazgatási önkényeskedés esetei — a korrupció, a bürokratizmus stb.) ellen, mégpedig a bűnösök bíróság elé állítása, valamint a párt és a sajtó által történő felelősségrevonás útján.

f) A szovjetekben, a szövetkezetekben stb. dolgozó kommunisták és pártonkívüli elvtársak (különösen e szervek vezetői)

állandóan ügyeljenek arra, hogy ezek a szervek egész munkájuk során helyesen hajtsák végre a gyakorlatban a párt és a szovjet hatalom utasításait (foglalkozzanak helyesen a paraszttömegek ügyes-bajos dolgaival, segítsék a szegényparasztságot, védelmezzék a mezőgazdasági munkások érdekeit).

g) A falusi munkával foglalkozó tanácskozás vitassa meg a kozákság helyzetét, különösen azokat a vidékeket illetően, amelyek a polgárháború idején sokat szenvedtek, vonjon be e kérdés megtárgyalásába helyi funkcionáriusokat, és a munka eredményéről tegyen jelentést a KB következő plénumának.

h) A szovjetek munkájának fokozottabb politikai irányítása céljából erősíteni kell a szovjetek és a helyi (járási, kerületi) végrehajtó bizottságok kommunista frakcióinak munkáját, s ezek munkájukról rendszeresen számoljanak be az illetékes járási sejtek és a (járási, kerületi) pártbizottság előtt.

IV

A paraszti kerületekben folyó egész agitációnk és propagandánk megszervezése és a legfontosabb általános politikai kampányok végrehajtása során mind a helyi, mind a központi szervek (a sajtóban és nyilvános felszólalásokban is) törekedjenek arra, hogy valóban gondosan foglalkozzanak a nagy paraszttömegek igényeivel és szükségleteivel, s figyelemmel kísérjék hangulatukat.

Ennek érdekében:

a) Külön útmutatásokat kell kidolgozni a helyi szervezetek (különösen a sajtó) számára azokat a kérdéseket illetően, amelyek, ha helytelenül ítéljük meg a paraszti tömegek hangulatát, hátrányos politikai következményekkel járhatnak a falun (ilyen például a munkásosztály és a parasztság kölcsönös viszonyának kérdése, a kulákság kérdése stb.).

b) Az általános politikai kampányokat (például a rossz termés elleni harcot, a harcot a munka termelékenységének emeléséért stb.) nem csupán a párt nevében kell folytatni, hanem ugyanakkor be kell vonni ezeknek a kampányoknak a végrehajtásába (megszervezésébe) a megfelelő szovjetszerveket, a szakszervezeteket, a szövetkezeteket stb. is.

c) Gondos előkészítésben és nagy példányszámban ($^1/_2$—1 millió vagy még több példányban) rendszeresen népszerű brosú-

rákat és kisebb könyveket kell kiadni, amelyek nemcsak hogy gondosan figyelembe veszik a paraszttömegek gondolkodásmódját, hanem amelyeket a parasztok a nyelvezet érthetősége és a fejtegetések népszerűsége szempontjából még a megjelenés előtt számos helyen elolvasnak, és helyesléssel fogadnak.

d) Minden segítséget meg kell adni ahhoz, hogy a parasztok és parasztnők közül kikerülő politikai és gyakorlati funkcionáriusok újabb rétegei a marxizmus és leninizmus alapjainak szellemében nevelődjenek, s ebben a tekintetben nagy figyelmet kell fordítani a falusi levelezőkre is. Evégett többek között a leghatározottabban a szovjet törvények és a szovjet szervek védelme alá kell helyezni közülük azokat, akiket leleplező munkájuk folytán erőszak fenyegethet a falu ellenforradalmi és kulák elemei részéről.

e) A plénum határozottan leszögezi, hogy a vallásellenes propaganda kérdéseit különösen óvatosan kell kezelni, és feltétlenül meg kell tiltani a közigazgatási beavatkozás jellegű intézkedéseket (templomok bezárása stb.), amelyek a legtöbb esetben homlokegyenest ellenkező következményekkel járnak.

V

A falvakban a pártszervek mellett különösen nagy jelentőségük van a komszomolszervezeteknek. Azt a megállapított tényt, hogy ezek a szervezetek falun jelentősen növekednek, teljes mértékben egészséges jelenségnek kell minősítenünk. A párttól eltérően a komszomolszervezetek kapuit szélesre kell tárni nemcsak a mezőgazdasági munkásság és a falu kevésbbé tehetős rétegei előtt, hanem a legjobb, legöntudatosabb középparasztok előtt is, akiknek a forradalmi közéleti tevékenység előkészítő iskolájaként ki kell járniok a komszomol iskoláját.

Ugyanakkor a pártszervezetek fordítsanak még nagyobb figyelmet a komszomol politikai irányítására, vegyék át nagyobb mértékben saját soraikba a parasztifjúság öntudatos és eszmeileg felkészült elemeit.

Ezért:

a) Tovább kell fejleszteni a komszomolszervezeteket azokban a falvakban, ahol vannak a parasztfiatalságnak olyan öntudatos forradalmi elemei, akiket még nem vontak be ezekbe a szervezetekbe.

b) Meg kell teremteni a megfelelő párt- és komszomolszerve-

zetek között azt a helyes kölcsönös kapcsolatot, amely biztosítja a pártszervezetek számára az állandó és tényleges politikai irányítást.

c) A komszomol legjobb, eszmeileg felkészültebb elemeinek be kell kerülniök a pártszervezetekbe, aminek többek között elő kell segítenie azt is, hogy a kisebb taglétszámú pártszervezetek politikailag ténylegesen irányíthassák a nagyobb létszámú falusi komszomolszervezeteket.

„Pravda" 252. sz. 1924 november 4

AZ OK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PLÉNUMA

Moszkva. 1925 január 17—20

Az OK(b)P Központi Bizottságának a KEB tagjainak részvételével megtartott teljes ülése a következő kérdéseket vizsgálta meg: 1) A helyi szervezetek határozati javaslatai Trockij fellépésével kapcsolatban; 2) A költségvetés kibővítése; 3) A fémipar helyzete és perspektívái; 4) A Szervező Iroda beszámolója a munkás- és parasztnők közötti munka fokozására irányuló intézkedésekről; 5) A KIVB kibővített plénuma. A plénum ezenkívül több időszerű szervezeti kérdést vizsgált meg, továbbá meghallgatta a nemzetközi helyzetről és a koncessziós tárgyalásokról szóló beszámolókat.

A helyi szervezeteknek Trockij fellépésével kapcsolatos határozati javaslatairól a plénum meghallgatta a KB Titkárságának rövid beszámolóját. I. V. Sztálin, aki a beszámolót tartotta, rámutatott a helyi szervezetek határozati javaslatainak jellegére, amelyek alapjában véve három kategóriára oszlottak: 1) Trockijnak a pártból való kizárását követelő, 2) a Forradalmi Katonai Tanácsban betöltött tisztségéről való leváltását és a Politikai Irodából való eltávolítását követelő, 3) a Forradalmi Katonai Tanácsban betöltött tisztségéről való leváltását és a Politikai Irodában való feltételes meghagyását követelő határozati javaslatokra. A Titkárság beszámolójával kapcsolatban hozott határozatot alább közöljük.

A költségvetés kibővítésének kérdésében a plénum határozatilag kimondta, hogy tudomásul veszi a költségvetéssel és a pénzügyi politikával kapcsolatban előterjesztett beszámolót. A plénum kimondta, hogy 1) biztosítani kell a szövetségi köztársaságok és a területek képviselőinek közvetlenebb részvételét mind a költségvetés előzetes összeállításában, mindpedig annak végleges jóváhagyásában; 2) biztosítani kell, hogy a KVB költségvetési bizottsága, vala-

mint az SzSzKSz KVB ülésszaka kellő időben és minden szempontból megvitathassa a költségvetést.

F. E. Dzerzsinszkijnek a fémipar helyzetéről és perspektíváiról tartott beszámolója alapján a plénum szükségesnek ismerte el a fémipar további bővítését, s ezzel kapcsolatban a fémipart szolgáló költségvetési előirányzatok és hitelkeret növelését.

A plénum határozatilag kimondta, hogy az egész gazdaság szükségleteivel összhangban hozzá kell látni egy, az állótőke helyreállítását, a gyárak berendezésének megújítását és új gyárak építését szolgáló terv kidolgozásához, továbbá a második félévi költségvetésben elő kell irányozni a fémipar technikai berendezésének megjavításához szükséges eszközöket. A plénum megbízta a Politikai Irodát, hogy tárgyalja meg a falu lehető legmesszebbmenő fémellátását biztosító intézkedéseket.

A fémipar egyes konkrét kérdéseit illetően a plénum jóváhagyta a réz-, ólom- és cinktermelés haladéktalan fellendítéséről szóló határozatot, és szükségesnek nyilvánította, hogy az illetékes szovjet állami szervek (az Állami Tervbizottság, a Közlekedésügyi Népbiztosság, az LNT és az MPF) vizsgálják meg a gőz- és Diesel-mozdonyok, s a vasúti kocsik gyártásának, valamint a vasútvonalak helyreállításának kérdését.

Azt a határozatot, amelyet a plénum a Szervező Irodának a munkás- és parasztnők közötti munka fokozására irányuló intézkedéseiről előterjesztett beszámolójával kapcsolatban hozott, alább közöljük.

A KB plénuma ezenkívül megvitatta a rendes pártkonferencia összehívásának kérdését, és megbízta a Politikai Irodát, hogy állapítsa meg az összehívás végleges időpontját, annak figyelembevételével, hogy a konferencia közvetlenül az Összszövetségi Szovjetkongresszus előtt legyen. A plénum jóváhagyta a konferencia következő napirendjét: 1) Pártszervezeti kérdések; 2) A szövetkezetek kérdése; 3) A mezőgazdasági adó kérdése; 4) A fémipar kérdése; 5) A KIVB kibővített plénuma.

A KB és a KEB tagjai egy csoportjának nyilatkozatával kapcsolatban a plénum kimondta, hogy tanulmányozni kell a pionír-, a komszomol- és a tanulóifjúság élet- és munkakörülményeit, s megbízta a Szervező Irodát és a KEB elnökségét, hogy az OLKISz Központi Bizottságával karöltve dolgozzák ki a komszomol- és a pionírszervezetek munkájának rendezéséhez szükséges intézkedéseket.

A KIVB kibővített plénumáról, a szovjetek küszöbönálló kongresszusáról, a koncessziós tárgyalásokról és a nemzetközi politikáról szóló beszámolókat a plénum tudomásul vette.

HATÁROZATOK ÉS DÖNTÉSEK

HATÁROZAT TROCKIJ FELLÉPÉSÉRŐL, ELFOGADVA AZ OK(b)P KB PLENUMÁN ÉS A KEB TELJES ÜLÉSÉN, 1925 JANUÁR 17-ÉN

(Elfogadta a KB tagjainak többsége 2 szavazat ellenében, valamint a KEB valamennyi tagja, 1 KEB-tag tartózkodott a szavazástól)

A bolsevik párt valamennyi sikerének alapvető előfeltétele mindenkor az acélos egység és a vasfegyelem, a nézeteknek a leninizmuson alapuló valódi egysége volt. Trockij nem szűnő fellépései a bolsevizmus ellen most az elé a szükségszerűség elé állítják a pártot, hogy vagy lemond erről az alapvető előfeltételről, vagy egyszer és mindenkorra véget vet az ilyen fellépéseknek.

Nemzetközi viszonylatban a burzsoázia és a szociáldemokrácia Trockij pártellenes fellépéseit az OKP kettészakadásának, s egyszersmind általában a proletárdiktatúra felbomlásának előhírnökeként értékeli. Részben ebből vonja le most a nemzetközi imperializmus a Szovjetunióval kapcsolatos gyakorlati következtetéseit is — noha objektíve a Szovjetunió helyzete ma szilárdabb, mint eddig bármikor.

Az országon belül Trockij ellenzéki fellépéseit valamennyi szovjetellenes és ingadozó elem a párt politikája elleni összefogásra, mégpedig olyan összefogásra szólító *jeladásként* értelmezi, amelynek az a célja, hogy a burzsoá demokráciának tett engedmények alapján bomlasszák a proletárdiktatúra rendszerét.

Az államapparátus proletárellenes elemei, akik a pártvezetés alóli „emancipációra" törekednek, Trockijnak a párt Központi Bizottsága ellen folytatott harcába helyezik reményüket. Ezek az elemek igen sokat ártanak a proletárdiktatúrának, s többek között semmibe veszik Lenin elvtársnak azt az egyik igen fontos meghagyását, amely szerint az egész államapparátust át kell alakítanunk a munkás-paraszt hatalom szellemében.

Trockij ellenzéki fellépései nevét a pártban és a párt körül zászlajává tették minden nembolsevik elemnek, minden nemkommunista, proletárellenes elhajlásnak és csoportosulásnak.

Trockij pártellenes fellépéseinek összessége legáltalánosabb

formájában most olyan törekvésnek minősíthető, amely arra irányul, hogy az OKP ideológiáját valamiféle Trockij által „modernizált" *leninizmus nélküli* „bolsevizmussá" változtassa. Ez pedig *nem* bolsevizmus. Ez a bolsevizmus *revíziója.* Ez kísérlet a *leninizmusnak trockizmussal való felcserélésére,* azaz kísérlet a nemzetközi proletárforradalom lenini elméletének és taktikájának felcserélésére a mensevizmusnak azzal a válfajával, amelyet a régi trockizmus képviselt, és amelyet most az újjászülető, „új" trockizmus képvisel. A mai trockizmus lényegében a kommunizmus meghamisítása az álmarxizmus „európai" típusaihoz való közeledés szellemében, vagyis végső fokon az „európai" szociáldemokrácia szellemében.

* * *

Az alatt a néhány év alatt, amióta Trockij az OKP-ban van, pártunknak négy országos vitát kellett folytatnia Trockijjal, nem beszélve a rendkívül fontos kérdésekben lefolyt kevésbbé átfogó jellegű vitákról.

Az első vita tárgya: a breszti béke. Trockij nem értette meg, hogy a parasztság nem akar és nem tud harcolni, s olyan politikát folytatott, amely majdnem a forradalom elbukására vezetett. Lenin elvtársnak arra a fenyegetésére volt szükség, hogy kilép a kormányból, a VII. pártkongresszuson lefolyt megfeszített harcra volt szükség ahhoz, hogy a hibát kijavítsuk és eljussunk — bár természetesen súlyosabb feltételekkel — a breszti „lélekzetvételhez".

A második vita tárgya: a szakszervezetek. Ez a vita valójában akörül folyt, hogy milyen álláspontra helyezkedjen a párt a hadikommunizmus ellen fellépő parasztság irányában, a pártonkívüli munkástömegek irányában, s általában milyen magatartást tanúsítson a tömegek irányában abban a szakaszban, amikor a polgárháború már befejeződött. Országos méretű éles vitára volt szükség, Leninnel az élen a párt egész vezető magvának megfeszített kampányt kellett folytatnia a trockizmus „lázban égő fővezérei" ellen, hogy megmentsük a pártot attól a hibától, amely kérdésessé tehette volna a forradalom összes vívmányait.

A harmadik vita tárgya: a „pártapparátus", a „terv", a KB-n belüli állítólagos „paraszti elhajlás", a „nemzedékek harca" stb. Valójában a vita újra a proletariátusnak a parasztsággal való gazdasági szövetsége, az árpolitika, a pénzreform

körül, akörül, hogy a pártpolitikának a vezető erőt jelentő munkásságra kell támaszkodnia, hogy mind a gazdasági életben, mind az állami szervekben fenn kell tartani a párt vezető szerepét, továbbá a frakciók és csoportosulások „szabadsága" elleni harc, a bolsevik pártkáderek vezető szerepének fenntartása, egyszóval akörül forgott, hogy a nep-időszakban meg kell őrizni a párt lenini vonalát. Ebben a vitában Trockij már egészen nyilvánvalóan a kispolgári elhajlás szócsövévé vált. Újból olyan politika felé taszította a pártot, amely romlásba vihette volna a forradalmat, mert ez a politika a párt gazdasági sikereit csírájukban megfojtotta volna. A kispolgári ellenzék, Trockijjal az élén, magának köszönheti, hogy olyan helyzetbe került, amelyben, minthogy vonakodik beismerni alapvető hibáit, a „minél rosszabb — annál jobb" formula szerint kell okoskodnia, vagyis *a párt és a szovjet hatalom kudarcára kell feltennie a kártyát.*

Megfeszített harcra volt szükség, hogy visszaverjük ezt a bolsevizmus erődítménye ellen indított kispolgári támadást. Most már mindenki előtt világos, hogy a trockistáknak 1923 őszén „az ország pusztulásáról" való fecsegése csupán a kispolgári ijedtséget, a forradalmunk erejében való kételkedést és gazdasági rendszerünk teljes megnemértését juttatta kifejezésre. A pénzreform, amellyel Trockij a „tervet" állította szembe és amelynek kudarcot jósolt, megszilárdította a gazdasági helyzetet, és hatalmas lépést jelentett az ország gazdasági megújhodása útján. Az ipar az 1924. évi rossz termés ellenére fellendülőben van. A munkások anyagi helyzete javul. A párt megerősödve került ki a megpróbáltatásokból. A lenini behívó új proletárerőkkel gyarapította a pártot. Ha azonban a bolsevik párt Trockij félmensevizmusba való visszaesésével szemben nem fejtett volna ki oly erős és egységes ellenállást, tengernyi valóságos veszély fenyegette volna az országot, a munkásosztályt és pártunkat.

Trockij fellépései az általános pártvonal ellen 1918 és 1924 között végeredményben mind a proletariátusra a nemproletár és félproletár dolgozó rétegeket illetően háruló szerep félmensevik megnemértéséből, a párt által a forradalomban és a szocialista építésben betöltött szerep lebecsüléséből, és annak megnemértéséből eredtek, hogy a bolsevik párt csak akkor teljesítheti történelmi hivatását, ha eszmeileg valóban egységes és egybeforrott.

A negyedik, most folyó vita még komolyabb, mindent felölelő nézeteltéréseket tárt fel Trockij és a bolsevik párt között. Most már nyilvánvalóan két, egymással minden lé-

nyegbevágó kérdésben szembenálló politikai és taktikai rendszerről van szó. A mostani vitában Trockij már a bolsevik világszemlélet *alapjai* ellen indított nyilt hadjáratot. Trockij 1) teljes egészében tagadja mindazt, amit az orosz forradalom hajtóerőiről a leninizmus 1904-től kezdve tanít, és amin a bolsevizmusnak a három orosz forradalomban követett egész taktikája alapul; 2) az orosz forradalom hajtóerőinek bolsevik értékelésével és a proletár világforradalomról szóló lenini tanítással a permanens forradalomról szóló régi „elméletét" szegezi szembe — azt az elméletet, amely a három orosz forradalomban (valamint Lengyelországban és Németországban is) teljes csődöt mondott, és amelyet Lenin elvtárs ismételten a kispolgári mensevik opportunizmusnak „baloldali" frázissal való egyesítésére irányuló eklektikus (zavaros) kísérletnek és a parasztság figyelmen kívül hagyására irányuló törekvésnek minősített; 3) arról próbálja meggyőzni a pártot, hogy a bolsevizmusnak, mielőtt a proletárdiktatúra útjára lépett, „eszmeileg új fegyverekkel kellett magát felvérteznie", vagyis le kellett mondania a leninizmusról, és a trockizmus útjára kellett lépnie; 4) a bolsevizmus két részre „hasításának" elméletét hirdeti, s ez a két rész a) az 1917-es Októberi Forradalom előtti szerinte csupán másodrendű jelentőségű bolsevizmus és b) az 1917 októbertől kezdődő bolsevizmus, amelynek Trockij szerint át kellett nőnie trockizmusba, hogy történelmi küldetését teljesíthesse; 5) Október történetét úgy „fejti ki", hogy a bolsevik párt szerepe eltűnik, s „a hős és a tömeg" formula szerint magának Trockijnak a személye kerül előtérbe; emellett az állítólag már 1917 október 10-én végbement „békés felkelés" verziójának semmi köze a fegyveres felkelésre vonatkozó bolsevik nézetekhez; 6) igen kétértelmű képet fest Lenin elvtársnak az Októberi Forradalomban betöltött szerepéről; úgy tünteti fel a dolgot, mintha Lenin elvtárs a hatalomnak összeesküvés útján, a szovjetek háta mögött való megragadását hirdette volna, és mintha Lenin elvtárs gyakorlati javaslatai a helyzet megnemértéséből következtek volna; 7) Lenin elvtárs és a párt Központi Bizottságának viszonyát teljesen meghamisítja azzal, hogy két „hatalom" szakadatlan háborújának tünteti fel; Trockij ezt a „verziót" úgy próbálja elhitetni az olvasóval, hogy (a KB engedélye nélkül) kiragadott részleteket tesz közzé egyes okmányokból, amelyeket megtévesztő megvilágításban és az igazságot eltorzító összefüggésben tálal; 8) a párt egész Központi Bizottságának, a felkelés vezetőjének szerepét olyan megvilágításba helyezi, hogy most teljes bizalmatlanságot szítson a párt vezérkarának gerin-

cét képező elvtársakkal szemben; 9) meghamisítja a forradalomnak 1917 február—október közti legfontosabb epizódjait (az áprilisi és a júniusi tüntetés, a júliusi napok, az előparlament stb.); 10) torz megvilágításban tárgyalja a Komintern Végrehajtó Bizottságának taktikáját, a Komintern vezetőire próbálja hárítani a felelősséget a németországi, bulgáriai stb. kudarcokért, s ezzel bizalmatlanságot igyekszik kelteni mind az OKP Központi Bizottságával, mind a Komintern Végrehajtó Bizottságával szemben.

Eszerint a Trockij és a bolsevik párt közötti ellentétek évről évre, sőt az utóbbi időben hónapról hónapra növekednek. A nézeteltérések nemcsak a mult kérdéseire vonatkoznak; magát a multat *azért* „revideálja", hogy „előkészítse" a jelenlegi aktuális politikai nézeteltérések platformját. Nevezetesen Trockijnak azért van szüksége arra, hogy a régi bolsevizmusban utólag „jobbszárnyat" fedezzen fel, hogy ennek fedezete alatt jogot szerezzen magának egy igazi jobbszárny kialakítására az OKP-n belül most — a nep korszakában és a világforradalom meglassúbbodása idején, amikor a kispolgárságra nézve kedvező körülmények folytán fennforog az a veszély, hogy az OKP-ban és a Kominternben kispolgári jobbszárny alakul.

Ami a leninizmusnak a forradalom hajtóerőinek kérdésével (vagyis elsősorban a proletariátus és a parasztság viszonyának kérdésével) kapcsolatos „revízióját" illeti, ez nem egyéb, mint a párt jelenlegi parasztpolitikájára vonatkozó nembolsevik nézetek „megindokolása". Trockij helytelenül, leninellenesen értékeli a parasztság szerepét a forradalomban — minduntalan erre a régi megállapításra jutunk a pártnak Trockijjal folytatott vitái során. Az ebben a kérdésben elkövetett hibák különösen veszélyessé válnak éppen manapság, amikor a párt, az „arccal a falu felé" jelszót követve, megfeszített erővel dolgozik a városi ipar és a parasztgazdaság összefogásának erősítésén, a parasztság nagy tömegeinek a szovjetépítésbe való bevonásán, a szovjetek felélénkítését stb., és amikor a forradalom további sikereit vagy balsikereit éppen az határozza meg, hogy helyes-e vagy helytelen a proletariátus és a parasztság közötti viszony.

A nemzetközi politika fő kérdéseiben (a fasizmus és a szociáldemokrácia szerepe, Amerika szerepe Európában, a „demokratikus-pacifista korszak" tartama és jellege, melyeknek a megítélésében Trockij sok tekintetben találkozott a szociáldemokrata „centrummal" stb.) Trockij más álláspontot foglalt el, mint az OKP és az egész Komintern, és még csak meg sem

próbálta, hogy álláspontját akár a KB, akár a KIVB előtt előzetesen kifejtse. Az OKP-t a Komintern V. kongresszusán képviselő küldöttség az OKP Központi Bizottságával teljes egyetértésben javasolta Trockijnak, hogy fejtse ki az Internacionále kongresszusa előtt a nemzetközi kérdésekről vallott külön nézeteit. Trockij erre a kongresszuson nem volt hajlandó, de célszerűnek tartotta ezt megtenni röviddel ez után az állategészségügyi dolgozók gyűlésén, a Komintern és az OKP megkerülésével. Trockij az utóbbi időben egyetlen fontos kérdésben sem lépett fel a párttal egyetértésben, de egyre gyakrabban lépett fel a párt nézetei ellen.

A pártra igen fontos soronlevő politikai feladat vár: erélyesen hozzá kell látnia a várost és a falut egymástól elválasztó tényezők leküzdéséhez, vagyis teljes nagyságában kell felvetnie a városi iparcikkek további árleszállításának kérdését, meg kell teremtenie a mezőgazdaság igazi fellendülésének feltételeit (földrendezés, földhasználat), a legnagyobb figyelmet kell fordítania elsősorban a mezőgazdasági szövetkezet tényleges feléélénkítésére (igazi önkéntesség, a választás elve, hitel), fel kell vetnie és meg kell oldania a parasztságra nehezedő adóterhek csökkentésének és az adópolitika reformjának kérdését, s a párt minden erejének megfeszítésével meg kell oldania a falusi politikai helyzet megjavításának kérdését (a választás elvének helyesebb alkalmazása, a pártonkívüli parasztok bevonása stb.).

Ez a politika, melyet minden fontosabb részletében Lenin elvtárs dolgozott ki, és csakis ez a politika vezet az állami ipar tényleges megerősödésére, további fejlődésének biztosítására, az ipari proletariátus növekedésére, összpontosulására és szociális erejének gyarapodására, vagyis ez a politika szilárdítja meg nem szavakban, hanem a valóságban a proletariátus diktatúráját a nep viszonyai között.

E politika megvalósításának legelső feltétele az, hogy teljes mértékben megőrizzük pártunk vezető szerepét az állami és gazdasági szervekben, továbbá pártunknak a leninizmuson alapuló igazi egységét.

Trockij éppen a pártnak, a munkásosztálynak és a parasztságnak ezt, a mai helyzetben döntő jelentőségű viszonyát nem érti meg.

Ez a körülmény szükségszerűen oda vezetett, hogy az országban és az ország határain kívül található nembolsevik és bolsevikellenes elemek kezdik saját nézeteikkel párosítani Trockij álláspontját, s éppen azért becsülik és támogatják Trockijt, amiért az OKP és a Komintern elítéli. A proletárdiktatúrát

olyan körülmények között vezető pártnak, amikor minden proletárellenes párt és csoport meg van fosztva a „szabadságtól", kell hogy legyenek ellenségei — ez elkerülhetetlen. Mindezek az ellenségek, különösen a jómódú kispolgárság ideológusai, a mostani Trockijban azt az embert akarják látni, aki megrendíti a proletariátus vasdiktatúráját, szakadást idéz elő a pártban, más útra téríti a szovjet hatalmat stb.

A II. Internacionále vezérei, a burzsoázia legveszedelmesebb csatlósai, arra próbálják felhasználni Trockijnak a leninizmus alapjai ellen irányuló ideológiai felkelését, hogy az európai munkástömegek előtt kompromittálják a leninizmust, az orosz forradalmat és a Kominternt, s ezzel még erősebben kössék hozzá a szociáldemokrata munkásokat a burzsoázia szekeréhez. A renegát P. Levi saját előszavával kiadta Trockij „Október tanulságai" című könyvét német nyelven, a német szociáldemokrácia pedig magára vállalta a könyv terjesztését, s mint a kommunizmus ellen irányuló könyvet minden lehető módon reklámozza. A Kominternből kizárt Souvarine szakadást próbál előidézni a Francia Kommunista Pártban azzal, hogy ellenforradalmi rémhíreket terjeszt az OKP-ról. Balabanova, Höglund és a kommunizmus más renegátjai nagyjából ugyanezt teszik. Az „Avanti" olasz szociál-fasisztái, a német burzsoáziának a „Vorwärts"-nél dolgozó bérencei, a „Quotidien"-ben ágáló Renaudelek és a Grumbachok stb. stb. — mindezek az elemek igyekeznek összefogni Trockijjal az OKP Központi Bizottsága és a KIVB elleni harca érdekében.

A pártonkívüli munkások, akiknek a párt felelős funkcionáriusában a párttal való szolidaritás mintaképét kell látniok, a valóságban azt látják, hogy Trockij néhány éve büntetlenül bomlasztja a pártegységet. Ez a körülmény aláássa az elemi osztályfegyelmet, mely nélkül győzelmes proletárdiktatúra lehetetlen.

A parasztság, melynek azt kell látnia, hogy a munkásosztály és a parasztság szövetségének kérdésében az OKP-n belül a legcsekélyebb ingadozás sincsen, hogy ebben a kérdésben a párt egységesebb, mint bármely más kérdésben, Trockij példáján az ellenkezőjéről győződik meg, s ebben az igen fontos kérdésben hozzáférhető mindenféle mendemonda számára. Ez roppant veszélyt jelent a munkás-paraszt blokkra nézve. Pártunknak a proletárdiktatúrát parasztországban kell vezetnie. Ha Trockij így nyugtalanítja a parasztságot, akkor a proletárdiktatúra gyakorlása lehetetlen.

Az ifjúság, mely azelőtt a párt egyik legkiválóbb vezetőjét látta Trockijban, arról győződik meg, hogy ez a vezető a „nemzedékek harcába" taszítja, leninellenes útra viszi az ifjúságot.

A Vörös Hadsereg és a Vörös Flotta, melyeknek a hadsereg vezetőségében a pártfegyelem mintaképét s a proletariátus és a parasztság közötti viszony helyes értelmezésének mintaképét kell látnia (hadseregünk tagjainak többsége paraszt), most Trockijban éppen az ellenkezőjét kénytelen látni. Ez a körülmény roppant veszélyeket rejt magában a hadsereg belső viszonyai szempontjából.

Az egész párt meggyőződik arról, hogy ilyen körülmények között szó sem lehet az OKP igazi bolsevik egyöntetűségének megőrzéséről, és arra a következtetésre jut, hogy pártunkat eszmei és szervezeti szempontból egyaránt igen nagy veszély fenyegetné, ha továbbra is eltűrné Trockijnak ezt a bolsevik párt ellen folytatott harcát. A lenini újoncok, akik őszintén törekednek az igazi leninizmus elsajátítására, meggyőződnek arról, hogy Trockij trockizmussal próbálja felcserélni a leninizmust, és követelik a párttól, hogy teljes mértékben tisztázza a helyzetet.

Az egész Kominternt látja, hogy az OKP egyik legtekintélyesebb tagja gátolja a Komintern szekcióinak bolsevizálását, s valójában eszmei és politikai támogatásban részesíti a bolsevizmusnak a II. Internacionále táborához tartozó ellenségeit.

Ilyen körülmények között a KB és a KEB együttes plénumai azon a véleményen vannak, hogy az eddigi helyzetnek, tudniillik annak a helyzetnek a fenntartása, amikor a párt elhatároz valamit, Trockij pedig folytatja pártellenes fellépéseit, egyet jelentene azzal, hogy elkezdődik a pártnak bolsevik jellegétől való megfosztása, sőt egyenesen a párt bomlása. A trockizmus visszaverésével kapcsolatosan az a kérdés dől el, hogy valójában mi az OKP 1925-ben: vajjon a leninizmus megingathatatlan alapján álló, egyöntetű bolsevik párt-e, vagypedig olyan párt, amelyben félmensevik nézetek „törvényes árnyalatokká" válhatnak?

A KB és a KEB plénumai, miután megismerkedtek Trockijnak a KB-ban 1925 január 15-én tett nyilatkozatával, tudomásul veszik, hogy Trockij azt a munkát, amellyel majd megbízzák, kész a párt ellenőrzése alatt végezni, s megállapítják, hogy ebben a nyilatkozatban Trockij egyetlen szóval sem ismeri be

hibáit, formális lojalitásra szorítkozik, és a valóságban igyekszik kitartani antibolsevik platformja mellett.

* *
*

A fentiekből, különösen pedig abból a tényből kiindulva, hogy Trockij, a XIII. kongresszus ismert határozatai ellenére, ismét felveti a pártvezetőség gyökeres megváltoztatásának kérdését, és olyan nézeteket propagál, melyeket ez a kongresszus kategórikusan elítélt, a *KB és a KEB plénumai határozatilag kimondják:*

1) Trockijt a leghatározottabban figyelmeztetni kell olyan értelemben, hogy a bolsevik párthoz tartozás megköveteli a pártfegyelem betartását, mégpedig nemcsak szavakban, hanem a valóságban, megköveteli továbbá a fenntartás nélküli lemondást a leninizmus eszméi ellen irányuló mindennemű harcról.

2) Tekintve, hogy a hadsereg vezetése elképzelhetetlen annak az egész párt tekintélyével való teljes támogatása nélkül; hogy a párt támogatása nélkül felmerül a hadseregben a vasfegyelem meglazulásának veszélye; hogy egyrészt a politikai munkatársak konferenciája, másrészt a Szovjetunió Forradalmi Katonai Tanácsának kommunista frakciója már állástfoglalt Trockijnak a katonai munkából való elmozdítása mellett; végül, tekintve, hogy Trockij 1925 január 15-én a KB-nak tett nyilatkozatában maga is elismerte, hogy „az ügy érdekei megkövetelik a mielőbbi felmentést", mármint a Trockijét, „a Forradalmi Katonai Tanács elnöki tisztsége alól" — *a plénumok lehetetlennek tekintik Trockij további működését a Szovjetunió Forradalmi Katonai Tanácsában.*

3) Azt a kérdést, hogy dolgozhat-e tovább Trockij a KB-ban, el kell napolni a következő rendes pártkongresszusig, s figyelmeztetni kell Trockijt, hogy abban az esetben, ha újabb kísérletet tesz a párthatározatok megsértésére vagy végre nem hajtására, a KB kénytelen lesz a kongresszus bevárása nélkül lehetetlennek nyilvánítani, hogy Trockij továbbra is a Politikai Iroda tagja maradjon, s a KB és a KEB együttes ülésén felvetni a KB-ban végzett munkából való eltávolításának kérdését.

4) A vita befejezettnek tekintendő.

5) Folytatni kell és nagyobb arányokban kell végezni a párt annak megvilágítására irányuló munkáját, hogy a trockizmus 1903-tól kezdve egészen az „Október tanulságai" megjelenéséig minden megnyilvánulásában bolsevikellenes jellegű, és

meg kell bízni a Politikai Irodát, hogy adja meg minden propagandaszervnek (a pártiskoláknak stb.) az erre vonatkozó megfelelő felvilágosításokat; a politikai oktatás programmjába fel kell venni a trockizmus kispolgári jellegének megvilágítását stb.

6) A pártban, az OLKISz-ban stb. folytatott felvilágosító propaganda mellett széles körben, népszerűen meg kell világítani a pártonkívüli munkás- és paraszttömegeknek a trockizmus elhajlásait és helytelen útjait, melyek a munkásosztály és a parasztság szövetségének megbontásához vezetnek.

A PÁRT SORONLEVŐ FELADATAI A MUNKÁS- ÉS PARASZTNŐK, TOVÁBBÁ A KELETI DOLGOZÓ NŐK KÖZÖTTI MUNKA TERÉN

(Az OK(b)P KB 1925 január 17—20-i plénumának határozata)

A KB plénuma „A párt soronlevő feladatai a munkás- és parasztnők, továbbá a keleti dolgozó nők közötti munka terén" című beszámoló meghallgatása után megerősíti a KB Szervező Irodájának 1924 december 22-i határozatát, és felszólítja a pártszervezeteket, hogy következetesen hajtsák végre a megjelölt gyakorlati intézkedéseket. A KB véleménye szerint a párt soronlevő munkájának egyik legfontosabb feladata azoknak az eredményeknek további gyarapítása és állandósítása, amelyeket a párt a munkás- és parasztnőknek a párt-, szovjet-, szakszervezeti és szövetkezeti építésbe való bevonása terén már elért.

Ha a pártnak sikerül lehetőség szerint *egytől-egyig* megszervezni a munkásnőket, akkor hatalmas lépéssel jut előre.

Ha a Szovjetunió valamennyi nemzetiségének parasztnőit megnyerjük a szovjet hatalom és a párt számára, akkor döntő csapást mérünk arra a konzervativizmusra és elmaradottságra, amelyet a falu kulák elemei a proletárdiktatúra ellen használnak ki.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy

a) a lehető legnagyobb mértékben bevonjuk a munkás- és parasztnőket, továbbá a keleti dolgozó nőket az aktív párt-, szovjet-, szakszervezeti és szövetkezeti építésbe, s egyenlő feltételek mellett megnyissuk számukra az utat ahhoz, hogy belépjenek a párt soraiba és részt vegyenek az ország igazgatásában;

b) megfelelően gondoskodjunk azoknak az intézményeknek (a Közélelmezési Vállalatok étkezőinek, bölcsődéknek, kollektív mosódáknak, falusi orvosi rendelőknek stb.) támogatásáról és fejlesztéséről, amelyek valóban segítségére vannak a munkás-

és parasztnőknek abban, hogy a munkásokkal és parasztokkal együtt részt vehessenek minden társadalmi munkában;

c) fokozzuk a munkás- és parasztnők szovjet- és kommunista oktatására irányuló munkát, s vonjuk be ebbe az egész tanítói kart, különösen a tanítónőket;

d) minden módon segítsük a munkásnőket szakképzettségük fokozásában, a termelésben való állandó foglalkoztatásuk céljából.

„Pravda" 16. és 24. sz. 1925 január 20 és 30

AZ OK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PLÉNUMA

Moszkva. 1925 április 23—30

A KB plénuma alapjában jóváhagyta a XIV. pártkonferencia napirendjének kérdéseivel kapcsolatos határozattervezeteket.

A plénum megvitatta a vasúti közlekedés helyzetéről szóló beszámolót. A plénum megállapította, hogy a közlekedés helyreállítása a népgazdaság általános fellendítésével kapcsolatban különösen fontos, és határozatilag kimondta, hogy a kérdés előkészítésére a KB 10 tagjából álló bizottságot alakít, s ezt megbízta azzal, hogy munkája eredményeiről tegyen jelentést a KB következő plénumának.

A KB-nak a falusi munkával foglalkozó tanácskozásáról elhangzott beszámolóval kapcsolatban a plénum elfogadta a párt gazdasági politikájának a falu gazdasági szükségleteivel kapcsolatos soronkövetkező feladatairól V. M. Molotov által beterjesztett határozati javaslatot, és határozatot fogadott el a kozákság kérdéséről.

L. M. Kaganovicsnak a KB által a pártba nemrégen belépett és újonnan belépő munkások közötti munka irányítására kijelölt bizottság tevékenységéről tartott beszámolója alapján a plénum jóváhagyta a bizottság tevékenységét, és miután a bizottság munkáját befejezettnek tekintette, határozatilag kimondta megszüntetését.

A következő rendes pártkongresszus összehívásának időpontját illetően a plénum határozatilag kimondta, hogy a XIV. pártkongresszust a folyó év novemberének második felében kell összehívni.

A PLÉNUM HATÁROZATAI

A PÁRT GAZDASÁGI POLITIKÁJÁNAK SORONKÖVETKEZŐ FELADATAI A FALU GAZDASÁGI SZÜKSÉGLETEIVEL KAPCSOLATBAN

(A KB plénumának Molotov elvtárs beszámolója alapján 1925 április 30-án hozott határozata)

A párt falusi politikai feladatainak (amelyeket alapjában a KB októberi plénumának határozatai jelöltek ki) elválaszthatatlanul össze kell függeniök gazdasági politikánkkal. Csak ezzel a feltétellel, azaz a falu irányában folytatott helyes gazdasági politika, s emellett ennek a politikának helyes megvalósítása esetén válik valóban lehetségessé a szovjetek munkájának szélesebb alapokra fektetése és felélénkítése, a parasztság nagyobb tömegeinek bevonása ebbe a munkába, ezer meg ezer új funkcionárius kiemelése a parasztok közül a szovjet-, szövetkezeti és egyéb munka minden területére.

I. A párt és a szovjet hatalom fő gazdasági feladatai falun a jelenlegi időszakban a következők: fel kell lendíteni, talpra kell állítani a parasztgazdaságokat az ország áruforgalmának további fejlesztése alapján. Miután az Októberi Forradalom megszüntette a földesúri földbirtokot, eltűnt a fő akadály parasztgazdaságunk valóban hatalmas fellendülésének útjából. Csakhogy a polgárháború évei, a polgárháborúval összefüggő általános gazdasági leromlás és a későbbi évek rossz termései rendkívül súlyos hatással voltak a mezőgazdaság helyzetére. Ennek következménye volt a mezőgazdasági termelés jelentős visszaesése és a falu elszegényedése (az élő és holt *felszerelésben* mutatkozó súlyos hiány), ami most a komolyan megnyilvánuló viszonylagos *falusi túlnépesedésben* (az úgynevezett „falusi munkanélküliségben") jut kifejezésre. Az utóbbi években, még a rendkívül rossz termések és az ezekkel együttjáró bajok ellenére is, megkezdődött a parasztgazdaságok jelentős fellendülése, talpraállása, amely azonban egyelőre még nem elegendő sem a paraszttömegek helyzetének tényleges megjavításához, sem iparunk további hatalmas fejlesztéséhez. Feladatunk az, hogy minden lehető módon elősegítsük az egész parasztság mezőgazdálkodásának további fejlődését, s hogy különösen nagy figyelmet fordítsunk a falu még nagyon jelentős szegényparasztrétegének szükségleteire. Emellett a szovjet hatalomnak folytatnia és fokoznia kell a kevésbbé tehetős parasztok gazdaságának talpraállításához nyujtott állami segítséget, kivált azo-

kon a vidékeken, amelyek különösen sokat szenvedtek a polgárháború idején és az utóbbi évek rossz termései következtében.

A jelenleg túlnyomó tömegében egyéni paraszti kisgazdaságként fejlődő mezőgazdaság tényleges fellendítésének érdekei megkövetelik a parasztgazdaságok árutermelésének növelését, s ezzel kapcsolatban a „hadikommunizmus" maradványainak radikális kiküszöbölését a faluban (például a magánkereskedelem, a kulákság stb. ellen adminisztratív intézkedésekkel folytatott harc megszüntetését), mert ezek ellentétben állnak a piaci viszonyoknak a nep feltételei között az országban megengedett fejlődésével. Azzal együtt, hogy fejlődnek a piaci viszonyok magában a faluban, s erősödnek a falunak a várossal és a külföldi piaccal való kereskedelmi kapcsolatai, erősödik és erősödni fog a középparaszti gazdaságok zöme, amivel egyidejűleg együttjár (legalább is a legközelebbi években) az egyik oldalon a falu jómódú rétegeinek erősödése és a kapitalista elemek (kulákok) kiválasztódása, a másik oldalon pedig a mezőgazdasági munkások és a szegényparasztok számának növekedése.

Minthogy a falvakban számottevő mennyiségű szabad munkaerő van, amelyet nem szív fel sem a mezőgazdaság fejlődése, sem az ipar, különösen szükségessé válik, hogy valóban megszüntessünk minden olyan adminisztratív akadályt, amely fékezi a parasztgazdaságok fejlődését és megerősödését (a jómódú rétegek gazdaságát is beleértve), s hogy ugyanakkor feltétlenül törvényes (különösen gazdasági) intézkedéseket léptessünk életbe a kulákság ellen, amely szoros kapcsolatban van a falusi uzsorával és a szegényparasztság leigázó jellegű kizsákmányolásával.

A parasztgazdaság fejlődésének ilyen feltételei között a párt és a szovjet állam fő gyakorlati feladata az, hogy — a falusi szövetkezeti mozgalom fejlesztése útján — teljes erejével elősegítse a dolgozó parasztok gazdaságainak tömörülését. A szovjet állam és a fejlődő nagyipar viszonyai között csakis a szövetkezet és annak valóban szüntelen fejlődése teszi lehetővé (helyes állami hiteltámogatással), hogy a nagymértékben legyengült kisparaszti gazdaságok tömegének lassú fellendülését a falu termelőerőinek hatalmas arányú fejlődése váltsa fel (a mezőgazdaság belterjesebbé tétele, az állattenyésztés fokozott fejlesztése stb. útján). Ezen az alapon és azzal a feltétellel, hogy valóban széleskörű munkát fejtünk ki a nagy tömegeknek tényleges öntevékenységén alapuló (mindenekelőtt értékesítési és fogyasztási) szövetkezetekbe tömörülése érdekében, létrejön a

reális lehetősége annak, hogy fokozatosan növeljük a kevésbbé tehetős gazdaságoknak nyujtott gazdasági támogatást, mégpedig a parasztság anyagi eszközeinek (felhalmozásainak) az állami és szövetkezeti szervek kezében való fokozott összpontosulása révén, ami a kis- és középparaszti gazdaságok közti együttműködés legegyszerűbb formáinak (géphasználati társulások, a föld közös megművelésére társult csoportok, állattenyésztési ellenőrző egyesületek stb.) fejlesztésével együtt megteremti a gépesítés legújabb módszereinek alkalmazásával és a villamosítással egybekötött nagyüzemi, kollektív mezőgazdaságra való fokozatos (önkéntes) áttérés előfeltételeit. A gazdaságilag és politikailag egyre erősödő proletárállam viszonyai között tehát csak a parasztságnak (bizonyos mértékig az állami hitelnyujtással párosult) szövetkezetbe tömörülése teremti meg a szükséges előfeltételeit annak, hogy a paraszttömegek fokozatosan megbarátkozzanak a szocializmussal.

Ugyanakkor mindenképpen támogatni és erősíteni kell a nagy állami mezőgazdasági üzemeket — a szovhozokat, amelyeknek példamutatóknak kell lenniök olyan értelemben, hogy magas színvonalon álló mezőgazdálkodást folytatnak, s egyszersmind gazdasági és kulturális támogatást nyujtanak a környék parasztlakosságának. A pártnak fokozottabb figyelemmel kell kísérnie, a szovjet államnak pedig gazdaságilag fokozottabban kell támogatnia a forradalom első éveiben rendkívül sokat szenvedett mezőgazdasági nagyüzemek helyreállítását, hogy az eredményesebben haladjon előre, s ugyanakkor végre kell hajtani azoknak a szovhozoknak részleges csökkentését, amelyek tényleges helyreállítására a legközelebbi két-három év alatt már nem kerülhet sor.

Támogatni kell továbbá a kolhozmozgalmat (a mezőgazdasági szövetkezeteket, arteleket, kommúnákat stb.), amennyiben valóban a tömörülő parasztgazdaságok és mezőgazdasági munkások teljesen önkéntes részvétele alapján fejlődik. A pártnak és a proletárállamnak mindenekelőtt azokat a kolhozokat kell támogatnia, amelyek bebizonyították, vagy ténylegesen be tudják bizonyítani, hogy gazdaságilag életképes, a kollektív munkán alapuló mezőgazdasági nagyüzemek, amelyek javítani tudnak tagjaik gazdasági és kulturális helyzetén, s munkájukkal segíteni tudnak a nagyüzemi kollektív gazdaságokkal szemben a parasztság között elterjedt előítéletek és elfogultság leküzdésében.

II. A mezőgazdasági termelést közvetlenül érintő (s a Földművelésügyi Népbiztosság irányvonala szerint alapjában helye-

sen folytatott mezőgazdasági politikánkkal összefüggő) kérdések mellett a jelenlegi körülmények között a parasztgazdaság fejlődése szempontjából rendkívül nagy jelentőségűek a kereskedelemnek, azaz a mezőgazdasági és az ipari árak arányának kérdései és ezzel kapcsolatban az árak állami szabályozásának feladatai.

Az állami nagyipar egyelőre elégtelen fejlődése, ami a magas iparcikkárakban jut kifejezésre, a kereskedelem hiányos szervezettsége és a szövetkezetek gyengesége, végül a mezőgazdasági nyersanyagok és a gabona nagyarányú állami begyűjtésének szükségessége, ami egyes mezőgazdasági árak gazdasági szabályozására irányuló szigorú intézkedéseket tett szükségessé — mindez megköveteli, hogy állandó, sőt a jelenlegi körülmények között (a falu gazdasági fejlődésével kapcsolatban) egyre fokozódó figyelmet fordítsunk az ipar munkájának kérdéseire, a háziipar (és a háziipari szövetkezetek) helyreállításának feladataira, a kereskedelem megszervezésére, különösen pedig a fogyasztási szövetkezetek munkájára, a belső és külső piac részére történő főbb állami begyűjtések ügyére, továbbá mindezekből kifolyólag megköveteli, hogy a lehető legkomolyabban törődjünk a gabona és a mezőgazdasági nyersanyagok árának szabályozásával. Ez azonban azt jelenti, hogy fokozottabb figyelmet kell fordítani a kereskedelem alapvető kérdéseire és az egész gazdasági politika kérdéseire, s ennek érdekében elengedhetetlen az árak valóban rugalmas gazdasági szabályozása az egyes kerületek, területek stb. helyi sajátosságainak figyelembevétele alapján. A szovjet államnak ebben az általános gazdasági politikájában össze kell hangolni, és a gazdasági fejlődés minden egyes új szakaszában megfelelő helyes összhangba kell hozni az állami ipar alapvető érdekeit a mezőgazdaság fejlődésének legfontosabb érdekeivel. Ennek mindenekelőtt az ipar és a mezőgazdaság helyes gazdasági összefogásában kell kifejezésre jutnia, mégpedig (az egész ország gazdasági életét szabályozó) proletárállam olyan általános vezetése alapján, amely biztosítja a parasztgazdaságok (és a háziipar) zöme számára a fellendülés és a nagyarányú fejlődés lehetőségét, s egyszersmind anyagi eszközök tényleges felhalmozódását (a parasztgazdaságban). Ennek a problémának a helyes (a proletárállam alapvető érdekei szempontjából helyes) megoldása a mostani szakaszban pártunknak és a szovjet hatalomnak fő feladata.

III. A mezőgazdasági politikával összefüggő intézkedéseken kívül, amelyek megkönnyítik a parasztgazdaságok nagyobb tö-

megének fellendítését, továbbá általános gazdasági (többek között kereskedelmi és szabályozási) politikánk végrehajtásának olyan megjavítását célzó intézkedéseken kívül, amely szem előtt tartja a kisparaszti gazdaság érdekeit, ezidőszerint különösen fontos feladatnak kell tekinteni a falu adóterheinek mérséklését és szabályozását, valamint azoknak a kiegészítő állami intézkedéseknek a megvalósítását, amelyek könnyítenek a paraszttömegek gazdasági helyzetén, és lehetővé teszik kulturális igényeik fokozottabb kielégítését.

Ezeknek az utóbbi intézkedéseknek, amelyek célja az egész dolgozó parasztság legégetőbb szükségleteinek kielégítése, s amelyeket a szovjet állam mint olyan intézkedéseket léptetett életbe, amelyekben a proletárállam hathatós és közvetlen, különösen a szegényparasztságnak nyujtott segítsége nyilvánul meg, már a legközelebbi időszakban nagy jelentőségre kell szert tenniök, növelniök kell a paraszttömegek bizalmát a proletárállam és jelenlegi vezetése iránt. Ezeket az intézkedéseket sürgősen meg kell valósítani, különösen a parasztgazdaságok mielőbbi megerősítésével és fejlesztésével összefüggő fentemlített feladatokkal kapcsolatban.

Mindebből az alábbi gyakorlati feladatok következnek.

Gyakorlati intézkedések a mezőgazdasági politika terén

1. A parasztoknak arra való ösztönzése céljából, hogy az általuk felhalmozott anyagi eszközöket a belterjesség fokozása és a jövedelmezőség emelése érdekében nagyobb mértékben fordítsák a föld megművelésére és trágyázására, erélyes harcot kell folytatni a gyakori újrafelosztási kísérletek ellen, amelyek ellenkeznek a Földtörvénykönyvvel.

2. Ugyanebből a célból szovjetvonalon (s ennek megfelelően pártvonalon) határozott utasításokat kell adni a járási (kerületi) végrehajtó bizottságoknak, hogy a Földtörvénykönyv alapján engedjék meg annak a jognak nagyobb arányú érvényesítését, amely szerint a parasztok váltógazdaság esetén két vetésforgó tartamára, három- és négyszakaszú vetésforgó esetén pedig 12 évig terjedő időre bérbe adják a földet, s a bérelt földekre ki kell terjeszteni a bérmunka alkalmazásának ugyanazokat a feltételeit, amelyek a törvény értelmében az osztásföldekre vonatkozóan érvényesek.

Ezenkívül, nem szabad akadályt gördíteni az elé, hogy a parasztközösségek felhasználatlan földalapját bérbe adják egyéni

földbérlőknek, s az ilyen bérbeadásból származó bevételeket a falusi és a járási költségvetés szükségleteire kell fordítani.

Megengedhetőnek kell tekinteni, hogy az állami földalap egyes bérlőknek bérbeadásra kerülő földjeit illetően a szerződés feltételeinek megfelelően 12 évnél hosszabb bérleti időt is megállapítsanak.

Ugyanakkor határozottan meg kell tiltani az albérlet minden formáját, s mint a nacionalizált földdel való bűnös spekuláció ellen, kemény harcot kell folytatni ellene.

3. A plénum jóváhagyja a KB Politikai Irodája által a bérmunkának a parasztgazdaságokban történő alkalmazásáról hozott 1925 április 16-i határozatot[1].

4. A plénum ugyanakkor szükségesnek tartja, hogy a Mezőgazdasági és Erdőmunkások Összoroszországi Szakszervezetének összetételében és egész munkájában határozottabban dombortsák ki ennek a proletárjellegét, s minden módon fokozzák a mezőgazdasági munkásoknak a szakszervezetbe való bevonására irányuló munkát. Szükségesnek tartja továbbá, hogy a párt és az ÖKSzT rendszeresen támogassa a Mezőgazdasági és Erdőmunkások Összoroszországi Szakszervezetét igen fontos munkájában.

5. A földrendezési munkák meggyorsítása és megjavítása, többek között a különféle csoportos földrendezések végrehajtása (a települések szétszórtságának megszüntetése, sokportás települések több településre osztása stb.) céljából a lehető legkedvezményesebb hitelt kell nyujtani a földrendezési munkákhoz, s ezen kívül az ezévi állami költségvetésből legalább hárommillió rubelt kell folyósítani a szegényparaszti gazdaságok részére szükséges földrendezési munkák díjtalan elvégzésére. A földművelésügyi szervek egész ilyenirányú tevékenységükben, mindenekelőtt a kölcsönök és segélyek folyósításával kapcsolatban, kössék össze a földrendezést a sokszakaszú vetésforgóra és a szélesebb parcellák rendszerére stb. való áttéréssel.

6. Elő kell segíteni a földhasználat olyan formáinak fejlődését, amelyek kedvezőbbek a mezőgazdaság szövetkezeti alapokra fektetésének és gépesítésének előrehaladása szempontjából (különféle települések stb.), ugyanakkor azonban nem szabad adminisztratív akadályokat gördíteni egyes tanyák és különálló gazdaságok létesülése elé, s a Földtörvénykönyvnek

[1] Lásd a Szovjetunió Népbiztosi Tanácsának a „Pravdá"-ban és az „Izvesztijá"-ban folyó év április 22-én közzétett megfelelő rendeletét is. *(Az eredeti szöveghez fűzött megjegyzés.)*

megfelelően szigorúan be kell tartani a földhasználati formák szabad megválasztásának jogát.

7. A mezőgazdaság belterjesebbé tétele és árutermelésének növelése céljából a pártnak biztosítania kell a lenfeldolgozó, olajütő, burgonyafeldolgozó és más üzemek helyreállításával, illetve létesítésével összefüggő intézkedések gyors végrehajtását. Ugyanebből a célból fokozni kell a gépesítést (traktorosítás, kis villanytelepek létesítése stb.), nagyobb mérvű agronómiai segítséget kell nyujtani, és fokozottabb mértékben kell gondoskodni az állattenyésztés megjavításáról és az ipari növények termelésének fejlesztéséről.

A plénum különösen nagy nyomatékkal hangsúlyozza, hogy tervet kell kidolgozni a cukorgyárak gyorsabb helyreállítására, s a hűtőházak és gabonaraktárak hálózatának kiépítésére.

8. Gondoskodni kell az aszályos vidékek mezőgazdaságának fejlesztését és helyreállítását szolgáló terv gyorsabb megvalósításáról.

9. Az állami mezőgazdasági nagyüzemeket (a szovhozokat) illetően a következő intézkedéseket kell életbeléptetni:

a) Ténylegesen és haladéktalanul végre kell hajtani az OSzFSzK Népbiztosi Tanácsának a trösztökben egyesített szovhozok anyagi támogatásáról hozott 1925 március 6-i határozatát, s a továbbiakban is meg kell adni számukra minden lehető segítséget.

Megfelelő intézkedéseket kell tenni más köztársaságok szovhozait illetően is.

Ugyanakkor gondos ellenőrző munkát kell végezni annak megállapítása céljából, hogy célszerű-e a trösztösített, különösen pedig a nem trösztösített szovhozok jelenlegi számának fenntartása.

b) A szovhozoknak fokozottabb gazdasági és kulturális támogatásban kell részesíteniök a környék parasztságát, mégpedig a vetőmag osztályzásával, mintaszántóföldek, villanytelepek létesítésével stb.

10. Különösen nagy figyelmet kell fordítani a falvakban a mezőgazdasági hitelszövetkezetek erősítésére és fejlesztésére.

Az állami gazdasági segítséget a parasztgazdaság fejlesztésének alapvető, döntő fontosságú területeire kell összpontosítani, s az állam részéről a szövetkezeteknek nyujtott anyagi segítséget és egyéb támogatást egybe kell kapcsolni a szövetkezetek tevékenységének tényleges megjavításával és rendezésével (a parasztság valóban messzemenő bevonása önkéntesen jegyzett részjegyek és betétek révén, a munka gazdaságos meg-

szervezése, helyes számvitel, a vezető szervek tényleges választásának betartása, kíméletlen harc a visszaélések ellen stb.).

11. A Központi Mezőgazdasági Bank és a köztársasági mezőgazdasági bankok alaptőkéjének növelése érdekében a második félévi költségvetés keretében legalább 10 millió rubelt kell kiutalni, az Állami Banknak pedig 10 millió rubel további jótállási hitelt kell folyósítania, s gondoskodni kell arról, hogy a kölcsönök — különösen a kevésbbé tehetős gazdaságoknak nyujtott kölcsönök — minél olcsóbbak és minél hosszabb lejáratúak legyenek.

12. A kolhozoknak (mezőgazdasági szövetkezeteknek, arteleknek, kommúnáknak stb.) nyujtott hitel növelése érdekében a Központi Mezőgazdasági Bank és a köztársasági bankok alaptőkéjén belül olyan külön alapokat kell létesíteni, amelyek biztosítják az említett gazdasági egyesüléseknek nyujtott főként hosszúlejáratú hitel növelését.

13. Minden lehető módon fokozni kell a fennálló törvények alapján létrehozandó helyi vetőmagalapok képzésére irányuló munkát.

14. Ami az elmaradottabb nemzetiségi köztársaságokat, területeket és egyes kerületeket illeti, feltétlenül fokozottabb figyelemben és támogatásban kell részesíteni e köztársaságok, területek és kerületek mezőgazdaságának fejlesztését.

Gyakorlati intézkedések a kereskedelem, a szövetkezetek és a gazdasági árszabályozás terén

1. Mindent el kell követni a falusi fogyasztási szövetkezetek munkájának megjavítása érdekében, olyanformán, hogy valóban nagy tömegeket vonunk be ténylegesen az öntevékenységen alapuló szövetkezeti építésbe, s az állami ipar és a bankok a magánkereskedelem számára meglevő feltételekhez képest bizonyos előnyökben részesítik a szövetkezeteket, ugyanakkor pedig nem engedjük meg, hogy az erőket és a pénzt a lehetőségekkel arányban nem álló számú új szövetkezet szervezésére fordítsák.

2. Radikálisan csökkenteni kell a különféle helyi adókat, és ki kell küszöbölni a piacokon, vásárokon stb. való kisparaszti kereskedelem adminisztratív akadályait. Meg kell büntetni (bíróság elé kell állítani) azokat a helyi szerveket, amelyek megszegik az erre vonatkozó központi és helyi rendeleteket.

3. A falvakban mérsékelni kell a magánkereskedelemre kivetett adókat, és ki kell küszöbölni a magánkereskedelem admi-

nisztratív akadályait, hogy a magánkereskedelem munkáját helyes és kizárólag gazdasági intézkedésekkel bekapcsoljuk a szovjet kereskedelem általános áruelosztó hálózatába.

4. Következetesen folytatni kell az iparcikkárak leszállításának politikáját annak szem előtt tartásával, hogy a fő figyelmet a falura kerülő legfontosabb áruk árára és minőségére kell fordítani, s ugyanakkor egyre nagyobb mértékben kell fejleszteni a falunak szánt áruk termelését (növelni kell a fémáruk termelését, a falunak gyártott textiláruk termelését stb.). Ezzel kapcsolatban különösen fontos annak tisztázása, hogy lehetséges-e a rögzített (árcédulán feltüntetett) árak további csökkentése, és hogy célszerű-e az árucikkek mennyiségének növelése.

A mezőgazdasági gépek árát ebben az évben a háború előtti árak szerint kell megállapítani. A mezőgazdasági gépek iránt a parasztság részéről mutatkozó kereslet teljes kielégítése céljából a Szovjetunió mezőgazdasági gépgyártásának lehető legmesszebbmenő fejlesztése mellett a hiányzó mezőgazdasági gépeket megfelelő mennyiségben külföldről kell behozni.

5. Elő kell mozdítani a falusi háziipar fejlődését (kivált ott, ahol különösen érezhető a munkaerőfelesleg), mérsékelni kell a háziiparosok és a kisiparosok adóterheit, s növelni kell a háziipari és kisipari szövetkezeteknek nyujtott hitel- és egyéb támogatást. Külön sürgős megvizsgálást igényel az a kérdés, hogy milyen módon kell alkalmazni az ipari tanulókra és a társadalombiztosításra vonatkozóan érvényben levő törvényeket a kisipari üzemek tekintetében.

6. A gabona és a mezőgazdasági nyersanyagok árának állami-gazdasági szabályozása terén a következő intézkedések szükségesek:

a) Hathatós lépéseket kell tenni a gabona és a mezőgazdasági nyersanyagok ára tekintetében az utóbbi időszakban fennállott korlátozások gyakorlatának tényleges megváltoztatása érdekében, s át kell térni a rugalmas állami-gazdasági szabályozásra, továbbá az állami és szövetkezeti begyüjtőszervek együttműködésére.

b) Az árak állami-gazdasági szabályozásának végrehajtása, valamint az állami szerveknek és a szövetkezeteknek a begyüjtési árakban való megegyezése semmi körülmények között se vezessen az eladó parasztokra nézve kötelező árak megállapítására.

A fenti irányelvek valóban helyes gyakorlati megvalósítása-

ért a Belkereskedelmi Népbiztosság felelős, a Munka- és Honvédelem Tanácsának ellenőrzése alatt.

c) A mezőgazdasági termékekre vonatkozó árszabályozás végrehajtásával kapcsolatosan határozottan meg kell tiltani minden néven nevezendő adminisztratív intézkedés alkalmazását: a pénzbírságokat, a letartóztatásokat stb. Mindazokat, akik ez ellen a rendelkezés ellen vétenek, meg kell büntetni, súlyos esetekben a bíróság útján.

d) A szövetkezeteket állami begyüjtéssel nem kötelező adminisztratív feladatok formájában kell megbízni, hanem mindenekelőtt ezeknek a feladatoknak és a bankhitel feltételeinek gazdasági összekapcsolása, s általában a szövetkezetnek nyujtott állami pénzügyi-gazdasági támogatással való összekapcsolása formájában.

e) Az Állami Tervbizottság és más hivatalok valóban tervszerűen készítsék elő a legfelsőbb szovjet szerveknek a fő mezőgazdasági termékek begyüjtésének kellőidejű előkészítését illető kérdésekkel kapcsolatos határozatait. Ebben az évben különösen az állati termékekre vonatkozó megfelelő intézkedések kidolgozására kell figyelmet fordítani, a parasztgazdaság érdekeinek lehető legmesszebbmenő biztosításával.

7. Az exportra kerülő mezőgazdasági termékek begyüjtési árának kérdését külön ki kell dolgozni, mégpedig annak szem előtt tartásával, hogy a jelenlegi általános költségeket feltétlenül csökkenteni kell, ugyanakkor pedig az exportcikkeket eladó és közvetlenül termelő parasztok részére a lehető legelőnyösebb árakat kell megállapítani.

A falu adóterheinek csökkentésére irányuló intézkedések és kiegészítő gyakorlati rendszabályok

1. A mezőgazdasági adót ebben az évben 280 millió rubelre kell csökkenteni, s a járási költségvetések részére minden körülmények között biztosítani kell 100 millió rubelt. Emellett gondosan felül kell vizsgálni a kisparaszti gazdaságot terhelő különféle helyi adókat.

2. Az általános állami költségvetésben és a helyi költségvetésekben számottevően növelni kell különösen az anyagi eszközöknek a paraszttömegek kulturális igényeinek kielégítésére (az iskolák és orvosi rendelők hálózatának bővítésére stb.) előirányzott részét.

3. Erőteljesen, minden lehető módon növelni kell a takarékoskodást az állami eszközök, különösen az államapparátus ke-

vésbbé produktív szükségleteire fordított állami eszközök terén, a kevésbbé tehetős parasztgazdaságok pénzügyi támogatásának fokozása céljából. Ennek szem előtt tartásával különösen nagy súlyt kell helyezni arra, hogy az állami kiadások csökkentése és az államapparátus fenntartásával kapcsolatos költségek terén (az alkalmazottak létszámának csökkentése, a kiszállási díjak leszállítása stb. révén) elért minden tényleges megtakarítást a mezőgazdaság hitelellátására és általában a kevésbbé tehetős parasztgazdaságok támogatására szánt eszközök növelésére fordítsunk.

4. A jelenlegi viszonylagos falusi túlnépesedés enyhítése céljából ki kell terjeszteni az állami munkákat (talajjavítás, útépítés stb.), különösen a legnagyobb munkaerőfelesleggel rendelkező vidékeken. Ugyanebből a célból nagyobb összegeket kell folyósítani parasztok áttelepítésére olyan vidékekről, ahol legérezhetőbb a földhiány.

5. Az állami földalap egy részét (többek között az állami szervek által bérelt földeket) át kell adni a parasztok használatába. Ezenkívül azokban a kormányzóságokban (például Tula, Kurszk, Moszkva, Tver stb. kormányzóságokban), ahol célszerű a szovhozok számának valamelyes csökkentése, a megszüntetett szovhozok földjét a parasztok használatába kell adni.

6. A helyi jelentőségű erdők átadását a parasztoknak augusztus 1-ig minden körülmények között be kell fejezni, s kötelezni kell a helyi végrehajtó bizottságokat, hogy ha másképpen nem megy, központi eszközökből igényelt pénzügyi támogatással is biztosítsák anyagilag ennek a határozatnak a végrehajtását.

A KB és a KEB külön bizottságának gondosan kell tanulmányoznia a parasztok további erdőterülethez juttatásának kérdését, annak szem előtt tartásával, hogy a parasztok használatába adására előirányzott erdőterületeket a jelenlegi tervhez képest valamelyest növelni kell.

Fel kell hívni a pártszervezetek figyelmét annak az OSzFSzK Népbiztosi Tanácsa által kiadott rendeletnek, illetve azoknak a más szövetségi köztársaságokban hozott megfelelő intézkedéseknek a végrehajtására, amelyek szerint gondoskodni kell az erdőben szegény vidékek falusi lakosságának faellátásáról.

A KOZÁKSÁG KÉRDÉSÉVEL KAPCSOLATBAN

Az OKP Központi Bizottságának plénuma, miután meghallgatta és megvitatta a kozák lakosságú kerületek helyzetéről szóló beszámolót, azon a véleményen van, hogy

1. A párt általános irányvonalát a kozákfalvakat illetően a helyi sajátosságoknak és hagyományoknak különösen gondos és állandó figyelembevételével kell megvalósítani, s elő kell mozdítani az e kerületek kozákjai, parasztjai és régebben elnyomott nemzetiségei közötti viszálykodás megszűnését. Ezzel kapcsolatban teljesen megengedhetetlen a kozák életforma sajátosságainak semmibevevése és erőszakos rendszabályok alkalmazása a kozákhagyományok maradványai elleni harcban.

2. Figyelembe véve:

a) hogy a kozák kerületek különösen erősen megsínylették a polgárháborút, és eddig idő hiányában nem tudták helyreállítani gazdaságaikat olyan mértékben, mint más kerületekben tapasztalható;

b) hogy ezek a kerületek gazdag gabonatermelő vidékek, amelyeknek a Koztársaságok Szovetsege szempontjából nagy gazdasagi jelentőségük van;

c) hogy a telepes és kozák szegényparasztságnak, amely a polgárháború és a földrendezés folyamán további földparcellákat kapott, nincs lehetősége e földek megművelésére, ami az illető kerület egész mezőgazdasági termelésének csökkenését, a szegényparasztság számbeli növekedését és helyzetének rosszabbodását idézi elő — a tagosítást a kozák kerületekben minél hamarabb teljes mértékben végre kell hajtani, s ugyanakkor megfelelően biztosítani kell a telepes parasztok és a kozák szegényparasztság érdekeit a föld használatát illetően, és nagyobb arányú mezőgazdasági hitelt kell nyújtani ezeknek a kerületeknek.

3. A legközelebbi feladat az, hogy következetesen és teljes mértékben valóra váltsuk a szovjetek felélénkítésére vonatkozóan megszabott irányvonalat, s hogy a falusi szovjetekre és a járási végrehajtó bizottságokra vonatkozó új rendelet alapján a szovjetek révén a kozákság széles rétegeit vonjuk be messzemenően a szovjetépítésbe.

A kozák kerületekben való munkára fel kell használni mind az ott élő és eddig igénybe nem vett, mind a más kerületekben dolgozó olyan kozákokat, akiket a párt- és szovjetmunkában már kipróbáltak.

Nagy figyelmet kell szentelni az ellenforradalom elleni harcban részt vett vöröskozákság katonai parancsnokainak és vezetőinek. A helyi szovjet- és pártszerveknek ismerniök kell és be kell vonniok őket a szovjet- és pártmunkában való aktív részvételbe.

Több figyelmet kell fordítani a tanyai szovjeteknek és a kozákfalvak végrehajtó bizottságainak munkájára, többek között

nem szabad megengedni e végrehajtó bizottságok tagjainak eddig tapasztalt gyakori váltogatását, ami miatt a lakosság tömegesen panaszkodott.

Az ÖKVB Elnökségének az I. Északkaukázusi Szovjetkongresszus összehívásával kapcsolatban hozott határozatát, amely visszaadja az ezideig visszatért olyan emigránsok választójogát, akik kijelentették, hogy lojálisak lesznek a szovjet hatalom iránt, ki kell terjeszteni a többi kozák területre is, és ellenőrizni kell annak végrehajtását.

Felül kell vizsgálni a kozákfalvak és tanyák olyan atamánjainak és jegyzőinek, a kozákság olyan választott embereinek a választójogtól való megfosztását, akik lojalitást tanúsítottak a szovjet hatalom iránt.

Fokozottabb mértékben kell bevonni a kozák értelmiséget a helyi szovjetszervek apparátusába.

A kozák kerületekben a szovjetek elnevezésébe okvetlenül be kell iktatni a következő szavakat: „és kozák küldöttek".

4. A kozákságnak a szovjetépítésbe való bevonásáról szóló valamennyi fentebb felsorolt intézkedést ugyanilyen következetesen kell végrehajtani minden társadalmi szervezet (a szövetkezetek, a paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságok stb.) tekintetében.

5. Fokozott figyelmet kell fordítani a komszomolnak a kozák kerületekben végzett munkájára a kozákfiatalság kis- és középparaszti rétegeinek az OLKISz soraiba való nagyobb arányú bevonása céljából.

Ezekben a kerületekben a komszomol munkája során szigorúan, pontról pontra tegyen eleget annak a párt által támasztott követelménynek, hogy a vallásellenes propagandát különösen körültekintően kell megszervezni.

6. Fokozni kell a kozáknők közötti munkát, kivált ami a szovjetek munkájába, a szövetkezetekbe stb. való bevonásukat illeti.

7. A megfelelő kerületek helyi lapjai foglalkozzanak az eddiginél sokkal figyelmesebben a kozákság helyzetének ismertetésével és a kozákság szükségleteivel, s fordítsanak kellő figyelmet kozák falusi levelezők bevonására.

8. A helyi dolgozó kozákság soraiból nemcsak olymódon kell funkcionáriusokat nevelni, hogy becsületes, a szovjet hatalomhoz hű kozákokat felelős munkára emelünk ki, hanem úgy is, hogy rendszeres munkával kozák fiatalokat válogatunk ki a különféle tanintézetekbe, különösen olyanokat, akik kijárták a polgárháború iskoláját.

A tanintézetekbe a kozákok gyermekeit ugyanolyan feltételek mellett kell felvenni, mint a parasztok gyermekeit.

9. A nemzetiségi politika végrehajtásának módszerei a kozák kerületekben különösen nagy tapintatot követelnek. A vegyes nemzetiségi összetételű kerületekben növelni kell a kozákság részvételét azoknak a nemzeti köztársaságoknak és területeknek a vezető szerveiben, ahol a kozákságot ezideig kevéssé vonták be ebbe a munkába.

10. Megengedhető, hogy a teljesen kozák lakosságú kerületek a nemzetiségi területeken belül külön közigazgatási egységekké alakuljanak (például az orenburgi kerület), s az illetékes szovjetszerveknek gondoskodniok kell a kérdés részletes kidolgozásáról.

„Pravda" 104. és 109. sz. 1925 május 9 és 15

AZ OK(b)P TIZENNEGYEDIK KONFERENCIÁJA

Moszkva. 1925 április 27—29

A konferencián 178 szavazati joggal rendelkező és 392 tanácskozási joggal rendelkező küldött vett részt.

A konferencia napirendje: 1. A párt szervezeti kérdései; 2. A szövetkezetekről; 3. A mezőgazdasági adóról; 4. A fémiparról; 5. A Kommunista Internacionále Végrehajtó Bizottságának kibővített plénumáról; 6. A forradalmi törvényességről.

A nemzetközi helyzet alakulását ebben az időben a kapitalizmusnak a burzsoá országokban tapasztalható ideiglenes és részleges stabilizációja és a Szovjetunió stabilizációja határozta meg, amelynek nemzetközi helyzete tovább szilárdult. De ez a két stabilizáció gyökeresen különbözött egymástól. Az előbbi a kapitalizmus alapvető ellentmondásainak kiéleződésére vezetett, és újabb válságokat készített elő a kapitalista országokban. A Szovjetunió stabilizációja azt jelentette, hogy tovább nő és hatalmasodik a szocializmus országának gazdasági és politikai ereje.

A Szovjetország népgazdasága gyorsan közeledett ahhoz, hogy elérje a háború előtti méreteket. Teljes élességében merült fel a fejlődés további perspektíváinak kérdése, az a kérdés, hogy milyen sors vár a szocializmusra a Szovjetunióban. Erre a kérdésre a párt világos és határozott választ adott. A XIV. pártkonferencia a KB előterjesztése alapján megvitatta és jóváhagyta a Központi Bizottságnak „A Kommunista Internacionále és az OK(b)P feladatairól a KIVB kibővített plénumával kapcsolatban" című téziseit. Ez a határozat az egyik legfontosabb azok között a határozatok között, amelyeket pártunk története során hozott. A párt határozatában abból a lenini tételből indult ki, hogy országunkban megvan minden. ami a teljes szocialista társadalom felépítéséhez szükséges és

elegendő. A Szovjetunió munkásosztálya és parasztsága teljes mértékben képes arra, hogy legyőzze országán belül a burzsoáziát, és felépítse a teljes szocialista társadalmat. A szocializmus győzelmének problémáját illetően a kérdés másik része annak nemzetközi vonatkozása. Amíg fennáll a kapitalista környezet, addig fennáll a kapitalista fegyveres intervenciónak és a kapitalizmus visszaállítására irányuló kísérleteknek a veszélye. A szovjet nép ezt a külső veszélyt csupán a saját erejéből megszüntetni nem tudja, mert ehhez meg kell szüntetni a kapitalista környezetet, ez pedig csak legalább néhány ország győzedelmes proletárforradalmának eredményeképpen lehetséges. Ebből az következik, hogy a Szovjetunió dolgozóinak létérdeke a proletárforradalom győzelme a kapitalista országokban. A pártnak az a célkitűzése, hogy országunkban győzelemre vigye a szocializmust, a párt minden tagjára nézve kötelező párttörvény lett.

A XIV. pártkonferencia elítélte a mensevik „permanens forradalom elméletet", amelyet a trockisták hirdettek, akik tagadták a Szovjetunióban folyó szocialista építés győzelmének lehetőségét, és visszaverte a buharinistáknak azt a kísérletét, hogy a párt álláspontjával saját „elméletüket" állítsák szembe, amely szerint a burzsoázia békésen belenő a szocializmusba. Zinovjev és Kamenyev gyáván megbújtak, nem mertek kiállni a párt álláspontja ellen; nekiláttak, hogy „új ellenzéket" tákoljanak össze a párt fő irányvonala elleni harc céljából.

V. M. Molotovnak a párt szervezeti kérdéseiről mondott előadói beszéde azt a feladatot tűzte ki, hogy a falvakban meg kell javítani a pártvezetést, s meg kell szilárdítani a munkásosztály és a szegényparasztság szövetségét a középparaszttal. A konferencia határozatot fogadott el a pártépítésről, a szövetkezetekről, az egységes mezőgazdasági adóról és a forradalmi törvényességről.

A konferencia F. E. Dzerzsinszkijnek a fémipar munkájáról és feladatairól mondott előadói beszéde alapján határozatot hozott arról, hogy fejleszteni kell a fémipart, országunk szocialista iparosításának alapját.

A KONFERENCIA HATÁROZATAI

A PÁRTÉPÍTÉSRŐL

1. A jelenlegi helyzet sajátszerűsége az, hogy lényeges változáson megy át mind a nemzetközi, mindpedig az egész belső helyzet. Ennek a fordulatnak legfőbb, alapvető vonásai a kö-

vetkező tényekben foglalhatók össze: Közép-Európában nincsen forradalmi fellendülés, ugyanakkor azonban fejlődik az imperializmusellenes forradalmi mozgalom a gyarmatokon és a függő országokban, s a kapitalista rendszer egészének bizonyos mértékű ideiglenes stabilizációja tapasztalható; a Szovjetunió gazdaságilag meglehetősen gyorsan fejlődik, s a szovjet hatalom egyre szilárdabb; megváltozott a viszony a Szovjetunió és a kapitalista világ között, ami az „elismerések" formájában jutott kifejezésre; a Szovjetunióban a gazdasági fejlődés alapján új folyamatok bontakoznak ki, amelyek új nehézségeket támasztanak a munkás-paraszt blokk megszilárdítása terén.

2. A Nyugat megrendült kapitalizmusa és a Kelet fejlődő forradalmi mozgalma — ezek fejlődésünknek azok az általános feltételei, amelyek megteremtik a szocializmus országunkban való építéséhez szükséges külső körülményeket. Ez az építés azonban csak olyan mértékben lehet sikeres, amilyen mértékben a párt helyesen veszi figyelembe a változó osztályerőviszonyokat, s ilyenformán megmutatja, hogy képes vezetni a parasztságot az új helyzetben.

3. A polgárháború győzelmes befejezése, külkereskedelmi kapcsolatok létesítése és a Szovjetunió de jure elismerése számos kapitalista hatalom által, a város meg a falu közti áruforgalom növekedése és az árkérdés döntő jelentősége megteremti a proletariátus és a parasztság közti új kölcsönös viszonyt és a munkás-paraszt szövetség új alapját.

4. A földesúri földek átmenete a parasztság kezébe és a földesúri szolgaság megszüntetése — amit a győztes proletariátus vezetése és a parasztsággal kötött blokkja következtében vívtunk ki, és ami korábban a munkás-paraszt blokk alapjául szolgált — ma nem kielégítő eszköze többé e blokk megszilárdításának; ugyanígy, a proletariátus és a parasztság közötti katonai szövetség, amely a földbirtokostól elhódított föld megvédésére támaszkodott, most, a fennálló körülmények között, már nem tölti be azt a szerepet, amelyet a polgárháború idején betöltött.

5. A parasztságot a külső piaccal összekötő békés kereskedelmi kapcsolatok és a Szovjetunió gazdasági fejlődése bizonyos, a proletariátus és a parasztság közötti érdekellentéteket hoznak felszínre, tárnak fel az árak (egyrészt az ipari, másrészt a mezőgazdasági termékek ára) körüli harc területén. Ezek az ellentétek azonban nem kibékíthetetlenek a proletárállamban, ha helyesen hajtjuk végre az árak gazdasági szabályozására irányuló állami intézkedéseket, és ha az állam minden rendelke-

zésre álló eszközzel támogatja a parasztság zömét a mezőgazdaság helyreállításában.

6. De ezeket az ellentéteket jelentős mértékben élezik még a hadikommunizmusnak a falvakban fellelhető maradványai — mind a gazdasági téren, mindpedig a politikai-közigazgatási gyakorlatban fellelhető maradványai. A rejtett agrártúlnépesedés, továbbá a kézművesipar megadóztatása, ami súlyosbítja ezt a túlnépesedést, nemcsak hogy hatással volt a gazdasági élet egészére és a termelőerők fejlődésére, hanem egyszersmind elégedetlenséget is keltett a falu mindkét pólusán, azaz a módos kulák felső rétegben és a szegényparasztság egyes rétegeiben.

7. A parasztgazdaságnak e gazdaság pártunk által minden módon támogatott racionalizálásával együttjáró fejlődése, valamint a paraszt gyorsan fejlődő kulturális és politikai aktivitása továbbá azért is ellentétbe kerül a hadikommunizmus maradványaival, mert ez a racionalizálás megfelelő, a legszigorúbb törvényességen nyugvó közigazgatási gyakorlatot is kíván, hiszen csak ez teszi lehetővé a termelőnek, hogy jóelőre számításba vegye, mennyi adót kell fizetnie, és milyen egyéb követeléseket támaszt vele szemben az államhatalom.

8. Ilyen körülmények között feltétlenül meg kell szilárdítani a munkás-paraszt szövetséget, valamint a proletariátus diktatúráját, amely enélkül a szövetség nélkül elképzelhetetlen, feltétlenül meg kell szilárdítani, mégpedig az új viszonyok alapján, és az ezekből az újonnan kialakuló viszonyokból következő új módszerekkel.

9. A *gazdasági* politika terén a lehetőség szerint szabaddá kell tennünk a gazdasági forgalmat a gazdaság minden ágában, többek között a falun is. Ennek olyan feltételek mellett kell megtörténnie, hogy a gazdasági kulcspozíciók már a proletariátus kezében vannak és ténylegesen megszilárdulnak. A kapitalizmus elemeit, melyek a legközelebbi években szükségszerűen erősödni fognak, a gazdasági harc eszközeivel és a parasztság zömének egyre fokozottabb szövetkezetekbe-tömörítésével fogjuk leküzdeni. A gyorsabb áruforgalom nyomán egész népgazdaságunkban a felhalmozás üteme is, a gazdaság szocialista elemeinek egyre nagyobb abszolút és viszonylagos növekedése is gyorsulni fog.

10. A *politika* terén a párt fő irányvonalának tartalmaznia kell a szovjetek felélénkítését és a parasztság proletárvezetésének megjavítását a szovjet hatalmi szervek révén, azzal, hogy bátran és határozottan áttérünk a forradalmi törvényességre,

s a közigazgatási és politikai munkából kiirtjuk a hadikommunizmus maradványait.

A mai körülmények között csak ilyen módon lehet megszilárdítani a proletariátus diktatúráját.

11. Minden párttagnak világosan meg kell értenie, hogy a pártnak ez az irányvonala feltétlenül szükséges. Minden párttag, minden helyi szervezet, minden felelős pártfunkcionárius munkáját azon kell lemérni, hogy milyen hozzáértéssel tér át erre a vonalra, amely a mai körülmények között a proletárpolitikának egyetlen helyes vonala.

I. A pártvezetés feladatai és megjavításának gyakorlati rendszabályai

A párt figyelmének középpontjában most a falu helyes proletárvezetésének megvalósításával kapcsolatos feladatok állanak. A parasztság proletárvezetése a proletárforradalom győzelme *után* egyaránt magábanfoglalja a proletárállam alapjainak (mindenekelőtt gazdasági alapjainak) megszilárdítására irányuló helyes általános politikai vonal érvényesítését, és azoknak a konkrét módszereknek és rendszabályoknak megállapítását, amelyek e politikai vonal érvényesítéséhez a proletárforradalom fejlődésének egyes szakaszaiban szükségesek. A proletárdiktatúra gyakorlásának időszakában erre a vezetésre — mint a parasztságnak, a dolgozók elmaradottabb és kevésbbé szervezett tömegének gazdasági, kulturális és politikai fejlődéséhez a proletárállam által nyujtott segítségre — feltétlenül szükség van. De mind magának a proletárköztársaságnak a fejlődését, mindpedig a parasztság legszélesebb tömegeinek az egész szovjet építéshez és ezáltal a szocializmushoz való egyre fokozottabb tényleges csatlakozását — ami nélkül a szocializmus végleges győzelme lehetetlen — csak az biztosítja, ha a proletárállam építésébe a munkások mellett fokozatosan bevonjuk a parasztságot is, és feltétlenül megvalósítjuk a proletárvezetést.

A jelenlegi időszakban (amikor pártunknak a forradalom tapasztalatai által igazolt általános irányvonala van, és amikor a falu gazdasági helyzetének megjavítását szolgáló halaszthatatlan intézkedések valóraváltásán munkálkodunk) igen nagy jelentőségű a proletárvezetés módszereinek kérdése, s egyben az a kérdés, hogy milyen módszerekkel vonjuk be a parasztságot a szocialista építésbe.

A jelenlegi körülmények között rendkívül nagy jelentősége van annak, hogy fejlesszük a szovjeteknek, a szövetkezeteknek,

a szakszervezeteknek és a gyakorlati építés más szervezeteinek munkáját, hogy munkájukba egyre nagyobb arányokban vonjuk be a munkás- és paraszttömegeket, s hogy a leghatározottabban kiküszöböljük a munkájukba és választott szerveik munkájába való helytelen beavatkozás (a kinevezés, az úgynevezett „parancsolgatás" stb.) gyakorlatának maradványait. Ezért a *falu proletárvezetésének* fő *módszerei* a jelenlegi időszakban csak a következők lehetnek:

a) A szovjetek (s ezzel együtt a szövetkezetek, a parasztbizottságok stb.) felélénkítése olyanformán, hogy valóban nagy arányokban léptetünk elő a szovjetekben, végrehajtó bizottságaikban, a szövetkezetekben és más (községi, kerületi, kormányzósági, köztársasági) szervekben végzendő felelős munkára pártonkívüli parasztokat és parasztnőket, s ugyanakkor helyesen és rendszeresen léptetjük elő a szovjetekben (és szövetkezetekben) végzendő munkára a párt legjobb falusi erőit, akiket a legmesszebbmenően támogatunk képzett városi funkcionáriusok kiküldésével, továbbá a szovjetszervekben és a szövetkezetekben dolgozó káderek összetételének megjavítása érdekében folyó munka tényleges fokozásával.

b) A gazdasági élet rugalmas, országunknak mint főleg paraszti országnak feltételeihez alkalmazkodó, s egyszersmind tervszerű állami-gazdasági szabályozása (például az ipari és mezőgazdasági árak tekintetében), a parasztság felemelkedésének, és különösen a szövetkezetekbe tömörülés kibontakozása útján történő gazdasági egyesülésének előmozdítása messzemenő állami támogatással, valamint az ipari és kereskedelmi szervek munkájával, ez (a szövetkezetekbe tömörülés) az állami hitellel párosulva a fő feltétele annak, hogy a paraszttömegeket fokozatosan bevonhassuk a szocialista építésbe, és megvalósíthassuk a falu proletárvezetését.

c) A mezőgazdasági proletariátus és a szegényparasztság érdekeinek megvédését és pártolását szolgáló törvényhozási rendszabályok, adórendelkezések és megfelelő helyi intézkedések megvalósítása, a forradalmi törvényesség legszigorúbb szemmeltartásával.

d) A falvakban folyó kulturális építés előbbrevitele (iskolák, könyvtárak, olvasótermek stb.) a meglevő erők helyes és teljes felhasználásával, új falusi szovjet értelmiségi káderek (tanítók, agronómusok, orvosok stb.) valóban nagyarányú kifejlődésének biztosításával, s a mezőgazdasági munkások és más falusi dolgozók szakszervezeteinek állandó erősítésével.

e) A politikai nevelés megszervezése olyanformán, hogy a

falvakban valóban tömegméretekben folytatunk írásos és szóbeli kommunista propagandát és agitációt, s ennek érdekében megszervezzük a könyv- és ujságterjesztést maguknak a paraszt falusi levelezőknek és a parasztíróknak legmesszebbmenő részvételével (különösen nagy szükség van a falusi levelezői mozgalom minél hathatósabb támogatására, mert ez a mozgalom jelenleg a párt igen fontos segitője a szovjet-, szövetkezeti és más szervekben tapasztalható hiányosságok és visszaélések elleni harcban, de magában a párt-, szovjet- és más szervek gyakorlatának megjavitásáért folyó munkában is); a falu rendszeres további ellátása felkészült propagandistákkal, agitátorokkal stb.

f) A mezőgazdasági munkásoknak, a szegényparasztoknak és a középparasztok legjobb forradalmi elemeinek nagyobbarányú bevonása pártszervezeteink soraiba, továbbá a falusi komszomol-, pionírszervezetek, parasztnő-küldöttgyűlések stb. munkájának fejlesztése.

A Kommunista Párt vezette munkásosztály csak akkor tudja majd rendszeres munkával elérni, hogy a parasztok sziklaszilárdan bizzanak a proletariátus diktatúrájában, ha helyesen alkalmazza a falu vezetésének mindezeket a módszereit, s ha a parasztság proletárvezetésének mindezekre a tényezőire támaszkodik; ezzel egyszersmind erősödni és mélyülni fog a munkásosztály szövetsége a parasztsággal a szocializmus győzelme érdekében.

Semmiesetre sem szabad elpalástolni, hogy a parasztság proletárvezetése csak akkor lesz a proletariátus részéről, mint a szovjet forradalom legkövetkezetesebb és leghatározottabb osztálya részéről valóságos vezetés, ha irányítója a Kommunista Párt — az egész munkásosztály alapvető, tényleges érdekeinek, s egyben valamennyi falusi és városi dolgozó érdekeinek hű képviselője abban a harcban, amelyet egyesült erővel vívnak azért, hogy országunkat valóban élenjáró szocialista köztársasággá változtassuk.

A Kommunista Pártnak, mint a proletariátus élcsapatának és vezérének, az általános politikai irányvonalról nem is szólva, mindig a munkás- és paraszttömegek élén kell járnia, magára kell vállalnia a kezdeményezést és a fő szervező szerepét a proletárforradalmi építés minden gyakorlati kérdésében, s egyre fokozottabb mértékben kell bevonnia ebbe az építésbe a munkás- és paraszttömegeket. Egyaránt vonatkozik ez a Szovjetköztársaság gazdasági, kulturális, szakszervezeti és politikai építésének minden területére, a szovjet-, szövetkezeti és más szer-

vek fogyatékosságainak kiküszöbölésére, hibáik kijavítására és a munkájukban még nem ritkán előforduló nyilt visszaélések elleni harcra.

Továbbá, különösen nagy követelményeket támaszt a parasztság proletárvezetése a párt összetétele és szervezete, valamint a kommunista szervezetek és a párthoz kapcsolódó szervezetek összetétele és szervezete tekintetében, mint amilyen a komszomol és az ifjú pionírok szervezete, a munkásnők és a parasztnők szervezete, a munkás-paraszt levelezők mozgalma stb. Végül, különösen a jelenlegi körülmények között, egyre fokozottabb követelményeket támaszt mind a közvetlen, pártonbelüli vezetés megjavítása terén, vagyis olyan értelemben, hogy a felsőbb pártszerveknek jobban kell vezetniök az alsóbb pártszervezeteket, mindpedig a szovjetek, a szakszervezetek, a szövetkezetek és más pártonkívüli szervezetek pártvezetése terén. Mindez azt mutatja, hogy, különösen a jelenlegi körülmények közt, feltétlenül minden lehető módon meg kell javítani a pártmunkát, s elsősorban a pártvezetést.

Mindez különösen fontos ma a falu viszonylatában, tehát elsősorban falusi alapszervezeteink viszonylatában. Itt (a falun) jelenleg igen nehéz pártunk feladata, mivel itt gyengébbek és politikailag kevésbbé felkészültek szervezeteink és pártmunkásaink, s mivel itt a jelenlegi körülmények között feltétlenül a leghatározottabb változtatást kell végrehajtani a fentebb megjelölt irányban a szovjetekben, a szövetkezetekben, a parasztbizottságokban és más falusi pártonkívüli szervezetekben folyó munka pártvezetésének módszereit illetően.

Ebből az következik, hogy az egész pártnak különösen komolyan és figyelmesen kell foglalkoznia falusi pártszervezeteink munkájának megjavításával, politikai nevelésük fokozásával és összetételük megjavításával, felfrissítésével.

Ezzel egysorban fokozottabb figyelemmel kell kísérni az iparvidékek pártszervezeteinek, szovjetjeinek és szakszervezeteinek munkáját, s arra kell törekedni, hogy itt is szigorúan szem előtt tartsák a megfelelő szervek választásának elvét (nem szabad tűrni a kinevezéseket, a jelöltek erőszakolását stb.). Ugyanakkor tovább kell fejleszteni a párt nevelő és szervező munkáját, egyre nagyobb arányokban kell bevonni a munkásokat általában a szovjet építésbe, ezen belül pedig a termelés szervezésének megjavításába, valamint a munka termelékenységének emelésébe, nagyobb figyelmet kell fordítanunk az üzemi pártalapszervezetek munkájára, és elsősorban még nagyobb figyel-

met kell szentelnünk a nagyüzemekben működő műhely-pártsejtek munkájának.

A fentebb elmondottakból kiindulva meg kell állapítani, hogy a pártvezetés legfontosabb feladatai ezidőszerint a következők:

A szovjetek, a szövetkezetek, a szakszervezetek és a proletárközélet szervezeteinek munkája terén

1. Tovább kell folytatni a szovjetek felélénkítésére vonatkozóan a KB októberi teljes ülése, s az azt követő párt- és szovjethatározatok által körvonalazott rendszabályok végrehajtását. Emellett különösen nagy figyelmet kell fordítani a határvidéki — a nemzetiségi köztársaságokban és területeken működő szovjetek szervezésével és felélénkítésével összefüggő feladatokra.

2. Új alapokra kell fektetni és fokozott erővel kell folytatni a szovjeteken, a szakszervezeteken, a szövetkezeteken stb. belül működő kommunista frakcióknak, mint olyan szerveknek a munkáját, amelyeknek feladata az, hogy megvalósítsák e szervezetek pártvezetését, ugyanakkor azonban semmiesetre sem szabad a szovjetek (a szövetkezetek stb.) megfelelő szerveinek munkakörét kisajátítaniok, s minden módon elő kell mozdítaniok, hogy pártonkívüli parasztokat, munkásokat és általában a szovjet hatalom iránt odaadással viseltető dolgozókat is bevonjanak ezeknek a szerveknek a munkájába, s különösen, hogy funkcionáriusokat emeljenek ki közülük a szovjetek (a szövetkezetek stb.) választott szerveibe.

Ezzel kapcsolatban a Központi Bizottságnak további útmutatásokat kell kidolgoznia arra vonatkozóan, hogyan dolgozzanak a jelenlegi körülmények között a pártonkívüli szervezetek kommunista frakciói.

3. Annak érdekében, hogy a szovjetszervek pártvezetése rugalmasabb és rendszeresebb legyen, szorosabbra kell fűzni (a választás elvének helyes szem előtt tartásával) a vezető párt- és szovjetszervek személyi kapcsolatait; így például a kormányzósági pártbizottság irodájának titkára és néhány tagja kerüljön be a kormányzósági VB elnökségébe, a kormányzósági VB elnöke pedig a kormányzósági pártbizottság irodájába; ugyanezt kell tenni a kerületekben stb.

4. A szakszervezetek munkájának irányítása során szigorúan az országos kongresszusok határozataiból és az ÖKSzT döntéseiből kell kiindulni, s határozottan ki kell küszöbölni munkánkból az egyes helyeken előforduló kicsinyes beavatkozást és

gyámkodást. A fentebbiek kiegészítéseképpen a KB-nak feltétlenül részletes útmutatásokat kell adnia a pártszervek és a szakszervezetek kölcsönös viszonyára vonatkozóan.

5. Mivel a munka termelékenységének emelése és a termelés szervezése terén a szervezés és a munka rendjének helyes megállapítása szempontjából különösen nagy jelentőséget kell tulajdonítani a termelési értekezleteknek, ezeket a termelési értekezleteket, köröket és konferenciákat (gazdasági trösztönként) a gazdasági szervekkel karöltve, s a pártszervezetek közreműködésével és általános irányításával feltétlenül a szakszervezeteknek kell rendezniök.

6. Meg kell állapítani a munkásklubok munkájának óriási jelentőségét. Feltétlenül célszerű az, ha ezek a munkásklubok fennállnak a szakszervezetek és a szakszervezeti szervek mellett, ha a pártszervezetek ideológiai irányításával működnek, s ha a klubok munkájába a legszorosabban bekapcsolódnak a Közoktatásügyi Népbiztosságnak a politikai felvilágosítást irányító szervei.

7. Rendkívül nagy figyelmet kell szentelni a munkás-paraszt levelezői mozgalomnak. Feltétlenül célszerű azonban az, ha ezeket a szervezeteket, az egész mozgalom teljes pártvezetésének meghagyásával, elsősorban a megfelelő munkás- és parasztujságok, illetve folyóiratok körül építik ki, s ugyanakkor hathatós lépések történnek az egyes szerkesztőségek összetételének megjavítása érdekében. Ezzel egysorban nagyobb figyelmet kell fordítani a már most is nagy jelentőséggel bíró faliujságok irányítására.

8. A proletárközélet élénkülésének, többek között az önkéntes tagságon alapuló különböző szervezetek gyarapodásának megállapításával egyidejűleg hangsúlyozni kell, hogy ezeknek feltétlenül szoros kapcsolatban kell lenniök a szovjetek és a megfelelő szovjetszervek munkájával. Ugyanakkor a leghatározottabban harcolni kell az ellen, hogy bármilyen kényszerítő vagy félig kényszerítő eszközzel toborozzanak tagokat (parasztokat, munkásokat és alkalmazottakat, párttagokat és pártonkívülieket).

9. A falu (s ugyanígy a kerület és a kormányzóság) pártvezetésének helyes megszervezése terén a jelenlegi körülmények között az egyik nagyon fontos feltétel az, hogy állandó jellegű személyes kapcsolat létesüljön a legaktívabb pártonkívüli parasztokkal (legalább azoknak a funkcionáriusoknak a részéről, akiknek munkájuk folytán fokozottabb összeköttetésben kell lenniök a faluval), s hogy ezek (az élenjáró parasztok) támoga-

tást kapjanak politikai fejlődésükhöz, kiemeljék őket társadalmi munkára stb.

10. A helyi pártszervezetek kötelesek a legszorosabban bekapcsolódni területük életébe és munkájába, nemcsak a választmányok ülésezése idején, hanem a választmányi ülések közötti időszakokban is.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy mindenütt gondoskodjanak a falusi katonai és politikai nevelés központjául szolgáló helyi oktatóházak felállításáról, megfelelő berendezésükről és a bennük dolgozók megválogatásáról. A helyi pártszervezeteknek biztosítaniok kell, hogy a párttagok egytől-egyig és idejében megjelenjenek a rendezvényeken.

11. Tovább kell dolgozni annak érdekében, hogy párttag és pártonkívüli munkásokat és munkásnőket, parasztokat és parasztnőket emeljenek ki a szovjetekben, gazdasági szervekben, szakszervezetekben és szövetkezetekben végzendő munkára, s a kiemelést mindinkább kapcsolják össze azzal, hogy az új funkcionáriusokat előzőleg külön kiképezik arra a munkára, amelyre kiemelik őket. Ennél többek között rá kell mutatni arra, hogy nem elég új funkcionáriust emelnek ki a nemzeti kisebbségek munkásai és parasztjai közül.

12. A párterők elosztására, ami a pártonkívüli szervezetek és intézmények pártvezetésének rendkívül fontos kérdése, továbbra is a lehető legnagyobb figyelmet kell fordítani, s ezen a téren azt a feladatot kell kitűznünk magunk elé, hogy a legjobb párterőket irányítsuk a szovjet, gazdasági, szövetkezeti, szakszervezeti és egyéb munkaterületek legfontosabb pontjaira. Ezzel egysorban határozottan véget kell vetni a káderek gyakori ide-oda, egyik munkaterületről a másikra dobálásának, ami felborítja a választási elv helyes érvényesülését, s lehetetlenné teszi, hogy a káderek megismerkedjenek a helyi munka feltételeivel és a helybeli munkás- és paraszttömegek szükségleteivel. Ennek megfelelően a pártbizottságoknak pontosabban meg kell állapítaniok az államapparátusnak és a különböző gazdasági apparátusoknak azokat a legfontosabb munkaterületeit, amelyek számára elsősorban kell biztosítani a legjobb párterőket.

13. A jelenlegi időszak rendkívül fontos feladata, hogy fokozzuk és megjavítsuk a szakkáderek (akár párttagok, akár pártonkívüliek) képzését és átképzését a szovjet építés minden területe, de különösen a gazdasági munka, az oktatás és a szövetkezeti munka számára, s ennek során jobban figyelembe kell venni a falunak szövetkezeti szakemberekben, tanítókban, földmérőkben, agronómusokban és egészségügyi dolgozókban mu-

tatkozó szükségletét. Többek között feltétlenül szükség van arra, hogy nagyobb arányokat öltsön a falusi munka különböző területeinek ellátására képes gyakorlati szakemberek képzése és átképzése, különösen a nemzetiségi köztársaságokban és területeken.

A pártszervezetek vezetése terén

1. A párttagság és a párthoz felzárkózó proletárrétegek bolsevik ideológiai nevelésére irányuló munka fokozása érdekében folytatni kell a kispolgári elhajlások (többek között a trockizmus) politikai ártalmasságának és veszélyességének leleplezését szolgáló felvilágosító propagandát, s ezzel egyidejűleg bírálni kell a leninizmus lényegének vulgarizálását. Különösen nagy figyelmet kell fordítani a sajtó (többek között a parasztsajtó) és a könyvkiadók munkájának következetes pártvezetésére.

2. Meg kell állapítani, hogy az az elgondolás, amely szerint a „Pravdá"-t egy harcos vezető pártorgánummal (a „Bolsevik" c. folyóirattal) kell kiegészíteni, teljes mértékben helyesnek bizonyult, s a pártnak minden módon elő kell segítenie a „Bolsevik"-nek, a leninizmus elvhű vezető orgánumának további fejlődését. Meg kell teremteni a komszomol vezető orgánumát is — a komszomolkáderek részére. A „Gyerevenszkij Kommunyiszt" c. folyóiratnak a falusi pártkáderek megfelelő orgánumává kell válnia, s maguknak a falusi pártkádereknek messzemenően be kell kapcsolódniok ennek a folyóiratnak a munkájába. Ezenkívül feltétlenül célszerű az, ha a „Bolsevik" kiadásában a szükséghez képest vitacikkgyűjtemények jelennek meg a pártmunka legfontosabb kérdéseiről.

3. A pártmunkába minél több párttagot és tagjelöltet kell bevonni, s ugyanakkor most, amikor a pártba jelentős számú új tag lépett be, a pártfegyelem különösen szükséges megszilárdításával egysorban szigorúan ügyelni kell a pártszervek választásának rendjére, s erélyes harcot kell folytatni a pártmunkában megnyilvánuló bürokratizmus, a pártszervek egészséges bírálásának elfojtására irányuló kísérletek és általában a pártdemokráciából következő módszerek megsértése ellen.

4. A vezető pártszervek egyik legfontosabb feladata, hogy ellenőrizzék az új tervek és általánosságokat tartalmazó határozatok igen nagy számának csökkentésével kapcsolatban hozott párthatározatok végrehajtását.

5. Rendkívül nagy figyelmet kell fordítani az alapfokú pártszervezetek közvetlen, eleven vezetésére, mégpedig kiszállások,

az instruktor-csoport helyes megszervezése, az ügyesebben megszervezett sajtómunka stb. útján. Ugyanakkor mind a KB-nak, mind a helyi pártbizottságoknak gondoskodniok kell a formális jelentések, a kiküldött körlevelek és tézisek, továbbá az írásban igényelt tájékoztatások, a statisztikai kimutatások stb. számának tényleges csökkentéséről.

6. Az egyes szervezetek és intézmények munkájáért nagyobb mértékben kell felelőssé tenni ezeknek az intézményeknek a vezető szerveit és külön-külön az ott dolgozó kommunistákat, meg kell szüntetni a fölösleges bizottságokat, a valóban szükséges mértékre kell csökkenteni az ülések számát, és semmiképpen sem szabad megengedni, hogy a pártbizottság vezetését bármiféle állandó jellegű pártbizottmányok és tanácskozások vezetése váltsa fel.

7. Határozottan fel kell lépni az ellen, hogy egyes elvtársakat mértéktelenül túlterheljenek munkával, egyszerre több funkcióval bízzanak meg, s ennek megszüntetése érdekében új funkcionáriusokat kell kiemelni, különösen a munkások és a parasztok közül. Az egyszerű párttagokat illetően végre kell hajtani azt a határozatot, hogy hetenként legalább két szabad estéjük, s ezen kívül egy teljes szabadnapjuk legyen.

8. A munkáskerületekben különösen nagy figyelmet kell fordítani a műhelysejtek és az alapfokú üzemi pártszervezetek vezetésére, s munkájukat be kell kapcsolni az egész vállalat sejtjeinek pártmunkájába. A Központi Bizottságnak kiegészítő útmutatásokat kell adnia a műhelysejtek munkájára vonatkozóan, az elmúlt évben végzett munkájuk tapasztalatai alapján.

9. Meg kell állapítani, hogy a pártszervezetek még korántsem követtek el mindent a szovjetekben és a főiskolákon működő pártsejtek munkájának fellendítése érdekében, s ezért kötelezni kell a helyi pártbizottságokat, hogy nagyobb figyelmet fordítsanak erre, és vegyék tekintetbe e szervezetek munkájának növekvő fontosságát a szovjetek felélénkítésével összefüggő feladatok megoldása során.

10. Valamennyi pártszervezetnek még nagyobb figyelemben kell részesítenie a munkás- és parasztnők küldöttgyűléseinek munkáját, különösen azzal a feladattal kapcsolatban, hogy nagyszámú munkás- és parasztnőt kell kiemelni a szovjetek, a szövetkezetek, a szakszervezetek és más szervezetek felelős munkaköreinek betöltésére; a pártszervezeteknek gondolniok kell arra, hogy ez a munka nemcsak a munkás- és parasztnők kérdésével foglalkozó osztályok dolga, hanem az egész párt ügye.

11. Annak a megfontolásunknak alapján, hogy az egész pártra

kiterjedő tagfelülvizsgálatok és párttisztítások kivételes intézkedések, a továbbiakban nagyobb figyelmet kell szentelni annak a feladatnak, hogy nap nap után rendszeresen munkálkodjunk a szervezeteknek a züllött, a párt szempontjából állhatatlan és a párt hitelét rontó elemektől való megtisztításán.

12. Jóvá kell hagyni a KB-nak és a KEB-nek azokról az intézkedésekről szóló határozatát, amelyek növelik a kommunisták tényleges felelősségét a szovjetekben végzett munkával vagy más társadalmi munkával összefüggő botlásokért.

II. A falusi pártszervezetek megerősítésére vonatkozó intézkedések

A falusi pártmunka megjavulása csak abban az esetben lehetséges, ha megerősítjük a falusi pártszervezetek összetételét, fokozzuk tevékenységüket, komoly mértékben megjavítjuk vezetésüket, s ha általában az egész párt több segítséget nyujt a falusi szervezeteknek. Különösen szükséges ez most, mégpedig a következő okoknál fogva: a falusi pártszervezetek még rendkívül gyengék, e szervezetek tagsága a legutóbbi évek folyamán kis mértékben frissült fel új belépőkkel, s egyes esetekben komoly tisztogatásra szorul; a jelenlegi körülmények között az eddiginél nagyobb politikai és gyakorlati felkészültségre van szükség.

Mindebből kiindulva, a falusi pártszervezetek megerősítése érdekében elengedhetetlenül szükségesek az alábbi intézkedések:

1. A falusi pártszervezeteket ki kell egészíteni és fel kell frissíteni olyanformán, hogy az egyes szervezetek erélyesebb munkát folytatnak a szegényparasztság élenjáró forradalmi elemeinek (közöttük a küldöttgyűlések iskoláját kijárt parasztnőknek), továbbá a mezőgazdasági munkásoknak és a középparasztok legjobb elemeinek a pártba való bevonása érdekében.

2. Különösen nagy szerepet kell játszania a falusi pártszervezetek megerősítése szempontjából annak, hogy a falusi komszomolaktívát fokozottabb politikai nevelésben és gyakorlati képzésben részesítjük, s gondoskodunk egész politikailag felkészült részének a pártba való bevonásáról.

3. Ezzel egysorban részleges tagfelülvizsgálatot kell végrehajtani azokban a járási (és kerületi) pártszervezetekben, ahol az tapasztalható, hogy a szervezetek tagjai között züllött és a párttól elszakadt, a pártot a parasztság szemében diszkreditáló elemek vannak. Ennek a tagfelülvizsgálatnak a falusi pártszervezetekben pártonkívüli parasztok bevonásával kell lefolynia, s a felülvizsgálathoz valóban felelős pártfunkcionáriusokat kell

kiküldeni. A KB-nak kiegészítő útmutatásokat kell adnia a falusi sejtek felülvizsgálatának lefolytatására vonatkozóan.

4. A falusi szervezetek pártoktatási munkájának fellendítése céljából legalább háromezer propagandistát kell kiküldeni a falvakba, s meg kell tenni a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy szeptember elsejéig felkészüljenek (ehhez igénybe kell venni többek között a szovjet- és pártfunkcionáriusokat képző iskolák meg a kommunista főiskolák képzettebb hallgatóit).

5. A kerületi pártbizottságok instruktor csoportjának megerősítése érdekében ugyaneddig az időpontig (szeptember elsejéig) a nagyobb pártszervezetekből legalább ezer pártmunkást kell kiküldeni. Meg kell állapítani, hogy helyes a legutóbbi moszkvai pártkonferenciának az a határozata, amely kimondta, hogy a vidéket a moszkvai fővárosi szervezet iskoláját kijárt felelős funkcionáriusokkal kell megerősíteni.

6. Végre kell hajtani a szovjet- és pártfunkcionáriusokat képző iskolák meg a falusi propagandistákat és olvasókör-vezetőket képző iskolák átszervezését, s a következő oktatási év kezdetéig meg kell tenni az ennek előkészítéséhez szükséges intézkedéseket.

7. Azokat a funkcionáriusokat, akiket falura szándékoznak küldeni, gondosan ellenőrizni kell. Határozottan csökkenteni kell az ideiglenes kiküldések számát.

Nagy súlyt kell helyezni arra, hogy olyan funkcionáriusokat küldjünk falura, akik ezt maguk is kívánják, s ezért a sajtóban és a pártgyűléseken megfelelő agitációt kell indítani az önkéntes falura utazás érdekében. A védnökséget vállaló szervezetek figyelmét különösen nagy nyomatékkal kell felhívni arra, hogy foglalkozzanak a falura készülő funkcionáriusok képzésével (köztük az önkéntesen vállalkozó funkcionáriusok képzésével is).

8. Helyesléssel kell fogadni a nagy proletár szervezetek (a leningrádi, moszkvai, tulai) kezdeményezését azon a téren, hogy a KB megfelelő határozata alapján fejleszteni akarják a védnökséget vállaló munkásszervezetek tevékenységét. Ugyanakkor, tekintettel a patronáló munka ismételten megállapított merőben helytelen, sőt egyszerűen megengedhetetlen formáira (könnyelmű politikai és vallásellenes propaganda, a patronáló kiküldetéseknek szórakozással való egybekapcsolása stb.), kötelezni kell a helyi pártbizottságokat, hogy folytassanak erélyes harcot az ilyen jelenségek ellen, s fosszák meg az ilyen patronáló szervezeteket az önálló falusi patronáló-munka jogától.

9. A Munkás-Paraszt Vörös Hadsereg Politikai Igazgatóságának különleges munkát kell folytatnia a katonai szolgálatukat ebben az évben befejező, s a falvakba visszatérő vöröskatonák között, abból a megfontolásból kiindulva, hogy valamelyes oktatásban kell őket részesíteni a falusi munkának a párt által kitűzött feladataival kapcsolatban.

10. A munkás- és parasztnők kérdésével foglalkozó osztályok falusi munkájában nagyobb mértékben kell összpontosítani a figyelmet arra, hogy ezeknek a szervezeteknek a politikai munkáját egybekapcsolják a parasztnőknek azzal a gyakorlati igényével, hogy a falu dolgozó nőinek gazdasági helyzete közvetlenül megjavuljon, s a parasztnőket bevonják a szovjetekbe, a szövetkezetekbe, a parasztbizottságokba stb.

11. A jelenlegi körülmények között feltétlenül célszerű a párt Szervezeti Szabályzatának megváltoztatása olyan értelemben, hogy a járási pártbizottságokat ne háromhavonként, hanem hathavonként válasszák. Ezt a határozatot jóváhagyás végett a következő pártkongresszus elé kell terjeszteni.

III. A párt összetételének megjavítása és a párt növekedésének szabályozása

A XIII. pártkongresszus óta eltelt év alatt a párt általában továbbra is normálisan növekedett, méghozzá főleg munkások belépésével. Meg kell azonban állapítani, hogy mindezideig még nem hajtottuk végre a XIII. pártkongresszusnak a párt összetételének szabályozása kérdésében hozott alapvető jelentőségű határozatát, azt a határozatot, amely szerint párttagságunk legalább 50%-ának közvetlenül a termelésben foglalkoztatott munkásokból kell kikerülnie, s ezért a konferencia kimondja, hogy a XIII. kongresszus e határozatának a párt növekedésének szabályozása terén továbbra is vezérfonalul kell szolgálnia.

Emellett, mint már mondottuk, feltétlenül ki kell egészíteni a falusi pártszervezeteket a falu legjobb, állhatatos, forradalmi, politikailag képzett dolgozóival, mezőgazdasági munkásokkal, szegényparasztokkal és a középparasztoknak a párthoz legközelebb álló elemeivel. Fel kell hívni a pártszervezetek figyelmét arra is, hogy szigorúan tartsák magukat a XIII. kongresszusnak ahhoz a határozatához, amely szerint alkalmazottaknak és értelmiségieknek a pártba való felvételénél szem előtt kell tartani mind a megállapított formális követelményeket, mindpedig a kongresszus határozatában felsorolt, s lényegileg abban összefoglalható követelményeket, hogy a párt új tagja képes legyen

tettekkel segíteni a pártot és a proletárdiktatúra szerveit. Egészében véve a párt további növelésének kérdésénél abból a feladatból kell kiindulni, hogy a pártnak a proletariátus valóban kommunista élcsapatának kell maradnia, s ezért a jelenlegi körülmények között nagyobb figyelmet kell fordítani a párt összetételének minőségi megjavítására, és valamennyi újonnan belépő párttaggal szemben ennek megfelelő követelményeket kell támasztanunk.

Ezeknek a megfontolásoknak alapján:

1. Ki kell mondani, hogy a közvetlenül a termelésben foglalkoztatott ipari munkásoknak a párt tagjelöltjei sorába lépésénél elég két, egyéves párttagsággal rendelkező párttag ajánlása. Meg kell tartani azt a kialakult gyakorlatot, hogy a pártba újonnan belépni kívánók jelöltségét a sejtek nyilvános gyűlésein kell megvitatni. Ezt a határozatot jóváhagyás végett a következő pártkongresszus elé kell terjeszteni.

2. A mezőgazdasági munkásoknál, földműveseknél és munkás- vagy parasztszármazású vöröskatonáknál a pártba való belépésük megkönnyítése érdekében csökkenteni kell az ajánlók számát és az ezektől megkövetelt párttagsági időt, mégpedig két, legalább kétéves párttagsági idővel rendelkező párttagra, s az ebbe a kategóriába tartozó új tagjelöltek jóváhagyását a kormányzósági pártbizottságok hatásköréből a kerületi (és körzeti) pártbizottságok hatáskörébe kell áttenni. Kötelezni kell a helyi vezető pártszerveket, hogy azokba a falvakba, ahol a parasztok és a mezőgazdasági munkások nagy számban kívánnak belépni a pártba, de nincsenek olyan párttagok, akiknek ajánlási joguk lenne — pártfunkcionáriusokat küldjenek ki, hogy ezek megismerkedjenek a pártba belépni kívánó parasztokkal, s ha megfelelnek a követelményeknek, megadják számukra a szükséges pártajánlást.

3. Fokozni kell a harcot a belépési nyilatkozatok (különösen a parasztok által beadottak) megvizsgálása körül tapasztalható huzavona, valamint a tagjelölteknél párttagnak való felvételük megengedhetetlen halogatása ellen.

4. Feltétlenül meg kell szüntetni a kampányszerű tömeges tagtoborzást, a városokban és a falvakban egyaránt.

5. Meg kell tiltani a helyi pártszervezeteknek, hogy a tagfelvételnél a felvételek előzetes kategóriákra osztása vagy a felvételre kerülők egyes kategóriái közötti százalékarány megállapítása alapján járjanak el.

6. A párt általános növekedésére és a pártépítés fokozottabb

szervezeti egyöntetűségének szükségességére való tekintettel feltétlenül célszerűtlen az, ha akár a városokban, akár a falvakban továbbra is fennállanak a közreműködők vagy szimpatizánsok bármi néven nevezendő külön szervezetei (a maguk külön gyűléseivel stb.).

IV. A komszomolról és a pionírszervezetekről

Az elmúlt év városban és falun egyaránt a komszomol jelentős gyarapodásának éve volt. A komszomolszervezetek folytatódó gyarapodása parancsolóan írja elő a komszomol vezető szervei és a párt számára, hogy javítsák meg a komszomol, s elsősorban a komszomolaktíva munkáját, továbbá, hogy javítsák meg és tegyék hatékonyabbá a komszomol pártvezetését. A komszomol a munkás- és parasztifjúság szervezete, s nem szabad akadályoznia a haladó munkás- és parasztifjúság minél nagyobb számú csatlakozása révén történő egészséges gyarapodását. Ugyanakkor a komszomol előtt mindig annak a feladatnak kell állnia, hogy megvalósítsa magának a komszomolnak, s a komszomol révén a munkás- és parasztifjúság nagy tömegeinek proletárvezetését. Ennek megfelelően nagyobb figyelmet kell fordítani arra, hogy a komszomol vezető kádereit helyesen osszák el a komszomolszervezetek között. Továbbá, gondoskodni kell a párt mellett hűségesen kitartó új komszomolvezetők képzéséről. Végül, gondoskodni kell arról, hogy a komszomolszervezetek gyakorlati munkájuk során valóban kövessék a párt vezetését, s ténylegesen a párt fő segítőtársai legyenek, különösen falun.

A komszomolnak a különböző, különösen a falusi szovjet-, szövetkezeti és más szervezetek munkájában való részvételével, továbbá a parasztságnak a szovjet törvények megmagyarázása és a szegényparasztság érdekében való helyes alkalmazása formájában nyujtott mindennapi segítséggel el kell érnie, hogy tekintélye a parasztok és a munkások szemében jelentősen megnövekedjen. Mindez annál is inkább szükséges, mert most a komszomol közvetlen vezetésével egyre hatalmasabb arányokat ölt a pionírszervezetek kiépítésére irányuló munka, aminek óriási jelentősége van a párt szempontjából.

Ezeknek a megfontolásoknak alapján:

1. A párt fő feladata a komszomol tekintetében az, hogy minden rendelkezésére álló eszközzel fokozza a komszomol szervezeteiben tömörült munkás- és parasztifjúság lenini nevelését, s ennek érdekében különösen nagy figyelmet kell fordítania a komszomolsajtó fejlesztésére: a vezető komszomolfolyóiraton

kívül központi komszomolnapilapot kell alapítani, meg kell javítani a helyi komszomolsajtót, nagyobb figyelmet kell fordítani a falu számára kiadott egész komszomolirodalomra.

Valamennyi helyi pártszervezetnek bizonyos számú pártpropagandistát kell kijelölnie a komszomol nevelőmunkájának ellátására. Emellett segíteni kell a komszomolt abban, hogy propagandistákat képezzen ki magának az ifjúságnak soraiból.

2. A komszomol (és a párt) vezető szerveinek figyelemmel kell kísérniök különösen a falusi komszomolszervezetek növekedését és összetételük szabályozását, el kell távolítaniok a komszomol hitelét rontó és teljesen fegyelmezetlen elemeket, s gondoskodniok kell a falusi komszomolsejtek fiatal mezőgazdasági munkásokból és szegényparasztokból álló gerincének megerősítéséről.

A komszomolba való felvétel mechanikus megtiltását, valamint a kategóriákra osztást és a százalékarány szerinti felvételt megengedhetetlennek kell tekinteni.

3. Ez év őszéig falura kell küldeni legalább kétezer komszomolfunkcionáriust a kerületi komszomolbizottságok instruktorcsoportjának és közvetlenül a járási komszomolszervezeteknek a megerősítésére, miután megfelelő előkészítő tanfolyamot végeztek. Ezt a munkát össze kell hangolni a pártvonalon történő megfelelő kiküldésekkel.

4. Elszánt harcot kell folytatni a komszomol tagjainak a szovjetek és más falusi szervezetek munkájába való illetéktelen beavatkozása, továbbá a vallásellenes propaganda megengedhetetlen módszerei ellen, s ebben a tekintetben meg kell tenni (az Oroszországi Lenini Kommunista Ifjúsági Szövetség Kormányzósági Bizottságai révén) a szükséges intézkedéseket, egyes helyi (falusi vagy járási) szervezetek feloszlatását is beleértve.

5. A komszomol munkájának legfontosabb kérdése ezidőszerint a komszomolaktívák megerősítése (jelenleg különösen a falun), s ennek érdekében:

a) helyesen kell megszervezni a komszomolkáderek nyilvántartását;

b) mindenképpen és rendszeresen elő kell segíteni a komszomolkádereknek, s a komszomol párttagokból álló magvának politikai és ideológiai fejlődését;

c) a komszomolkáderek közül egyre többet kell bevonni a párt soraiba.

6. A városi és falusi pionírszervezetek rendkívül gyors növekedése megköveteli, hogy a komszomol és a párt fokozott figyelemmel kísérje, s megjavítsa ezt a munkát.

Jelenleg különösen nagy szükség van olyan intézkedésekre, amelyek lehetővé teszik, hogy a felkészültebb párt- és komszomolfunkcionáriusok közül minél hamarabb nagyszámú vezető kádert képezzünk a pionírmozgalom számára.

7. A komszomol- és a pionírszervezetek munkájában egyaránt figyelmet kell fordítani arra, hogy magát a munkát helyes alapokra fektessük. Ezzel kapcsolatban erélyes harcot kell folytatni a komszomol- és pionírfunkcionáriusok túlterhelése ellen, s hatékony intézkedésekkel gondoskodni kell egészségük védelméről és normális fejlődésükről.

A SZÖVETKEZETEKRŐL

A Szovjetunió gazdasági építésének jelenlegi időszakát az jellemzi, hogy gyorsan fejlődnek az ország termelőerői. Döntő sikereket értünk el a Szovjetállam gazdasági építésének területén. A mezőgazdaság fellendülése és árutermelésének növekedése, a nagyipar gyors fejlődése, a közlekedés megjavulása, a munka termelékenységének emelkedése, a kereskedelmi forgalom kiszélesedése, a mezőgazdasági és ipari termékek árának kiegyenlítése tekintetében elért határozott előrehaladás, a bankóprés beszüntetése, s ezzel egysorban az állami költségvetés növekedése — ezek a Szovjetunió gazdaságának talpraállását jellemző legfőbb tények.

A szilárd valutára való áttérés és a szilárd pénzforgalom állandósítása új fejezet kezdetét jelenti a Szovjetunió gazdasági építésének terén, s szilárd alapot teremt a további gazdasági fejlődés számára.

A párt és a szovjet hatalom legfőbb feladata: a termelőerők fejlődésének további előmozdítása. A termelőerők fejlődése olyan körülmények között megy majd végbe, amikor számos iparágban már kimerültek vagy kimerülőben vannak a régi állótőke alapján történő továbbfejlődés lehetőségei. Ugyanakkor a mezőgazdaság fejlődése parancsolóan írja elő, hogy a háromnyomásos gazdálkodást minél hamarabb sokszakaszú vetésforgóval váltsuk fel, és áttérjünk a mezőgazdasági termelés fejlettebb módszereire. A párt és az állam előtt az a feladat áll, hogy megtartsuk a gazdaság helyreállításának elért ütemét, s ezt az ország ipari, közlekedési és mezőgazdasági állótőkéjének termelése és újratermelése terén alkalmazott megfelelő politikával kell biztosítani.

A termelőerők fejlődése azonban olyan körülmények között, amikor az áru- és pénzviszonyok tovább fejlődnek, új nehézsé-

geket is von maga után. Ugyanakkor, amikor a Szovjetunió gazdaságának szocialista elemei erősödnek, egyszersmind fejlődik és fejlődni fog a magántőke, s ezzel kapcsolatban részben kiéleződik és ki fog éleződni a gazdaság szocialista és kapitalista elemei közötti konkurrencia mind a városban, mindpedig különösen falun.

A falunak az új gazdasági politikára való áttéréssel elkezdődött rétegeződése a közeljövőben egyrészt a parasztság módos rétegeiből kifejlődő új paraszti burzsoáziának egy bizonyos ideig tartó további növekedésében és erősödésében, másrészt a falu szegényparaszti elemeinek proletarizálódásában nyilvánul majd meg.

Ezért az állam gazdaságpolitikai intézkedéseinek az egész népgazdaság szabályozása terén, különösen pedig a mezőgazdaság terén, feltétlenül számolnia kell ezzel a ténnyel. A párt és a szovjet hatalom általános politikájának népgazdaságunk szocialista elemeinek erősítésére és annak biztosítására kell irányulnia, hogy az állam kezében legyen a falun végbemenő valamennyi gazdasági folyamat tényleges ellenőrzése. E célból a parasztság zömének hitelellátása és támogatása érdekében többek között azokat a pótlólagos anyagi eszközöket kell igénybevenni, amelyekhez a felhalmozás ütemének meggyorsulása és a nemzeti jövedelemnek meg a költségvetési eszközöknek ebből fakadó növekedése következtében jutunk.

A termelőerők fejlődése, annak ellenére, hogy a város és a falu termelőerői egyaránt gyorsan fejlődnek — elégtelennek bizonyult, nem tette lehetővé a falu egész fölös lakosságának felhasználását. Ezért feltétlenül módot kell találnunk arra, hogy bekapcsoljuk a termelésbe a jelentős tömegű falusi munkaerőt. Ezt részint azáltal érhetjük el, hogy fokozzuk a mezőgazdaság belterjességét, tovább fejlesztjük az ipart, fejlesztjük a háziipart és az idényfoglalkozásokat, a mezőgazdaságban könnyítünk a bérmunkások alkalmazásának feltételein, illetőleg rövidlejáratú földbérletet biztosítunk, részint pedig azáltal, hogy áttelepítéseket szervezünk, és nagyarányú termelési segítséget nyujtunk a kisparaszti gazdaságoknak.

A szövetkezeteket a Szovjetunió egész gazdasági politikájával teljes összhangban kell fejleszteni.

Olyan viszonyok között, amikor az áruforgalom szabad, s a falvakban a kisárutermelés uralkodik, az állami üzemek és a falusi kisárutermelő közötti kapcsolat fő társadalmi-gazdasági formája a szövetkezet. Csak a szövetkezet biztosíthatja az állam számára annak lehetőségét, hogy a legmesszebbmenően ellen-

őrizze és szabályozza mind a kisüzemi mezőgazdasági termelést, mindpedig az ország áruforgalmát.

Ennek folytán a szövetkezetek fejlesztése most rendkívül nagy jelentőségre tesz szert.

Annak érdekében, hogy a szövetkezetek a lehető legnagyobb mértékben átfoghassák a falu egész gazdasági életét, a lakosság valamennyi mezőgazdasággal foglalkozó rétegének biztosítani kell a szövetkezetekben való részvétel jogát.

Ugyanakkor azonban gondoskodni kell arról, hogy a parasztság többsége irányító szerephez jusson a szövetkezetben, s ennek biztosítása érdekében a szövetkezeti szervezetek valamennyi formájának olyan korlátozásokat kell beiktatnia alapszabályzatába, amelyek garantálják, hogy a szövetkezetek vezetőségébe nem engednek be nyilvánvalóan kulák elemeket.

A párt munkáját és a különféle szegényparaszt és középparaszt szervezetek (kölcsönös segítségnyujtási bizottságok stb.) munkáját úgy kell folytatni, hogy biztosítani lehessen a lakosság kisparaszti és középparaszti rétegeinek érdekeit.

A szövetkezeti és állami kereskedelem nem tudja teljes mértékben lebonyolítani az ország növekvő áruforgalmát, s ennek folytán a kereskedelem területén jelentős hely marad a magántőke részesedése számára. A pártnak számolnia kell a kereskedelmi magántőkének ezzel a szerepével, s ugyanakkor teljes erővel harcolnia kell minden arra irányuló kísérlet ellen, hogy a jelenlegi kereskedelmi politikát úgy értelmezzék, mintha az a szövetkezetek tekintetében a párt és a szovjet hatalom álláspontjának megváltozását jelentené. A magántőkének ez a szerepe a kereskedelem terén nem csökkenti, hanem sokszorosan megnöveli a szövetkezetek, különösen a fogyasztási szövetkezetek előtt álló feladatokat, és, természetesen, parancsolóan írja elő, hogy még nagyobb figyelmet fordítsunk a szövetkezetek szükségleteire, s hogy a párt és az állam még határozottabban támogassa a szövetkezeteket.

Gondoskodni kell a szövetkezeteknek, különösen a mezőgazdasági szövetkezeteknek nyujtott hitelek olcsóbbá tételéről, ami egyik külön feltétele annak, hogy munkájuk sikeresen haladjon előre.

A szövetkezetek előtt álló feladatok megvalósításának — pénzügyi gazdálkodásuk rendbehozásának és a szövetkezeti eszközök felhalmozásának előmozdítása szempontjából lényeges szerepet játszanak a szövetkezeti bankok, s a pártnak éppen ezért kellő figyelmet kell fordítania erősítésükre és fejlesztésükre.

Ugyanakkor a szövetkezeteknek mindent el kell követniök annak érdekében, hogy minél hamarabb leküzdjék a szövetkezeteken belül észlelhető egészségtelen tüneteket, amelyek mindmostanáig legfőképpen abban nyilvánultak meg, hogy feladataikat nem tudják összhangba hozni a rendelkezésükre álló eszközökkel, hogy szervezeti formáik nem szilárdak, apparátusuk nem rugalmas, sokba kerül stb.

Annak, hogy a szövetkezetek jól működjenek, most döntő jelentősége van. E feladat megoldásától függ a szövetkezetek további fejlődése is.

Ezidőszerint a legveszélyesebb egészségtelen tünet az, hogy a különféle szövetkezetek (a mezőgazdasági-hitelszövetkezetek, a fogyasztási szövetkezetek és a kisipari szövetkezetek) tevékenységi köre összekeveredik. A továbbiakban biztosítani kell, hogy szigorúan elhatárolják egymás között tevékenységi körüket, különösen a fogyasztási és a mezőgazdasági szövetkezetek, s a mezőgazdasági szövetkezetek semmiesetre se foglalkozzanak a lakosság olyan cikkekkel való ellátásával, amelyek a személyes fogyasztást szolgálják.

A tevékenységi kör elhatárolása fő előfeltétele annak, hogy létrehozzuk az erős helyi mezőgazdasági és hitelszövetkezetek egységes hálózatát. Ennek az egységes hálózatnak, amely megmarad a mezőgazdasági szövetkezetek általános rendszerében, egyesítenie kell mind a hitelellátási és termelő tevékenységet, mindpedig az értékesítési és ellátási közvetítő műveleteket. A közvetlenül hitelre szánt eszközöket semmiesetre sem szabad felhasználni más műveletekre, s nem használhatók fel sem a helyi szövetkezetek, sempedig az országos egyesülések másirányú szövetkezeti tevékenységének hitelellátását szolgáló kölcsöntőkék fedezésére sem.

Ezzel kapcsolatban ki kell dolgozni a mezőgazdasági hitelszövetkezetek új alapszabályzatát.

A pártnak és az államnak a szövetkezeti szervek munkájának megjavításával, és azzal, hogy mindenféle kedvezményeket nyujtanak a szövetkezetek és a szövetkezeti tagok részére, biztosítaniok kell, hogy a lakosság egyre nagyobb és nagyobb tömegei csatlakozzanak a szövetkezetekhez. Ezeknek a szövetkezetekbe tömörült lakosság részére nyujtott kedvezményeknek egyáltalán nem az egész paraszti lakosság megsegítésére szánt állami eszközök igénybevételén kell alapulniok. Azokban az esetekben, amikor bizonyos országos intézkedéseket a szövetkezetekkel történt megegyezés alapján szövetkezeti szervek révén valósítanak meg, a szükséges feltételek létrehozásával biztosí-

tani kell, hogy a szövetkezetek a lakosságnak a szövetkezeteken kívül álló részét is figyelembe vegyék.

A szövetkezetek fejlődésének és annak, hogy a lakosság nagy tömegei tevékenyen kapcsolódjanak be a szövetkezeti mozgalomba, fő feltétele a szövetkezetek olyan szervezete, amely teljes mértékben biztosítja a választások szabadságát és a választott szerveknek a választókkal szembeni felelősségét és beszámolási kötelezettségét. A helyi párt- és szovjetszerveknek nem szabad megengedniök a szövetkezeti munkába való adminisztratív beavatkozást, és gondoskodniok kell a szövetkezeti alapszabályzat pontos betartásáról.

A pártszervezeteknek semmiesetre sem szabad megfeledkezniök arról sem, hogy falun a szövetkezeti mozgalomnak ugyanazt a nevelő szerepet kell betöltenie a falusi lakosság viszonylatában, mint amelyet a szakszervezet tölt be a pártonkívüli munkástömegek viszonylatában.

A helyi párt-, szovjet- és szakszervezeti szerveknek semmiesetre sem szabad a szövetkezeteket olyan feladatokkal, kötelezettségekkel és kiadásokkal megterhelniök, amelyek nem függenek össze közvetlenül a szövetkezetek tevékenységével, és amelyek megsértik a szövetkezetek alapszabályzatát.

A mezőgazdasági hitelszövetkezeteknek különösen nagy figyelmet kell fordítaniok a mezőgazdasági hitel megszervezésére, az értékesítésre, a beszerzésre és a mezőgazdasági termékek feldolgozására, mivel éppen ezáltal juthatnak el a parasztság széles rétegeinek tényleges közvetlen szövetkezeti tömörüléséhez. Ugyanakkor a mezőgazdasági hitelszövetkezeteknek a félig tönkrement, lónélküli parasztok támogatására kell sietniök, és segítségükre kell lenniök a talpraállásban, többek között azáltal is, hogy megszervezik a mezőgazdasági munka és a mezőgazdasági termelés kollektív szervezetének olyan formáit, mint az artelek, mezőgazdasági társulások, kolhozok, kommúnák stb.

A parasztgazdaság termelési pénzhitellel való ellátásának és a parasztgazdaságban felhalmozódó anyagi eszközök olyan felhasználásának, amely összhangban van az általános gazdasági politikával, fő feltétele az, hogy a mezőgazdasági hitelszövetkezetek nagy arányokban összpontosítsák a parasztok megtakarított pénzét.

A falu termelőerőinek fejlődése a legszorosabban összefügg a háziipar és az idényfoglalkozások fejlődésével, melyek egyes vidékeken a parasztlakosság jövedelmének jelentős forrását képezik. Ebből következik a kézművesipari szövetkezetek óriási jelentősége.

A szövetkezetek csak abban az esetben oldhatják meg sikeresen az előttük álló feladatokat, ha a párt az eddiginél nagyobb mértékben bocsát rendelkezésükre a szövetkezeti munkához, a szövetkezetek fejlesztéséhez értő funkcionáriusokat.

A pártszervezeteknek el kell kerülniök a funkcionáriusok ideoda dobálását, mind a szövetkezeteken belül, mindpedig a szövetkezeti munka területéről más munkaterületekre.

Különösen ügyelniök kell a pártszervezeteknek akkor, amikor szövetkezeti munkára emelnek ki párttagokat, s teljes erővel kell harcolniok az olyan kísérletek ellen — akárhonnan indulnak ki —, hogy a szövetkezeteket nem közvetlenül szövetkezeti munkával foglalkozó elvtársak ideiglenes odavezénylésére használják fel.

A szövetkezeti munka rendes kerékvágásba terelése és a lakosság nagy tömegei részéről a szövetkezetek iránt megnyilvánuló bizalom erősítése szempontjából most különösen nagy jelentőségre tesz szert a szövetkezeti szervekben előforduló visszaélések, sikkasztások és rossz gazdálkodás elleni harc.

A pártnak és a szövetkezeti szerveknek arra kell törekedniök, hogy párttagokból és pártonkívüliekből állandó szovjet szövetkezeti káderekét neveljenek, olyanokat, akik megértik a szovjet hatalom általános feladatait, s teljes mértékben megfelelnek a szövetkezeti munka gyakorlati követelményeinek. Ezen a téren, tudniillik az új szövetkezeti funkcionárius káderek kialakítása terén, jelentős szerepet kell játszania annak, hogy a nőket bevonjuk a szövetkezeti munkába.

A mezőgazdasági és a hitelszövetkezetekről

A parasztgazdaság fejlesztésére és észszerűsítésére, valamint a parasztságnak a gazdasági építésbe való fokozottabb bevonására irányuló intézkedések között a fő helyet a mezőgazdasági és a hitelszövetkezetek szervezeti és gazdasági erősítésének és továbbfejlesztésének kell elfoglalnia.

1. A mezőgazdasági és a hitelszövetkezetek legsürgősebb feladatai a következők:

a) a szövetkezeti hitel megszervezése;

b) a mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének megszervezése, a falu fejlődő árutermelése alapján;

c) a kollektív földművelés legkülönfélébb formáinak, mint a különböző típusú kolhozok, kommúnák stb. fejlesztése;

d) a nagy paraszttömegek ellátása termelési eszközökkel.

A mezőgazdasági hitel, az ellátás, a feldolgozás és az értéke-

sítés megszervezése révén meg lehet teremteni azokat a feltételeket, amelyek alapján a szovjet állam hatalmas arányokban befolyásolhatja az egyes elszigetelt parasztgazdaságok termelési folyamatait.

A mezőgazdasági szövetkezeteknek egyrészt a speciális mezőgazdasági társulások irányában, másrészt a mezőgazdasági hitelszövetkezetek irányában kell fejlődniök.

A mezőgazdasági hitelszövetkezetek, hiteltevékenységüket tekintve, a mezőgazdasági hitelszervezet általános rendszerének (amelynek élén a Központi Mezőgazdasági Bank áll) helyi hálózatát alkotják, ami viszont értékesítési, beszerzési és termelő tevékenységüket, továbbá a szövetkezetek instruálásával kapcsolatos munkájukat illeti, a mezőgazdasági szövetkezetek rendszerébe tartoznak.

A pártnak a helyi szövetkezetek minden módon való támogatását és erősítését illetően korábban elfogadott irányelvei továbbra is teljes mértékben érvényesek. Harcolni kell azonban az országos szövetségek figyelmen kívül hagyásának formájában esetleg jelentkező káros elhajlások ellen.

Minden lehető módon elő kell mozdítani a legaktívabb haladó gondolkodású parasztok bevonását a mezőgazdasági és hitelszövetkezetek választott szerveibe, különösen a helyi szövetkezeti hálózat viszonylatában. A helyi szerveknek nem szabad megengedniök az adminisztratív beavatkozást a szövetkezetek tevékenységébe, különösen ami tevékenységi körük átszervezését, kerületi felosztását, egybeolvasztását, különválasztását, megosztását vagy a szövetkezetekről szóló törvény által elő nem írt korlátozását illeti.

2. Az a gyakorlat, hogy speciális mezőgazdasági termelő- és értékesítőszövetkezeti szovetségeket alakítottak, bevált, s ezt folytatni és fejleszteni kell. A helyi szövetkezeteknek és az országos szövetkezetek fiókjainak hálózatát illetően azonban a specializálást nagy óvatossággal kell végrehajtani, s számításba kell venni a hálózat kiterjedtségét és az egyes vidékek gazdasági sajátosságait, nehogy az egész rendszert meggyengítsük.

3. A parasztgazdaságok hitelellátását szolgáló helyi szövetkezet fő típusának a közvetítő funkciót teljesítő mezőgazdasági hitelszövetkezetnek kell lennie. E szövetkezetek fő tevékenységének a parasztság megtakarításainak betétek formájában történő begyűjtésére és hitelműveletekre kell irányulnia.

A szövetkezetek közvetítő-kereskedelmi műveleteket csak tagjaik megbízásából végezhetnek. Kereskedelmi és termelési műveleteket saját számlájukra csak akkor végezhetnek, ha erre

külön tőkéjük van. Csak az ilyen szövetkezet végezhet betétműveleteket a betevők kockázata nélkül. A mezőgazdasági hitelszövetkezeteknek fogyasztási cikkekkel semmiesetre sem szabad kereskedniök.

4. A mezőgazdaság kollektivizálására nagyobb figyelmet kell fordítani, mint eddig. A legkülönbözőbb típusú kolhozok (szövetkezetek, artelek és kommúnák) szervezetének biztosítania kell a szövetkezetek árutermelésének fejlődését, és az önálló gazdaságos elszámolás elvén kell alapulnia. Gondoskodni kell a kollektív gazdaságok fokozottabb hitelellátásáról és mezőgazdasági termékeik értékesítéséről. A földrendezési szerveknek munkájuk során elsősorban a parasztságnak a gazdálkodás kollektív formáira áttérő részénél kell kielégíteniök a földrendezés terén mutatkozó szükségleteket.

Különösen nagy jelentőségű a kollektív gazdaságok technikai felszerelésének magasabb szinvonalra emelése, s ennek érdekében meg kell javítani élő és holt felszereléssel való ellátásukat.

5. A mezőgazdasági és a hitelszövetkezetek rendszerén belül gondoskodni kell számos olyan intézkedés végrehajtásáról, amelyek egészségesebb alapokra fektetik az egyes szövetkezetek működését:

a) meg kell valósítani a fogyasztási és a mezőgazdasági szövetkezetek tevékenységi körének teljes elhatárolását;

b) a gazdasági tevékenységet kezdetben néhány gazdasági ágra kell összpontosítani, s feltétlenül az önálló gazdaságos elszámolás alapján a meglevő eszközöknek megfelelően kell folytatni;

c) biztosítani kell az egész munka tényleges jövedelmezőségét;

d) végre kell hajtani az általános költségek további csökkentését, s az igazgatóság fizetett tagjainak számát, különösen a helyi szövetkezetek hálózatában, ahol csak lehet, egyre kell csökkenteni;

e) be kell vezetni a legszigorúbb hitelfegyelem elvét;

f) a leghatározottabban érvényt kell szerezni annak az elvnek, hogy minden szövetkezeti szervezet felelős valamennyi magáravállalt kötelezettségért, tekintet nélkül az igazgatási szervek váltakozására;

g) fokozni kell a mezőgazdasági szövetkezetek országos szövetségeinek szervező, instruáló és felügyeleti tevékenységét.

6. Feladatunkul kell kitűznünk, s teljes mértékben el kell érnünk, hogy a lakosság anyagi eszközeit részjegyek formájában vagy más formában biztosítsuk a mezőgazdasági és a hitelszövetkezetek tőkéje számára. A szövetkezeti tevékenység gyakorla-

tában szigorúan biztosítani kell a betétek titkosságának törvény által megállapított védelmét. Biztosítani kell a szövetkezeti tőke növekedését a nyereség révén. A helyi szövetkezeteknek feladatul kell maguk elé tűzniök annak elérését, hogy a parasztság hitelezzen szövetkezeteinek, hitelbe adja át értékesítésre gazdaságának termékeit, és fizessen előleget, ha valamilyen felszerelési tárgyat megrendelt. Külön törvényt kell hozni annak teljes biztosítására, hogy a lakosság hiteltámogatására szánt eszközöket, akár a mezőgazdasági hitelre előirányzott összegekről, akár a lakosság részjegybefizetéseiből vagy betéteiből származó összegekről van szó, minden tekintetben mentesítsék a mezőgazdasági szövetkezetek szövetségeinek és más szervezeteknek bármiféle kezességi kötelezettségei, továbbá a hitelszövetkezetek közvetítő műveleteivel kapcsolatos kezességi kötelezettségek alól, kivéve azokat az eseteket, mikor ezekből az összegekből külön alapot létesítenek a mezőgazdasági szövetkezetek szövetségében való részvételhez szükséges részjegyek beszerzésére.

7. A mezőgazdasági és a hitelszövetkezetek saját pénzalapjainak minél gyorsabb megteremtése érdekében a jelenlegi körülmények között helyesen megszervezett állami pénzügyi segítségre van szükség, amit a lakosság pénzeszközeinek igénybevételével összeegyeztetve kell megvalósítani. A mezőgazdasági hitelszövetkezetek tőkéjének növelését olyanformán kell elérni, hogy központi és helyi eszközökből hosszúlejáratú kölcsönt folyósítanak számukra az alaptőke emeléséhez, olyan szerződések alapján, melyek meghatározzák e kölcsönök törlesztésének feltételeit. Ami a mezőgazdasági szövetkezeteknek a bankok és az állami ipar részéről történő hitelellátását illeti, ennek azon az elven kell alapulnia, hogy a mezőgazdasági szövetkezetek a lehető legnagyobb kedvezményben részesüljenek, és teljes mértékben kihasználhassák szervezeti és gazdasági lehetőségeiket.

8. A mezőgazdasági hitel fejlesztésére és hatékonyabbá tételére irányulo számos állami rendszabály megvalósítása terén a Központi Mezőgazdasági Bank mellett különösen fontos szerepet játszanak a helyi mezőgazdasági bankok és mezőgazdasági hiteltársulatok. A Központi Mezőgazdasági Banknak, a helyi mezőgazdasági bankoknak és mezőgazdasági hiteltársulatoknak a földművelésügyi szervekkel, meg a mezőgazdasági és hitelszövetkezetek rendszerével teljes egyetértésben kell dolgozniok, s gondoskodniok kell mind a helyi, mindpedig az országos szövetkezeti hálózat erősítéséről.

9. A Központi Mezőgazdasági Bank, a helyi mezőgazdasági bankok és mezőgazdasági hiteltársulatok hiteltevékenységének

közvetlenül a mezőgazdasági hitelszövetkezetek helyi hálózatára kell támaszkodnia. A helyi szövetkezetek hitelellátásának a szokásos bankelvek alapján kell történnie, s ennél a hitel rendeltetésének célszerűségéből és a hitel olcsóbbá tételének szempontjából kell kiindulni. Mezőgazdasági hiteltársulatokat legalább területi, kormányzósági (nagy körzeti) méretekben kell létrehozni, s tevékenységükben egyaránt támaszkodhatnak saját osztályaikra vagy képviseleteikre, és a mezőgazdasági szövetkezetek kerületi szövetségeire.

10. Az állami ipar és az állami kereskedelem szerveinek a nyersanyagbeszerzés és a mezőgazdasági termeléshez szükséges ipari termékek értékesítése terén, minden esetben szerződéses alapon, igénybe kell venniök a mezőgazdasági szövetkezetek rendszerét. A kereskedelem és az ipar szabályozását végző állami szerveknek tartózkodniok kell attól, hogy olyan utasításokat adjanak a szövetkezeteknek, amelyek ezekre nézve hátrányos ügyletek lebonyolítását vonják maguk után.

11. A mezőgazdasági szövetkezetnek élnie kell a külkereskedelmi monopóliumról szóló törvény alapján számára biztosított joggal, amely szerint önállóan szállíthat a külső piacra, s egyszersmind minél nagyobb mértékben érdekeltté kell tennie a helyi szövetkezeteket és a szövetkezetekbe tömörült parasztTömegeket a külkereskedelem fejlesztésében.

A kisipari szövetkezetekről

I. A háziipar, a kisipar és a kézművesség különböző ágainak rendkívül nagy jelentősége van, és még hosszú időn át rendkívül nagy jelentősége lesz a Szovjetunió gazdasági életében. A belső (paraszti és városi) piacra termelő háziipar és kisipar fejlesztése egyrészt előmozdítja azt, hogy az állami nagyipar több segítséghez jusson félkészítmények előállítása, illetve megmunkálása útján, másrészt pedig lehetővé teszi a falu munkaerőfölöslegének fokozottabb foglalkoztatását ilyen, egyes vidékeken a parasztok fő jövedelmi forrását képező munkával.

Ezért a pártnak és az államnak több figyelmet kell fordítania a háziiparral, s a háziiparosok és kismesterek szövetkezetekbe tömörítésével kapcsolatos kérdésekre, mint eddig.

A szövetkezetekbe tömörítés feladatát csak abban az esetben lehet sikerrel megoldani, ha a háziipari és kisipari szövetkezetek ellátják az iparosokat munkával, növelik az iparosok keresetét és megjavítják munkakörülményeiket.

II. Mindeme megfontolások alapján jogi téren sürgős intézkedésekre van szükség, nevezetesen:

1) A dolgozó háziiparosokat és kismestereket ezentúl nem kell a nemdolgozó elemek közé számítani.

2) Biztosítani kell számukra, hogy tényleg élhessenek választójogukkal.

3) Be kell vonni őket a szovjetszervek és a szovjet közélet szerveinek munkájába.

4) A termeléstől ideiglenesen elszakadt kisipari munkásoknak meg kell hagyni a szakszervezeti tagsági jogot.

III. Szervezeti téren ki kell küszöbölni a fennálló kisipari szövetkezetek hiányosságait, mégpedig a következőképpen:

1) Egészen pontosan meg kell határozni a kisipari szövetkezetek egyes láncszemei közötti kölcsönös viszony és szervezeti kapcsolat formáit.

2) A fennálló országos szövetkezeti szervezeteket, a vegyes és a tisztán kisipari szövetkezeteket egyaránt, felül kell vizsgálni abból a szempontból, hogy ténylegesen szolgálják-e a kisiparosság szükségleteit.

3) A helyi szövetkezeti hálózat viszonylatában meg kell szervezni a háziiparosok és egyedül dolgozó kisiparosok általános szövetkezeteinek legegyszerűbb formáit, s ugyanakkor harcolni kell az ellen, hogy álszövetkezetek alakuljanak.

4) Minden szövetkezeti tagot be kell vonni az aktív munkába a kisipari szövetkezetek valamennyi láncszemében, az önkéntesség, az önállóság és az alapszabályok szigorú betartása alapján.

5) A szövetkezetek egész tagságának meg kell kapnia a maga részét a különböző műveletekből származó haszonból, s fokozni kell az egyes tagok anyagi érdekeltségét a kisipari szövetkezetek munkájában.

6) A szövetkezetek munkáját elsősorban a kisipar legfontosabb ágaira kell összpontosítani.

7) Következetesen meg kell valósítani a szigorú önálló gazdaságos elszámolás elvét.

8) Minden lehető módon csökkenteni kell az általános költségeket.

9) Fokozni kell a helyi kisipari szövetkezetek instruálását és szükségleteik szervezeti úton történő kielégítését.

10) Szigorúan valóra kell váltani azt az elvet, hogy minden szövetkezeti szervezet teljes mértékben felelős a vállalt kötelezettségek teljesítéséért.

11) Különösen nagy figyelmet kell fordítani a háziipart űző nők szövetkezetekbe tömörítésére.

IV. A kisipari szövetkezetek pénzügyi helyzetének megjavítása céljából a kisipari szövetkezetek saját pénzeszközeinek növelésén kívül feltétlenül szükség van a következőkre:

1) Az államnak külön költségvetési és hitelkeretet kell megállapítania a kisipar különböző ágainak támogatására és fejlesztésére, az egyes ágak népgazdasági jelentőségének arányában.

2) Fokozni kell a kisipari szövetkezetek bankhitelellátását az idényhez. a megtérülés gyorsaságához és az egyes foglalkozási ágak egyéb sajátosságaihoz képest.

3) A megfelelő állami szerveknek nyersanyagokat vagy félgyártmányokat kell a kisipari szövetkezetek rendelkezésére bocsátaniok, hitelbe.

V. A gazdasági intézkedések terén a következőket kell megvalósítanunk:

1) A falusi és városi dolgozó háziiparosoknak és kézműveseknek adókedvezményeket kell biztosítani.

2) Elő kell mozdítani a háziipari és a kisipari árutermelés növekedését, s ennek érdekében többek között elő kell segíteni a háziipari és kisipari készítmények exportját, továbbá azt, hogy a kisiparosokat részint a Szovjetunió állami ipara révén, részint import útján a kisipari üzemek számára szükséges szerszámokkal és eszközökkel lássák el.

3) Olyan árpolitikát kell folytatni, amely a háziipari és kisipari termékek olcsóbbátételére törekszik, ugyanakkor azonban nem megy a háziiparosok és kisiparosok rendes keresetének rovására.

4) A kisipari szövetkezeteknek saját anyagi eszközöket kell felhalmozniok, és növelniök kell alaptőkéjüket.

5) A kisiparosokat buzdítani kell arra, hogy segítsék szövetkezeteiket később megtérülő munka hitelezésével.

6) A fakitermelő szövetkezeteknek — egyebek között — a fakitermelő trösztökkel egyenlő jogokat kell biztosítani az évente kijelölt vágásterületekre, s felül kell vizsgálni a fakitermelési díjat és a faáruk árszabását.

VI. A kisipari szövetkezetek és az állami ipar között szoros összhangra van szükség. Az ipar és az állami kereskedelem szerveinek a kisiparosok tekintetében abból kell kiindulniok, hogy támogatni kell a kisipar különböző ágainak fejlődését, és nem szabad megengedni a kisiparosokra nézve veszteséges ügylete-

ket. Nevezetesen, az alábbi szempontok következetes érvényesítésére van szükség:

1) Megrendeléseket kell adni a kisipari szövetkezeteknek az állami ipar és az állami szervek számára szükséges cikkekre.

2) Az állami iparnak igénybe kell vennie a kisipari szövetkezeteket saját gyártmányainak előkészítésére, illetve kikészítésére.

3) Az állami ipar terveibe fel kell venni a háziipar és a kisipar különböző ágainak ellátását.

4) A nem működő ipari üzemeket elsősorban kisipari szövetkezeteknek kell átengedni, bérlet formájában.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani a háziiparra és a kisipar különböző ágaira a nemzetségi köztársaságokban és a Szovjetunió határterületein.

A fogyasztási szövetkezetekről

1. Az elmúlt év bebizonyította, hogy helyesen jártunk el, amikor a fogyasztási szövetkezeteket az önkéntes tagság bevezetésével új alapokra fektettük, mert ezáltal a szövetkezetek komoly pozitív eredményeket értek el.

Most elsősorban a szövetkezetek minőségi megjavításáról, a meglevő szövetkezeti hálózat megszilárdításáról, munkájának elmélyítéséről, a szövetkezetekbe tömörült lakosságnak a fogyasztási szövetkezetek munkájába való fokozottabb bevonásáról és a fogyasztási szövetkezetek további gazdasági és pénzügyi megerősödéséről kell gondoskodni.

2. Az állami iparnak a fogyasztási szövetkezeteket továbbra is az áruelhelyezés döntő tényezőjének, legfontosabb eszközének kell tekintenie, áruit elsősorban a fogyasztási szövetkezetek útján kell elhelyeznie, s a magántőkét az áruelhelyezésnél olyan mértékben kell igénybe vennie, amilyen mértékben a szövetkezetek nem képesek az egész áruforgalom lebonyolítására. A szövetkezeteknek feltétlenül előnyösebb hitel- és elszámolási feltételeket kell biztosítani, mint a magántőkének.

3. A szövetkezeti kereskedelem áruválasztékát teljes összhangba kell hozni a lakosság nagy tömegeinek szükségleteivel. Ennek érdekében az állami iparnak a legközelebbi időben fel kell számolnia a kényszerválaszték rendszerét; ennek a rendszernek teljes felszámolásáig a fogyasztási szövetkezeteknek, az állami kereskedelem mellett, elsőbbségi jogot kell biztosítani az árukiválasztás terén.

A szövetkezetek tagjainak minél jobb kiszolgálása és a szö-

vetkezeti tevékenység felélénkítése céljából a szövetkezeti kereskedelem áruválasztékának megállapításába be kell vonni közvetlenül magát a szövetkezetekben tömörült lakosságot.

4. A fogyasztási szövetkezetek fő feladata — a szövetkezeti forgalom további fejlesztése — csak akkor valósítható meg, ha a szövetkezeti kereskedelmet annak az elvnek alapján vezetik, hogy el kell kerülni a veszteséget és teljes mértékben biztosítani kell a szövetkezetnek hitelezett összegek visszafizetését.

5. Ugyanakkor a szövetkezeteknek olyan áron kell árusítaniok, amely elősegíti az átlagos piaci árak esését, s egyszersmind harcolniok kell a nagykereskedelmi és kiskereskedelmi árak közötti különbség lehető legmesszebbmenő csökkentéséért.

6. A veszteségmentes szövetkezeti kereskedelem a piaci árak egyidejű esésével elsősorban olymódon érhető el, hogy csökkentik az általános költségeket, amelyek még mindig magasak és további csökkentésre szorulnak.

A szövetkezetek valamennyi szervének haladéktalanul olyan gyakorlati rendszabályokat kell kidolgozniok és megvalósítaniok, amelyek lehetővé teszik az általános költségek minél nagyobb arányú és minél gyorsabb csökkentését. Különösen a helyi fogyasztási szövetkezetek hálózatában a minimumra kell csökkenteni, s ahol csak lehet, egyetlen fizetett funkcionáriusra kell korlátozni a fizetett igazgatósági tagok számát.

7. A fogyasztási szövetkezetek választott szervei szigorú beszámolási kötelezettséggel és felelősséggel tartoznak választóiknak. Ahhoz, hogy biztosítani lehessen a munka teljes felelősséggel végzését és a lakosság bizalmának megnyerését, a választott szerveknek az alapszabályzatban megállapított időre meg kell tartaniok felhatalmazásukat.

8. A fogyasztási szövetkezetek egész rendszerében érvényesíteni kell azt az elvet, hogy a szövetkezetnek elsősorban saját tagjai érdekében kell munkálkodnia. Ezért a fogyasztási szövetkezetek tekintsék egyik fő feladatuknak tagjaik szükségleteinek számbavételét, e szükségletek minél teljesebb kielégítése, továbbá annak érdekében, hogy tagjaik számára tényleges anyagi kedvezményeket nyujtsanak.

9. A párt útmutatásainak megfelelően minden lehető módon támogatni és erősíteni kell a helyi fogyasztási szövetkezetek hálózatát, ugyanakkor pedig harcolni kell az olyan káros elhajlások ellen, amelyek semmibe veszik az országos szövetségeket, és törekedni kell arra, hogy ezek fokozottabb mértékben teljesíthessék szervező, instruáló és felügyeleti funkcióikat.

10. A fogyasztási szövetkezetek mostanáig jelentős javulást

értek el az áruforgalom meggyorsítása terén. A továbbiakban arra kell törekedni, hogy azokon a helyeken, ahol az áruforgalom meggyorsításának feladata kellő mértékben megvalósult, megtartsák a szövetkezeti áruforgalom már elért gyorsaságát, és magukkal ragadják az ebből a szempontból lemaradó kerületeket.

11. A leghatározottabban hadat kell üzenni annak a káros következményekkel járó jelenségnek, hogy a fogyasztóknak nyakrafőre hiteleznek, ami egyrészt a szövetkezet meggyengülésére vezet, másrészt rendkívül nehéz helyzetbe hozza a részjegytulajdonosokat. Többek között véget kell vetni a felelős (választott és fizetett) szövetkezeti, szovjet- stb. funkcionáriusoknak való hitelezéssel kapcsolatban előforduló visszaéléseknek. Ugyanakkor általában megengedhetőnek kell tekinteni a szövetkezeti tagoknak való hitelezést, mind városokban, mindpedig a falvakban, különösen a magánkereskedőknek a munkásokat és parasztokat minden esetben kiuzsorázó áruhitelei elleni harc céljából. A fogyasztási szövetkezetek saját belátásuk szerint hitelezzenek továbbra is az egyes munkásoknak és parasztoknak, ugyanakkor azonban ki kell tűzni a hitel rendezésének feladatát olyan értelemben, hogy biztosítani kell a hitelbe vett áru megfizetését, s korlátozni kell a hitelezést a választék, az összeg és a fizetési határidő tekintetében.

12. A fogyasztási szövetkezeteknek fokozottabb részvételt kell biztosítani a fogyasztási cikkek importjában.

13. A szövetkezetek pénzügyi helyzetének megszilárdítása érdekében mindenekelőtt nagyobb mértékben kell igénybe venni a szövetkezet céljaira magának a lakosságnak az anyagi eszközeit, részjegyeket kell elhelyezni, bizonyos célra történő befizetéseket kell gyüjteni, továbbá szövetkezeti tőkét kell felhalmozni.

14. Meg kell azonban állapítani, hogy a növekvő áruforgalom a szövetkezetek kereskedelmi tőkéjének gyorsabb arányú növelését teszi szükségessé, és hogy a szövetkezetek ezt csupán saját eszközeikkel a legközelebbi időben nem képesek elérni, s ezért növelni kell a helyi szövetkezetek alaptőkéjét és forgótőkéjét olyanformán, hogy erre a célra az állami költségvetés keretében hosszúlejáratú kölcsönöket folyósítunk számukra. Ugyanakkor növelni kell a hitel- és kereskedelmi szervezetek által nyujtott hiteleket is, a szövetkezetek forgalmának és saját pénzeszközeinek arányában.

15. A hitelek időtartamát és feltételeit az áruk megtérülése-

nek idejével és azzal a vidékkel összeegyeztetve kell megállapítani, amelyben a kölcsönt felvevő szövetkezet működik.

A szövetkezetek részére nyujtott hitelnél kötelező feltételnek kell lennie a hitelfegyelem legszigorúbb érvényesülésének, a hitelben részesült szövetkezetek és vezetőik olyan értelmű teljes felelősségének, hogy a kölcsönt céljának megfelelően használják fel, kötelezettségeik határidőre való teljesítésének és a szövetkezet fizetőképességével való megegyezésnek.

AZ EGYSÉGES MEZŐGAZDASÁGI ADÓRÓL

1. Egyrészt az állami ipar valamennyi ágának erősítése és helyreállítása, s ezzel kapcsolatban termelésének növekedése és az áruk árának leszállítása, másrészt a mezőgazdaság talpraállása és fejlődése, amivel párhuzamosan növekedett a mezőgazdaság árutermelése és a parasztság vásárlóereje — szélesebb és szilárdabb alapokra fektette az ország gazdasági vérkeringését. Ez elsősorban és legszembetűnőbben az állami költségvetés összetételén és méretein mutatkozott meg. Évről évre állandóan nő az állam jövedelme; évről évre állandóan növekednek az adókból és egyéb forrásokból származó bevételek; ezzel szemben a papírpénzkibocsátás, ami a jelenlegi hároméves időszak első évében még a költségvetési bevételek körülbelül egyharmadát tette, az ezidei költségvetésben már nem szerepel. A népgazdaság további fejlődése, és ennek alapján az állami költségvetés további megszilárdulása és növekedése minden kétségen felül áll.

2. A pénzreform végrehajtása és a szilárd valuta bevezetése azzal az eredménnyel járt, hogy megszüntek a papírpénzkibocsátással együttjáró terhek, s a lakosság könnyebben teljesítheti adókötelezettségeit. Az állam pénzügyi erőforrásainak növekedése lehetővé teszi, hogy már most felvessük azt a kérdést, hogyan lehet tovább könnyíteni az állami adót fizetők bizonyos kategóriáinak adóterheit. A párt az ország általános érdekeit, a honvédelemre, továbbá az ország kulturális és gazdasági szükségleteinek kielégítésére fordított állami kiadások elkerülhetetlen növekedését szem előtt tartva, a legnagyobb óvatossággal nyúl ehhez a kérdéshez, s ugyanakkor azon a véleményen van, hogy elsősorban az egységes mezőgazdasági adóra kell összpontosítania figyelmét, ami az állam pénzügyi helyzete szempontjából lehetséges, és a parasztság érdekében feltétlenül szükséges. A párt lehetségesnek tartja, hogy az egyre belterjesebbé váló, az állattenyésztés fejlesztésének és az ipari növények mind na-

gyobb arányú termesztésének útjára lépett mezőgazdaságban szükséges felhalmozás megkönnyítése érdekében, továbbá a parasztság helyzetének korszerű és a mezőgazdaság feladatainak megfelelő felszereléssel, gépekkel, szerszámokkal, tenyészállatokkal, nemesített vetőmaggal stb. való ellátása útján történő könnyítése érdekében már a jövő költségvetési évtől kezdve jelentősen leszállítsuk, összesen 280 millió rubelben állapítsuk meg az egységes mezőgazdasági adó teljes összegét, s helyeseknek ismeri el azokat a határozatokat, amelyeket a Szovjetunió Népbiztosi Tanácsa és a Szovjetunió Központi Végrehajtó Bizottságának legutóbbi ülésszaka ebben a kérdésben hozott. Ugyanigy helyesnek ismeri el a párt a Szovjetunió Központi Végrehajtó Bizottságának azt a határozatát, amely szerint az egységes mezőgazdasági adóból származó bevételekből 100 millió rubelt a járási költségvetések kiegészítésére kell fordítani, e költségvetések szilárdabb alapokra fektetése, s a járások politikai és gazdasági fejlődésének előmozdítása céljából.

3. Az egységes mezőgazdasági adóról szóló törvény végrehajtása során a végéhez közeledő költségvetési évben szerzett tapasztalatok azt mutatták, hogy ebbe a törvénybe haladéktalanul olyan helyesbítéseket kell beiktatni, amelyek kiküszöbölik az adóteher helytelen elosztásának lehetőségét, és az adót teljes összhangba hozzák az egyes gazdaságok teljesítőképességével, a mezőgazdálkodás feltételeivel és sajátosságaival, olyanformán, hogy

a progresszív adókivetés teljes mértékben biztosítsa a szegényparasztok és a középparasztok érdekeit, lehetővé tegye a parasztgazdaság további fejlődését;

az a kulcs, amelynek alapján a jószág szántóföldre való átszámítása történik, ne akadályozza az állattenyésztés fejlődését;

az adókulcs megállapításának ideje és módja lehetővé tegye a parasztnak a ráeső adó idejekorán való kiszámítását, és kizárja az olyan eseteket, amikor a gyengébb termést elért vidékeken kieső adót a közepes és bő termést felmutató vidékek rovására kell biztosítani;

az adófizetés megállapított határidejét, és e határidőn belül az adókulcsot ne változtassák meg, nehogy a gazdálkodás tervszerűsége ilymódon felboruljon, s a paraszt váratlanul, nem a megfelelő időben, elhamarkodva és áron alul kényszerüljön értékesíteni munkájának termékeit;

a törvénybiztosította kedvezményeket az adó behajtása előtt, ne pedig utána adják meg.

A párt a fentiek figyelembe vételével helyeseknek ismeri el a

Szovjetunió Központi Végrehajtó Bizottságának mindazokat a határozatait is, amelyek az érvénybenlevő törvény fent körvonalazott helyesbítéseinek elérésére irányulnak.

4. Az egységes mezőgazdasági adó gyakorlati alkalmazása során kiderült, hogy a helyi végrehajtó szervek számos esetben megsértették a törvényt és a felső kormányzati szervek rendelkezéseit. A párt a leghatározottabban feladatává teszi az államhatalomnak, hogy óvja és védje az adófizető érdekeit és gazdaságának sértetlenségét. A párt azon a véleményen van, hogy a büntetőtörvénykönyv 79. és 80. cikkelyei, az adóbehajtás elsőbbségi joga és az adóhátralék után kivetett mérsékelt késedelmi kamat teljes mértékben biztosítja a kincstár érdekeit és az adóbevételek kellő időben történő befolyását, s ezért időszerűnek tartja, hogy külön kormányrendelettel kiküszöböljék az adóbehajtás gyakorlatából a késedelmes adófizetők megbírságolását, letartóztatását és egyéb, a törvényben pontosan és kifejezetten meg nem jelölt közigazgatási büntetések alkalmazását. A párt ezenkívül szükségesnek tartja, hogy a gazdaságok épségének és sértetlenségének teljes biztosítása érdekében felülvizsgálják azoknak a háztartási kellékeknek, mezőgazdasági munkaeszközöknek és más felszerelési tárgyaknak, lakó- és gazdasági épületeknek jegyzékét, amelyek nem adhatók el a késedelmes adófizető adójának fedezésére.

5. A párt arra törekszik, hogy a gazdaságok teljesítő- és fizetőképességét meghatározó tényezők számbavételével biztosítsa az egyes gazdaságok adóterhének összhangbahozását e gazdaságok jövedelmével és vagyoni erejével; el akarja érni, hogy az adóterheket igazságosan, az egyes parasztrétegek anyagi helyzetének és a parasztgazdaságok vidékek szerinti sajátosságainak megfelelően osszák el a parasztság különböző rétegei között; azon van, hogy a mezőgazdasági termelés bővítése és tökéletesítése érdekében előmozdítsa és biztosítsa a parasztgazdaságon belül az egészséges felhalmozást, s ezért a falut illetően feladatául kell kitűznie az egyenesadó kivetésénél alkalmazott rendszer gyökeres megjavítását. A konferencia felhívja a párt Központi Bizottságának figyelmét arra, hogy ki kell dolgozni és megvitatás céljából a következő pártkongresszus elé kell terjeszteni egy, a mezőgazdasági adóról szóló olyan új törvény alapvető tételeit, amely a tapasztalatok alapján figyelembe veszi a parasztgazdaságok sokrétűségét és változatosságát a Szovjetunió területén, biztosítja a mezőgazdaság akadálytalan fejlődését, és lehetővé teszi a szovjet hatalom támaszát jelentő falusi rétegek érdekeinek védelmét.

A FÉMIPARRÓL

1. A fémipar 1924—1925. évi programmját ki kell bővíteni, mégpedig általában az eredeti programm 26%-ával, vagyis 349 773 000 háború előtti rubelnek megfelelő termelést kell előirányozni, s e számok pontos megállapítását a megfelelő szervekre kell bízni.

2. A közlekedés helyreállítása megköveteli, hogy fémellátását a következő évben jelentősen növeljük. Ha el akarjuk kerülni, hogy ebben a megnövekedett ellátásban fennakadások következzenek be, már ebben a félévben mindent el kell követnünk a közlekedés számára dolgozó üzemek megfelelő előkészítése érdekében. Ebből a célból meg kell gyorsítani a közlekedés jövő évi fémellátására vonatkozó terv jóváhagyását.

3. Egyre fokozottabb mértékben kell gondoskodni általában a kisipar, különösen pedig a fémfeldolgozó kisipar támogatásáról és fejlesztéséről, nyersanyaggal, félgyártmányokkal és szerszámgépekkel való ellátása, készítményeinek értékesítése, raktárak létesítése, hitel, a szövetkezetekbe való tömörülés felkarolása, és az üzemekkel fennálló kapcsolatainak rendezése útján. A Szovjetunió Legfelsőbb Népgazdasági Tanácsának e munka irányítása érdekében saját keretein belül erős és tekintélyes szervvel kell rendelkeznie, s a kisipari szövetkezetekkel teljes egyetértésben kell működnie.

4. 1924—1925-ben, amikor a termelés ilyen jelentősen bővül, egész sor trösztnek ki kell küszöbölnie a ráfizetést, s ezt nemcsak a Legfelsőbb Népgazdasági Tanács szerveinek, hanem a párt- és a szakszervezeti szerveknek is feltétlenül kötelező feladataként kell kitűzni.

5. A fémiparnak továbbra is fő feladata az, hogy a gyártmányok minőségének egyidejű javításával csökkentse az önköltséget. Ebből a szempontból kell értékelni mind a Fémipari Főbizottság és a trösztök vezetőit, mindpedig az üzemeket.

6. A munkabér terén és a munka termelékenységének emelésével kapcsolatban — a rendelkezésre bocsátott eszközök igénybevételével és a munkások fokozódó aktivitására támaszkodva — mindent el kell követnünk, hogy növeljük a munka termelékenységének emelése érdekében indított kampány sikerét, a termelés szervezésének javítása, technikai újítások bevezetése, az elhasználódott felszerelés újjal való kicserélése, a termelés, különösen a segédmunkák és az üzemen belüli szállítás gépesítése, a következetes specializálás stb. stb., továbbá az elmaradott iparágakban és vidékeken fizetett munkabérnek elsősorban a

termelékenység emelése alapján történő rendszeres és következetes javítása útján.

7. A műszaki személyzetet illetően elsőrendű feladatnak kell tekinteni a szakképzettségnek a külföldön elért színvonalra emelését, a káderek számának növelését, a szakképzés összeegyeztetését az LNT és az ipar szükségleteivel, továbbá a munkakörülmények és a viszonyok megjavítását és szabályozását az ipar igazgatásának és vezetésének általános rendszerében.

8. A munkáslakásépítés terén gondosan kell ügyelni arra, hogy a felállított programmot a trösztök és gyárigazgatóságok felelőssége mellett teljes egészében végrehajtsák, s hogy a kiutalt anyagi eszközök ne fecsérlődjenek el, hanem minél nagyobb eredményekre vezessenek. Mind a gazdasági, mindpedig a párt- és szakszervezeti szerveknek fel kell figyelniök arra, hogy az építésügy terén mindmostanáig igen nagy pazarlás és fejetlenség tapasztalható.

9. Elsőrendű feladatnak kell tekinteni a fémáruk rendkívül magas kiskereskedelmi haszonkulcsa elleni harcot, továbbá annak az apparátusnak a megjavítását, amely a fémipari cikkeket a falvakba eljuttatja, s ennek érdekében szakosítani kell a lerakatokat, meg kell rövidíteni a gyártmányok útját az üzemtől a fogyasztóig, és a paraszti piac szükségleteinek megfelelő cikkeket kell előállítani. Ezt a feladatot az LNT-re, a Belkereskedelmi Népbiztosságra és a szövetkezetekre kell bízni.

10. Ami a fémipar távlati tervét illeti, még ebben az évben egy hároméves tervet kell kidolgozni és előzetes tájékoztatás céljából jóváhagyni a tervezett új fémipari üzemek felépítésével, ennek az építkezésnek megszervezésével és az új üzemek területi elhelyezésével kapcsolatban. Az új fémipari üzemek felépítését feltétlenül elsőrendű feladatnak kell tekinteni.

A FORRADALMI TÖRVÉNYESSÉGRŐL

Annak a megfontolásnak alapján, hogy a proletárállam erősítésének és a proletárállam iránt a parasztság nagy tömegei részéről megnyilvánuló bizalom további növelésének érdekei a párt jelenleg folytatott politikájával kapcsolatban elengedhetetlen követelményként írják elő a forradalmi törvényesség lehető legnagyobb fokú megszilárdítását, különösen az alsó hatalmi szervekben, a konferencia határozatilag kimondja:

a) jóváhagyja a KEB-nek e feladat, mint a jelenleg a szovjet hatalom előtt álló egyik legfontosabb feladat kitűzésével kapcsolatos kezdeményezését;

b) megbízza a KB-t és a KEB-et, hogy Lenin — ez év április 23-án közzétett levelében található — útmutatásai és Szolc beszámolója alapján dolgozza ki a forradalmi törvényesség megszilárdításához szükséges szervezeti intézkedéseket, és leptesse életbe ezeket az intézkedéseket a szovjetek útján.

A KOMINTERN ÉS AZ OK(b)P FELADATAI A KIVB KIBŐVÍTETT PLÉNUMÁVAL KAPCSOLATBAN

A konferencia jóváhagyja az OK(b)P Központi Bizottságának a Komintern és az OK(b)P feladatai a KIVB kibővített plénumával kapcsolatban c. téziseit. Teljes egészében csatlakozik a KIVB kibővített plénumának határozataihoz, és jóváhagyja az OK(b)P küldöttségének a plénumon tanúsított magatartását.

TÉZISEK A KOMINTERN ÉS AZ OK(b)P FELADATAIRÓL A KIVB KIBŐVÍTETT PLÉNUMÁVAL KAPCSOLATBAN. ELFOGADTA AZ OK(b)P XIV. KONFERENCIÁJA

1. A Kommunista Internacionále kibővített Végrehajtó Bizottságának ülése a részvevők összetétele és a megtárgyalt kérdések fontossága szempontjából egyaránt kongresszus jelentőségével bírt.

A legfontosabb határozatok, melyeket a Kommunista Internacionále kibővített Végrehajtó Bizottságának legutóbbi ülése megvitatott és elfogadott, a következők:

a) *tézisek a bolsevizálásról,* amelyek a leninizmus szempontjából számos ország jelenlegi körülményeire konkretizálják a bolsevizálásnak az V. kongresszus által kiadott általános jelszavát;

b) tézisek a *parasztságról,* amelyek elméletileg és politikailag továbbfejlesztették a Komintern arra vonatkozó nézeteit, hogy milyen szerepe van a parasztságnak a jelenlegi időszakban; e nézetek gyakorlati alkalmazása nélkül nincs igazi bolsevizálás;

c) határozatok a Komintern egyes fontosabb szekcióinak (Amerika, Olaszország, Csehszlovákia stb.) helyzetéről, különösen a csehszlovák pártban mutatkozó likvidátor elhajlásról stb.;

d) egy határozat, amely elítéli Brandler, Radek és Thalheimer csoportját, mint a Kominternen belüli jobboldali csoportosulást.

2. A Kommunista Internacionále kibővített Végrehajtó Bizottságának munkájával *kapcsolatban* felvetett fontosabb témák a következők:

a) *a kapitalizmus „stabilizációja"*, amit a Kommunista Internacionale kibővített Végrehajtó Bizottsága bizonyos határok között elismert, és

b) *a Szovjetunió további sorsa a nemzetközi forradalom késlekedésével kapcsolatban.*

Így vetették fel a kérdést az egész nemzetközi kapitalista és szociáldemokrata sajtóban is. Így fogják felvetni saját pártunk és országunk széles köreiben is.

3. „Valószínű, hogy a forradalom *évekig tartó csatákból* fog állni, több rohamszakaszból, *amelyek a burzsoá társadalom ellenforradalmi görcsös vonaglásaival váltakoznak.*" (*Lenin.* „P. B. Akszelrod brosúrájáról")[1].

Ezt a tézist, melyet Lenin elvtárs állított fel még 1915-ben, most a világforradalom fejlődésének menete teljes mértékben igazolja.

4. Különbséget kell tenni a) az általánosságban vett forradalmi helyzet, b) a *közvetlen* forradalmi helyzet és c) a nyílt forradalom között. „Nincs olyan marxista, aki kételkednék abban, hogy forradalom nem lehetséges forradalmi helyzet nélkül, és hogy *nem minden forradalmi helyzet vezet forradalomra.*" Ezt mondta Lenin elvtárs még 1915-ben („A II. Internacionále csődje")[2].

A következő példák megmagyarázzák a dolgot.

Németországban a forradalmi helyzet körülbelül 1914—1915-ben kezdett kialakulni. 1917—1918-ban kialakult a *közvetlen forradalmi helyzet.* 1918 végére a közvetlen forradalmi helyzet forradalomba csapott át, amely ugyan nem győzelmes proletárforradalomban, hanem burzsoá forradalomban csúcsosodott ki. 1920-tól 1923-ig a közvetlen forradalmi helyzet egyszerű forradalmi helyzetnek adta át helyét. 1923-ban Németországban közvetlen forradalmi helyzet volt megfigyelhető, amely azonban nem csapott át forradalomba. 1925-ben Németországban *nincs* közvetlen forradalmi helyzet, de továbbra is fennáll az általánosságban vett forradalmi helyzet.

Oroszországban a forradalmi helyzet 1901—1902-re egészen határozottan kialakult. 1904—1905-ben már *közvetlen* forradalmi helyzettel volt dolgunk, s ez 1905 végére nyílt forradalomba csapott át (amely azonban nem győzött). 1906—1907-ben a bolsevikok továbbra is közvetlenül forradalminak tartották a helyzetet. Körülbelül 1908-tól kezdve 1915-ig a bolsevikok azon

[1] *Lenin* Művei. 21. köt. Szikra 1951. 407. old. — *Szerk.*
[2] *Lenin* Művei. 21. köt. Szikra 1951. 208. old. — *Szerk.*

a véleményen voltak, hogy Oroszországban már nincs közvetlen forradalmi helyzet, *de általánosságban vett forradalmi helyzet, amely szükségszerűen egy második forradalommal terhes, igenis van.* 1908—1911-ig úgy látszott, hogy az önkényuralom stabilizálódik. A sztolipini agrárpolitikát a bolsevikok úgy jellemezték, hogy az „egy további lépés a cárizmus burzsoá monarchiává válásának útján". Mindamellett az általánosságban vett forradalmi helyzet továbbra is fennállott. S a bolsevikok egész taktikájukat egy második forradalom előrelátására alapozták. 1916-tól kezdve újra közvetlen forradalmi helyzet kezdett kialakulni, amely 1917-ben forradalomban csúcsosodott ki.

Nagy-Britanniában nyilván csak most kezd kialakulni általánosságban vett forradalmi helyzet (különösen fontos szerepet játszik ebben a gyarmatokon fennálló helyzet kérdése), de egészen világos, hogy ebben az országban még messze van a közvetlen forradalmi helyzet.

Stb. stb.

Lenin elvtárs 1918-ban, „A proletárforradalom és a renegát Kautsky" című brosúrájában „szaván fogta" Kautskyt, aki már 1909-ben („A hatalomhoz vezető út"), sőt már 1902-ben („A szociális forradalom") elismerte, hogy Európában objektív forradalmi helyzet áll fenn.

„Jóval a háború előtt minden marxista, minden szocialista egyetértett abban, hogy az európai háború forradalmi helyzetet fog teremteni. Amikor Kautsky még nem volt renegát, világosan és határozottan elismerte ezt, 1902-ben is („A szociális forradalom"), 1909-ben is („A hatalomhoz vezető út") ... Tehát az, hogy forradalmi helyzetet vártak Európában — nem a bolsevikok ábrándja, hanem a marxisták *általános véleménye* volt." Ezt írta Lenin elvtárs[1].

Ebben az értelemben általánosságban vett, méghozzá sokkal határozottabban megnyilvánuló forradalmi helyzet van most is világszerte, annál is inkább, mert: a) azok a gazdasági ellentmondások, amelyek 1914—1918-ban az első imperialista háborúra vezettek, nincsenek megoldva, és nem is oldhatók meg másképpen, mint proletár világforradalommal; b) a burzsoá Európa új imperialista háborúkkal terhes; c) ugyanakkor a Kelet felébredt, és mi most bizonyos fokig joggal beszélhetünk arról, hogy nemcsak Európában, hanem Ázsiában is objektív forradalmi helyzet áll fenn; d) az első győzelmes proletárforradalom megszilárdult egy akkora területen, amely az egész földkerek-

[1] *Lenin* Művei. 28. köt. Szikra 1952. 296. old. — *Szerk.*

ség egyhatodát foglalja el; a Szovjetuniónak már maga a fennállása is tovább forradalmasítja az egész világot.

A Komintern kibővített Végrehajtó Bizottsága határozataiban csak azt mondta, hogy *közvetlen forradalmi* helyzet jelenleg Európában (Németország) nem áll fenn. *Az általánosságban vett forradalmi helyzet kétségtelenül továbbra is fennáll.*

5. Hogy teljesen pontosak legyünk, *nem egy, hanem két stabilizációról* kell beszélnünk. A kapitalizmusnak a burzsoá Európában észlelhető részleges stabilizációjával egyidejűleg kétségtelenül fejlődik a Szovjetunió állami ipara, és erősödnek a Szovjetunió népgazdaságának szocialista elemei. Ha a kapitalista gazdaság stabilizációjával egyidőben nem fejlődne a Szovjetunió gazdasága, vagy ha a gazdaság fejlődése a Szovjetunióban túlságosan lassan haladna előre, vagy végül, ha a Szovjetunió gazdaságának általános fellendülése mellett nem fejlődnének kellő mértékben a szocialista gazdaság elemei, akkor valóban az a veszély fenyegetne bennünket, hogy a most kialakult ideiglenes egyensúly a világburzsoázia javára felborulna.

De ez nincs így. Minden okunk megvan arra a reményre, hogy a Szovjetunió, a nemzetközi proletariátus támogatásával, amit immár nyolc év tapasztalata bizonyít, a saját erejéből is *képes lesz* arra, hogy továbbra is sikeresen fejlessze gazdaságát, továbbra is igen komoly tényezője legyen a világforradalom fejlődésének, és továbbra is segítse más országok munkásait saját proletárforradalmuk előkészítésében.

Meg kell tenni „a maximumát annak, ami egy országban *valamennyi ország* forradalmának fejlesztése, támogatása, felébresztése *érdekében megvalósítható*", erre tanított minket Lenin elvtárs[1].

A jelenlegi körülmények között ez a feladat az OKP számára azt jelenti, hogy minden tőlünk telhetőt meg kell tennünk, más országok forradalmi mozgalmának nyilt támogatásától kezdve odáig, hogy olcsó kartont juttatunk saját országunk parasztságának, azaz dolgoznunk kell a szocialista gazdaság megteremtésén a Szovjetunióban, s ugyanakkor minden lehető módon támogatni kell a proletárforradalom osztagait az egész világon.

6. „A gazdasági és politikai fejlődés egyenlőtlenségéből, a kapitalizmus e feltétlen törvényéből" Lenin elvtárs joggal vont le két következtetést: a) „hogy a szocializmus győzelme lehetséges eleinte egynéhány, vagy akár egy, egymagában vett kapitalista országban is", és b) hogy ez a néhány vagy akár egy ország nem

[1] *Lenin* Művei. 28. köt. Szikra 1952. 299. old. — *Szerk.*

okvetlenül lesz a legfejlettebb kapitalizmus országa (lásd különösen a Szuhanovról szóló megjegyzéseket)[1].

Az orosz forradalom tapasztalata bebizonyította, hogy ez az első győzelem egy országban nemcsak lehetséges, hanem hogy több kedvező körülmény esetén a győztes proletárforradalomnak ez az első országa (a nemzetközi proletariátus bizonyos támogatása mellett) hosszú ideig fennmaradhat és megszilárdulhat, még abban az esetben is, ha ez a támogatás nem nyilvánul meg közvetlenül más országok proletárforradalmainak formájában.

Ugyanakkor azonban a leninizmus azt tanítja, hogy a szocializmus *végleges* győzelme, abban az értelemben, hogy teljes biztosítékunk legyen a burzsoá viszonyok restaurációjával szemben, csak nemzetközi méretekben (illetve néhány döntő ország méretében) lehetséges.

„Az orosz proletariátus csupán a saját erejéből nem tudja *győzelmesen befejezni* a szocialista forradalmat. De tud olyan lendületet adni az orosz forradalomnak, amely megteremti a szocialista forradalom legkedvezőbb feltételeit, amely bizonyos értelemben *el fogja kezdeni a szocialista forradalmat.* Az orosz proletariátus előkészítheti a talajt ahhoz, hogy *legfőbb,* leghűségesebb, legmegbízhatóbb fegyvertársa, az *európai* és amerikai *szocialista* proletariátus a döntő csatába indulhasson" *(Lenin,* 1917. „Búcsúlevél a svájci munkásokhoz")[2].

„Ha a dolgot világtörténelmi viszonylatban nézzük, semmi kétség sem fér ahhoz, hogy forradalmunk végső győzelme, ha forradalmunk magára maradna, ha más országokban nem volna forradalmi mozgalom, reménytelen volna" *(Lenin,* XV. köt. 129. old. 1918)[3].

„Amikor három évvel ezelőtt felvetettük az oroszországi proletárforradalom feladatainak és győzelme feltételeinek kérdését, mindig határozottan megmondtuk, hogy ez a győzelem nem lehet tartós, hacsak nem támogatja a nyugati proletárforradalom, hogy forradalmunkat csak nemzetközi szempontból értékelhetjük helyesen. Ha el akarjuk érni, hogy győzelmünk tartós legyen, el kell érnünk a proletárforradalom győzelmét minden, vagy legalábbis néhány főbb tőkés országban" *(Lenin,* XVIII. köt. II. rész. 189. old. 1920)[4].

---

[1] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 476—479. old. — *Szerk.*
[2] *Lenin* Művei. 23. köt. Szikra 1951. 403. old. — *Szerk.*
[3] *Lenin* Művei. 27. köt. Szikra 1952. 81. old. — *Szerk.*
[4] *Lenin* Művei. 31. köt. Szikra 1951. 423. old. — *Szerk.*

A leninizmusnak ez az alapvető tétele teljes egészében érvényes most is.

7. Ami a nemzetközi szocialista forradalom fejlődésének időpontjait illeti, az OKP, amelynek — különösen forradalmunk elején — nem voltak konkret történelmi tapasztalatai ezen a téren, bizonyos mértékben szükségszerűen elszámította magát.

Volt idő (1918), amikor valamennyien azt vártuk, hogy a proletárforradalom Németországban és egyes más országokban *néhány hónap, sőt néhány hét* leforgása alatt győzelmet arat.

A német forradalom sokkal később érkezett el, s még nem proletárforradalom volt, hanem olyan forradalom, amely csak II. Vilmost kergette el, de nem dontötte meg a burzsoazia hatalmát. Csakhogy a számos más országban bekövetkezett forradalmi megrázkodtatásokkal együtt már a Németországban kitört ilyen forradalom is elég volt ahhoz, hogy az oroszországi proletárforradalom időt nyerjen és megszilárduljon.

Bebizonyosodott, hogy a) a világforradalom fejlődése sokkal lassabban haladt előre, b) de ugyanakkor bebizonyosodott, hogy az első győzelmes proletárforradalom (a Szovjetunió) egymagában is sokkal huzamosabb időn át kitarthat (a többi ország munkásságának bizonyos fokú támogatásával), mint a forradalom kezdetén gondoltuk.

8. „Világméretekben teljesen, véglegesen, egymagában Oroszországban nem győzhetünk, hanem csak akkor, amikor majd legalább minden előrehaladott országban, vagy legalább néhány legnagyobb előrehaladott országban győz a proletariátus" *(Lenin,* XVI. köt. 61. old. 1919)[1].

„Nemcsak államban, hanem *államok rendszerében* is élünk, és elképzelhetetlen, hogy a szovjet köztársaság az imperialista államok mellett huzamos ideig fennállhasson. Végeredményben vagy az egyik, vagy a másik győz" *(Lenin,* XVI. köt. 102. old. 1919)[2].

A leninizmusnak ezek a döntő fontosságú tételei teljes egészükben érvényesek jelenleg is. A kérdés csak az, hogy mit értsünk a „huzamos ideig" szavakon, illetve a „végeredményben" szavakon. Eleinte úgy látszott, hogy „végeredményben" ez egyké két év, sőt néhány hónap alatt eldől. Az események menete azonban megmutatta, hogy így mi csak a „kezdet kezdetén" (Lenin elvtárs kifejezése) vélekedtünk. 1921-ben Lenin elvtárs már ezt írta: „Tíz-húsz évi helyes kölcsönös viszony a parasztsággal, s

[1] *Lenin* Művei. 29. köt. Szikra 1953. 44. old. — *Szerk.*
[2] *Lenin* Művei. 29. köt. Szikra 1953. 147. old. — *Szerk.*

akkor biztosítva van a győzelem világméretekben (mégha elhúzódnak is a proletárforradalmak, amelyek érlelődnek), máskülönben húsz-negyven évig a fehérgárdista terror gyötrelmei"[1].

V. I. Leninnek ezekről a rendkívül fontos programmot adó kijelentéseiről egyetlen pillanatra sem szabad megfeledkeznünk, akárcsak a Kelet szerepével kapcsolatban tett kijelentéseiről (1923).

„Jelenleg tehát ez a kérdés áll előttünk: sikerül-e kis- és törpeparaszti termelésünkkel, gazdaságunk ziláltsága ellenére is addig kitartanunk, amíg a nyugateurópai kapitalista országok el nem jutnak fejlődésük során a szocializmushoz?.. Mi nem vagyunk eléggé civilizáltak ahhoz, hogy közvetlenül térjünk át a szocializmusra, bár a politikai előfeltételeink megvannak hozzá"[2].

Az 1917 óta eltelt éveket és a világforradalom 1917 és 1925 közötti alakulását bizonyos értelemben a „kezdet kezdetének" tekinthetjük. A jelenleg világméretekben kialakult helyzetet Lenin elvtárs következő szavaival jellemezhetjük: „egy olyan helyzet hosszas elhúzódása, amely sem egyik, sem másik irányban nem dőlt el véglegesen", hozzátéve: s amely nyilvánvalóan a szocialista forradalom győzelme felé tendál.

9. Általában a szocializmus győzelme (*nem a végleges* győzelem értelmében) feltétlenül lehetséges *egy* országban. A Világ Egyesült Államainak kérdésében Trockijjal vitatkozva Lenin elvtárs még 1915-ben a következőket írta:

„A Világ Egyesült Államainak jelszava azonban mint önálló jelszó aligha lenne helyes; először is, mert egybeolvad a szocializmussal; másodszor pedig, mert helytelenül úgy értelmezhetnék, hogy a szocializmus győzelme *egy* országban lehetetlen, és helytelenül értelmezhetnék az ilyen országnak a többihez való viszonyát.

A gazdasági és politikai fejlődés egyenlőtlensége a kapitalizmus feltétlen törvénye. Ebből következik, hogy a szocializmus győzelme lehetséges eleinte egynéhány vagy akár egy, egymagában vett kapitalista országban is. Ennek az országnak győztes proletariátusa, miután kisajátította a kapitalistákat és megszervezte országában a szocialista termelést, talpra állana a világ másik, kapitalista része ellen, olyanformán, hogy a maga oldalára állítja a többi ország elnyomott osztályait, felkelést kezdeményez ezekben az országokban a kapitalisták ellen, sőt szükség

[1] *Lenin* Művei. 32. köt. Szikra 1953. 346. old. — *Szerk.*
[2] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 501. és 503. old. — *Szerk.*

esetén katonai erővel is szembefordul a kizsákmányoló osztályokkal és államaikkal" („Az ár ellen")[1].

Másrészt, két homlokegyenest ellentétes társadalmi rendszer fennállása a kapitalista blokádnak, a gazdasági nyomás más formáinak, a fegyveres intervenciónak, a restaurációnak állandó veszélyét idézi elő. Tehát *a szocializmus végleges győzelmének* egyetlen biztosítéka, vagyis a restaurációval szemben az egyetlen biztosíték a győzelmes szocialista forradalom több országban.

Ebből egyáltalán nem következik az, hogy lehetetlen a teljes szocialista társadalom felépítése egy olyan elmaradott országban, mint Oroszország, a technikai és gazdasági tekintetben fejlettebb országok „állami segítsége" (Trockij) nélkül. A permanens forradalom trockista elméletének szerves része az az állítás, hogy „a szocialista gazdaság igazi fellendülése Oroszországban *csak* a proletariátusnak Európa legfontosabb országaiban kivívott *győzelme után* válik lehetségessé" (Trockij, 1922), amely állítás a Szovjetunió proletariátusát a jelenlegi időszakban fatalista passzivitásra kárhoztatja. Az efféle „elméletek" ellen Lenin elvtárs a következőket írta:

„A végletekig sablonos az az érvelés is, amelyet a nyugateurópai szociáldemokrácia fejlődése idején szóról szóra bemagoltak, és amely abban áll, hogy mi nem értünk meg a szocializmusra, hogy a szocializmusnak nálunk — ahogy a közülük való «tudós» urak mondani szokták — nincsenek meg az objektív gazdasági feltételei" (Megjegyzések Szuhanovról)[2].

Gondoljunk Lenin elvtársnak a szövetkezetekről szóló utolsó cikkében tett programmot adó kijelentésére, amelynek a jelenlegi körülmények között különösen nagy jelentősége van, s amely így szól: „Valóban: minden nagyüzemi termelési eszköz az állam hatalmában, az államhatalom a proletariátus kezében, a proletariátus szövetségben a sokmillió kis- és törpeparaszttal, a proletariátus vezetőszerepe a parasztság irányában biztosítva stb. — hát ez nem minden, ami szükséges ahhoz, hogy a szövetkezetekből, egyesegyedül a szövetkezetekből, amelyeket azelőtt mint szatócskodást kezeltünk — s amelyeket most, az új gazdasági politika idején bizonyos tekintetben szintén jogunk van így kezelni —, hát ez nem minden, ami a teljes szocialista társadalom felépítéséhez szükséges? Ez még nem a szocialista társadalom felépítése, de ez minden, ami e felépítéshez szükséges és elegendő ... Hajlandó volnék azt mondani, hogy a súlypont

[1] *Lenin* Művei. 21. köt. Szikra 1951. 346—347. old. — *Szerk.*
[2] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 478. old. — *Szerk.*

számunkra a kultúra terjesztésére helyeződik át, ha nem kellene számolnunk a nemzetközi viszonyokkal, és nem volnánk kötelesek hadállásainkért nemzetközi méretekben harcolni"[1].

Ebből az következik, hogy a munkásdiktatúra országának, amely a nemzetközi forradalom legfőbb bázisa, e forradalom hatalmas tényezőjének és támaszának kell tekintenie magát; másrészt az ebben az országban uralkodó proletárpártnak minden erejét meg kell feszítenie annak érdekében, hogy építse a szocialista társadalmat abban a biztos tudatban, hogy ez az építés győzedelmeskedhet és minden bizonnyal győzedelmeskedni is fog, ha sikerül az országot megvédelmezni a restaurációs kísérletekkel szemben. Másszóval, az OKP-nak, ha mind az országon belül, a parasztság irányában, mindpedig a nemzetközi kapcsolatok terén helyes politikát folytat, feltétlenül úrrá kell lennie a világforradalom ütemének meglassúbbodásából következő minden nehézségen.

10. Lenin elvtárs már 1920 végén kijelenti: „most már nem csupán lélekzetvételi szünetről kell beszélnünk, hanem arról, hogy komoly esélyeink vannak huzamosabb építésre"[2]. De később, 1921-ben és 1923-ban, Lenin elvtárs helyzetünket továbbra is „lélekzetvételi szünetnek" tekinti.

Ezt a „lélekzetvételi szünetet" semmiesetre sem szabad valamiféle röpke, „táborozási" dolognak tekinteni. A Szovjetunió proletariátusának az OKP vezetésével bátran és határozottan kell építenie a szocializmust már most, s gondolnia kell arra, hogy forradalmunk egy része a világforradalomnak, és hogy a szocialista gazdaság építése terén elért sikereink már önmagukban véve is hatalmas tényezői a proletár világforradalom fejlődésének.

11. A Kominternnek az elmúlt nyolc év folyamán (1917-től 1925-ig) szerzett történelmi tapasztalatai azt mutatják, hogy nemcsak a világforradalom fejlődési ütemének és határidőinek kérdése, hanem *menetirányának* kérdése sem egészen úgy alakul, ahogy a forradalom kezdetén látszott. A kialakult világhelyzetben többé-kevésbbé valószínű, hogy a forradalmi fejlődés a legközelebbi időben Anglián, a Távol-Keleten, a Balkánon és Délkelet-Európán át egyaránt utat törhet. Németországban most (1923-hoz képest) elapadt a forradalmi hullám, de forradalmi helyzet érlelődik egy olyan országban, mint Anglia.

[1] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 468. és 474. old. — *Szerk.*
[2] *Lenin* Művei. 31. köt. Szikra 1951. 426. old. — *Szerk.*

A nemzeti szabadságmozgalmak erősödnek és szélesednek. Mindez óriási, világtörténelmi jelentőségű dolog.

12. Az Angliában érlelődő igen fontos forradalmi folyamatok különös fontosságot kölcsönöznek a Szovjetunió szakszervezetei és az angol szakszervezetek közötti közeledési kísérleteknek. A mi szakszervezeteink küldöttsége minden tekintetben helyesen járt el, amikor a legutóbbi londoni tanácskozáson a megegyezés érdekében komoly engedményeket tett az angol trade-unionistáknak. Ugyanakkor azonban gondolni kell arra, hogy az Amszterdamhoz tartozó elemekkel való bármi néven nevezendő megegyezés csak abban az esetben lehet valamelyest is tartós, ha a tömegek kellő nyomást gyakorolnak. A Kominternnek a nemzetközi szakszervezeti egység tekintetében követett politikája teljes egészében beigazolódott. Ezt a politikát szélesebb alapokra kell fektetni és tovább kell fejleszteni.

Ugyanakkor az orosz szakszervezetek teljes mértékben tudatában vannak annak, hogy a Szakszervezeti Internacionálét, mint a világ szakszervezeti mozgalmának forradalmi elemeit tömörítő szervezetet, feltétlenül fenn kell tartani és erősíteni kell mindaddig, amíg a szakszervezeti mozgalom egysége nemzetközi méretekben biztosítva nem lesz.

13. A trockizmussal való gyakorlati ellentéteink a Komintern politikájának kérdésében egyáltalán nem az akörül kibontakozott vita területére tartoztak, hogy meglassul-e a nemzetközi forradalom üteme vagy sem. A Komintern Végrehajtó Bizottsága és az OKP Központi Bizottsága már a Komintern III. Világkongresszusa óta egyaránt világosan látta, hogy ez a meglassúbbodás tény. A vita a trockizmussal a körül a kérdés körül folyt és folyik, hogy *milyen legyen a Kommunista Internacionále taktikája a világforradalom e meglassúbbodott fejlődésének időszakában.*

Trockijt az angol-amerikai közeledés eltúlzott és helytelen értékelése egészen közel vitte ahhoz a nézethez, hogy gyökeresen felül kell vizsgálni az imperializmus lenini elméletét (az ultra-imperializmus kérdése). S ugyanakkor Trockij meg Radek és legközelebbi elvbarátaik teljes egészében támogatták Brandler csoportjának 1923-ban követett taktikáját, azét a csoportét, amely kísérletet tett arra, hogy az egységfronttaktikát úgy magyarázza, mint a szociáldemokratákkal való koalíció taktikáját.

A valóságban ebben tér el a Komintern Végrehajtó Bizottságának lenini irányvonala a trockizmustól.

14. Bizonyos fenntartásokkal és korlátozásokkal valamelyes párhuzamot lehet vonni a Komintern jelenlegi feladatai és azok

között a feladatok között, melyek az orosz bolsevikok előtt a két forradalom közötti időszakban, körülbelül 1908 és 1914 között állottak.

Ebből adódik a bolsevizálás irányvonala, amely (tudniillik a bolsevizálás) együttjár a likvidátor beállítottság (a jobboldaliak Csehszlovákiában) és a szélsőbaloldali elhajlások elleni harccal.

15. A Komintern előtt különösen nehéz, bonyolult és felelős munka időszaka áll. Az OKP feladata az lesz, hogy ebben az időszakban különösen hathatós támogatást nyujtson a Kommunista Internacionálénak, amely most ugyanolyan energiával és szenvedélyességgel harcol a „temetési" hangulatok ellen, amilyennel a bolsevikok annakidején a likvidátorság ellen harcoltak.

16. A nemzetközi porondon kialakult helyzettel kapcsolatban pártunkat a jelenlegi időszakban két veszély fenyegetheti: 1) a kapitalizmus helyenként észlelt stabilizációjának és a nemzetközi forradalom meglassult ütemének túlságosan tág értelmezéséből fakadó elhajlás a passzivitás felé, az a veszély, hogy egyesek nem éreznek majd elég impulzust arra, hogy a nemzetközi forradalom meglassúbbodott üteme ellenére erélyesen és rendszeresen munkálkodjanak a szocializmusnak a Szovjetunióban való felépítésén, és 2) elhajlás a nemzeti korlátozottság felé, a megfeledkezés a *nemzetközi* proletárforradalmárok kötelességeiről, annak a körülménynek öntudatlan figyelmen kívül hagyása, hogy a Szovjetunió sorsa szorosan összefügg a bár lassan, de fejlődő nemzetközi proletárforradalommal, annak megnemértése, hogy nemcsak a nemzetközi mozgalomnak van szüksége a világ első proletárállamának fennállására, megszilárdulására és erősödésére, hanem a Szovjetunióban fennálló proletárdiktatúrának is szüksége van a nemzetközi proletariátus segítségére.

Az OKP-nak látnia kell mindkét veszélyt és határozottan szembe kell szállnia mindkét lehetséges elhajlással.

„Az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt XIV. Konferenciája. Gyorsírói jegyzőkönyv." Moszkva—Leningrád 1925

AZ OK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PLÉNUMA

1925 október 3—10

A KB a KEB és a Központi Revíziós Bizottság tagjainak részvételével tartotta meg teljes ülését. A plénum a következő kérdéseket tárgyalta meg: 1. A gazdaságpolitika soronlevő kérdései; 2. A Külkereskedelmi Népbiztosság kérdése; 3. A munkabérek; 4. A szakszervezetek munkája; 5. A szegényparasztság körében végzett munka.

A gazdaságpolitika soronlevő kérdéseiről tartott beszámolót a plénum tudomásul vette, és megbízta a KB Politikai Irodáját, hogy vitassa meg a gyakorlati intézkedéseket, és hozzon végleges határozatot.

A külkereskedelem kérdésében a plénum meghallgatta a KEB elnökségének a külkereskedelmi szervek munkájának megjavítását célzó intézkedésekről, s a külkereskedelem és a kibontakozó gazdasági építés egybehangolásáról szóló beszámolóját. A plénum alapjaiban jóváhagyta a KEB elnökségének téziseit, s központi bizottsági tagokból és a központi gazdasági szervek vezetőiből külön bizottságot alakított azzal a megbízatással, hogy a KEB tézisei alapján konkrét javaslatokat dolgozzon ki a külkereskedelmi monopólium érvényesítésének formáiról, és ezeket a javaslatokat jóváhagyás végett terjessze a KB Politikai Irodája elé.

A munkabérek kérdésében a plénum megbízta a KB Politikai Irodáját annak a kérdésnek kidolgozásával, hogy milyen lehetőség van az e téren legelmaradottabb termelési ágakban bizonyos fokú béremelésre, továbbá azzal, hogy vizsgálja meg az egyes kiemelt iparágak munkabérkérdésével kapcsolatban benyujtott előterjesztéseket.

A szakszervezetek munkájának kérdésében a plénum kimondta, hogy a XIV. pártkongresszuson általános beszámolót kell tartani a szakszervezetek feladatairól, és megbízta a Politikai Irodát, hogy az

ÖKSzT kommunista frakciójának bevonásával dolgozza ki a megfelelő téziseket.

A falusi munkával foglalkozó értekezletről tartott beszámoló alapján a plénum elfogadta „A pártnak a szegényparasztság körében végzett munkájáról" szóló határozatot, és megbízta a KB Politikai Irodáját, hogy 1) vizsgálja meg a nemzetiségi területek és a keleti határterületek szegényparaszt szervezeteinek (a kazahsztáni, középázsiai és jakutföldi koscsi, zsarli stb. nevű szövetségek) munkáját, s hozzon ebben a kérdésben végleges határozatot; 2) egy héten belül vizsgálja meg egy olyan külön alap létesítésének kérdését, amely lehetővé teszi a szegényparaszti gazdaságok hitelellátását előnyösebb feltételek mellett.

A plénum határozatilag kimondta, hogy december 15-re Moszkvába össze kell hívni a párt XIV. kongresszusát, és jóváhagyta a kongresszus következő napirendjét:

1. A KB politikai beszámolója; 2. A KB szervezeti beszámolója; 3. A Reviziós Bizottság beszámolója; 4. A KEB beszámolója; 5. Az OKP-t a KIVB-ben képviselő küldöttség beszámolója; 6. A gazdasági építés soronlevő kérdései; 7. A szakszervezetek feladatai; 8. A komszomol munkája; 9. A párt Szervezeti Szabályzatának módosítása; 10. A párt központi szerveinek megválasztása.

A plénum megbízta a KB Politikai Irodáját, hogy a plénum nevében intézzen levelet a helyi pártszervezetekhez, s ebben mutasson rá a pártonbelüli demokrácia érvényesítésének szükségességére, különösen a pártkongresszus előkészítésével és a helyi pártkonferenciák megtartásával kapcsolatban.

A plénum tudomásul vette a külföldi kommunista pártok helyzetéről és a nemzetközi helyzetről szóló beszámolót, továbbá az angol szakszervezetek kongresszusáról szóló tájékoztatást.

A PLÉNUM HATÁROZATAI

A KÜLKERESKEDELEMRŐL

Az OKP KB októberi plénumának napirendjén szerepelt Kujbisev elvtársnak, a Munkás-Paraszt Felügyelet népbiztosának a külkereskedelemről szóló beszámolója. A plénum ez év október 5-én megvitatta ezt a beszámolót, a megvitatás után alapjaiban elfogadta Kujbisev elvtárs téziseit, és a KB számos,

a különböző vidékeken gazdasági téren dolgozó tagjának, továbbá a Külkereskedelmi Népbiztosság vezetőinek bevonásával széleskörű bizottságot alakított. A bizottságnak az volt a feladata, hogy Kujbisev elvtárs tézisei alapján a KB plénumán lefolyt vita figyelembevételével több pontot részletesen kidolgozzon, és ezeket jóváhagyás végett a Politikai Iroda elé terjessze. A KB plénumán hozott határozat végleges szövege most ki van dolgozva, s a külkereskedelmet illetően számos megállapítást tartalmaz, amelyek lényege a következő:

1. A kapitalista környezetben fennálló proletárállam külkereskedelmének szervezetét két fő feladatnak kell alárendelni: a) a lehető legnagyobb mértékben elő kell mozdítania az ország termelőerőinek fejlődését, s ehhez maximális ösztönzést kell nyujtania, és b) védelmeznie kell az épülő szocialista gazdaságot a kapitalista országok gazdasági támadásával szemben. A külkereskedelem szervezete éppen azért jelent nehéz problémát, mert a proletárállamnak egyetlen percre sem szabad szem elől tévesztenie ezt a két feladatot, s a külső körülményektől és a belső szocialista építés szükségleteitől függően kell megválasztania a külkéreskedelem szervezetének megfelelő formáit. Minden vitán felülállóan igaz az, hogy a külkereskedelem állami monopóliumán támadt legkisebb rés is a gazdaságunk szocialista formáira nehezedő kapitalista nyomás fokozódását idézné elő, e rés elkerülhetetlen tágulása pedig egész gazdasági életünknek a kapitalista országok technikailag fejlettebb gazdasága alá rendelésére, azaz a szocialista építés kudarcára vezetne. Másrészt viszont ahhoz, hogy továbbra is biztosítsuk népgazdaságunk fejlődésének a szocializmus felépítéséhez szükséges ütemét, a külkereskedelmi monopólium meglevő formáit bizonyos fokig fejlesztenünk, módosítanunk kell.

2. A Szovjetuniónak a proletariátus irányítása alatt álló gazdasága olyan körülmények között tart fenn kapcsolatot a világpiaccal, amikor ezen a piacon az imperializmus uralkodik. A külkereskedelem az a terület, amelyen közvetlenül érintkezünk a bennünket körülvevő és velünk szemben ellenséges kapitalista világgal. Ennek következtében a külkereskedelem, amely a világméretű munkamegosztás kialakulásának körülményei között a mi számunkra is, a kapitalista országok számára is a különféle termékek cseréjének szükséges formája, egyszersmind annak a harcnak a folytatása gazdasági formában, amelyet a kapitalista környezet viszonyai közt szovjet rendszerünk önállóságáért vívunk.

A nemzetközi tőke arra törekszik, hogy a külkereskedelem

közvetítésével ránkkényszerítse feltételeit, arra törekszik és arra is fog törekedni, hogy leigázza és gyarmatává tegye országunkat. Ez a körülmény arra késztet bennünket, hogy teljes vértezetben álljunk gazdasági frontunk e szakaszán, s gondoskodjunk állásaink megszilárdításáról, azért, hogy ne csak visszaverjük a kapitalizmus támadását, hanem egyben a Szovjetunió gazdaságának megszilárdítására és a szocialista építés meggyorsítására használjuk ki a külkereskedelmet.

E feladatok megvalósításához legfőbb eszközünk a külkereskedelem monopóliuma. Ennek az a lényege, hogy az állam egy külön erre a célra létesített szerv (a Külkereskedelmi Népbiztosság) útján maga irányítja a külkereskedelmet; megállapítja, hogy milyen szervezetek, milyen gazdasági ágakban és milyen méretekben bonyolíthatnak le közvetlen külkereskedelmi ügyleteket; a gazdaságfejlesztés és a szocialista építés feladataiból kiindulva, kiviteli-behozatali terv révén meghatározza, hogy mi és milyen mennyiségben szállítható ki az országból, és mi az, ami behozható az országba; az engedélyek és kontingensek rendszerével közvetlenül szabályozza a behozatalt és a kivitelt, valamint a külkereskedelmi szervezetek ügyleteit.

3. A külkereskedelmi monopóliumhoz nem szabad hozzányúlni. A külkereskedelmi monopóliumot erősíteni kell, mert egyik leghatékonyabb fegyverünk a kapitalista országok gazdasági támadásának visszaverésére. Semmiféle vámvédelem, a szabályozásnak semmiféle más eszköze nem védhet meg bennünket olyan mértékben, mint a külkereskedelmi monopólium. Emlékeztetnünk kell arra, amit Lenin erről a kérdésről 1922-ben a Központi Bizottság decemberi teljes ülésének írt: „semmiféle vámpolitika nem lehet hatékony az imperializmus korszakában, amikor oly szörnyű nagy különbség van a koldusszegény országok és a hihetetlenül gazdag országok között ... az említett körülmények között bármelyik gazdag ipari ország teljesen áttörheti ezt a védelmet [a vámvédelmet]. Ennek érdekében elég, ha kiviteli prémiumot tűz ki azoknak az áruknak Oroszországba való beviteléért, amelyekre mi vámot vetünk ki. Bármelyik ipari országnak a kelleténél is több pénze van erre, e rendszabály segítségével pedig bármelyik ipari ország minden bizonnyal tönkreteheti belföldi iparunkat ...

most, az imperializmus korszakában, a külkereskedelmi monopólium rendszerén kívül semmiféle komoly vámpolitikáról nem lehet szó"[1].

[1] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 457. old. — *Szerk.*

Vlagyimir Iljics Leninnek ezek a szavai, amelyek szerint a külkereskedelmi monopólium jelentősége abban rejlik, hogy a szocialista építés védelmének igen fontos eszköze a kapitalista világ ellen vívott gazdasági harcban — teljes mértékben érvényesek az egész legközelebbi időszakra is. A leghatározottabban szembe kell szállni azzal a végső fokon gazdaságunk kispolgári elemeinek álláspontját megszólaltató nyilt vagy álcázott felfogással, amely szerint meg kell szüntetni vagy gyengíteni kell a külkereskedelem állami monopóliumát.

4. A külkereskedelem jelentősége gazdasági fejlődésünk szempontjából évről évre nő. Gazdaságunk, fejlődésének arányában, egyre inkább bekapcsolódik a nemzetközi áruforgalomba, és kiszélesíti kapcsolatait a világpiaccal. A legközelebbi években gazdaságunk fejlődésének szükséges gyors ütemét csak azzal a feltétellel érhetjük el, ha a lehető legnagyobb mértékben kiszélesítjük kapcsolatainkat a világpiaccal. Vonatkozik ez mind a mezőgazdaságra, mind az iparra. Ezidőszerint a mezőgazdaság számos döntő ága (búza-, árpa-, kukorica- és lentermelés; olajsajtolás, baromfitenyésztés, állattenyésztés stb.) csak akkor fejlődhet tovább jelentős mértékben, ha biztosítjuk az egyre nagyobbarányú értékesítést a világpiacon. Másrészt az, hogy szélesebb alapon vethessük fel iparunk állótőkéjének problémáját, szorosan összefügg a külkereskedelem további fejlődésével.

Fokozott ütemben kell fejlesztenünk kivitelünket, mert ettől függ a parasztgazdaság árutermelésének növelése, a parasztság vásárlóerejének növekedése és a parasztgazdaság általános fellendülése. Ugyanakkor a kivitel fejlesztése nagyobb lehetőséget biztosít ahhoz, hogy iparunknak gépi felszereléseket, mezőgazdaságunknak gépeket és szerszámokat vásároljunk külföldön, azaz lehetővé teszi, hogy gyorsabb ütemben állítsuk át gazdaságunkat új technikai alapra.

5. A külkereskedelem feltételei a legutóbbi időben maguk is lényegesen megváltoztak. A külkereskedelmi forgalom a népgazdaság általános fellendülésének talaján jelentősen megnövekedett. Különösen nagy előrehaladást teszünk majd a külkereskedelem terén a most következő évben, amikor a jó termés folytán külkereskedelmi forgalmunk, előzetes számítások szerint, körülbelül kétmilliárd rubel, azaz a háborúelőtti forgalom mintegy 60%-a lesz. Jóllehet a külkereskedelem fejlődése, számos objektív oknál fogva elmaradt a népgazdaság többi ágának fejlődésétől, amelyek ebben az évben elérték a háború előtti termelés 90%-át, a forgalom kétszeresére növelése a jövő évben, azaz a külkereskedelem fejlődési ütemének a népgazdaság többi

ágának fejlődési üteméhez viszonyított maximális fokozása, ezidőszerint jelentős nehézségekbe ütközik, s ezeket a nehézségeket a külkereskedelem meglevő szervezeti formáinak tökéletesítésével, a külkereskedelem rugalmasabbá tételével és a megváltozott gazdasági feltételeknek megfelelő új szervezeti formák létrehozásával küzdhetjük le.

Továbbá, az utóbbi időben a behozott és kivitt áruk választékának növekedése figyelhető meg. A továbbiak során olyan mértékben, ahogyan a mezőgazdaság és az ipar egyre újabb ágai kezdenek majd szállítani a világpiacra, s amilyen mértékben a behozatali lehetőségek megnövekednek — az importált és exportált áruk választéka is növekedni fog, ehhez azonban az szükséges, hogy a külkereskedelem növelje a szakosítást és jobban alkalmazkodjék a fogyasztó és a termelő érdekeihez.

Végül meg kell állapítani, hogy a külkereskedelem terén a munka minőségileg bonyolultabbá vált. A fejlődő parasztgazdaság, s ugyanígy az ipar és a közlekedés fejlődése egyre nagyobb követelményeket támaszt a külföldi beszerzéssel szemben. 1920—1922-ben még minden külföldi áru felhasználható volt, ma viszont a megrendelők igényei erősen növekednek, s ez különösen vonatkozik az importált áruk minőségére, a megrendelések sürgős lebonyolítására, és a megrendeléseknek a műszaki feltételekkel való szigorú megegyezésére. A behozatalban érdekelt szervek aktívabb részvétele a külkereskedelmi ügyletek eredményességének elengedhetetlen feltételévé válik.

Az 1920-ban létesített külkereskedelmi szervezetnek nagy és pozitív szerepe volt a szocialista építésben. Lehetővé tette számunkra, hogy megvédjük hazánkat a külföldi tőke támadásával szemben, amely arra törekedett, hogy saját gyarmatává változtassa a Szovjetuniót. E szervezet segítségével sikerült utat törnünk áruink számára a külföldi piacokon, és kiépítenünk az áruforgalmat csaknem valamennyi tőkés országgal. Az ezen a területen elért eredmények különösen figyelemreméltók a forradalom előtti időkhöz képest, amikor külkereskedelmünk csaknem teljes egészében külföldiek kezében volt és jellegét tekintve félgyarmati kereskedelemre emlékeztetett, amikor a parasztgazdaság számos exporttermékének felvásárlását, akárcsak a parasztok mezőgazdasági gépekkel és szerszámokkal való ellátását ugyanazoknak a külföldi cégeknek képviselői végezték, amelyek külkereskedelmünk hasznának jelentékeny részét is bezsebelték.

6. A külkereskedelmi monopólium rendszerét érintetlenül fenn kell tartanunk, ugyanakkor azonban a külkereskedelem

szervezeti formáit módosítani kell a Szovjetunió változó gazdasági feltételeinek és feladatainak megfelelően, valamennyi külföldön működő szovjet szerv abszolút egységének további feltétlen biztosításával. A megváltozott gazdasági feltételek parancsolóan írják elő a külkereskedelem terén a differenciálást. Ezen a téren a következőkről kell gondoskodnunk: a) a külkereskedelmi monopólium rendszerének fenntartása, b) a szakosított kereskedelmi szervezetek rugalmasabb rendszerének létrehozása, a kereskedelmi apparátus egyszerűbbé és olcsóbbá tétele, c) az ipar és a mezőgazdaság jól felfogott érdekeinek biztosítása a külkereskedelem terén.

7. Az OKP Központi Bizottságának plénuma ezekből az alapvető megállapításokból kiindulva, a működési egység megszilárdítása, a begyüjtési szervezeteknek, meg az érdekelt gazdasági szerveknek a kivitel fokozása, fejlesztése és lebonyolítása terén folyó igen fontos munkába való szorosabb bevonása céljából kimondta, hogy kivitelünk egyes tételeinek, mégpedig a legnagyobb tételeknek alapulvételével részvénytársaságokat, részjegybefizetésen alapuló szövetkezeteket és szindikátusokat kell szervezni a megfelelő áruk kivitelének lebonyolítására. Ugyanígy, a népgazdaság egyes ágait kellő mértékben átfogó állami és gazdasági szervezeteknek az importműveletekbe való bevonása, továbbá a behozatal javításának, az általános költségek csökkentésének és a helyes árpolitika megvalósításának biztosítása céljából kimondta, hogy szakosított behozatali társaságokat és szövetkezeteket kell szervezni. Mind a kiviteli szövetkezetek és társaságok, mindpedig a megfelelő behozatali szervezetek kizárólag a kereskedelmi kirendeltségek illetékes osztályainak közvetítésével bonyolítják le külföldi ügyleteiket, s ezzel teljes mértékben biztosítható valamennyi külföldi szovjet szerv működési egysége, aminek szükségességét fentebb már hangsúlyoztuk.

Kívánatos, hogy a már meglevő gabonakiviteli társaságon kívül a közeljövőben kiviteli társaságokat vagy szindikátusokat szervezzünk fa, növényi rostok, olaj és szén kivitelére. Tojás- és szőrmekiviteli társaság létesítése is kívánatos. Más iparcikkek kivitelére, ha ennek szükségessége felmerül, külön társaságok létesíthetők.

Ami a behozatali szövetkezeteket és társaságokat illeti, elsősorban az alábbi társaságokat kell megszervezni: Textilimport (gyapot, gyapjú, különleges textilipari gépek); Mezőgépimport (mezőgazdasági gépek, műtrágya stb. behozatala); Bőrimport (bőrnyersanyag és különleges bőrgyári gépek behozatala); Fém-

import (fémipari gépek és félgyártmányok behozatala); Elektroimport (különleges gépek behozatala a villamosipar és az erőműépítkezés részére); Vegyiimport (félgyártmányok és gépek behozatala a vegyiipar részére).

Mindezeknek a részvénytársaságoknak, részjegybefizetésen alapuló szövetkezeteknek és szindikátusoknak megszervezése, továbbá valamennyi kiviteli és behozatali társaság általános irányítása a Külkereskedelmi Népbiztosság feladata. A részvénytársaságok részvevőinek összetételét, a részvények megoszlását a részvevők között, valamint a belépés, illetve a kilépés feltételeit mindenkor az egyes részvénytársaságok alapszabályainak kidolgozásakor kell megszabni, s ezeket a feltételeket a Munka és Honvédelem Tanácsa hagyja jóvá a Külkereskedelmi Népbiztosság előterjesztése alapján. A fentebb felsorolt kiviteli és behozatali társaságok általában nem rendelkeznek monopólium-jogokkal, s csupán rendkívüli esetekben ruházható fel monopólium-jogokkal az egyik vagy másik kiviteli vagy behozatali társaság a Munka és Honvédelem Tanácsának külön rendelete alapján.

A Mezőgazdasági Szövetkezeti Szövetség és az Országos Kisipari Szövetkezeti Szövetség a külkereskedelmi ügyletek terén ugyanolyan jogokban részesül, amilyenekkel jelenleg a Fogyasztási Szövetkezetek Központi Szövetsége rendelkezik ezen a területen.

Azok a gazdasági szervek, amelyek a Munka és Honvédelem Tanácsának 1925 január 28-i rendelete értelmében jogot kaptak kiviteli és behozatali ügyletek lebonyolítására (Ásványolajszindikátus, Teaigazgatóság, Gumitröszt stb.), továbbra is a KVB 1922 október 16-i és 1923 április 12-i törvényerejű rendeleteiben meghatározott alapokon működnek, s egy részüket a Munka és Honvédelem Tanácsa rendeletileg kötelezheti arra, hogy a kereskedelmi kirendeltségek külön osztályainak közvetítésével bonyolítsák le a külkereskedelmi ügyleteket.

Az állami kereskedelmi szervezeteknek olyan szervekké kell válniok, amelyek biztosítják az egyes szövetségi köztársaságok szükségleteit és érdekeit a külkereskedelem terén (a köztársasági, helyi, házi, bérleti stb. ipar ellátásához szükséges áruk behozatala), s ugyanakkor a nagy kerületek és területek érdekeinek jobb egybehangolása és biztosítása céljából az állami kereskedelmi szervezeteknek szervezeti kapcsolatban kell lenniök a nagyobb területi gazdasági szervezetekkel.

Továbbá, az OKP Központi Bizottságának plénuma megállapította, hogy felül kell vizsgálni a behozatali és kiviteli enge-

délyek jelenlegi rendszerét, ennek a rendszernek egyszerűsítése s a kivitel és behozatal fejlesztésének maximális megkönnyítése érdekében. A kiviteli és behozatali kontingensek elosztása és az engedélyek kiadásának szabályozása céljából a Külkereskedelmi Népbiztosságon az érdekelt állami és gazdasági szervek, szövetkezetek és szövetségi köztársaságok képviselőinek részvételével engedélykiadási értekezletet kell tartani, s az értekezlet döntését a Külkereskedelmi Népbiztosságnak kell benyujtani jóváhagyásra. Hasonló értekezletet kell tartani az egyes szövetségi köztársaságokban a Külkereskedelmi Népbiztosság megbízottainál. A kiviteli és behozatali tervek pontos teljesítése érdekében a Külkereskedelmi Népbiztosságnak szigorú nyilvántartást kell vezetnie a helyi szervei által kiadott minden engedélyről és a fizetési határidőkről.

Azoknak az árucikkeknek (gyümölcs, zöldségfélék, gomba, burgonya, szőr, toll stb.) kivitelét illetően, amelyek tekintetében az az érdekünk, hogy minél nagyobb mértékben fejlesszük kivitelünket, s amelyek tekintetében a belső fogyasztás terén nem mutatkozik különösebb kereslet, és nem fenyeget áruhiány veszélye — az engedélyek kiadását a kivitel messzemenő fejlesztése céljából amennyire csak lehet meg kell könnyíteni, és le kell egyszerűsíteni. A behozatal terén az engedélyek kiadását illetően könnyítések és kedvezmények biztosítását kell tervbevenni a kisebb megrendelések, továbbá az egyes mintapéldányokra és modellekre, tudományos intézetek és tanintézetek felszerelésére vonatkozó megrendelések, társadalmi intézmények, kórházak, orvosok megrendelései stb. tekintetében.

Minthogy a behozatali terv viszonylag hosszú időszakra készül, a megváltozott szükségletekkel, a szállítási feltételek, árak stb. változásaival kapcsolatban mindig elkerülhetetlenül előadódnak bizonyos törlések és kiegészítések. Éppen ezért az OKP Központi Bizottságának plénuma kimondta, hogy az egész behozatali tervben meg kell jelölni egy bizonyos részt, s a Külkereskedelmi Népbiztosságot fel kell hatalmazni arra, hogy ennek keretei között a szabályozási előírásokban lefektetett általános alapelvek szerint más szervekkel való előzetes megállapodás nélkül behozatali engedélyeket adjon ki.

Az importáruk egyes kategóriáira vonatkozóan az MHT megállapíthat nem egyévi, hanem 3—5 évre szóló huzamos minimális kontingenseket, ami bizonyos esetekben megkönnyítheti a megrendelések minél célszerűbb elosztását, azt, hogy hitelt kapjunk, a szállítók vezérképviseleteivel való megállapodást stb.

A kereskedelmi kirendeltségek legfontosabb osztályainak a kisebb ügyletek terhétől való mentesítése céljából a nagykereskedelmi kirendeltségek keretében külön osztályokat kell létesíteni a kisebb vásárlások lebonyolítására, s ezekben az esetekben egyszerűsíteni kell a megrendelések és a vásárlások lebonyolításának módozatait.

A PÁRTNAK A SZEGÉNYPARASZTSÁG KÖRÉBEN FOLYTATOTT MUNKÁJÁRÓL

1. A XIV. pártkonferencia határozatainak közvetlen feladata annak a politikának valóraváltása, amelynek értelmében a proletariátus vezetésével ki kell szabadítani a középparasztságot a kulákok befolyása alól, és szorosabbra kell fűzni a proletariátusnak, meg a parasztság legszegényebb rétegeinek szövetségét a középparasztsággal, elsősorban olymódon, hogy felélénkítjük a szovjeteket, s a parasztságot a hadikommunizmus maradványainak felszámolása és az áruforgalom szabaddá tétele alapján tömegesen szövetkezetekbe tömörítjük.

E politika sikerének az a feltétele, hogy többé-kevésbbé teljesen birtokba vegyük a gazdasági kulcspozíciókat, fejlesszük az államosított nagyipart és a közlekedést, megszilárdítsuk az állami pénzügyeket és a hitelrendszert. Csak ez teszi lehetővé, hogy a parasztság zömének gazdaságait — elsősorban a szövetkezetek révén — fokozatosan a szocialista fejlődés útjára vezessük.

2. Ahogy a nep viszonyai között általában egész gazdaságunk fejlődése ellentmondásos formákban és a különböző gazdasági rendszerek (magántőke és állami gazdálkodás, egyéni és kollektív gazdasági formák) harca közepette megy végbe, ugyanúgy a mezőgazdasági termelés terén is teljesen elkerülhetetlen a kapitalista elemek (a parasztság jobbmódú rétegeiből szükségképpen kitermelődő kulákok földműves gazdaságai, kereskedők stb.) és a szocializmus irányában fejlődő elemek (kollektív gazdaságok, szövetkezetek stb.) egyidejű fejlődése. Ilyen ellentétes tendenciák még magán a szövetkezeten belül is szükségszerűen észlelhetők, és a kérdést végérvényesen csak e tendenciák harca fogja eldönteni.

3. Ebben a harcban a szocialista elemek győzelmét egyre nagyobb mértékben fogja biztosítani a hatalmon levő proletariátus növekvő ereje, az állami ipar növekedése s az állami és szövetkezeti hitelrendszer fejlődése. Ilyen körülmények között a falu fejlődése, az ország termelőerőinek általános fejlődésével

együtt, főleg a szövetkezetek fejlődése révén, egyre inkább a szocializmus irányába terelődik majd.

4. A XIV. pártkonferencián megszabott falusi politika megvalósításának csak az elején tartunk. A párt egyre nagyobb munkát fejt ki annak érdekében, hogy a parasztságot tömegesen szövetkezetekbe tömörítse, s ugyanígy a milliós parasztttömegeknek a szovjet építésbe való bevonása érdekében (a szovjetek felélénkítése). E politika pozitív eredményei már eddig is megmutatkoztak abban, hogy a falun megnőtt a párt és a szovjet hatalom tekintélye. Egyes esetekben azonban a XIV. pártkonferencia határozatainak megvalósítása ugyanolyan ellenkezést vált ki, mint amilyennel 1921-ben, a nepre való áttérés alkalmával találkoztunk. Ezzel kapcsolatban két irányban fenyegeti ezt a politikát az eltorzítás veszélye: a nep negatív oldalainak lebecsülése irányában és a nep, mint a szocializmusba való átmenet idején szükségszerű szakasz jelentőségének megnemértése irányában.

5. Az első esetben — a nep negatív oldalainak lebecsülése esetén — a veszély abban rejlik, hogy megfeledkeznek a szegényparasztság érdekeiről és lebecsülik a kulákveszélyt. A második esetben — a nep szükségszerűségének megnemértése esetén — a veszély ott fenyeget, hogy megfeledkeznek a középparasztok nagy tömegének a jelenlegi időszakban rendkívül komoly jelentőségéről, megbontják a munkásság és parasztság szövetségét, tehát meggyengítik a proletárdiktatúrát. Mindkét veszély ellen erélyes harcot kell folytatnunk, mert ez elengedhetetlen feltétele annak, hogy megakadályozzuk a párt által elfogadott falusi politika meghiúsítását, és helyesen hajtsuk végre a XIV. pártkonferencia határozatait.

6. A XIV. pártkonferencia határozatainak végrehajtása, különösen az annak érdekében kifejtett munka, hogy a parasztokat tömegesen szövetkezetekbe tömörítsük, továbbá a szovjetek felélénkítése, s ezzel kapcsolatban a szegényparasztság megszervezése és a középparasztságért folyó harc különösen nagy jelentőségre tesz szert a jelenlegi helyzetben, tekintettel arra, hogy a jó termés következtében gyorsuló ütemben fejlődnek ki az áruviszonyok, s hogy a legközelebbi időkben elkerülhetetlenül erősödni fog a parasztság szociális rétegeződése (differenciálódása).

Ezzel kapcsolatban előtérbe kerülnek az olyan kérdések, mint a szegényparasztságnak és a mezőgazdasági munkásságnak a párt és a szovjet hatalom köré tömörítése, e falusi rétegek vezetésének módszerei és szervezeti formái, valamint a párt és az

államhatalom részéről ezeknek a rétegeknek nyujtott anyagi, kulturális és politikai támogatás különböző formái.

Ebből kiindulva szükségesnek tartjuk a következőket:

A. A *szovjetek felélénkítésére,* a szegényparasztok és középparasztok nagy tömegeinek a szovjetek munkájába való bevonására irányuló politika megvalósítása során a pártnak különös figyelmet kell fordítania arra, hogy maga köré tömörítse a szegényparasztságot és magával ragadja a középparasztságot. Ennek érdekében a szovjetek újjáválasztása idején és további munkájuk folyamán (s ugyanúgy a szövetkezetekben és a paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságokban) külön gyűlésekre kell egybehívni a szegényparasztságot, hozzá kell látni, hogy a falvakban, járásokban és kerületekben szegényparasztcsoportokat szervezzenek (okvetlenül bevonva ezekbe a csoportokba a mezőgazdasági munkásokat), s mindenképpen arra kell törekedni, hogy a szovjetek, a szövetkezetek és a paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságok munkája során *a középparasztokkal közösen* szálljanak síkra az egyes gyakorlati intézkedésekért, és *a középparasztokkal közösen* állítsanak jelölteket az új választásokon.

B. *A szövetkezetek munkája során* fokozott figyelmet kell fordítani a szegényparasztság bevonására, s olyan kiegészítő intézkedéseket kell hozni, amelyek megkönnyítik a szegényparasztok belépését a mezőgazdasági és hitelszövetkezetekbe (állami segítség a részjegyek befizetésénél stb.), és amelyek a mezőgazdasági hitel kiterjesztése útján növelik a falu legszegényebb rétegeinek nyujtott anyagi támogatást (a szegényparasztságnak nyujtott hitelek határidejének meghosszabbítása, olyan vállalatok szervezése a mezőgazdasági szövetkezetek mellett, amelyek főleg a szegényparasztokat látják el — mint például kölcsönző állomások létesítése stb.).

C. A szegényparaszt-gazdaságok fellendítésének támogatása céljából, amellett, hogy fokozott figyelmet kell fordítani ezeknek a gazdaságoknak a közös mezőgazdasági hitelalapból való hitelellátására, a Központi Mezőgazdasági Bank keretében állandó külön alapot kell létesíteni.

Ezt az állandó alapot kifejezetten a szegényparasztok és különösen a kollektívák hitelellátásának céljára kell fordítani, igen előnyös feltételek mellett (kedvezményes határidők, különösen kedvezményes feltételek a hitel biztosítását illetően stb.).

D. Mindenképpen támogatni kell a kis- és középparasztok *kolhozainak* (mezőgazdasági kommúnáinak, mezőgazdasági szövetkezeteinek) *fejlesztését,* fokozni kell a hitel révén nyujtott se-

gítséget, különösen pedig meg kell könnyíteni számukra mezőgazdasági gépek (elsősorban traktorok) beszerzését, s arra kell törekedni, hogy a kolhozok munkáját egybekapcsolják a környékbeli kis- és középparasztság megsegítésével. Emellett fokozott mértékben kell támogatni a kollektivizálás legegyszerűbb formáinak (arteleknek, géphasználati társulásoknak, a föld közös megmunkálására, a jószág közös használatára társult csoportoknak stb.) fejlődését, s különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy ezekbe a társulásokba bevonják a kisgazdaságokat.

E. Meg kell állapítani, hogy *a paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságok munkájára* nem fordítottak kellő figyelmet, s ezért kötelezni kell a pártszervezeteket, hogy a XIII. pártkongresszusnak a paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságok munkájáról szóló határozata értelmében fokozott mértékben támogassák e bizottságok munkáját. A paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságokat az ÖKVB érvényben levő rendelkezése alapján, vagyis mindazoknak a parasztoknak kollektív és önkéntes tagsága alapján kell megszervezni, akik a szovjetek megválasztásánál választójoggal rendelkeznek, s arra kell törekedni. hogy munkájukban tevékenyebben vegyenek részt a legszegényebb falusi rétegek. A paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságoknak a falvakban az egyéni és társadalmi kölcsönös segítségre irányuló munka fejlesztése mellett erősíteniök kell kapcsolataikat a szovjetek és a szövetkezetek munkájával, azon kell lenniök, hogy megkönnyítsék a kisparasztok belépését a szövetkezetekbe, s hogy ezek a parasztok hitelhez jussanak gazdaságuk számára, szükség esetén szót kell emelniök, és ügyelniök kell arra, hogy megadják a szegényparasztoknak a törvényekben megállapított kedvezményeket stb.

F. Meg kell erősíteni Ukrajna Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottságának (f. évi július 23—25-i) teljes ülésén *a kisparaszt bizottságok* újjászervezéséről és önkéntes társadalmi szervezetekké való átalakításáról hozott határozatot. A kisparaszt bizottságok tevékenységének a jövőben arra kell irányulnia, hogy tömörítsék a szegény- és középparasztokat, hogy a szovjetekben, a szövetkezetekben és a paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságokban megvédjék a szegényparasztok (kisparasztok) érdekeit, s figyelmüket elsősorban a szegényparaszti gazdaságok fellendítésével kapcsolatos feladatokra kell összpontosítaniok. A pártszervezeteknek a kisparaszt bizottságok újjászervezésével és az e bizottságok munkájában felmerült új feladatokkal párhuzamosan még nagyobb figyelmet

kell fordítaniok arra, hogy irányítsák ezeknek a bizottságoknak a munkáját.

G. „A mezőgazdasági bérmunkások alkalmazására vonatkozó ideiglenes rendelkezések" életbeléptetésével kapcsolatban különösen nagy jelentőségre tesz szert a *Mezőgazdasági és Erdőmunkások Összoroszországi Szakszervezetének munkája,* mert ennek a szervnek a feladata, hogy tömörítse a falusi proletár rétegeket, és védelmezze érdekeiket. A Mezőgazdasági és Erdőmunkás Szakszervezetnek minden módon erősítenie kell a falu legszegényebb rétegeinek kapcsolatát a városi ipari munkássággal, s gyakorlatilag a nagy falusi proletár és félproletár tömegek: a mezőgazdasági munkások, a földmunkások és az elsősorban bérmunkával foglalkozó falusi félproletár elemek szervezetévé kell válnia. Ezzel kapcsolatban a pártnak mindent meg kell tennie, hogy további káderekkel erősítse meg a Mezőgazdasági és Erdőmunkás Szakszervezet szerveit és növelje a rendelkezésére álló anyagi eszközöket.

H. A pártszervezeteknek el kell érniök, hogy valóban *betartsák a falu legszegényebb rétegeinek érdekeit védő törvényeket,* és megadják az e törvényekben számukra biztosított kedvezményeket (a szegényparasztok mentesítése az adótól vagy adójuk leszállítása, a földrendezés végrehajtása tekintetében biztosított kedvezmények, erdőhasználati kedvezmények stb.). A szovjetek, a szövetkezetek és a paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságok munkájában a pártszervezeteknek a komszomol tevékeny részvételével magukra kell vállalniok a kezdeményezést a legszegényebb rétegek megszervezése és érdekeiknek az illetékes szerveknél való megvédése terén (a szegényparasztok gyermekeinek felvétele az iskolákba, a szegényparasztok védelme a bíróságok előtt, a szövetkezetekbe való belépés megkönnyítése a szegényparasztok számára, a legszegényebb rétegekből alakult mezőgazdasági szövetkezetek támogatása stb.).

I. Az a feladat, hogy a proletárvezetés erősítése alapján támogassuk és megszervezzük a szegényparasztságot, szükségessé teszi a párt számára a *falusi párt- és komszomolszervezetek* további erősítését. A párt által elfogadott határozatok alapján nagyobb figyelmet kell fordítani arra, hogy bevonjuk a pártba és a komszomolba a falu legszegényebb elemeit, különösen a mezőgazdasági munkásokat és földmunkásokat, mindent el kell követnünk, hogy vezető funkcionáriusokat emeljünk ki közülük a falvak valamennyi társadalmi szerve részére, a legaktívabbakat pedig bevonjuk a pártszervezetbe, mert sohasem szabad meg-

feledkeznünk arról, hogy a falvakban a Kommunista Párt minden tekintetben szilárd támaszai csak a proletár és félproletár rétegek lehetnek.

A SZAKSZERVEZETEK MUNKÁJÁRÓL

A szakszervezeti mozgalom a Szovjetunióban az elmúlt három év alatt rendkívül nagy mértékben kifejlődött és megerősödött, s ezzel igazolta, hogy pártunk XI. kongresszusa helyesen szabta meg a szakszervezeti mozgalom irányvonalát. A szakszervezeti tömegmunka új ágai bontakoztak ki (klubok,társpénztárak, testnevelés és sport stb.), a taglétszám gyarapodott, a tagság aktivitása fokozódott, a tagok és a szakszervezeti szervek kapcsolata szorosabb lett.

Ugyancsak lényegesen javult maga a szakszervezeti apparátus is. Bár lassan, de állandóan növekszik az egy függetlenített funkcionáriusra eső taglétszám. Viszonylag csökken a szakszervezetek költségvetésében az apparátus fenntartásának költsége. Javul az ügyintézés és a számvitel.

Egyre szilárdabb alapokon nyugszik a szakszervezetek általános pénzügyi politikája, s a szakszervezetek ugyanakkor, amikor áttérnek arra a rendszerre, hogy kizárólag önként belépett tagok befizetett tagsági járulékaiból tartsák fenn magukat, kezdenek egyre nagyobb mértékben szakszervezeti pénzsegélyeket (munkanélküli segélyt, utazási segélyt) nyujtani tagjaiknak.

Ugyanakkor a tömegek általános kulturális és gazdasági színvonala szüntelenül emelkedett, s gyors ütemben növekedtek a tagoknak szakszervezetükkel szemben támasztott követelményei

A szakszervezetek, a szakszervezeti munka valamennyi területén elért kétségtelenül nagy eredmények ellenére, nem mindenkor feleltek meg azoknak a követelményeknek, amelyeket a kulturális tekintetben gyorsan fejlődő tömegek támasztottak. A különféle gazdasági, politikai és társadalmi feladatokkal túlterhelt szakszervezetek gyakran nem tudtak megbirkózni minden feladattal, egyoldalúnak bizonyultak, és nem egyszer háttérbe szorult legfontosabb, döntő feladatuk: a szakszervezetekben egyesült tömegek gazdasági érdekeinek védelme, az anyagi és kulturális színvonaluk emelése érdekében végzett erőteljes munka.

Ez azután elkerülhetetlenül odavezetett, hogy a szakszervezetek nem vették eléggé figyelembe a tömegek követeléseit és igényeit. feléledtek a hadikommunizmus módszerei, nem fordítottak elegendő figyelmet a szakszervezeti munka fontos rész-

leteire: gondatlanul, egyes esetekben nem a szükséges körültekintéssel használták fel a befizetett tagdíjakat, formalizmus és bürokratizmus ütötte fel a fejét.

A KB megállapítja, hogy a szakszervezetek nagy érdemeket szereztek a gazdaság és az ipar helyreállítása körül azokban az esetekben, amikor a szakszervezeteknek ez a munkája összhangban volt a párt XI. kongresszusának határozatával, s helyesli e munka kiszélesítését olymódon, hogy a szakszervezetek termelési értekezletek útján bevonják abba a nagy munkástömegeket, s feltétlenül szükségesnek tartja e munka további elmélyítését és fejlesztését.

Ugyanakkor a KB károsnak tekinti az egyoldalúságot kifejező úgynevezett „gazdasági elhajlást", amely abban nyilvánul meg, hogy egyes szakmai szervezetek megkísérelnek közvetlenül, illetéktelenül beavatkozni a vállalatok igazgatásába és ügyintézésébe, hogy összekeverik a szakszervezeti és a gazdasági funkciókat, s hogy a szakszervezeti szervek és képviselőik indokolatlanul is védelmükbe veszik a munkások előtt a gazdasági szervek vezetőségének minden intézkedését és javaslatát.

Ez különösen káros és veszélyes, mert a szakszervezetet a gazdasági szervek függvényévé, politikai osztályává változtatja, elfeledteti vele legfontosabb funkcióját — azt, hogy a munkások gazdasági érdekeinek képviselője és védelmezője, továbbá azért, mert az ipar irányításának rendszerébe az ártalmas kettősség és felelőtlenség elemét viszi be.

1925 tavaszán számos gazdasági konfliktusban igen világosan megmutatkoztak a szakszervezeti munka elhajlásai és fogyatékosságai, valamint az a tény, hogy sok szakszervezeti szerv elszakadt a tömegektől, és a szakszervezeti fegyelem meggyengült.

Ugyanakkor a pártkongresszusok, pártkonferenciák ismételt határozata és az OKP Központi Bizottságának útmutatásai ellenére továbbra is hibák mutatkoztak a szakszervezeti frakcióknak a pártszervek részéről történő irányítása terén.

A pártszervek kicsinyes módon beavatkoztak a szakszervezetek mindennapos munkájába, s emellett nem foglalkoztak komolyan a szakszervezetek vezető funkcionáriusainak kiválasztásával; a vezető funkcionáriusokat, nem egyszer a szakszervezeti demokrácia megsértésével, gyakran váltogatták; a munkaviszonyokra, munkabérekre, kollektív szerződésekre vonatkozó kérdések nagy részét a pártszervekhez tették át döntés végett, s ezzel megsértették a szakszervezeti munka normális módszereit és aláásták a szakszervezetek tekintélyét a dolgozó tömegek szemében.

Ezek az elhajlások és hibák, amelyeket számos helyi pártszervezet elkövetett a szakszervezeti frakciók pártirányítása terén, s amelyeket jórészt az ipar helyreállításáért és a munka termelékenységének fokozásáért vívott harc idézett elő, *különösképpen tűrhetetlenek* most, amikor a népgazdaság valamennyi ágában kétségtelenül egyre növekvő sikereket érünk el.

Az OKP Központi Bizottsága emlékezteti a pártszervezeteket arra, hogy a szakszervezetek a pártonkívüli munkástömegek átfogó szervezetei, hogy a szakszervezeti munka csak akkor végezhető eredményesen, ha a meggyőzés és az elvtársi fegyelem módszerein, s a szakszervezeti munka valamennyi ágában a tagság öntevékenységének nagyarányú fejlesztésén alapszik. A szakszervezetekben a legteljesebb mértékben meg kell valósítani a helyesen értelmezett munkásdemokráciát. A szakszervezetekkel kapcsolatban tűrhetők a legkevésbbé a parancsolgatás és a kicsinyes gyámkodás módszerei.

A szovjetek felélénkítésének, a pártonbelüli demokrácia fejlesztésének feladatai mellett a pártra az a feladat vár, hogy egészségesebb alapokra fektesse, erősítse és megszilárdítsa a szakszervezeteket, erősítse és elmélyítse a szakszervezeti demokráciát, minden lehető módon növelje a szakszervezetek tekintélyét.

A szakszervezeteket pártunk hozta létre és építette ki. A párt vezetésével izmosodtak meg és értek el komoly sikereket. Eredményeik és hiányosságaik egyszersmind pártunk, valamint a szovjet hatalom eredményei és hibái, amelynek a szakszervezetek erős támaszai.

A szakszervezetek révén a párt óriási apparátussal rendelkezik, amely a kommunista befolyást és a párt politikáját közvetíti a pártonkívüli munkások egész tömegéhez, ezek révén pedig a sokmillió paraszthoz.

A szakszervezetek ezt a szerepüket csak az egész párt támogatásával, és csak akkor tölthetik be eredményesen, ha a pártonkívüli munkások feltétlenül megbíznak bennük, mint olyan szervekben, amelyek az ő gazdasági érdekeik védelmezésére és képviselésére hivatottak. A pártnak és szerveinek minden lehetséges módon elő kell mozdítaniok azt, hogy minden egyes pártonkívüli munkás *a maga szakmai szervezetét* lássa szakszervezetében, amelyet ő választ ki magának, amelyet ő ellenőriz, s amely tartozik neki beszámolni. A szakszervezetek csak e feltételek betartása esetén tölthetik be szerepüket, csak e feltételek betartása esetén lehetnek a kommunizmus iskolái.

A KB szükségesnek tartja valamennyi pártszervezet figyel-

mét felhívni arra, hogy figyelmesebben, tapintatosabban, gondosabban kell foglalkozniok a szakszervezetekkel, s meg kell változtatni ezen a téren a pártvezetés módszereit. A parancsolgatás, a kicsinyes gyámkodás — mindenképpen megengedhetetlen.

Ezért a pártnak a szakszervezeti mozgalmat a kommunista szakszervezeti frakciók és pártcsoportok révén kell vezetnie.

Mind a szakszervezetekben dolgozó párttagok, mind a pártszervezetek feltétlenül támogassák és erősítsék a demokratikus centralizmus elvét, amelyen a Szovjetunió szakszervezetei felépülnek, s amelyen a szakszervezeti fegyelem is alapul.

Az OKP KB nézete szerint a szakszervezetek és valamennyi kommunista egyik soronkövetkező feladata az, hogy fokozzák az új szakszervezeti funkcionáriusok kiemelésére irányuló munkát, hogy egy új, fiatal szakszervezeti aktívát hozzanak létre, ami a legjobb biztosíték a szakszervezeti bürokraták kasztjának esetleges kialakulása ellen.

Az OKP KB célszerűeknek tartja az ÖKSzT-nek azokat az intézkedéseit, amelyeket a szakszervezeti demokráciának a választási elv, a beszámolási kötelezettség, a tömegellenőrzés és a nyilvánosság széleskörű érvényesítése alapján történő biztosítása és fejlesztése érdekében tett, s felhívja a kommunistákat, hogy támogassák teljes erővel ezeket az intézkedéseket, s gondoskodjanak arról, hogy az ÖKSzT-nek, mint a szovjet szakszervezeti mozgalom legfelsőbb vezető szervének valamennyi szakszervezeti intézkedése teljes mértékben megvalósuljon.

A plénum a küszöbönálló pártkongresszusra való tekintettel a szakszervezeti munkát illetően erre a határozatra szorítkozik, s ugyanakkor azon a véleményen van, hogy a szakszervezetek feladataival kapcsolatban a XIV. pártkongresszuson általános beszámolót kell tartani, s megbízza a Politikai Irodát, hogy az ÖKSzT bevonásával a kongresszusig dolgozza ki a megfelelő téziseket.

AZ OK(b)P MINDEN SZERVEZETÉHEZ, MINDEN TAGJÁHOZ

A párt XIV. kongresszusa a népgazdaság kibontakozó fellendülése idején ül össze. Állami iparunk — a szocialista építés alapja — jelentősen megerősödött. Az állami ipar ebben a gazdasági évben helyreállítási időszakának végére ér. Ezzel még fontosabb feladatok kerülnek napirendre: az ipar, s az iparral együtt az egész népgazdaság újjászervezése, új, fejlettebb technika alapján. Az ipar fejlődése a legszorosabban összefügg a

mezőgazdaság fejlesztésével, s a mezőgazdaság fellendülése elősegíti a párt és a szovjet hatalom politikáját. A mezőgazdaságban, különösen az ezévi jó termés nyomán, szintén megindult a termelőerők gyorsuló ütemű fejlődése. A földművelés fejlődése nemcsak a falu viszonylag vékony módos felsőrétegénél tapasztalható, hanem a középparasztság nagy tömegére is kiterjed.

A gazdasági fellendüléssel együtt a munkás- és paraszttömegek anyagi körülményei is javulni kezdenek. Az ország termelőerőinek további fejlődése biztosítja majd annak a lehetőségét, hogy tovább haladjunk előre a dolgozó tömegek helyzetének javítása útján.

A gazdasági fellendülés nyomán nő a proletariátusnak és a parasztság valamennyi *szociális rétegének* politikai aktivitása. A mostani helyzet jellegzetessége az, hogy, először, jelentősen fokozódott a munkásság részvétele a közéletben (a pártban, a szakszervezetekben, a szovjetekben, a szövetkezetekben, a kulturális építésben és a termelési értekezleteken), s hogy, másodszor, a paraszttömegek egyre jobban bekapcsolódnak a szovjetek, a szövetkezetek és más falusi szervezetek munkájába. A falu szociális differenciálódásának észlelhető fokozódása növeli a parasztság különböző társadalmi csoportjainak aktivitását. Aktívabbá válik a kulákság. Fokozódik a középparaszti tömegek aktivitása. Fokozódik a szegényparasztság aktivitása is, de a szegényparasztság, minthogy a legkevésbbé van felkészülve a harc új feltételeire, aktivitásában és szervezettségében elmarad a parasztság más rétegei mögött. A legutóbbi szovjetválasztásokon számos helyen észlelhető volt a kulákság befolyásának növekedése, s ugyanakkor az is, hogy a pártszervezetek nem tudták tömöríteni a falu szegényparaszti rétegeit annak érdekében, hogy a középparasztsággal együtt biztosítsák a szovjetekben és a szövetkezetekben a falu zömét tevő szegény- és középparaszttömegek szilárd befolyását.

A párt politikáját a XIII. kongresszus óta eltelt időszakban a gazdaság fellendülése és a tömegek aktivitásának növekedése határozta meg. A párt politikájának középpontjában ebben az időszakban a következő feladatok álltak:

a) *A szovjetek felélénkítése* a városokban és a falvakban, a pártonkívüli munkások bevonása a városi szovjetek, a közép- és szegényparasztok bevonása a falusi szovjetek munkájába. A proletariátus és a szegényparasztság, meg a középparaszttömegek közötti szövetség megszilárdítása — ez a fő feladat, amelyet ezen a téren pártunk kitűz.

b) *A szövetkezetek felélénkítése*, különösen a parasztság

tömegméretekben való szövetkezetekbe tömörítésére irányuló munka egyre erőteljesebb folytatása. Az áruforgalom szabaddá tétele, a falu és a város kereskedelmi kapcsolatának erősítése mellett egyre nagyobb jelentőségűek a falusi szövetkezetek fejlesztésével kapcsolatos feladatok, mert ez a fő eszköze annak, hogy a parasztság zömének gazdaságait a szocialista fejlődés útjára vezessük.

c) *A proletariátus életkörülményeinek megjavítása,* a munkások munkabérének az ipar fejlődésének biztosításával és a munka termelékenységének fokozásával egybekapcsolt emelése. Ugyanakkor a párt a munkabérek tervszerű emelése érdekében helyesnek tartja megfelelő intézkedések életbeléptetését. Ezzel kapcsolatban igen nagy jelentőségre tesznek szert a *szakszervezetek felélénkítésének,* a tömegkapcsolatok megszilárdításának feladatai, valamint az a feladat, hogy a szakszervezetek segítségével a munkások még nagyobb tömegeit kapcsoljuk be a szocialista építés munkájába (a fejlődő üzemekbe a falvakból most feljövő új munkásrétegeket is beleértve).

d) *A szegényparasztság segítése a falvakban* mind anyagi helyzetének javítása terén, mindpedig különösen politikai téren, a szegényparasztságnak a párt köré tömörítése, a falu legszegényebb rétegeinek a falu új viszonyai közötti eredményes harcra való megszervezése útján.

A KB plénuma a szegényparasztság körében folytatott munkáról szóló határozatában újból kiemelte, hogy a párt falusi politikáját helyesen kell végrehajtani, és hogy megengedhetetlen a párt politikájától való két észlelt elhajlás. Az első elhajlás lényege az, hogy egyesek alábecsülik a falvakban a kulákveszélyt, s ezzel kapcsolatban elpalástolják a nep időszakában a falun tapasztalható osztályellentéteket. Ez az elhajlás a falu legszegényebb rétegeinek érdekeiről való megfeledkezésre vezet, s azt mutatja, hogy egyesek nem értik meg a pártnak a falusi szegénység megszervezésével kapcsolatos feladatait. A második elhajlás lényege az, hogy egyesek a kulákveszély láttán elvesztik a fejüket, és megfeledkeznek a középparasztságnak, ennek a mai falu zömét tevő paraszttömegnek óriási szerepéről. Ez az elhajlás a munkások és a szegényparasztok, meg a középparasztság közötti szövetség megbontására vezet, s ezzel a proletárdiktatúra meggyengülésének veszélyét idézi elő. Mindkét elhajlás azzal fenyeget, hogy meghiúsítja a párt falusi politikáját, amelyet ennek az évnek a tapasztalatai teljes mértékben igazoltak, s ezért a párt mindkét elhajlás ellen erélyesen harcol és fog is harcolni.

A tapasztalatok azt mutatták, hogy a párt falusi politikája az elmúlt évben hozzájárult a falu politikai helyzetének lényeges javulásához, s hogy a szovjet hatalom és a párt tekintélye a paraszttömegek között megnövekedett. Ezért ennek a politikának, amely a legvilágosabban a XIV. pártkonferencia határozataiban jutott kifejezésre, okvetlenül továbbra is a legnagyobb gonddal, a legnagyobb figyelemmel kell érvényt szereznünk.

De a falusi szovjetek, szövetkezetek, szakszervezetek és szegényparaszt-szervezetek felélénkítésére irányuló politikának csak akkor szerezhetünk érvényt, ha maga a párt *szervezeteinek egész munkájában továbbfejleszti a pártonbelüli demokráciát.* Nem szabad megengedni, hogy a pártszervezetek a tömegaktivitás általános növekedése és a tömegszervezetek általános felélénkülése során akár egyetlen percre is az események mögött kullogjanak. El kell érnünk, hogy kivétel nélkül valamennyi szervezet valóban az élen járjon ebben a munkában, és az új feltételek között érvényre juttassa a pártvezetést. A proletariátus és valamennyi dolgozó tömegszervezeteinek felélénkítésére irányuló politika azt jelenti, hogy a munkások és a parasztok nagyobb tömegeit vonjuk be az egyes szervezetek munkájában való aktív részvételbe, hogy e munka folyamán új vezető káderekét emelünk ki, mégpedig az eddiginél nagyobb számban, s hogy a párt az új vezető káderek révén még hatékonyabban biztosítja eszmei befolyását, a tömegek és az egész gyakorlati építő munka irányítását. A kommunisták a lehető legtevékenyebben vegyenek részt a szovjetek, a szakszervezetek, a szövetkezetek és a szegényparaszt-szervezetek egyre jobban kibontakozó munkájában. Ennek érdekében magában a pártéletben is következetesebben kell érvényesíteni a pártdemokrácia elvét, mert ennek nyomán fejlődik a párttagság öntevékenysége, és lehetővé válik, hogy egyre nagyobb számban emeljünk ki új, aktív pártmunkásokat az ipari munkások, a mezőgazdasági munkások és a dolgozó parasztok soraiból.

A párt jelenleg a XIV. kongresszus előkészítésével foglalkozik. Ebben az időszakban, amikor folyamatban van a helyi konferenciák küldötteinek megválasztása, amikor a sejteken kezdve minden szervezetben megvitatják a párt egész politikáját és a helyi pártszervek munkáját, amikor megtörténik a helyi vezető szervek újjáválasztása, majdpedig a XIV. pártkongresszus küldötteinek megválasztása — ebben az időszakban a legteljesebb szigorral és különösen következetesen kell gondoskodnunk arról, hogy valóban érvényt szerezzünk a pártonbelüli

demokráciának. Ez azt jelenti, hogy a párttagok tömegeit be kell vonni a kongresszus napirendjén szereplő kérdések megvitatásában és eldöntésében való lehető legaktívabb részvételbe, hogy a helyi vezető pártszervek újjáválasztása és a kongresszusi küldöttek megválasztása során nem szabad rájuk erőszakolni egyik vagy másik jelöltet, s hogy biztosítani kell a helyi vezető pártszervek szükséges felfrissítését és új erők kiemelését a tömegek soraiból mind a vezető szervekbe, mindpedig a pártkonferenciákra és a pártkongresszusra.

Számos fontos kérdés került sorra. Mindezekről a kérdésekről valamennyi párttagnak van valami mondanivalója. Arra van szükség, hogy ezeket a kérdéseket széles körben vitassák meg gyűléseinken — hivatalos formaságok nélkül, a bírálat bürokratikus elposványosítása nélkül, az elhangzott bírálat, a kételyek gondos figyelembevételével, a gyakorlati javaslatok figyelmes megvizsgálásával. A pártnak még nagyobb arányokban kell folytatnia tömegmunkáját, különösen a dolgozók tömegszervezeteiben; a pártnak elő kell segítenie a párttagság aktivitásának növekedését az egész pártéletben; a pártnak segítenie kell abban, hogy még nagyobb számban emeljenek ki új káderekét a pártszervezetek, s a munkás és paraszt tömegszervezetek vezetésére — ennek érdekében a pártnak határozottabb lépéseket kell tennie a pártonbelüli demokrácia fejlesztése terén, s egyszersmind biztosítania kell a helyesen értelmezett általános pártvezetés erősítését.

E feltételek mellett a XIV. pártkongresszus előkészítése valóban hozzájárul majd az egész pártmunka megélénküléséhez és a pártvezetés módszereinek megjavításához, s a kongresszus határozatai le fogják rögzíteni ennek a munkának eredményeit. A párttagság aktív részvétele a párt általános határozatainak kidolgozásában biztosítani fogja a XIV. pártkongresszus határozatainak tudatos és eredményes végrehajtását. Ugyanakkor a pártonbelüli demokrácia helyesebb érvényesítésével együtt mindez meg fogja erősíteni mind a munkás és paraszt tömegszervezetek — a szovjetek, a szövetkezetek, a szakszervezetek stb. pártvezetését, mindpedig a pártonbelüli vezetést, soraink bolsevik egysége alapján, a leninizmus alapján.

Az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt Központi Bizottságának plénuma.
„Pravda", 254, 237, 238. és 248. sz. 1925 november 6, október 16, 17 és 29

AZ ÖK(b)P TIZENNEGYEDIK KONGRESSZUSA

Moszkva. 1925 december 18—31

A kongresszuson 665 szavazati joggal és 641 tanácskozási joggal rendelkező küldött vett részt, összesen 643 000 párttag és 445 000 tagjelölt képviseletében.

A kongresszus napirendje: 1. A KB politikai beszámolója; 2. A KB szervezeti beszámolója; 3. A Revíziós Bizottság beszámolója; 4. A KEB beszámolója; 5. Az OK(b)P-t a KIVB-ben képviselő küldöttség beszámolója; 6. A gazdasági építés soronlevő kérdései; 7. A szakszervezetek munkája; 8. A komszomol munkája; 9. A párt Szervezeti Szabályzatának módosítása; 10. A párt központi szerveinek megválasztása.

A kongresszuson a KB politikai beszámolóját I. V. Sztálin, a KB szervezeti beszámolóját V. M. Molotov tartotta. A XIV. pártkongresszus jóváhagyta a Központi Bizottság politikai és szervezeti irányvonalát, jóváhagyta országunk szocialista iparosításának irányvonalát, és megbízta a Központi Bizottságot, hogy erélyes harcot folytasson a párt teljes egységéért.

A XIV. kongresszuson a Zinovjev és Kamenyev vezette „új ellenzék" szembehelyezkedett a párt irányvonalával, s kétségbe vonta azt, hogy országunkban fel lehet építeni a szocializmust. A kongresszus leleplezte az „új ellenzék" trockista-mensevik mivoltát, s megállapította, hogy a zinovjevisták rosszul álcázott trockisták.

A kongresszus határozataiban egyhangúlag elvetette az ellenzékiek kapituláns terveit, és megbízta a Központi Bizottságot, hogy indítsa meg országunk szocialista iparosítását, s a szegényparasztságra támaszkodva, a kapitalista elemek elleni harcban, kovácsolja szorosabbra a munkásosztály és a középparasztság szövetségét. A

kongresszus hangsúlyozta, hogy a harc a szocialista építés győzelemre viteléért a Szovjetunióban — a párt fő feladata.

A kongresszus felhívással fordult a leningrádi szervezet valamennyi tagjához, amelyben rámutatott arra, hogy a zinovjevista ellenzék visszaélt a leningrádi pártszervezet bizalmával, s a kongresszuson a pártszervezet akarata ellenére szembefordult a párt irányvonalával. A kongresszus felhívta a leningrádi szervezetet, hogy vessen véget a párt egységének aláásására irányuló minden kísérletnek.

A XIV. kongresszus az iparosítás kongresszusa volt. A kongresszus pontosan megjelölte a szocializmusért vívott további harc útját, s a szocialista építés győzelmébe vetett hittel vértezte fel a proletariátust.

A kongresszus jóváhagyta az OK(b)P nevének megváltoztatását, kimondta, hogy a párt új neve: Összszövetségi Kommunista (bolsevik) Párt, s egyben elfogadta a párt új Szervezeti Szabályzatát.

A kongresszus megválasztotta az ÖK(b)P 63 tagból és 43 póttagból álló Központi Bizottságát, valamint a KEB 163 tagját és a Központi Revíziós Bizottság 7 tagját.

A kongresszus a következő elvtársakat választotta be a Központi Bizottságba: I. V. Sztálin, V. M. Molotov, M. I. Kalinyin, K. J. Vorosilov, L. M. Kaganovics, G. K. Ordzsonikidze, Sz. M. Kirov, F. E. Dzerzsinszkij, A. A. Andrejev, A. I. Mikojan, N. M. Svernyik, A. J. Badajev, I. I. Szkvorcov-Sztyepanov, A. A. Zsdanov és mások.

A XIV. kongresszuson megválasztott ÖK(b)P KB 1926 január 1-én teljes ülést tartott, amelyen részt vettek a KEB Elnökségének tagjai és a Központi Revíziós Bizottság tagjai. A teljes ülés megválasztotta a KB végrehajtó szerveit: a Politikai Irodát, a Szervező Irodát és a Titkárságot.

I. A KONGRESSZUS HATÁROZATAI ÉS RENDELKEZÉSEI

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJÁRÓL

Az ÖK(b)P XIV. kongresszusa teljes egészében jóváhagyja a KB politikai és szervezeti irányvonalát, amely biztosította a pártnak, a munkásosztálynak és az egész országnak a népgazdaság általános fellendülését, és megszilárdította a szocializmus helyzetét mind az országon kívül, mind az országon belül.

Ennek a politikának köszönhető, hogy *nemzetközi* téren a Szovjetuniót számos újabb kapitalista állam ismerte el, hogy a Szovjetunió számos újabb kereskedelmi szerződést és koncessziós szerződést kötött ezekkel az államokkal, növelte külkereskedelmi forgalmát, és megszilárdította nemzetközi helyzetét.

Ugyanennek a politikának köszönhető, hogy *belpolitikai* téren a Szovjetunió képes volt biztosítani a szilárd állami költségvetést, hogy a munkabérek és a munkatermelékenység általános emelkedése mellett gyorsan viszi előre az ipar fejlesztésének és a mezőgazdaság további fejlesztésének ügyét, s hogy az ipar és a mezőgazdaság termelését csaknem a háború előtti színvonalra emelte, és az egész népgazdaságban biztosította a szocialista elemek növekvő szerepét.

Ugyanennek a politikának köszönhető, hogy a szovjet hatalom megszilárdította a munkásosztály és a parasztság szövetségét, s ezen a szövetségen belül biztosította a proletárvezetést, hogy növelte a szövetkezetek tényleges szerepét és jelentőségét, a szocialista építés alapján a proletariátus vezetése alatt tömörítette a műszaki és más értelmiségiek jelentős rétegeit, hogy megszilárdította a Szovjetunió népeinek együttműködését, s hogy a kerületi beosztás eredményes végrehajtása mellett hozzákezdett a különböző területek, autonóm köztársaságok és szövetségi köztársaságok anyagi-gazdasági bázisának megteremtéséhez.

A kongresszus ugyanakkor, amikor megállapítja ezeket a sikereket, egyszersmind rámutat arra, hogy a gabonabegyűjtés és a külkereskedelem terén hibák történtek, ami veszélyezteti szilárd valutánkat, gazdasági fejlődésünk e szükséges feltételét, és azt eredményezte, hogy kereskedelmi mérlegünk passzív. A kongresszus jóváhagyja a párt Központi Bizottságának ez év november elején hozott határozatait, amelyek helyrehozták ezeket a hibákat, s megbízza a KB-t, hogy erősítse meg a gazdasági népbiztosságok munkájának vezetését, és éberen ügyeljen arra, hogy a jövőben ne forduljanak elő ilyen hibák.

Az új beszámolási évben a párt mind külpolitikai, mind belpolitikai szempontból új feltételek között kezdi meg munkáját.

A *nemzetközi viszonyok* terén tartósabbá és átfogóbbá vált, a Szovjetunió és a kapitalista államok úgynevezett békés egymás mellett élésének egész időszakává alakult át a „lélekzetvételi szünet", jóllehet az e két tábor közötti ellentétek nem csökkennek, hanem növekednek. Ez biztosítja a belső építés lehetőségét, s egyben bizonyos előnyöket jelent — elsősorban a külfölddel való gazdasági kapcsolatok révén — a Szovjetunió-

ban folyó építés ütemének meggyorsítása szempontjából. Másrészt, gazdaságunk fejlődő kapcsolatai a kapitalista világgal növelik függőségünket ez utóbbival szemben, ami számos újabb veszélyt rejt magában, s amivel pártunknak a szocialista építés érdekében és országunk szükséges gazdasági önállóságának biztosítása érdekében folytatott munkája során feltétlenül számolnia kell.

A *kapitalista országok belső viszonyait* illetően meg kell említeni a kapitalizmus részleges stabilizációját és a burzsoázia politikai hatalmának viszonylagos megerősödését Európában; az Eszakamerikai Egyesült Államok szerepének már-már pénzügyi világhegemóniáját jelentő roppant megnövekedését; a Brit Birodalom mint világhatalom szerepének fokozatos csökkenését; az imperialista háború győztesei és legyőzöttei közötti ellentéteket, a győztesek táborában észlelhető ellentéteket, és az Amerikai Egyesült Államok meg Európa közötti ellentéteket; az imperializmus egész rendszerének megrendülését az ébredő gyarmati és félgyarmati népek (Kína, India, Szíria, Marokkó) mozgalma következtében, amely helyenként nemzeti felszabadító háború formáját öltötte, és óriási, soha nem látott méreteket ért el; végül, az európai munkásmozgalom növekedését — új formában — és szoros kapcsolatát a Szovjetunió proletariátusával (harc a szakszervezeti mozgalom egységéért, munkásküldöttségek a Szovjetunióban stb.).

A viszonylagos stabilizáció és Európa úgynevezett „megbékélése" az angol-amerikai tőke hegemóniájának jegyében — a gazdasági és politikai tömbök egész rendszeréhez vezetett, amelyek között a legutolsó a locarnói konferencia és a Szovjetunió ellen irányuló úgynevezett „biztonsági szerződések" rendszere. Ezek a tömbök és szerződések, amelyeket az állítólag pacifista Népszövetség és a II. Internacionálénak a leszerelés körül csapott megtévesztő handabandája fedez, lényegében nem jelentenek mást, mint az erők csoportosítását egy új háborúra. A kapitalista államoknak ezekkel az angol-amerikai hegemónia alatt álló tömbjeivel szemben, amelyeknek megalakulásával párhuzamosan lázas ütemű fegyverkezés folyik, s amelyek éppen ezért új háborúk veszélyét, köztük az intervenció veszélyét hordozzák magukban, egyre közelebb kerül egymáshoz az előrehaladott országok proletariátusa meg a Szovjetunió proletariátusa, mindenekelőtt a békeharc, az új imperialista háborúk elleni harc és a Szovjetunió fegyveres megtámadása elleni harc jelszavával.

A kongresszus ezeknek a körülményeknek figyelembevételé-

vel utasítja a Központi Bizottságot, hogy politikájában a következő alapelveket kövesse:

a) minden lehető módon erősíteni kell a világforradalom bázisát jelentő Szovjetunió proletariátusának szövetségét a nyugateurópai proletariátussal és az elnyomott népekkel, s tovább kell követni a nemzetközi proletárforradalom fejlődését és győzelmét szem előtt tartó irányvonalat;

b) békepolitikát kell folytatni, ennek kell a kormány egész külpolitikájának középpontjában állnia, s ennek kell meghatároznia minden fontos fellépését;

c) a gazdasági építőmunkát annak a szempontnak érvényesítésével folytassuk, amely szerint a Szovjetuniót gépeket és berendezéseket importáló országból gépeket és berendezéseket előállító országgá kell változtatni, hogy ilymódon a Szovjetunió a kapitalista környezetben semmiképpen se válhasson a tőkés világgazdaság függvényévé, hanem olyan önálló gazdasági egység legyen, amely szocialista alapon épül, s gazdasági fejlődése következtében a világ munkásságának meg a gyarmatok és félgyarmatok elnyomott népeinek forradalmasitását szolgáló hatalmas eszköz lehet;

d) a lehetőségekhez képest gazdasági tartalékokat kell gyűjteni, amelyek biztosítják az országot minden néven nevezendő véletlennel szemben mind a belföldi, mind a külföldi piacon;

e) mindent meg kell tenni az ország védelmi képességének erősítése, a Vörös Hadsereg, a Vörös Flotta és a Vörös Légi Flotta erejének növelése érdekében.

A *gazdasági építés* terén a kongresszus abból indul ki, hogy országunknak, a proletárdiktatúra országának megvan „mindene, ami a teljes szocialista társadalom felépítéséhez szükséges" *(Lenin)*[1]. A kongresszus kimondja, hogy a harc a szocialista építés győzelméért a Szovjetunióban pártunk fő feladata. A beszámolási év teljes mértékben bebizonyította ezeknek az elveknek a helyességét. Mielőtt még más országokban a proletariátus meghódította volna a hatalmat, de annak kétségtelen támogatásával, a külföldi tőke úgynevezett „segítsége" nélkül, országunkon belül pedig a magántőke ellen vívott szüntelen harcban — a munkásosztály a parasztság zömével szövetkezve a szocialista építés terén már kivívta az első komoly eredményeket.

Az elmúlt évet az egész népgazdaság rohamos fejlődése, a háború előtti színvonalhoz való közeledése és a népgazdaság

[1] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 468. old. — *Szerk.*

egyes ágainak: az iparnak, a mezőgazdaságnak, a közlekedésnek, a külkereskedelemnek, a belkereskedelemnek, a hitel- és bankrendszernek, az állami pénzügyeknek stb. fejlődése jellemezte. A népgazdaságon belül, összetevőinek (naturális parasztgazdálkodás, kisárutermelés, magánkapitalizmus, államkapitalizmus és szocializmus) minden változatossága mellett, rohamosan nő a *szocialista* ipar, az állami és szövetkezeti kereskedelem, az államosított hitelrendszer és a proletárállam kezében levő más kulcspozíciók részaránya.

Tehát folyamatban van a proletariátus *gazdasági támadása* az új gazdasági politika alapján, és a Szovjetunió gazdaságának előrehaladása a szocializmus felé. Az állami szocialista ipar egyre inkább a népgazdaság élcsapatává válik, amely magával ragadja a népgazdaság egészét.

A kongresszus megállapítja, hogy ezek az eredmények nem lettek volna elérhetők, ha a munkásság nagy tömegei nem vesznek részt tevékenyen a szocialista ipar építésének általános munkájában (kampány a munka termelékenységének emeléséért, termelési értekezletek stb.).

Ezzel egyidejűleg kibontakoznak azonban ennek a fejlődésnek sajátos *ellentmondásai* és azok a sajátszerű *veszélyek és nehézségek* is, amelyeket ez a fejlődés hoz magával. Ide tartozik: a magántőke, különösen a falu ellátásával kapcsolatos üzleti tevékenységre átállt kereskedelmi magántőke abszolút növekedése, szerepének egyidejű viszonylagos csökkenésével; a falusi kulákgazdaságok fejlődése, s egyben a falu fokozott differenciálódása; egy új burzsoázia kialakulása a városokban, s ennek az a törekvése, hogy gazdaságilag összefogjon a falusi tőkés kereskedőkkel és kulákokkal a középparaszt gazdaságok zömének alárendeléséért folytatott harcukban.

Ebből kiindulva a kongresszus megbízza a KB-t, hogy a gazdaságpolitika terén a következő irányelveket kövesse:

a) központi feladatként kell kezelni és minden lehető módon biztosítani kell a szocialista gazdasági formák győzelmét a magántőke felett, erősíteni kell a külkereskedelmi monopóliumot, fejleszteni kell a szocialista állami ipart, s ennek vezetésével és a szövetkezetek segítségével a parasztgazdaságok egyre nagyobb tömegeit kell rávezetni a szocialista építés útjára;

b) biztosítani kell a Szovjetunió gazdasági önállóságát, amely megóvja a Szovjetuniót attól, hogy a kapitalista világgazdaság függvényévé váljék, s ebből a célból tovább kell követni az ország iparosítását, a termelési eszközök termelésének fejlesz-

tését és a gazdasági manőverezés céljából tartalékok képzését szem előtt tartó irányvonalat;

c) a XIV. pártkonferencia határozatai alapján minden lehető módon elő kell mozdítani az ország termelésének és áruforgalmának növekedését;

d) minden forrást ki kell aknázni és a legszigorúbb takarékosságot kell érvényesíteni az állami eszközök felhasználása terén; az állami iparban, a kereskedelemben és a szövetkezeteknél növelni kell a megtérülés gyorsaságát a szocialista felhalmozás ütemének fokozása céljából;

e) magasabb technikai színvonal alapján fejlesztenünk kell szocialista iparunkat, de szigorú összhangban mind a piac felvevőképességével, mindpedig az állam pénzügyi lehetőségeivel;

f) minden lehető módon elő kell segíteni a szovjet (kerületi, körzeti, kormányzósági, területi és köztársasági) helyiipar fejlesztését, minden módon fel kell karolni a lakosság, s különösen a parasztság legkülönfélébb szükségleteinek kielégítésére hivatott helyiipar megszervezése terén helyenként észlelhető kezdeményezéseket;

g) támogatni kell és előre kell lendíteni a mezőgazdaság fejlődését, a földművelés színvonalának emelésével, az ipari növények fokozottabb termesztésével, a mezőgazdasági technika fejlesztésével (traktorosítás), a mezőgazdaság iparosításával, a földrendezés ügyének szabályozásával és a mezőgazdaság kollektivizálásának különféle formái terén nyujtott lehető legmesszebbmenő támogatással.

A kongresszus azon a véleményen van, hogy e feladatok megoldásának egyik elengedhetetlen feltétele a harc az országunkban folyó szocialista építés terén megnyilvánuló hitetlenség és azok ellen a kísérletek ellen, amelyek „következetesen szocialista típusú" üzemeinket *(Lenin)* államkapitalista üzemeknek próbálják minősíteni. Az ilyen irányú elgondolások, amelyek lehetetlenné teszik, hogy a tömegek tudatosan foglaljanak állást általában a szocializmus építésének, s különösen a szocialista ipar építésének kérdésében, csak arra alkalmasak, hogy hátráltassák a gazdaság szocialista elemeinek fejlődését, és megkönnyítsék a magántőke ellenük folytatott harcát. A kongresszus ezért azon a véleményen van, hogy nagyarányú nevelőmunkát kell folytatni a leninizmus e meghamisításának leküzdése érdekében.

Az *osztályok közötti viszony* terén a kongresszus a következő főbb jelenségeket állapítja meg, amelyek alapjábanvéve a Szov-

jetunió gazdasági fejlődéséből következnek: az ipari proletariátus növekedése, a falun a kulákok erősödése, a városokban egy új burzsoázia kialakulása, országunk valamennyi osztályának és csoportjának növekvő aktivitása. Jelenleg az osztályharc egyik fő formája a gazdaság kapitalista és szocialista elemei közti harc, a burzsoázia és a proletariátus között a parasztság zömének megnyeréséért folyó harc. Ez a harc politikailag főként a falu kulák elemeinek azokban a kísérleteiben jut kifejezésre, hogy megnyerjék a középparaszt rétegeket, és ilymódon befolyásuk alá kerítsék a szovjeteket.

A szegényparasztság, mindenekelőtt a mezőgazdasági munkásság a proletariátus *támasza* a falun, a középparaszt viszont a proletariátus *szilárd szövetségese,* s annak is kell lennie. Egyetlen percre sem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a földesúri földbirtoklás megszüntetésével, a földesúri földeknek a parasztság kezére jutásával, a szegényparaszt bizottságok és a falusi kuláktalanítás politikájával, végül a földnek az áruforgalomból való kivonásával (a föld nacionalizálása) a parasztság középrétegei rendkívül megerősödtek, s hogy a differenciálódás ellenére ezek a rétegek alkotják most a parasztság zömét. Ha nem nyerjük meg ezeket a tömegeket szilárd szövetségesként, vagy ha most, a proletárdiktatúra megszilárdulása után, beérjük ezeknek a rétegeknek csupán a semlegesítésével, akkor nem lehet felépíteni a szocializmust. Mert a szocializmus építésének fő útja a falun az, hogy a szocialista állami ipar, az állami hitelintézetek és a proletariátus kezében levő más kulcspozíciók egyre erősödő gazdasági vezetésével egyidejűleg a parasztság zömét bevonjuk a szövetkezeti szervezetbe, és biztosítjuk e szervezet szocialista fejlődését azáltal, hogy kihasználjuk, leküzdjük és kiszorítjuk kapitalista elemeit. Ezért a középparaszt szerepének bármiféle lebecsülése, rendkívül fontos szerepének fel nem ismerése, a pártnak a középparasztsággal való tartós szövetség jelszavától a középparaszt semlegesítésének idejétmult jelszavához való visszatérítésére irányuló kísérlet, a *„félelem* a középparaszttól" — objektíve a proletárdiktatúra megrendülésére vezet, mivel ezzel megrendül a munkás-paraszt szövetség.

A kulákság elleni harcnak egyformán kell folynia a szegényparasztságnak a kulákság elleni megszervezése útján és azon az úton, hogy szorosabbra fűzzük a proletariátus és a szegényparasztság szövetségét a középparasztsággal — a középparasztnak a kuláktól való elszakítása és a kulák elszigetelése érdekében.

E kétirányú harc teljes jelentőségének meg nem értése a párt-

nak a XIV. pártkonferencia és a KB októberi plénuma által megjelölt helyes vonalától való két elhajlással függ össze.

A kongresszus határozottan elítéli azt az elhajlást, amelynek szószólói alábecsülik a falu differenciálódását, nem látják a kulákságnak és a kapitalista kizsákmányolás különféle formáinak fejlődésével összefüggő veszélyeket, nem akarják megérteni, hogy szembe kell szállni a kuláksággal, és korlátozni kell kizsákmányoló törekvéseit, nem látják, hogy a proletariátus pártjának kötelessége megszervezni, tömöríteni a szegényparasztságot és a mezőgazdasági munkásokat a kulák ellen, a kulák elleni harcban.

Ezzel egyidejűleg azonban a kongresszus ugyanolyan határozottan elítéli azokat, akik kísérletet tesznek arra, hogy elkendőzzék a kommunista falusi politika fő kérdését, a középparasztért, a földművelés központi alakjáért folyó harc kérdését, és a szövetkezetnek, a szocializmus felé haladó falu fő szervezeti formájának kérdését.

A kongresszus különösen kiemeli az utóbbi elhajlás elleni harc fontosságát. A párt viszonylag jobban fel van készülve a kulák elleni közvetlen harcra és az első elhajlás leküzdésére, s jóval nehezebb feladat a második elhajlás leküzdése, mert ez bonyolultabb harci módszereket igényel, megköveteli, hogy a kulákság politikai elszigetelésének módszereit egybekapcsoljuk azokkal a módszerekkel, amelyeknek segítségével a parasztság zömét rá tudjuk vezetni a szocialista építés útjára. A második elhajlás elleni harc azért is különösen fontos, mert a jelenlegi körülmények között a kuláktalanítás politikájához való visszatéréssel, a párt jelenlegi falusi irányvonalának, annak az irányvonalnak meghiúsításával fenyeget, amely már eddig is komoly politikai eredményeket biztosított, a proletariátus és a parasztság közötti összefogás meghiúsulásának, tehát egész építőmunkánk meghiúsulásának veszélyét rejti magában.

A kongresszus teljes egészében jóváhagyja a XIV. pártkonferenciának a parasztkérdésben hozott határozatait (többek között a bérleti jogoknak és a bérmunkások igénybevételi jogának kiterjesztéséről, a háziipar támogatásáról, a közigazgatási intézkedések rendszeréről a gazdasági versenyre és a gazdasági harcra való áttérésről, a szovjetek felélénkítéséről stb. szóló határozatokat), amelyek a munkásosztály és a parasztság összefogásának erősítése terén a párt politikájának további megjavítására irányulnak. A kongresszus megállapítja, hogy csakis a párt politikájának ez a megváltozott osztályviszonyokból következő fordulata volt az, ami gyökeresen megjavította a helyzetet

a falun, ami növelte a proletariátusnak és pártjának tekintélyét a parasztság előtt, és megteremtette a parasztságnak a szocialista építésbe való bevonásához szükséges széleskörű szervező munka szilárd alapját.

A kongresszus ugyanakkor teljes egészében jóváhagyja a KB októberi plénumának a szegényparasztság körében folytatott munkáról szóló határozatát. Az osztályerők megfelelő viszonya és az ipari proletariátus vezetése — most, amikor valamennyi osztály és csoport aktivitása megnövekedett — csak olyan mértékben lesz biztosítva, amilyen mértékben a falu termelőerőinek fejlődése együttjár a kisparasztság és a mezőgazdasági munkásság megszervezésével. A kongresszus jóváhagyja a Központi Bizottságnak a szegényparasztság anyagi megsegítésével és szegényparaszt-csoportok szervezésével kapcsolatban hozott határozatát, s ugyanakkor hangsúlyozza, hogy ezen a téren szó sem lehet sem a szegényparaszt bizottságokhoz, sem a hadikommunizmus időszakának pressziós rendszeréhez, a „kuláktalanítás" gyakorlatához stb. való visszatérésről. Arról van szó, hogy megszervezzük a szegényparasztságot, amelynek a párt és az államhatalom segítségével a gazdasági és politikai fronton (kolhozok, artelek, különféle társulások, szövetkezetek, parasztbizottságok, szovjetek) vívott harcban le kell küzdenie az élősdi gondolkodásmód maradványait, rá kell térnie a kuláksággal szembeni szervezett osztályellenállás útjára, és a proletárpolitika biztos támaszává kell válnia a középparasztságnak a proletariátus köré tömörítéséért folyó harcban.

A kongresszus megállapítja, hogy a mezőgazdasági szövetkezetek gazdasági munkájukat tekintve, a tömegek bevonása szempontjából és a helyes szocialista vezetés szempontjából még egyaránt messze vannak attól, hogy betöltsék nagy szerepüket. A kongresszus a párt minden tagjának kötelességévé teszi, hogy a legnagyobb figyelemmel kísérje a mezőgazdasági szövetkezetek fejlődését, és gondoskodjék helyesirányú fejlődésük biztosításáról.

A megnövekedett *tömegaktivitás,* valamennyi osztálynak, csoportnak és rétegnek a gazdasági fellendülés alapján megnövekedett aktivitása mellett, elsőrendű politikai jelentőségű tényező lett. A proletariátusnak és pártjának, mint a legfőbb vezető társadalmi erőnek fel kell használni ezt a megnövekedett aktivitást annak érdekében, hogy még nagyobb mértékben vonják be a tömegeket a szocialista építésbe — ennek az építésnek valamennyi frontján — és az államapparátus bürokratizmusa elleni harcba. A *városokban* a tömegek aktivitásának növekedése

a városi szovjetek, a szakszervezetek, a munkásszövetkezetek stb. felélénkülésében jut kifejezésre. A *falvakban* a közép- és szegényparaszttömegek megnövekedett aktivitása a szovjetek és a szövetkezetek felélénkülésében nyilvánul meg. A kongresszus ismét hangsúlyozza, hogy a jelenlegi körülmények között nem lehet megerősíteni a proletárdiktatúrát a hadikommunizmus és a közigazgatási intézkedések módszereivel; hogy nem lehet szövetkezeteket alapítani másképpen, mint az önkéntesség elve, a választott szerveknek választóik előtti beszámolási kötelezettsége és a szövetkezeti tagoknak a választott szervek irányában táplált bizalma alapján; hogy a szovjetek felélénkítése, a dolgozó lakosság széles köreivel való kapcsolatuk fejlesztése — a párt és a szovjet hatalom további munkájának elengedhetetlen feltétele.

A falusi szovjetek és szövetkezetek felélénkítése, ami felszabadítja a parasztság kezdeményezőerejét és aktivitását, a proletárvezetés biztosítása és erősítése érdekében feltételezi a proletariátus szervezeteinek felélénkítését, összekovácsolását, aktivitásuk fejlesztését és megerősítésüket. Csak ezzel a feltétellel szilárdíthatjuk meg a proletárdiktatúrát, és biztosíthatjuk a szocializmus szempontjából helyes politikai irányvonal érvényesítését. Ebből következik mindenekelőtt a szakszervezetek felélénkítésének, az egész proletariátus teljes átfogására törekvő e tömegszervezet felélénkítésének jelszava. A szakszervezeti demokrácia legyen az a módszer, amely megkönnyíti a tömegek részvételét a szakszervezetek minden munkájában, amely fokozottabb mértékben teszi lehetővé új káderek kiválasztását, felfrissíti a szakszervezetek kádereit, és elősegíti a proletártömegek osztálytömörülését és osztálytudatuk növekedését.

Ahhoz, hogy ezt a proletariátus és a parasztság tömegszervezeteinek felélénkítésére irányuló munkát megfelelően végezzük el, az szükséges, hogy ezeknek a szervezeteknek vezető ereje, azaz az Összszövetségi Kommunista Párt is rálépjen arra az útra, hogy valamennyi szervezetében érvényt szerezzen a következetes pártonbelüli demokráciának. A kongresszus jóváhagyja a KB teljes ülésének a pártonbelüli demokráciáról szóló októberi felhívását, és ezen a téren a következő feladatokat tűzi a pártszervezetek elé:

a) a párttagság aktivitásának növelése a pártpolitika legfontosabb kérdéseinek megvitatása és megoldása során;

b) a választás elvének következetes érvényesítése a vezető pártszerveket illetően, új erők kiemelése vezető munkára, a

pártaktíva kiszélesítése és új pártkáderek nevelése a régiek segítésére;

c) a pártaktíva felkészültségének fokozása, többek között elméleti színvonalának emelése;

d) a lenini tanítás alapjainak terjesztése a párttagság legszélesebb köreiben.

A *párt* erősítése és vezető szerepének növelése, amire a jelenlegi bonyolult helyzetben építőmunkánk minden területén nagyobb szükség van, mint bármikor ezelőtt, a párt összetételének helyes szabályozását is feltételezi. A kongresszus szükségesnek tartja, hogy ezen a téren olyan politikát folytassunk, amely a pártszervezetek összetételének minőségi javítására, minél nagyobb számú munkásnak a pártba való bevonására és a párt gerincét alkotó proletárok arányának állandó növelésére irányul. A kongresszus ugyanakkor hangsúlyozza, hogy szigorúan végre kell hajtani a nemproletár elemek tagfelvételével kapcsolatban hozott korlátozó intézkedéseket, és elveti azt a politikát, amely a párt sorainak túlságos felduzzasztásához és olyan félproletár elemekkel való elárasztásához vezet, akik nem járták ki a szakszervezetek és általában a proletár szervezetek iskoláját. A kongresszus elítéli az erre irányuló kísérleteket, mint olyanokat, amelyeknek semmi közük a leninizmushoz, a párt (az osztály élcsapata) és az osztály közötti helyes viszony tagadását jelentik, és lehetetlenné teszik a kommunista vezetést.

A párt vezető szerepe teljes egészében csak az akarat feltétlen egysége, a párt sorainak összekovácsoltsága, a bolsevik proletár pártfegyelem fenntartása és erősítése esetén biztosítható.

A kongresszus jóváhagyja a Központi Bizottságnak abban a tekintetben követett politikáját, hogy nem szabad megengedni a nyilt vitát a leningrádi szervezet néhány vezetőjével és a KB tagjai közé tartozó egyes elvbarátaikkal, törekedni kell a belső nézeteltérések kiküszöbölésére és a párt kollektív vezetésének biztosítására.

A kongresszus megbízza a KB-t, hogy folytasson erélyes harcot a pártegység aláásásának minden kísérlete ellen, bárhonnan indul ki és akárki áll az élén. A kongresszusnak szilárd meggyőződése, hogy a leningrádi szervezet az első sorokban fog küzdeni lenini pártunk összeforrottságáért és egységéért, amit minden körülmények között meg kell őriznünk és erősítenünk kell.

* * *

A kongresszus üdvözli a Szovjetunió proletariátusa és a világproletariátus közti kapcsolatok megerősödését. A kongresszus ebben annak jelét látja, hogy növekszik a Szovjetuniónak, a nemzetközi munkásmozgalom bázisának befolyása. A kongresszus utasítja a KB-t, hogy erősítse továbbra is minden lehető módon a nemzetközi szolidaritás kötelékeit, amelynek jegyében a proletariátus diktatúrája létrejött, uralmáért viaskodott, és megszilárdult.

A KÖZPONTI ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJÁRÓL

Az ÖK(b)P XIV. kongresszusa teljes mértékben helyesli a Központi Ellenőrző Bizottság tevékenységét, s jóváhagyja a KEB és az MPF munkájával kapcsolatban benyujtott javaslatait.

A kongresszus megállapítja, hogy a KEB és az MPF munkája nyomán államapparátusunkban számos területen javulást értünk el.

A kongresszus különösképpen helyesli a KEB-nek azt a munkáját, amelyet a pártnak osztályidegen és korrupt elemekkel való beszennyezése elleni harc terén végzett, többek között helyesnek tartja a nem termelő üzemekben működő sejteknek a KEB által végrehajtott felülvizsgálását.

A kongresszus helyesli a KEB-nek a pártegység megőrzése és a KB lenini irányvonalának támogatása kérdésében elfoglalt álláspontját.

A kongresszus megbízza az új KEB-et, hogy még erélyesebben harcoljon az eszmei ingadozások, továbbá a párt egységes akaratának és fegyelmének megbontására irányuló kísérletek ellen, s kövessen el mindent a XIV. kongresszuson hozott határozatok következetes és szigorú végrehajtásának biztosítása érdekében.

A KEB ÉS AZ MPF MUNKÁJÁRÓL

A tömegekkel való kapcsolat és a pártonbelüli demokrácia

I. Annak a tervnek, amelyet Lenin elvtárs a KEB és az MPF újjászervezésére készített, egész felépítéséből teljesen nyilvánvalóan következik, hogy az államapparátus megjavításának munkájába be kell vonni a munkások és parasztok nagy tömegeit. A munkás- és paraszttömegek figyelmének saját munkánkra irányítása nélkül, az államapparátus megjavításának munkájába való bevonásuk nélkül, anélkül, hogy megfelelő embereket válogatnánk ki ezekből a tömegekből a régi, javít-

hatatlan hivatalnoki kar felváltására — szó sem lehet a KEB és az MPF munkájában nagy eredményekről.

A munkásosztály és a hozzá közelálló parasztrétegek politikai aktivitásának a legutóbbi időben megnyilvánult óriási növekedése kedvező körülményeket teremt ahhoz, hogy ezeket a tömegeket bevonjuk az államépítés munkájába. A legfőbb tömegszervezetek, amelyekkel a KEB-nek és szerveinek minden körülmények között szoros kapcsolatot kell létesíteni, a következők: a szakszervezetek, a szovjet intézmények termelési értekezletei és gazdasági bizottságai, a nőmunkások küldöttgyűlései, az ifjúsági szervezetek, a szovjetek szekciói stb. A társadalmi kezdeményezésnek sokkal tágabb teret kell biztosítani. A KEB és szervei ne csak serkentsenek különféle szabad egyesületek és körök (például technikai ismeretterjesztő, agronómiai, feltalálói, rádió, „könyvbarát" stb. körök és egyesületek) alakítására a munkások és parasztok között, hanem egyszersmind lépjenek kapcsolatba ezekkel a körökkel és egyesületekkel, kísérjék figyelemmel, hogy milyen új erők bukkannak fel tevékenységük során a különböző területeken, fokozatosan, ismereteik gyarapodásának arányában vigyék előre és vonják be őket az államapparátus munkájába.

A tömegeknek ez a szovjetekben, a szövetkezetekben, a szakszervezetekben, a saját kezdeményezés alapján létrejött egyesületekben megnyilvánuló növekvő öntevékenysége egészen természetesen azt írja elő, hogy mindenekelőtt a párttagok a lehető legmesszebbmenő öntevékenységet fejtsék ki mindezekben a szervezetekben, és ténylegesen érvényesüljön a pártonbelüli demokrácia elve. A pártszervezetek csak ezzel a feltétellel irányíthatják valóban a tömegek fokozott aktivitását minden területen. S a KEB-nek és szerveinek a feladata, hogy öntevékenységre serkentsék a párttagokat, kezdeményezésre buzdítsák az egyes pártszervezeteket. A pártban mutatkozó egészségtelen jelenségek ellen vívott harc során a KEB és szervei fordítsanak fokozott figyelmet többek között a pártonbelüli demokrácia megsértése elleni harcra, s vonják felelősségre a pártdemokrácia ellen vétő funkcionáriusokat.

A KEB és szervei tartsanak fenn szoros kapcsolatot az alsóbb párt- és társadalmi szervezetekkel, buzdítsák azokat kezdeményezésre, aktivitásra, és vezessék rá az eleven alkotómunka útjára, szűrjék le hozzáértően a helyi, az alsóbb szervezetek munkája során szerzett tapasztalatok tanulságait, s a munkásosztály és a parasztság e szervezeteivel fenntartott kapcsolataikat használják fel arra, hogy nagyarányú munkát folytassa-

nak funkcionáriusok kiválasztása, új fiatal alkotó erők kiemelése érdekében. Többek között a KEB és szervei a fentebb említett célok érdekében lépjenek fel aktívabban a tömegek előtt, számoljanak be munkájukról az alsóbb szerveknek.

A funkcionáriusok kiválasztása

II. Az állami és gazdasági szervek funkcionáriusainak kiválasztása továbbra is igen fontos feladata a pártnak az állami és a gazdasági élet irányítása terén. Az ellenőrző bizottságok és a Munkás-Paraszt Felügyelet szervei ezen a területen eddig főként olyanformán dolgoztak, hogy megtisztították az államapparátust az oda nem való elemektől. Az államapparátus felülvizsgálása, az MPF szerveinek kapcsolata az üzemi bizottságok termelési bizottságaival és az intézmények gazdasági bizottságaival, az MPF szerveinek részvétele a kiemelések kérdésének szabályozásában — mindez lehetővé teszi, hogy a KEB és az MPF szervei segítséget nyujtsanak a pártszerveknek a funkcionáriuskiválasztás terén rájuk háruló feladatok teljesítésében, többek között azoknak a funkcionáriusoknak kiemelésében is, akik munkájuk során megfelelő felkészültségről, lelkiismeretességről, megfelelő ismeretekről stb. tettek tanúságot.

A fenti megfontolások alapján a KEB és az MPF tekintse a jövőben az eddiginél nagyobb mértékben feladatának a megfelelő párt- és szovjetszervek támogatását a gazdasági és állami munka különböző területeinek vezetéséhez szükséges funkcionáriusok kiválasztásában.

A kiemelések rendszere

III. A kongresszus az államapparátus megjavítása szempontjából, továbbá abból a szempontból, hogy az államapparátus közelebb jusson a munkásokhoz és parasztokhoz, s így fokozottabb mértékben elégíthesse ki tényleges szükségleteiket, igen nagy jelentőséget tulajdonít a kiemelések rendszerének, s ezért megbízza az Ellenőrző Bizottság és a Munkás-Paraszt Felügyelet szerveit, hogy támogassák hatékonyan a megfelelő pártbizottságokat ennek a kérdésnek rendezésében valamennyi intézménynél, és legyenek segítségükre annak megállapításában, hogy milyen tapasztalatokat szereztek a munkások és parasztok közül kiemelt funkcionáriusok munkájával kapcsolatban az egyes helyeken.

A KEB és az MPF úgy szervezze meg a munkáját, hogy az

államapparátus felülvizsgálása és tanulmányozása során egyre inkább valóságos iskolává váljék, amely az ellenőrző bizottságok és az MPF munkájába bevont munkásokból és parasztokból állami funkcionáriusokat nevel. Ebből a célból az Ellenőrző Bizottság és az MPF szervei amellett, hogy az ellenőrző bizottságok tagjainak munkájába munkásokat és parasztokat is bevonnak, a lehető legnagyobb mértékben vonjanak be munkájukba olyan kiemelt munkásokat és parasztokat, akik főiskolákon, technikumokon és munkásfakultásokon tanulnak, továbbá vonják be a munkás- és parasztifjúságot is.

A bürokrácia elleni harc

IV. Az államapparátusnak — a szervezése terén elért bizonyos eredmények ellenére — még mindig nem orvosolt rákfenéje a bürokrácia, a lélektelen ügyintézés, az aktatologatás stb. V. I. Lenin megállapítása szerint az államapparátusnak a munka tudományos szervezésén alapuló átszervezése az egyetlen helyes és radikális módja annak, hogy kiirtsuk a multnak ezeket a csökevényeit, amelyek megmaradtak az államapparátusban akkor is, amikor az a munkásosztály irányítása alá került. A KEB, az MPF és szerveik munkájuk során egyetlen pillanatra se hagyják abba, folytassák nap nap után a harcot a vizsgálatok során vagy a munkások és parasztok bejelentett panaszai nyomán napvilágra került torz megnyilvánulások — a bürokrácia, az aktatologatás stb. — ellen.

Az államapparátus e fő fogyatékosságai ellen vívott szüntelen harc érdekében különösen az Ellenőrző Bizottság és az MPF helyi szervei fordítsanak fokozott figyelmet a munkások és parasztok panaszainak és bejelentéseinek felvételére és kivizsgálására. Ugyanebből a célból az Ellenőrző Bizottság és az MPF szervei létesítsenek szorosabb kapcsolatot a munkás- és parasztlevelező szervezetekkel, s a lapoknak küldött tudósításokat használják fel az államapparátus fogyatékosságai elleni harcban.

Az apparátus észszerűsítése terén végzett munka

V. 1) A szocializmus felépítése hazánkban, a helyreállítási időszak lezárulásával, az állam- és gazdasági apparátus olyan vezetésének feladatát tűzi a párt és az állam elé, amely biztosítja a termelőerők lehető leggyorsabb fejlesztését, s az ipar és a mezőgazdaság új technikai alapra helyezését. A pártnak és az államnak a gazdasági élet szabályozására irányuló intézke-

dések mellett, e cél elérése és a fejlődés ütemének maximális fokozása érdekében az élre kell állnia, s magára kell vállalnia az állam- és gazdasági apparátus technikai és szervezeti észszerűsítésének irányítását. Ez az észszerűsítés az intézményekben és üzemekben folyó munka szervezésének és elvégzési módjainak megjavítására irányuló, s a munka gondos tanulmányozásán és az egyes területeken szerzett tapasztalatok számbavételén alapuló szüntelen újítások hosszú folyamata.

A közigazgatás és a gazdaság észszerűsítésébe be kell vonni a munkásosztály alkotómunkára hivatott elemeit és mindazokat a funkcionáriusokat, akikre a párt és az állam a közigazgatás egyes területeinek vezetését rábízta.

A gyakorlati észszerűsítési intézkedéseknek csak abban az esetben lesz sikerük, és csak abban az esetben fektetik majd valóban új alapokra a gazdaság és az igazgatás technikáját és szervezését, ha a nagy munkástömegek tevékeny részvételével maguk az államapparátus egyes területeinek vezetői léptetik életbe.

2) Ennélfogva az észszerűsítés legtökéletesebb formája az, ha az intézményekben és gazdasági szervekben külön kisegítő szerveket (észszerűsítési osztályokat, műszaki és tudományos irodákat, szervezőirodákat stb.) létesítünk, s feladatukká tesszük, hogy tanulmányozzák az apparátus szervezési és munkatechnikáját, és e tanulmányozás alapján, valamint a Szovjetunió és a kapitalista országok hasonló intézményeire vonatkozó adatok és tapasztalatok figyelembevételével gondoskodjanak olyan intézkedésekről, amelyek alkalmasak arra, hogy növeljék az üzemek hozamát, emeljék a munka termelékenységét, egyszerűbbé és olcsóbbá tegyék, s közelebb vigyék a tömegekhez az államapparátust.

3) Ezzel kapcsolatban a KEB és az MPF szerepének a párt és az állam által eléjük tűzött feladatoknak megfelelően jelentősen növekednie kell, mint olyan szerv szerepének, amely általánosan szabályozza és irányítja az észszerűsítő munka minden formáját az államigazgatás és a gazdaság minden területén, amely támogatást nyujt az intézményeknek és üzemeknek a gyakorlati átszervezésben, s amely egyszersmind az intézmények és üzemek különféle részlegeinek és funkcióinak észszerű szervezeti rendszerét kidolgozó tudományos kutató központ.

4) A közigazgatás és a gazdaság észszerűsítése terén végzett munka irányítása ne legyen bürokratikus és központosított jellegű. Semmiképpen sem szabad olyan helyzetnek kialakulnia, hogy a KEB és az MPF egyszerű hivatalnak tekinti magát,

amely összpontosítja az ezen a területen folyó egész munkát, és hivatali, bürokratikus módszerekkel irányítja az észszerűsítést minden hivatalban, minden intézményben, minden üzemben. Új táptalaja lenne ez a bürokratizmusnak, és gúzsba kötné az országunkban végbemenő gazdasági építés óriási lendülete nyomán immár felserkent állami szervek kezdeményezőkészségét és öntevékenységét. El kell kerülni, hogy az egyik vagy a másik vezetőre ráerőszakolják az észszerűsítési intézkedéseket, mert az egyes észszerűsítési intézkedések önkéntes kívánása, jelentőségük megértése nélkül nem vezethetnek csak valamelyest is figyelemreméltó eredményre a gazdaság és a közigazgatás helyes és tudományos megszervezése terén.

A Munkás-Paraszt Felügyelet Népbiztosságának olyan mértékben kell az államapparátus észszerűsítése terén az általános irányítást biztosítania, amilyen mértékben magában a népbiztosságban megfelelő tapasztalatokra és ismeretekre ebben a tekintetben valóban szert tesz, ezt az általános irányítást csak olyan mértékben szabad kiterjesztenie, amilyen mértékben a munka eredményes irányítására valóban megvan a szervezeti lehetőség, s a fő figyelmet arra kell fordítania, hogy magukat az államapparátus vagy a gazdasági apparátus egyes területeinek vezetőit serkentse kezdeményezésre és öntevékenységre, ott ébressze fel a kezdeményezés és az öntevékenység szellemét, ahol ilyesmi még nem tapasztalható, továbbá arra, hogy ellenőrizze a hivatalokon és intézményeken belül önállóan folytatott észszerűsítés szerveinek munkáját, annak megakadályozása céljából, hogy észszerűsítés ürügyén fölöslegesen és eredménytelenül költsék az állam pénzét.

5) A KEB és az MPF fő feladata ezen a téren természetesen az, hogy buzdítást és támogatást nyujtson az eredményesen dolgozó hivatalos észszerűsítő szerveknek, a munka tudományos megszervezésével foglalkozó intézeteknek, és végül, azoknak az egészséges észszerűsítő kádereknek, akiket kétségkívül egyre nagyobb tömegben hoz felszínre szovjet közéletünk.

Ámde már most is egészen nyilvánvalóan megállapítható, hogy időnként hivatalnoki apparátusunk legrosszabb elemei védekezésül azt a látszatot igyekeznek kelteni, mintha ők is az észszerűsítésen munkálkodnának. Már most is az a veszély fenyeget, hogy az államapparátusnak ezek az elemei az észszerűsítésnek magát a gondolatát is lejáratják. Ezért a KEB és az MPF tartsa feladatának az erélyes harcot mindeme álcázott törekvések ellen, amelyeknek az a céljuk, hogy a régi bürokratikus hivatalnoki módszereket csempésszék be az államappa-

rátus újjászervezésének eleven ügyébe. Egyaránt harcolni kell a munkafolyamat átfogó szakszerű tanulmányozása nélkül, s nyílvánvalóan tudománytalan elvek alapján dolgozó hivatalos észszerűsítő szervek és az ezekhez hasonló áltudományos kutatóintézetek ellen.

Végül fel kell figyelni az úgynevezett tudományos munkaszervezés elburjánzott irodalmára, amelynek gyakran semmi köze a valóságos tudományos munkaszervezéshez, s csupán a széles rétegekben az államapparátus tudományos megszervezése és észszerűsítése iránt felébredt érdeklődés kihasználására spekulál.

6) A KEB-nek és az MPF-nek az államszervek és a gazdasági szervek részére a gyakorlati észszerűsítés terén nyujtott támogatással összefüggő munkák között különösen nagy figyelmet kell fordítania arra, hogy az egyes gazdasági vagy közigazgatási szervek szervezési téren elért jó tapasztalatait átadja más hasonló típusú szerveknek.

7) A kongresszus azon a véleményen van, hogy a közigazgatás és a gazdaság különböző területeinek észszerűsítésén dolgozó erők egyesítése, az észszerűsítési munka általános elveinek és módszereinek kidolgozása, a már meglevő észszerűsítő szervek munkájának kollektív ellenőrzése és a legjobban dolgozó szervek kiválasztása érdekében meg kell bízni a KEB-et és a Munkás-Paraszt Felügyeletet, hogy hívja össze a jövő évben a III. összszövetségi tudományos munkaszervezési konferenciát.

A végrehajtásnak és az államapparátus munkájának ellenőrzése

VI. A KEB és az MPF legfontosabb feladata továbbra is az, hogy ellenőrizze a párt- és állami határozatok és utasítások végrehajtását, továbbá az államapparátus döntő fontosságú szerveinek munkáját, s a KEB-nek és az MPF-nek ezt a feladatát olymódon kell teljesítenie, hogy egyrészt közvetlen ellenőrző szervként, másrészt pedig az egyes államigazgatási ágak olyan irányítási formáinak szervezőjeként lép fel, amelyek a megfelelő hivatalok vezető szerveinél biztosítják annak állandó, rendszeres ellenőrzését, hogy mennyiben hajtják végre az alsóbb szervek és funkcionáriusok az elfogadott határozatokat. A XIV. pártkongresszus a jövő évre a KEB és az MPF elé igen fontos feladatként tűzi ki olyan intézkedések kidolgozását, amelyek lehetővé teszik, hogy a vezető állami és gazdasági szervek kellő időben és operatív módon intézzék a végrehajtás számonkérését és ellenőrzését.

A problémák tanulmányozása és feldolgozása

VII. A KEB-nek és az MPF-nek, s ezek helyi szerveinek a lefolytatott vizsgálatok és a beérkező anyag tanulmányozása alapján módjukban áll segítséget nyujtani a pártnak és az államnak abban, hogy kellő időben reagáljanak arra, ami az országban és a pártban történik. Ezért a KEB-nek és az MPF-nek, s ezek helyi szerveinek úgy kell megszervezniök munkájukat, hogy mind pártvonalon, mind az államigazgatás terén más alapvető jelentőségű szervek mellett egyre inkább a legfontosabb problémák előzetes feldolgozásának és előkészítésének ugyanilyen jelentőségű szerveivé váljanak.

A párt egységének védelme és harc a párt tisztaságáért

VIII. Az ellenőrző bizottságok a párt egységének megőrzése, a párt összetételének megfelelő minőségéről való gondoskodás, osztályidegen és korrupt elemeknek a pártba való befurakodása elleni harc érdekében már rátértek arra az útra, hogy munkájukba bevonják a párttagság széles rétegeit (az ellenőrző bizottságok kibővítése, a pártkiküldöttek bevonása, nyilvános ülések stb.). A kongresszus utasítja az ellenőrző bizottságokat, hogy tegyenek további lépéseket ebben az irányban, és feladatul tűzi eléjük annak elérését, hogy az ellenőrző bizottságokat minden párttag saját elvtársi szervezetének tekintse, amely gondosan megvizsgálja az eléje kerülő ügy minden körülményét, behatol annak minden részletébe, teljes védekezési lehetőséget biztosít a felelősségre vont egyénnek, és elfogulatlan vizsgálat alapján hozza meg döntését. A kongresszus megállapítja, hogy az ellenőrző bizottságok munkájában már mutatkozik az áttérés a tisztán büntető tevékenységről az olyan tevékenységre, amely elsősorban a pártnevelést tartja szem előtt, s utasítja az ellenőrző bizottságokat, hogy a jövőben is ebben az irányban munkálkodjanak, ugyanakkor azonban semmivel sem kisebb eréllyel harcoljanak a párt olyan elemei ellen, akik bomlasztják a pártot vagy megbontani igyekeznek a párt egységét.

A nem termelő üzemekben működő sejtek felülvizsgálata

IX. 1) A nem termelő üzemekben működő sejtek felülvizsgálatának tapasztalatai azt mutatták, hogy a pártnak rendszeresen felül kell vizsgálnia sorait. A nem termelő üzemekben működő

sejtek felülvizsgálata jó eredménnyel zárult, mind a pártnak az osztályidegen és korrupt elemektől való megtisztítása tekintetében, mindpedig abban a tekintetben, hogy a felülvizsgált szervezetekben felélenkítette a munkát, és fokozta a felelősségérzetet. Az olyan tömeges felülvizsgálat, amilyenek a nem termelő üzemekben működő sejtek — a párttagság egyharmadának — felülvizsgálata bizonyult, azt mutatja, hogy ez bonyolult és nehéz feladat, amely a pártnak nagy erőit köti le és jelentékeny költséggel jár, s hogy csupán azoknak a szervezeteknek és egyes sejteknek időről időre végrehajtott felülvizsgálata célszerű, amelyekkel kapcsolatban felmerül az a gyanú, hogy nem hajtják végre helyesen a felsőbb pártszervek utasításait, vagy amelyek munkájában bizonyos egészségtelen jelenségek észlelhetők.

2) A felülvizsgálat során észlelt rendellenességek kiküszöbölése és a felülvizsgálat révén elért jó eredmények állandósítása érdekében a kongresszus utasítja a pártszervezeteket, hogy gondosan tanulmányozzák a felülvizsgálat eredményeit, és a nem termelő üzemekben működő sejtek felülvizsgálatából leszűrt következtetések alapján szervezeti téren és a politikai nevelés terén tegyék meg a szükséges intézkedéseket.

3) A felülvizsgálati anyag és a felülvizsgálattal kapcsolatos számszerű adatok tanulmányozása arra a következtetésre vezet, hogy általában a pártszervezetek, s különösen a felülvizsgált sejtek nem járnak el elég gondosan a nemproletár elemek tagfelvételénél, különösképpen azoknak a felvételénél, akik a komszomol révén kerülnek a pártba. Ezért a kongresszus utasítja a helyi pártszerveket, hogy a nemproletár rétegekből származó új tagok felvételénél nagyon óvatosan és gondosan járjanak el, s kísérjék figyelemmel, hogy a sejtek teljes mértékben magukévá tették-e a XIII. pártkongresszusnak a tagfelvétel kérdésében hozott határozatait.

4) A nem termelő üzemekben működő sejtek általában nem harcolnak elég erélyesen, sőt egyes esetekben egyáltalán nem harcolnak az egészségtelen jelenségek ellen, s ez parancsolóan írja elő, hogy erre a kérdésre komolyan felhívjuk a pártszervek figyelmét, és elérjük, hogy a sejtek fokozzák munkájukat ebben az irányban.

A faluval kapcsolatban álló szervek felülvizsgálása

X. A legközelebbi időben valamennyi pártszervezetre az az igen fontos feladat vár, hogy érjék el a falusi munkáról szóló párthatározatok tényleges végrehajtását; ezzel kapcsolatban a

KEB és az MPF szerveinek magukra kell vállalniok, hogy a jövő évben felülvizsgálják az alsóbb párt- és szovjetszervek munkáját abból a szempontból, hogy végrehajtják-e a felsőbb pártszervek határozatait, s e célból hosszabb időre ellenőrzőbizottsági tagokat kell kiküldeniök a falvakba.

Az Ellenőrző Bizottságok és a Munkás-Paraszt Felügyelet munkájának egybehangolása a pártbizottságok munkájával

XI. Az ellenőrző bizottságok és az MPF szervei csak akkor teljesíthetik eredményesen a rájuk háruló feladatokat, ha szorosan egybehangolják munkájukat a megfelelő pártbizottságok és vezető állami szervek munkájával; ezért a megfelelő pártbizottságoknak és állami szerveknek tevékenyen részt kell venniök az ellenőrző bizottságok és a Munkás-Paraszt Felügyelet munkaterveinek kidolgozásában és jóváhagyásában, hogy ilyenformán bekerüljenek a tervbe azok a feladatok és azok a kérdések, amelyek megvizsgálására, illetve tanulmányozására a pártbizottságoknak és az állami szerveknek az állami és gazdasági munka irányítása érdekében szükségük van.

A KÖZPONTI REVÍZIÓS BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJÁRÓL

A XIV. kongresszus jóváhagyja a Központi Revíziós Bizottság beszámolóját, és megbízza a Központi Bizottságot, hogy vizsgálja meg a Revíziós Bizottság következő gyakorlati javaslatait:

1. Gondoskodni kell arról, hogy a KB osztályain dolgozó felelős politikai és technikai funkcionáriusok összetétele állandóbb jellegű legyen.

2. Pontosan el kell határolni a pártszervezet központi és helyi anyagi eszközeit.

3. Ki kell dolgozni a tájékoztatási osztály anyagának teljesebb és tervszerűbb felhasználásához szükséges intézkedéseket.

4. Gondoskodni kell a KB sajtóosztályára és a szovjet sajtószervekre — az Irodalmi Ügyek Főigazgatóságára, a Könyvpalotára stb. — háruló munka további elhatárolásáról.

5. Át kell térni arra a rendszerre, hogy a helyi pártbizottságok hathónaponként számoljanak be a Központi Bizottságnak stb.

AZ ÖK(b)P-T A KOMMUNISTA INTERNACIONÁLE VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁGÁBAN KÉPVISELŐ KÜLDÖTTSÉG BESZÁMOLÓJÁRÓL

A kongresszus, miután meghallgatta az ÖK(b)P-t a Kommunista Internacionále Végrehajtó Bizottságában képviselő küldöttség beszámolóját, határozatilag kimondja:

1. Egészben véve jóváhagyja az ÖK(b)P-t a Kommunista Internacionále Végrehajtó Bizottságában képviselő küldöttség tevékenységét.

2. Megállapítja, hogy az ÖK(b)P küldöttsége számos pártnak (a csehszlovák, a német, a lengyel stb. pártnak) segítségére volt a nyugati kapitalizmus részleges stabilizációja nyomán mutatkozó veszélyes elhajlások leküzdésében.

3. Megbízza az ÖK(b)P küldöttségét, hogy a jövőben is folytassa ezt a harcot, a helyes marxista vonaltól való jobboldali és „szélsőbaloldali" elhajlások ellen egyaránt.

4. Megbízza a küldöttséget, hogy fokozza a harcot a szakszervezetekért és a szakszervezetek egységéért, továbbá a pártonkívüli és a szociáldemokrata munkástömegek megnyeréséért.

5. Megbízza az ÖK(b)P küldöttségét, hogy törekedjék a Kommunista Internacionále apparátusának megerősítésére, annak az irányvonalnak érvényesítésével, amely szerint a külföldi kommunista pártoknak egyre fokozottabb befolyást kell biztosítani a Kommunista Internacionále vezetésében.

FELHIVÁS A LENINGRÁDI SZERVEZET VALAMENNYI TAGJÁHOZ

Elvtársak!

A pártkongresszus hozzátok fordul, tekintettel arra, hogy a leningrádi küldöttség merőben helytelen magatartást tanúsított, a kongresszuson korreferenst állított a KB ellen, s „A leningrádi szervezet nyilatkozata" címmel, Kamenyev és mások aláírásával, pártunk egységét veszélyeztető külön nyilatkozatot tett közzé (lásd „Leningradszkaja Pravda", 295. szám).

A ti *konferenciátok bizalmat* szavazott a Központi Bizottságnak, és azt a megbízást adta küldötteinek, hogy a kongresszuson a bizalmi indítványra szavazzanak. A ti *küldöttségetek* a kongresszuson a KB iránti *bizalom ellen* szavazott.

A ti *konferenciátok* szükségesnek tartotta a párt *egységét*. A ti küldöttségetek az egész kongresszus *ellen* szavazott, s szembehelyezkedett a pártkongresszussal.

Leningrád valamennyi kommunista munkása már eleve szükségesnek tekintette, hogy együtt haladjon pártjával. A „Lenin-

gradszkaja Pravda" viszont már kampányt indított a kongresszus határozatai ellen, azaz kampányt indított *a pártegység megbontásáért.*

Ugyanakkor a leningrádi kormányzósági pártbizottság, a pártfegyelemre hivatkozva, megtiltotta a viborgi kerületnek, hogy gyűlést tartson, s ezen kifejezésre juttassa szolidaritását az egész párttal és annak kongresszusával. A kormányzósági pártbizottságnak ez a határozata merőben helytelen. Ez a határozat ellenkezik a pártdemokrácia elvével. Ezt a határozatot a kormányzósági pártbizottságnak azonnal vissza kell vonnia, s ugyanígy a többi olyan határozatot is, amely sérti a párttagok elemi jogait és ellenkezik a pártonbelüli demokráciával.

A kongresszus azzal a felhívással fordul a leningrádi szervezet tagjaihoz, hogy vessenek véget minden olyan kísérletnek, amely lenini pártunk egységének megbontására irányul.

Az ellenzék a kongresszuson teljes egészében leleplezte magát. Az ellenzék vezérei a kerületi konferenciákon, sőt a kormányzósági pártkonferencián sem beszéltek arról, hogy nézeteltéréseik vannak a Központi Bizottsággal, és a pártvezetés iránti hűséget hangoztatva nyerték el a szavazatokat, s ugyanakkor a kongresszuson pártunk Központi Bizottságával szembehelyezkedő külön csoportként léptek fel.

Valótlan az az állításuk, hogy a párt nem látja a kulákveszélyt.

Veszedelmes az a kísérletük, hogy a kulákveszély körül csapott lárma fedezete alatt csökkentsék a proletariátus és a falusi szegényparasztság, meg a középparasztság közötti szövetség lenini jelszavának jelentőségét.

Valótlan az az állítás, hogy a kongresszus nem fogadta el az ellenzék módosító javaslatait. Az ellenzék nem módosító javaslatokat nyujtott be, hanem ultimátumszerű nyilatkozatot tett, amellyel a kongresszusnak szembe kellett szállnia.

A kongresszus a moszkvai, urali, ukrajnai (és Donyec-medencei), tulai, ivanovovoznyeszenszki és nyizsnyijnovgorodi küldöttség javaslatára határozatot fogadott el, amelyben félreérthetetlen döntést hozott. A kongresszusnak ez a határozata (akárcsak a többi határozata) minden párttagra nézve kötelező. A kongresszusi határozatokon nem lehet vitatkozni, és ilyen vitát nem szabad megengedni. Minden kommunista munkás látja, hogy a KB beszámolójáról hozott határozatot első sorától utolsó soráig a leninizmus szelleme hatja át. Minden kommunista munkás látja, hogy ezt a határozatot a párt egységéről való igazi gondos-

kodás hatja át. Ennek az egységnek a kedvéért a kongresszus belement abba, hogy enyhébben fogalmazza meg a határozat egyes pontjait. És ez ellen a határozat ellen szavaztak küldötteitek.

A XIV. kongresszus kijelenti, hogy a párt rágalmazása az az állítás, amely szerint a párt a valóságosnál kisebbnek akarja feltüntetni a leningrádi szervezet jelentőségét.

A XIV. kongresszus nem kételkedik abban, hogy a leningrádi szervezet, amely mindig a párt legelső soraiban haladt, helyre tudja hozni azokat a hibákat, amelyeket a leningrádi küldöttség elkövetett.

Éljen az ÖK(b)P leningrádi szervezete!

Éljen a lenini párt egysége!

A „LENINGRADSZKAJA PRAVDÁ"-RÓL

Tekintettel arra, hogy a „Leningradszkaja Pravda" még a kongresszus döntése után is rendszeres harcot folytat a kongresszus határozatai ellen, amivel nyiltan megszegi az általános pártfegyelmet és meg akarja hiúsítani a párt határozatait, a kongresszus utasítja a KB-t, hogy haladéktalanul gondoskodjék a „Leningradszkaja Pravda" szerkesztősége összetételének megváltoztatásáról és megjavításáról.

A PÁRT SZERVEZETI SZABÁLYZATÁNAK MÓDOSÍTÁSÁRÓL

A XIV. kongresszus jóváhagyja az Összszövetségi Kommunista (bolsevik) Párt Szervezeti Szabályzatához benyujtott változtatásokat és módosításokat, s megbízza az újonnan megválasztott KB-t, hogy gondoskodjék ezek végleges megfogalmazásáról, és a Szervezeti Szabályzat alapján tegyen közzé kiegészítő magyarázatokat és útmutatásokat.

A kongresszus jóváhagyja a tagfelvétel formai követelményeinek enyhítését a munkásokra és parasztokra vonatkozóan, s ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a pártszervezeteknek gondosabban kell eljárniok minden egyes tagjelölt és párttag felvételénél.

A SZAKSZERVEZETEK MUNKÁJÁRÓL

Bevezetés

Bármilyen nagy szerepet játszottak is szakszervezeteink a proletariátus hatalmáért vívott harc és a polgárháború időszakában, ma tevékenységi körük még nagyobb, még fontosabb feladatok állnak előttük.

Iparunk fejlődésével a Szovjetunió proletariátusa nemcsak számbelileg, hanem minőségileg is fejlődik és erősödik. A proletariátus deklasszálódásának súlyos megpróbáltatásokkal járó folyamata immár a multé. Növekszik a munkásosztály ereje, nő az aktivitása. Iparunk további fejlődésével még nagyobb mértékben fog növekedni a Szovjetunió munkásosztályának aktivitása és saját erejébe vetett hite.

A szakszervezet nálunk igen fontos tömegszervezet, amely a Szovjetunió munkásságát majdnem *az utolsó szálig* egyesíti. A proletárforradalom jelenlegi szakasza, amelyben a Szovjetunió proletariátusa már gyakorlatilag váltja valóra a szocializmus építésének feladatát, különösen fontos követelményeket támaszt ezzel a szervezettel szemben. A proletariátus ugyanakkor, amikor az ország gazdasági felemelésén munkálkodik, egyszersmind magára vállalja a vezető szerepet a tömegek kulturális felemelésében is, ami a Szovjetunió gazdasági erejének növekedésével párhuzamosan halad, s lassanként megérleli a „kultúrforradalmat" *(Lenin)*. A szakszervezetekre kétségkívül óriási feladatok hárulnak ebben a roppant munkában, amely arra irányul, hogy a szocializmus elveit ténylegesen érvényesítse a tömegek mindennapi életében.

A párt XI. kongresszusának a szakszervezetek szerepéről és feladatairól a nep kezdetén hozott határozatát az élet léptennyomon igazolta. Az ÖKP XIV. kongresszusa, amikor öt esztendővel a nep meghirdetése után kijelöli a szakszervezetek feladatait, teljes egészében azokból az általános megfontolásokból és elvekből indul ki, amelyeken a XI. kongresszus határozata alapult. A Szovjetunió szakszervezetei tisztában vannak azzal, hogy a nep a szocializmusba való átmenet olyan formája, amely „megengedi az épülő szocializmus és az újjászületni igyekvő kapitalizmus közötti gazdasági versenyt a sokmilliós parasztság gazdasági érdekeinek a piac révén történő kielégítése alapján" (a XI. kongresszus határozata a szakszervezetekről)[1]. Ebben az átmeneti időszakban a Szovjetunió szakszerveze-

[1] Lásd ebben a kiadványban. I. rész. 704. old. — *Szerk.*

teinek egyik legfontosabb feladata az, hogy minden téren rendszeresen és erőteljesen támogassák a Kommunista Pártot és a szovjet hatalmat, legyenek segítségükre a munkásállam apparátusának bürokratikus kinövései ellen vívott harcukban és az államapparátus megjavítására, a munkás- és paraszttömegek igazi szolgálatára való alkalmassá tételére irányuló munkájukban.

A proletárdiktatúra kilencedik évében az egyre nagyobb mértékben kibontakozó gazdasági fellendülés bázisán egyre jobban nő mind a városi, mind a falusi lakosság valamennyi rétegének politikai, gazdasági és kulturális aktivitása. A proletárdiktatúrával szemben ellenséges vagy félig ellenséges elemek: a nepmanok, a kulákok, a kispolgárok, bizonyos burzsoá értelmiségiek stb. aktivitása szintén nő. Ilyen körülmények között a Kommunista Párt első és egyik legfontosabb feladata az, hogy összpontosítsa a szakszervezetekbe szervezett munkástömegek minden erejét és erőfeszítését, s ilyenformán megnövelje a proletariátus súlyát, növelje vezető szerepét a szocialista forradalom további folyamán.

Szakszervezeteink legyenek fokozottabb mértékben, mint bármikor ezelőtt az építő munkának, a kezdeményezésnek, az aktivitásnak, a munkásságban rejlő erők összekovácsolásának, a munkásság utolsó szálig való megszervezésének iskolái, olyan iskolák, amelyekben a munkásság megtanulja, hogyan kell bevonni a dolgozók egyre nagyobb tömegeit a szocializmus építésének munkájába, hogyan kell fejleszteni a kultúrát, hogyan kell harcolni a bürokratikus kinövések ellen, egyszóval — a kommunizmus igazi iskolái.

1. A szakszervezeti mozgalom a Szovjetunióban az elmúlt három év alatt rendkívül kifejlődött és megerősödött, s igazolta ezzel, hogy pártunk XI. kongresszusa helyesen jelölte ki a szakszervezeti mozgalom irányvonalát. A szakszervezeti tömegmunka új ágai bontakoztak ki (klubok, társpénztárak, sportmozgalom stb.), emelkedett a taglétszám, fokozódott a tagok aktivitása, szorosabbra fűződött a kapcsolat a tagság és a szakszervezeti szervek között.

2. A Szovjetunió iparának és egész népgazdaságának fejlődését nyomon követte a munkások gazdasági helyzetének javulása és kulturális színvonalának jelentős emelkedése. Fokozódott és továbbra is fokozódik az ipari munkásság zömének politikai tudatossága és aktivitása. A tagok egyre nagyobb követelményeket támasztanak szakszervezeti szerveikkel és azok funkcionáriusaival szemben.

3. Az ipar helyreállításának és fejlődésének az elmúlt évben tapasztalható gyors üteme az iparban és a népgazdaság más ágaiban foglalkoztatott munkások számának jelentős növekedését vonta maga után, s ennek megfelelően emelkedett a szakszervezetek taglétszáma is (1923 április 1-től 1924 április 1-ig 20,3%-kal, 1924 április 1-től 1925 április 1-ig 19,4%-kal).

Az üzemekbe visszatérnek a régi munkások, akiket a polgárháború időszakának gazdasági ziláltsága hosszú évekre elszakított a nagy ipari központoktól, a gyáraktól. Ugyanakkor az üzemekbe új rétegek kerülnek, amelyek még nem járták ki a termelés és a munkásszervezetek iskoláját. Ezeknek az új proletárkádereknek kisebbik része munkások gyermekeiből (serdülőkből és felnőtt korba lépő fiatalokból) áll, akik többnyire komszomoltagok, a forradalom gyermekei, de egyáltalán nem ismerik a forradalom előtti gyárak viszonyait és életét.

A nagyobbik része közvetlenül a falvakból felkerült fiatal parasztokból tevődik össze, akik egyáltalán nem ismerik a gyárat, a munkásosztály harcát, feladatait és szervezeteit. Az új munkásoknak ennél a részénél az a helyzet, hogy még több kapcsolatuk van a földdel, mint a gyárral, teljes mértékben a parasztság érdekei foglalkoztatják gondolataikat, csak féligmeddig tudnak írni-olvasni vagy teljesen írástudatlanok, többségükben hajlamosak arra, hogy távoltartsák magukat a proletariátus zömétől, érdeklődési körétől és közösségétől, s alkalmi, átutazó vendégnek tekintsék magukat az üzemben, a városban.

4. A szakszervezeti tagok számarányának viszonylagos, bár igen jelentéktelen csökkenése (1924 július 1-én 89,6%, 1924 október 1-én 90,3%, 1925 január 1-én 90,1%, 1925 április 1-én 89,3%) a taglétszám jelentékeny abszolút növekedésével egyidejűleg (1924 áprilisban 5 822 700, ezzel szemben 1925 októberben 7 740 000 tag) azt mutatja, hogy a szakszervezetek nemcsak a legműveltebb munkásrétegek igényeinek kielégítése és az új munkásrétegek felvilágosítása és nevelése terén maradnak el, hanem még az új munkásrétegek szervezeti átfogásának, a szervezetbe való egyszerű bevonásának feladatával sem tudnak megbirkózni.

Ez a körülmény az ipar még nagyobb arányú fejlődésének és a munkások további számbeli növekedésének perspektíváját figyelembe véve azt a feladatot tűzi a szakszervezetek elé, hogy fokozottabban munkálkodjanak az új munkások osztályszellemben történő sokoldalú kulturális nevelésén, s felemeljék őket arra a színvonalra, amelyen a munkásság öntudatos rétegei állanak.

5. Más veszélyeket rejt magában a főként időszaki, a faluval szoros kapcsolatban levő, kulturális téren általában elmaradott munkásokból álló nemipari szakszervezetek taglétszámának gyors növekedése (a Mezőgazdasági és Erdőmunkások Szakszervezetének 1924-ben 297 900, 1925-ben 497 600, az építőknek 1923-ban 129 900, 1924-ben 211 000, 1925-ben 326 600 volt a taglétszámuk stb.); a szakszervezeteket ugyanis túlságosan felduzzasztják a nemproletár elemek, s a szakszervezeti tagság teljesen formálissá válik (a tag egyértelmű a szakszervezeti tagkönyvvel rendelkező emberrel), a tagnak a szakszervezettel csak annyi kapcsolata van, hogy hajlandó tagdíjat fizetni a tagsági könyvért és az azzal járó kedvezményekért, de nem ismeri meg szakszervezetének feladatait, céljait, életét és munkáját. Ebből következnek olyan jelenségek, amilyenek a szakszervezeti tagsági könyvek másoknak való odaadása és eladása.

6. A fentiekből szükségképpen következik a szakszervezetnek, mint a kommunizmus iskolájának igen fontos soronlevő feladata, nevezetesen az, hogy egész apparátusukat még közelebb kell vinniök a tömegekhez, munkájuk formáját és munkamódszereiket úgy kell módosítaniok, hogy alkalmasak legyenek a proletáraktivitás és öntevékenység fejlesztésére, arra, hogy az új munkásrétegeket bevonják és sokoldalú osztálynevelésben részesítsék, s ezzel a munkások újabb ezreit meg tízezreit készítsék elő és emeljék ki az államigazgatás feladataira. Mindez úgy érhető el, ha a szakszervezeti munka valamennyi területét olymódon szervezik meg, hogy ez a munka a szakszervezeti tagok legkülönbözőbb szükségleteit, gazdasági érdekeik erélyes védelmét, kulturális színvonaluk minden módon való emelését szolgálja, s ha különösen nagy gondot fordítanak az új munkások nevelésére.

7. Az elmúlt három év alatt azonban a szakszervezeti munka valamennyi területén elért kétségkívül nagy eredményekkel egyidejűleg a szakszervezetek munkájában elhajlások és hibák is mutatkoztak. A különféle gazdasági, politikai és társadalmi feladatokkal túlterhelt szakszervezetek gyakran nem tudtak megbirkózni munkájukkal, egyoldalúaknak bizonyultak, néha háttérbe szorították legfontosabb és legfőbb feladatukat: a szakszervezetekben tömörült tömegek gazdasági érdekeinek védelmét, az anyagi és kulturális színvonaluk emeléséről való meszszemenő gondoskodást.

8. Ez viszont elkerülhetetlenül oda vezetett, hogy a szakszervezetek nem fordítottak elég gondot a nagy munkástömegek követeléseire és igényeire, feléledtek a hadikommunizmus módsze-

rei, nem fordítottak kellő figyelmet a szakszervezeti munka fontos részleteire, a tagdíjakat nem megfelelően, néha egyenesen rosszul használták fel, formalizmus és bürokrácia ütötte fel a fejét.

Mindez együttesen azzal a következménnyel járt, hogy számos szakszervezeti szerv elszakadt a tömegektől, a szakszervezeti fegyelem meggyengült, ami különösen kirívóan mutatkozott meg 1925 tavaszának több gazdasági konfliktusában.

9. A szakszervezetek általános feladatának bonyolultsága — a növekvő kulturális igények kielégítése, az élenjáró rétegek politikai aktivitásának helyes felhasználása és további fejlesztése, az új és elmaradott munkásrétegek bevonása és nevelése, valamint a feltárt hiányosságok kiküszöbölése — megköveteli a szakszervezetektől, hogy munkájuk valamennyi ágát és minden egyes formáját fejlesszék, új alapokra fektessék, és alkalmassá tegyék ennek a fő feladatnak teljesítésére, az egészséges munkásdemokráciával közelebb a tömegekhez jelszó tényleges megvalósítása jegyében.

10. A szakszervezeti munka elengedhetetlen felélénkítésének a következő alapokon kell nyugodnia:

a) a választás elvének messzemenő érvényesítése valamennyi szakszervezeti szerv tekintetében;

b) a megválasztott funkcionáriusok nyilvános, egyszerű, minden munkás számára érthető beszámolása választóiknak;

c) a tömegekből kiinduló építő, tárgyilagos bírálat gondos és figyelmes számbavétele;

d) a tagság aktivitásának és öntevékenységének fejlesztése;

e) a szakszervezeti apparátus lehető legolcsóbbá tétele és közelebb vitele a tömegekhez;

f) a tagok szakszervezeti segélyezésének fejlesztése és kiterjesztése.

11. A szakszervezeteknek arra kell törekedniök, hogy minden pártonkívüli munkás és alkalmazott szakszervezetében hozzá közelálló és számára fontos szervezetet lásson, amelyet ő választ ki magának, amelyet ő ellenőriz, s amely tartozik neki beszámolni. A szakszervezetek csak e feltételek betartása esetén tölthetik be szerepüket, csak e feltételek betartása esetén lehetnek a kommunizmus iskolái. Elszánt harcot kell indítani a hadikommunizmus módszereinek a szakszervezetek munkájában még megfigyelhető csökevényei és a hadikommunizmus módszereihez való visszatérésre irányuló minden kísérlet ellen.

A szakszervezetek pénzügyei

12. Az alsóbb szakszervezeti szervekben észlelt sikkasztási hullám megköveteli, hogy nemcsak a szakszervezetek és a párt, hanem az állami szervek is erélyes harcot indítsanak ez ellen a baj ellen. Ugyanakkor meg kell állapítani, hogy ez a jelenség a szakszervezetek nagy hiányosságairól tanúskodik, mégpedig a pénzügyeik megszervezése terén mutatkozó hiányosságaikról. A szakszervezeteknek a következő területeken kell intézkedéseket tenniök e hiányosságok kiküszöbölése érdekében:

a) az ügyvitel és a pénzügyi elszámolás szabályozása, különösen az alsóbb szakszervezeti szervekben; pénzügyi beszámoló a tagságnak, meghatározott időpontokban, nyilvánosan és egyszerű formában;

b) az alsóbb szervek pénzügyi tevékenységének fokozott ellenőrzése a felsőbb szervek részéről;

c) annak megállapítása, hogy az egyes szakszervezeti szervek pénzügyi tevékenységéért az egész vezetőség együttes felelősséggel tartozik mind a tagságnak, mind a felsőbb szerveknek;

d) a revíziós bizottságok aktivitásának és felelősségének növelése olymódon, hogy a legtekintélyesebb és legalaposabb elvtársakat vonjuk be munkájukba;

e) az ellenőrzés és a felülvizsgálat eredményeinek teljes mértékben való nyilvánosságra hozatala, hogy a tömegek tudomást szerezzenek róluk.

13. A szakszervezetek egész pénzügyi politikáját olymódon kell felépíteni, hogy további erősödésük arányában az apparátusra fordított (adminisztrációs, gazdasági stb.) kiadásaikat a lehető legnagyobb mértékben csökkentsék, s bevételeik egyre nagyobb részét fordítsák tagjaik fejlesztésére (kulturális-ismeretterjesztő munka) és hathatós anyagi támogatására (munkanélküli segély, útisegély stb.).

A társpénztárak

14. A tapasztalat azt mutatta, hogy a társpénztárak mai formájukban a szakszervezetek tagjainak jelentős részét nem tudják kielégíteni. Márpedig időről időre minden munkásnak szüksége van kölcsönre, kollektív takarékosság és hitel alapján. Ennek megfelelően át kell szervezni a társpénztárak működését, teljes pénzügyi és szervezeti önállóságuk biztosításával, olymódon, hogy a pénztár visszatéríti tagjainak befizetéseiket (takarékossági funkció), s kedvező feltételekkel és nagyobb mérték-

ben nyujt rövidebb vagy hosszabb lejáratú kölcsönöket (hitelfunkció).

A szakszervezetek a jövőben csak az elengedhetetlenül szükséges mértékben ellenőrizzék a társpénztárak működését, amivel szervezeti és erkölcsi segítséget nyujtanak nekik.

Funkcionáriusok kiemelése

15. A szakszervezetek egész munkáját úgy kell megszervezni és elosztani, hogy minden választott szakszervezeti funkcionárius, az üzemi bizottsági tagoktól kezdve, meghatározott munkát végezzen abban a testületben, amelynek tagja, s ezért felelősséggel tartozzék mind választóinak, mindpedig annak a szakszervezeti szervnek, amely ezzel a munkával megbízta.

Csak ennek a feltételnek a teljesítésével biztosítható valóban széleskörű szakszervezeti aktíva kialakítása, a szakszervezeti aktíva szüntelen növekedése a tagok közül kiemelt friss erők bevonása révén, és fokozatos nevelése a különböző fokú szakszervezeti szervekben végzett gyakorlati munka folyamán. Mindennek egyaránt biztosítania kell a szakszervezeti szervek lehető legszorosabb kapcsolatát a tömegekkel a választott funkcionáriusok felelősségének megállapítása útján, az új szakszervezeti funkcionáriusok kiemelésére irányuló munka eredményességét és egy új, fiatal, proletár szakszervezeti aktíva kikovácsolását, ami a legjobb biztosíték egy szakszervezeti bürokrata kaszt kialakulása ellen.

A szakszervezetek gazdasági tevékenysége

16. A szocialista építés sikere teljes egészében a szovjet hatalom gazdasági eredményeitől, mégpedig elsősorban a nagyipar helyreállításának eredményeitől függ. A szovjet ipar fejlődése és termelésének növekedése, mint az általános szocialista építés terén elért eredmények maradandóságának reális biztosítéka, megköveteli, hogy a Kommunista Párt, a szovjet hatalom és a szakszervezetek a jövőben még nagyobb figyelmet és még több erőt fordítsanak ezeknek az eredményeknek megszilárdítására és továbbfejlesztésére.

Meg kell állapítani, hogy a szakszervezetek nagy érdemeket szereztek az egész gazdaság, s különösen az ipar helyreállítása terén azokban az esetekben, amikor munkájuk a XI. pártkongresszus határozatának megfelelően folyt (részvétel a tervező és szabályozó szervek munkájában, gazdasági vezetők kieme-

lése a munkások közül, ezek képzése stb.), s a szakszervezeteknek ezt a munkát még nagyobb arányokban és még alaposabban kell végezniök olyanformán, hogy képviselőik rendszeresebben és tervszerűbben vesznek részt a termelési tervek kidolgozásának minden szakaszában, hogy ennek a munkának a tapasztalatait és eredményeit a szakszervezetek legfelsőbb szerveiben összefoglalják, hogy a szabályozó és tervező szervekben és bizottságokban részt vevő egyes képviselőik tevékenységét egybehangolják és rendszeresen irányítják.

Ugyanakkor a szakszervezeteknek határozottan le kell mondaniok arról, hogy a gazdasági szervek munkájával párhuzamos munkát végezzenek, olyanformán, hogy a szakszervezetben saját szakszervezeti apparátusukkal felülvizsgáltatják és jóváhagyatják a termelési és pénzügyi terveket, s erélyes harcot kell folytatniok szerveiknek és képviselőiknek minden olyan kísérlete ellen, hogy közvetlenül és illetéktelenül beavatkozzanak a vállalatok vagy az ezeket egyesítő szervezetek igazgatásába és ügyintézésébe, ami a szakszervezeti és gazdasági funkciók összekeverését vonja maga után, s káros kettősséget és felelőtlenséget visz be a népgazdaság igazgatásába.

A termelési értekezletek

17. A gyárakban és más nagyüzemekben vagy nagygazdaságokban tartott üzemi értekezletek igen jó alkalmat szolgáltatnak arra, hogy a munkások nagy tömegeit bevonjuk a szovjet gazdaság gyakorlati építésébe, hogy megértessük velük a dolgozók érdekeinek és a szocialista állam gazdasági eredményeinek szoros összefüggését, s hogy új gazdasági és igazgatási káderekt emeljünk ki és neveljünk a munkások közül.

18. A gazdasági és szakszervezeti vezetőknek nagy figyelemmel kell kísérniök és tanulmányozniok a termelési és gazdasági értekezletek, illetve bizottságok munkáját és javaslatait. Pontosan, világosan és nyiltan meg kell magyarázni, hogy miért nem fogadható el az egyik vagy a másik javaslat, s ki kell javítani hibáit és elhajlásait. A termelési értekezletek fő figyelmét kezdetben az egyes gyárak termelésének és munkakörülményeinek megjavítását érintő gyakorlati kérdések vizsgálatára kell terelni; napirendjüket semmiesetre sem szabad elvont akadémikus kérdésekkel telezsúfolni; a vizsgált kérdések körét és ezek határait fokozatosan és olyan mértékben kell tágítani, ahogy az értekezletek munkája fejlődik, s maguknak a részvevőknek látóköre bővül; meg kell előzni azokat a hibákat és elhajlás-

kat, amelyek a termelési értekezleteknél akkor észlelhetők, ha az egyes üzemek közvetlen igazgatására és vezetésére törekednek, s harcolni kell az ilyen hibák és elhajlások ellen.

19. Csak a termelési értekezletek tevékenységének gondos figyelemmelkísérése, tapasztalataik tanulmányozása és összefoglalása, hibáik türelmes kijavítása és eredményeik továbbfejlesztése teszi majd lehetővé a szakszervezeteknek, hogy éppen a termelési értekezletek révén „tudatosan és határozottan áttérjenek arra a hosszú évekre szóló következetes, gyakorlati munkára, amelynek az a célja, hogy gyakorlatilag megtanítsák a munkásokat és valamennyi dolgozót az egész ország népgazdaságának igazgatására, s közben lankadatlanul erősítsék a munkafegyelmet, tökéletesítsék a fegyelemért és a termelékenység emeléséért folyó harc kulturális formáit" (a XI. pártkongresszus határozata a szakszervezetekről)[1].

A szakszervezetek és a gazdasági szervek

20. A szakszervezetek és a gazdasági szervek érdekeinek közössége az állami ipar és annak eredményei tekintetében semmiesetre sem értelmezhető úgy, hogy szerepük az üzemben és a munkástömegekkel kapcsolatban azonos.

A gazdasági vezetőnek a szocialista építés érdekében arra kell törekednie, hogy a proletárállam szervei által rábízott vállalat a lehető legnagyobb termelési eredményt érje el: a jövedelmezőséget, a minőség javulását és a termelési költségek csökkenését, mégpedig a szovjet törvényesség és a szocialista állam általános szellemének megfelelő módszerek alapján.

A bürokratizmusnak, a „túlzott hivatali érdeknek" és a tulbuzgóságnak egyes gazdasági szervek és állami-gazdasági vezetők munkájában előforduló megnyilvánulásai, amelyekre a XI. pártkongresszus határozatai már jóelőre felhívták a figyelmet, elkerülhetetlenek és kétségkívül észlelhetők. Ezért a szakszervezeteknek, mint eddig, ezután is feltétlenül kötelességük, hogy harcoljanak az államapparátus ilyen természetű bürokratikus kinövései ellen, kötelességük, „hogy megvédjék a dolgozók érdekeit, a lehetőséghez mérten elősegítsék anyagi jólétük emelkedését, s állandóan kijavítsák a gazdasági szervek hibáit és túlzásait, amennyiben ezek az államapparátus bürokratikus eltorzításából származnak" (a XI. pártkongresszus határozata a szakszervezetekről)[2].

[1] Lásd ebben a kiadványban. I. rész. 710. old. — *Szerk.*
[2] Lásd ebben a kiadványban. I. rész. 705. old. — *Szerk.*

Feltétlenül harcolni kell tehát az egyes szakszervezeti szervek és funkcionáriusok, meg egyes gazdasági szervek közötti olyan torz blokk formájában megnyilvánuló elhajlás ellen, amely azon alapul, hogy a szakszervezeti szervek és képviselőik kritikátlanul, indokolatlanul jóváhagyják és indokolatlanul védelmezik a munkások előtt a gazdasági szervek igazgatóságainak minden intézkedését és javaslatát, ami a szakszervezetet a gazdasági szervek függvényévé, politikai osztályává alakítja át, és azt eredményezi, hogy a szakszervezet megfeledkezik legfontosabb funkciójáról, arról, hogy a munkások gazdasági érdekeinek képviselője és védelmezője.

21. A szakszervezeteknek és képviselőiknek ugyanakkor, amikor munkájukban pontosan megkülönböztetik a szakszervezetek és a gazdasági szervek jogait és kötelességeit, amikor semmiesetre sem tűrik ezek összekeverését, egyszersmind hathatós támogatásban kell részesíteniök a gazdasági vezetőknek a munka termelékenységének fokozására irányuló kezdeményezéseit, s ezeket összhangba kell hozniok az általuk képviselt munkások érdekeivel és *az egyes kezdeményezések* legeredményesebb *valóraváltásának lehetőségével.* A szakszervezetek által élvezett tekintély megrendülésének elkerülése érdekében maguknak a gazdasági szerveknek is megengedhetetlennek kell minősíteniök azt az eljárást, hogy a gazdasági vezetők a munkafeltételek és a munkabérek módosításának kérdésében egyoldalú, a szakszervezetekkel össze nem egyeztetett álláspontot képviselnek a munkások előtt. Ugyanakkor a szakszervezeteknek állandóan azon kell lenniök, hogy megmagyarázzák a munkásoknak, milyen sajátosan nehéz, bonyolult és fontos munkát végeznek a gazdasági vezetők a szocialista építés nehézségeinek leküzdése érdekében.

A konfliktusok megoldása

22. Az a mindmáig megfigyelhető jelenség, hogy az érdekelt felek lemondanak a konfliktusok normális egyeztető és választottbírósági megvizsgálásáról, és a konfliktusokat döntés végett átteszik a pártszervezetekhez, az egyeztető szervek és a választottbíróságok tekintélyének aláásására vezet, megingatja a pártonkívüli munkástömegek bizalmát saját szakszervezetükben, a vitás kérdések helyes és pártatlan megoldásában, s gyakran ténylegesen a konfliktus elmérgesedését és a munkások szervezetlen fellépését vonja maga után.

23. Ugyanilyen következményekkel jár az, ha a szakszervezeti

és a gazdasági szervek túlságosan központosítják a konfliktusok megoldását. Ezeknek a rendellenességeknek kiküszöbölése érdekében:

a) ki kell terjeszteni a konfliktusok állami döntőbíróság elé vitelének jogát, amivel csak a szakszervezetek rendelkeznek, a másik félre, a gazdasági szervekre is;

b) több jogot kell biztosítani a bérmegállapító és egyeztető bizottságoknak a konfliktusok megoldása terén, s meg kell erősíteni összetételüket mindkét fél tekintélyes képviselőinek bevonása útján. Biztosítani kell az említett bizottságok állandó összetételét, s egyszersmind a gazdasági szerveknek és a szakszervezeteknek egyaránt fokozottabb mértékben kell ezeket a bizottságokat instruálniok;

c) nagyobb hatáskört kell biztosítani a Munkaügyi Népbiztosság mellett működő egyeztető szerveknek, meg kell gyorsítani ügyintézésüket és a kérdések kivizsgálását;

d) nagyobb szerepet kell juttatni a döntőbíróságoknak, s mindkét félnek nagyobb figyelmet és gondot kell fordítania a legfőbb döntőbíró megválasztására;

e) decentralizálni kell a konfliktusok megoldását, s a lehetőség szerint szűkíteni kell az olyan konfliktusok körét, amelyeket a központban oldanak meg.

Az állami iparban felmerülő konfliktusok megoldása terén növelni kell a Munkaügyi Népbiztosságnak, mint olyan objektív legfőbb döntőbírónak a tekintélyét és szerepét, amely az egyik fél kívánságára az állami döntőbíráskodás keretében dönt a felmerült konfliktusok kérdésében, mégpedig olymódon, hogy a szocialista ipar fejlődésének érdekeit — az egész munkásosztály érdekében — összhangba hozza a dolgozók egyes csoportjainak gazdasági érdekeivel.

A szakszervezetek bérmegállapító tevékenysége

24. A szakszervezetek bérmegállapító tevékenysége, amely a munkafeltételek és a munkabérek szabályozásának szinte kizárólagos formájává vált kollektív szerződések révén érvényesül, jelentékeny eredményeket ért el a minta kollektív szerződések besorolásainak és felépítésének kidolgozása terén, ugyanakkor azonban továbbra is szinte kizárólag a szakszervezeti szervek íróasztal mellől végzett munkája maradt, amelyre a tömegek közvetlen befolyást nem gyakorolnak. Annak a módnak következtében, ahogyan a szakszervezeti szervek többsége a kollektív szerződést a gazdasági szervekkel megköti, hogy tudniillik a

szakszervezeti szervek nem tudják, mi a munkások és alkalmazottak álláspontja azoknak a kötelezettségeknek tekintetében, amelyeket a szakszervezet az ő nevükben és az ő számukra vállal — a kollektív szerződésnek nem sok tekintélye van a munkások előtt, gyatra biztosíték a gazdasági szerveknek, s ezért ezen változtatni kell.

Szabállyá kell válnia annak, hogy a kollektív szerződés legfontosabb pontjait a munkások nyilvános gyűléseken megvitatják. Az egyes munkások előtt csak akkor lesznek világosak a munkabérüket meghatározó feltételek, s csak akkor ismerik fel világosan a kollektív szerződés nyomán rájuk háruló kötelezettségek teljesítésének szükségességét, ha a kollektív szerződést behatóan megvitatják a szakszervezetnek mindazok a tagjai, akikre a szerződés kiterjed. Csak a tagoknak a kollektív szerződéstervezet kidolgozásában és a szerződés megkötésében való ilyen tudatos részvétele, aminek révén minden munkás megismeri üzemének helyzetét és szerepét a népgazdaság általános rendszerében, csak ez teremti meg egyszersmind a szilárd termelési és szakszervezeti fegyelem szükséges előfeltételeit, a kollektív szerződés mindkét félre kötelező volta alapján.

A sztrájkok kérdésében elfoglalt álláspont, és a sztrájkok szerepe

25. A XI. pártkongresszus rámutatott arra, hogy a sztrájk a proletárállamban az államapparátus hiányosságainak, a szakszervezeti szervek gyengeségének és a szakszervezetekben tömörült tömegek kulturális elmaradottságának a jele.

Az állami vállalatokat illetően a szakszervezetek, amelyeket szoros kapcsok fűznek a tömegekhez, s amelyekben a tömegek bíznak, igen nagy lehetőségekkel rendelkeznek abban a tekintetben, hogy minden konfliktust megoldjanak az egyeztetés és választottbíróság normális módszereivel. A szakszervezet nélkül, s a szakszervezet háta mögött megindított sztrájk mindenkor annak a jele, hogy a szakszervezet politikája nem megfontolt, hogy szakadás van a szakszervezet és a tömegek között, hogy a szakszervezeti munka az illető üzemben általánosságban gyenge.

A magánvállalatokat illetően a szakszervezeteknek nem szabad megfeledkezniök arról, hogy a „szakszervezetek egyik legfőbb feladata, hogy a proletariátus osztályérdekeit a tőke elleni harcában minden tekintetben és minden módon megvédje" (a XI. pártkongresszus határozata)[1]. Ezért határozottan el kell

[1] Lásd ebben a kiadványban. I. rész. 705. old. — *Szerk.*

ítélni egyes szakszervezeteknek azt a kísérletét, hogy a proletár szakszervezetnek a kapitalista magánvállalkozó elleni osztályharcát az államszervek révén gyakorolt közigazgatási nyomással helyettesítsék, a magántulajdonban levő vállalatok munkásainak ebben az osztályharcban kell nevelődniök, s ennek folyamán kell kifejlődnie egységüknek, szervezettségüknek és szolidaritásuknak.

Minden gazdasági és sztrájkharcot, különösen a nagy magánvállalatoknál (koncessziók, vegyestársaságok stb.) indított gazdasági és sztrájkharcokat, a harc sikere érdekében a lehető legteljesebben központosítani kell, s a központi szakszervezeti szervek aktív támogatásával és vezetésével kell megvívni.

Magának a sztrájknak csak akkor szabad megindulnia, ha nincs lehetőség arra, hogy a vitás kérdést más, békés módon, az egyeztető szervek és választottbíróságok útján oldják meg, amelyek a proletárállamban teljes mértékben biztosítják a munkásosztály érdekeit.

A szakszervezetek kultúrmunkája

26. A proletariátus élenjáró rétegeinél tapasztalható növekvő kulturális igények kielégítésével és az iparba újonnan bekerült elmaradott munkásrétegek kulturális színvonalának emelésével kapcsolatos feladatok megkövetelik, hogy a szakszervezetek különösen nagy figyelmet fordítsanak kulturális és ismeretterjesztő munkájukra.

A szakszervezeteknek ugyanakkor, amikor minden téren *fejlesztik* kultúrmunkájukat, nem szabad megfeledkezniök arról, hogy továbbra is a munkásklubokn ak és a vörössarkoknak kell *maradniok* a kultúrmunka legfontosabb előrelendítő eszközeinek.

A szakszervezeteknek, amikor azt a feladatot tűzik maguk elé, hogy nemre és korra való tekintet nélkül kielégítsék tagjaik kulturális igényeit, gondoskodniok kell arról, hogy bevonják a klubokba a felnőtt munkásokat és munkásnőket, akik jelenleg igen kis mértékben vesznek részt a klubéletben.

Magának a klubokban folyó munkának a lehető legsokoldalúbbnak kell lennie, a klubtagok pihenési és egészséges szórakozási szükségletének kielégítését egybe kell kapcsolnia a politikai felvilágosító és nevelő feladatokkal.

27. A klubokban folyó munkának a klubtagok öntevékenységén, önkéntes vállalásán és kezdeményezésén kell alapulnia, a legcsekélyebb erőltetés, parancsolgatás és kényszerítés nélkül.

Feltétlenül károsnak kell minősíteni azt a törekvést, hogy az új, még alig tanulmányozott klubmunkát olyan körlevelek és utasítások keretébe szorítsák, amelyek a klubokban folyó munka minden apró-cseprő velejáróját pontosan előírják.

A pártkollektíváknak, a klubsejteknek, amelyek a legaktívabb tevékenységet fejtik ki a klubmunka minden területén, s kommunista szellemben befolyásolják a klub ideológiai és általános szervezeti munkáját, igen tapintatosaknak és figyelmeseknek kell lenniök a klub pártonkívüli tagjai és az általuk választott vezetőség irányában, pártonkívüli munkásokat aktív klubmunkára kell kiemelniök, a vezetőséget munkájában minden lehető módon támogatniok kell, de nem szabad kisajátítaniok a vezetőség munkakörét.

A szakszervezetek falusi munkája

28. Az a körülmény, hogy az iparban és az építőiparban igen sok új munkás helyezkedik el, s hogy a falun fokozottabb mértékben alkalmaznak bérmunkásokat, a falvakban a proletár befolyás érvényesítésének olyan különleges módszereit követeli meg, amelyek elősegítik a falu kulturális felemelkedését, a falu és város szövetségének biztosítását.

Az első kísérlet arra, hogy a szakszervezetek csaknem valamennyi szakszervezeti és szakmaközi szervezet falusi munkájának és hálózatának fejlesztése révén behatoljanak a falvakba, mindamellett, hogy a szakszervezetek erőit és eszközeit jelentékeny mértékben igénybevette, és figyelmüket a városi proletártömegek közt folyó munkáról nagy mértékben elterelte — nem hozta meg a várt eredményeket. A szakszervezetek nem elég erősek ahhoz, hogy teljes egészében eleget tegyenek a proletariátus gerincét alkotó gyári munkásság tekintetében rájuk háruló kötelességeknek, ugyanakkor azonban szétforgácsolták erőiket és eszközeiket a falusi munkában, az óriási területen szétszórt egyes tagok és kisebb csoportok utáni hajszában, s ezzel meggyengítették városi munkájukat, sőt egyes esetekben a falu legjelentősebb szakszervezetének — a Mezőgazdasági és Erdőmunkások Országos Szakszervezetének — munkáját is akadályozták.

29. A szakszervezeteknek a továbbiak során a következő négy úton kell kiterjeszteniök befolyásukat a falvakra:

a) a legjelentősebb falusi szakszervezetnek — a Mezőgazdasági és Erdőmunkások Országos Szakszervezetének — munkája révén;

b) az idénymunkásokat (főként építőmunkásokat, részben bányászokat stb.) felölelő szakszervezetek munkájának erősítése útján;

c) a falvakban létesült üzemek szakszervezeti munkájának fejlesztése és erősítése útján;

d) az új munkások között végzett fokozottabb munka útján.

30. A Mezőgazdasági és Erdőmunkások Országos Szakszervezete a szakszervezeti befolyás egyik legfontosabb közvetítője a falun, s így eredményei és hibái egész falusi munkánk szempontjából döntő jelentőségűek.

A Mezőgazdasági és Erdőmunkások Országos Szakszervezetének, ahhoz, hogy a ráháruló feladatokat megoldja, a mezőgazdasági munkások szakszervezetévé kell válnia, valóban csak a falu proletárjait és félproletárjait, tehát csak azokat kell tömörítenie, *akik számára munkaerejük eladása a legfontosabb, a fő megélhetési forrás.* Ha a szakszervezet felvesz mindenkit, aki az évnek akár egy bizonyos részében *idényiparban* dolgozik (például azokat a parasztokat, akik télen saját lovukkal fát szállítanak), az a veszély fenyegeti, hogy aránytalanul felduzzad kispolgári elemek belépése révén.

A Mezőgazdasági és Erdőmunkások Országos Szakszervezetének a legközelebbi időben minden figyelmét arra kell összpontosítania, hogy elmélyítse munkáját, az elért eredményeket szervezeteinek komoly megszilárdítására használja ki, nempedig arra, hogy új szakszervezeti tagokat hajhásszon. A szakszervezet további növekedése kizárólag a falu proletárelemeinek bevonása útján engedhető meg.

A szakszervezet eredményes munkája csak olyan mértékben biztosítható, amilyen mértékben a szakszervezet ért ahhoz, hogy a legközelebbi időben valóban mezőgazdasági munkásokból álló szakszervezeti aktívát hozzon létre, s áttérjen arra, hogy valamennyi szervét alulról felfelé a rendes választások elve alapján építse ki. Mindezeknek a feladatoknak teljesítése érdekében feltétlenül szükség van arra, hogy valamennyi párt-, szakszervezeti és szovjetszerv a lehető legmesszebbmenő támogatást nyujtsa a Mezőgazdasági és Erdőmunkások Országos Szakszervezetének.

31. A többi szakszervezetnek főként a városokban és a vidéki gyártelepeken kell végeznie munkáját, s különösen nagy figyelmet kell fordítania az idénymunkások közötti nevelőmunkára. Különösen nagy jelentőségre tesz szert az építőipari szakszervezet munkája, minthogy ez a szakszervezet jórészt a faluval szoros kapcsolatban levő idénymunkásokból áll. Az építőipari szak-

szervezetnek minden erejét összpontosítania kell arra, hogy a munkaidényben erőteljes tevékenységet fejtsen ki a szakszervezeti munka valamennyi területén, és biztosítsa az idénymunkások legszorosabb kapcsolatát a szakszervezettel; az ÖKSzT-nek gondoskodnia kell arról, hogy támogassa az idénymunkásokat felölelő szakszervezeteket (elsősorban az építőipari szakszervezetet) szervező és nevelő munkájuk során.

32. A faluban a városi kultúra és a proletár szocialista befolyás egyik közvetítője a falvakban létesült gyár és egyéb nagyüzem. A falvakban létesült gyárakban a szakszervezetek által végzett fokozott, elmélyült munka (különösen a szakszervezetek kulturális és ismeretterjesztő munkája) a szovjet kultúra központjaivá, a falu proletár befolyásolásának támaszpontjaivá változtathatja, és kell is hogy változtassa ezeket a gyárakat.

33. Az ipari munkások új rétegei között végzett nevelő munka megköveteli a szakszervezetektől, hogy munkájuk során különösen nagy gonddal járjanak el és sajátos módszereket alkalmazzanak. Maga a munkásoknak a szakszervezetbe való belépése a szakszervezet hasznosságáról és fontosságáról való meggyőződésüknek, szabad és önkéntes elhatározásuknak következménye kell hogy legyen. Külön gyűléseket kell rendezni a szervezetlen dolgozók részére, fokozni kell közöttük az írástudatlanság és a félírástudatlanság felszámolására irányuló munkát, határozottan szakítani kell a szervezetlenekre gyakorolt gazdasági nyomás módszereivel, és minden lehető módon fokozni kell közöttük a szakszervezeti propagandamunkát.

34. Az ipari munkások számának növekedése arányában növekszik a nem ipari szakszervezetek taglétszáma is (a szovjet alkalmazottaké 23,9%-kal, a közoktatási dolgozóké 11,1%-kal, az egészségügyi dolgozóké 18,5%-kal). Ezzel egyidejűleg az elmúlt években erősen megváltozott az alkalmazottak valamennyi kategóriájának a proletárállam és az ipari proletariátus tekintetében elfoglalt álláspontja. Az ezekhez a kategóriákhoz tartozó dolgozók többsége (a magas képzettségű dolgozókat is beleértve) kezd tudatára ébredni annak, hogy érdekei azonosak a szocializmusért harcoló munkásosztály érdekeivel. Azoknak az új, fiatal alkalmazottaknak a beáramlása az utóbbi években, akik forradalmi viszonyok között nőttek fel, s nagyrészt alacsonyabb beosztású alkalmazottak és munkások gyermekei, megváltoztatja az alkalmazottak szociális összetételét, és állandósítja az alkalmazottak között a szovjet hatalom irányában bekövetkezett fordulatot.

A szovjet alkalmazottak (tanítók, orvosok, mérnökök, agronó-

musok stb.) törekvéseikben és felfogásukban kezdenek lényegében szovjet emberekké válni. Ez azt a követelményt támasztja a szakszervezetekkel és a párttal szemben, hogy más módon közeledjék a dolgozóknak ezekhez a kategóriáihoz; rendszeres és kitartó harcot kell folytatni a szakemberekkel szemben táplált előítéletek leküzdéséért. Figyelmesebb és elvtársiasabb magatartást kell tanúsítani a szovjet alkalmazottak irányában, akik szakszervezeteink egyenjogú tagjai, meg kell magyarázni a tömegeknek, hogy milyen szerepet töltenek be a szakemberek és az alkalmazottak az államapparátus, az állami gazdaság és a kultúra fejlesztése terén, s erőteljes munkát kell kifejteni a dolgozók e kategóriáinak további politikai nevelése és annak érdekében, hogy a szakszervezetek révén biztosítsuk aktív részvételüket az állami gazdaság és az államapparátus építésének munkájában.

35. A Közoktatási Dolgozók Szakszervezetének, amelynek tagjai a falusi szakszervezeti tagok között a legképzettebbek, és más szakszervezetek szakembertagozatainak munkájuk során nagy gondot kell fordítaniok arra, hogy fejlesszék tagjaik politikai öntudatát, segítségükre legyenek, és előkészítsék őket (folyóiratok, újságok, könyvek, időnkénti járási és kerületi konferenciák útján) nemcsak arra, hogy a kultúra terjesztői legyenek a falun, hanem arra is, hogy a gyárakban, üzemekben és klubokban a szakszervezet kulturális és ismeretterjesztő munkájának aktív segítői legyenek.

A nők közötti munka

36. A szakszervezetek jelentős eredményeket értek el a nőmunkásoknak az aktív szakszervezeti munkába való bevonása terén, mindamellett munkájukat még nagyobb arányokban és alaposabban kell végezniök annak érdekében, hogy emeljék az aktív választott funkciót betöltő nőmunkások számát valamennyi szakszervezeti szervben, különösen azokban a szakszervezetekben, amelyekben a női dolgozók túlsúlyban vannak, vagy számuk igen jelentős. A munkásasszonyokat a házimunkától megszabadító bölcsődék, óvodák és egyéb intézmények hálózatát nemcsak fenn kell tartani, hanem a lehetőség szerint ki kell szélesíteni.

A szakszervezeteknek rá kell térniök arra, hogy tervszerűen neveljenek képzett szakszervezeti funkcionáriusokat munkásnőkből, ennek érdekében külön szakszervezeti iskolákat kell létesíteniök, és emelniök kell a munkásnők számát a már meglevő szakszervezeti iskolákban és tanfolyamokon.

A fiatalság körében végzett munka

37. a) Fokozni kell a termelésbe újonnan bekerülő fiatalságnak a szakszervezetekbe való bevonására irányuló munkát, nagyobb figyelmet kell fordítani a fiatalság szakmai, üzemi és osztálynevelésére, továbbá arra, hogy szakszervezeti aktívát alakítsanak ki a fiatalság soraiból a szakszervezetek alsóbb szerveiben végzendő munkára (vezetőségi tagok, bizottsági tagok, küldöttek, tagdíjbeszedők stb.).

b) A szakszervezeteknek abból a célból, hogy több komszomolfunkcionáriust emeljenek ki választott szakszervezeti tisztségre, szerveik újjáválasztásakor javasolniok kell a legaktívabb és a munkások között tekintélynek örvendő komszomolfunkcionáriusok megválasztását.

A párt és a szakszervezetek

38. A Kommunista Párt a munkásosztály szervezett élcsapata, a proletármozgalom egészének vezetője, amely e mozgalom minden néven nevezendő formáját, a munkásság minden szervezetét egyesíti, és a munkásosztály végső céljának — a kommunizmusnak megvalósításáért vívott harc útjára vezeti.

A szakszervezetek csak az ÖKP-nek, az egész munkásosztály élcsapatának és vezetőjének irányításával tudják teljesíteni feladataikat. A párt egészének és az egyes pártszerveknek az a feladata, hogy biztosítsák a szakszervezetek helyes, rendszeres vezetését, s ezt a feladatot a szakszervezetek megfelelő kommunista frakciói révén váltsák valóra.

A KB 1925 október 3-i plénuma azonban megállapította, hogy a pártszervek a pártkongresszusok és pártkonferenciák számos határozata és a KB útmutatásai ellenére hibákat követtek el a szakszervezeti frakciók vezetése terén.

A pártszerveknek a szakszervezetek mindennapi munkájába való kicsinyes beavatkozása mellett megállapítást nyert, hogy nem fordítanak kellő gondot a szakszervezetek vezető funkcionáriusainak kiválasztására, gyakran váltogatják őket, egyes esetekben a szakszervezeti demokrácia megsértésével, a munkafeltételekre, munkabérekre, kollektív szerződésekre stb. vonatkozó kérdések nagy részét döntés végett átteszik a pártszervekhez, ami zavarja a szakszervezeti munka módszereit, és csökkenti a szakszervezetek tekintélyét a nagy munkástömegek szemében.

Ezek a szakszervezeti frakciók pártvezetésében számos helyi pártszervezetben észlelhető elhajlások és hibák, amelyeket je-

lentős mértékben az ipar helyreállításáért és a munka termelékenységének emeléséért vívott harc nehézségei idéztek elő, *különösen megengedhetetlenek* most, amikor a népgazdaság valamennyi ágában kétségtelenül egyre nagyobb eredményeket érünk el.

39. A kongresszus valamennyi pártszervezet figyelmét felhívja arra, hogy a szakszervezetek a pártonkívüli munkástömegek széles alapokon nyugvó szervezetei, s hogy a szakszervezetekben minden munkát csak a meggyőzés módszerével, az elvtársi fegyelem és a szakszervezetekben tömörült tagok öntevékenységének a szakszervezeti munka valamennyi területén való fejlesztése alapján lehet eredményesen végezni. A szakszervezetekben a legteljesebb mértékben meg kell valósítani a helyesen értelmezett munkásdemokráciát. A szakszervezeteket illetően a legkevésbbé engedhetők meg a parancsolgatás és a kicsinyes gyámkodás módszerei.

A pártra a szovjetek felélénkítésével és a pártonbelüli demokrácia fejlesztésével kapcsolatos feladatok mellett az a feladat hárul, hogy egészségesebbé tegye, erősítse és megszilárdítsa a szakszervezeteket, erősítse és elmélyítse a szakszervezeti demokráciát, és minden módon növelje a szakszervezetek tekintélyét.

40. A szakszervezeteket pártunk hozta létre és építette ki. A párt vezetésével izmosodtak meg és értek el komoly sikereket. Eredményeik és hiányosságaik egyszersmind pártunk, valamint a szovjet hatalom eredményei és fogyatékosságai is, amelynek a szakszervezetek erős támaszai. A szakszervezetek révén a párt hatalmas apparátussal rendelkezik, amely a kommunista befolyást és a párt politikáját közvetíti a pártonkívüli munkások egész tömegéhez, ezek útján pedig a sokmillió paraszthoz.

A szakszervezetek ezt a szerepüket csak az egész párt támogatásával, és csak akkor tölthetik be eredményesen, ha a pártonkívüli munkások feltétlenül megbíznak bennük, mint olyan szervekben, amelyek az ő gazdasági érdekeik védelmezésére és képviselésére hivatottak.

A kongresszus szükségesnek tartja valamennyi pártszervezet figyelmét felhívni arra, hogy figyelmesebben, tapintatosabban és gondosabban kell foglalkozniok a szakszervezetekkel. s meg kell változtatni ezen a téren a pártvezetés módszereit. Ezért a pártnak a szakszervezeti mozgalmat a kommunista szakszervezeti frakciók és pártcsoportok révén kell vezetnie.

41. A kongresszus helyesnek tartja a szakszervezeteknek a szovjetek már megtörtént kerületi beosztásának megfelelő ke-

rületi beosztását, továbbá szabályosan választott, a szakszervezeti munka minden területén önállóságot és kezdeményezést biztosító messzemenő jogokkal felruházott köztársasági és területi szakszervezeti tanácsok alakítását, s ezért utasítja az ÖKSzT kommunista frakcióját, hogy feltétlenül biztosítsa a szakszervezetek általános vonalának egységét, akcióegységüket és szervezeti felépítésük egységét a Szovjetunió egész területén, és harcoljon a föderalizmusnak a szakszervezeti mozgalomban esetleg jelentkező megnyilvánulásai ellen.

Mind a szakszervezetekben dolgozó párttagoknak, mind a pártszervezeteknek feltétlenül azon kell lenniök, hogy továbbra is érvényesüljön, mégpedig fokozottabb mértékben a Szovjetunió szakszervezeteinek alapjául szolgáló demokratikus centralizmus és a szakszervezeti fegyelem elve.

42. A kongresszus célszerűnek tartja az ÖKSzT-nek azokat az intézkedéseit, amelyeket a szakszervezeti demokráciának a választási elv, a beszámolási kötelezettség, a tömegellenőrzés és a nyilvánosság széleskörű érvényesítése alapján történő biztosítása és fejlesztése érdekében tett, s megbízza az ÖKSzT kommunista frakcióját, hogy az ezen a kongresszuson elfogadott tételek alapján mélyítse el és fejlessze tovább ezt a munkát.

A kongresszus felhívja a kommunistákat és a pártszervezeteket, hogy minden módon támogassák ezeket az intézkedéseket és gondoskodjanak az ÖKSzT, a Szovjetunió szakszervezeti mozgalmának legfelsőbb vezető szerve által hozott valamennyi szakszervezeti intézkedés teljes végrehajtásáról.

43. A Szovjetunió gazdasági megerősödése lehetővé tette szakszervezeteinknek, hogy konkrét formában vessék fel a más országok munkásaival való testvéri kapcsolatok létesítésének kérdését, és kétségkívül döntő szerepet játszott ezeknek a munkásoknak a Szovjetunió munkásai és szakszervezetei irányában tanúsított magatartása tekintetében. Ez azután lehetővé tette a Szovjetunió szakszervezeteinek, hogy az ÖKSzT révén teljes nagyságában felvessék egy egységes proletár Szakszervezeti Internacionále megalakításának, s az egész nemzetközi szakszervezeti mozgalom ezen az úton megvalósítandó egységének kérdését.

Az a lelkes visszhang, amelyet a Szovjetunió szakszervezeteinek ez a felhívása a különféle országok munkásai, elsősorban az angol munkások között és a Szovjetunióban járt különféle proletár küldöttségek tagjai körében — politikai meggyőződésre és pártállásra való tekintet nélkül — általában kelt, azt bizonyítja,

hogy az egész nemzetközi proletariátus szakszervezeti mozgalmának egysége olyan dolog, aminek a létrehozása feltétlenül szükséges és életbevágóan fontos.

A XIV. kongresszus jóváhagyja az ÖKSzT-nek ezt az általános vonalát és azt az erélyes munkát, amelyet az egység mellett álló erők tömörítése érdekében kifejtett, s meg van győződve róla, hogy az Anglia és a Szovjetunió szakszervezetei között a nemzetközi szakszervezeti mozgalom egységéért vívott együttes harc alapján létrejött testvéri harci szövetség, amely az Angol-Orosz Tanácskozási Bizottság megalapításában jutott kifejezésre, továbbá az a lelkes szimpátia, amelyre ez más országok munkásai és szakszervezetei körében talált — az első gyakorlati lépés a nemzetközi egység megteremtése felé, s egyszersmind sikerének záloga.

A KOMSZOMOL MUNKÁJÁRÓL

Bevezetés

1. Az OLKISz munkájának alkalmazkodnia kell a jelenlegi helyzet sajátosságaihoz. A városokban és a falvakban egyaránt tapasztalható gazdasági fejlődés, a gazdaság szocialista elemeinek sikerei a különféle gazdasági formák ellentmondásainak egyidejű kiéleződése mellett (államgazdaság és kereskedelmi magántőke, a kulákság erősödése a falun a középparasztság egyidejű fejlődése és a szegényparasztság részleges proletarizálódása mellett stb.), általában a város és a falu közötti kölcsönös viszony terén észlelhető új mozzanat (az ipar terén a fejlődés ellenére is elégtelen termelés) az árugazdaság általános fejlődése alapján — ezek azok a sajátosságok, amelyek végső fokon a fiatalság körében végzett munka feladatait is megszabják.

2. A gazdasági fejlődés és e fejlődés ellentmondásainak bázisán az ország osztályviszonyai terén is bizonyos változások észlelhetők. A *városi ipari proletariátus* növekszik és tömörül, összetételének egyidejű belső változása mellett (szakmunkások visszatérése a falvakból, proletarizálódott parasztok új rétegei, a termelésbe újonnan bekapcsolódó ifjúmunkásság), az állami, állami-gazdasági és szövetkezeti apparátus egészének sokoldalúbbá válása és fejlődése nyomán nő az *alkalmazottak* rétege; ugyanakkor növekednek az *új burzsoázia* rétegei is, különösen a kereskedelmi tőke terén — azok a rétegek, amelyek arra törekszenek, hogy megnyerjék az értelmiségi alkalmazottak egy részét a városokban, és a módos rétegekre támaszkodjanak a

falvakban, ahol a *középparaszti* tömegek fejlődése mellett viszonylag erősödik mindkét szélső szárny is: egyrészt a *kulákság*, másrészt *a szegényparasztság és a mezőgazdasági munkásság.*

3. Valamennyi osztálynak, osztály-rétegnek és csoportnak a gazdasági fejlődés alapján fokozódó aktivitása azt jelenti, hogy az ország általános politikájának és gazdaságának proletárvezetését csak új, magasabb fejlődési fokon lehet fenntartani és megszilárdítani. A parasztság aktivitásának növekedése feltételezi a proletariátus aktivitásának még nagyobb arányú növekedését, hogy a fő osztályok közötti helyes viszony, vagyis a munkásosztály vezető szerepe fennmaradjon.

4. Ebből a szempontból az ifjúságnak és különböző alkotó elemeinek kérdése is rendkívül fontos. A különböző tapasztalatokkal rendelkező korosztályok terén végbemenő természetes eltolódás (új, fiatal rétegek, amelyek nem ismerték sem a feudális, sem a burzsoá rendszert, sőt esetleg a polgárháborút sem látták), az ifjúság arányának ebben az értelemben vett növekedése, *kiélezi* és napjaink egyik legfontosabb politikai problémájává teszi az ifjúság kérdését.

5. A kibontakozó osztályellentétek és egy új burzsoázia kialakulása a városokban és a falvakban tehát egyben azt is jelentik, hogy kibontakozik a harc az ifjúságért. Ezért egyáltalán nem véletlen, hogy a forradalom által szétvert pártok — az eszerek és különösen a mensevikek — maradványai elsősorban az ifjúságra spekulálnak; burzsoá-restaurációs nézeteket hirdetnek a munkás- és tanulóifjúság körében, szocialista típusú állami vállalatainkat egyszerűen kapitalizmusnak, illetve az államkapitalizmus egyik vagy másik formájának, e vállalatok rendszerét a munkásosztály kizsákmányolását szolgáló rendszernek, a proletárállamot kapitalista munkáltatónak igyekeznek feltüntetni stb. Tagadják azt, hogy proletárdiktatúra van, tagadják azt a tényt, hogy a fő termelési eszközöket a proletárállam birtokolja, kihasználják hiányosságainkat, azon igyekeznek, hogy megrendítsék a munkásosztály és a tanulóifjúság hitét a proletariátus erejében, pesszimista nézeteket terjesztenek, s ilyenformán próbálják előkészíteni eszmeileg a nyilt burzsoá ellenforradalmat. Ugyanakkor a parasztság körében egyaránt ki akarják használni a kulák felső réteg elégedetlenségét és a szegényparasztság egy, még nehéz anyagi körülmények között élő részének elégedetlenségét.

6. Eszerint a helyes vezetés fennmaradása és erősödése mellett az ifjúságért vívott harc, az ifjúság megfelelő nevelése, a

szocialista forradalomban szerzett tapasztalatok továbbadásának biztosítása napjaink nagy építési és szervezési feladataira alkalmazva — ennek az időszaknak legfontosabb sajátosságai.

A komszomol fő problémái a jelenlegi időszakban

7. A kongresszus megállapítja, hogy a komszomol az elmúlt évben számos eredményt ért el (a munkásifjúság 50%-ának szervezeti átfogása; sikerek a komszomol gazdasági és nevelő munkája terén, a komszomol politikai aktivitásának növekedése a munkás- és parasztifjúság aktivitásának általános növekedésével kapcsolatban; a falusi munka és általában a nevelő munka, főként a politikai nevelő munka erősödése; új aktivisták kiemelése; a komszomol közeledése a párthoz és a pártvezetéshez, az antileninista elhajlások elleni harc és a lezajlott viták eredményeként).

8. A komszomol munkájában észlelhető fő jelenségeknek ezidőszerint a következő négy jelenség tekinthető: először, az ifjúsági szövetség és a pionírszervezet óriási növekedése, különösen az ifjúsági szövetség parasztsejtjeinek növekedése; másodszor, a fegyelem meggyengülése és a fluktuáció növekedése a komszomol soraiban; harmadszor (s ezt különösen fontos hangsúlyozni), bizonyos ellentmondás egyrészt a munka jelenlegi formái és tartalma, másrészt a gazdasági fejlődésen alapuló jelenlegi szükségletek között; végül, negyedszer, ellentmondás az ifjúsági szövetség s ugyanígy a pionírszervezet óriási növekedése s a mennyiségi és minőségi szempontból egyaránt elégtelen vezetés között (proletariátus és parasztság, párt és komszomol, komszomol és pionírok viszonylatában).

9. Első helyen áll az összhang hiánya a tömegeknek a gazdasági fejlődéssel összefüggő új igényei, meg a komszomol munkájának módszerei, formái és tartalma között. A komszomolmozgalom központi problémája eszerint a jelenlegi döntő időszakban az, hogy munkáját összhangba hozza ezekkel az igényekkel.

10. A városokban és a *munkás*ifjúságra vonatkozóan ez a probléma a következőképpen merül fel: a termelésbe az ifjúság új rétegei kapcsolódnak be, mégpedig újonnan; a gazdasági fejlődés e rétegekben elkerülhetetlenül felébreszti azt az egészen természetes törekvést, hogy

a) javítsanak anyagi helyzetükön (elsősorban a munkabérrel kapcsolatos kérdések);

b) megfelelő szakmai képzést kapjanak, és lehetőleg magas üzemi besoroláshoz jussanak;

c) általában megtalálják és megállják helyüket a termelésben;

d) a lehetőség szerint beleszólhassanak az üzem gazdasági ügymenetébe, és befolyásolhassák az üzem sorsát;

e) bizonyos szabadidővel rendelkezzenek, biztosítva legyen számukra legalább a legelemibb szórakozási lehetőség stb.

Különösen vonatkozik ez a munkásifjúság idősebb korosztályaira, amelyekre az OLKISz eszmei és szervezeti befolyása kevésbbé terjed ki, mint a serdülőkre.

11. Ezzel az alapjában véve egészséges törekvéssel kapcsolatban két helytelen álláspont, két elhajlás lehetséges: az egyik, ennek a beállitottságnak fenntartásnélküli, kritikátlan bátorítása, a másik, a nyilt harc ez ellen a törekvés ellen. Mindkét vonal helytelen és csak a fiatalság körében végzett munka bomlasztására alkalmas.

Ennek a beállítottságnak korlátlan érvényesülése elkerülhetetlenül azt eredményezi, hogy szakadás következik be a munkások egyes csoportjai és az egész munkásosztály között, egyes munkások és a munkásállam között; elkerülhetetlenül a kispolgári individualizmust szítja a munkásosztály soraiban és megnehezíti a szocialista építés ügyét. Semmivel sem kevésbbé káros a másik elhajlás, amely kereken elutasítja a munkásifjúság anyagi körülményeinek helyesen értelmezett rendezését, megtagadja az erről való gondoskodás támogatását; semmivel sem kevésbbé káros, mert a béke és a gazdasági fejlődés viszonyai között a munkásifjúság zömét nem tehetjük érdekeltté a szocialista építésben másként, mint anyagi helyzetének rendszeres javítása alapján. Ilyenformán az egyéni érdek és a csoportérdek egybehangolása az egész munkásosztály érdekeivel, a mindennapi építőmunka alárendelése a proletariátus általános forradalmi feladatainak — *az egész komszomolmunka megszervezésének központi problémája.*

12. A komszomol munkájában azonban jelentős mértékben egyaránt megtalálhatók a munka olyan formái, olyan módszerei és olyan tartalmi vonatkozásai, amelyek fejlődésünk előző szakaszának feleltek meg. A propaganda és az agitáció, a sejtek napirendje és napi munkája nincs kellő mértékben egybehangolva az anyagi jólétre való egyre erősebb törekvés szükségleteivel; az egyéni és a társadalmi érdek egybekapcsolása nem áll a munka középpontjában; az alkalmazott eszközök és módszerek nincsenek összhangban az aktivitás növekedésével (az apparátusban fellelhetők a bürokratizmus elemei) stb. Mindezt egybekapcsolni és együttesen alárendelni a forradalmi szocialista épí-

tés általános feladatainak — ez a városi komszomolfunkcionáriusok fő irányelve.

13. A falvakban ugyanez a jelenség figyelhető meg: a mezőgazdasági munkások és a szegényparasztok között az anyagi érdekeik közvetlen védelmére, a saját (vagy kollektív) gazdaságuk fellendítésére irányuló törekvés; a középparasztságnál ez a mozzanat még erősebben domborodik ki.

A gazdasági felélénkülés jelenlegi viszonyai között a szegény- és középparasztság aktív rétegeinek általában, s ezek ifjú nemzedékének különösképpen az a törekvése, hogy

a) elérje anyagi helyzetének megjavulását — termelésének jobb megszervezése, a gazdálkodás fejlettebb formáira való áttérés útján;

b) emelje kulturális színvonalát, s mindenekelőtt gazdasági tekintetben gyakorlatilag hasznos ismeretekre tegyen szert;

c) általában javítson a mai falu életkörülményein, többek között megtalálja az egészséges szórakozás társadalmi formáit; a szórakozásra való különösen erős törekvés tapasztalható az ifjúság körében.

Az egyéni gazdaság fellendülésével összefüggő problémák egybekapcsolása a szocialista építés általános érdekeivel, s ezzel kapcsolatban a munka megfelelő megszervezése — ez a legfontosabb következtetés, amelyet a jelenlegi helyzet mérlegelése alapján le kell vonnunk.

14. Eszerint a komszomolra az a feladat hárul, hogy *felélénkítse* munkáját és szervezeteit. Fejlődésének fordulópontja egybeesik a szovjetek, a szakszervezetek és a párt fejlődésének fordulópontjával, amiben az egész országunk fejlődésében bekövetkezett fordulat jut kifejezésre. A komszomol felélénkítése egy része az aktív forradalmi erők általános növekedésének a jelenlegi időszakban.

15. A tömegek fokozódó aktivitása, annak szükségessége, hogy nagyobb arányokban emeljünk ki funkcionáriusokat, vezetőket, más követelményekkel együtt parancsolóan írja elő a komszomolszervezeten belüli demokrácia határozott érvényesítését. És ha a mostani helyzet parancsolóan sürgeti a változást a munka *tartalmában*, ugyanakkor nem kevésbbé parancsolóan merül fel annak szükségessége, hogy a mostani feladatoknak és a munka új tartalmának megfelelően válasszuk meg a munka *szervezeti formáit* (a komszomolon belüli demokrácia) és *módszereit* (mennél több meggyőzés, mennél kevesebb kényszer).

16. Főleg a fentebb felsorolt hiányosságok okozzák az OLKISz *szervezetek tagságának fluktuációját* (mivel okai általában a

komszomol egyik vagy másik területen folytatott munkájából fakadnak). Az ifjúsági szövetség óriási növekedése mellett a *kilépések* száma is jelentős; e jelenség elemzésének tanusága szerint a kilépéseket legtöbbnyire azzal indokolják meg, hogy „a szövetségben nincs mit csinálni", hogy a szövetség „semmit sem nyujt", hogy jobb *igazi* (azaz mindenekelőtt szakmai-technikai) oktatásra járni, vagy (a falun) jobb *igazi* „dologgal" (azaz a gazdaság fejlesztésével stb.) foglalkozni. A *városi sejtek* között azok a legerősebbek és legeletképesebbek, amelyek az életszínvonal emelésének érdekeit össze tudták kötni az állami termelés egészének érdekeivel, tehát a forradalom általános érdekeivel. A *falusi sejtek* között azok a legerősebbek és a legeletképesebbek, amelyek a mezőgazdaság fejlesztésére irányuló gyakorlati munkát végeznek (mezőgazdasági körök, szövetkezetek, az agronomussal való együttmüködés stb. útján). A *klubok* között azok a legerősebbek és legeletképesebbek, amelyek nem szaraz, sablonos anyagot, hanem — akár egészen kis mértékben is — bizonyos eleven szórakozási lehetőséget nyujtanak tagjaiknak.

17. A fegyelem lazulásához súlyos külső okok is hozzájárulnak: a munkás- és parasztifjúság általános átrétegeződése, a városokban tapasztalható munkanélküliség és az óriási agrártúlnépesedés, az áru- és pénzviszonyok fejlődése azok minden ellentmondásával, többek között az alkoholfogyasztás növekedésével az ipari központokban. A gazdasági élet szilárd alapokra fektetését szolgáló általános intézkedések, köztük az ifjúság munkaviszonyainak rendezése mellett szívós, rendszeres harcot kell folytatni a tagság fluktuációja ellen és az általános szövetségi fegyelem megszilárdításáért.

18. Közvetlenül összefügg ezzel *az életmód, a mindennapi élet rendezéséért* való harc szükségessége mind a komszomolon belül, mindpedig a komszomolon kívül, a pártonkívüli munkás- és parasztifjúság körében. Az életmódban mutatkozó régi „nemtörődöm" lazaság és anarchizmus maradványai ma éles összeütközésbe kerülnek a gazdasági fejlődés szükségleteivel. Az államgazdaság és a szövetkezeti gazdaság különböző területein dolgozó káderek csak akkor tudják majd helyesen és eredményesen végezni dolgukat, ha pontosabban és helyesebben fognak „számolni", dolgozni és élni. A proletárifjúság szervezett részének végre erélyes harcot kell indítania a lazaság elemei ellen, amelyek forrása részint a forradalom előtti értelmiségi ideológia maradványaiban, részint a komszomol és a pártonkívüli ifjúság deklasszálódott, lumpenproletár, nyárspolgári, kispolgári-értelmiségi anarchista rétegeiben keresendő.

19. A komszomol munkájának fő problémájaként kell felvetni a *vezetés kérdését* is. Ide tartozik: az ifjúsági szövetség proletár és paraszt része közötti viszony kérdése; a komszomol gerincét jelentő ifjú párttagok kérdése; a komszomol pártvezetésének kérdése; a pionírszervezetek komszomolvezetésének kérdése.

20. Az általános helyzetet ezen a téren úgy jellemezhetjük, hogy az OLKISz növekedése és a vezetés közt nagy *aránytalanság* mutatkozik. Korántsem történt még meg minden annak érdekében, hogy a proletárvezetés az ifjúsági szövetségben biztosítva legyen (s ezért most különösen nagy nyomatékkal kell hangsúlyoznunk azt a jelszót, hogy az egész munkásifjúságot be kell vonni az ifjúsági szövetségbe); az OLKISz-ban nem dolgozik kellő számú *párttag;* rosszul van megszervezve (minőségi és mennyiségi szempontból egyaránt) a pionírszervezetek vezetése. A kongresszus nyomatékosan felhívja a figyelmet az ebből fakadó nagy veszélyekre, s ezek közül is a fő veszélyre — az ifjúsági szövetség proletár és paraszt része közti szakadás lehetőségére és a proletárvezetés meggyengülésére.

A fiatalság körében végzett munka fő vonásai

21. A fentebb elmondottakból az következik, hogy a jelenlegi időszak fő sajátossága *új* emberanyag, új emberek bekapcsolódása mind a termelésbe, mind a politikai harcba. Aki ezt nem érti, az egyáltalán semmit sem ért meg. Ezért most különösen nagy nyomatékkal kell hangsúlyozni *a szocialista nevelés terén korábban végzett munka következetes folytatásának* szükségességét, megpedig olyan viszonyok között, amelyek gyökeresen különböznek mind a forradalom előtti időszak viszonyaitól, mind a hadikommunizmus viszonyaitól, sőt a nep első szakaszának viszonyaitól is.

22. Ha az elmúlt években az egyik fő veszély a *kommunista gőg* veszélye, erőnk túlbecsülése, az elért eredmények túlbecsülése stb. volt, ma e veszély *mellett* — éppen azért, mert a társadalmi élet építésébe teljesen új, fiatal rétegek kapcsolódnak be — egy *másik* veszély bontakozik ki: a szocialista fejlődés *perspektívájának teljes elvesztésében rejlő veszély.* Az új, fiatal rétegek soraiban mutatkozó szörnyű politikai tudatlanság, az, hogy nincs világos fogalmuk a kapitalista üzemek és a mi következetesen szocialista típusú üzemeink közötti különbségről, a kapitalizmus útja és a mi fejlődési utunk közötti különbségről — igen komoly jelenség, amely mellett a párt nem mehet el szó nélkül.

23. Ebből az következik, hogy két fronton kell harcolnunk: először, folytatni kell a harcot a *kommunista gőg* és a *túlzott optimizmus ellen*, amely nem látja az előttünk álló óriási nehézségeket és veszélyeket; különösen szükséges ez a harc azért, mert bár a gazdaság szocialista elemeinek súlya erősen megnövekedett és egyre nő, a kereskedelmi magántőke képes áttörni frontunkat, mégpedig éppen a város és falu közötti viszony területén; *másrészt*, a kulák kétségtelen erősödése számos új feladatot vet fel; *másodszor*, erélyes harcot kell folytatni *a pesszimizmus és a fejlődésünk szocialista útjában való hitetlenkedés formájában megnyilvánuló likvidátorság* ellen (ami a mensevikek és eszerek malmára hajtja a vizet), és ez a harc sürgőssé válik éppen most, amikor az ifjúság új rétegei lépnek a színre, s amikor, másrészt, iparunk fejlődése még egyáltalán nem képes kellőképpen leküzdeni az általános szegénységet (munkanélküliség, túlnépesedés, rossz képzés, alacsony munkabérek stb.), és megteremteni a kellő alapot ahhoz, hogy a szocializmus a falun gyors eredményeket érjen el.

24. Most többé-kevésbbé határozottan meg kell szabni a „politika" és a „kultúrmunka" egymáshoz való viszonyát. Közvetlenül a XIII. pártkongresszus előtt bizonyos elhajlás volt észlelhető a „kultúrmunka" felé. A XIII. kongresszus és a komszomol ezt követő határozatai visszafordították a kormánykereket a tiszta „politika" felé. Ezidőszerint az a helyzet, hogy éppen ebben az irányban mutatkozik elhajlás, s ezért a „politika" jórészt a zártkörű aktíva keretei között marad. Most hangsúlyozni kell, hogy a jelenlegi viszonyok között az ifjúsági szövetség nem végezhet politikai nevelőmunkát és nem játszhat politikai szerepet, ha nem állítja első helyre *kulturális és gazdasági* munkáját. Éppen azért, mert a gyorsütemű gazdasági építés szakaszába léptünk, éppen azért, mert az osztályharc, mint a különböző gazdasági formák harca, egyre jobban kibontakozik, éppen azért, mert az ifjúság új rétegeit a termelési-gazdasági „ügyek" érdeklik — szoros összhangot kell teremteni a kulturális és gazdasági, meg a politikai munka között. Ezt egyáltalán nem úgy kell érteni, mint a *politika szerepének csökkenését*. Éppen fordítva, az ifjúsági szövetség politikai jelentőségének és politikai osztályharcának még jobban ki kell bontakoznia. De ezt a harcot egybe kell kapcsolni a szocialista építés jelenlegi problémáival, mert csak ezzel a feltétellel lehetséges az OLKISz politikai helyzetének nem mondvacsinált, hanem tényleges megerősödése.

25. Ilyen egybekapcsolás nélkül lehetetlen az ifjúság *nemzet-*

közi-forradalmi nevelése is, ami pedig a szocializmus élethalálkérdése. A legnagyobb önámítás volna feltételezni, hogy ezen a téren megelégedhetünk a régi sablonokkal, és semmi egyébre nincs szükség. Ellenkezőleg, meg kell érteni a helyzet egész *újszerűségét*. Ha a nyugateurópai munkásság és a nyugateurópai ifjúság új utakon halad a Szovjetunió és a kommunizmus felé, ugyanezt elmondhatjuk ifjúságunknak a nemzetközi proletariátus felé fordulásáról is. Egybekapcsolni az ifjúság mindennapi életének követelményeit a munkásosztály egészének érdekeivel, tehát a Szovjetunióban folyó szocialista gazdasági építőmunka érdekeivel is, megérteni a Szovjetuniónak, mint a szocializmus világméretű bázisának szerepét, és pártunknak, mint olyan nemzetközi erőnek a szerepét, amelynek minden módon erősítenie kell kapcsolatait a világ forradalmi proletárifjúságával — ezek az ifjúság nemzetközi-forradalmi nevelésének *mostani* sajátszerű útjai.

26. A komszomolnak, sokkal inkább, mint bármikor azelőtt, a *tömegek felé*, elsosorban a munkásifjúság tomegei felé kell fordulnia. Most az egyik legnagyobb veszély az, hogy egyrészt a komszomol elszakad a pártonkívüliektől, másreszt pedig a komszomolaktíva elszakad a komszomoltagságtól. Ma a legsürgősebb feladat az, hogy a komszomolaktívát sokkal közelebb hozzuk az üzemhez, a taluhoz. Különösen nagy gondot kell fordítani a munkás- és parasztlányok közt folyo munka megerősítésére.

27. A komszomol nem tud majd boldogulni a rá háruló óriási feladatokkal, ha nem javítja aktívájának összetételét, mennyiségi és minőségi tekintetben egyaránt. Nem lehet elég nyomatékosan hangsúlyozni, hogy jelenleg az aktívának magasszínvonalú általános politikai és (az ismeretek meg a gyakorlat különböző területein) széleskörű tárgyi tudással kell rendelkeznie. A komszomolaktíva nevelésének alapjául a leninizmus tanulmányozásának kell szolgálnia. Meg kell érteni, hogy ma egyáltalán nem elég sem a hangzatos jelszó, sem a száraz begyepesedett prakticizmus. A kongresszus felhívja a figyelmet a helyzet komolyságára, és kötelességévé teszi az OLKISz-nak, hogy gondoskodjék minden lehető módon az aktíva általános, különösen pedig politikai képzettségének magasabb színvonalra emeléséről.

28. Az aktíva túl van terhelve mindennapi munkával, s ez jórészt azzal magyarázható, hogy a munka észszerűtlen megszervezése következtében esztelen rablógazdálkodás folyik az erőkkel. Éppen ebben a vonatkozásban utólérhetetlenül találó Lenin jelszava: „Inkább kevesebbet, de jobban." Kíméletlenül

ki kell küszöbölni, le kell nyesni mindent, ami fölösleges, ami nem feltétlenül szükséges (a gyakori ülésezések, a sok bizottság stb.), és nagyon komoly figyelmet kell fordítani a munka *minőségének* megjavítására.

A proletariátus, a parasztság, a komszomol és a párt

29. Az osztály-csoportok aktivitásának növekedése és a szocialista építés általános céljai megkövetelik, hogy fokozott munkát fejtsünk ki a szegényparasztság, a mezőgazdasági munkások és a középparasztok között. Az ifjúsági szövetség szociális összetételét rendszeresen szabályozni kell, hogy ilyenformán állandóan biztosítani lehessen annak proletárvezetését. Az eddiginél fokozottabb mértékben kötelező feladata az ifjúsági szövetségnek, hogy a szegényparasztságra és a mezőgazdasági munkásságra támaszkodva, beszervezze a komszomolba a legjobb középparasztelemeket, a falusi OLKISz szervezetek növekedésének erőltetése nélkül, s annak megfelelő szabályozásával. Ennek a perspektívának szem előtt tartásával határozottan el kell ítélni a félelmet a középparaszttól.

30. Még sürgetőbben merül fel tehát annak szükségessége, hogy meg legyen szervezve az ifjúsági szövetség vezető rétege, az ipari proletárifjúság. Iparunk fejlődését s a proletariátus számbeli növekedését és összpontosulását az üzemekben minden lehető módon ki kell használnunk arra, hogy a proletárifjúságot hatalmas arányú toborzómunka révén felsorakoztassuk az ifjúsági szövetség zászlaja alá. Az egész proletárifjúság bevonásának feladata minden szempontból, elsősorban jelenlegi politikánk döntő fontosságú kérdései szempontjából, ezidőszerint a legsürgősebb feladat.

31. Ugyanakkor mindenképpen el kell kerülni az olyan lépéseket, amelyek az ifjúsági szövetség proletár és paraszt része közötti kapcsolat megszakadását eredményezhetik. Ebből a szempontból a kongresszus célszerűtlennek tartja egyes elvtársaknak azt a javaslatát, hogy a pártonkívüli középparaszt-ifjúságot az OLKISz-tól különállóan, a komszomol köré, állandó küldöttgyűlések formájában kell megszervezni. Az ilyen szervezetekben elkerülhetetlenül kifejlődne az a tendencia, hogy egy másik, az OLKISz-szal és a párttal *ellentétben* álló tisztán paraszti ifjúsági szövetséggé alakuljon át.

32. Az ifjúsági szövetség proletárvezetése azonban nem valósítható meg szilárd pártvezetés nélkül. Továbbra is napirenden kell tartani az ifjúsági szövetség párttagokból álló magvának

növeléséről való gondoskodást. Annak *a kérdésnek szembeállítása* a pártvezetés kérdésével, hogy az ifjúsági szövetség gerincét a proletártagok alkotják, elméletileg helytelen, gyakorlatilag, politikailag pedig ártalmas.

33. A komszomol semmiképpen sem lehet „semleges" szervezet a pártot foglalkoztató kérdések tekintetében — ez zavarná a párt és az OLKISz közötti alapvető fontosságú viszonyt. A kongresszus megerősíti a párt régebbi határozatait, és ismét elítéli a semlegesség elméletét.

34. A kongresszus ugyanakkor megállapítja, hogy a semlegesség elleni harcnak nem szabad elfajulnia, s a párt és a komszomol „egyenjogúságának" hirdetésébe „átnőnie". Ez éppen úgy a párt és a komszomol közötti szükséges viszony megsértése lenne, de már egy másik oldalról. Ebből a szempontból a pártnak joga és kötelessége annak mérlegelése és eldöntése, hogy a pártonbelüli viták közül melyiket vitassa meg a komszomol és melyik maradjon *kizárólag* a párt keretei között. A párt és a komszomol „egyenjogúságának" elmélete s az olyan értelmű szervező munka, hogy nyomást gyakoroljanak a pártra ugyanakkor, amikor a párt forradalmi tekintélynek örvend — ténylegesen a komszomol elkülönülésére, a pártvezetéstől való elszakadásra és a forradalmi tapasztalatok továbbadásának teljes megszakadására vezetne. Különösen veszélyes volna ez most, amikor a nemproletár tömegek aránya az ifjúsági szervezeten belül elkerülhetetlenül növekedni fog.

35. Másrészt a kongresszus megállapítja, hogy a helyi pártszervezetek gyakran nem elég komolyan foglalkoztak a komszomol vezetésének problémájával, ami kifejezésre jutott abban a szinte mindenütt megfigyelhető jelenségben, hogy rossz a párt által komszomolmunkára kijelölt pártmunkások minőségi összetétele. A komszomolszervezet sajátosságainak, mindennapi munkájának ismerete, a szükséges elvtársi gondosság és tapintat — mindez a helyes vezetés feltétele. A kongresszus kötelességévé teszi valamennyi helyi pártszervezetnek, és a párt Központi Bizottságának, hogy kellő figyelmet fordítson erre a kérdésre.

36. A kongresszus jóváhagyja a párt Központi Bizottságának az OLKISz-on belüli frakciós tendenciák elleni harccal kapcsolatban tett intézkedéseit, s különösképpen hangsúlyozza az ifjúsági szövetségen belüli frakciózás ártalmasságát, és az egyetértő munkának, a következetesen megvalósított szövetségi fegyelemnek, továbbá annak szükségességét, hogy az OLKISz vezetése terén teljes mértékben és feltétlenül elismerjék a párt és Központi Bizottsága tekintélyét.

A komszomol egyes külön gyakorlati feladatairól

37. A felsorolt általános politikai feladatokból kiindulva fokozott figyelmet kell fordítani mindenekelőtt a következő gyakorlati intézkedések végrehajtására. Az ifjúsági szövetség üzemi sejtjeinek mindent el kell követniök annak érdekében, hogy a termelésben foglalkoztatott ifjúmunkásokat egytől-egyig bevonják a szövetségbe. Ezt nem puszta agitációval kell elérni, hanem olymódon, hogy az ifjúságot bevonják a létfontosságú és az ifjúságot érdeklő kérdések, elsősorban gazdasági, kulturális és szociális kérdések megvitatásába és gyakorlati megoldásába. Ezzel kapcsolatban célszerű rámutatni az olyan termelési értekezletek, gyűlések iránti érdeklődés növekedésére, amelyeken az igazgató, a műhelyvezető, az üzemi bizottság stb. beszámolóját vitatják meg. Hangsúlyozni kell ebben a vonatkozásban, hogy a szakszervezeteknek nagyobb figyelmet kell fordítaniok az OLKISz-ra, de ugyanúgy az OLKISz tagjainak is jobb munkát kell végezniök a szakszervezetekben.

38. A kongresszus szükségesnek tartja a munkásifjúság munkaviszonyaira és képzésére vonatkozó valamennyi alapvető törvényes intézkedés fenntartását, s megbízza a Központi Bizottságot, hogy ádjon a pártszervezeteknek megfelelő utasítást. Az ifjúsági szövetségnek, az ország gazdasági szükségleteit és az ifjúságnak a szakmai tudást gyarapító képzésre való törekvését figyelembe véve, a párt, a szakszervezetek és a gazdasági szervek támogatásával mindent meg kell tennie az üzemi szakiskolák és az ifjúságnak műszaki ismereteket nyujtó különféle nyilvános iskolák és tanfolyamok hálózatának további bővítése és oktató munkájuk jobb megszervezése érdekében. Magának a szakmai oktatásnak párhuzamosan kell folynia és szoros kapcsolatban kell lennie az általános és a politikai oktatással.

39. Ugyanakkor a komszomol nem hagyhatja figyelmen kívül az életmód kérdését, amely a gazdasági fejlődés körülményei között még élesebb formában vetődik fel. A nepman és kispolgári elemek bomlasztó hatásával az észszerű életmódért vívott szervezett harcot kell szembeállítani: a komszomolnak taggyűlésein alaposan meg kell vitatnia az életmóddal kapcsolatos kérdéseket, s buzdítania kell arra, hogy az OLKISz körül és az OLKISz vezetésével alakítsanak olyan szabad egyesületeket, amelyek az életmód észszerűsítéséért, továbbá a komszomoltagság, s általában a munkás- és parasztifjúság kulturális színvonalának emeléséért való harcot tekintik céljuknak.

40. Az ifjúság egészséges fizikai és erkölcsi fejlődése érdeké-

ben minden módon elő kell segíteni a sportmozgalom fejlődését és nemes szórakozásra alkalmat adó összejövetelek rendezését, de ügyelni kell arra, hogy a szórakozás valami, vele ellentétes dologgá ne váljék. Ebből a szempontból az OLKISz klubmunkáját lényegesen át kell szervezni.

41. Az ifjúsági szövetség ugyanakkor, amikor elsőrendű jelentőséget tulajdonít az üzemi munkának, nem hagyhatja abba, s nem is gyengítheti a munkanélküli serdülők közt végzett munkáját; a szövetségnek el kell érnie, hogy a munkanélküli serdülőket valamennyi illetékes szerv gazdasági támogatásban részesítse, s egyben elő kell segítenie szakmai, általános és politikai képzésüket.

42. A falusi munka terén a fő feladat az, hogy a komszomol részt vegyen a gazdaság új, haladó formáinak építésében, továbbá részt vegyen ezeknek a formáknak egyfelől a tudatlanság és a nyomor, másfelől a kapitalista tendenciák elleni harcában. Az ifjúsági szövetség akkor fog kezdeményezően részt venni a kulturális és gazdasági élet átalakításában, ha fejleszti, erősíti a mezőgazdasági köröket, a parasztifjúság iskoláit és a felnőtt parasztok tanfolyamait, ha ezeknek a köröknek és iskoláknak munkája során megteremti az együttműködést a szovjet agronómusokkal, tanítókkal, meg a művelt és a technikában járatos parasztokkal, s egyidejűleg népszerűsíti és szervezi a szövetkezetekbe tömörülést.

43. A komszomolnak, ugyanakkor, amikor a gazdasági fronton harcol a kulák ellen, s szilárdan a maga oldalára állítja a középparasztot, egyszersmind a lehető legnagyobb erőfeszítéseket kell tennie annak érdekében, hogy tényleges segítséget nyujtson a szegényparasztságnak. Ennek a segítségnek egyaránt meg kell nyilvánulnia a gazdasági munka területén (az egyéni és szövetkezeti szegényparaszt-gazdaságok támogatása, artelek, ipariskolák és ipari tanműhelyek stb. létesítése a munkanélküli szegényparasztok részére) és a politikai munka területén (támogatás a párt részéről a szegényparaszt-csoportok megszervezésében, a szegényparasztok arányának növelése a szovjet-, szövetkezeti és más szervekben). Elsőrendű fontosságú feladat a mezőgazdasági munkások bevonása az ifjúsági szövetségbe. Ugyanakkor gondoskodni kell a falusi sejtek munkájának megjavításáról, a politikai képzettség színvonalának emeléséről stb., aminek biztosítania kell a helyes pártvonal érvényesülését a komszomol falusi munkájában.

A klubmunkát illetően, e munka módszereinek ugyanazt a

„felélénkítését" kell feladatként kitűzni, amelyre a városi munkásklubokkal kapcsolatban már rámutattunk.

44. A korábban elnyomott nemzetiségek dolgozó ifjúságának növekvő aktivitására való tekintettel minden lehető módon erősíteni kell a komszomol munkáját a nemzetiségi köztársaságokban és a nemzeti kisebbségek között.

45. A munkás- és parasztifjúság közötti munka fejlesztése és elmélyítése folyamán az ifjúsági szövetségnek nem szabad megfeledkeznie az ifjúságnak arról a részéről sem, amely komoly tanulmányokat végez a főiskolákon. A szövetségnek nemcsak azt kell elősegítenie, hogy ez az ifjúság bejusson a főiskolákra és technikumokra (a főiskolák „munkásiskolává változtatásának" kérdése még nincs kellő mértékben megoldva), s hogy jobb anyagi helyzetbe kerüljön, hanem a tanulmányi fegyelem megszilárdítását és az oktatás mindennapi követelményeinek észszerűsítését is elő kell segítenie. A vörös „specialistának" nem kevésbbé képzettnek, hanem képzettebbnek kell lennie a burzsoá szakembernél. Valójában azonban a mi főiskolásaink képzettségének színvonala jóval alacsonyabb, mint a burzsoá diákok színvonala. Ebből az következik, hogy meg kell javítanunk a főiskolák oktatási munkáját, fokozni kell a tanulóifjúsággal szemben támasztott követelményeket, és rendszeresen ellenőrizni kell ismereteiket.

46. A kongresszus felhívja a figyelmet a hadseregben és a flottában folyó komszomolmunka megerősítésének szükségességére, s különösen hangsúlyozza, hogy a pártsejtek mellett létesült együttműködési komszomolcsoportok tevékenységét fel kell élénkíteni és meg kell javítani.

47. A komszomol óriási arányú növekedése, feladatainak és a munkájában jelentkező nehézségeknek bonyolultabbá válása, a komszomolaktíva viszonylagos gyengesége és iskolázatlansága minden eddiginél sürgetőbben veti fel azt a kérdést, hogy az ifjúsági szövetség pártvezetését meg kell erősíteni. Nagy nyomatékkal kell hangsúlyozni, hogy veszélyes helyzet áll elő, ha az egyik vagy a másik pártszervezet nem ismeri a komszomolmunka problémáit és nehézségeit.

A pártvezetés megerősítése a következő gyakorlati intézkedésekkel érhető el:

a) a komszomolmunka kérdéseinek rendszeresebb napirendretűzése és megvitatása a pártgyűléseken;

b) a pártszervezetek és a komszomolszervezetek együttes gyűlései;

c) a komszomolhoz beosztott párttagok gondosabb megválasz-

tása (elméletileg képzett és gyakorlatilag tapasztalt pártmunkásokat kell kiküldeni, akik értenek ahhoz, hogy a komszomoltagokkal való foglalkozás során nem gyámkodó, hanem elvtársi hangot üssenek meg, s akik meg tudják érteni a komszomolmunka feltételeinek sajátszerűségét);

d) a komszomol párttagokból álló magvának túlnyomóan komszomolmunkára való beosztása, aminek természetesen nem szabad arra vezetnie, hogy a komszomolban dolgozó párttag elszakad a pártszervezet életétől, továbbá annak elérése, hogy a komszomolban dolgozó párttagok fokozottabb felelősséggel tartozzanak a pártszervezeteknek;

e) a komszomolsajtó gondosabb irányítása.

A komszomol vezetésének megerősítése — a párt igen fontos, elsőrendű feladata a jelenlegi helyzetben.

A pionírmozgalom és az útjában felmerülő nehézségek

48. Az elmúlt évben a pionírmozgalom politikai jelentősége igen nagy mértékben megnőtt. A pionírszervezetek erőteljes fejlődése, óriási szerepük a harmadik nemzedék nevelésében, a mozgalom perspektívái — kétségtelenek. De ezen a téren is szép számmal észlelhetők olyan jelenségek, amelyek kétségkívül arról tanúskodnak, hogy a pártnak nagy figyelmet kell fordítania a harmadik nemzedék nevelésével összefüggő problémákra.

Mindenekelőtt rá kell mutatni arra a jelenségre, hogy a három nemzedék élenjáró szervezetei bizonyos mértékben elszakadtak egymástól, ami hátrányosan hatott a pionírmozgalomra is. A párt nem szentel kellő figyelmet a komszomolnak, és szinte egyáltalán nem foglalkozik annak pionírszervezetével; a komszomol számos szerve „elszakad" a pionírszervezetektől, kevesebbet törődik velük; a pionírszervezetek vezető káderei nem rendelkeznek elegendő képzettséggel, szervezeti és pedagógiai tapasztalattal, s nem tudnak megbirkózni feladataikkal.

49. Kétségkívül ezzel a jelenséggel és a pedagógiai munka gyengeségével kell összefüggésbe hozni egyes gyermekek *kilépését* a pionírszervezetekből, ugyanakkor, amikor ezek taglétszáma általában emelkedik. A pionírszervezet munkájának a kilépéseket előidéző legnagyobb hiányosságai közül a következőkre kell felhívni a figyelmet:

a) a külsőségek, a formák túlzott hangsúlyozása, amelyek mögött gyakran nincs *érdemleges* nevelő munka; ez egyfelől dobolási hóbortban, másfelől üres „átpolitizálásban" jut kifejezésre Az ilyen túlzásnak a fonákja a rendszeres és megfontolt nevelő

munka hiánya, a mindennapi élettel kapcsolatos kérdések és a gyermekeket nyugtalanító egyéb problémák, többek között a szekszuális kérdés elhanyagolása;

b) a pionírmozgalom és az iskolai munka összekapcsolásának hiánya, aminek következtében az a helyzet, hogy a gyermekekre egymásnak időnként ellentmondó kettős behatás érvényesül, a gyermekek túl vannak terhelve, s ez erősen kimeríti és legyengíti a gyermeki szervezetet;

c) a pionírszervezetek taglétszámának erős növekedésében és vezető kádereik képzettségének gyenge fejlődésében megnyilvánuló diszharmónia. A legnagyobb probléma a pionírmozgalomban — hozzáértő, nemcsak politikailag képzett, hanem legalább elemi fokon az orvostudományban és a pedagógiában is járatos vezetők képzésének problémája.

50. A párt köteles segítséget nyujtani a komszomolnak ahhoz, hogy ezeket a nehézségeket minél gyorsabban és minél kevesebb megrázkódtatással leküzdje, köteles továbbá rendszeresen foglalkozni a pionírmozgalom kérdéseinek tanulmányozásával, és megfelelő képzettségű pártkádereket bocsátani a pionírmozgalom rendelkezésére, vezetőmunkára.

II. AZ ÖSSZSZÖVETSÉGI KOMMUNISTA (BOLSEVIK) PÁRT

A Kommunista Internacionálé szekciója

SZERVEZETI SZABÁLYZATA[1]

I. A párt tagjairól

1. A párt tagjának számít mindenki, aki elismeri a párt programmját, dolgozik a párt valamelyik szervezetében, aláveti magát a párt határozatainak, és fizeti a tagsági járulékot.

2. Az új tagokat az alapfokú politikai iskolát elvégzett és jelöltségi idejüket letöltött tagjelöltek sorából veszik fel.

A tagfelvétel a jelöltek sorából a következőképpen történik:

a) Három kategória van: 1) munkások és munkás- vagy parasztszármazású vöröskatonák, 2) parasztok (a vöröskatonákat leszámítva), más munkáját ki nem zsákmányoló kisiparosok, és 3) egyebek (alkalmazottak stb.).

[1] A Szervezeti Szabályzatnak ezt a szövegét végleges formában az ÖK(b)P KB szerkesztette meg, és 1926 június 17-én jóváhagyta. — *Szerk.*

Az első kategória két csoportra oszlik:

Az első kategória első csoportjába az állandóan fizikai bérmunkával foglalkozó ipari munkások tartoznak.

Az első kategória második csoportjába a nem ipari munkások, a munkás- vagy parasztszármazású vöröskatonák és a mezőgazdasági munkások tartoznak.

b) Az első kategória első csoportjába tartozók a pártba tagként való felvételhez két olyan párttag ajánlását nyujtják be, akik legalább egy éve tagjai a pártnak; az első kategória második csoportjába tartozók — két olyan párttag ajánlását, akik legalább két éve tagjai a pártnak; a második kategóriába tartozók — három olyan párttag ajánlását, akik legalább két éve tagjai a pártnak; a harmadik kategóriába tartozók — öt olyan párttag ajánlását, akik legalább öt éve tagjai a pártnak.

Megjegyzés. Ha az első és második kategóriába tartozó komszomolistát vesznek fel a pártba, az ÖLKISz bizottságának ajánlása egy párttag ajánlásával egyenlő.

c) Más pártok volt tagjait kivételes esetekben öt olyan párttag ajánlása alapján veszik fel, akik legalább öt éve tagjai a pártnak, mégpedig csak üzemi pártsejt útján, feltétlenül a KB jóváhagyásával, függetlenül a belépő társadalmi helyzetétől.

Megjegyzés. A KB más pártok volt tagjainak végleges jóváhagyási jogát átruházhatja az egyes határterületi pártbizottságokra és a nemzetiségi Kommunista Pártok Központi Bizottságaira.

d) Az ajánlások ellenőrzése megelőzi a felvételt, s a helyi pártbizottság feladata.

e) A pártba való felvétel kérdését a sejt előzetesen megvitatja, a pártszervezet taggyűlése dönti el, s ez a pártbizottság jóváhagyása után lép érvénybe: az első kategóriánál — a vidéki kerületi, illetve (a városokban és ipari központokban) a kerületi pártbizottság, a második és harmadik kategóriánál — a körzeti, illetve a kormányzósági pártbizottság jóváhagyása után. A városok kerületi pártszervezeteiben a pártba való felvétel kérdését a pártszervezet taggyűlése dönti el. Ha a városi kerületeknek több mint 1 000 tagjuk és tagjelöltjük van, a felvételt a kerületi pártbizottság plénuma intézi, a taggyűlés jóváhagyása nélkül.

f) Fiatalok, 20. életévük betöltéséig (a vöröskatonák kivételével) csak az ÖLKISz útján léphetnek be a pártba.

3. Az ajánlók felelősséggel tartoznak az ajánlottakért, s indo-

kolatlan ajánlás esetén a pártból való kizárásig terjedő pártbüntetésben részesülhetnek.

4. A tagjelöltek sorából felvett párttagok párttagsága attól a naptól kezdve számít, amikor a megfelelő sejt taggyűlése az illető elvtársnak a párttagok közé való felvételéről szóló határozatot elfogadta.

5. Azt a párttagot, aki az egyik szervezet területéről valamely másik szervezet területére megy át, az utóbbi szervezet felveszi tagállományába.

Megjegyzés. A párttagnak az egyik szervezetből egy másikba való átmenetele a párt Központi Bizottsága által megállapított szabályok szerint történik.

6. Valamely párttagnak a pártból való kizárásáról annak a szervezetnek taggyűlese dönt, amelyhez az illető tartozik, s a dontest a kormanyzósági (körzeti) ellenőrző bizottságnak kell jóváhagynia, illetve közvetlenül a kormányzósági (körzeti) ellenőrző bizottság dönt a kizárásról. A kizárásról szóló határozat csak akkor lep érvénybe, ha a kormányzósági (körzeti) pártbizottság jóváhagyja, de az illetőt a taggyűlés, illetve a kormanyzósági ellenőrző bizottság (körzeti ellenőrző bizottság) által történt kizárás napjától kezdve eltávolítják a pártmunkától. A párttag kizárását a kizárás okának megjelölésével közzéteszik a pártsajtóban.

II. A tagjelöltekről

7. A pártba való belépéshez tagjelöltségi idő letöltése szükséges, aminek az a célja, hogy a tagjelölt alaposan megismerkedjék a párt programmjával és taktikájával, és hogy meg lehessen vizsgálni a tagjelölt személyi tulajdonságait.

8. A tagjelölt felvételének rendje (kategóriákra osztás, az ajánlások jellege és azok ellenőrzése, a szervezet felvételi határozata és a pártbizottság részéről történő jóváhagyása) pontosan ugyanaz, mint a tagfelvételnél.

9. A tagjelöltség ideje a következő: az első kategória számára legalább hat hónap; a második kategória számára legalább egy év, a harmadik kategória számára legalább két év.

Megjegyzés. Más pártok volt tagjainak, társadalmi helyzetüktől függetlenül, kétéves tagjelöltségi időt kell letölteniök.

10. A párt tagjelöltjei részt vesznek annak a szervezetnek nyilvános taggyűlésein, amelyhez tartoznak. A pártgyűlésen részt vevő tagjelölteknek nincs szavazati joguk, csak tanácskozási joggal vesznek részt a gyűléseken.

11. A tagjelöltek a rendes tagsági járulékot fizetik a helyi pártbizottság pénztárába.

III. A párt szervezeti felépítéséről

12. A párt szervezeti felépítésének vezérelve a demokratikus centralizmus.

13. A párt a demokratikus centralizmus alapján, területi elv szerint épül fel: a kerületi pártszervezet felsőbb fokú minden olyan pártszervezetnél, amelynek hatáskörébe az illető kerületnek csak egy része tartozik.

14. Minden pártszervezet önállóan határoz a helyi kérdésekben.

15. Minden szervezet legfelsőbb vezető szerve a taggyűlés, a konferencia, illetve a kongresszus.

16. A taggyűlés, a konferencia illetve a kongresszus bizottságot választ, amely ezeknek végrehajtó szerve, és vezeti a helyi szervezet egész folyó munkáját.

17. A párt szervezetének sémája a következő:

a) A Szovjetunió területe: Összszövetségi Kongresszus — Központi Bizottság.

b) Területek, köztársaságok, kormányzóságok: területi (határterületi) konferenciák, a nemzetiségi Kommunista Pártok kongresszusai, kormányzósági konferenciák — területi pártbizottságok (határterületi pártbizottságok), a nemzetiségi Kommunista Pártok Központi Bizottságai, kormányzósági pártbizottságok.

c) Körzetek, kerületek: körzeti, kerületi konferenciák — körzeti, kerületi pártbizottságok.

d) Járások (kerületek): járási (kerületi) konferenciák — járási (kerületi) pártbizottságok.

e) Vállalatok, lakótelepek, a Vörös Hadsereg alakulatai, intézmények: a pártsejt taggyűlése — a pártsejt vezetősége.

18. Az alárendeltségnek, a beszámolási kötelezettségnek, a párthatározatok továbbvitelének és jóváhagyásának vagy érvénytelenítésének rendje (a legfelső fórumtól a legalsóig) a következő: Összszövetségi Kongresszus, KB, területi (határterületi) konferencia, területi (határterületi) pártbizottság, a nemzetiségi Kommunista Pártok konferenciája, a nemzetiségi Kom-

munista Pártok Központi Bizottságai, kormányzósági konferencia stb.

19. A pártmunka egyes ágainak ellátására külön osztályok alakulnak. Az osztályok a pártbizottságok mellett működnek, és közvetlenül azoknak vannak alárendelve. Az osztályok megszervezésének rendjét a KB külön utasításai határozzák meg.

20. Végleges jóváhagyás után minden szervezetnek joga van saját sajtóra, de csakis a megfelelő felsőbb pártszervezet jóváhagyásával.

IV. A párt központi intézményeiről

21. A párt legfelsőbb szerve a kongresszus. A rendes kongresszusokat évenként kell összehívni. Rendkívüli kongresszusokat a Központi Bizottság vagy saját kezdeményezésére, vagy a legutolsó pártkongresszuson képviselt párttagok legalább egyharmadának kívánságára hív össze. A pártkongresszus összehívását és napirendjét legkésőbb másfél hónappal a kongresszus előtt közzé kell tenni. A rendkívüli kongresszusokat két hónapon belül kell összehívni.

A kongresszus határozatképes, ha azon az utolsó rendes kongresszuson képviselt párttagoknak legalább a fele képviselve van.

A pártkongresszuson való képviselet arányát a Központi Bizottság állapítja meg.

22. Ha a Központi Bizottság a 21. pontban megállapított határidőn belül nem hívja össze a rendkívüli kongresszust, a rendkívüli kongresszus összehívását követelő szervezeteknek joguk van szervező bizottságot alakítani, amely a KB-nak a kongresszus összehívásával kapcsolatos jogait élvezi.

23. A kongresszus: a) meghallgatja és jóváhagyja a Központi Bizottság, a Központi Ellenőrző Bizottság, a Központi Revíziós Bizottság és egyéb központi intézmények beszámolóját; b) felülvizsgálja és módosítja a párt programmját és Szervezeti Szabályzatát; c) meghatározza a párt taktikai irányvonalát az időszerű kérdésekben; d) megválasztja a Központi Bizottságot, a Központi Ellenőrző Bizottságot, a Központi Revíziós Bizottságot stb.

24. A Központi Bizottságot a kongresszus által megállapított összetételben választják meg. Ha a Központi Bizottság valamelyik tagja kiválik, a KB létszámát a kongresszus által megválasztott póttagokkal, a kongresszus által megállapított sorrendben egészítik ki.

25. A Központi Bizottság a kongresszusok közti időben vezeti a párt egész munkáját, képviseli a pártot a más pártokkal, szervezetekkel és intézményekkel való érintkezés során, szervezi a párt különböző intézményeit, és irányítja tevékenységüket, kinevezi az ellenőrzése alatt működő központi sajtószervek szerkesztőségét, és megerősíti a nagy helyi pártszervezetek pártlapjainak szerkesztőit, szervezi és irányítja a társadalmi jelentőségű akciókat, elosztja a párt erőit és anyagi eszközeit, és kezeli a központi pénztárt.

A Központi Bizottság irányítja a központi szovjet- és társadalmi szervezetek munkáját az ezeken belül működő pártfrakciók útján.

A Központi Bizottság kéthónaponként legalább egyszer teljes ülést tart. A Központi Bizottság póttagjai tanácskozási joggal részt vesznek a Központi Bizottság plénumain.

26. A Központi Bizottság a politikai munkára Politikai Irodát, a szervező munka általános irányítására Szervező Irodát, a szervező és végrehajtó jellegű folyó munkára pedig Titkárságot szervez.

27. A pártkongresszusok közti időben egyízben a Központi Bizottság Összszövetségi Pártkonferenciát hív össze a helyi pártszervezetek képviselőiből.

28. A Központi Bizottság a pártszervezeteket rendszeresen tájékoztatja munkájáról.

29. A Központi Ellenőrző Bizottságot a kongresszus által megállapított összetételben választják meg.

30. A Központi Revíziós Bizottságot a kongresszus által megállapított összetételben választják meg; azoknak, akiket megválasztanak, legalább tízéves párttagsággal kell rendelkezniök.

A Központi Revíziós Bizottság ellenőrzi: a) hogy gyorsan és helyesen intézik-e az ügyeket a párt központi szervei, és hogy zökkenő nélkül működik-e az ÖK(b)P Központi Bizottsága Titkárságának apparátusa; b) az ÖK(b)P Központi Bizottságának pénztárát és vállalatait.

V. A területi (határterületi) szervezetekről

31. A pártszervezetek az ÖK(b)P Központi Bizottságának engedélyével területi (határterületi) szervezetekben egyesülhetnek. A terület (határterület) határát a területi (határterületi) konferencia állapítja meg és a Központi Bizottság hagyja jóvá.

32. A Szovjetunió és az OSzFSzK nemzetiségi köztársaságainak (és területeinek) területén működő pártszervezetek egyenlő

helyzetben vannak a területi (illetve kormányzósági) pártszervezetekkel, vagyis teljes egészében az ÖK(b)P Központi Bizottságának vannak alárendelve.

33. A területi (határterületi) bizottságot (illetve a nemzetiségi Kommunista Párt Központi Bizottságát) a területi (határterületi) konferencián (illetve a nemzetiségi Kommunista Párt kongresszusán) választják.

Megjegyzés. A határterületi elnökségeket vagy irodákat és a velük egyértelmű bizottságokat az ÖK(b)P Központi Bizottsága hagyja jóvá.

34. A Központi Bizottság külön határozata alapján ott, ahol területi gazdasági szervek (gazdasági tanácsok stb.) működnek, vagy a központtól nagyon távoleső vidékeken az ÖK(b)P Központi Bizottsága által kinevezett területi irodák létesülnek, minden egyes esetben a Központi Bizottság által megállapított összetételben. A Központi Bizottság területi irodái csak az ÖK(b)P Központi Bizottságának tartoznak felelősséggel.

35. A rendes területi (határterületi) konferenciát (illetve a nemzetiségi Kommunista Párt kongresszusát) a területi (határterületi) pártbizottság (a nemzetiségi Kommunista Párt Központi Bizottsága) évenként egyszer hívja össze; rendkívülit a területi (határterületi) pártbizottság (a nemzetiségi Kommunista Párt Központi Bizottsága) határozata alapján, vagy az illető területi (határterületi) pártszervezetet alkotó pártszervezetek tagjainak egyharmada által hozott határozat alapján hívnak össze.

A területi (határterületi) konferencián (a nemzetiségi Kommunista Párt kongresszusán) való képviselet arányát a területi (határterületi) pártbizottság (a nemzetiségi Kommunista Párt Központi Bizottsága) állapítja meg.

A területi (határterületi) konferencia (a nemzetiségi Kommunista Párt kongresszusa) meghallgatja és jóváhagyja a területi (határterületi) pártbizottság (a nemzetiségi Kommunista Párt Központi Bizottsága), az ellenőrző bizottság, revíziós bizottság és egyéb területi (határterületi) intézmények beszámolóját, megvitatja a területen (határterületen) vagy köztársaságban folyó párt-, szovjet-, gazdasági és szakszervezeti munka kérdéseit, és megválasztja a területi (határterületi) pártbizottságot, a területi (határterületi) ellenőrző bizottságot és revíziós bizottságot (a nemzetiségi Kommunista Párt Központi Bizottságát, központi ellenőrző bizottságát, központi revíziós bizottságát).

36. A területi (határterületi) pártbizottság legalább öttagú irodát alakít a folyó munka végzésére.

A területi (határterületi) pártbizottság (a nemzetiségi Kommunista Párt Központi Bizottsága) szervezi a párt különféle intézményeit a terület (határterület) határán belül, irányítja ezek tevékenységét, kinevezi az ellenőrzése alatt működő területi (határterületi) pártlap szerkesztőségét, szervezi és irányítja a terület szempontjából általános jelentőségű akciókat, a terület (határterület) határán belül elosztja a párt erőit és anyagi eszközeit, és kezeli a területi (határterületi) pártpénztárt. A területi (határterületi) pártbizottság (a nemzetiségi Kommunista Párt Központi Bizottsága) irányítja a szovjet-, szakszervezeti, szövetkezeti és más szervezetek szerveinek tevékenységét a pártfrakciók útján, továbbá közvetlenül irányítja az ÖLKISz szervezeteinek munkáját, és tevékenységéről részletes jelentéseket küld be a Központi Bizottságnak, az ÖK(b)P Központi Bizottsága által megállapított időpontokban és formában.

A területi (határterületi) pártbizottságnak (illetve a nemzetiségi Kommunista Párt Központi Bizottságának) plénuma kéthavonként legalább egyszer összeül.

VI. A kormányzósági szervezetekről

37. A rendes kormányzósági pártkonferenciát a kormányzósági pártbizottság hívja össze évenként legalább egyszer, rendkívülit pedig a kormányzósági pártbizottság határozata alapján, vagy az illető kormányzósági pártszervezetet alkotó pártszervezetek tagjainak egyharmada által hozott határozat alapján hívnak össze.

A kormányzósági konferencia meghallgatja és jóváhagyja a kormányzósági pártbizottság, a kormányzósági ellenőrző bizottság, revíziós bizottság és egyéb kormányzósági intézmények beszámolóját, megvitatja az illető kormányzóságban folyó párt-, szovjet-, gazdasági és szakszervezeti munka kérdéseit, megválasztja a kormányzósági pártbizottságot, a kormányzósági ellenőrző bizottságot, a revíziós bizottságot és a küldötteket az Összszövetségi Kongresszusra.

38. A kormányzósági pártbizottságot a konferencia választja, s tagjai között szerepelniök kell mind a kormányzósági központban, mind az illető kormányzóságban levő egyéb nagy munkásközpontokban dolgozó funkcionáriusoknak.

A kormányzósági pártbizottság havonta legalább egyszer összeül. A kormányzósági pártbizottság saját kebeléből legalább öttagú irodát alakít a folyó munka végzésére.

Az iroda legalább három tagját csakis pártmunkára szabad beosztani.

A kormányzósági pártbizottság titkárának feltétlenül legalább hétéves párttagsággal kell rendelkeznie, és funkcióját jóvá kell hagyatni a felsőbb pártfórummal (csak ennek beleegyezésével engedhető meg kivétel a párttagsági idő nagysága tekintetében).

39. A kormányzósági pártbizottság a területi (határterületi) pártbizottságok, illetve a Központi Bizottság jóváhagyásával megerősíti a kormányzóság kerületi és városkerületi pártszervezeteit, szervezi a párt különféle intézményeit a kormányzóság határán belül, irányítja ezek tevékenységét, kinevezi az ellenőrzése alatt működő kormányzósági pártlap szerkesztőségét, szervezi kormányzósági jelentőségű akcióit, a kormányzóság határán belül elosztja a párt erőit és anyagi eszközeit, és kezeli a kormányzósági pénztárt.

A kormányzósági pártbizottság a megfelelő frakciók útján irányítja a szovjetek, szakszervezetek, szövetkezetek és egyéb szervezetek tevékenységét, továbbá közvetlenül irányítja a komszomol munkáját. A kormányzósági pártbizottság tevékenységéről jelentéseket küld be a Központi Bizottságnak, a Központi Bizottság által megállapított időpontokban és formában.

40. A kormányzósági pártbizottságok a konferenciák közti időben időszakonként tájékoztató jellegű beszámolókat tartanak a városi, illetve kerületi (városkerületi) szervezetek taggyűlése, illetve konferenciája előtt; ezenkívül a kormányzósági pártbizottságok kibővített plénumokat, illetve kormányzósági értekezleteket hívnak össze (a kormányzósági pártbizottságnak közvetlenül alárendelt) kerületi és városkerületi pártbizottságok képviselőiből.

41. A kormányzósági székhelyeken szükség esetén városkerületi szervezeteket létesítenek, amelyek a kerületi pártszervezetek jogait élvezik, és közvetlenül a kormányzósági pártbizottságnak vannak alárendelve.

VII. A körzeti szervezetekről

42. A körzeti pártkonferenciát a körzeti pártbizottság hívja össze évenként legalább egyszer, rendkívülit a körzeti pártbizottság által, vagy az illető körzethez tartozó pártszervezetek tagjainak egyharmada által hozott határozat alapján hívnak össze.

A körzeti konferencia meghallgatja és jóváhagyja a körzeti pártbizottság, ellenőrző bizottság, revíziós bizottság és egyéb

körzeti intézmények beszámolóját, megválasztja a körzeti pártbizottságot, ellenőrző bizottságot, revíziós bizottságot és a küldötteket az Összszövetségi Pártkongresszusra.

43. A konferencia által választott körzeti pártbizottság tagjai között szerepelniök kell mind a körzeti központban, mind az illető körzetben levő egyéb nagy munkásközpontokban dolgozó funkcionáriusoknak.

44. A körzeti pártbizottság havonta legalább egyszer összeül. A körzeti pártbizottság saját kebeléből legalább öttagú irodát alakít a folyó munkák végzésére.

Az iroda legalább három tagját csakis pártmunkára szabad beosztani.

A körzeti pártbizottság titkárának feltétlenül legalább ötéves párttagsággal kell rendelkeznie, és funkcióját jóvá kell hagyatni a felsőbb pártfórummal (csak ennek beleegyezésével engedhető meg kivétel a párttagsági idő nagysága tekintetében).

45. A körzeti pártbizottság megerősíti a kerületi pártszervezeteket és pártsejteket [a kerületi szervezetek megerősítésének ügye azután a területi (határterületi) pártbizottságok, illetve a nemzetiségi Kommunista Párt Központi Bizottsága elé kerül], szervezi a párt különböző intézményeit a körzet határán belül, irányítja ezek tevékenységét, kijelöli az irányítása és ellenőrzése alatt működő körzeti pártlap szerkesztőségét, szervezi körzeti jelentőségű akcióit, a körzet határán belül elosztja a párt erőit és anyagi eszközeit, és kezeli a körzeti pénztárt. A körzeti pártbizottság irányítja a szovjetek, szakszervezetek, szövetkezetek és más szervezetek tevékenységét a megfelelő frakciók útján, továbbá közvetlenül irányítja a komszomol munkáját. A körzeti pártbizottság tevékenységéről jelentést küld be a területi (határterületi) pártbizottságnak (illetve a nemzetiségi Kommunista Párt Központi Bizottságának), a Központi Bizottság által megállapított időpontokban és formában.

46. A körzeti pártbizottságok a konferenciák közti időben időszakonként tájékoztató jellegű beszámolókat tartanak a városi, illetve kerületi szervezetek taggyűlése, illetve konferenciája előtt; ezenkívül a körzeti pártbizottságok kibővített plénumokat, illetve körzeti értekezleteket hívnak össze (a körzeti pártbizottságnak közvetlenül alárendelt) kerületi pártbizottságok és nagy pártsejtek képviselőiből.

47. A nagy körzeti székhelyeken a felsőbb pártbizottság engedélyével kerületi pártszervezetek létesíthetők, amelyek egyenlő helyzetbe kerülnek a kormányzósági székhelyek kerületi bizottságaival.

VIII. A kerületi szervezetekről

48. A kerületi konferencia meghallgatja és jóváhagyja a kerületi pártbizottságnak, a revíziós bizottságnak, a kormányzósági ellenőrző bizottság meghatalmazottjának a beszámolóját, megvitatja a kerület párt-, szovjet-, gazdasági és szakszervezeti munkájának kérdéseit, megválasztja a pártbizottságot, a revíziós bizottságot és a küldötteket a kormányzósági konferenciára. Konferenciát hathavonként egyszer hívnak össze.

49. A kerületi pártbizottságot a kerületi konferencián választják. A kerületi pártbizottság saját kebeléből legalább 5—7 tagú irodát alakít, akik közül legalább három elvtársat a pártmunkán kívül minden más munka alól fel kell menteni.

A kerületi pártbizottság titkárának feltétlenül legalább hároméves párttagsággal kell rendelkeznie, és funkcióját jóvá kell hagyatni a felsőbb pártfórummal (csak ennek beleegyezésével engedhető meg kivétel a párttagsági idő nagysága tekintetében).

50. A kerületi pártbizottság a kormányzósági pártbizottság jóváhagyásával megerősíti a kerületen belül működő járási és városkerületi pártszervezeteket és pártsejteket, szervezi a párt különféle intézményeit a kerület határán belül, irányítja ezek tevékenységét, szervezi kerületi jelentőségű akcióit, értekezleteket rendez a járási pártsejtek képviselőinek részvételével, és kezeli a kerületi pártpénztárt.

Megjegyzés. A kerületi pártbizottság pártirodalmat és pártlapot csakis a kormányzósági pártbizottság engedélyével adhat ki.

51. A kerületi pártbizottság a pártfrakciók útján irányítja a járási végrehajtó bizottság munkáját, s ugyanígy a szakszervezeti, szövetkezeti és más szervezeteket a kerület határán belül, továbbá közvetlenül irányítja a komszomol szervezeteinek munkáját.

IX. A járási (városkerületi) szervezetekről

52. A járás legfelsőbb szerve az illető járás párttagjainak taggyűlése.

Megjegyzés. Nagyobb járásokban (városkerületekben), ahol taggyűlés összehívása nehézségekkel jár, a taggyűlés helyettesíthető járási (városkerületi) konferenciával. Ilyen konferenciákat háromhavonként legalább egyszer hívnak össze.

53. A járási (városkerületi) taggyűlést havonta legalább egyszer hívják össze; a taggyűlés: a) dönt a párttagok felvételéről és kizárásáról, s döntéseit jóváhagyás végett a felsőbb pártbizottságok elé terjeszti; b) megvitatja és jóváhagyja a járási (városkerületi) pártbizottság beszámolóját; c) megválasztja a járási (városkerületi) pártbizottságot; d) megválasztja a küldötteket a kerületi és más konferenciákra; e) megvitatja és jóváhagyja a járási (városkerületi) végrehajtó bizottsági frakció beszámolóját.

54. A járási (városkerületi) pártbizottságot a járási (városkerületi) taggyűlés, illetve konferencia választja hat hónapra. A járási pártbizottság titkárának feltétlenül legalább egyéves párttagsággal kell rendelkeznie.

Megjegyzés. A kevesebb mint három falusi pártsejtet számláló járásokban nem alakítanak járási pártbizottságot; a kerületi pártbizottságok megbízhatják az ilyen járások járási központjainak pártsejtjeit a járási szervezet egyes kötelezettségeinek teljesítésével.

55. A járási (városkerületi) pártbizottság kéthetenként legalább egyszer összeül.

56. A járási (városkerületi) pártbizottság irányítja és vezeti a járáshoz (városkerülethez) tartozó valamennyi szervezet munkáját, nyilvántartja a párttagokat, szervezi az irodalom elosztását, gyűléseket, felolvasásokat stb. rendez, új pártsejteket szervez, és ezeket megerősítés végett a kerületi (körzeti) pártbizottság elé terjeszti, kezeli a járási (városkerületi) pártpénztárt, tevékenységéről havonta egyszer jelentést küld be a kerületi (körzeti) pártbizottságnak, és a pártfrakció útján irányítja a járási (városkerületi) végrehajtó bizottság munkáját.

X. A pártsejtekről

57. A pártszervezet alapja a pártsejt. A pártsejtet a körzeti, a kerületi, illetve a városkerületi pártbizottság erősíti meg, ha a pártsejtnek legalább három tagja van.

58. Sok munkással dolgozó nagy vállalatoknál az egész vállalatot felölelő üzemi pártsejten belül minden egyes esetben a körzeti (kerületi), illetve (a városokban) a városkerületi pártbizottság jóváhagyásával szervezhetők pártsejtek műhelyenként (műhely-pártsejtek).

59. A pártsejt olyan szervezet, amely a munkás- és paraszttömegeket összekapcsolja működési területének vezető pártszer-

vével. A pártsejt feladata: 1) a párt jelszavainak és határozatainak terjesztése a tömegek körében; 2) új tagok bevonása és ezek nevelése; 3) a helyi pártbizottság támogatása szervező és agitációs munkájában; 4) az, hogy mint pártszerv tevékeny részt vegyen az ország gazdasági és politikai életében.

60. A pártsejt a folyó munka intézésére hathónapos megbízatással vezetőséget választ.

A pártsejt titkárának feltétlenül legalább egyéves párttagsággal kell rendelkeznie; kivétel csak a körzeti (kerületi) illetve (a városokban) a városkerületi pártbizottság jóváhagyásával engedhető meg.

XI. Az ellenőrző bizottságokról

61. Az ÖK(b)P egységének és tekintélyének erősítése, a munkásosztály legjobb elemeinek a párt soraiba történő bevonása, az ÖK(b)P programmjának és Szervezeti Szabályzatának a párttagok részéről történő megsértése elleni harc, a párt irányvonalának a szovjetszervek tevékenységében való maradéktalan érvényesítése, s a szovjet- és gazdasági apparátus megjavítását és egyszerűsítését szolgáló intézkedések kidolgozása terén való közreműködés céljából a kongresszusokon, területi, határterületi, kormányzósági és körzeti konferenciákon választás útján ellenőrző bizottságokat létesítenek, amelyek beszámolnak a megfelelő, az egyes bizottságokat megválasztó szerveknek.

Megjegyzés. Körzeti ellenőrző bizottságokat az ÖK(b)P Központi Bizottságának és Központi Ellenőrző Bizottságának engedélyével létesítenek.

62. Az ellenőrző bizottságok határozatait a megfelelő pártbizottságok nem érvényteleníthetik, de csak ezek hozzájárulásával lépnek érvénybe, s ugyancsak ezek hajtják végre.

Véleményeltérés esetén a kérdést közös ülés elé kell terjeszteni. Ha a bizottsággal nem jön létre megegyezés, a kérdést vagy a megfelelő pártkonferencia, vagy felsőbb ellenőrző bizottság, vagy a kongresszus elé terjesztik döntés céljából.

A. A Központi Ellenőrző Bizottságról

63. A KEB tagjait főleg olyan munkásokból és parasztokból választják, akik a párt-, szovjet-, gazdasági vagy a közvetlen termelő munka terén kellő tapasztalatokkal rendelkeznek. A KEB közvetlenül a Központi Ellenőrző Bizottságban vagy a

Munkás-Paraszt Felügyeletnél végzendő munkára beosztott tagjainak legalább tízéves párttagsággal, a KEB helyi szervekben dolgozó tagjainak legalább hétéves, a munkapad mellől kikerülő munkásoknak és a parasztoknak ötéves párttagsággal kell rendelkezniök.

64. A KEB tagjai nem lehetnek egyidejűleg a KB tagjai, és nem tölthetnek be közigazgatási vagy gazdasági munkakört.

Megjegyzés. Kivételek minden egyes esetben csak az ÖK(b)P Központi Bizottságának és a KEB Elnökségének külön engedélyével engedhetők meg.

65. A KEB plénumát háromhavonként hívják össze. A KEB-hez tartozó szervek egész folyó munkájának a plénumok közti időben való irányítására 21 tagból és 9 póttagból álló Elnökséget, s ennek végrehajtó szerveként titkárságot alakítanak, a párterkölcsnek, az ÖK(b)P Szervezeti Szabályzatának és programmjának megsértésével kapcsolatos ügyek kivizsgálására pedig megalakul a KEB pártkollégiuma.

66. Az összszövetségi, a nemzetiségi Kommunista Pártok által tartott, a határterületi, területi, kormányzósági, körzeti, kerületi stb. pártkongresszusokon, illetve konferenciákon, plénumokon, értekezleteken, üléseken és gyűléseken a KEB tagjai tanácskozási joggal vesznek részt. Az ÖK(b)P Központi Bizottságának plénumain csak a KEB Elnökségének tagjai és póttagjai vesznek részt. Azokban az esetekben, amikor a KB és a KEB együttes plénumot tart, ezen a KEB tagjai szavazati joggal vesznek részt.

A KEB Elnöksége három tagot és ezekhez három helyettest delegál a KB Politikai Irodájában való részvételre, továbbá öt tagot és ezekhez öt helyettest a KB Szervező Irodájának és Titkárságának ülésein való részvételre, tanácskozási joggal.

67. A KEB-nek joga van ahhoz, hogy saját hatáskörének keretein belül feladatokat adjon bármely párttagnak és pártszervezetnek.

B. A nemzetiségi Kommunista Pártok ellenőrző bizottságairól és a területi (határterületi), kormányzósági és körzeti ellenőrző bizottságokról

68. A nemzetiségi Kommunista Pártok központi ellenőrző bizottságait és a területi (határterületi), kormányzósági és körzeti ellenőrző bizottságokat illetően a tagok és póttagok számát az ÖK(b)P Központi Ellenőrző Bizottsága állapítja meg a szer-

vezet erejétől, a vidék gazdasági jellegétől és más sajátosságoktól függően.

Az ellenőrző bizottságok tagjait és póttagjait főleg a pártszempontból legkipróbáltabb munkások és parasztok közül választják úgy, hogy a nemzetiségi Kommunista Pártok Központi Ellenőrző Bizottságai tagjainak, továbbá a területi (határterületi) ellenőrző bizottságok tagjainak legalább hétéves, a többi ellenőrző bizottság tagjainak legalább ötéves párttagsággal, s a párt-, szovjet- és szakszervezeti munka terén megfelelő tapasztalatokkal kell rendelkezniök, képeseknek kell lenniök az igazi párt- és szovjetellenőrzésre.

Megjegyzés. Kivétel az ÖK(b)P Központi Ellenőrző Bizottsága Elnökségének és az ÖK(b)P Központi Bizottságának hozzájárulásával engedhető meg.

69. Az ellenőrző bizottságok tagjai nem lehetnek egyidejűleg a pártbizottságok tagjai, és nem tölthetnek be felelős közigazgatási munkakört.

Megjegyzés. Kivétel az ÖK(b)P Központi Ellenőrző Bizottsága engedélyével engedhető meg.

70. Az ellenőrző bizottság plénuma elnökséget és pártkollégiumot választ, és megállapítja a Munkás-Paraszt Felügyelet kollégiumának összetételét.

71. Az ellenőrző bizottság tagjai és póttagjai tanácskozási joggal részt vesznek a megfelelő pártbizottsági plénum ülésein, pártkonferenciákon és a szervezetük határán belül tartott értekezleteken, tanácskozási joggal.

Az ellenőrző bizottság elnöksége tagjainak egyrészét delegálja a pártbizottságok megfelelő irodáinak ülésein való részvételre, tanácskozási joggal.

72. Abban az esetben, ha az ellenőrző bizottság és a pártbizottság döntése eltérő, közös ülést tartanak. Ha nem jutnak megegyezésre, a kérdést a nemzetiségi Kommunista Pártok központi ellenőrző bizottsága, a területi (határterületi) ellenőrző bizottság, s a nemzetiségi Kommunista Párt központi ellenőrző bizottságához és a területi (határterületi) ellenőrző bizottsághoz nem tartozó kormányzósági ellenőrző bizottság — az ÖK(b)P Központi Ellenőrző Bizottsága elé, a nemzetiségi Kommunista Párt központi ellenőrző bizottságához, illetve a határterületi ellenőrző bizottsághoz tartozó kormányzósági és területi ellenőrző bizottság pedig — a megfelelő nemzetiségi Kommunista

Párt központi ellenőrző bizottsága, illetve a területi (határterületi) ellenőrző bizottság elé viszi.

73. Az ellenőrző bizottságnak joga van ahhoz, hogy saját hatáskörének keretein belül feladatokat adjon bármely párttagnak és pártszervezetnek.

C. Az ellenőrző bizottságok meghatalmazottairól

74. Az ellenőrző bizottságok szervei meg az alsóbb pártszervezetek és a széles munkás- és paraszttömegek közötti közvetlen és eleven kapcsolat megteremtése céljából a körzeti és kerületi pártszervezetekben létre kell hozni az ellenőrző bizottságok meghatalmazottainak intézményét.

75. Az ellenőrző bizottságok meghatalmazottait a körzeti, illetve kerületi pártkonferenciák főleg a pártszempontból legkipróbáltabb munkások és parasztok közül választják, úgy, hogy legalább ötéves párttagsággal rendelkezzenek, s jóvá kell hagyatni őket a megfelelő ellenőrző bizottsággal.

Megjegyzés. Kívánatos, hogy a meghatalmazottakat az ellenőrző bizottságok tagjai közül válasszák.

76. A legnagyobb, politikai meg gazdasági vonatkozásban legjelentősebb kerületekben az ellenőrző bizottságok meghatalmazottai a pártmunka kivételével minden más munka alól mentesülnek — minden más kerületben rendes munkájukat is végzik.

77. Az ellenőrző bizottságok meghatalmazottainak joguk van arra, hogy részt vegyenek a megfelelő pártbizottság ülésein, pártkonferenciákon, értekezleteken és ellenőrző bizottsági üléseken, tanácskozási joggal.

XII. A Vörös Hadseregben működő pártszervezetekről

78. A Vörös Hadseregben és a Vörös Flottában a pártmunka általános irányítását a Munkás-Paraszt Vörös Hadsereg Politikai Főigazgatósága végzi, a KB katonai osztályának minőségében. A Politikai Főigazgatóság az általa kinevezett politikai osztályok (frontok, katonai körzetek, hajórajok, hadseregek, hadosztályok politikai osztályai), katonai bizottságok és a megfelelő hadseregkonferenciákon választott pártbizottmányok útján végzi irányító munkáját.

A Vörös Hadseregben és Flottában a pártsejtek és pártkollektívák a Központi Bizottság által jóváhagyott külön utasítások alapján működnek.

79. A katonai körzetekben, hajórajoknál és hadseregekben

működő politikai osztályok vezetőinek feltétlenül hétéves, a hadosztályokban és dandárokban működő politikai osztályok vezetőinek négyéves párttagsággal kell rendelkezniök.

80. A pártbizottmányok a párttagok és tagjelöltek felvételével és kizárásával kapcsolatos kérdésekkel foglalkoznak, s figyelemmel kísérik, hogy nem sérti-e meg valaki a párt programmját és Szervezeti Szabályzatát. A bizottmány tagjainak feltétlenül ötéves párttagsággal kell rendelkezniök.

81. A Vörös Hadsereg és Flotta párttagjainak és tagjelöltjeinek kinevezése és áthelyezése a megfelelő politikai szervekre tartozik.

A hadsereg vezető pártfunkcionáriusainak (parancsnokok és politikai megbízottak) áthelyezésével kapcsolatban a pártszervekkel való megegyezés rendjét a KB utasításai állapítják meg.

82. A politikai szervek kötelesek szoros kapcsolatot fenntartani a helyi pártbizottságokkal, olymódon, hogy a politikai szervek és a katonai bizottságok vezetői állandóan részt vesznek a helyi pártbizottságokban, a pártbizottságok pedig rendszeresen meghallgatják a politikai szervek és a katonai bizottságok vezetőinek beszámolóját a katonai alakulatokban folyó politikai munkáról. A pártbizottmányoknak a tagjelöltfelvétellel, a tagjelölteknek a pártba tagként való felvételével és a párt Szervezeti Szabályzatának megszegése elleni harccal kapcsolatos munkáját a helyi pártbizottságok és ellenőrző bizottságok olymódon irányítják, hogy rendszeresen meghallgatják a hadosztályok és katonai körzetek pártbizottmányaiban folyó ilyenirányú munka megszervezésével kapcsolatos beszámolókat, és a bizottmányoknak megfelelő utasításokat adnak.

XIII. A pártfegyelemről

83. A legszigorúbb pártfegyelem minden párttag és minden pártszervezet elsőrendű kötelessége. A pártközpontok utasításait gyorsan és pontosan kell teljesíteni. Ugyanakkor a párton belül a pártélet minden vitás kérdése teljesen szabadon megvitatható, mindaddig, amíg határozatot nem fogadtak el.

84. A felsőbb szervezetektől kapott utasítások végrehajtásának elmulasztása és más olyan cselekedetek, amelyeket a párt közvéleménye bűnös cselekedeteknek minősít, a következőket vonják maguk után: a pártszervezet részére — megrovást, ideiglenes bizottság kinevezését felülről, és általános átregisztrálást (a szervezet feloszlatását); az egyes párttagok részére — a fegyelmező büntetés valamelyik formáját (dorgálás, megrovás

stb.), nyilvános megrovást, a felelős párt- és szovjetmunkából való ideiglenes eltávolítást, a pártból való kizárást, a pártból való kizárást és a közigazgatási és bírói hatóságok egyidejű értesítését a bűncselekményről. Tagjelöltté való visszaminősítésnek mint pártbüntetésnek nincs helye.

85. A fegyelmi vétségeket a taggyűlések, illetve az ellenőrző bizottságok tárgyalják meg, a fórumok illetékességének megállapított rendje szerint.

XIV. A párt anyagi eszközeiről

86. A pártszervezetek a tagsági járulékból, felsőbb pártszervezetek támogatásából és egyéb bevételekből merítik anyagi eszközeiket.

87. A párttagok és tagjelöltek tagsági járuléka a keresetnek legalább 1/2 százaléka. A tagsági járulékra négy kategóriát állapítunk meg, a kereset nagyságától függően: az 1. kategóriába tartozók 1/2 százalékot, a 2. kategóriába tartozók 1 százalékot, a 3. kategóriába tartozók 2 százalékot, a 4. kategóriába tartozók 3 százalékot fizetnek.

88. A meghatározatlan keresettel rendelkező személyek, például a parasztok tagsági járulékát a helyi kormányzósági pártbizottságok állapítják meg.

89. Teljes mértékben mentesek a tagsági járulék fizetése alól a munkanélküliek és a társadalombiztosítási nyugdíjt élvezők (rokkantak, aggok).

90. A tagjelöltek soraiba lépők belépési díjként keresetük három százalékát fizetik, s ennek fizetése alól senki sem mentesíthető.

91. Azoknak a párttagoknak és tagjelölteknek párttagsága, akik három hónapig indokolatlanul nem fizetnek tagsági járulékot, megszűnik, s az ilyen eseteket a taggyűlés tudomására kell hozni.

92. A tagsági járulékok beszedésének és elszámolásának rendjét külön utasítás állapítja meg.

XV. A pártonkívüli szervezetekben működő frakciókról

93. Minden kongresszuson, értekezleten és választott (szovjet-, szakszervezeti, szövetkezeti stb.) szervben, ahol legalább három párttag van, frakciót kell szervezni, amelynek feladata a párt befolyásának mindenirányú erősítése, a párt politikájá-

nak érvényesítése a pártonkívüliek körében, valamennyi említett intézmény és szervezet munkájának pártellenőrzése.

A folyó munka intézésére a frakciók vezetőséget választhatnak.

94. Ha a pártbizottság olyan kérdést vitat meg, amely érinti valamely szervezet frakcióját, a frakció elküldi képviselőit a megfelelő pártbizottság ülésére, tanácskozási joggal.

95. A frakciók, jelentőségüktől függetlenül, teljes mértékben a megfelelő pártszervezetek alá tartoznak. Minden olyan kérdésben, amellyel kapcsolatban a megfelelő pártszervezetnek érvényes határozata van, a frakcióknak szigorúan és következetesen tartaniok kell magukat ezekhez a határozatokhoz. A pártbizottságnak joga van bármelyik tagot beküldeni a frakcióba, vagy visszahívni, de feltétlenül értesítenie kell a frakciót ennek okairól, s a visszahívásnak, illetve valamely új tag beküldésének a Szervezeti Szabályzat szerint és az arról a pártonkívüli szervről szóló határozat alapján kell történnie, amelyben a frakció munkáját végzi. A frakció belső életének és folyó munkájának kérdéseiben önállóan dönt.

Ha a pártbizottság és a frakció között lényeges véleménykülönbség merül fel valamely, a frakció hatáskörébe tartozó kérdésben, a pártbizottság köteles ezt a kérdést a frakció képviselőivel ismét megvizsgálni, és végleges döntést hozni, amelyet a frakciónak haladéktalanul végre kell hajtania.

96. Azokban a szervezetekben, amelyekben frakció működik, minden fontosabb tisztségre, a megfelelő pártszervezettel karöltve, a frakció állít jelölteket. Ugyanilyen rendben történik az egyik tisztségből a másikba való áthelyezés is.

97. Minden olyan politikai jelentőségű kérdést, amelynek eldöntésére a frakció illetékes, a pártbizottság képviselőinek jelenlétében kell letárgyalni.

98. Az olyan elvi jelentőségű kérdéseket, amelyeknek eldöntésére az a pártonkívüli szervezet illetékes, amelyben a frakció működik, továbbá minden olyan kérdést, amelyben a kommunistáknak egyöntetűen kell fellépniök, előzetesen meg kell vitatni a taggyűlésen, illetve a frakció vezetőségében.

99. Minden olyan kérdésben, amelyre vonatkozóan valamely pártonkívüli szervezet frakciójában döntést hoztak, az illető szervezet közgyűlésén a frakció valamennyi tagjának egyöntetűen kell szavaznia. Azokkal szemben, akik ezt a szabályt megszegik, a Szervezeti Szabályzatban megállapított szokásos módon fegyelmi rendszabályokat kell alkalmazni.

100. A pártonkívüli szervekben működő frakciók közvetlenül nem érintkeznek az alsóbb szervek frakcióival. Ha valamely frakciónak a párt útján kell érvényre juttatnia döntéseit, ezt a megfelelő pártbizottság révén kell elintézni (a pártbizottság titkárának és a frakcióvezetőség egyik tagjának aláírásával).

„Az ÖK(b)P XIV. kongresszusa. Gyorsírói jegyzet" című könyv alapján, Moszkva—Leningrád 1926. Az ÖK(b)P Szervezeti Szabályzata a „Pravda" 1926 június 20-i, 140. számában közölt szöveg alapján.

AZ ÖK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PLÉNUMA

1926 április 6—9

Az ÖK(b)P Központi Bizottságának plénuma a KEB Elnökségének és a Központi Revíziós Bizottság tagjainak részvételével ülésezett. A plénum a gazdasági építés kérdéseit tárgyalta meg, nevezetesen a következő kérdéseket:

1) A gazdasági helyzet és a gazdasági politika.

2) Az ezidei gabonabegyüjtés megszervezése és módszerei.

A plénum a gazdasági helyzet, továbbá az ezidei gabonabegyűjtés megszervezésének és módszereinek kérdésében egyes módosításokkal jóváhagyta a Politikai Iroda által beterjesztett határozati javaslatokat.

A GAZDASÁGI HELYZETRŐL ÉS A GAZDASÁGI POLITIKÁRÓL

I

A proletárdiktatúra megszilárdulása és a Szovjetunió nemzetközi jelentőségének megnövekedése azzal az alapvető ténnyel magyarázható, hogy gyors fejlődésnek indultak az ország termelőerői, s olyan irányban fejlődtek, hogy megnövekedett a népgazdaság szocialista elemeinek súlya. Ez a fejlődés a párt politikájának az eredménye, a párt politikájának köszönhető, hogy a nep alapján megerősödött a kapcsolat az állami ipar és a mezőgazdaság között, s az egész népgazdaságban megnövekedett az állami ipar vezető szerepe. Ez a fejlődés az ipar és a mezőgazdaság fejlettsége terén történelmileg kialakult aránytalanságnak és az ország általános gazdasági elmaradottságának körülményei között ment végbe.

A nep első éveiben a gazdasági politika középpontjában a

mezőgazdaság minél gyorsabb helyreállításának feladata állott, mert ez volt a kiindulópontja a város és a falu gazdasági leromlása elleni harcnak, ez volt a kiindulópontja annak, hogy létrehozzuk az ipar fejlődéséhez szükséges nyersanyag- és élelmiszerbázist, s az iparcikkek elhelyezéséhez szükséges piacot. Az ipar, a fejlődő mezőgazdaságra, a paraszti piac egyre növekvő felvevőképességére támaszkodva, s annak szükségleteihez alkalmazkodva, 1924—1925-ben 64%-kal növelte, ebben a gazdasági évben pedig mintegy 30—40%-kal növeli termelését.

Az országban azonban az ipar ilyen nagyarányú fejlődése ellenére megkezdődött az ipari termelés meg a gyorsabban növekvő termelői és fogyasztói kereslet közötti összhang hiányának huzamos időszaka, s ennek következményeként az iparcikkek tekintetében kiéleződött áruhiány állott be. Ebben a helyzetben az ipar fejlesztése és általában az ország iparosítása döntő feladat, s ennek sikeres megoldásától függ az, hogy lehetséges-e az egész gazdaság további fejlődése és előrehaladása a szocializmus győzelme felé vezető úton.

II

Az ország iparosítása és az iparcikkek mennyiségének növelése, az ipari fejlődés elért színvonala mellett, jelenleg sajátos nehézségekbe ütközik. Az ipar majdnem teljes egészében elhasználta a burzsoá korszakból örökölt állótőkét, s további fejlődésében az üzemek felszerelésének megújítását és új gyárak építését teszi szükségessé, ami viszont teljesen az ipar bővítéséhez szükséges beruházásokra fordítható felhalmozás méreteitől függ.

A nemtermelő osztályok (a burzsoázia és a nemesség) kisajátítása, az adósságok semmisnek nyilvánítása, az iparból, az állami kereskedelemből (bel- és külkereskedelemből) és az egész hitelrendszerből származó jövedelem összpontosítása az állam kezében stb. — önmagábanvéve is lehetővé tesz olyan felhalmozást az országon belül, amely biztosítja az ipar fejlődésének a szocializmus építéséhez szükséges ütemét.

Figyelembe kell azonban venni, hogy ez a feladat csak abban az esetben oldható meg eredményesen, ha a pártnak sikerül biztosítania, egyrészt a szigorú takarékosságot, az eszközök gazdaságos felhasználását és a minden fölösleges, improduktív kiadás elleni könyörtelen harcot az egész országban, másrészt, ha sikerül elérnie, hogy a lakosság fokozott mértékben helyezze el szabad pénzeszközeit a különféle hitelintézetekben, szövetkeze-

tekben és államkölcsönökben, s ilyenformán sikerül biztosítania ezeknek a felhalmozásoknak olyan felhasználását, hogy azok az ország termelőerőinek, elsősorban az iparnak további fejlesztését szolgálják.

Az állótőke növelésének és az ipari felszerelés megújításának üteme, s ugyanígy a mezőgazdasági technika fejlesztése és a mezőgazdaság belterjességének fokozása a legnagyobb mértékben függ kivitelünk sikeres fejlődésétől és az ipar számára szükséges felszerelés, nyersanyag és félgyártmányok, valamint a földművelés számára szükséges mezőgazdasági munkaeszközök behozatalától. Ezért a kivitel fejlődése az ország iparosításának és az ipar fejlődési üteme meggyorsításának szintén szükséges feltétele.

A pártnak és a kormánynak gondoskodnia kell arról, hogy lépésről lépésre kiszabadítsa gazdaságunkat a tőkés országoktól való függő helyzetéből, amely különösen szembetűnően mutatkozott meg ebben az évben, amikor a népgazdaság elérkezett a helyreállítási időszak végéhez, és felhasználta a forradalom előtti időkből rámaradt egész technikai felszerelést. Ennek folytán a mezőgazdasági termékek és faanyagok minél nagyobb arányú kivitele és az ipari termékek (ásványolaj, bányatermékek stb.) kivitelének fejlesztése és megjavítása mellett, különösen erélyes intézkedéseket kell tenni azoknak a gazdasági ágaknak fejlesztése érdekében, amelyekben a legnagyobb mértékben érezhető a külföldtől való függőségünk. A lehető legnagyobb figyelmet kell fordítanunk a gyapottermesztés és a juhtenyésztés fejlesztésére, a színesfémek kitermelésének fokozására, a vas- és acéltermelés növelésére, a gépgyártás fejlesztésére stb.

Egyrészt a fennakadások lehetősége a külkereskedelem terén, másrészt a piaci viszonyok és a mezőgazdaság spontán elemeinek túlsúlya következtében gyakori konjunkturális ingadozásoknak kitett gazdaságunk egyes ágai közötti egyenetlenségek elkerülhetetlensége szükségessé teszi, hogy az állam kellő tartalékokat halmozzon fel, s ilyenformán megteremtse gazdasági életünk tervszerű irányításának egyik elengedhetetlen feltételét. Ilyen tartalékok felhalmozása egyaránt szükséges az állami költségvetés, a külkereskedelem, az ipar, a gabonaellátás, a honvédelem stb. terén.

Az új építések jelenlegi időszakában különösen nagy jelentőségre tesz szert a tervszerűség elvének fokozottabb érvényesítése és a tervfegyelem bevezetése minden állami szerv munkája során. Nevezetesen arról van szó, hogy mind az országos, mind a helyi jelentőségű új építés terén minden, csak valamennyire

is jelentős kiadást össze kell egyeztetni az általános gazdasági tervvel. Erélyesen véget kell vetni annak, hogy az építőmunka kibontakozása során spontán jellegű külön törekvések érvényesüljenek, mert ez az eszközök szétforgácsolódására és nem gazdaságos felhasználására vezet. Ezen a téren, jobban mint bárhol másutt, növekednie kell a tervező szervek szerepének.

Ugyanakkor, amikor harcolunk a tervezés terén megnyilvánuló külön törekvések, s a tervek összeállítása és megvalósítása terén mutatkozó fegyelmezetlenség felszámolásáért, a legfelsőbb tervező szerveket feltétlenül mentesíteni kell attól, hogy a legkisebb részletekig terjedően ellenőrizzék az alsó tervező szervek műszaki számításait, csökkenteni kell a tervezés részletezését a kivitelezési tervek tekintetében, és növelni kell az operatív szervek felelősségét ezekért a tervekért. Ugyanakkor csökkenteni kell azoknak a fórumoknak a számát, amelyeket az operatív terveknek a végleges jóváhagyásig meg kell járniok, s a kérdések végső eldöntését illetően szigorúan el kell határolni az egyes tervező szervek jogkörét.

Csakis ezekkel a feltételekkel érhetjük el az összeállított tervek jobb minőségét, kellő időben történő megvizsgálását és jóváhagyását, s a vezető tervező szervek munkájának valóban a gazdasági tervezés fő feladataira való összpontosítását.

A gazdaság fejlesztésének előttünk álló időszakában a soronlevő feladatok a következőkben foglalhatók össze: a felhalmozás meggyorsítása, a felhalmozott eszközök célszerű felhasználása, a tervszerűség elvének az eddiginél sokkal szigorúbb megvalósítása.

III

A mezőgazdaság és az ipar fejlettsége terén mutatkozó alapvető aránytalanság mellett, ezidőszerint aránytalanság tapasztalható egyrészt a közlekedés és az egész népgazdaság, másrészt az egyes iparágak fejlődése között. Jelenleg a közlekedés a szovjet gazdaság rendszerében már azzá a láncszemmé vált, amely komoly megerősítésre szorul, mert enélkül országunk áruforgalmának további fejlődése lehetetlen. A fűtőanyagipar, a kohóipar és az építőanyagipar ugyancsak erősen elmarad a piac szükségletei és a gazdaság fejlődésének általános üteme mögött. Ezért a teherforgalom rendezése, s a vasúti és vízi szállítóeszközök gazdaságosabb kihasználása mellett elsősorban a közlekedés, a kohóipar, a fűtőanyagipar, a villamosítás és az építőanyagipar olyan arányú fejlődését kell biztosítanunk, amely le-

hetővé teszi a többi gazdasági ág, a növekvő áruforgalom és a lakásépítkezés ellátása terén tapasztalható nehézségek kiküszöbölését.

A fűtőanyagnehézségek későbbi megismétlődésének megelőzése céljából, a meglevő fűtőanyagipari üzemek jobb kihasználásán és racionalizálásán kívül, már most különösen nagy figyelmet kell fordítani az ásványi fűtőanyag új lelőhelyeinek kiaknázásával összefüggő kérdések kidolgozására.

A pártnak és az államnak a legközelebbi időben fokozott figyelmet kell fordítania a lakásépítésre, mert az ipar további fejlődése, a munka termelékenységének emelése és a munkások mindennapi életének megjavítása a lakásválság kérdésének megoldásán múlik.

IV

A jelenlegi időszak objektív gazdasági nehézségeit ebben az évben még súlyosbították a gazdaság tervszerű irányítása terén észlelhető melléfogások, amelyek abban jutottak kifejezésre, hogy túlméreteztük a gabonabegyűjtési, export-import, valuta- és hitelterveket, s ezzel kapcsolatban az iparfejlesztési és beruházási programmot is.

Ezek a melléfogások a tervek összeállítása és megvalósítása terén még jobban kiélezték az áruhiányt.

A falu tekintetében a kereslet nagyarányú megnövekedését az idézte elő, hogy megnövekedett általában a mezőgazdaság termelése, megnövekedett a mezőgazdaság árutermelése, csökkentek a falusi lakosság adóterhei, s jórészt a gabonabegyűjtés igen helytelen erőltetése következtében lényegesen emelkedtek a gabonaárak.

A városi és ipari fizetőképes kereslet erős megnövekedése azzal magyarázható, hogy, először, új munkások tömeges munkábaállításával és a munkatermelékenység emelkedésének átmeneti félbeszakadásával egyidejűleg 1925 második felétől jelentősen emelkedett a munkabér (s ennek megfelelően növekedtek a társadalombiztosítás keretében biztosított juttatások); másodszor, felduzzadt a létszám és elharapózott a pazarlás mind az állami költségvetés terhére finanszírozott, mindpedig az önálló elszámolás alapján működő szervekben, az állami kereskedelemben és a szövetkezetekben; harmadszor, megkezdődött a beruházási programm megvalósítása, márpedig az ezzel kapcsolatban épülő üzemek csak hosszabb idő elmúltával növelik majd az árukész-

letet, s gyorsan fejlődik a nehézipar, ami további keresletet támaszt a késztermékek tekintetében.

Azonkívül bizonyos hatással volt a város fizetőképes keresletének növekedésére az áruforgalom terén végbemenő magánfelhalmozás valamelyes növekedése, amit különösen a kis- és nagykereskedelmi árak különbsége tett lehetővé.

A növekedő ipari termelés nagy részét abszorbeáló városi kereslet további erős fokozódása megzavarta a város és a falu közti áruforgalmat, csökkentette a falunak jutó iparcikkek mennyiségét, s ezzel gyengítette a parasztgazdaság termékeinek kínálatát.

Mindez együttvéve az általános árszínvonal emelkedésével, a nagy- és kiskereskedelmi árak közötti különbség rohamos növekedésével járt, megnehezítette a gabonabegyűjtési terv és az ezzel összefüggő export-import terv teljesítését, és nehézségeket okozott a pénzforgalom terén. A gabonabegyűjtési terv ilyen körülmények között elkerülhetetlen csökkentése az export-importterv csökkentését vonta maga után, és veszélyezteti annak lehetőségét, hogy aktív kereskedelmi és végeredményben aktív fizetési mérleget érjünk el ebben az évben. Ez komoly veszélyt jelent a pénzforgalom szilárdságára nézve, annál is inkább, mert az elmúlt év kereskedelmi mérlege passzív volt.

Az import- és hiteltervek csökkentése azt is szükségessé tette, hogy felülvizsgáljuk az iparfejlesztési terveket, az állam erőforrásaival való összhangbahozásuk céljából.

Az a tény, hogy az iparfejlesztés eredeti terveit összhangba hoztuk az állam tényleges erőforrásaival, egyes iparágakban — különösen azokban, amelyeknek a munkája külföldi nyersanyag, félgyártmányok és felszerelés behozatalától függ — ebben az évben a fejlődés ütemének valamelyes meglassulásával járt együtt.

A jelenlegi gazdasági év nehézségeinek leküzdése nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy a jövőben ne merüljenek fel újabb nehézségek, különösen az új termés realizálása során. Ezidőszerint még nincsenek meg a szükséges adatok ahhoz, hogy megállapítsuk, mennyi lesz az új termés, és akár csak hozzávetőleges tervet állítsunk össze annak realizálására. De nagyonis lehetséges, hogy az új termés tekintetében az állami ipar ismét nem eléggé felkészültnek bizonyul majd, a szükséges nyersanyag- és késztermék-tartalékok hiánya következtében. A falu rendes áruforgalmának az új termés realizálása idején való biztosítása érdekében a Központi Bizottság teljes ülése megbízza a Politikai Irodát, hogy további intézkedések életbeléptetésével

gondoskodjék az iparcikkek mennyiségének növeléséről, többek között a textil- és a bőripari nyersanyagok behozatalának esetleges növelése, sőt végső esetben akár külföldi késztermékek behozatala útján.

Az iparcikkek mennyiségének növelésére irányuló intézkedések mellett, az általános árszínvonal leszállítása céljából, a lehető legnagyobb mértékben csökkenteni kell a gabonabegyűjtő szervek általános költségeit a gabonabegyűjtés valamennyi fokán.

Mivel a nagyipar számára lehetetlen az, hogy a legközelebbi jövőben teljes mértékben kielégítse az iparcikkek iránt mutatkozó fizetőképes keresletet, az áruhiány enyhítése céljából minden lehető módon elő kell segíteni mind az állami, mind a kézműves helyiipar fejlődését, különösen a helyi fűtőanyaggal dolgozóét.

De az ipar és a munkásosztály szerepe a fentemlített nehézségek ellenére ebben az évben is tovább nő gazdaságunk egész rendszerében. A Szovjetunióban az ipar sokkal gyorsabban fejlődik, mint a gazdaság bármely más ága. Az ipar össztermelése a mult évihez viszonyítva ismét mintegy 30—40%-kal növekszik. Ezidén először fektetünk be az iparba jelentős eszközöket a felszerelés megújítására és új építkezésre, ami lehetővé teszi az ipari termelés növekedését az elkövetkező években.

V

A gazdasági fejlődés során előállott nehézségek nemcsak hogy nem csökkentik, hanem ellenkezőleg, még jobban megnövelik annak szükségességét, hogy az állami ipar és a mezőgazdaság összefogása alapján szorosabbra fűzzük a munkásosztály és a parasztság szövetségét.

Az ipar csak abban az esetben küzdheti le további fejlődésének nehézségeit, csak abban az esetben teremtheti elő a további fejlődéséhez szükséges tőkét, ha a mezőgazdaság továbbfejlődése is biztosítva lesz.

Ezért teljes egészükben végre kell hajtani a párt (a XIV. konferencia, a XIV. kongresszus) és a szovjet hatalom azzal kapcsolatban hozott határozatait, hogy elő kell segíteni a parasztgazdaság felemelkedését és a paraszttömegek helyzetének megjavulását.

A falvakban a termelőerők fejlődése a parasztság különböző szociális csoportjai közötti harc légkörében megy végbe. A kulákságnak a nep jelenlegi szakaszában tapasztalható elkerülhe-

tetlen megerősödése és a kulákelemek harca a falu fölötti uralomért az elé a feladat elé állítja a pártot, hogy megszilárdítsa és szélesebb alapokra fektesse a proletariátus gazdasági és politikai összefogását a parasztság zömét alkotó közép- és szegényparasztsággal. E feladat megvalósításának módja az, hogy, először, szorosabbra fűzzük a proletariátus és a szegényparasztság összefogását a középparaszttal a kulákság elszigetelése céljából, és, másodszor, anyagilag támogatjuk és megszervezzük a szegényparasztságot a kulákság ellen. A jövőben a lehetőség szerint növelni kell azt a külön alapot, amelyet ebben az évben létesítettünk a szegényparasztság megsegítésére, mentesíteni kell a szegényparaszt rétegeket a mezőgazdasági adó alól, s ezeken az intézkedéseken kívül a további intézkedések egész rendszerét kell kidolgozni a szegényparasztság megsegítésére. A pártnak, egyebek között, az a feladata, hogy gondosan tanulmányozza a falvakban a bérmunka alkalmazása során szerzett tapasztalatokat, a haszonbérleti viszonyok fejlődését, s kidolgozza a bérmunka és a bérleti viszonyok szabályozásának gyakorlati rendszabályait a kulákság kizsákmányoló törekvéseinek korlátozása és a szegényparasztság érdekeinek megvédése céljából.

VI

Egyfelől az áru- és pénzviszonyok meg a falusi felhalmozás elért foka, másfelől e felhalmozás szabályozásának, mégpedig a proletárállam érdekeivel összhangban történő szabályozásának szükségessége feladatunkká teszi, hogy egy olyan rendszert munkáljunk ki a parasztlakosság megadóztatása tekintetében, amely könnyít a kisparaszt rétegek adóterhén, s jellegénél fogva leginkább megközelíti a jövedelemadó rendszerét. Ennélfogva lényeges módosításokat kell eszközölni az egységes mezőgazdasági adó rendszerén:

a) az adót a jövedelemnek nem természetbeni (szántóföldre átszámítva), hanem pénzbeni megállapítása alapján kell kivetni;

b) adóalapként kell kezelni a parasztlakosság eddig nem adóalapként kezelt (vagy nem eléggé figyelembe vett) jövedelmi forrásait (az iparszerűen űzött szőlészetet, méhészetet, kertészetet, konyhakertészetet, továbbá azokat a jövedelmeket, amelyek nem a földművelésből származnak stb.);

c) módosítani kell, progresszívebbé kell tenni az adókulcsokat olyanformán, hogy teljesen mentesítjük az adó alól a legkevésbbé tehetős csoportokat, és fokozottabban adóztatjuk meg a parasztság jómódú rétegeit és a kulákokat.

Azoknak a paraszti jövedelmeknek megadóztatása tekintetében, amelyek nem a földművelésből, hanem más forrásokból származnak, az adókulcs megállapításában növelni kell a helyi szervek szerepét, mert ezek a szervek ismerik a legjobban kerületük különleges sajátosságait.

Az egységes mezőgazdasági adó teljes összege csak a vetésterület bővülésének, az adóalapok növekedésének és a parasztgazdaságokban elért jövedelmek általános emelkedésének megfelelően növekedhet.

A mezőgazdasági adó teljes összegének legalább $^2/_3$ részét a szovjet hatalom helyi (járási, kerületi, kormányzósági) szerveinek rendelkezésére kell bocsátani a helyi, különösen a falusi szükségletek kielégítésére.

VII

A falusi szövetkezeti mozgalom, különösen a mezőgazdasági hitelszövetkezetek és a mezőgazdasági szövetkezetek fejlődése, továbbá a nagy paraszttömegek gazdasági helyzetének általános megjavulása lehetővé teszi, hogy további lépéseket tegyünk a szegény- és középparaszti tömegeknek a szocialista építésbe való bevonása terén.

A szocialista építésnek ki kell terjednie a gazdaság minden ágára, így a mezőgazdaságra is. Ezért a Szovjetunió szocialista gazdaságának megszervezése csak abban az esetben biztosítható, ha a mezőgazdaság a szocialista iparral való összefogás erősödése alapján fejlődik, ha a szocialista ipar vezető szerepe az egész népgazdaságban fokozottabban érvényesül, és ha a falvakban fejlődnek a gazdaság szocialista elemei, amelyek között legfontosabb a szövetkezet.

A KB plénuma megállapítja, hogy a szövetkezeti és pártszervezetek még nem értették meg teljesen és nem hajtják végre kielégítően a pártnak (a XIV. pártkonferenciának és a XIV. pártkongresszusnak) a falusi szövetkezeti mozgalomról hozott határozatait. A plénum kötelezi a párttagokat, hogy összpontosítsák figyelmüket az említett párthatározatok végrehajtására, s tartsák különösen szem előtt a következő feladatokat:

1) a parasztság valóban széles tömegeinek bevonása a szövetkezeti mozgalomba;

2) magában a szövetkezetben a közép- és szegényparaszti tömegek érdekeinek teljes mértékben való biztosítása, és a kulákelemeknek a szövetkezetek kihasználására irányuló kísérletei elleni harc;

3) a szövetkezeti forgalom általános költségeinek következetes csökkentése;

4) a szövetkezeti forgalom további növelése a magántőke szerepének csökkentése révén, és erélyes harc a kiskereskedelmi árak leszállításáért;

5) annak biztosítása, hogy a nagy paraszttömegek a hitel- és takarékszövetkezetekben helyezzék el megtakarított pénzüket, betétek formájában;

6) a hitelfegyelem minden lehető módon való megszilárdítása;

7) a parasztságot a termelés terén, különösen a mezőgazdaság gépesítése érdekében tömörítő speciális szövetkezetek erősítése.

Ezeket a feladatokat csak a szövetkezetek tevékenységének általános megjavulása, tekintélyüknek a paraszttömegek gazdasági életében való megnövekedése, s a szövetkezeti szervek választásának és a lakosság előtti felelősségüknek tényleges biztosítása esetén lehet teljesíteni.

VIII

A Központi Bizottság plénuma a fentebbi megállapításokból kiindulva utasítja a pártszervezeteket, hogy a legközelebbi időben a napirenden levő feladatok megoldása során a következő szempontok alapján járjanak el:

a) a bankjegykibocsátás és a hitel terén a legközelebbi hónapokban el kell érni, hogy az országban forgó pénz mennyisége megfeleljen a forgalomban levő áru mennyiségének, s a bankjegykibocsátás fokozását csak olyan mértékben szabad megengedni, amilyen mértékben sikerül emelni a rubel vásárlóerejét;

b) az áruforgalom terén el kell érni a kiskereskedelmi árak számottevő leszállítását. A kis- és nagykereskedelmi árak közötti nagy eltéréssel kapcsolatban a piac szervezésével és a kiskereskedelmi árak leszállításáért folyó harccal összefüggő kérdések rendkívül nagy jelentőségre tesznek szert. A gabonabegyűjtés további menetének sikere, s így az exportterv teljesítése, a munkabér tényleges növekedése, a magánkapitalista felhalmozás elleni harc eredményessége is — teljes egészében az iparcikkek és a mezőgazdasági termékek kiskereskedelmi árának további leszállításától függ. A legközelebbi időben a szakszervezetek, az állami ipar, az állami szervek és különösen a szövetkezetek figyelmének erre a harcra kell összpontosulnia;

c) a munkabérpolitika terén a KB plénuma, ugyanakkor, amikor megállapítja, hogy a gazdasági év elején az általános

munkabéremelésről hozott intézkedések és a Politikai Irodának a szénipart, a közlekedést és a hírközlést érintő béremelésre vonatkozó legutóbbi (1926 februári) intézkedései helyesek, egyszersmind leszögezi, hogy a jelenlegi gazdasági év hátralevő részében a munkabér terén az elért színvonal biztosításának szükségességéből kell kiindulni. Ezzel egyidejűleg határozott intézkedéseket kell hozni a munka termelékenységének emelésére, mind a termelés racionalizálása, többek között a felszerelés teljesebb kihasználása, a munkások szakképzettségének emelése, az üzemek szervezésének megjavítása, mindpedig a munkanap jobb kihasználása, a munkafegyelem megszilárdítása, a lógás elleni harc stb. útján.

A párt által hozott intézkedések arra irányulnak, hogy ténylegesen biztosítva legyen a munkabér elért színvonala. Ezeknek az intézkedéseknek a megvalósítása során a termelőerők általános növekedésének, az ipar fejlődésének és a munkatermelékenység emelkedésének megfelelően biztosítani kell a munkabérek további emelkedését;

d) az ipari beruházások, az állami költségvetés és a külön állami költségvetési tartalék létesítése terén a Politikai Iroda ez év február 25-i határozatából kell kiindulni;

e) az 1925—1926. évi export-import terv és a külkereskedelmi tartalék létesítése terén a Politikai Iroda 1926 január 21-i határozata értelmében kell eljárni.

„Pravda" 84. sz. 1926 április 13

AZ ÖK(b)P KB ÉS A KEB EGYÜTTES PLÉNUMA

1926 július 14—23

A TÁJÉKOZTATÓ KÖZLEMÉNYBŐL

Július 14—23-án az ÖK(b)P KB és a KEB a Központi Revíziós Bizottság tagjainak részvételével együttes plénumot tartott.

A plénum az állam- és gazdasági építésnek, a pártéletnek és a munkások helyzetének számos igen fontos kérdését vitatta meg, többek között a szovjetek újjáválasztásának eredményeit, a lakásépítés és az ezidei gabonabegyűjtés kérdését.

A plénum meghallgatta a KEB beszámolóját azzal kapcsolatban, hogy a XIV. kongresszust követően frakciós tevékenység volt észlelhető, s egyes vezető pártfunkcionáriusok és párttagok (Lasevics, Gr. Belenykij és mások) megsértették a X. és a XIV. pártkongresszusnak a pártegység megőrzéséről szóló határozatait, továbbá, hogy ez a frakciós tevékenység kapcsolatban volt a KIVB közvetlenül Zinovjevnek, a Politikai Iroda tagjának vezetése alatt működő apparátusával, s a beszámoló meghallgatása után elfogadta a KEB Elnökségének ebben az ügyben előterjesztett határozati javaslatát, Zinovjevet mint a KB Politikai Irodájának tagját leváltotta tisztségéről, Lasevicset pedig kizárta a KB póttagjainak sorából.

A plénum meghallgatta a Politikai Iroda közlését a legutóbbi nemzetközi eseményekkel (az angol szénbányászok sztrájkja, a lengyelországi államfordulat, a kínai események stb.) kapcsolatban hozott határozatairól, s jóváhagyta a Politikai Irodának és az ÖK(b)P-t a KIVB-ben képviselő küldöttségnek a nemzetközi kérdéseket illetően kifejtett tevékenységét.

A plénum határozatilag kimondta, hogy a rendes összszövetségi konferenciát 1926 októberének első felére kell összehívni.

A PLÉNUM HATÁROZATAI

A SZOVJETEK ÚJJÁVÁLASZTÁSÁNAK EREDMÉNYEIRŐL

(Az ÖK(b)P KB és a KEB plénumának 1926 július 20-án, Molotov elvtárs előadói beszéde alapján hozott határozata)

I. A választási kampány jellege és jelentősége

1. A szovjetek 1926. évi újjáválasztása a polgárháború befejezése és a proletárdiktatúra megszilárdulása utáni *első* nagyarányú és nyilt választási kampány. A polgárháború óta először léptek fel nyiltan a szovjetek újjáválasztása során a városi és falusi választók alapvető szociális csoportjai. Emellett a szovjeteknek ez az újjáválasztása a dolgozó tömegek egyre növekvő aktivitása jegyében zajlott le.

2. Mint azelőtt is, az aktivitást tekintve első helyen a *munkásosztály* állott. Az előző választási kampányhoz képest a munkások és általában a szakszervezetekbe tömörült dolgozók aktivitása ismét nőtt, de viszonylag nem jelentős mértékben (az OSzFSzK-ban a választásokon ténylegesen részt vett szakszervezeti tagok száma az egész szakszervezeti tagság 52%-áról annak 57%-ára emelkedett). Ez azzal magyarázható, hogy egyrészt, jelenleg a proletárdiktatúrát ellenségei nem veszélyeztetik közvetlenül, másrészt, a pártszervezetek és egyéb proletárszervezetek nem fordítottak kellő figyelmet a választásokra a munkáskerületekben, továbbá a városi szovjetek munkája még nem bontakozott ki eléggé, és így a munkások figyelmének középpontjában elsősorban a párt, a szakszervezetek és a gazdasági szervezetek munkája áll.

3. A *városokban* jelentősen emelkedett a szakszervezeteken kívül levő proletárrétegek (munkások feleségei, munkanélküliek és olyan munkások, akik nem tagjai a szakszervezeteknek stb.) és a dolgozó kispolgári rétegek (kézművesek, kisiparosok stb.) részvétele a választásokon. E rétegek részvételi arányának növekedése (az OSzFSzK-ban ez az arány 1924—1925-höz képest 24%-ról 37%-ra emelkedett) különösen azért volt szembetűnő, mert az előző választási kampányokban aktivitásuk teljesen jelentéktelen volt.

4. A *falvakban* a választási kampány általában véve tükrözte a politikai helyzet megjavulását. Megmutatkozott ez a falusi lakosság zömét alkotó középparasztok és szegényparasztok választási részvételének jellegén (az OSzFSzK-ban a választásokban ténylegesen részt vevő parasztok aránya a falusi választók 41%-áról azok 47%-ára emelkedett). Ugyanakkor a legnagyobb

aktivitást a középparaszti tömeg tanúsította, amely a választások folyamán számos esetben jóval közelebb került a szegényparasztsághoz. A szegényparasztság, különösképpen pedig a mezőgazdasági munkásság azonban még mindig nem tanúsított kellő aktivitást. A szegényparasztság között végzett munka, amely egyelőre még csak egyes rétegekben erősödött valamelyest, máris megmutatkozott a szegényparasztság aktivitásának növekedésében és megmozdulásainak szervezettségében. Másrészt, a nem egyszer nagy aktivitással fellépő kulákság legtöbbnyire rákényszerült arra, hogy lemondjon osztályérdekeinek nyílt védelméről és a szovjetellenes politikáról, s a „szegényparasztság érdekeinek", a „forradalmi törvényességnek" stb. hangoztatásával a kulák törekvések hamis elkendőzéséhez folyamodjék.

5. A választási kampány élesebb megvilágításba helyezte a város és a falu különböző szociális rétegeinek súlyát, és megmutatta, hogy a munkásosztály és a parasztság dolgozó rétegei még szorosabban tömörülnek a szovjetek köré. Ugyanakkor nagy nyomatékkal mutatott rá arra is, hogy a szovjetek munkájában az új körülmények között nehézségek álltak elő, és hogy a pártvezetés nem kielégítő. Ebből a szempontból az 1926. évi szovjetválasztás, mint a szovjetek felélénkítésére irányuló politikának, a forradalmi törvényesség érvényesítésének stb. próbája, óriási jelentőségű. Ennek, a szovjetek felélénkítésére irányuló politikának a folytatása óta első általános választási kampánynak az eredményeit elsősorban abból a szempontból kell megvizsgálni, hogy tisztázzuk, mennyiben erősödött tovább a proletárdiktatúra a szovjet (proletár) demokratizmus fejlesztése alapján.

II. A szovjetek felélénkítése, a proletárdiktatúra és a Kommunista Párt vezetése

6. A szovjetek felélénkítésére irányuló politikának, mint a szovjet demokratizmus (a proletárdemokrácia) fejlesztése terén a soronlevő lépésnek, azon kell alapulnia, hogy „az egész államapparátus állandó és egyedüli alapját" (lásd az ÖKP programmja) továbbra is a proletárok és a legszegényebb parasztfélproletárok alkotják. Ez nemcsak nem zárja ki, hanem egyenesen feltételezi, különösen a szovjet hatalom megszilárdulásának körülményei között, annak szükségességét, hogy a szovjet építésbe egyre nagyobb arányokban vonjuk be a parasztság zömét. A jelenlegi időszakban — a proletárdiktatúra anyagi alap-

jának megszilárdulása idején (amikor az állami ipar egyre fokozottabb mértékben az ország egész gazdasági rendszerének alapjává és vezetőjévé válik), a proletariátus kellő mértékű és változatlanul tovább tartó számbeli növekedése idején, az egész szovjet rendszernek és, végül, magának a Kommunista Pártnak, a proletárdiktatúra vezetőjének jelentékeny erősödése idején — ebben az időpontban ennek a feladatnak a proletárdiktatúra szempontjából rendkívül komoly jelentősége van. Ezért most különösen előtérbe lép az a feladat, hogy szorosabbra fűzzük a proletariátus és a parasztság szövetségét. „A diktatúra legfőbb elve — a proletariátus és a parasztság szövetségének fenntartása, hogy a proletariátus megtarthassa a vezetőszerepet és az államhatalmat" *(Lenin)*[1]. Ebből következik annak a fontossága, hogy a falvakban erős pártonkívüli szegény- és középparaszti aktívát hozzunk létre a párt körül.

7. A proletariátus és a parasztság szövetsége azonban csak akkor lehet a proletárdiktatúra szilárd támasza, ha ebben a szövetségben valóban biztosítva van a proletariátus vezetőszerepe. Ezért a szovjetek felélénkítésére irányuló politika, mint igazi proletár osztálypolitika, feltételezi a proletariátus aktivitásának, öntevékenységének és szervezettségének további fejlődését minden vonatkozásban, így többek között a lehető legtevékenyebb részvételét a szovjetek választásában és egész munkájukban. Éppen ezért a választási kampány pozitív politikai jelentőségét nemcsak aszerint kell megítélni, hogy milyen nagy a választásban részt vevők abszolút száma, hanem aszerint is, hogy milyen mértékben nő a szovjetek munkájában azok (városi és falusi) proletárelemeinek részvétele, és milyen mértékben erősödik befolyásuk, milyen mértékben nő, mennyiségi és minőségi viszonylatban egyaránt, a szovjetekbe beválasztott élenjáró munkások és munkásnők szerepe és ezek (mármint a munkások és munkásnők) tevékeny és tényleges irányító befolyása a szovjetek egész munkájára.

8. A szovjetek felélénkítésének politikája továbbá arra is irányul, hogy végleg felszámolja a burzsoá elemeknek (a nepmanoknak, a kulákoknak és a burzsoá értelmiségieknek) a dolgozó tömegekre gyakorolt politikai befolyását, hogy ennek a befolyásnak a maradványait is kiküszöbölje. A párt a szovjetek felélénkítésére irányuló politikának csupán olyan megvalósítását tekintheti helyesnek, amely erősíti a dolgozók szervezett ellenállását a különféle burzsoá elemek minden olyan kísérleté-

[1] *Lenin* Művei. 32. köt. Szikra 1953. 526. old. — *Szerk.*

vel szemben, hogy politikailag befolyásolják a tömegeket, s amely ennek következtében az ország burzsoá elemeinek végleges politikai elszigetelésére vezet. A választási kampánnyal kapcsolatban, amely a falvakban és a városokban egyaránt a kispolgári rétegek aktivitásának növekedését mutatta, különösen nagy nyomatékkal domborodik ki annak szükségessége, hogy megvilágítsuk és leleplezzük a tömegek előtt a burzsoá elemek nyílt és (ami most sokkal gyakrabban fordul elő) álcázott politikai mesterkedéseit, és kérlelhetetlen harcot folytassunk minden olyan kísérletük ellen, hogy ideológiai és politikai téren megvédjék állásaikat (például az a kísérletük, hogy a betiltott „Novaja Rosszijá"-hoz hasonló szmenovehista irodalom kiadásával legalizálják reakciós ideológiájuk propagandáját; az a politikájuk, hogy a proletárdiktatúra ellen kihasználjanak egyes gazdasági, kulturális és vallási szervezeteket, különösen a nemzeti köztársaságokban, ahol különösen kisszámú a proletárréteg stb.).

9. A nep körülményei között, a tőkés viszonyok részleges visszaállítása és az igen nagyszámú kézművesüzem és parasztgazdaság még kispolgári alapon folytatódó fejlődése idején elkerülhetetlenek a kispolgári politikai pártok (mensevikek, eszerek) maradványainak arra irányuló újabb kísérletei, hogy visszaállítsák szervezeteiket és befolyásukat. Most ezek a létjoguk kivívására irányuló kísérletek a szovjetek (továbbá a szövetkezetek stb.) felélénkítésének egy vagy más módon leplezett kihasználása formájában valószínűek. Az ilyen kísérletek közé kell sorolni például a külön paraszt-, ténylegesen azonban kulákpártok és szövetségek szükségességét hangoztató ellenforradalmi agitációt, hiszen ezek a pártok elkerülhetetlenül szembehelyezkednének a proletariátussal és a Kommunista Párttal. Másfelől lehetségesek egyéb kísérletek is, olyanok, amelyekkel úgy igyekeznek egyeseket a kispolgári politika (például az újmensevizmus) horgára keríteni, hogy ezt a politikat „tiszta proletár", „igazi proletár" politikának tüntetik fel, és nagy ravaszul az ÖK(b)P vonalával szembeszegezett „baloldali" jelszavakkal álcázzák. A kispolgári nacionalista pártok (petljuristák, dzsadidisták, alas-ordisták stb.) felélesztésére irányuló kísérletek ugyancsak elkerülhetetlenek. Mindezzel kapcsolatban a pártnak, amellett, hogy valóban kielégíti a munkástömegek mindennapi szükségleteit, változatlanul központi kérdésként kell kezelni a döntő jelentőségű paraszttömegek gazdasági helyzetének a megjavítását is (hogy ilyenformán megszüntesse a kistulajdonosok tömegeiben észlelhető politikai ingadozások gazdasági alapját),

s ezeket a gazdasági intézkedéseket egybe kell kapcsolni a minden néven nevezendő kispolgári politikai ingadozás elleni engesztelhetetlen és rendszeres harccal, bármelyik oldalról jelentkeznek és bármilyen formában nyilvánulnak meg ezek az ingadozások. A Kommunista Pártnak és a szovjet hatalomnak továbbra is erélyesen és könyörtelenül vissza kell verniök a kispolgári politikai csoportok minden kirohanását, hiszen e csoportok politikájának az értelme mindig az volt, és ma is az, hogy vissza kell térni a kapitalizmushoz, mindig arra törekedtek, és ma is arra törekednek, hogy visszatérítsék az országot a burzsoá hatalomhoz, s ez a törekvés ezeket a csoportokat ténylegesen a nemzetközi tőke valóságos szekértolóivá és közvetlen eszközévé változtatja.

10. Arra az említett veszélyre való tekintettel, hogy újabb kísérletek történhetnek a kispolgári politika felélesztésére, teljes elvi tisztaságában kell felvetni azt a kérdést, hogy a proletárdiktatúra körülményei között (különösen, amikor megvan a törekvés a szovjet demokratizmus fejlesztésére) megengedhetetlen két vagy több politikai párt fennállása. Több politikai párt fennállása — s az ezzel együttjáró harc a hatalomért — semmi másra nem vezethet, mint a proletariátus és a parasztság oly drága áron kivívott és most egyre szorosabbá váló összefogásának közvetlen felbomlására. Több politikai párt fennállása magának a proletárdiktatúra alapjainak teljes felbomlását, közvetlen felrobbantását jelentené. Politikai pártok harca (s ugyanígy kialakult frakciók létezése az egyedüli pártban) nem egyeztethető össze a proletariátus győztes diktatúrájával, és lényegében nem jelentene mást, mint a burzsoá demokrácia felelevenedésének egyik vagy másik formáját. Ezért a proletárdiktatúra körülményei között „mi a burzsoá parlamentarizmusnak, a «szokásos (burzsoá) pártpolitikának» *magát a talaját* nem ismerjük el". *(Lenin)*[1]. Országunk proletárforradalmának tapasztalatai teljes mértékben igazolták a proletárdiktatúra fejlődésének ezt az elvét.

11. Az a tény, hogy a proletárforradalom folyamán az ÖKP a proletárdiktatúra vitathatatlan és egyetlen vezetőjévé vált, a proletariátus óriási történelmi vívmánya, s egyszersmind a proletárforradalom valóban diadalmas fejlődésének egyik legfontosabb, döntő feltétele. Ez a tény azt is megmutatja, hogy milyennek kell lennie (fő vonásaiban) a Kommunista Pártnak, a szocializmust győzelemre vivő pártnak abban az értelemben, hogy képes legyen helyes forradalmi-proletár politikát folytatni, ab-

[1] *Lenin* Művei. 32. köt. Szikra 1953. 348. old. — *Szerk.*

ban az értelemben, hogy a lehető legszorosabb kapcsolatot kell létesítenie mindenekelőtt a munkások és általában a dolgozók nagy tömegeivel, végül abban az értelemben, hogy értenie kell a vasfegyelem és az igazi pártonbelüli demokrácia egybekapcsolásához. A szovjet demokratizmus fejlesztése feltételezi, hogy mindenekelőtt maga a proletárdiktatúra szervezett élcsapata és vezetője, a proletariátus pártja, az igazi pártonbelüli demokrácia tényleges kifejlesztésének útján járjon, azáltal, hogy megőrzi és továbbfejleszti vasfegyelmét, feltétlen egységét és a párt sorainak igazi proletár összeforrottságát. A Kommunista Párt csak mint *egységes* párt, csak mint a proletárdiktatúra *egyetlen* vezére és irányítója tudja biztosítani a proletárforradalom győzelmét.

12. A proletárdiktatúra országában fennálló egyetlen pártnak, a kommunisták pártjának azonban egyre fokozottabb munkát kell kifejtenie annak érdekében, hogy a pártonkívüli munkás- és parasztttömegeket bevonja a szovjet építésbe. A jelenlegi körülmények között az államapparátusban észlelhető bürokratizmus, a burzsoá-hivatalnoki szellem nagyszámú maradványa és ennek a szellemnek az államapparátus minden részében érvényesülő befolyása ellen, s az államapparátus tényleges megjavítása és átalakítása érdekében folytatott harcnak pártunk egyik központi feladatát kell képeznie. Ez megköveteli, hogy a Kommunista Párt bevonja a szovjet építésbe a pártonkívüli munkásokat és dolgozó parasztokat, s hogy ezek közül az ügy iránt legodaadóbbakat és a legaktívabbakat kiemelje, és az államapparátusban vezető munkakörbe helyezze. Ez a módja annak, hogy a párttagok és a pártonkívüliek között a kölcsönös bizalom és a kölcsönös ellenőrzés valóra váljon. A párt (a tömegek kulturális színvonalának emelésére irányuló munka minden lehető módon való fokozása mellett) csak ebben az esetben, csak akkor fogja egyre nagyobb erővel folytatni a szocializmus építése terén végzett munkáját, ha a lehető legnagyobb figyelmet szenteli a tömegek igényeinek, ha a tömegekkel a szocialista építésben való gyakorlati részvételük alapján kerül közeli kapcsolatba, ha megtalálja és megfelelően alkalmazza a szovjetek munkájának legrugalmasabb szervezeti formáit, s ha ezt a munkát összekapcsolja más tömegszervezetek (elsősorban a szakszervezetek, termelési értekezletek, szövetkezetek stb.) munkájával.

III. A választások eredményei

13. A szovjetek újjáválasztásával kapcsolatos kampány legfontosabb eredménye az, hogy ez a kampány teljes mértékben igazolta a párt által a XIV. konferencián kijelölt politikai irányvonal helyességét. Kifejezésre jutott ez abban, hogy a párt tekintélye és befolyása a munkás- és paraszttömegekben kétségtelenül megnövekedett. A pártnak az a szilárdan követett irányvonala, hogy a pártonkívüli munkásokat és parasztokat fokozottabb mértékben kell bevonni a szovjetekbe, elkerülhetetlenül a kommunisták százalékarányának valamelyes csökkenését vonta maga után, különösen azokban a szovjetekben, ahol azelőtt ez a százalék a legmagasabb volt (például a városi szovjetekben). Ugyanakkor azonban a párt vezető szerepe a szovjetekben a legutóbbi választások következtében nem csökkent, hanem fordítva, kétségtelenül megnövekedett. Szembetűnő bizonyítékát szolgáltatja ennek már maga az a tény is, hogy a választási kampány során nyoma sem volt a kispolgári pártok (a mensevikek, az eszer és más pártok) csak valamelyest is számottevő befolyásának, sőt világosan megmutatkozott e pártok teljes csődje.

14. A tömegek aktivitásának megnövekedése a választások során abban nyilvánult meg, hogy a szovjet építésbe a dolgozók jelentős új rétegei kapcsolódtak be: új munkásrétegek es különösen új parasztrétegek, kisiparosok, alkalmazottak, falusi értelmiségiek (tanítók) stb. A választásokban részt vevők száma jelentősen megnőtt: nem végleges adatok szerint csupán az OSzFSzK-ban 17 millióról 19,5 millióra emelkedett. Az első széleskörű és nyilt szovjetválasztási kampány minden kétséget kizáróan bebizonyította, hogy a kispolgári reakció hírverése ellenére, amely szerint „a szovjetek elhalnak" (ami, mint mondják, azért következik be, mert osztályszempontból nézve egyöntetűek), a szovjetek felélénkülése igenis elkezdődött, vitathatatlan tény.

15. A választási kampány nagy nyomatékkal mutatott rá arra, hogy a választás helyes levezetésének és politikai irányításának a feladata jóval bonyolultabbá vált. Ugyanakkor meg kell állapítani, hogy a választási kampány befejezése óta elmúlt jelentékeny idő ellenére a választások eredményeinek összegezése általában a pártszervezetekben, különösen pedig az időszaki sajtóban nem kielégítő, a legtöbb esetben pedig egyenesen gyenge lábon áll. Emellett külön kell megemlíteni azt, hogy a választások eredményeinek politikai értékelése és megvilágítása nem történik meg kellő mértékben, gyakran pedig egyenesen

hiányoznak az olyan ellenőrzött statisztikai adatok, amelyek pontos képet adnak a választási kampány során megnyilvánult osztályharcról és társadalmi-politikai tendenciákról.

16. A *falvakban* a parasztság zömének, különösen a középparasztságnak növekedő aktivitása és a párt iránti bizalom növekedése alapján kedvezőbb feltételek jönnek létre a kulákság ellen irányuló szegény- és középparaszt blokk létrehozására, s ezzel kapcsolatban a párt és a szovjetek pártonkívüli parasztaktívájának kialakítása terén eredmények mutatkoznak. Ugyanakkor a jelenlegi időszakban éppen ennek a munkának fejlesztése során különösen fontos feladatok és komoly nehézségek merülnek fel pártunk előtt, mégpedig azért, mert

a) a falusi pártszervezetek egyelőre még nem értenek eléggé a pártonkívüli parasztaktíva kialakításához, és ezért a parasztság zömének növekvő aktivitását pártunk szervezetileg még korántsem fogja át kellő mértékben;

b) a mezőgazdasági munkások és a szegényparasztság aktivitásának növekedése lassan halad előre, elmarad más falusi rétegek aktivitásának növekedése mögött, s ezért magában a pártonkívüli parasztaktívában a mezőgazdasági munkások és szegényparasztok szerepe és részvételük aránya meglehetősen gyakran még mindig jelentéktelen. Ennek folytán a mezőgazdasági munkások és szegényparasztok közül lassabban megy a kiemelés a szovjetekben (valamint a szövetkezetekben, a paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságokban és más szervezetekben) végzendő felelős munkára, mint a középparasztok közül.

17. A *városokban* egyrészt annak következtében, hogy a mult választásokhoz képest jelentékenyen emelkedett a szakszervezeteken kívülálló proletárrétegek és a dolgozó kispolgári rétegek részvétele, másrészt annak következtében, hogy a pártszervezetek és más proletárszervezetek a választások során nem fordítottak kellő figyelmet a munkáskerületekre, a városi szovjetekben tetemesen megnőtt az előbb említett rétegek képviseleti aránya. Olyan tény ez, amelyre különösen fel kell figyelni a jelentéktelen számú proletárlakossággal rendelkező városok szovjetjeit illetően.

18. A pártvezetés terén különösen figyelmet érdemel az a tény, hogy a falusi pártszervezetek az ezidei választási kampányt szervezettebben, a tavalyi részleges újjáválasztások idején észlelhető kapkodás nélkül fogadták. Az előkészítő szervező munka és a választások lebonyolításának megjavítása terén ugyancsak kétségtelenek az eredmények (a választási gyűlések számának növekedése, jelöltállítás, választási tájékoztatók stb.).

Emellett meg kell állapítani, hogy nagy hiányosságok is észlelhetők ezen a téren. A vezetési módszerek jelentékeny megjavulásával egyidejűleg (a szovjeteket illetően lemondás a parancsolgatás meg a kinevezés módszeréről), a helyi szervezetek, különösen a falusi szervezetek munkájában nem egyszer mutatkozott elhajlás az ellenkező irányba, mégpedig a pártvezetésről való nyílt lemondás irányába, a választási kampány során felmerült feladatoknak az uszálypolitika szellemében való értelmezése irányába. Az olyan kísérletek, hogy a pártszervezetek „elfedjék arcukat", hogy a párt politikájának védelmében ne saját nevükben lépjenek fel, a lemondás arról, hogy nyíltan saját jelölteket állítsanak és síkraszálljanak értük — számos szervezetben egyáltalán nem találtak kellő ellenállásra. Ezeken kívül a következő hiányosságokat kell megállapítani: a pártszervezetek a szovjetek újjáválasztása során nem fordítottak kellő figyelmet a munkáskerületekre, gyenge volt a helyi szervezetek politikai instruálása, nem volt kielégítő a szovjetek újjáválasztásának megvilágítása a sajtóban stb.

19. Külön kell felhívni a figyelmet a párt politikai irányvonalának meghamisításáról tanúskodó tényekre. Ezek közé kell sorolni a párt vonalával ellentétben álló meghátrálások eseteit, amikre számos példát találhatunk a (mind a központi, mind a helyi szovjetszervek által kidolgozott) választási utasításokban és tájékoztatókban, s ezeknek az utasításoknak és tájékoztatóknak igen helytelen kiterjesztő alkalmazását a helyi választások során. Ezzel kapcsolatban nem lehet elég nyomatékosan hangsúlyozni, hogy helytelen a választójoguktól megfosztottak számának csökkentése ugyanakkor, amikor a városokban és a falvakban egyaránt megállapítható a burzsoá elemek számának bizonyos növekedése.

20. Egyáltalán nem volt kielégítő a választási kampány során a szakszervezetek (különösen az ipari szakszervezetek), a szövetkezetek, paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságok, a kisparasztbizottságok és más szervezetek részvétele. Külön kell rámutatni arra, hogy a komszomol és a nők küldöttgyűlései, különösen pedig a munkásnők küldöttgyűlései nem elég szervezetten vettek részt a választásokban.

21. A tömegek növekvő aktivitása mutatkozott meg a Vörös Hadseregnek és Flottának a választásokban való valamelyest aktivabb részvételében (amely ebben a választási kampányban elérte a Vörös Hadsereg egész állományának átlag 70%-át).

A Vörös Hadsereg már a szovjetfunkcionáriusok, különösen a falusi szovjetfunkcionáriusok képzésének igen fontos iskolá-

jává vált. A leszerelt vöröskatonák szerepe a falusi szovjetek munkájában tovább növekszik, ami megköveteli, hogy a párt fokozottabb figyelmet szenteljen ennek a kérdésnek.

22. *Az újonnan választott szovjetek* munkájáról jelenleg még nem áll elegendő adat rendelkezésre. Az új szovjetek munkája azonban általában azt mutatja, hogy aktivitásuk, különösen a falvakban, tovább nő. A falusi szovjetek az egyre szilárdabb járási (városkerületi) költségvetés, s a szegény- és középparaszttömegeknek a falusi szovjetekben megnyilvánuló egyre fokozottabb öntevékenysége alapján állandóan erősödnek, tekintélyük a nagy falusi dolgozó tömegek előtt egyre nő. A falusi szovjetek szerepe a jelenlegi időszakban az elmúlt évekhez képest lényegesen megnőtt. Ugyanakkor a városi szovjetek, amelyek „A városi szovjetek ügyviteli szabályzata" című új szabályzat nemrégiben történt meghozataláig nem rendelkeztek kellő anyagi (költségvetési) és szervezeti-jogi alappal, csekély kivétellel csak lassan és nem kielégítő mértékben fejlesztették munkájukat. Csak most, az új „Ügyviteli szabályzat" alapján van lehetőségük a városi szovjeteknek arra, hogy a tömegek növekvő aktivitására támaszkodva valóban fokozottabb mértékben vonják be munkájukba a városi dolgozó rétegeket, természetesen elsősorban az ipari munkásokat.

IV. Következtetések és gyakorlati feladatok

A pártnak, ugyanakkor, amikor tovább folytatja a szovjetek (szakszervezetek, szövetkezetek stb.) felélénkítésére irányuló politikát, a következő feladatokat kell maga elé tűznie:

1. *Az egész szovjetapparátus megjavításáért folytatott harc* fokozása, bürokratizmusának és a tömegektől való elszakadottságának leküzdése céljából nagyobb arányokban és határozottabban kell bevonni a szovjetek (szekciók, értekezletek, bizottságok) munkájába a munkásokat, parasztokat és a dolgozók más rétegeit.

2. Ugyanebből a célból nagyobb mértékben és határozottabban kell kiemelni *pártonkívüli* munkásokat és parasztokat a szovjetekben (szakszervezetekben, szövetkezetekben stb.) végzendő felelősebb munkára, s minden lehető módon támogatni kell őket politikai felkészültségük, általános műveltségük és szakképzettségük színvonalának emelésében.

3. Fokozottabb mértékben kell érvényesíteni a szovjetekbe megválasztottak választóik előtti *beszámolási kötelezettségét és felelősségét*, s ennek érdekében többek között meg kell magya-

rázni a választóknak, hogy *joguk van visszahívni* a szovjetekből képviselőiket, ha nincsenek velük megelégedve.

4. *Ki kell javítani* a központi és helyi szervek választási utasításait, a Szovjet Alkotmánnyal és a párt általános irányvonalával való szigorú összhangbahozásuk céljából. Kiegészítő útmutatásokat kell kidolgozni arra a kérdésre vonatkozóan, hogy hogyan alkalmazzák a választási utasításokat a nomád és félnomád lakosságú kerületekben.

5. El kell érni a Szovjet Alkotmányban és a megfelelő utasításokban megállapított *képviseleti arány helyes megvalósítását,* s egyszersmind különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy a Szovjet Alkotmány értelmében választójoggal nem rendelkező állampolgárok ne vehessenek részt a szovjetek megválasztásában. Ezért nagyobb mértékben kell bevonni üzemi munkásokat, mezőgazdasági munkásokat és szegényparasztokat, valamint középparasztokat a választási bizottságokba, a választói névjegyzékek összeállításának és általában a szovjet törvények helyes alkalmazásának ellenőrzése céljából.

6. A szovjetekre háruló munka *pártirányításának* megjavítása céljából:

a) tovább kell folytatni a rendszeres és következetes harcot a szovjetek irányítása terén a „parancsolgatás" és a „kinevezés" módszereinek maradványai ellen, s ugyanígy a szovjetek választásának és a szovjetek munkájának irányítása terén az uszálypolitika megnyilvánulásai ellen;

b) fokozott figyelemmel kell kísérni a szovjetválasztásokat és a szovjetek munkáját a munkáskerületekben, hogy ilyenformán az újjáválasztásoknál és a szovjetek munkájában elérhessük a közvetlenül a termelésben foglalkoztatott munkások és munkásnők lehető legaktívabb részvételét;

különösen szükséges ez azokon a helyeken, ahol jelentéktelen számú proletár él, mivel ezeken a helyeken a szovjetek újjáválasztásánál és a szovjetek munkájában más dolgozó rétegek: alkalmazottak, kisiparosok, háziasszonyok stb. növekvő részvétele állapítható meg;

c) a pártalapszervezeteket a választások során, s a szovjetek meg a munkások és parasztok közötti kapcsolatnak a szovjetekbe megválasztott képviselők által történő szorosabbrafűzése terén erőteljesebben, közvetlenebbül és rendszeresebben kell irányítani;

d) nagyobb figyelmet kell fordítani arra, hogy a sajtóban megvilágítsuk a szovjetek újjáválasztásának és munkájának eredményeit;

e) fokozottan kell ügyelni a Szovjet Alkotmány betartására és a megfelelő választási utasítások helyes gyakorlati alkalmazására.

7. A falusi *pártonkívüli parasztaktíva* tekintetében:

a) a falusi pártonkívüli aktíva kialakítása és irányítása terén végzett rendszeres munka során semmiesetre sem szabad megengedni sem a pártszervezetek egybeolvadását ezzel az aktívával, sem pedig az aktíva külön szervezetté válását;

b) különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy mezőgazdasági munkásokat és szegényparasztokat vonjunk be a paraszaktívába, az aktíván belül növeljük szerepüket és befolyásukat, s nagyobb mértékben emeljünk ki mezőgazdasági munkásokat és szegényparasztokat a szovjetek, a szövetkezetek stb. valamennyi szervében végzendő munkára.

8. Meg kell gyorsítani *„A városi szovjetek ügyviteli szabályzata"* című új szabályzat életbeléptetését, és ki kell dolgozni általában a városi szovjetek, közöttük a jelentéktelen proletárlakosságú városok szovjetjeinek munkájában felmerült új feladatok kérdését.

9. Ugyanakkor *a szakszervezetek, a szövetkezetek* stb. munkáját össze kell hangolni és szorosan egybe kell kapcsolni a szovjetek munkájával; ezeknek a szervezeteknek lényegesen nagyobb mértékben kell részt venniök a választási kampányban.

10. Ugyanez vonatkozik *a komszomol* és a munkás- és parasztnők *küldöttgyűléseinek* munkájára, továbbá a szervezeten kívül álló nők bevonására is.

11. Feltétlenül hangsúlyozni kell az elmaradottabb *nemzetiségi köztársaságok és területek* dolgozóinak a választásokba — és a szovjetek egész munkájába — való bevonásával kapcsolatos feladatot. Itt sok esetben még az a közvetlen feladat áll előttünk, hogy a szovjeteket mint a szovjet hatalom tényleges szerveit létrehozzuk és megszilárdítsuk.

12. Továbbá, a választók egyes rétegei közül nagyobb figyelmet kell fordítani a *Vörös Hadseregnek és Flottának* a választásokban és a szovjetek munkájában való részvételére.

13. A dolgozóknak a szovjetválasztásokba való messzemenő bevonása céljából további lépéseket kell tenni a választások *előkészítésének, megszervezésének és lebonyolításának* megjavítása tekintetében.

14. Meg kell javítani a nyilvántartás szervezését, többek között a választási kampányok eredményeinek *statisztikáját* abból a szempontból, hogy helyesebben lehessen értékelni a válasz-

tások folyamán és azok nyomán felszínre került osztályelemeket és osztálytörekvéseket.

A XIV. pártkonferencia, majd a XIV. pártkongresszus jóváhagyta a szovjetek felélénkítésének politikáját. Ennek a politikának fő feladatai a következők voltak: a középparaszt elszakítása a kulákságtól, a kulákság politikai elszigetelése, a proletariátus és a szegényparasztság, meg a középparasztság közötti szövetség megszilárdítása, a parasztság zömének bevonása a szocialista építésbe, a Kommunista Párt vezetőszerepének növelése a falusi és városi dolgozók széles tömegeiben. Az ennek a politikának megvalósítása alapján lefolytatott első széleskörű és nyilt választási kampány szükségszerűen magán viselte az átmeneti időszaknak, a szovjetek pártvezetésének régi módszereiről annak új módszereire való áttérés időszakának egyes vonásait. E körülmény folytán a választási kampány élesebben és szembetűnőbben mutatta meg a párt által követett politika helyes megvalósításának nehézségeit, és feltárta a pártvezetés egyes hiányosságait. Ugyanakkor azonban ez a választási kampány a választások során megnyilvánult nehézségek ellenére teljes egészében igazolta a párt által követett politika helyességét. Erről már a jelenlegi választási kampány és a multévi pótválasztások egyszerű összehasonlítása is meggyőzően tanúskodik. A falusi szovjetek újjáválasztása megmutatta, hogy a párt új politikai iránya mellett valójában mennyire megjavult falun mindenütt a politikai helyzet, s hogy a parasztság zömének (a szegényparasztoknak és a középparasztoknak) növekvő aktivitása a szovjetek munkájában való részvételre irányult és ennek alapján bontakozott ki. A szovjetek felélénkülése jegyében lezajlott választások megmutatták, hogy megkezdődött a középparasztság elszakadása a kulákságtól, a középparasztság közeledik a szegényparasztsághoz, a szegényparasztság politikai aktivitása nő, a kulákság politikai befolyása a parasztttömegekre gyengül. A választások megmutatták, hogy a párt hozzákezdett a szegényparasztságnak, mint a falu új viszonyai között a kuláksággal szembenálló önálló politikai erőnek a megszervezéséhez. A falusi szovjetek újjáválasztásának általános eredménye az, hogy megmutatta a párt tekintélyének és a párt iránti bizalomnak növekedését a falusi lakosság zömét alkotó szegény- és középparaszttömegekben, megmutatta továbbá a proletárdiktatúra erősödését. Ilymódon az „új ellenzéknek" a XIV. pártkongresszuson a párt által folytatott politika iránti bizalom megrendítésére tett kísérletei teljesen meddőknek bizonyultak. A választások eredményei megmutatták, hogy a XIV.

kongresszuson a párt új politikai irányvonala ellen fellépő ellenzék visszafelé, a régi, túlhaladott vezetési módszerek felé igyekezett vonszolni a pártot. Az „új ellenzéknek" ez a politikája, ha a párt elfogadja, múlhatatlanul a párt falusi befolyásának gyengülésére, a kulákság politikai szerepének megnövekedésére, s ezáltal a proletárdiktatúra meggyengülésére vezetett volna.

A fentebbiek mellett a szovjetek felélénkítésére irányuló politika sikerének nagy jelentősége van általában a szovjet (proletár) demokratizmus fejlesztése, s elsősorban az államapparátus bürokratizmusa elleni harc szempontjából. Ezeknek az első sikereknek a tanúskodása szerint a jelenlegi körülmények között a lemondás a szovjetek felélénkítésének, s egyszersmind a szovjet (proletár) demokratizmus fejlesztésének politikájáról, amire az „új ellenzék" a valóságban kilyukadt, gyakorlatilag azt jelentette volna, hogy a párt enged még mindig burzsoá-hivatalnoki szellemmel átitatott és jelentős mértékben bürokratikus államapparátusunk nyomásának. A párt szilárdan elhatározta, hogy fokozza a szovjetek erősítésére és az egész államapparátus átalakítására irányuló munkát, s azzal, hogy egyre nagyobb arányokban vonta be ebbe a munkás- és paraszttömegeket, kedvező feltételeket teremtett a bürokratizmus elleni tényleges harchoz.

A párt a szovjetválasztások eredményeinek összegezése során számításba veszi a napvilágra került nehézségeket és hiányosságokat, s még nagyobb meggyőződéssel fogja folytatni a szovjetek felélénkítésének igazi lenini politikáját.

LASEVICS MEG MÁSOK ÜGYÉRŐL ÉS A PÁRTEGYSÉGRŐL

(Az ÖK(b)P KB és a KEB együttes plénumának 1926 július 23-án elfogadott határozata)

1. Pártunk egységének megőrzése mindig legfőbb gondja volt az egész pártnak és központi szerveinek, a KB-nak meg a KEB-nek. A párt Lenin elvtárs vezetésével sikeresen verte vissza a frakciózás minden néven nevezendő megnyilvánulását, a párt elleni harc minden kísérletét olyan frakciók és csoportosulások részéről, amelyeknek „külön platformjuk volt, s amelyek bizonyos mértékű zártságra és saját, külön csoportfegyelmük megteremtésére törekedtek" (a X. kongresszus határozatából). A X. kongresszus, amely éppen az ország és a párt életében fordulatot jelentő időszakban, a nepre való áttérés időszakában volt, Lenin fogalmazásában és az ő javaslatára ha-

tározatot fogadott el a pártegységről. Ebben a határozatban „a kongresszus minden párttag figyelmét felhívja arra, hogy a jelenlegi helyzetben, amikor az ország kispolgári lakossága körében számos körülmény fokozza az ingadozást, különösen szükség van a párt sorainak egységére és összeforrottságára, a párttagok közötti teljes bizalom megteremtésére, és a proletariátus élcsapatának akarategységét igazán megtestesítő, valóban vállvetve végzett munka biztosítására". A kongresszus továbbá leszögezi: „minden öntudatos munkásnak világosan fel kell ismernie, hogy minden néven nevezendő frakciózás ártalmas és megengedhetetlen, mert a frakciózás a gyakorlatban óhatatlanul a vállvetve végzett munka gyengülésére és arra vezet, hogy a kormányzó párthoz törleszkedett ellenségeink ismételten és fokozottabb mértékben kísérletet tesznek arra, hogy a megoszlást elmélyítsék és az ellenforradalom céljaira kihasználják"[1].

A X. kongresszuson Lenin javaslatára az egységről elfogadott határozat vezető irányelv volt a párt és minden szerve számára sorai összeforrottságának megőrzése terén, s a párt a X. kongresszusnak erre az akaratára támaszkodva leszámolt a frakciózásnak a XIV. kongresszusig előfordult minden megnyilvánulásával. A XIV. pártkongresszus idejére a párt ismét szembekerült a frakciózás, mégpedig az úgynevezett „új ellenzék" részéről megnyilvánuló frakciózás tényével.

A XIV. pártkongresszus határozottan visszaverte az ellenzéknek a leninizmus vonalát meghamisító politikai és szervezeti nézeteit, mindamellett a kongresszus és az ÖK(b)P újonnan választott Központi Bizottsága lehetségesnek és szükségesnek tartotta, hogy bevegye az ellenzék híveit valamennyi vezető pártszervbe, a KB-t és Politikai Irodáját is beleértve. A párt azt remélte, hogy az ellenzék a gyakorlati munka során felismeri és kijavítja hibáit. Ilyenformán az ellenzéknek minden lehetőséget megadtak arra, hogy a szokásos pártszerű úton védje meg nézeteit olyan esetekben, amikor egyik-másik kérdésben nézeteltérések merültek fel. Jóllehet az ellenzék továbbra is makacsul kitartott a XIV. pártkongresszuson megállapított hibai mellett, s a Politikai Iroda és a KB munkájába nyilvánvalóan a frakciós összeférhetetlenség elemeit vitte be, az ellenzéknek ez a magatartása, nézeteinek pártszerű úton történő védelme a KB-n belül — nem keltett komoly aggodalmat az egység megőrzését illetően sem a KB-ban, sem a KEB-ben.

[1] Lásd ebben a kiadványban. I. rész. 614. old. — *Szerk.*

2. Sajnos, az ellenzék harca során nem érte be azzal, amihez joga volt, hogy tudniillik nézeteit a párt Szervezeti Szabályzatának keretei között védelmezze, hanem az utóbbi időben más módszerre tért át, nyiltan megszegte a X. és XIV. kongresszusnak azokat a határozatait, amelyek előírják, hogy meg kell őrizni az ÖK(b)P sorainak egységét, s a párt ellen folytatott harca során ismételten kísérletet tett egy, a párttal szembenálló és a párt egysége ellen irányuló illegális frakciós szervezet létrehozására.

A párt az utóbbi időben egész sor frakciós mesterkedést állapított meg az „új ellenzéknél", amelyek a következőkben jutottak kifejezésre: illegális, konspirációs úton rendezett gyűlések; a pártvonal lejáratása céljából megfontoltan összeválogatott titkos pártokmányok lemásolása, sokszorosítása és szétküldése Moszkvában és más városokban (a Politikai Iroda azonos tartalmú titkos okmányait terjesztették a párttagok között, és juttatták el a brjanszki, szarátovi, vlagyivosztoki, pjatyigorszki, omszki, gomeli, odesszai stb. szervezethez); saját ügynökök kiküldése más pártszervezetekbe illegális frakciós csoportok létrehozása céljából (Gr. Belenykij utazása Odesszába, illegális frakció szervezése, külön titkos írásban, titkos találkozóhelyekben stb. való megállapodás végett).

Meg kell állapítani, hogy az ellenzék e frakciós mesterkedéseinek szálai a KIVB apparátusához vezetnek, amelynek élén Zinovjev, a Politikai Iroda tagja áll.

Külön kell megemlíteni a Kommunista Internacionále Végrehajtó Bizottságában dolgozó Gr. Belenykij által egy Moszkva közelében levő erdőben megtartott illegális frakciós gyűlést, amely pártunk életében soha nem tapasztalt szakadár lépésnek tekinthető. És nem elég az, hogy ezt a konspiráció minden szabályának betartásával (őrszemek, a meghívottak szigorú frakciós megválogatása stb.) megrendezett gyűlést a KIVB egy funkcionáriusa vezette, olyanformán, hogy elnökölt a gyűlésen, hanem — ami szintén hallatlan pártunkban — ezen a párt előtt eltitkolt gyűlésen Lasevics, az ÖK(b)P Központi Bizottságának póttagja beszédet mondott, amelyben arra hívta fel az egybegyűlteket, hogy szervezkedjenek a párt és a párt által megválasztott KB elleni harcra.

Az ellenzék mindeme bomlasztó mesterkedései már az ellenzéknek arról az eltökélt szándékáról tanúskodnak, hogy nézeteinek legális védelmezéséről áttér egy olyan országos illegális szervezet létrehozására, amely szembehelyezkedik a párttal, s ilyenformán előkészíti a párt sorainak kettészakítását.

3. Az „új ellenzék" effajta mesterkedése a párt által elítélt csoportosulások körében felélénkülésre vezetett, s a pártellenes és közismerten szakadár csoportok e szánalmas töredékeit arra ösztönözte, hogy az „új ellenzék" támogatásával újból megkezdjék a párt és a párt egysége ellen irányuló munkájukat. Megállapítást nyert például, hogy Mihajlov, egy moszkvai gyár igazgatója, aki régebben Mjasznyikov úgynevezett „munkáscsoportjához" tartozott (ezt a csoportot, mint ellenforradalmi csoportosulást, a párt már három évvel ezelőtt elítélte), pártonkívüli gépírónők segítségével titkos pártokmányokat másolt le és sokszorosított széleskörű terjesztés céljából, és ugyancsak rendezett illegális gyűléseket.

Megállapítást nyert, hogy Sugajev, aki valamikor a X. pártkongresszus által Lenin elvtárs javaslatára elítélt úgynevezett „munkásellenzékhez" tartozott, a szakemberek körében folytatott szovjetellenes agitációig süllyedt le, a velük folytatott beszélgetések alkalmával a szovjet hatalom elleni nyílt harc mellett kardoskodott, s kijelentette, hogy erre az „új ellenzék" tevékenysége nyomán a pártban véleménye szerint várható bomlást kell kihasználni. Végül, Jacek, akit annakidején a „Rabocsaja Pravda" elnevezésű mensevik szervezettel fenntartott kapcsolat miatt kizártak a pártból, részt vett az „új ellenzék" titkos okmányainak a párttagok közötti terjesztésében.

4. Az „új ellenzéket" növekvő frakciós tevékenysége a két párt eszméjével való kacérkodásig vitte, s ez a frakciózás erősen kiélezte az ellenzék antileninista elhajlásait: a kételkedést a proletariátus erejében, és a pesszimizmust általában a szocialista építés, különösen pedig a szocialista ipar építése tekintetében; azt a tendenciát, hogy felborítsák a proletariátus és a parasztság (a középparaszt) közötti szövetséget, tehát elvessék azt az elvet, amely Lenin szerint nálunk „a proletárdiktatúra legfőbb elve"; azt a tendenciát, hogy támogassák és fedezzék a pártunkban észlelhető, s nyilvánvalóan a mensevizmusig süllyedt szélsőjobboldali elhajlásokat (például Szergej Medvegyevnek, az úgynevezett „munkásellenzék" egykori vezetőjének a csoportja, amely elkötelezte magát arra, hogy szocialista állami iparunkat kiszolgáltatja a külföldi tőkének, odáig süllyedt, hogy a Komintern és a Profintern felszámolásáról stb., azaz pártunk forradalmi célkitűzéseinek felszámolásáról beszélt); azt a tendenciát, hogy nemzetközi méretekben blokkra lépjenek mind a Korsch típusú „szélsőbaloldali", mind a Souvarine típusú szélsőjobboldali elemekkel, akik a Kommunista Internacionáléból történt kizárásuk után veszett támadást folytatnak a

Szovjetunióban fennálló proletárdiktatúra ellen azzal az ürügygyel, hogy pártunkban, mint mondják, paraszti kulák elfajulás észlelhető. Ugyanakkor az „új ellenzék" nem tesz gyakorlati javaslatokat, hanem látszólag baloldali, valójában jobboldali opportunista tartalmat rejtegető frázisokat hangoztatva, egyre tűrhetetlenebb, szakadásra vezető harci módszerekre tér át.

5. Az ellenzék frakciós tevékenysége nem korlátozódik pártunk kereteire, hanem kísérletek történnek arra is, hogy bevonják a harcba a KIVB apparátusát, ennek révén az ellenzéknek pártunk által elítélt nézeteit elterjesszék más testvéri pártokban, és ilyenformán okot szolgáltassanak egyes külföldi kommunista pártoknak ahhoz, hogy szembeforduljanak az ÖK(b)P-vel. És meg kell állapítani, hogy az „új ellenzék" első arra irányuló kísérlete, hogy nézeteinek védelmezéséről, amihez joga van, a konspirációs, frakciós harc útjára térjen át, pontosan összevágott a KIVB Zinovjevvel közvetlen kapcsolatban álló munkatársainak azzal a próbálkozásával, hogy frakciós csoportokat alakítsanak ki a Komintern különböző pártjaiban (a Guralszkij és Vujovics ügy). S bár az ÖK(b)P-t a KIVB-ben képviselő küldöttség és a KB Politikai Irodája ezt az esetet elítélte, a KIVB apparátusának felhasználása a frakciós munka céljaira folytatódik (Gr. Belenykijnek, a KIVB funkcionáriusának előbb említett odesszai utazása a frakció megszervezése céljából, és az ugyancsak általa megrendezett Moszkva-környéki illegális frakciós gyűlés).

6. Az „új ellenzék" nem óhajtott élni azzal a minden párttagot vitathatatlanul megillető joggal, hogy megvédelmezze nézeteit, ha, természetesen, nem ellenkeznek a párt által hozott határozatokkal, s nézeteinek a párt Szervezeti Szabályzata alapján, a pártszervezeteken belül történő nyílt és becsületes nyilvánítása helyett inkább a párt és tagjai előtt eltitkolt gyűléseknek és illegális frakciók szervezésének útját választotta.

A XIV. pártkongresszus ugyanakkor, amikor az ellenzék híveinek, már a KB-ba és a KEB-be történt beválasztásuk puszta tényével teljes mértékben lehetővé tette, hogy a KB-n belül megvédelmezzék nézeteiket, egyszersmind kiadta az utasítást: „folytasson erélyes harcot a pártegység aláásásának minden kísérlete ellen, bárhonnan indul ki és akárki áll az élén". Ez a határozat nem egyéb, mint a X. pártkongresszuson, a különösen kiélesedett frakcióharc idején, Lenin elvtárs javaslatára hozott határozat megerősítése. A X. kongresszus megbízta „a KB-t azzal, hogy minden frakciózást teljesen szüntessen meg", előírta, hogy „haladéktalanul oszlassanak fel kivétel nélkül min-

den csoportot, bármilyen platform alapján alakultak is", és utasított „minden szervezetet, ügyeljenek a legszigorúbban arra, hogy semmiféle frakciós fellépés elő ne fordulhasson. Aki nem hajtja végre a kongresszusnak ezt a határozatát, azt feltétlenül és azonnal ki kell zárni a pártból"[1].

7. A párt ugyanakkor, amikor a frakcióharcért az abban részt vevő párttagokat egytől-egyig felelőssé teszi, politikailag ezért a szakadár harcért feltétlenül a XIV. kongresszuson fellépő ellenzék vezetőjét, Zinovjevet, az ÖK(b)P KB Politikai Irodájának tagját kell felelősnek tekintenie, akinek vele egy nézeten levő hívei a legaktívabban vesznek részt a frakciós tevékenységben, és felhasználják a KIVB Zinovjev vezetése alatt álló apparátusát, amit annál is inkább megtehetnek, mert Zinovjev részéről a legkisebb kísérlet sem történt arra, hogy elítélje vele azonos gondolkodású hiveit, és elhatárolja magát tőlük.

A KB és a KEB plénuma a fentebb elmondottakat figyelembe véve határozatilag kimondja:

a) mivel tűrhetetlennek tartja azt a helyzetet, hogy az ellenzék frakciós harcát ténylegesen a KB Politikai Irodájának egyik tagja vezeti, kizárja Zinovjevet a KB Politikai Irodájának tagjai közül, s ugyanakkor figyelmezteti az ellenzék valamennyi részvevőjét, tekintet nélkül a pártban betöltött szerepükre, hogy abban az esetben, ha folytatják a párttal szembehelyezkedő frakció alakítására irányuló tevékenységüket, a KB és a KEB a párt egységének megvédése érdekében kénytelen lesz őket illetően is levonni a megfelelő szervezeti következtetéseket;

b) megállapítja, hogy Lasevics, a KB póttagja, tevékeny részt vett a párt egysége ellen irányuló frakciós szervezet létrehozásában, s ezzel visszaélt a párt bizalmával, és félrevezette a pártot, amiért megérdemelné, hogy kizárják az ÖK(b)P soraiból; figyelembe véve azonban Lasevics korábbi pártmunkáját, szigorú megrovásban részesíti Lasevicset, és figyelmezteti, hogy a frakciós tevékenység folytatására irányuló bármilyen kísérlete az ÖK(b)P soraiból való kizárását vonja maga után. Az ÖK(b)P X. kongresszusán V. I. Lenin javaslatára elfogadott külön határozat alapján Lasevicset kizárja az ÖK(b)P Központi Bizottságából, és leváltja a Forradalmi Katonai Tanács elnökhelyettesi tisztségéről, s megtiltja neki, hogy két éven belül felelős pártmunkát végezzen;

c) megerősíti a KEB Elnökségének G. J. Belenykij, I. Sz. Cser-

[1] Lásd ebben a kiadványban. I. rész. 615, 616. old. — *Szerk.*

nisov, B. G. Sapiro, M. V. Vasziljeva, N. M. Vlaszov és K. A. Volgina ügyében hozott 1926 június 12-i határozatát[1].

8. Az ellenzéknek az egység ellen irányuló munkája eddig pártunk egyetlen szervezetében sem talált támogatásra, de az ellenzék frakciós tevékenységének további fejlődése a szakadás komoly veszélyével fenyegetné a pártot. A lenini párt a jövőben sem fogja megengedni sorainak megbontását, s a legerélyesebben vissza fogja verni a frakcióharc minden kísérletét.

A pártszervezeteknek nem szabad megengedniök a frakcióharcot, s a párt sorainak összekovácsolására irányuló gyakorlati munkájukban szigorúan tartaniok kell magukat a X. kongresszuson Lenin elvtárs javaslatára elfogadott ugyanazon határozathoz, amely kimondja: „A kongresszus, amikor megbízza a KB-t azzal, hogy minden frakciózást teljesen szüntessen meg, egyúttal kijelenti, hogy azokban a kérdésekben, amelyek különösen magukra vonják a párttagság figyelmét — a párt megtisztítása a nemproletár és megbízhatatlan elemektől, a bürokratizmus elleni küzdelem, a demokratizmusnak és a munkások öntevékenységének fejlesztése stb. — bármilyen tárgyilagos indítványt a legnagyobb figyelemmel kell megvizsgálni, s a gyakorlati munkában kell kipróbálni. Minden párttagnak tudnia kell, hogy a párt, mivel számos különféle akadályba ütközik, ezekben a kérdésekben nem valósít meg minden szükséges rendszabályt, s hogy a párt, kérlelhetetlenül elvetve minden nem tárgyilagos és frakciós kritikát, új módszerek kipróbálásával továbbra is minden eszközzel fáradhatatlanul küzdeni fog a bürokratizmus ellen, a demokratizmus és az öntevékenység kiszélesítéséért, a pártba befurakodott elemek felkutatásáért, leleplezéséért és kiűzéséért stb."[2].

A párt, amelyet a KB és a KEB képvisel, megköveteli a pártszervezetektől, hogy határozottan küszöböljék ki a munkájukban észlelhető fogyatékosságokat, s ugyanakkor a pártmunka fő kérdéseinek a szervezetekben való széleskörű megvitatásával emeljék a párttagok aktivitását, neveljék a párttagokat a lenini elvek szellemében, s harcoljanak a nem egyszer baloldali frázisok leple alatt behatoló kispolgári beállítottság ellen.

9. A KB és a KEB plénuma egységre, szoros összetartásra és bolsevik fegyelemre hívja fel a párt minden tagját, mert „a bol-

---

[1] A KEB Elnökségének határozata elítélte az említett személyek frakciós, szakadár tevékenységét. Az ellenzék aktív részvevői pártbüntetésben részesültek. — *Szerk.*

[2] Lásd ebben a kiadványban. I. rész. 615—616. old. — *Szerk.*

sevik párt valamennyi sikerének alapvető előfeltétele mindenkor az acélos egység és a vasfegyelem, a nézeteknek a leninizmuson alapuló valódi egysége volt" (a KB és a KEB 1925 január 17-i plénumának határozatából)[1].

Most, amikor a nep, s az ennek nyomán az országon belüli burzsoá elemek részéről fenyegető veszélyek és a továbbra is fennálló külső burzsóá környezet körülményei között gyakorlatilag építjük a szocializmust, nagyobb szükség van a párt megingathatatlan egységére, mint bármikor ezelőtt. A párt jelentős eredményeket ért el a gazdasági építés s a munkás- és paraszttömegek anyagi jólétének emelése terén, de a párt abból a józan megfontolásból indul ki, hogy ezek az eredmények csupán az első, és talán a legkönnyebb lépéseket jelentik a szocializmus felé vezető úton. A szocializmus további gyakorlati építésével, s a munkások és szegényparasztok anyagi helyzetének még messzebbmenő megjavításával kapcsolatban hatalmas és igen nehéz munka vár még ránk.

Ezért proletársoraink még szorosabb összetartására, még nagyobb fegyelmére van szükség. Ezért meg kell őrizni és tovább kell erősíteni a proletár élcsapat egységét — pártunk egységét.

Szilárd pártfegyelem nélkül, anélkül, hogy a kisebbség alávetné magát a többségnek, a párt nem volna képes teljesíteni az Októberi Forradalom nyomán ráháruló történelmi feladatokat, nem volna képes fenntartani és erősíteni a proletariátus diktatúráját, s ezzel biztosítani a szocializmus győzelmét. A KB és a KEB szilárd meggyőződéssel vallja, hogy pártunk elég erős a párt egységének alájásását, a párt kettészakítását és szétzüllesztését célzó minden néven nevezendő kísérlet visszaverésére.

Le a pártot a szocializmus hatalmas arányú építésének vezetésében akadályozó frakciókkal és frakcióharccal!

Előre a lenini párt egységéért és szoros összetartásáért!

A LAKÁSÉPÍTÉSRŐL

(Az ÖK(b)P KB és a KEB együttes plénumának 1926 július 23-án elfogadott határozata)

A lakáskérdés a munkások mindennapi életének egyik legégetőbb kérdésévé válik, s ennek a kérdésnek eredményes megoldása nélkül a munkások helyzetének csak valamelyest is jelentős megjavítása lehetetlen. Ezenkívül a fokozódó lakásválság

[1] Lásd ebben a kiadványban. 125. old. — *Szerk.*

hátráltatja az ipar további fejlődését, mert nagy mértékben akadályozza, hogy újabb munkásokat vonjunk be a termelésbe, és hátrányosan befolyásolja a munka termelékenységének emelését. A szovjet hatalomnak a lakásépítés terén tett intézkedései (a városi földterületek nacionalizálása; a városokban a főtisztviselők vállalati lakásaiból és a burzsoá lakásokból a munkásoknak átadott jelentős lakótér; 350 millió rubel folyósítása az állam, a gazdasági szervek és a végrehajtó bizottságok által az elmúlt két év alatt megvalósított munkáslakásépítésre; az ÖKVB 1924 május 16-i dekrétumával a munkáslakásépítkezések terén biztosított kedvezmények stb.), bár jelentősek, nem enyhíthették a lakásválságot, és nem állíthatták meg annak növekedését.

A munkáslakásügy terén észlelhető katasztrofális helyzet fő oka az, hogy a multban a gyárosok a munkások legszerényebb lakásigényének kielégítésére sem gondoltak (a munkások számára az üzemek mellett a legtöbb esetben kaszárnyaszerű helyiségeket építettek, s ezekben az üzemek fejlődésével egyre több munkást zsúfoltak össze, úgy, hogy a dolgozók végül is egymás hegyén-hátán éltek bennük), s az imperialista háború első napjától kezdve a városi építkezés és a munkáslakásépítés, még a kaszárnyaszerű helyiségek építése is teljesen megszűnt, holott az üzemi munkások száma egyre növekedett.

A lakásválság további növekedését az idézte elő, hogy az alacsony lakbér következtében egyre több lakás ment tönkre, s ugyanakkor nem volt rendezve a lakásépítés ügye, és hiányoztak a lakásépítési alap létesítéséhez szükséges állandó bevételi források. Ezenkívül meg kell állapítani, hogy voltak egyes hiányosságokból eredő másodrendű okok is, amelyek hátráltatták a lakásépítés kibontakozását, nevezetesen: nem volt rendezve az építőanyagok beszerzésének kérdése, nem voltak jól működő építőszervezetek, hiányoztak a legolcsóbb és legészszerűbb munkáslakások építési tervei, a folyósított hiteleket szétforgácsolták azzal, hogy kis építővállalatoknak juttatták, s általában az eszközöket nem osztották el elég tervszerűen a legfontosabb ipari kerületek és népgazdasági ágak szerint.

A KB és a KEB plénuma elsőrendű jelentőséget tulajdonít a munkáslakásépítés problémájának, aminek megoldása több évet igényel, s ezért a lakásépítés ügyének szilárdabb alapokra fektetése és fokozottabb tervszerűsége, továbbá a mult hibáinak kiküszöbölése érdekében szükségesnek tartja:

1. Állandó munkáslakásépítési alap létesítését:

a) a költségvetésben erre előirányzott eszközökből;

b) a vállalati haszon ezt szolgáló részéből (a munkások szociális helyzetének megjavítását szolgáló alap);

c) az Állami Biztosítás tiszta hasznának erre előirányzott százalékából;

d) a befolyó lakbéreknek az amortizációra jutó százalékából és

e) a lakásépítési kölcsönök visszafizetése alapján befolyó összegekből.

2. A szilárd lakásalap megteremtése mellett, a lakásépítés további szabályozása céljából az Állami Tervbizottság már az ötéves iparfejlesztési terv összeállításánál vegyen számításba ugyanerre az időszakra egy munkáslakásépítési távlati tervet is, s ennek kidolgozása során tartsa szem előtt, hogy a lakásépítkezésnek összhangban kell lennie a legnagyobb ipari központok és kerületek iparfejlesztési tervével, s hogy a lakótér megoszlása ezekben a kerületekben egyenletesebb legyen.

Az Állami Tervbizottság a lakásépítés távlati tervének összeállításánál vegye figyelembe a Munkás-Paraszt Vörös Hadsereg parancsnoki karának lakótér szükségletét.

3. A lakásépítési terv összeállítása során olyan lakásépítési politikából kell kiindulni, amely lehetővé teszi a tavalyi és az ezidei építési idény fogyatékosságainak kiküszöbölését, s ennek érdekében:

a) a munkáslakásépítés terén arra kell törekedni, hogy nagy objektumok épüljenek;

b) olcsóbbá kell tenni az építést, és szabályozni kell az állami építészeti hivatalok munkáját; gondoskodni kell az építőipar továbbfejlesztéséről és az építőanyagpiac szabályozásáról;

c) olcsóbbá kell tenni a lakásépítési hitelt, a hitelezési határidő meghosszabbítása és a lakásépítési hitel kamatlábának csökkentése útján, továbbá

d) egyszerűsíteni és decentralizálni kell a lakásépítési kölcsönszerződések gyakorlatát, s idejekorán kell folyósítani a lakásépítési hiteleket.

4. A munkáslakásépítés ügyének fokozottabb egységesítése céljából meg kell bízni az Együttműködési Bizottságot, hogy az építésügyet szabályozó más szervezetek bevonásával tegyen meg mindent a legolcsóbb és a munkások igényeinek legmegfelelőbb lakástípus tervének kidolgozására, s ennél vegye figyelembe mind a helyi sajátosságokat, mindpedig a helyi építőanyagok felhasználásának lehetőségét.

5. A szakszervezeteknek fokozottabban kell ellenőrizniök az épületek minőségét, külső kivitelezését és azt, hogy meg-

felelők-e a munkáslakások a munkások mindennapi élete szempontjából.

6. Mivel lakásokat főleg a gazdasági szervek és a végrehajtó bizottságok építtetnek, az építési terv kidolgozása során továbbra is ezeket kell a munkáslakások legfőbb építőinek tekinteni, s a fővárosokban és a nagy ipari városokban a gazdasági szervek és a végrehajtó bizottságok építkezéseit össze kell egyeztetni.

7. A lakásépítés minél nagyobb arányú fejlesztése, továbbá annak érdekében, hogy a lakásépítésbe be lehessen vonni azoknak az anyagi eszközeit, akiknek számára a lakások épülnek, fokozni kell a szövetkezeti lakásépítést, s nagyon célszerű és időszerű a családiházépítésre való ösztönzés.

8. A KB és a KEB plénuma úgy látja, hogy a jelenlegi lakbérek néha még a házak esedékes javítását sem biztosítják, s ilyenformán a már meglevő lakások tönkremennek, ez pedig a lakásválság kiéleződésére vezet. Ezért olyan lakbérpolitikát kell folytatni, hogy a lakásért fizetett bér biztosítsa mind a lakások karbantartását és a házak javítását, mindpedig az időnként szükséges általános tatarozást. Ennek a lakbérpolitikának érvényesítésénél azonban elengedhetetlen feltételnek kell tekinteni azt, hogy a lakbéremelés egyenes arányban álljon a munkások és alkalmazottak reálbérének általános emelkedésével.

„Pravda" 169. szám, 1926 július 25, és az „Izvesztyija CK VKP(b)" c. folyóirat 1926, 29—30. szám

AZ ÖK(b)P KB ÉS A KEB EGYÜTTES PLÉNUMA

1926 október 23 és 26

Az ÖK(b)P KB és a KEB együttes teljes ülését a Központi Revíziós Bizottság tagjainak részvételével tartották meg.

Október 23-án a plénum megerősítette „A gazdasági helyzetről és a párt feladatairól", „A szakszervezeti munka eredményei és a szakszervezetek soronlevő feladatai" c., a KB Politikai Irodája által előzőleg alapjában jóváhagyott téziseket, s határozatilag kimondta, hogy ezeket megvitatásra a XV. pártkonferencia elé kell terjeszteni.

A plénum jóváhagyta a XV. pártkonferenciának a sajtóban már korábban közzétett napirendjét, kiegészítve az ellenzék és a párton belüli helyzet kérdésével, amelynek előadójául I. V. Sztálint jelölte ki.

A plénum, miután meghallgatta a KB Politikai Irodája részéről V. M. Molotovnak, a KEB részéről pedig J. M. Jaroszlavszkijnak a párton belül a trockista-zinovjevista blokk főkolomposainak frakciós tevékenységével kapcsolatban kialakult helyzetről szóló közléseit, megfelelő határozatot hozott.

Október 26-án a plénum jóváhagyta I. V. Sztálin „Az ellenzéki blokk az ÖK(b)P-ben" c. téziseit, s kimondta, hogy azokat megvitatás végett az ÖK(b)P XV. Összszövetségi Konferenciája elé kell terjeszteni.

A PLÉNUM HATÁROZATA A PÁRTON BELÜL A FRAKCIÓZÁSSAL ÉS AZZAL KAPCSOLATBAN KIALAKULT HELYZETRŐL, HOGY A KB TÖBB TAGJA MEGSÉRTETTE A PÁRTFEGYELMET

(Elfogadva 1926 október 23-án)

A plénum jóváhagyja Kirov elvtársnak a KB leningrádi tagjai nevében előterjesztett következő határozati javaslatát:

1) Tekintettel arra, hogy Trockij, Zinovjev, Kamenyev, Pjatakov, Jevdokimov, Szokolnyikov, Szmilga központi bizottsági tagok, továbbá Nyikolajeva elvtársnő, a KB póttagja, megsértették a pártfegyelmet, a KB és a KEB plénuma figyelmezteti mindezeket az elvtársakat, és felhívja a figyelmüket arra, hogy az ilyen magatartás a párt vezető szervének tagjainál teljesen megengedhetetlen.

2) Tekintettel arra, hogy Zinovjev nem képviseli a Kommunista Internacionáléban az ÖK(b)P irányvonalát, és a Kommunista Internacionáléban folytatott vezető frakciós tevékenysége folytán elvesztette több kommunista párt (a német, az angol, a francia, az amerikai stb. párt) bizalmát, amit ezek a pártok határozataikban be is jelentettek, a KB és a KEB nem tartja lehetségesnek, hogy Zinovjev továbbra is dolgozzék a Kommunista Internacionáléban.

3) Tekintettel Trockijnak és Kamenyevnek a KB és a KEB júliusi plénuma óta eltelt időben folytatott vezető frakciós tevékenységére, a KB és a KEB plénuma határozatilag kimondja, hogy Trockijt fel kell menteni a KB Politikai Irodájának tagjára háruló kötelezettségek, Kamenyevet pedig a KB Politikai Irodájának póttagjára háruló kötelezettségek alól.

A Marx—Engels—Lenin—Sztálin Intézet archívuma

AZ ÖK(b)P TIZENÖTÖDIK KONFERENCIÁJA

Moszkva. 1926 október 26—november 3

A konferencián 194 szavazati joggal és 640 tanácskozási joggal rendelkező küldött vett részt.

A konferencia napirendje: 1. A nemzetközi helyzet; 2. Az ország gazdasági helyzete és a párt feladatai; 3. A szakszervezeti munka eredményei és a szakszervezetek előtt álló feladatok; 4. Az ellenzék és a pártonbelüli helyzet.

Az ÖK(b)P XIV. kongresszusán hozott határozatok alapján előrehaladt a Szovjetunió iparosítása. A tőkés országok a Szovjetunió erősödését saját létüket fenyegető veszélynek tekintették, és mindent megtettek, hogy akadályokat gördítsenek a szocialista építés útjába. A trockisták és más ellenzékiek az imperialistákkal egységfrontra lépve indultak támadásra. 1926 nyarán a trockisták meg a zinovjevisták pártellenes blokkban egyesülnek, s lerakják külön, illegális, antileninista pártjuk alapjait. Áruló, pártellenes tevékenységüket képmutató, kétkulacsos nyilatkozatokkal leplezik.

A konferencia egyhangúlag elfogadta I. V. Sztálin „Az ellenzéki blokk az ÖK(b)P-ben" című előadói beszédének téziseit, s a trockista-zinovjevista blokkot a párt sorain belüli szociáldemokrata elhajlásnak, a nemzetközi munkásmozgalmon belül a II. Internacionále segédcsapatának minősítette. A konferencia teljes egészében jóváhagyta a KB politikáját, és további erélyes harcra szólított fel a párt egységéért, a mensevik álláspontra süllyedt trockista-zinovjevista blokk leleplezéséért.

Az ÖK(b)P Központi Bizottságának és Központi Ellenőrző Bizottságának 1926 november 3-i együttes plénuma megerősítette a XV. pártkonferencián hozott határozatokat. Mivel V. V. Kujbisevet a Szovjetunió Legfelsőbb Népgazdasági Tanácsának elnökévé ne-

vezték ki, a plénum G. K. Ordzsonikidzét bízta meg a Központi Ellenőrző Bizottság elnöki tisztségével.

I. V. Sztálin a Kommunista Internacionále Végrehajtó Bizottságának VII. plénumán a XV. pártkonferencia jelentőségéről a következőket mondotta: „A XV. konferencia értelme és jelentősége az, hogy végleg felfegyverezte pártunkat az országunkban folyó szocialista építés győzelmének eszméjével" *(Sztálin* Művei. 9. köt. 65. old.).

A KIVB 1926 decemberében megtartott VII., kibővített plénuma, miután meghallgatta I. V. Sztálin „Mégegyszer a szociáldemokrata elhajlásról" című előadói beszédét, határozatot hozott, melyben helyeselte a XV. pártkonferenciának az ellenzéki blokkról szóló határozatát.

I. A KONFERENCIA HATÁROZATAI

AZ ÖK(b)P-T A KIVB-BEN KÉPVISELŐ KÜLDÖTTSÉG BESZÁMOLÓJÁVAL KAPCSOLATBAN

A XV. pártkonferencia meghallgatta és megvitatta Buharin beszámolóját, s teljes egészében jóváhagyja az ÖK(b)P-t a KIVB-ben képviselő küldöttség elvi vonalát és tevékenységét.

A konferencia kötelezi a küldöttséget, hogy folytassa az erélyes eszmei harcot a Kommunista Internacionálében észlelhető antileninista elhajlások ellen, melyeknek az ÖK(b)P-n belüli ellenzékkel többé-kevésbbé egy húron pendülő szószólóit képviselő legkövetkezetesebb csoportok már átmentek a leplezetlenül forradalomellenes táborba (Korsch, Souvarine, Maslow, Ruth Fischer, akiket kizártak ugyan a Kommunista Internacionáléból, de akiknek vannak híveik a kommunista pártokban Urbahns, Weber és mások személyében).

A konferencia utasítja az ÖK(b)P küldöttséget, hogy a Kommunista Internacionálében juttassa érvényre a kommunista pártok további bolsevizálásának irányvonalát, amely kizárja az úgynevezett frakciózási és csoportosulási szabadság elméletét és gyakorlatát, mint a leninizmus szervezeti elveivel merőben ellenkező elvet.

A konferencia határozottan elítéli az ÖK(b)P ellenzékének a Kommunista Internacionálében kifejtett frakciós és antileninista tevékenységét.

A konferencia teljes egészében csatlakozik azokhoz a határozatokhoz, melyeket több testvéri kommunista párt, s az ÖK(b)P

Központi Bizottságának és Központi Ellenőrző Bizottságának plénuma Zinovjevnek a Kommunista Internacionáléban végzett munkája alóli felmentéséről hozott.

AZ ORSZÁG GAZDASÁGI HELYZETÉRŐL ÉS A PÁRT FELADATAIRÓL

Bevezetés

A szocialista társadalom építésének a proletárdiktatúra előtt álló hatalmas, történelmi jelentőségű feladata parancsolóan írja elő, hogy a párt, az állam és a munkásosztály minden erejét a gazdasági politika kérdéseire összpontosítsuk.

A nemzetközi kapitalista környezetnek, a Szovjetunió technikai és gazdasági elmaradottságának, a különböző társadalmi-gazdasági alakulatok népgazdaságunkban tapasztalható tarka egybefonódásának, a szocialista és kapitalista elemek között a városokban és falvakban egyaránt dúló harcnak súlyos körülményei között józanul kell mérlegelnünk a gazdasági fejlődés hajtóerőit, s az államnak szilárdan, rugalmasan és idejében kell latba vetnie befolyását az ország gazdasági életének minden területén, hogy ilymódon biztosíthassa az ország tervszerű fejlődését a szocializmus felé vezető úton.

A szocialista építés sikerének fő feltétele a szocialista nagyipar gazdasági vezetőszerepének növekedése az ország gazdasági életében, s elsősorban vezető és szocialista átalakító szerepe a parasztgazdaság tekintetében, továbbá a proletariátus számának és aktivitásának növekedése, s a munkásosztály és a parasztság zöme között fennálló szövetség erősödése.

Az ország termelőerőinek az új gazdasági politika elmúlt éveiben végbement fejlődése, a népgazdaság társadalmasított szektorának a magánszektorhoz viszonyított gyorsabb növekedése a legjobb cáfolata az ellenzék nézeteinek, amely a gazdasági építés első lépései során felmerült nehézségeket és akadályokat megannyi érvnek tekintette az ellen, hogy országunkban győzelemre lehet vinni a szocializmus építését.

Az ÖK(b)P vezetésével egészében véve befejeztük a népgazdaság helyreállításának óriási munkáját. A helyreállítási időszakot nagy vonalakban lezártnak tekinthetjük. A népgazdaság most fejlődésének új időszakába — a gazdaság új, fejlettebb technikán alapuló átszervezésének időszakába lép.

Erre az időszakra a polgárháború és az intervenció idején szétszóródott proletariátus összegyűjtése befejeződött, szerveze-

tei megerősödtek, s a munkásosztály anyagi helyzete jelentősen megjavult.

A helyreállítás legfontosabb eredménye az, hogy biztosítottuk a proletariátus kezében levő gazdasági kulcspozíciók vezetőszerepét, lényegében elértük az ipari és a mezőgazdasági termelés, valamint a vasúti közlekedés háború előtti színvonalát, elértük, hogy az áruforgalom terén túlsúlyba jutottak a szövetkezetek és az állami kereskedelem, továbbá megteremtettük a szilárd pénzt, és új alapokra fektettük a hitelrendszert.

I. A gazdaság új technikai alapon történő átszervezésének időszaka és az iparosítás üteme

A helyreállítási időszak befejeztével a népgazdaság további fejlődése beleütközik a burzsoá társadalomtól örökölt termelési-technikai alap elégtelenségébe és elmaradottságába. A népgazdaság olyan szakaszba lép, amikor fejlődésének üteme az elmúlt évekhez viszonyítva erősen lelassul.

Az ellenzék az ütem lelassulásából azt a következtetést vonta le, hogy meghiúsult az iparosítás, és veszélyben forog a proletárdiktatúra, de világos, hogy az effajta kijelentésekben merőben helytelen defetista gondolkodás nyilvánul meg. Azok, akik így gondolkoznak, nem veszik figyelembe, hogy az iparnak az állótőke bővítése (új beruházások) alapján történő fejlődése sohasem haladhatott, s nem is haladhat előre olyan gyorsan, amilyen gyorsan az ipar a régi alapon az elmúlt esztendők helyreállítási időszakában fejlődött. A szovjet állam sajátszerű viszonyai azonban az ipar számára gyorsabb fejlődési ütemet biztosítanak, mint a kapitalista állam viszonyai.

Az ipar további fejlődésének előfeltétele az állótőke bővítése.

A párt és a szovjet állam minden erőfeszítésének elsősorban arra kell irányulnia, hogy biztosítsák az állótőke olyan arányú bővítését, amely lehetővé teszi az egész népgazdaság fejlettebb technikai alapon történő fokozatos átszervezését.

Feltétlenül arra kell törekednünk, hogy az ipar fejlettségének színvonala tekintetében a lehető legrövidebb történelmi időszak alatt utólérjük, majd pedig túl is szárnyaljuk a fejlett tőkés országokat. Ennek sikeres megvalósítása a népgazdaság felhalmozásának ütemétől és azoktól az erőforrásoktól függ, amelyeket az iparosítás feladatainak megoldása érdekében fel tud tárni.

Az iparosítás kezdeti szakaszának egyik megkülönböztető sajátossága, s egyszersmind egyik legfőbb nehézsége az, hogy a be-

ruházások a népgazdaság részéről jelentős erőfeszítést igényelnek, ugyanakkor pedig az új építés eredményei, vagyis az új üzemek jobbminőségű és olcsóbb termékei csupán jókora idő elteltével, sok esetben csak néhány esztendő múlva jelennek meg a piacon.

Hibás volna az a feltevés, hogy a népgazdaság fejlődési üteme a jövőben nem múlja majd felül a háború előtti fejlődés ütemét, sőt, lassúbb lesz. Az effajta nézet nem veszi figyelembe, hogy az iparfejlesztés tervének megvalósulása arányában egyre újabb és újabb lehetőségek nyílnak mind az ipar, mind a mezőgazdaság fejlődési ütemének további fokozására, és egyre nagyobb távlatok tárulnak fel a Szovjetunió belső erőforrásainak kiaknázása tekintetében. Az effajta nézet nem veszi figyelembe azokat a döntő változásokat sem, amelyek a Szovjetunió gazdasági életében végbementek, és a Szovjetunió gazdaságát megkülönböztetik a tőkés országok gazdaságától. A két gazdaság közötti különbségek, amelyek elsősorban a fő termelési eszközök magántulajdonának megszüntetésére és az egész gazdaság tervszerű irányítására vezethetők vissza, a gazdaság további fejlődése arányában egyre inkább óriási előnyökké válnak, s a háború előtti időszak és a tőkés országok fejlődési ütemehez képest jóval gyorsabb fejlődési ütemet biztosítanak.

Ezeknek az előnyöknek realizálása a gyakorlati építés során — a párt rendkívül fontos feladata az egész népgazdaság szocialista átszervezésének időszakában.

A népgazdaság meglevő lehetőségeinek észszerű és tervszerű kihasználása biztosítja a népgazdaság meglehetősen gyors fejlődési ütemének megtartását, a népgazdaság társadalmasított részének évről évre egyre előrehaladó növekedését, s a proletariátus vezető szerepének növekedését és egyre fokozottabb érvényesülését országunkban.

II. A felhalmozás forrásai

Az állótőke bővítésének üteme függ majd:

a) a társadalmasított ipar felhalmozásának méreteitől;

b) a többi népgazdasági ág jövedelmének az állami költségvetés útján történő felhasználásától;

c) a lakosság megtakarított pénzének felhasználásától — a szövetkezetekbe, a takarékpénztárakba, a belső államkölcsönökbe, a hitelrendszerbe stb. való bevonása útján.

Az iparban a bővített újratermelést mindenekelőtt az iparon belül előállott terméktöbblet egyre újabb tömegének befektetésével kell biztosítani. Az iparon belüli felhalmozás növelé-

sének legfőbb feltételei: az általános költségek számottevő csökkentése, a tőke körforgásának meggyorsítása, az ipar minden módon való észszerűsítése, a technika legújabb vívmányainak alkalmazása az iparban, a munka termelékenységének emelése és a munkafegyelem erősítése.

Bármennyire is növekedjék azonban az iparon belüli felhalmozás, az bizonyos, hogy a küszöbön álló időszak folyamán nem lehet elég az ipar szükséges fejlődési ütemének biztosításához. Ezért az ipar további kibontakozása jelentős mértékben az ipari építkezésre fordított pótlólagos eszközöktől függ majd.

A nemzeti jövedelem újraelosztásának egyik fő eszköze az állami költségvetés. A Szovjetunió állami költségvetésében teljes mértékben kifejezésre kell juttatnunk az ország iparosításának érdekeit. A költségvetés kiadási részében megfelelő összegeket kell biztosítanunk az ipar, a villamosítás stb. céljaira.

Az iparosítás érdekeit kell elsősorban figyelembe vennünk az export-importterv összeállításánál is (növelnünk kell a termelési eszközök behozatalát, és csökkentenünk a fogyasztási cikkekét).

A konferencia megállapítja, hogy mindeddig nem történtek csak valamennyire is komoly erőfeszítések arra, hogy a lakosság körében felhalmozódó pénzeszközöket a szövetkezetekben, a takarékpénztárakban, kölcsönjegyzések stb. formájában összpontosítsuk. Olyan mértékben, ahogy a lakosság általános jóléte növekszik, szükségszerűen mind nagyobb jelentőségre tesz szert a lakosság kis megtakarításainak a szövetkezetek és a hitelintézmények útján történő felhasználása, mint a gazdaság fejlesztéséhez szükséges eszközök egyik forrása.

A konferencia a leghatározottabban elítéli az ellenzéknek azokat a nézeteit, amelyek szerint az iparosítást a falu megfelelő megadóztatása és megfelelő árpolitika útján kell megvalósítani; elítéli, mert az ilyen mérvű megadóztatás és az ilyen árpolitika elkerülhetetlenül a mezőgazdaság fejlődésének megállására vezetne, csökkentené az ipar nyersanyagforrásait, szűkítené az iparcikkek felvevőpiacát, s mindez szükségszerűen az iparosítás ütemének erős meglassulását vonná maga után.

III. A takarékosság és az igazgatás terén felmerülő új feladatok

Az ország iparosítása nem valósítható meg szigorú és következetes takarékosság nélkül. Az egész pártnak és valamennyi szovjet szervnek komoly figyelmet kell fordítania arra, hogy megszűnjön minden fölösleges és improduktív kiadás.

Az eredményes és helyes takarékosság elengedhetetlen feltétele, hogy a munkásság nagy tömegei részt vegyenek a takarékoskodásban. A szigorú takarékosság jelentős eszközöket biztosíthat, és kell is, hogy biztosítson a gazdaságnak az ország iparosításán alapuló további fejlődése számára. A konferencia megállapítja, hogy a takarékosság megvalósítása során számos esetben eltorzították a párt útmutatásait, ami abban jutott kifejezésre, hogy a munkásosztály életbevágó érdekeinek rovására próbáltak takarékoskodni. A takarékosság ilyen torz értelmezése ellen erélyes harcot kell folytatnunk, és a leghatározottabban véget kell vetnünk minden ilyen irányú kísérletnek.

A takarékoskodás során komoly eredményeket kell elérnünk mind az önálló gazdaságos elszámolás alapján, mindpedig az állami költségvetés alapján működő szervek személyzeti állományának csökkentése, a jelenleg rendkívül magas általános költségek lehető legmesszebbmenő csökkentése és az egész igazgatási rendszer észszerűsítése terén, továbbá a bürokrácia elleni erélyes harcban. A bürokrácia igen sok bajt okozott a szovjet hatalom fennállásának egész ideje alatt. És ez a rákfene még veszélyesebbé válik most, amikor az ország hozzákezd az egész gazdasági élet átszervezéséhez. Az óriási összegeket felemésztő hivatali apparátus, az építéssel kapcsolatos halaszthatatlan kérdések megoldása terén észlelhető rendkívüli huzavona, a párt és az államhatalom utasításainak gyakori eltorzítása — mindez igen komoly akadály a további építés útján.

Az új gazdasági feladatoknak megfelelően nem szabad beérnünk az igazgatási-gazdasági apparátus kisebb hibáinak kijavításával, hanem teljes egészében kell felvetnünk ezt a kérdést, felül kell vizsgálnunk a gazdaság igazgatási apparátusának egész rendszerét — megjavítása, lehető legmesszebbmenő leegyszerűsítése és olcsóbbátétele céljából.

Törvényhozási úton mind az ellenőrzés, mind a gazdaság igazgatása és tervszerű irányítása terén pontosabban kell elhatárolni az egyes szervek funkcióit és kötelességeit.

Az Októberi Forradalom óta eltelt kilenc év folyamán a termelés szervezetének, az áruelosztási hálózatnak, a hitelszerveknek stb. igen bonyolult rendszere jött létre. Ennek a rendszernek különböző láncszemei gyakran spontán módon fejlődtek ki. Tevékenységük körét egészen más gazdasági helyzetben határozták meg. Az állam és a népgazdaság előtt felmerült új feladatok gyakran nem találják meg ezekben a szervekben a szükséges támaszt. A centralizálás elvének megvalósítása, ami tervszerű, szervezett gazdálkodás esetén elengedhetetlenül szüksé-

ges, most ugyanazokkal a módszerekkel történik, amelyek elkerülhetetlenek voltak a szovjet gazdaság megszervezése terén tett első lépések időszakában, de amelyek ma már elavultak. Magukon a szerveken belül nem eléggé érvényesül a pontos munkamegosztás és a felelősség elve, sem e szervek különböző láncszemei, sem az egyes funkcionáriusok között. A szervezet rendszere nem felel meg a megváltozott helyzetben felmerült új feladatoknak, s ez a körülmény elkerülhetetlenül az eszközök tékozlására és a bürokrácia erősödésére vezet.

A konferencia az ÖK(b)P Központi Bizottságának áprilisi plénumán a tervező szervek munkájának rendezéséről s a tervek felülvizsgálásával és jóváhagyásával foglalkozó szervek számának csökkentéséről hozott határozatoknak megfelelően szükségesnek tartja, hogy már a legközelebbi időben elérjük a területi és köztársasági tervező és operatív szervek teljesebb és megfelelőbb kihasználását a Szovjetunió gazdasági életének irányítása terén.

A gazdasági tervek kidolgozása során különösen szem előtt kell tartani a gazdaságilag elmaradott köztársaságok és területek érdekeit.

A helyreállítási időszakban kialakult funkcionárius káderek már nagy tapasztalatra tettek szert az ipar szervezése és igazgatása terén. A termelési alapegységek (az üzemek) igazgatási apparátusa eléggé megerősödött és megszerezte a szükséges ismereteket. A termelési értekezletek és konferenciák, továbbá a kiemelések, mint olyan formák, amelyek legalkalmasabbak a munkásságnak a termelés szervezésében való közvetlen részvételére, óriási szerepre tettek szert (s ez a jövőben még inkább növekedni fog). Mindez lehetővé teszi a további, még határozottabb előrehaladást a termelési rendszer alsóbb láncszemeinek a kicsinyes gyámkodás, ellenőrzés és beszámoltatás alóli felszabadítása terén. Ugyanakkor minden egyes szerv vezetőjét (az egész vonalon) fokozottabb mértékben kell felelőssé tenni a rá háruló munkáért.

IV. A mezőgazdaság és a parasztság

A küszöbön álló gazdasági időszak újabb nehézségeket tár fel mind a mezőgazdaság fejlődése, mindpedig a falu társadalmi viszonyai tekintetében. A mezőgazdasági termelés fejlődésének lassúságát a mezőgazdasági felszerelésnek és a falu gépellátásának elégtelensége idézi elő, s az csak az iparosítás sikeres előrehaladása nyomán küzdhető le. A földművelés alacsony szín-

vonala, a gazdálkodás elmaradott formáinak túlsúlya — mindez még óriási akadályt jelent az egész népgazdaság további fejlődése szempontjából.

A gazdálkodás elmaradott formáinak túlsúlya a Szovjetunió számos vidékén a falu túlnépesedését vonja maga után, s arra vezet, hogy a munkaerő fokozott mértékben áramlik a városba. Ennek a jelenségnek a leküzdése huzamosabb időt igényel, s közvetlen összefüggésben van a földművelés fejlődésével, újabb földek művelés alá vételével a gyéren lakott vidékeken áttelepítés útján, az ország iparosításával, többek között a helyiipar fejlesztésével és a mezőgazdaság belterjességének fokozásával.

A pártnak a mezőgazdaság terén folytatott politikája abból indul ki, hogy a falu fejlődésében két tendencia érvényesül: kapitalista és szocialista tendencia. Ezért azok a gyakorlati intézkedések, amelyek a párt által a mezőgazdasági termelőerők általános fejlesztése terén követett vonal megvalósítását szolgálják, arra irányulnak, hogy szakadatlanul erősödjenek és fejlődjenek a falvakban a gazdaság szocialista formái.

A konferencia megállapítja, hogy a falvakban nő a szövetkezetek szerepe, fokozódik a jelentőségük, s elsősorban fejlődnek a mezőgazdasági szövetkezetek.

Meg kell állapítanunk azt is, hogy eredményeket értünk el a kollektív gazdaságok fejlesztése terén, mind számuk növekedése, mindpedig gazdasági megerősödésük terén. A szovjet gazdaságok az utóbbi időben olyan mértékben fejlődtek, hogy általában deficitmentesekké váltak, ami hozzájárult ahhoz, hogy a nagyüzemi szocialista mezőgazdasági termelés e csíráinak szerepe a mezőgazdasági technika és a földművelés fejlesztése terén megnövekedjen.

Minden mezőgazdasági intézkedésnek a munkásság és a parasztság zöme — a szegény- és középparasztok közötti szövetség további erősítésének szükségességéből kell kiindulnia. A falut továbbra is ennek a szempontnak megfelelően kell ellátni mezőgazdasági gépekkel és más árukkal, s ugyancsak ennek a szempontnak megfelelően kell megszervezni a mezőgazdasági termékek értékesítésének szervezetét, a mezőgazdasági hitel rendszerét és a szegényparasztrétegek megsegítését (a legkevésbbé tehetős parasztok mentesítése a mezőgazdasági adó alól, külön hitelek a falu legszegényebb részének, közreműködés a földművelés kollektív formáinak fejlesztésénél stb.).

A XV. pártkonferencia megerősíti a XIV. pártkonferencián és a XIV. pártkongresszuson a parasztság tekintetében elfogadott irányvonal helyességét, s egyszersmind a leghatározottabban el-

ítéli az ellenzék arra irányuló kísérleteit, hogy az iparosítás érdekeinek védelmét hozva fel ürügyül, megváltoztassa ezt a parasztpolitikát, és ezzel jóvátehetetlen csapást mérjen a város és a falu közötti összefogásra.

Ha valaki megpróbálja a parasztságot csupán adóalanynak tekinteni, hogy túlságosan nagy adókkal és az eladási árak emelésével több anyagi eszközt teremtsen elő a parasztgazdaságból, ennek szükségszerűen oda kell vezetnie, hogy megáll a falu termelőerőinek fejlődése, csökken a mezőgazdaság árutermelése, felmerül a munkásosztály és a parasztság közötti szövetség felbomlásának veszélye, s ezzel veszélybe kerül a szocialista építés.

Az utóbbi évek félreérthetetlenül megmutatták, hogy a föld nacionalizálásának, s a szovjet hatalom gazdasági és általános politikájának alapján (a szegény- és középparaszti tömegek támogatása, a szövetkezetek fejlesztése, a földrendezés, a hitel, az adópolitika stb.), a népgazdaság általános fellendülésének viszonyai között a parasztság zöme, a szegényparasztság jelentős részét is beleértve, gazdaságilag felemelkedik (csökken a lónélküli és a kevés vetésterülettel rendelkező gazdaságok száma).

A Szovjetunió politikai és gazdasági viszonyai között a parasztság differenciálódásának éppen az a sajátossága, hogy a falu kulákelemeinek fejlődése és a szegényparasztok egy bizonyos részének proletarizálódása mellett a szegényparasztok másik része felemelkedik.

A falvakban a középparasztság, amely gazdaságilag felemelkedő szegényparasztokkal egészül ki, továbbra is a földművelés fő ereje marad.

Mindez megteremti a kedvező feltételeit annak, hogy eredményes gazdasági és politikai munkát fejtsünk ki a falu szegényparasztjai között, s ezek számára lehetővé válik, hogy a középparaszttal szövetségben, a szövetkezetek révén küzdjenek a nyomor és a tönkremenés ellen, s erélyes harcot folytassanak a kulákság kizsákmányoló törekvéseinek korlátozásáért.

Amikor a továbbiakban következetesen ragaszkodunk a mezőgazdasági termelőerők fejlesztésének irányvonalához, s ezzel biztosítjuk az ipar és az egész népgazdaság igen gyors fejlődésének lehetőségét, a parasztságot illetően végzett gyakorlati munka terén feltétlenül olyan politikát kell folytatnunk, amelynek célja az ipari növények termesztésének és az állattenyésztésnek a fejlesztése, a mezőgazdaság gépesítése és belterjesebbé tétele, a mezőgazdasági termékeket feldolgozó iparágak fejlesztése, s a szovhoz- és kolhozépítés ügyének előbbrevitele.

A falvakban a szövetkezetek fejlesztése továbbra is fő fel-

adata a pártnak, mivel a mezőgazdaság továbbfejlődése, a technika és a szervezés magasabb színvonalára emelkedése, a falu bevonása a szocialista építésbe csak úgy érhető el, ha nagyobb arányokban folytatjuk és megjavítjuk a szövetkezeti munkát.

V. Az elmúlt, 1925/26. év eredményei és az 1926/27. év kilátásai

A fentebb ismertetett feladatok és a tartós nehézségek kihatottak az 1925/26. évi gazdasági fejlődésre, és még nagyobb mértékben rányomják bélyegüket az 1926/27-es gazdasági évre.

Az elmúlt esztendő legfőbb eredményeit (az Állami Tervbizottság adatai alapján) a következőkben foglalhatjuk össze:

A mezőgazdaság össztermelése az 1924/25. évi, háború előtti árakon számított 9 031,3 millió rubelről 1925/26-ban 11 124,4 millió rubelre, vagyis 23%-kal nőtt; a mezőgazdaság árutermelése 22,8%-kal növekedett. Ezzel kapcsolatban megemlítendő, hogy az előző évi 313,6 millió puddal szemben 584 millió pud gabonát gyűjtöttünk be.

Az állami ipar termelése az 1924/25. évi, háború előtti rubelben számított 3 761 millió rubelről 1925/26-ban 5 333 millió rubelre nőtt, ami 42%-os növekedést jelent. Az iparon belül a nehézipar különböző ágai gyorsabb ütemben fejlődtek, mint a könnyűipar. Az ipari beruházás az előző évhez képest jelentős növekedést mutat. 1925/26-ban a beruházások együttes összege az 1924/25. évi 385 millió rubellel szemben 778 millió rubelnek felelt meg.

A termelőerők ismertetett fejlődése nyomán tovább javult a munkásosztály anyagi helyzete. Az egy munkásra jutó évi munkabér, amely 1924/25-ben átlag 468 cservonyecrubel volt, 1925/26-ban 571 rubelre emelkedett.

Az állami költségvetés 1925/26-ban 4 milliárd rubelre emelkedett.

Az export (előzetes adatok szerint) 551 millió rubelről 663 millió rubelre nőtt, az import 720 millió rubelről 759 millió rubelre.

Az ország termelőerőinek ez az általános fejlődése azonban lényeges gazdasági nehézségek közepette ment végbe, s ezek legfőbb megnyilvánulásait csak a gazdasági év második felében küzdöttük le.

Az elmúlt évben elért nagy gazdasági eredmények mellett számos kedvezőtlen körülményt is meg kell állapítanunk:

a) az év folyamán a kiskereskedelmi árak körülbelül 10—

11%-kal emelkedtek; emellett a termelés önköltségének valamelyes emelkedése is megállapítható;

b) passzív volt a kereskedelmi mérleg, ami főleg az exporttervek nem kielégítő teljesítésével függ össze;

c) jóval kisebb költségvetési pénztartalékot létesítettünk, mint amekkorát számításba vettünk;

d) a közlekedési költségvetés bevételi részét nem teljesítették kielégítő módon, főleg azért, mert általában növekedett a kevéssé jövedelmező szállítások teherforgalma, s a nem kielégítő teljesítés következtében rendkívül feszültté vált a közlekedés pénzügyi helyzete, ami viszont ismét felvetette a vasúti tarifák felemelésének problémáját;

e) az év végére jelentősen csökkentek a fűtőanyagkészletek, amit az idézett elő, hogy nem teljesítették (97%) a fűtőanyagtermelés tervét, míg a fűtőanyagfelhasználás tervét ténylegesen túllépték (102,4%); nem növekedett eléggé a villamosenergiatermelés, ugyanakkor, amikor a villamosenergia-szükséglet rendkívül nagy mértékben megnövekedett.

Mindezek a hátrányos körülmények jórészt a mult évben annak következtében előállott sajátszerű gazdasági nehézségekkel magyarázhatók, hogy hozzákezdtünk az ország erőforrásaival arányban nem álló beruházási és iparfejlesztési tervek megvalósításához, amelyek egyszersmind meghaladták az importcélokra rendelkezésre álló valutakészleteket, továbbá, hogy a mult év elején a gabonabegyűjtés és a gazdaság finanszírozása érdekében túlzott mértékben vettük igénybe a bankjegykibocsátást. A gazdasági év második felére a tervelőirányzatok pontosabb megállapításával és csökkentésével sikerült ezeket a nehézségeket alapjában véve leküzdeni.

A gazdasági terv fő célkitűzései a hozott intézkedések következtében teljes mértékben megmaradtak, s az egész gazdaság a fejlődés magasabb fokára emelkedett.

Az elmúlt év ismét arról tanúskodik, hogy az ország gazdaságában erősödtek és tovább fejlődtek a szocialista elemek. A termelés és az áruforgalom terén a szocializmus állásai a városokban és a falvakban egyaránt erősödtek.

Az 1926-os megismétlődött jó termés az egész 1926/27. évre terjedően jelentős mértékben meghatározza a gazdasági élet általános jellegét. A mezőgazdaság össztermelése 7%-kal, árutermelése 14,4%-kal növekedett; ezen belül a gabonafélék termelésének növekedése 9,1%, az állattenyésztésé 4,9%, míg az ipari növényeknél 6%-os visszaesés tapasztalható. Az ipari növények

vetésterületének csökkenése az idén nehézségeket támaszt az ipar nyersanyagellátása és az export fejlesztése tekintetében.

Terv szerint az ipari termelésnek az előző évhez képest 17—18%-kal kell növekednie (a nehéziparénak több mint 20%-kal). A beruházások összege 900 millió rubelre, a villamosítással együtt pedig 1 050 millió rubelre emelkedik.

Az ipari termelés ilyen nagyarányú növekedésének és a beruházások tervezett méreteinek biztosítása feltételezi az ipari import részarányának lehető legnagyobb növelését az egész behozatal keretében. Tavaly az ipar szükségleteit szolgáló import az egész behozatal valamivel több mint 60%-ának felelt meg, s ezidén ezt az arányt 80%-ra szándékozunk emelni. Háromszorannyi gépet hozunk be, mint tavaly. A nyersanyagbehozatalt olyan mértékben irányozzuk elő, hogy biztosítsa a termelés fentebb ismertetett növekedését.

Ilyen körülmények között az iparcikkek terén ebben a gazdasági évben is tapasztalható lesz az áruhiány, de semmi okunk sincs arra a feltevésre, hogy növekedni fog.

A mult évtől eltérően csakis hazai gyártású közszükségleti cikkekkel fogjuk ellátni a piacot.

VI. A jelenlegi gazdasági év fő problémái

Az év elejére kialakult gazdasági helyzet szükségessé teszi, hogy a párt és a szovjet szervek különösen nagy figyelmet fordítsanak a következő igen fontos feladatok gyakorlati megoldására:

a) Az ipar és a beruházás

A párt és az állam feladata az ipar irányítása terén ebben a gazdasági évben is az, hogy megragadjon minden lehetőséget az ipari termelés lehető legnagyobb arányú növelésére, az iparcikkekben mutatkozó hiány leküzdése és az egész áruforgalom egészséges alapokra fektetése érdekében. Ennek a feladatnak valóraváltása céljából a belső nyersanyagpiac lehető legmeszszebbmenő szervezett kihasználása mellett — ha a legkisebb lehetőség is van rá — pótlólag még több külföldi nyersanyagot kell behozni a közfogyasztásra dolgozó iparágak teljes foglalkoztatása érdekében. Az ipari termelés új feltételei mellett, amikor ugyanis a legtöbb iparágban csaknem teljes a meglevő berendezés kihasználása, a termelés maximális növelésének feladata az előző évekhez képest jóval bonyolultabbá válik. A ter-

melés bővítésének lehetőségét elsősorban az ipar munkájának javításában kell keresnünk: a műszaki újításokban, a munkaerő felhasználásának jobb megszervezésében, a munka termelékenységének emelésében, az általános költségek csökkentésében, az ipari tőke körforgásának meggyorsításában, az ipar elheverő készleteinek erős csökkentésében stb.

Az ipar észszerűsítésével összefüggő kérdések ilyen határozott felvetését az teszi szükségessé, hogy az észszerűsítés a mi viszonyaink között további forrásokat tár fel a szocialista iparnak a munka fokozottabb termelékenységén és a gyártmányok önköltségének csökkentésén alapuló fejlesztése számára, és ellentétben a tőkés országokkal, biztosítja az egész termelésben foglalkoztatott munkások számának növekedését.

Az ÖK(b)P XV. konferenciája a megfelelő állami és gazdasági szervek legfontosabb feladatának tekinti, hogy javítsák a termelés szervezését és az ipar igazgatását, a lehető legnagyobb mértékben csökkentsék az adminisztrációs, az igazgatási kiadásokat, s ilyenformán a legmesszebbmenő takarékosság útján és minden eszköz mozgósításával elérjék a termelés minél nagyobb növekedését, az önköltség csökkenését és a termelvények minőségének javulását.

Ennek a feladatnak a megvalósítása megköveteli, hogy erélyesen küszöböljük ki a mindmáig előforduló, s a termelést zavaró, a gazdaságilag összefüggő vállalatok munkáját dezorganizáló zökkenőket, amilyenek a megrendelések nem kellő időre történő teljesítése és nem idejében történő kifizetése, a nyersanyag és a félgyártmányok szállításánál előforduló késések, a munkabérek késedelmes kifizetése, a termelési programmok, pénzügyi és hiteltervek nem idejében történő jóváhagyása stb.

Iparunk folytatódó fejlődése és belső erőforrásainak erős igénybevétele valamennyi iparellátó intézmény számára parancsolóan írja elő, hogy a hozzátartozó iparág szükségleteinek gondosabb és figyelmesebb kielégítése érdekében vizsgálja felül munkamódszereit, küszöbölje ki a fölösleges, szükségtelen formaságokat, mert ettől függ száz meg száz vállalat munkája. Ugyanakkor ki kell mondani, hogy az intézmények és vállalatok felelősséggel tartoznak a szerződések betartásáért és a tervfeladatok teljesítéséért, s azokat, amelyek a szerződéseket megszegik vagy a tervfeladatokat nem teljesítik, valóban felelősségre is kell vonni.

A XV. konferencia, amikor megállapítja, hogy gazdaságilag és műszakilag nem dolgozták ki megfelelően a beruházási terveket, hogy nincsenek kellő összhangban az általános gazda-

sági tervvel, hogy nem szervezték meg az építkezések ellenőrzését (ami gyakran az eszközök észszerűtlen felhasználására vezetett), egyszersmind azt a feladatot tűzi az ipari szervek elé, hogy erélyesen harcoljanak ezek ellen a visszásságok ellen. Az ÖK(b)P XV. konferenciája kötelezi a megfelelő állami és gazdasági szerveket, hogy a beruházások és az új ipari építkezések terén biztosítsák legalább 900 millió rubel, a villamosítással együtt pedig legalább 1 milliárd rubel befektetését, és minden szervtől megköveteli a lehető legmesszebbmenő körültekintést az új beruházásokkal kapcsolatos építkezések megindításánál, a tervfegyelem legszigorúbb betartását, és a tervteljesítés ellenőrzésének olyan megszervezését, hogy egyaránt biztosítva legyen az építkezés gazdaságossága és jövedelmezősége, s az építések megállapított méreteinek és határidőinek betartása.

A beruházásnak még nagyobb mértékben, mint az elmúlt évben, túlnyomórészt a nehézipar (a fém-, fűtőanyag- és villamosipar) új berendezéssel való ellátására és átszervezésére kell irányulnia. Többek között megfelelő figyelmet kell fordítani a színesfémek (réz, ón, ólom, alumínium) termelésének fejlesztésére.

A konferencia az állami és gazdasági szervek feladatává teszi a *gépgyártás* erőteljes fejlesztését, s ennél az a megfontolás vezeti, hogy a tőkés országokkal szembeni függőségnek ezen az iparosítás szempontjából döntő fontosságú területen való megszüntetése céljából a lehető legsürgősebben meg kell szerveznünk országunkban a termelési eszközök gyártását. Erre irányuljanak az ipar vezető szerveinek fő erőfeszítései, ide kell irányítani a legkiválóbb műszaki erőket és a legjobb kommunista igazgatókat.

A párt és az állam előtt az ipar terén álló feladatok sikeres megoldása csak abban az esetben lehetséges, ha ezt az óriási arányú építőmunkát a nagy munkástömegek alkotó erejére alapozzuk, s éppen ezért el kell érnünk, hogy a szakszervezetek és a termelési értekezletek sokkal közvetlenebbül vegyenek részt ebben a munkában.

Az ipar új technikai alapokon történő átszervezése természetesen megköveteli, hogy minden eddiginél nagyobb mértékben mozgósítsuk országunk minden műszakilag képzett dolgozóját, és hogy figyelmesen foglalkozzunk a szakemberekkel, akik odaadóan segítik a munkásosztályt a szocializmus építésének nagyszabású munkájában. Gondolnunk kell arra, hogy a proletárdiktatúra rendkívül kevés műszaki és más értelmiségi dolgozót örökölt a kulturális tekintetben elmaradott forradalom előtti Oroszországtól, s éppen ezért az államnak amellett, hogy gondoskod-

nia kell a műszaki ismeretek terjesztéséről, új műszaki káderek nek a munkások és parasztok soraiból való kialakításáról, gondosan és célszerűen fel kell használnia a meglevő erőket.

A konferencia felhívja a pártszervezetek, a szakszervezeti és a gazdasági szervek figyelmét arra is, hogy emelni kell a szakemberek képzettségének színvonalát, és hogy az üzemeket az igazgatási szervekből való áthelyezés útján tapasztalt szakemberekkel kell megerősíteni, akiknek számára az üzemben végzett munkájukhoz meg kell teremteni a szükséges feltételeket.

A XV. konferencia, ugyanakkor, amikor rámutat a helyiiparnak az ország gazdaságában betöltött fontos szerepére és a helyiipar fejlesztése terén elért komoly eredményekre, egyszersmind szükségesnek tartja, hogy az LNT és más központi szervek megfelelő figyelmet fordítsanak a helyiiparra, s a hitel- és importtervek, továbbá a helyiipar nyersanyagokkal és egyéb anyagokkal való ellátására vonatkozó tervek kidolgozásánál vegyék figyelembe szükségleteit.

b) Az árprobléma és az áruforgalom

A párt politikája az új viszonyok, az iparosítás viszonyai között is az ipari árak további leszállításának szükségességéből indul ki. A városi és falusi tömegek érdekeinek csakis ez az irányvonal, az árleszállítás irányvonala felel meg. Annál fontosabb tehát, hogy leküzdjük a mult év folyamán az árak terén kialakult egészségtelen jelenségeket, amelyek elsősorban az iparcikkek kiskereskedelmi árának emelkedésében nyilvánultak meg. A kiskereskedelmi árak emelkedésének oka először, az áruéhség, ami lehetővé tette, hogy a kereskedelmi szervezetek túlzottan emeljék az árréseket és túlzott haszonnal dolgozzanak, másodszor, az áruelosztó hálózat mértéktelenül nagy általános költsége és észszerűtlen szervezete. Az iparcikkek kiskereskedelmi árindexe 1926 május 1-én érte el a legmagasabb fokot, amikor az 1925 május 1-i 2,25-tel szemben 2,71 volt. A kiskereskedelmi árak leszállítását célzó intézkedések hatására ez az index május 1-től bizonyos csökkenést mutat, s október 1-én 2,64-nek felelt meg. Az árak ilyen arányú csökkenése semmi körülmények között sem tekinthető elégségesnek. A nagy- és kiskereskedelmi árak között fennálló „olló" nyílása még mindig rendkívül széles. Az, hogy komoly sikereket érjünk el az iparcikkek kiskereskedelmi árának további leszállítása terén, márcsak azért is nagy jelentőségre tesz szert, mert a gabonaárak jóval alacsonyabbak a mult évi áraknál.

A konferencia szükségesnek tartja, hogy továbbra is minden erővel folytassuk a párt által a kiskereskedelmi árak leszállításáért indított kampányt, s vonjuk be abba a szövetkezetekbe tömörült lakosság — a munkások és parasztok nagy tömegeit.

A termelés önköltségének a mult évben tapasztalt részleges emelkedése parancsolóan írja elő, hogy határozott intézkedéseket tegyünk az önköltség csökkentése érdekében.

A konferencia szükségesnek tartja, hogy még ebben az évben olyan mértékben csökkentsük az ipari termelés önköltségét, amely az eladási árak csökkentését is lehetővé teszi.

Mélységesen hibásak az ellenzékhez tartozó több ellenzéki elvtárs javaslatai, amelyek szerint az ország iparosításának meggyorsításához szükséges további anyagi eszközök forrásaként fel kell emelni az iparcikkek termelői árát. Az ÖK(b)P XV. Összszövetségi Konferenciája a leghatározottabban elveti ezeket a javaslatokat. Ha az iparosítást az eladási árak emelésének módszerével próbálnánk megvalósítani, az azt jelentené, hogy iparunkat elszigetelten, a népgazdaság többi ágától elszakítva fejlesztenénk, hogy korlátoznánk az ipari termékek felvevőpiacának bővülését, előmozdítanánk a kiskereskedelmi árak további emelkedését, és ezzel leszállítanánk a reálbérek színvonalát, szembeállítanánk a falut a várossal, fokoznánk a falu differenciálódását, s az iparcikkek csak a tehetősebb falusi rétegek számára lennének hozzáférhetők, létrehoznánk az infláció előfeltételeit, és végeredményben meghiúsítanánk magát az iparosítást. A termelői árak emelése olyan körülmények között, amikor az állami ipar ténylegesen monopolhelyzetben van, különösen veszélyes, mivel az állami ipar technikája terén elkerülhetetlenül tespedésre, s az egész gazdasági apparátusban a bürokrácia fokozódására vezet.

Az árakkal kapcsolatban a párt és a szovjet állam előtt álló feladatok megkövetelik, hogy különösen nagy figyelmet fordítsunk az áruelosztó hálózat szervezésével és szabályozásával összefüggő kérdésekre.

A konferencia megelégedéssel állapítja meg, hogy az állami kereskedelem és a szövetkezetek eredményesen munkálkodtak az ország áruforgalmának kézbevétele tekintetében, és kimondja, hogy a XIV. pártkonferencia határozatai alapján az áruforgalom terén továbbra is minden lehető módon erősíteni kell a szövetkezetek és az állami kereskedelem uralkodó helyzetét. Ugyanakkor a konferencia megállapítja, hogy az állami és szövetkezeti áruelosztóhálózat megjavításáért és olcsóbbátételéért folytatott harcban elért eredmények nem kielégítők.

A legszigorúbb takarékoskodás a kereskedelmi szervezetekben, kíméletlen harc az általános költségek csökkentéséért, az apparátusok csökkentése, a rossz gazdálkodás, a lazaságok, a bürokrácia megszüntetése a kereskedelmi apparátusokban, a hitelfegyelem erősítése — továbbra is azok a feladatok, amelyek megoldására a pártnak, a munkásosztálynak és a parasztságnak fokozott figyelmet kell fordítania.

A szövetkezetek, amelyek a kiskereskedelmi forgalomnak több mint 40%-át (az állami kiskereskedelemmel együtt pedig több mint 60%-át) tartják kezükben, bizonyítsák be tettekkel a kisfogyasztóknak — a munkásoknak és parasztoknak — fölényüket a magántőkés kereskedelemmel szemben, bizonyítsák be, hogy olcsóbbak, gazdaságosabbak és jobban megfelelnek a fogyasztótömegek érdekeinek. Ezért a szövetkezeti kereskedelem megjavításával kapcsolatos kérdések túllépik a szűkkörű gazdasági feladatok kereteit, és óriási politikai jelentőségre tesznek szert.

A népgazdaság társadalmasított szektorának említett növekedése mellett még mindig jelentős szerepe van, különösen az áruforgalom terén, a magántőkének. Éppen ezért a pártnak és az államnak igen komoly figyelmet kell fordítania a magántőke elleni harc kérdéseire.

A magántőke állami szabályozása terén elért bizonyos eredmények (gazdasági szabályozás a szállítást illetően, csak szigorúan meghatározott feltételek alapján történő ellátás iparcikkekkel, csak szigorúan korlátozott tevékenységi terület engedélyezése a magántőke számára stb.) arról tanúskodnak, hogy abban az esetben, ha jobban szervezzük meg a magántőke tevékenységének nyilvántartását, a jelenleginél nagyobb mértékben vethetjük alá állami szabályozásnak.

A konferencia külön hangsúlyozza, hogy ezidőszerint szembetűnően elégtelen a magántőke méreteinek és tevékenységi területének nyilvántartása. A nyilvántartás hiánya okozta a magántőkés felhalmozást illetően az eltúlozott számításokat egyes gazdasági ágakban. A magántőke nyilvántartásának hiánya, ugyanakkor, amikor ez a tőke rugalmas abban az értelemben, hogy könnyen megy át az egyik tevékenységi területről a másikra, megnehezíti a párt adópolitikájának, a jövedelem szerinti progresszív megadóztatáson alapuló adópolitikának a megvalósítását, s a magántőkés felhalmozásnak ezen az úton történő korlátozását. Ugyancsak a nyilvántartás hiánya lehetővé tette egyes magántőkés csoportoknak (a valutapiaccal kapcsolatban álló csoportoknak stb.), hogy kibújjanak a megadóztatás alól.

A konferencia külön felhívja a figyelmet arra, hogy gondos ellenőrzést kell létesíteni a magántőkének a háziiparral összefüggő tevékenysége fölött, a háziiparosok és kisiparosok magántőkés kizsákmányolása elleni harc céljából.

A konferencia helyesli a pártnak és az államnak a magántőkés haszon fokozott megadóztatását célzó intézkedéseit, és szükségesnek tartja olyan rendszabályok életbeléptetését, amelyek biztosítják, először, a magántőke tevékenységének megfelelő nyilvántartását, másodszor, a magántőke tevékenykedésének összpontosítását azokban a népgazdasági ágakban, amelyek a legnagyobb mértékben teszik lehetővé tevékenységének szabályozását, hasznának nyilvántartását és megadóztatását.

c) A külkereskedelem

Az iparosítás a fejlődés jelenlegi szakaszában minél több ipari felszerelés behozatalát teszi szükségessé, a felszerelés-behozatal növelésének lehetősége pedig a kivitel fejlesztésétől és a behozatalnak a Szovjetunión belül előállítható áruktól való mentesítésétől függ.

A külkereskedelem fejlődése és a hazai termelés fejlődése között mutatkozó aránytalanság teljes nagyságában veti fel az export lehető legnagyobb mértékű növelésének feladatát. A konferencia ebből a megfontolásból kiindulva feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a megfelelő mezőgazdasági és iparágak fejlődésének fokozott támogatása útján megteremtsük a népgazdaság szilárd exportalapját. Különösen nagy figyelmet kell fordítani a gabonaraktárak és hűtőházak hálózatának fejlesztésére, a mezőgazdasági exporttermékek elsődleges feldolgozására és szabványosítására, továbbá a szállítás megfelelő megszervezésére. Ugyancsak a fentebbi megfontolásból kiindulva, a konferencia szükségesnek tartja egy olyan külön alap létrehozását, amelyből kiviteli prémiumot lehet juttatni a legkevésbbé jövedelmező áruk exportálása esetén.

A konferencia ugyanakkor, amikor megállapítja, hogy az elmúlt két esztendő folyamán nem teljesítették a pártnak az aktív külkereskedelmi mérlegre vonatkozó irányelveit, egyszersmind a leghatározottabban hangsúlyozza az export és az import közötti olyan arány szükségességét, amely minden tekintetben biztosítja a kereskedelem fizetési mérlegének megfelelő aktív egyenlegét, és ezáltal lehetővé teszi, hogy valutatartalékokat halmozzunk fel.

A külkereskedelem sikeres fejlődésének elengedhetetlen fel-

tétele a még mindig aránytalanul nagy általános költségek csökkentése, a külkereskedelmi apparátus munkájának megjavítása és olcsóbbá tétele.

A XV. Összszövetségi Pártkonferencia hangsúlyozza, hogy a külkereskedelmi monopóliumnak érintetlenül fenn kell maradnia, mert ez az alapvető előfeltétele a tőkés országokkal való gazdasági kapcsolataink olyan alakulásának és a külkereskedelem olyanirányú fejlődésének, amely minden tekintetben megfelel a szocialista építés fő feladatainak.

d) Munkaügyi kérdések

A párt egyik legfőbb feladata az, hogy javítsa a munkásosztály anyagi helyzetét, s a népgazdaság fejlődésének és elért eredményeinek megfelelően emelje a munkásosztály életszínvonalát.

A legutóbbi éveket a foglalkoztatott munkások számának rohamos növekedése, a nominális bér és a reálbér emelkedése s a munkafeltételek javulása jellemzi. Ezzel szoros kapcsolatban a bérmunkából élők jövedelmének részaránya az általános nemzeti jövedelemben évről évre rendszeresen nőtt, s 1925/26-ban (az Állami Tervbizottság adatai szerint) az 1923/24. évi 23,2%-kal és az 1913. évi 22%-kal szemben — 29,2% volt.

Az elmúlt év folyamán a nagyipari munkások száma 439 000-rel nőtt.

Az egy napra számított reálbér 11,7%-kal emelkedett.

A XV. Összszövetségi Pártkonferencia teljes egészében helyesli a KB arra vonatkozóan elfogadott határozatait, hogy ebben az évben az elmaradott termelési ágakban, és a különösen keveset kereső munkáscsoportokat illetően fel kell emelni a munkabéreket, s ilyenformán egy további lépést kell tenni a dolgozók különböző kategóriáinak bérezése terén mutatkozó nem normális különbségek megszüntetése felé.

A konferencia megállapítja, hogy az elmúlt évben több egészségtelen jelenség volt tapasztalható, amelyek elsősorban abban nyilvánultak meg, hogy meglassúbbodott a munka termelékenységének emelkedése és romlott a munka minősége, mégpedig annak következtében, hogy nagyszámú, szakmailag kevéssé képzett munkás került be újonnan a termelésbe, a munkaerőt észszerűtlenül használták fel és részben lazult a munkafegyelem (lógások stb.). A lógások ugrásszerűen megnövekedett százaléka szükségessé teszi, hogy a termelés zavartalan folytatása érdekében jóval több munkást tartsanak a kelleténél (a várható

mulasztások esetére), ami tetemesen megdrágítja a termelést. Erélyes harcot kell folytatni mindeme egészségtelen jelenségek ellen. Az adminisztratív-technikai rendszabályok mellett óriási jelentőségük van ezen a téren a termelési értekezleteknek. A munkástömegek aktív részvétele nélkül a munkafegyelem erősítéséért folyó harc nem járhat teljes sikerrel, ugyanúgy, ahogy a szocialista építés egyéb feladatai sem oldhatók meg sikeresen, és a szocialista építés útján felmerült nehézségek sem küzdhetők le a munkástömegek messzemenő részvétele nélkül. Az ország iparosításának feladata csak abban az esetben oldható meg sikeresen, ha a munkástömegek egyaránt világosan számot vetnek az ipar bővítése terén a munkásosztály előtt álló feladatokkal, és az egész népgazdaság építése során felmerülő nehézségekkel.

A gazdasági, szakmai és pártszervezeteknek mindent el kell követniök a termelési értekezletek munkájának megjavítása és annak érdekében, hogy mielőbb megvalósítsák a termelési értekezleteknek a termelés jobbá, észszerűbbé tételét célzó útmutatásait és határozatait.

Az iparosítás gyakorlati megvalósítása sürgetően veti fel azt a feladatot, hogy javítani kell a meglevő szakmunkások műszaki felkészültségét, és új szakmunkásokat kell nevelni, s hogy emelni kell a munkástömegek általános kulturális színvonalát. Ezzel kapcsolatban meg kell javítanunk az üzemi iskolák munkáját, bővítenünk kell az esti tanfolyamok hálózatát, és hozzáférhetőbbé kell tennünk az egyes szakmák egyéni és csoportos elsajátítását. Nagyon komoly figyelmet kell fordítani a műszaki szakoktatásra és az iparral való minél szorosabb egybekapcsolására.

A *lakáskérdés* a munkások mindennapi életének egyik legégetőbb kérdésévé vált, amelynek érdemleges megoldása nélkül hovatovább lehetetlen javítani a munkások helyzetén, nem is szólva arról, hogy a fokozódó lakásválság a legnagyobb mértékben akadályozza az ipar további fejlődését. A XV. pártkonferencia elsőrendű fontosságot tulajdonít a munkáslakásépítés ügyének, amelynek megvalósítása több évet igényel, s ugyanakkor, amikor teljes egészében helyesli a KB és a KEB júliusi plénumának a lakáskérdést illetően hozott gyakorlati határozatait, egyszersmind szükségesnek tartja, hogy gyorsabban valósítsák meg ezeket a határozatokat, és különösen nagy figyelmet fordítsanak arra, hogy ideiében folyósítsák a hiteleket a lakásépítésre, s hogy fokozottabban ellenőrizzék e hitelek helyes felhasználását.

A XV. Összszövetségi Konferencia megállapítja, hogy bár az ipar fejlődik és a mult évben több mint 400 000 új munkást vontunk be az állami iparba, jelentős számú munkanélküli van.

Az újabb munkanélküliek fő forrása a falu, ahonnan azok, akik a mezőgazdaságban nem találnak foglalkozást, a városokba vándorolnak. Jelentősen növelik a munkanélküliek számát azok is, akiket a gazdasági és államszervek személyzetének csökkentése során bocsátanak el.

Az elsősorban a falu túlnépesedésével összefüggő munkanélküliség elkerülhetetlenül huzamos jellegű lesz. Megszüntetésének legfontosabb útja, először, munkaerőszükségletet növelő intézkedések magában a mezőgazdaságban (a szegényparasztság segítése, a sok munkát igénylő növények fokozottabb termesztése, a mezőgazdaság belterjességének növelése, a mezőgazdaság kollektivizálása, az áttelepítés stb.), másodszor, az ipar fejlesztése. Ezzel egyidejűleg haladéktalanul gondoskodni kell újabb közmunkák indításáról, a munkanélküli segély, a munkásfelvétel és a munkáselbocsátás rendezéséről, valamint munkaközvetítők felállításáról.

A SZAKSZERVEZETI MUNKA EREDMÉNYEI ÉS A SZAKSZERVEZETEK SORONLEVŐ FELADATAI

Bevezetés

A gazdasági és politikai helyzetet az jellemzi, hogy gyors ütemben fejlődnek általában az ország termelőerői, és különösen gyorsan fejlődik az állami ipar. Ugyanakkor ezt a fejlődést a társadalmi ellentétek növekedése és — a jelenlegi időszakban — a belső osztályharc bizonyos élesedése kíséri, a proletariátus gazdasági és politikai pozíciói egyidejű viszonylagos erősödése mellett. A proletariátussal szemben nyiltan ellenséges beállítottságú osztályok és csoportok (a burzsoázia, a kulákság) növekvő gazdasági és politikai aktivitása, továbbá a növekvő aktivitás a városi és falusi kispolgárságnál, amelynek szüksége van a proletariátus vezetésére, és amely elkerülhetetlenül ingadozik — megköveteli, hogy összefogjuk, egybeforrasszuk, megszervezzük a fejlődő proletariátus erőit. Az ipari proletariátusnak, a szovjet társadalom vezető osztályának továbbra is minden lehető módon erősítenie kell pozícióját, befolyását, szerepét. A szakszervezetek, amelyek összetételüket tekintve a munkásság tisztán osztályalapon történő egyesülésének legátfogóbb formáját jelentik, jelenleg óriási feladatok előtt állnak. Különösen nagy nyoma-

tékkal kerül napirendre a munkásosztály új rétegeinek kommunista (általános politikai, kulturális, szakmai) nevelése, a proletariátus általános aktivitásának növelése mind az ország politikai életében, mind a gazdasági, a szocialista építés terén, a proletariátus anyagi életszínvonalának emelése a munka termelékenységének emelkedésével kapcsolatban, további nagy proletártömegek bevonása a bürokrácia és az államapparátus bürokratikus kinövései elleni harcba.

Gazdasági életünk fordulópontja, amely a helyreállításról az újjászervezésre való átmenettel és ennek az átmenetnek különösen nagy nehézségeivel függ össze, rendkívül megfeszített munkát követel a szakszervezetektől a tömegek átfogó felvilágosítása, az egész osztály közös feladatai iránti érdeklődésük fokozása és a munkástömegeknek a szocialista építésbe való nagyobbarányú bevonása érdekében, annak minden területén (a szovjetek, a gazdasági szervek, a szövetkezetek stb.).

A szakszervezetek proletariátusunk fejlődéséből következő növekedésének a proletárdiktatúra és a szocialista építés erősítését előmozdító hatalmas tényezővé kell válnia.

Ezzel egyidejűleg a Szovjetunió szakszervezeteire a tőkés támadások tüzében a szakszervezeti mozgalom nemzetközi egységéért folytatott harc kibontakozásával kapcsolatban az a feladat vár, hogy még erőteljesebben munkálkodjanak a nemzetközi proletárharc frontján. A szovjet szakszervezetek ezen a téren tapasztalható növekvő befolyásának még szorosabbra kell fűznie a harcoló proletariátus nagy tömegei között a nemzetközi szolidaritás szálait, elő kell mozdítania a tőkés országok proletárjai és a Szovjetunió proletárjai közötti testvéri kapcsolat ügyét, s ezzel elő kell segítenie a dolgozóknak a tőke igája alóli világméretekben történő felszabadulásáért, a nemzetközi forradalom győzelméért folyó harcot.

A szakszervezetek helyzete

A szovjet gazdaság fejlődése, az elmúlt év számos gazdasági nehézsége ellenére, szakadatlanul folytatódott. A szovjet gazdaság fejlődésével együtt, valamennyi termelési ágban tovább gyarapodott a proletariátus, és tovább nőtt a szakszervezeti tagok száma:

1925 április 1	6 950 400
1926 április 1	8 768 200

A növekedés 26,2%.

A szakszervezetek, számbeli növekedésük mellett, a proletárdemokrácia kibontakozása alapján egyre hatékonyabb munkát végeztek, bővült a szakszervezeti csoportok hálózata, újabb tízezer meg tízezer munkásnak a proletár társadalmi munkába való bevonása útján nagyobb lett és megújult a szakszervezeti aktíva, s mindez gyakorlatilag igazolta a XIV. pártkongresszus irányelveinek helyességét.

Ugyanigy, jelentősen megjavult a szakszervezetek egész pénzügyi politikája is: megszilárdultak a pénzügyek, több segélyt biztosítottak a munkanélküliek számára, többet fordítottak kultúrmunkára, javult a pénzügyi számvitel, a felsőbb szervek részéről fokozódott az ellenőrzés, a revíziós bizottságok ugyancsak fokozottabb tevékenységet fejtettek ki, jóval ritkábban fordultak elő sikkasztások.

Meg kell azonban állapítani, hogy a szakszervezetek munkájában, a valamennyi munkaterületükön elért kétségbevonhatatlan sikerek és a „gazdasági" elhajlás csökevényes formáinak kiküszöbölése mellett számos komoly fogyatékosság és elhajlás tapasztalható, amelyek akadályozhatják a XIV. pártkongresszus határozatainak további megvalósítását. Ezeket a fogyatékosságokat és elhajlásokat egyszersmindenkorra és határozottan ki kell küszöbölni.

Az általános tömegmunka jelentős megjavulása és az alsóbb meg a felsőbb szakszervezeti szervek közötti eleven kapcsolat ellenére, a szakszervezetek munkájában még mindig megfigyelhetők a következő fogyatékosságok:

1. Nem teljesítik eléggé közvetlen kötelességeiket, azaz nem foglalkoznak eléggé a munkások és munkásnők gazdasági és mindennapi szükségleteivel, a munkások és munkásnők érdekeinek védelmével, nem fordítanak kellő figyelmet a mindennapi aprómunkára, a munkások és munkásnők kisebb szociális és gazdasági szükségleteire és igényeire, nem védik eléggé erélyesen az állami és gazdasági szervek előtt a munkások igazságos es jogos követeléseit, vontatottság, sőt időnként bürokrácia tapasztalható ezek teljesítése során.

2. Még korántsem kielégítő a konkrét kapcsolat egyrészt a KB meg a szakszervezetek kormányzósági és kerületi osztályai, másrészt ez utóbbiak és a vállalatok, továbbá az üzemi bizottságok vezetői és a munkástömegek, az üzemek között, ami arról tanúskodik, hogy jelentős túlsúlyban vannak az íróasztal mellőli vezetés módszerei, s az ilyen vezetés mindig arra vezet, hogy, egyfelől a vezetett és a vezető nem érti meg egymást, a vezetés formálissá válik, másfelől elégedetlenség és bizalmatlanság kap

lábra. Ez az egyik oka annak, hogy ismételten előfordultak olyan esetek, amikor megsértették a szakszervezeti fegyelmet, konfliktusokra került sor, és a szakszervezetek „tudomása nélkül" sztrájkok törtek ki. A fogyatékosságokról szólva arra is rá kell mutatni, hogy a felsőbb szakszervezeti szervek vezetői és képviselői rendkívül ritkán látogatnak el az üzemekbe.

3. Számos kerületben nem frissítik fel eléggé az ü. b.-k fizetett választott funkcionáriusait (az elnököket, titkárokat, elnökségi tagokat), az ilyen tisztségekre, akárcsak a szakszervezetek felsőbb szerveibe (kormányzósági osztály, kormányzósági szakszervezeti tanács, KB) nem vonnak be kellő mértékben pártonkívüli munkásokat, ami azzal fenyeget, hogy a funkcionáriusoknak ez a rétege elkülönül és elszakad a tömegektől.

4. Nem foglalkoznak eléggé a fiatal aktíva nevelésével, s ez az oka a fiatalok közötti fegyelmezetlenségnek, az állhatatlanságnak és annak, hogy nem tudják biztosítani a szakszervezetek befolyását a tömegekre.

5. Hiányosságok tapasztalhatók a tömegmunka, többek között a taggyűlések és a küldöttgyűlések megszervezése terén; ezek napirendjét túlzsúfolják elvont, a munkásokat nem érdeklő kérdésekkel, melyek között elsikkadnak, nem kapnak megfelelő helyet és megvilágítást a munkások szempontjából igen fontos gazdasági és szociális kérdések; továbbá, nem teljesítik és nem világítják meg kellő időben a munkások előtt a taggyűlések határozatait; a munkások csalódnak a taggyűlésekben, untatják őket a taggyűlések, nem veszik komolyan a taggyűléseket.

6. Teljességgel elégtelen a szakszervezetek kapcsolata a szovjetekkel és szerveikkel, a szövetkezetekkel stb., és egyáltalán nem vesznek részt kellő mértékben ezek munkájában. Különösen nem rendjénvaló ez most, amikor a szovjetek, a szakszervezetek stb. felélénkítése, munkájuk fejlesztése van soron, ami azt követeli, hogy minél jobban fokozzuk a munkások szervezett részvételét a szovjet és szövetkezeti építőmunka valamennyi ágában.

7. A szakszervezeti munka fogyatékosságaihoz kell sorolni a legutóbbi ü. b.-választások nyomán feltárult fogyatékosságokat is. A legutóbbi ü. b.-választások ugyanis azt mutatják, hogy, jóllehet az aktív szakszervezeti munkába és a választott szakszervezeti szervekbe bevont nőmunkások száma általában feltétlenül nőtt, a nők százaléka az általános emelkedés mellett a nagyipari központok egyes üzemi bizottságaiban valamelyest visszaesett. A szakszervezeteknek, anélkül, hogy a normális demokrácia elvét megsértenék, a szakszervezeti szervek válasz-

tása során erőteljesebb felvilágosító munkát kell végezniök tagjaik között annak megmagyarázása érdekében, hogy nőmunkásokat is ki kell emelni valamennyi szakszervezeti, gazdasági és szovjet tisztségre, s erélyesen síkra kell szállniok a választásokon amellett, hogy nőmunkásokat is jelöljenek.

A szakszervezeti munka minden területén nagyobb figyelmet kell fordítani az üzemi munkásnők között végzett munka fokozására — a KB és az ÖKSzT legutóbbi útmutatásainak megfelelően, amelyek pontosan meghatározzák, hogy milyen munkát kell végeznie a nők között a pártnak és milyet a szakszervezeteknek. A munkásnők közötti szakszervezeti munkának teljes egészében a helyi üzemi bizottságokra , hárítása arra fog vezetni, hogy a szakszervezetek jobban képviselik majd a munkásnők érdekeit, többet tesznek majd szükségleteik kielégítése érdekében (munkavédelem, a szakképzettség emelése stb.), s egyszersmind a munkásnőket is fokozottabban fogja érdekelni a szakszervezeti munka.

8. A kollektív szerződések megvitatása a küldöttgyűléseken és a taggyűléseken kétségtelenül jó eredményekkel járt, mert a megvitatás nyomán a munkások egészen tisztán látják a kollektív szerződésből következő jogaikat és kötelezettségeiket, s világosabb elképzelésük van üzemük gazdasági helyzetéről és termelési feladatairól. A kollektív szerződésnek a taggyűléseken való előzetes megvitatását, s a tárgyalások menetével és végleges eredményükkel foglalkozó beszámolókat mindenütt be kell vezetni. A jó eredmények kiemelésével egyidejűleg meg kell állapítani, hogy a kollektív szerződések megkötése terén huzavonák tapasztalhatók, ami elégedetlenséget kelt a munkások között. Az ilyen huzavonák kiküszöbölése céljából meg kell bízni az ÖKSzT-t, az LNT-t és a Munkaügyi Népbiztosságot, hogy adjanak megfelelő utasításokat az alsóbb szerveknek és intézményeknek.

A takarékosság

A proletariátus, olyan mértékben, ahogy politikai és kulturális fejlődése előrehalad, egyre érzékenyebben reagál a forradalmi jog minden megsértésére és a szovjet hatalom politikájának egyes adminisztratív tisztviselők részéről történő meghamisítására, s ez a fejlődés, ugyanakkor, amikor alapul szolgál ahhoz, hogy az egész proletariátus tudatos részvételével tovább emelkedjék a munka termelékenysége, és további sikereket érjünk el a szocialista építés terén, egyszersmind azt a köve-

telményt támasztja az adminisztratív tisztviselőkkel és a gazdasági vezetőkkel szemben, hogy figyelmesen foglalkozzanak a munkásokkal, gondosan és pontosan hajtsák végre a szovjetmunka, többek között a gazdasági munka valamennyi területén a szovjet állam politikáját, s tartsák tiszteletben a törvényeket és a munkások jogait.

A takarékosság, ami a szocialista felhalmozásnak, az önköltségcsökkentésnek és az általános árleszállításnak elengedhetetlen feltétele, már hozott bizonyos, bár egyelőre szerény eredményeket, és kétségtelen, hogy ezen a téren évről évre egyre nagyobb sikereket érünk majd el, s ez egyben előfeltétele is annak, hogy tovább javuljon a munkások gazdasági helyzete.

Eszerint a takarékosság célja a munkások és munkásnők októberi vívmányainak megszilárdítása és továbbfejlesztése, s csak akkor folyhat sikeresen, ha maguk a nagy munkástömegek teljes odaadással és aktivitással bekapcsolódnak a takarékossági mozgalomba, ha harcolunk az állam- és gazdasági apparátus hiányosságai ellen, tökéletesítjük a termelés igazgatásának rendszerét, és jobban szervezzük meg magát a termelést, messzemenően csökkentjük az improduktív kiadásokat, s a munkások jogainak és érdekeinek hatékony védelmével egyidejűleg biztosítjuk a munkafegyelem javulását.

Ezért semmiképpen sem tűrhető tovább egyes gazdasági szerveknek az a nyilvánvalóan helytelen, a takarékosság elvét megcsúfoló eljárása, hogy a takarékosságot nem a termelési folyamatok észszerűsítése és az általános költségek csökkentése útján akarják biztosítani, hanem olyanformán, hogy semmibeveszik a munkások legelemibb szükségleteit és érdekeit, a normák és a bérezések nem alkalmas időben történő gyakori felülvizsgálásával, az irodai személyzet kicsinyes, akadékoskodó közbeavatkozásaival zaklatják a munkásokat, sőt néha nyiltan megsértik a kollektív szerződéseket és a Munka Törvénykönyvét. A pártnak és a szakszervezeteknek a legerélyesebb harcot kell indítaniok minden olyan esetben, amikor a gazdasági szervek vagy egyes adminisztratív tisztviselők bürokratikus módon meghamisítják a párt és a szovjet hatalom politikáját.

Ugyanakkor a szakszervezetek mindennapi feladata, hogy tervszerűen és fáradhatatlanul munkálkodjanak a szakszervezeti és a munkafegyelem erősítésén, és erélyes harcot folytassanak azok ellen az anarchikus módszerek ellen, amelyeket egyes munkáscsoportok alkalmaznak gazdasági és a mindennapi élettel összefüggő kérdések megoldása céljából („amerikázás", szakszervezeti engedély nélküli sztrájkok stb.), anélkül, hogy igé-

nyeik érvényesítésének törvényes és normális módjait kimerítenék.

A szakszervezeteknek továbbá erélyes harcot kell folytatniok a gazdasági szervek bürokratikus kinövései ellen, hathatósan kell védelmezniök a munkások gazdasági és szociális érdekeit, s a legmegbízhatóbb, legöntudatosabb proletárrétegekre támaszkodva nem kevésbbé erélyes harcot kell folytatniok a termelés érdekeinek és a munkafegyelemnek semmibevevése ellen, mert ez meghiúsulással fenyegeti a szocialista építést, a munkásosztály létfontosságú ügyét. A szakszervezetek a proletárközvéleményre támaszkodva indítsanak erélyes harcot a lógás, a lazaságok, és a kötelességek lelkiismeretlen teljesítése ellen. Ne csak támogassák a gazdasági szervek észszerű takarékossági intézkedéseit, hanem kezdeményezzenek is, tegyenek olyan konkrét javaslatokat, amelyek elősegítik, hogy a pártnak a takarékosságról és a termelés észszerűsítéséről szóló jelszavai megvalósuljanak.

A helyes munkaszervezésnek és a szilárd munkafegyelemnek fölöttébb szükséges feltétele, hogy mind az igazgatóság, mind a munkások pontosan tartsák be a munkáról és a termelésről szóló törvényeket, szerződéseket és szabályokat (a Munka Törvénykönyvét, a kollektív szerződéseket, az üzemi szabályzatokat, az egyeztető- és döntőbíróságok rendelkezéseit stb.).

A termelési értekezletek

Az ÖKP XIV. kongresszusa rámutatott a párt és a szakszervezetek előtt arra, hogy „a gyárakban és más nagyüzemekben vagy nagygazdaságokban tartott üzemi értekezletek igen jó alkalmat szolgáltatnak arra, hogy a munkások nagy tömegeit bevonjuk a szovjet gazdaság gyakorlati építésébe, hogy megértessük velük a dolgozók érdekeinek és a szocialista állam gazdasági eredményeinek szoros összefüggését, s hogy új gazdasági és igazgatási káderekét emeljünk ki és neveljünk a munkások közül"[1].

A konferencia azon a véleményen van, hogy a termelési értekezletek szerepének ezt a meghatározását, amelyet a XIV. kongresszuson fogalmaztak meg, az élet teljes mértékben igazolta. Most a termelési értekezleteknek (és konferenciáknak), hozzáértő és szoros szakszervezeti irányítás esetén, különösen kimagasló szerepet kell betölteniök olyan értelemben, hogy széles

[1] Lásd ebben a kiadványban. 255. old. — *Szerk.*

munkásrétegeket vonnak be az ipar szervezésében és az egész szocialista építésben való tudatos részvételbe, megtanítják és rászoktatják a munkásokat a termelés igazgatására, újabb ezer meg ezer proletár adminisztratív tisztviselőt és gazdasági vezetőt emelnek ki, s ezzel megteremtik a bürokratizmus elleni harcnak, s az egész állam- és gazdasági apparátus megjavításának szilárd alapját.

A termelési értekezletek az ellenzék pánikkeltő handabandázása ellenére fejlődnek, és hovatovább egyre alaposabb munkát végeznek. A termelési értekezletek munkájának első szakasza — a leglényegesebb hiányosságok megvitatása és kiküszöbölése — alapjában véve már csaknem lezárult.

A termelési értekezletek munkájában tapasztalt ideiglenes fennakadások azzal magyarázhatók, hogy a gazdasági szervekben bürokratikusan kezelték ezt az ügyet, a gazdasági vezetők és a vállalatvezetőségek egy bizonyos része lebecsülte a termelési értekezleteket, néha pedig féltékenykedve fogadta a munkások javaslatait; egyes szakszervezetek nem vették komolyan a termelési értekezleteket, néha pedig egyenesen nem törődtek velük, nem értették meg, hogy minden erejüket latba kell vetni a termelési értekezletek technikailag kivitelezhető és a termelés szempontjából észszerű javaslatainak megvalósítása érdekében; nem tudták, hogyan kell felhasználni a nyilvánosságot és a proletár demokráciát (a faliujságokat, tudósításokat, a taggyűlési beszámolókat) a bürokrácia elleni harcban; a termelési értekezleteken elhangzott javaslatok sorsát nem tartották eléggé számon, nem ellenőrizték és nem számoltak be róla.

A konferencia a XIV. pártkongresszusnak a termelési értekezletek feladatairól szóló irányelveiből kiindulva leszögezi, hogy a soronlevő feladatok ezidőszerint a következők.

1. A termelési értekezletek munkájának elmélyítése olymódon, hogy általában áttérnek a tervszerű munkára, eleinte azonban csak viszonylag rövid időre szóló munkatervet készítenek, s ugyanakkor nem zárkóznak el az elől, hogy napirendre tűzzék az értekezletek részvevői által felvetett soronkívüli kérdéseket.

2. Áttérés nagyobb jelentőségű általános kérdéseknek, például az egész üzem, az egész vállalat, az egész tröszt stb. munkaszervezésének és termelésének megjavításával összefüggő kérdéseknek megvitatására és kidolgozására, olyanformán, hogy a nagyjelentőségű bonyolult kérdéseket több kisebb részkérdésre bontják, s ezek közül mindegyiket üzemi termelési értekezleteken és külön erre a célra alakított bizottságokban részletekbe menően dolgozzák fel. Az ÖKSzT elnöksége és az egyes szak-

szervezetek központi bizottságai a termelési értekezletek munkájának gondos tanulmányozása alapján dolgozzanak ki általában a termelési értekezleteknek és külön az egyes iparágak termelési értekezleteinek munkamódszereire és munkarendjére vonatkozó mintaútmutatásokat, s tárgyalják meg egy, a termelési értekezletek munkájának irányítására és tapasztalatainak összefoglalására szolgáló külön folyóirat kiadásának kérdését.

3. A szakszervezetek fordítsanak minden eddiginél fokozottabb figyelmet a termelési értekezletek munkájára, javítsák meg a termelési értekezletek gyakorlati irányítását, törekedjenek arra, hogy a termelési értekezleteknek a termelés szempontjából célszerű határozatai mielőbb megvalósuljanak, a gazdasági vezetőkkel együtt tájékoztassák rendszeresen és a lehető legkimerítőbben az értekezleteket határozataik elutasításának, illetve megvalósításuk elhúzódásának okairól. A pártszervezetek adjanak meg minden segítséget a szakszervezeteknek ehhez a munkához.

4. A gazdasági szerveket kötelezni kell, hogy a júliusi körlevél (LNT és OKSzT) alapján fokozott figyelemmel kísérjék a termelési értekezleteket. Az LNT ügyeljen az említett körlevélben foglaltak végrehajtására, gondoskodjék a termelési értekezletek javaslatainak megvizsgálása körüli huzavona és lazaságok kiküszöböléséről, s vonja felelősségre a szóbanforgó utasításokat nem teljesítő és a szovjet államnak ebben a kérdésben követett politikáját meghamisító adminisztratív tisztviselőket és gazdasági vezetőket.

A termelési értekezletek munkájának továbbfejlesztése, a vállalat igazgatásához való közelebb vitelük, s egyszersmind a munkástömegeknek az igazgatási munkával, a vállalatok terveivel, pénzügyeivel, kereskedelmi és operatív apparátusával és a meglevő erőforrások észszerű felhasználásával való minél alaposabb megismerkedése érdekében hasznos lenne, ha egyes vállalatoknál kísérletképpen ideiglenes, az illető vállalat munkásaiból álló ellenőrző bizottságokat létesítenének, az üzemi bizottságok és a termelési értekezletek útján. Az ellenőrző bizottságok feladata az, hogy tüzetesen megismerjék a gyárigazgatóság tevékenységét, munkájának egy meghatározott időszakára vonatkozóan, továbbá a gyárigazgatóság terveit, pénzügyeit, igazgatási módszereit, az apparátus felépítését, a gyárigazgatóság rendelkezésére álló készletek észszerű felhasználását, s minderről a gazdasági vezetőkkel együtt beszámoljanak a termelési értekezleten.

Az ellenőrző bizottságok jogainak és kötelességeinek teljes

felsorolását, összetételüket és megalakításuk módját, továbbá azoknak a vállalatoknak a kijelölését, amelyekben legelőször kell ilyen kísérletet végrehajtani, dolgozza ki, illetve határozza meg az ÖKSzT és az LNT.

A szakszervezetek fejlesszék tovább a termelési értekezletek munkáját, olymódon, hogy gondosabban, hozzáértőbben készítik elő a termelési értekezleteket, s előre kidolgozzák azok napirendjét, figyelembeveszik a termelési értekezletek tapasztalatait, rendszeresen ellenőrzik határozatainak megvalósítását, és kiküszöbölik a termelési értekezleteken megjelölt hiányosságokat.

A szakszervezetek és a gazdaság

Meg kell állapítani, hogy a szakszervezetek nyilvánvalóan nem fordítanak kellő figyelmet az egyes és az egész népgazdaságot érintő gazdasági kérdésekre, nem törődnek eléggé azzal, hogy saját kádereik közül állítsanak jelölteket adminisztratív és gazdasági tisztségekre, s általában nem végeznek kellő munkát ezen a téren. Ugyanakkor azt is meg kell állapítani, hogy a gazdasági szervek számos esetben nem vették figyelembe a szakszervezetek útmutatásait és a gazdasági tisztsegek betöltésére tett javaslataikat. Ezt a helyzetet a lehető legsürgősebben meg kell szüntetni.

Ennek érdekében a párt-, szakszervezeti és gazdasági szervezetek feltétlenül tartsák szem előtt az ÖKP XI. és az ÖKP XIV. kongresszusának határozatait, amelyek szerint a szakszervezeteknek hathatósan részt kell venniök valamennyi tervező és szabályozó szerv munkájában, s gazdasági és adminisztratív funkcionáriusokat kell kiemelniök a munkások közül. Különösen nagy figyelmet kell fordítani a gazdasági tisztségekre állított jelöltek személyében való megegyezésre és ezek jóváhagyására.

A szakszervezetek fordítsanak fokozottabb figyelmet a gazdasági szervek revíziós bizottságainak munkájára, javítsák meg a bizottságokban részt vevő képviselőik összetételét, tartsanak velük minél szorosabb kapcsolatot, hogy mindig pontosan tájékozva legyenek mind saját képviselőik, mind az egész revíziós bizottság munkájáról, s egyszersmind az illető vállalat, tröszt és egész iparág gazdasági tevékenységéről. Ezáltal a szakszervezeti szervek közelebb kerülnek a gazdasághoz, több ismeretre tesznek szert, és lehetővé válik, hogy hathatósabban befolyásolják a termelés szervezését és igazgatását.

A szakszervezetek fokozzák minden lehető módon az újabb munkásrétegeknek a szocialista gazdaság igazgatására való elő-

készítésével és képzésével kapcsolatban rájuk háruló munkát, a legtehetségesebb munkásokat és munkásnőket emeljék ki különböző gazdasági tisztségekre (a termelési értekezletek révén), az állam támogatásával létesítsenek esti üzemi tanulóköröket és tanfolyamokat, vonják be ezekbe messzemenően a munkásifjúságot, szervezzenek vörösigazgatói tanfolyamokat, adjanak ki a termelési kérdésekkel foglalkozó irodalmat stb.

A pártszervezetek támogassák következetesen a szakszervezeteknek a különböző gazdasági tisztségek betöltésére tett érdemleges javaslatait, és a szakszervezetek jelöltjeit.

A konferencia azon a véleményen van, hogy:

a) a termelési értekezletek munkájának továbbfejlesztése;

b) a termelési értekezletek ellenőrzési funkcióinak fokozása;

c) munkások következetes és merész kiemelése valamennyi gazdasági tisztségre;

d) a szakszervezetek rendszeres és tervszerű részvétele a termelés szervezésében ennek a konferenciának a határozatai alapján és az egész párt támogatásával — mindez elengedhetetlen feltétele annak, hogy a szakszervezeteket és az egész munkásosztályt bevonjuk a termelés szervezésébe, s ugyanakkor a legteljesebb mértékben biztosítja a szocialista építés sikerét.

A munkabér

Az ÖKP, a munkásosztály pártja, amely a proletariátus végső felszabadulásáért vívott harcát annak valamennyi megnyilvánulási formájában irányítja, mindig a munkások gazdasági helyzetének minden módon való javítását tekintette, és most is azt tekinti legfontosabb feladatának. A kapitalista rendben, melyben az államhatalom és a termelés minden eszköze a tőkés osztály kezében van, a Kommunista Párt és tagsága, mint a kapitalizmus megszüntetésében érdekelt fél, köteles támogatni a munkásoknak a tőkés munkáltatóval szemben támasztott és a munkások életszínvonalának emelésére irányuló minden követelését. A proletárdiktatúra körülményei között, olyan államban, „amelyben a dolgozó parasztok a munkások vezetésével a szocializmust építik, és erélyesen visszautasítják a tőkések vezetését" *(V. I. Leninnek* a szakszervezetek V. kongresszusához intézett leveléből)[1], a Kommunista Pártot, amely osztálya dik-

[1] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 367. old. — *Szerk.*

tatúrájának megvalósításában és a szocializmus építésében az élcsapat, a vezető szerepét tölti be, rendkívül érdekli a szocialista felhalmozás üteme, amely a szocialista építés üteme is, s amely ugyanakkor meghatározza, hogy milyen ütemben lehetséges a proletariátus anyagi és kulturális színvonalának további emelése.

A Kommunista Pártnak a maga bérpolitikáját az egész munkásosztály érdekében, a munkásosztály végcéljai érdekében, továbbá annak érdekében, hogy biztosítani lehessen a proletariátus anyagi életszínvonalának további szakadatlan javulását, szigorúan össze kell egyeztetnie a szovjet gazdaság közgazdaságtani szempontból vett tényleges helyzetével, a szovjet gazdaság termelőerőinek növekedésével, a szovjet gazdaság erőforrásaival, s ugyanakkor biztosítania kell a szocialista felhalmozás olyan ütemét, amely szükséges ahhoz, hogy az épülő szocializmus győzelmet arasson a létéért és fejlődéséért küzdő (s a Szovjetunió nemzetközi kapitalista környezetében támaszra találó) magántőke fölött.

A konferencia minden tekintetben helyesli a pártnak a szakszervezetek teljes támogatását élvező bérpolitikáját. Különösen helyesli a konferencia az ÖKP Központi Bizottságának áprilisi plénumán elfogadott határozatot, amely elvetette az ellenzéknek a munkabérrel kapcsolatban tett nyilvánvalóan helytelen és káros javaslatait, mert azok az akkori súlyos gazdasági viszonyok között, növekvő áruindex mellett elkerülhetetlenül nagyarányú áremelkedésre, a cservonyec elértéktelenedésére, s ilyenformán gyakorlatilag a reálbér további hanyatlására vezettek volna. Ugyancsak helyesli a konferencia az ÖKP Központi Bizottságának és a Népbiztosok Tanácsának szeptemberi határozatát, amely az általános gazdasági megélénkülés felismerhető körvonalakat öltött perspektívája alapján (a jó termés, a munka termelékenységének emelkedése stb.) béremelést ír elő, helyesli továbbá azt az általános irányvonalat, hogy javítani kell a legalacsonyabban díjazott munkáscsoportok, s általában a munkabérek tekintetében elmaradottabb iparágak dolgozóinak bérét, első és fontos lépésként a dolgozók különböző kategóriáinak bérezésében észlelhető, nyilvánvalóan nemnormális eltérés kiküszöbölése felé. A párt és Központi Bizottsága a szakszervezetek hathatós támogatásával a jövőben is minden erejével azon lesz, hogy az egész gazdaság közgazdaságtani értelemben vett helyzete és a szocialista építés terén elért eredmények alapján s ezekkel szoros összhangban tovább emelje a munkásosztály anyagi és kulturális életszínvonalát, s határozottan elveti a fele-

lőtlen demagógiát és a politikai sarlatánságot ebben a munkásosztály és a Kommunista Párt számára rendkívül fontos kérdésben.

A szövetkezetek

A szakszervezeteknek ugyanakkor, amikor a proletariátus gazdasági, kulturális és szociális viszonyainak minden módon való javítását tekintik feladatuknak, a legnagyobb mértékben érdekük a szövetkezetek egészséges fejlődése, mert a szövetkezetek sikerei nemcsak a szocialista elemeknek a rabló magántőke fölötti győzelmét, hanem a munkások reálbérének közvetlen emelkedését is biztosítják.

A szövetkezetek azonban csak akkor fejlődhetnek eredményesen, ha fejlődik és erősödik a dolgozók körében, s elsősorban a proletárok körében a szövetkezeti közszellem. A szakszervezeteknek aktívabban kell résztvenniök a szövetkezeti munkában, be kell vonniok ebbe a munkába a munkások és munkásnők széles rétegeit, s különösen nagy figyelmet kell fordítaniok arra, hogy támogassák a szövetkezeteket a kiskereskedelmi árak leszállításáért folyó harcban. A szakszervezetek készüljenek fel komolyan a meghatalmazottak gyűléseire, komolyabban válogassák ki a meghatalmazottakat, a legerélyesebb munkásokat és munkásnőket emeljék ki a különböző választott szövetkezeti tisztségekre, kövessék fokozottabb figyelemmel a szövetkezetek munkáját, a munka gyakorlati részletkérdéseit is beleértve, mert a szövetkezeti áru ára és minősége ténylegesen meghatározza a munkások reálbérének színvonalát. A szövetkezeteknek és egész tevékenységüknek a proletár közszellem alapján történő megjavítására irányuló munka legyen a szakszervezetek számára a reálbér emelését és a munkások általános gazdasági és szociális életkörülményeinek javítását tekintve az egyik legfontosabb munkaterület.

A szakszervezetek és a párt

A XIV. kongresszus után a szakszervezetekhez való viszony és a határterületi, területi és kormányzósági pártszervezeteknek a szakszervezetek irányításánál alkalmazott módszerei lényegesen megjavultak; mindamellett számos példát találunk arra, hogy nem hajtják végre kellő eréllyel a XIV. pártkongresszusnak a szakszervezetekről hozott határozatait, nem fordítanak kellő figyelmet a szakszervezetek munkájára, nem folyik felvilágosító

munka a szakszervezetek feladataival kapcsolatban, s ennek következtében a párt alapszervezeteinek magatartása a szakszervezetek tekintetében a korábbihoz képest úgyszólván semmit sem változott.

Az ÖKP határterületi, területi és kormányzósági bizottságai kövessenek el mindent az e téren észlelhető visszásságok megszüntetése érdekében, s tekintsék feladatuknak és érjék el, hogy az irányításuk alatt működő pártszervek (a körzeti, kerületi és városkerületi pártbizottságok s a sejtvezetőségek) feltétlenül hajtsák végre a XIV. kongresszusnak a szakszervezetekről hozott határozatait; érjék ezt el felvilágosító kampány, ezen a téren végzett munkájuk rendszeres figyelemmel kísérése, hibáik kijavítása és a helyes vezetés módszereitől való elhajlásaik kiküszöbölése útján.

Az államszervek és a szakszervezetek

A párt ugyanakkor, amikor megállapítja, hogy a párt, a szakszervezetek és a szovjetek igen sikeresen alkalmazták a kiemelések módszerét, nem érheti be az elért eredményekkel, s nem húnyhat szemet az ezen a téren folyó munka egyes hiányosságai fölött.

Ilyen hiányosságok a következők:

a) állam-, gazdasági és szövetkezeti szerveink egyes vezetői magukra hagyják a kiemelt dolgozókat, nem érdeklődnek munkájuk iránt, s ennek az a következménye, hogy az alacsonyabb beosztású tisztviselők ugyancsak magukra hagyják őket, sőt néha görbe szemmel néznek rájuk; mindez néha oda vezet, hogy a kiemelt funkcionáriusok és funkcionáriusnők abból a munkakörből, amelybe eredetileg kiemelték őket, fokról fokra egyre alacsonyabb beosztásba kerülnek, egészen a legalacsonyabb kisegítő beosztásig;

b) a szovjettisztségekre kiemelt dolgozók igen kis fizetést kapnak, s ez a körülmény akadályozza szakképzett munkások kiemelését szovjetmunkára;

c) a szakszervezetek keveset tesznek annak érdekében, hogy munkásokat felelős szovjet, gazdasági és szövetkezeti tisztségekre emeljenek ki, mondhatni egyáltalán nem törődnek a kiemelt káderek munkájával, és nem nyujtanak nekik morális támogatást munkájukban.

A konferencia szerint a pártszervezetek és a szakszervezeti csoportok soronlevő feladata, mint a bürokrácia elleni harc egyik leghatékonyabb módja, az, hogy minél merészebben és

rendszeresebben munkásokat és munkásnőket emeljenek ki az államapparátus valamennyi szervébe, kísérjék figyelemmel munkájukat, adjanak meg nekik munkájukban minden támogatást, s a legtehetségesebbeket léptessék elő magasabb, felelősebb tisztségekre. A pártra és a szakszervezetekre az a feladat hárul, hogy erélyesen küzdjék le az állam- és gazdasági apparátus begyepesedett bürokrata és a hivatásuknak meg nem felelő elemei részéről a kiemelésekkel szemben megnyilvánuló ellenállást, és lassanként váltsák fel ezeket az elemeket tehetséges, kulturális és politikai szempontból fejlett munkásokkal.

Ennek a feladatnak a teljesítése az egyik leghathatósabb módja annak, hogy az egész államapparátus munkásjellegének biztosítása útján leküzdjük a bürokratizmust. A szakszervezetek fordítsanak az eddiginél több figyelmet a szovjetek munkájára, vegyenek tevékenyebben részt a szovjetek folyó munkájában, mindennapi munkájuk tapasztalatai alapján vessék fel a munkásélet legégetőbb kérdéseit, s ugyanakkor vállaljanak nagyobb szerepet és részt a szovjetválasztási kampányokban.

A konferencia megítélése szerint a falu proletárbefolyásolásának kétségtelen sikere az, hogy a mezőgazdasági munkások — a Mezőgazdasági és Erdőmunkások Országos Szakszervezetének tagjai — jelentősen képviselve vannak a járási és falusi szovjetekben, s az ennek érdekében elkezdett munkát — nagyobb arányokban és tervszerűbben — folytatni kell.

A pártnak és a szakszervezeteknek gondoskodni kell továbbá annak a munkának a folytatásáról, amely a Mezőgazdasági és Erdőmunkások Országos Szakszervezetében kezdődött szakszervezeti aktíva létrehozása céljából. A mezőgazdasági proletároknak a falusi szovjetek és a szövetkezeti szervek újjáválasztása során minden lehető támogatást meg kell adni, hogy ezzel is erősítsük falun a proletárbefolyást.

Tanulmányozni kell a kiemelt káderek gazdasági helyzetét, s a szakszervezetek részvételével gondoskodni kell olyan intézkedésekről, amelyek biztosítják, hogy szakképzett munkásokat is kiemelhessünk szovjet- és társadalmi munkára.

A szakszervezetek és szerveik az egész vonalon kapcsolódjanak be minél szorosabban az MPF ellenőrző és reorganizációs munkájába, az MPF viszont tekintse feladatának, hogy bevonja munkájába a szakszervezeteket, s a szakszervezetek révén a legszélesebb dolgozó tömegeket.

A munkanélküliség

Bár az ipar és a népgazdaság valamennyi ága jelentős mértékben fejlődött, s ennek nyomán növekedett a munkások és alkalmazottak száma (az 1925. évi 6 035 300-ról 1926-ban 7 700 600-ra — a növekedés 1 665 300), a munkanélküliség nem csökkent, sőt tovább nő:

a munkanélküli szakszervezeti tagok száma

1925 április 1	992 900
1926 április 1	1 182 500

A növekedés 19,1%-os.

Egyes munkakategóriákat illetően (segédmunkások, háztartási alkalmazottak, alacsony képzettségű irodai alkalmazottak stb.) az a veszély fenyeget, hogy a munkanélküliség egy időre krónikussá válik, mégpedig az agrártúlnépesedés és annak következtében, hogy a falusi munkaerő szakadatlanul özönlik a városba. Ez a párt, a szakszervezetek és a szovjet hatalom elé azt a feladatot állítja, hogy erélyesen küzdjenek a munkanélküliség ellen, részint haladéktalanul életbeléptetett egyes intézkedések útján (lásd az ÖKSzT Elnökségének a Politikai Iroda kijelölt bizottsága által jóváhagyott határozatát), részint pedig olyanformán, hogy szovjet úton (az Állami Tervbizottság útján) kidolgozzák és megoldják a fölös lakosság munkára való felhasználásának általánosabb kérdését.

A párt, a szakszervezetek, a gazdasági szervek és a párttagok egytől-egyig küzdjenek minden erejükkel a munkások és alkalmazottak felvétele és elbocsátása körül tapasztalható protekciózás és sógorság-komaság ellen, s támogassák erélyesen az ÖKP Központi Bizottságának, az ÖKSzT-nek és a szovjet szerveknek a munkanélküliség elleni harcot szolgáló intézkedéseit.

A munkanélküliség és a munkások gyermekei

Különösen élesen vetődik fel a munkanélküliség kérdése a proletárifjúság (a serdülők és az úgynevezett felnőtt fiatalok, jobbára gyári munkások és kisfizetésű alkalmazottak gyermekei) tekintetében.

Ez a proletárifjúság, mivel nemhogy tanintézetben, de még csak üzemben sincs módja tanulni, hosszas munkanélküliségre és kényszerű semmittevésre van ítélve. Mivel a proletár tömegszervezeteknek (amelyek főleg, sőt csaknem kizárólag az üze-

mekben működnek) a befolyása és kulturális-ismeretterjesztő munkája nem terjed ki rájuk, ezek a fiatalok az erkölcsi züllés útját járják, s az ellátatlan, kóborló gyermekek serdülő korba lépő rétegeivel együtt az elvadult „utcakölykök" zömét alkotják, aszociális elemmé fajulnak, s gondolkodásmódjukkal a mindennapi érintkezés folytán a dolgozó ifjúság jelentős részét, sőt a komszomol kevésbbé állhatatos rétegeit is megfertőzik.

Ezen a talajon burjánzanak el a mindenfajta garázda elemek, akiknek a gaztettel határos csínytevései, amelyeket egyébként sajtónk szenzációhajhászásból számos esetben a pánikkeltésig eltúloz, hullámszerűen öntik el még a legjobb proletárkerületeket is; az ilyen esetek a forradalom előtti idők szégyenletes erkölcseit példázzák és a mult csökevényeit elevenítik fel.

A szakszervezetekre, a pártra és az államra az a feladat hárul, hogy az intellektuel szócsépléstől eltérően, amely a garázdaság elleni harc követelésére lyukad ki, megfelelő gyakorlati intézkedésekkel az ifjúság soraiban tapasztalható ellátatlanság és munkanélküliség ellen folytassanak tervszerű harcot.

Elsősorban a következőkre van szükség:

1) Megfelelő gyakorlatias módszerekkel hozzá kell látni a gyermekek és serdülők között tapasztalható felügyeletnélküliség és kóborlás erélyes megszüntetéséhez, s minden munkásgyermeket fel kell venni a társadalmi nevelőintézetekbe. Ebbe a munkába minden proletár tömegszervezetnek be kell kapcsolódnia; a fő munkát a szakszervezeteknek kell vállalniok, s be kell vonniok abba a nagy proletártömegeket.

2) Minden lehető módon meg kell könnyíteni a munkások gyermekeinek (a serdülők és felnőtt korba lépő fiatalok) bejutását a gyárakba; a szakszervezeteknek és a komszomolnak szigorúan ügyelni kell arra, hogy valóban biztosítanak-e helyet a serdülőknek, ami gyakran nem történik meg.

3) A Munkaügyi Népbiztosságnak, a szakszervezeteknek és a gazdasági szerveknek a munkáskerületekben mielőbb gyorsított szaktanfolyamokat és szakiskolákat kell szervezniök, amelyek a munkások munkanélküli gyermekei számára lehetővé teszik, hogy bizonyos szakismeretekre tegyenek szert, s ezzel megkönnyítik számukra, hogy munkához jussanak.

4) A szakszervezeteknek gondoskodniok kell olyan intézkedésekről, amelyek biztosítják az egész munkanélküli proletárifjúság bevonását a szakszervezeti kultúrmunkába (a klubokba való belépés engedélyezése, sportkörök, nappali klubfoglalkozások stb.).

A kultúrmunka

Abból a megfontolásból kiindulva, hogy a munkások és munkásnők tömegeinek kulturális és politikai színvonala még mindig alacsony, s hogy a kulturális és ismeretterjesztő munka során nem veszik kellőképpen figyelembe igényeiket és érdekeiket, gondoskodni kell arról, hogy a kultúrmunkát, annak minden területén, a munkások és munkásnők tömegeinek szükségleteihez alkalmazkodva végezzék.

A konferencia, tekintettel a helyes irányvonaltól való eltérésekre, nyomatékosan hangsúlyozza, hogy feltétlenül érvényt kell szerezni a XIV. pártkongresszus utasításainak, amelyek szerint „magának a klubokban folyó munkának a lehető legsokoldalúbbnak kell lennie, a klubtagok pihenési és egészséges szórakozási szükségleteinek kielégítését egybe kell kapcsolnia a politikai felvilágosító és nevelő feladatokkal"[1]. A szakszervezetek kultúrmunkáját jóval élénkebbé és változatosabbá kell tenni. El kell ismerni, hogy a szakszervezetek ezen a téren jelentős eredményeket értek el, amilyenek: a) a klubmunka, többek között a körökben folyó munka elmélyülése; b) a felnőtt munkások messzemenőbb bevonása a klubokba; c) a vörössarkok hálózatának nagyarányú fejlesztése (1925 december 1-én 15 932 volt, 1926 július 1-én 19 000); d) a sportmozgalom fejlesztése; e) a könyvtárak számának növekedése és a könyvtárak munkájának javulása (1925 január 1-én 6 803 könyvtár volt, 1926 január 1-én 8 850); f) a klubvezetőségek öntevékenységének fejlődése és a klubvezetőségek választásának bevezetése; g) a kulturális tömegmunka helyes irányban való fejlesztése az idénymunkások között és faluhelyen; h) az írástudatlanság elleni harc erősödése — ugyanakkor azonban arra a kétségtelenül újra jelentkezett elhajlásra is rá kell mutatni, hogy a klubokat kizárólag politikai és ismeretterjesztési célokra használják fel, s fokozatosan kiszorítják onnan a szórakozás és pihenés minden formáját (a táncot, a színjátszókört, az énekkart, a zenét stb.).

Az ilyen szigorú merevség arra vezet, hogy a munkás a klub helyett a söröző̈ben, a kocsmában, a teázóban és az utcán keres szórakozást.

Ugyanígy, a sport bürokratikus, visszataszítóan „észszerű" kezelése (a sport „higiénia", „testnevelés", „testmozgás" „felfrissítő testgyakorlatok végzése"), a versenymódszerek lebecsü-

[1] Lásd ebben a kiadványban. 260. old. — *Szerk.*

lése (harc a „rekordhajhászás", a „sportőrület" ellen), számos klub és sok klubvezető nyilt harca a versenyek ellen, olyasvalaminek a munkásokra kényszerítése, ami a klubvezetőknek tetszik, vagy amit a klubvezetők hasznosnak tartanak — mindez együttvéve kétségtelenül útjában áll a sport nagyobbarányú fejlődésének, hátráltatja az ifjúság nagyobb arányú bevonását a sportolásba, s azzal a veszéllyel fenyeget, hogy megbénítja a különböző sportágak fejlődését, a sport különféle formáinak kibontakozását.

A szakszervezetek támogassák és ajánlják a munkásoknak a sportolás legegészségesebb és leghigiénikusabb módszereit, harcoljanak a sport minden kinövése és elfajulása ellen, ugyanakkor azonban semmi körülmények között se próbáljanak erőszakkal rávenni minden egyes munkást arra, hogy feltétlenül űzzön ilyen vagy olyan sportot.

Hadat kell üzennünk az efféle elhajlásoknak, amelyek korlátozzák a kultúrmunka kibontakozását, s amelyeknek képviselőit egyetlen törekvés hatja át, az, hogy a munkástömegek életmódjával, egyéni és életkori sajátosságaival nem számolva, rájuk kényszerítsék a pihenés és szórakozás íróasztal mellett kiagyalt „legészszerűbb" formáit és módszereit.

A szakszervezeteknek egyetlen pillanatra sem szabad megfeledkezniök arról a kötelességükről, hogy minden téren ki kell elégíteniök a szakszervezetekben tömörült tömegek kulturális szükségleteit, s hogy ezeket a tömegeket fokról fokra a kulturális fejlettség egyre magasabb színvonalára kell emelniök, s éppen ezért munkájuk formáit és módszereit úgy kell megválasztaniok, hogy azok megfeleljenek a tömegek szakmai és életmódbeli sajátosságainak, továbbá a tömegek kulturális színvonalának.

A szakszervezet köteles gondoskodni arról, hogy fejlessze tagjainak osztálytudatát, ezért politikai és szakszervezeti felvilágosító munkát kell folytatnia közöttük, s a proletárdemokrácia alapján fejlesztenie kell kezdeményezőkészségüket és öntevékenységüket. A szakszervezetnek a klubok és vörössarkok felhasználásával üzemi felvilágosító és nevelő munkát is kell végeznie. De ugyanilyen mértékben kötelessége az is, hogy egészséges pihenés és szórakozás biztosításával szebbé tegye a munkások életét. Minden egyoldalúság káros.

Nagyobb arányokban kell fejleszteni, lüktetőbbé és változatosabbá kell tenni a sportéletet, s be kell vonni a sportolásba a munkanélküli proletárifjúságot is. Egyaránt fejleszteni kell és meg kell javítani a szakszervezeti kultúrmunkát annak min-

den területén, s a gyakorlatban kell kipróbálni munkánk módszereit és az egyes intézkedéseket. Minden lehetőt el kell követni a munkások, különösen az ifjúság tudásszomjának kielégítése érdekében, a munkások számára a párt és az állam támogatásával esti tanfolyamokat, egyetemeket és esti technikumokat kell szervezni, külön tanterv és oktatási rendszer alapján. Erőteljesebb munkát kell kifejteni az üzemi iskolák hálózatának fejlesztése érdekében, és semmiesetre sem szabad megengedni az üzemi iskolák számának csökkentését.

Fel kell hívni a szakszervezetek figyelmét a pionírszervezetek munkájára, fel kell ez iránt kelteni a munkások és különösen a munkásnők érdeklődését, s ilyenformán biztosítani kell, hogy a szakszervezetek sokkalta nagyobb mértékben támogassák a pionírmozgalmat.

A szakszervezeti kultúrmunka fejlődésének és kibontakozásának egyik legfőbb akadálya az, hogy nincs elég klubhelyiség, s a meglevők is túlzsúfoltak, nem is szólva arról, hogy a klubhelyiségekben szinte állandóan gyűléseznek (párt- és szakszervezeti kongresszusok, konferenciák stb.); ezért a lakásépítési tervbe be kell iktatni egy olyan pontot, amely előírja, hogy a társadalmi szervezetek számára, elsősorban a munkásvárosokban és munkáskerületekben, klubházakat és gyűléstermeket kell építeni. Továbbá, a közmunkák tervének megtárgyalása során parkok és sportpályák létesítését is fel kell venni a tervbe.

A szakszervezetek nemzetközi tevékenysége

A konferencia helyesli azt a munkát, melyet az ÖKSzT az ÖKP Központi Bizottságának általános irányításával a nemzetközi szakszervezeti mozgalom egységéért folyó harc terén végzett.

Többek között, a konferencia helyesnek tartja az ÖKSzT-nek az angliai általános sztrájk, a bányász-sztrájk és a Főtanácshoz való viszony tekintetében követett vonalát. Az ÖKP Központi Bizottsága és az ÖKSzT kommunista frakciója helyesen járt el, amikor elvetette az ellenzéknek azt az elvileg helytelen és politikailag káros javaslatát, hogy mi kezdeményezzük az Angol-Orosz Bizottság felrobbantását, ami semmi egyebet nem jelenthetett volna, mint annak az irányvonalnak a felülkerekedését, amely szerint a kommunistáknak ki kell lépniök az olyan szakszervezeti szervekből, sőt az olyan szakszervezetekből is, amelyekben kisebbségben vannak, s lényegében a

Főtanács vezéreinek tett szolgálat lett volna, és közvetve igazolta volna az egység ellenségeinek, így az Amszterdami Internacionále vezéreinek politikáját.

A konferencia helyesli az általános sztrájk árulóinak félreérthetetlen, nyilt megbírálását, s a harcoló bányászok erőteljes támogatását.

A konferencia véleménye szerint az angliai sztrájk tapasztalatai világosan megmutatták, hogy ugyanakkor, amikor a stabilizálódásáért küzdő tőke egymás után indítja a támadásokat a munkásosztály ellen, a nyugateurópai munkások osztálytudata kétségtelen nő, egyre jobban kiábrándulnak a reformista harci módszerekből, s egyre nagyobb rokonszenvet éreznek a Szovjetunió munkásai és az országunkban folyó szocialista építés iránt. Ezzel egyidejűleg a reformista vezérek a tömegek balratolódása láttán egyre reakciósabb eszközökhöz nyúlnak (egyrészt kiűzik a forradalmi munkásokat a szakszervezetekből és egyéb megtorló módszereket alkalmaznak, másrészt átveszik és egyre fokozottabb mértékben kultiválják az osztályegyüttműködés „amerikai" módszereit, amelyek a reformista vezérek megalkuvásának és a tőkések előtti lakájkodásának legcinikusabb formáját testesítik meg).

A Szovjetunió szakszervezeteire a jelenlegi körülmények között az a feladat hárul, hogy minden eddiginél fokozottabb testvéri támogatásban részesítsék a támadó tőke ellen küzdő külföldi munkásokat s minden segítséget megadjanak nekik ahhoz, hogy felismerjék igazi osztályérdekeiket, és felszabaduljanak a reformista vezérek befolyása alól.

A konferencia helyesli a szakszervezetek arra irányuló tevékenységét, hogy munkásküldöttségek útján testvéri kapcsolatot létesítsenek a nyugateurópai munkásokkal, s azt javasolja az ÖKSzT-nek, hogy a jövőben is a lehető legmesszebbmenően segítse hozzá más országok munkásait a szovjet munkások életének és szociális viszonyainak, s az egész Szovjetuniónak a megismeréséhez.

A konferencia javasolja az ÖKSzT kommunista frakciójának, hogy növelje befolyását, és fejtsen ki még aktívabb munkát a Szakszervezeti Internacionálében, segítse elő minden lehető módon tevékenységének kibontakozását, s folytassa erélyesen a harcot a nemzetközi szakszervezeti mozgalom egységéért.

* *
*

A konferencia ugyanakkor, amikor megállapítja, hogy a pártszervezetek és a szakszervezetek nagy munkát végeztek a XIV. kongresszus irányelveinek megvalósítása terén, és számos kétségbevonhatatlan gyakorlati eredményt értek el, egyszersmind felhívja a pártszervezeteket, a szakszervezeteket és a párttagokat, hogy még nagyobb erővel munkálkodjanak a XIV. pártkongresszus határozatainak s ugyanígy az ezen a konferencián hozott határozatoknak a végrehajtásán.

A konferencia meg van győződve róla, hogy a szakszervezetek az egész párt erőteljes támogatásával meg fogják szilárdítani és tovább fogják fejleszteni elért eredményeiket, erélyes kézzel és rendszeres munkával kiküszöbölik a megjelölt fogyatékosságokat, a proletárdemokrácia, a tömegek érdekeinek legmesszebbmenő és gondos felkarolása, a munkások védelme, gazdasági, szociális és kulturális körülményeik javítása alapján megerősítik, szorosabbra fűzik a szakszervezeti szervek és az általuk egyesített tömegek közötti kapcsolatot, következetesen emelik a munkások általános kulturális színvonalát, a szakszervezeteknek — s ezek révén az egész munkásságnak — a termeléssel való szoros összeforrása alapján újabb tíz-, meg százezernyi munkásnőt és munkást nevelnek ki, készítenek elő a gazdaság és az egész államapparátus igazgatására, s ezzel biztosítják a szocializmus építésének sikerét, és betöltik szerepüket, a kommunizmus iskoláinak szerepét.

A konferencia ugyanúgy meg van győződve arról is, hogy a Szovjetunió szakszervezetei, a Szakszervezeti Internacionále legerősebb és a legelső sorokban haladó osztagai, az ÖKP vezetésével egyetlen pillanatra sem szüntetik be azt a harcot, amelyet minden néven nevezendő osztálymegalkuvás ellen folytatnak, hanem változatlan kitartással fognak harcolni a nemzetközi proletariátus számára létfontosságú szakszervezeti egységért, visszavernek a gyakorlati mozgalomnak, a tömegekért folytatott gyakorlati harcnak puszta forradalmi frázisokkal való felcserélésére irányuló minden kísérletet, s eleget tesznek majd nemzetközi forradalmi kötelezettségeiknek.

AZ ELLENZÉKI BLOKK AZ ÖK(b)P-BEN

(Sztálin elvtárs előadói beszéde alapján)

A mostani időszak jellemző vonása az, hogy bonyolultabbá vált a harc egyrészt a kapitalista államok és országunk között, másrészt országunkon belül a szocialista elemek és a tőkés elemek között.

A világtőkének országunk gazdasági bekerítésére, politikai elszigetelésére, az álcázott blokádra, és végül a Szovjetunió munkásai által a harcoló nyugati munkásoknak és a keleti elnyomott népeknek nyujtott segítség megbosszulására irányuló kísérletei külső jellegű nehézségeket teremtenek, országunknak a helyreállítási időszakból az ipar új technikai alapon való újjászervezése időszakába való átmenete s a gazdaságunk kapitalista elemei és szocialista elemei között ezzel kapcsolatban bonyolultabbá váló harc pedig — belső jellegű nehézségeket teremt.

A párt látja ezeket a nehézségeket, és megvan a lehetősége a leküzdésükre. A párt a proletariátus milliós tömegeinek támogatásával máris leküzdi ezeket a nehézségeket, és biztos kézzel vezeti az országot a szocializmushoz vezető úton. De pártunknak nem minden osztaga hisz a további előrehaladás lehetőségében, Pártunk egyes részei — igaz, hogy kisszámú részei — a nehézségektől megijedve elernyednek és ingadoznak, kétségbeesnek és dekadens hangulatot terjesztenek, kételkednek a proletariátus alkotó erőiben, és erőt vesz rajtuk a kapituláns ideológia.

Ebben az értelemben a mostani kritikus időszak bizonyos mértékben emlékeztet a fordulópontot jelentő 1917 októberi időszakra. Ahogy akkor, 1917-ben, a bonyolult helyzetnek és a burzsoá forradalomból a szocialista forradalomba való átmenet nehézségeinek hatása alatt a párt egy része ingadozni kezdett, defetista lett, nem hitt abban, hogy a proletariátus kézbe tudja venni és meg is tudja tartani a hatalmat (Kamenyev, Zinovjev), ugyanúgy most, a jelenlegi kritikus időszakban is, a szocialista építés új szakaszára való átmenet nehézségeinek hatása alatt, pártunk bizonyos köreiben ingadoznak, nem hisznek abban, hogy országunk szocialista elemei legyőzhetik a kapitalista elemeket, hogy a Szovjetunióban lehetséges a szocializmus győzelmes építése.

Az ellenzéki blokk a pártunk egy részének soraiban elterjedt e dekadens és defetista hangulat kifejezője.

A párt látja a nehézségeket, és megvan a lehetősége a leküzdésükre. De ahhoz, hogy ezeket a nehézségeket leküzdjük, mindenekelőtt le kell küzdenünk a pártunk egy részének soraiban elterjedt dekadens hangulatot és defetista ideológiát.

Az ellenzéki blokk 1926 október 16-i nyilatkozatában, melyben lemond a frakciózásról, és elhatárolja magát az ÖK(b)P-n belül és kívül működő nyilvánvalóan mensevik csoportosulásoktól, egyszersmind kijelenti, hogy megmarad régi elvi álláspontján,

nem tagadja meg elvi hibáit, s ezeket a hibás nézeteket a párt Szervezeti Szabályzatának keretein belül védelmezni fogja.

Ebből az következik, hogy az ellenzéki blokk a jövőben is terjeszteni szándékozik a pártban a dekadens hangulatot és a kapituláns beállítottságot, hogy a jövőben is propagálni szándékozik a pártban hibás nézeteit.

A pártnak ezért az a soronlevő feladata, hogy feltárja az ellenzéki blokk fő nézeteinek elvi tarthatatlanságát, megmagyarázza, hogy ezek a nézetek összeférhetetlenek a leninizmus alapjaival, s erélyes eszmei harcot indítson az ellenzéki blokk elvi hibái ellen, teljes leküzdésük érdekében.

I. Az „új ellenzék" átállása a trockizmushoz forradalmunk jellegének és távlatainak fő kérdésében

A párt abból indul ki, hogy forradalmunk szocialista forradalom, hogy az Októberi Forradalom nemcsak jeladás, lökés és kiindulópont a nyugati szocialista forradalom számára, hanem egyszersmind, először, bázisa a forradalmi világmozgalom további kibontakozásának, és, másodszor, megnyitja a Szovjetunióban a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet időszakát (proletárdiktatúra), amelynek folyamán a proletariátus, ha helyes parasztpolitikát folytat, sikerrel építheti és fogja építeni a teljes szocialista társadalmat, természetesen feltéve, hogy egyrészt a nemzetközi forradalmi mozgalom ereje, másreszt pedig a Szovjetunió proletariátusának ereje elég nagy lesz ahhoz, hogy megvédelmezze a Szovjetuniót az imperializmus katonai intervenciójával szemben.

A trockizmus forradalmunk jellegét és távlatait illetően egészen más nézeteket vall. A trockizmus, habár 1917 októberében együtt haladt a párttal, abból indult ki és ma is abból indul ki, hogy forradalmunk *önmagában véve, a dolog lényegét tekintve,* nem szocialista forradalom, hogy az Októberi Forradalom *csak* jeladás, lökés és kiindulópont a nyugati szocialista forradalom számára, s hogy ha a világforradalom késik, s a legközelebbi időszakban nem kerül sor Nyugaton győzelmes szocialista forradalomra, akkor a proletárhatalomnak Oroszországban a proletariátus és a parasztság közötti elkerülhetetlen összeütközések nyomására el kell buknia vagy el kell fajulnia (ami egy és ugyanaz).

Ugyanakkor, amikor a párt, az Októberi Forradalom megszervezése során abból indult ki, hogy „a szocializmus győzelme lehetséges eleinte néhány, vagy akár egy, egymagában vett kapi-

talista országban is", hogy „ennek az országnak győztes proletariátusa, miután kisajátította a kapitalistákat és megszervezte országában a szocialista termelést", talpra állhat, és talpra is kell hogy álljon „a világ másik, kapitalista része *ellen,* olyanformán, hogy a maga oldalára állítja a többi ország elnyomott osztályait, felkelést kezdeményez ezekben az országokban a kapitalisták ellen, sőt szükség esetén katonai erővel is szembefordul a kizsákmányoló osztályokkal és államaikkal" *(Lenin,* XIII. köt. 133. old.)[1] — a trockizmus, ellenkezőleg, amikor Október időszakában együttműködött a párttal, abból indult ki, hogy „nincs remény arra... hogy például, a forradalmi Oroszország helyt tudna állni a konzervatív Európával szemben" *(Trockij,* III. köt. 1. rész. 90. old., „A békeprogramm"; először 1917 *augusztusában* jelent meg).

Ugyanakkor, amikor a párt abból indul ki, hogy a Szovjetunióban minden megvan, ami „szükséges és elegendő" „a teljes szocialista társadalom felépítéséhez" *(Lenin,* „A szövetkezetekről")[2] — a trockizmus, ellenkezőleg, abból indul ki, hogy „a szocialista gazdaság igazi fellendülése Oroszországban csak a proletariátusnak Európa legfontosabb országaiban kivívott győzelme után válik lehetségessé" *(Trockij,* III. köt. 1. rész. 93. old., 1922-ben írt „Utószó" „A békeprogramm"-hoz).

Ugyanakkor, amikor a párt abból indul ki, hogy „10—20 évi helyes kölcsönös viszony a parasztsággal, s akkor biztosítva van a győzelem világméretekben" *(Lenin,* „A terményadóról" c. brosúra tervezete)[3], — a trockizmus, ellenkezőleg, abból indul ki, hogy a proletariátus a világforradalom győzelme előtt nem lehet helyes kölcsönös viszonyban a parasztsággal, hogy a proletariátus, miután megragadta a hatalmat, „ellenséges összeütközésbe kerül nemcsak a burzsoázia valamennyi csoportjával, amelyek forradalmi harcának első idejében támogatták, hanem a parasztság széles tömegeivel is, amelyek segítségével hatalomra jutott", hogy „az elmaradt, túlnyomó többségében parasztlakosságú ország munkáskormányának helyzetében rejlő ellentmondások csak nemzetközi méretekben oldhatók meg, a proletariátus világforradalmának porondján" *(Trockij,* 1922-ben írt „Előszó" az „1905" c. könyvhöz).

A konferencia megállapítja, hogy Trockij és elvbarátai az alapvető kérdésről, forradalmunk jellegének és távlatainak

[1] *Lenin* Művei. 21. köt. Szikra 1951. 346—347. old. — *Szerk.*
[2] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 468. old. — *Szerk.*
[3] *Lenin* Művei. 32. köt. Szikra 1953. 346. old. — *Szerk.*

kérdéséről olyan nézeteket vallanak, amelyeknek semmi közük pártunk nézeteihez, a leninizmushoz.

A konferencia azon a véleményen van, hogy ezek a nézetek, ugyanakkor, amikor lebecsülik a forradalmi világmozgalom további fejlődésének bázisát jelentő forradalmunk történelmi szerepét és jelentőségét, amikor gyengítik a szovjet proletariátusnak a szocializmus további építésére irányuló akaratát, s ilyenformán gátolják a nemzetközi forradalom erőinek kibontakozását, egyszersmind ellenkeznek az igazi internacionalizmus elvével és a Kommunista Internacionále fő vonalával.

A konferencia azon a véleményen van, hogy Trockijnak és elvbarátainak ezek a nézetei nyilt közeledést jelentenek a szociáldemokrácia nézeteihez, ahogyan ezeket a szociáldemokrácia jelenlegi vezetője, Otto Bauer képviseli, aki azt állítja, hogy „Oroszországban, ahol a proletariátus a nemzetnek csak jelentéktelen kisebbsége, a proletariátus csak ideiglenesen tudja fenntartani uralmát", hogy „elkerülhetetlenül újra el kell azt veszítenie, mihelyt a nemzet paraszti tömege kulturális tekintetben eléggé éretté válik arra, hogy maga vegye kezébe a hatalmat", hogy „az ipari szocializmus tartós uralma az agrárjellegű Oroszországban csak láng, amely harcra szólítja az ipari Nyugat proletariátusát", hogy Oroszországban „az ipari szocializmus tartós uralma csak akkor biztosítható, ha az ipari Nyugat proletariátusa meghódítja a politikai hatalmat" (lásd *Otto Bauer*, „Bolsevizmus vagy szociáldemokrácia", német nyelven).

A konferencia ezért Trockijnak és elvbarátainak hasonló nézeteit pártunkon belüli *szociáldemokrata elhajlásnak* minősíti forradalmunk jellegének és távlatainak alapvető kérdésében.

Az ÖK(b)P belső viszonyainak alakulásában a XIV. kongresszus után (amely elítélte az „új ellenzék" elvi nézeteit) a legfőbb tény az a körülmény, hogy az „új ellenzék" (Zinovjev, Kamenyev), amely azelőtt harcolt a trockizmus ellen, a pártunkban mutatkozó szociáldemokrata elhajlás ellen, a trockizmus eszmei álláspontjára helyezkedett, hogy régebbi, a párttal közös álláspontját teljesen feladva, behódolt a trockizmusnak, és most olyan hévvel lép fel a trockizmus *mellett*, amilyennel azelőtt a trockizmus *ellen* lépett fel.

Az „új ellenzék" átállását a trockizmus oldalára két fő körülmény idézte elő:

a) az, hogy az „új ellenzék" hívein a mostani, kritikus időszak új nehézségei láttán ernyedtség, ingadozás, a proletariátussal összeférhetetlen dekadens és defetista hangulat vett erőt; emellett Kamenyev és Zinovjev mostani ingadozása és defetizmusa

nem véletlenül keletkezett, hanem mint megismétlése, kiújulása annak az ingadozásnak és dekadens hangulatnak, amely kilenc évvel ezelőtt, 1917 októberében, az akkori kritikus időszak nehézségei láttán is megnyilvánult náluk;

b) az, hogy az „új ellenzék" a XIV. kongresszuson teljes vereséget szenvedett és ezért bármi áron egyesülni törekedett a trockistákkal, hogy a két csoport, a trockisták és az „új ellenzék" egyesülése ellensúlyozza e csoportok gyengeségét és a proletártömegektől való elszakítottságát, s ezt a törekvést még előmozdította az, hogy a trockizmus eszmei álláspontja teljesen megfelelt az „új ellenzék" mostani dekadens hangulatának.

Ugyanezzel kell magyaráznunk azt a tényt is, hogy az ellenzéki blokk gyüjtőhelyévé vált az ÖK(b)P-n belüli és kívüli mindenféle, a párt és a Komintern által elítélt, csődbe jutott irányzatnak, kezdve az ÖK(b)P „demokratikus centralistáin" és „munkásellenzékén", egészen a németországi „ultrabaloldali" opportunistákig és a franciaországi Souvarine-féle likvidátorokig.

Ugyanebből következik az is, hogy nem válogatósak az eszközökben, s hogy elvtelenek a politikában, ami a trockisták és az „új ellenzék" blokkjának létalapjává vált, mert máskülönben nem tudnák összefogni a különféle pártellenes irányzatokat.

Tehát teljesen törvényszerű, hogy a párt elleni harcban egyfelől a trockisták, másfelől az „új ellenzék" találkoztak egymással a szociáldemokrata elhajlásnak és a különféle pártellenes elemek elvtelen egyesítésének *közös* platformján, s ilymódon egy olyan ellenzéki blokkot alakítottak, amely — új formában — mintegy az Augusztusi Blokk (1912—1914) feltámasztása.

II. Az ellenzéki blokk gyakorlati platformja

Az ellenzéki blokk gyakorlati platformja annak a fő hibának közvetlen folytatása, amelyet e blokk forradalmunk jellegének és távlatainak kérdésében elkövetett.

Az ellenzéki blokk gyakorlati platformjának legfontosabb sajátosságait a következő pontokban foglalhatjuk össze:

a) *A nemzetközi mozgalom kérdései.* A párt abból indul ki, hogy a fejlett kapitalista országok általában a részleges, ideiglenes stabilizáció időszakát élik; hogy a mostani időszak forradalomközi időszak, amely a kommunista pártokat arra kötelezi, hogy a proletariátust előkészítsék a közelgő forradalomra; hogy a tőke, amely hasztalan próbálja tartóssá tenni a stabilizációt, támadásával feltétlenül azt éri el, hogy a munkásosztály maga

is harcot indít, és egyesíti erőit a tőke ellen; hogy a kommunista pártoknak be kell avatkozniok az élesedő osztályharcba, s a tőke támadásait a proletariátus ellentámadásaivá kell változtatniok a proletárdiktatúra kivívása céljából; hogy e célok elérése érdekében a kommunista pártoknak meg kell nyerniök a munkásosztály milliós tömegeit, amelyek még mindig a reformista szakszervezetekhez és a II. Internacionáléhoz csatlakoznak; hogy eszerint az egységfront taktikája elengedhetetlen és kötelező a kommunista pártok számára.

Az ellenzéki blokk egészen más előfeltételekből indul ki. Mivel nem hisz forradalmunk belső erőiben, és a világforradalom késlekedése láttán kétségbeesik, a forradalom osztályerőinek marxista elemzése helyett az „ultrabaloldali" önámítás és a „forradalmi" kalandorság karjaiba veti magát, tagadja a részleges kapitalista stabilizáció fennállását, s ilyenformán a puccsizmus útjára téved.

Ezért követeli az ellenzék az egységfront taktikájának felülvizsgálását és az Angol-Orosz Bizottság feloszlatását, ezért nem érti meg a szakszervezetek szerepét és adja ki azt a jelszót, hogy a szakszervezeteket a proletariátus új, kiagyalt „forradalmi" szervezeteivel kell felváltani.

Ezért támogatja az ellenzéki blokk a Kommunista Internacionáléban (például a német pártban) ágáló „ultrabaloldali" frázishősöket és opportunistákat.

A konferencia azon a véleményen van, hogy az ellenzéki blokk nemzetközi politikája nem felel meg a nemzetközi forradalmi mozgalom érdekeinek.

b) *A proletariátus és a parasztság a Szovjetunióban.* A párt abból indul ki, hogy „a diktatúra legfőbb elve — a proletariátus és a parasztság szövetségének fenntartása, hogy a proletariátus megtarthassa a vezető szerepet és az államhatalmat" *(Lenin,* XVIII. köt. 1. rész. 331. old.)[1], hogy a proletariátus a parasztság zömének vezetője — hegemónja — lehet, és kell is hogy legyen gazdasági téren, a szocializmus építése terén ugyanúgy, mint ahogy hegemónja volt 1917 októberében politikai téren, a burzsoázia hatalmának megdöntése és a proletárdiktatúra megteremtése terén; hogy az ország iparosítása csak abban az esetben valósítható meg, ha az iparunk fő piacát alkotó parasztság többségének (a szegény- és a középparasztságnak) anyagi helyzete terén észlelhető fokozatos javuláson alapul; hogy ezt szem előtt tartva olyan gazdasági politikát (árpolitikát, adópolitikát

[1] *Lenin* Művei. 32. köt. Szikra 1953. 526. old. — *Szerk.*

stb.) kell folytatni, amely erősíti az ipar és a parasztgazdaság összefogását, s fenntartja a munkásosztály és a parasztság zöme közötti szövetséget.

Az ellenzéki blokk egészen más előfeltételekből indul ki. Mivel a parasztkérdésben eltér a leninizmus fő vonalától, mivel nem hisz abban, hogy a proletariátus hegemóniája a parasztság irányában a szocialista építés terén is érvényes, s mivel a parasztságot főképpen ellenséges környezetnek tekinti, olyan gazdasági és pénzügyi rendszabályokat javasol, amelyek csak arra alkalmasak, hogy meglazítsák a város és a falu összefogását, felborítsák a munkásosztály és a parasztság szövetségét, s ezáltal aláássák a valóságos iparosítás minden lehetőségét. Így például: a) az ellenzék azt javasolja, hogy emeljük fel az iparcikkek termelői árát, márpedig ennek elkerülhetetlen következménye volna a kiskereskedelmi árak emelkedése, a szegényparasztságnak és a középparasztság jelentős rétegeinek elszegényedése, a belső piac felvevőképességének csökkenése, a proletariátus és a parasztság közötti meghasonlás, a cservonyec árfolyamának esése, és végeredményben a reálbér csökkenése; b) az ellenzék azt javasolja, hogy a lehető legnagyobb adónyomást gyakoroljuk a parasztságra, márpedig ez elkerülhetetlenül rést ütne a munkások és a parasztok szövetségén.

A konferencia azon a véleményen van, hogy az ellenzéki blokk parasztpolitikája nem felel meg az ország iparosítása és a proletárdiktatúra érdekeinek.

c) *Harc a pártapparátus ellen a pártonbelüli bürokratizmus elleni harc lobogója alatt.* A párt abból indul ki, hogy a pártapparátus és a párttagság egységes egészet alkotnak, hogy a pártapparátus (a KB, a KEB, a párt területi szervezetei, a kormányzósági pártbizottságok, a kerületi pártbizottságok, a sejtvezetőségek stb.) az egész párt vezető elemét testesíti meg, hogy a pártapparátus a proletariátus legjobbjait foglalja magában, akiket lehet, és kell is bírálni hibáikért, akiket lehet és kell is „felfrissíteni", de akiket nem lehet mocskolni annak kockáztatása nélkül, hogy a párt bomlásnak indul és vértezetlenül marad.

Az ellenzéki blokk, ellenkezőleg, abból indul ki, hogy a párttagságot szembeállítja a pártapparátussal, csökkenteni igyekszik a pártapparátus vezető szerepét, a pártapparátus szerepét a regisztrátor és a propagandista funkcióira korlátozza, a párttagságot a pártapparátus ellen uszítja, s ilyenformán diszkreditálja a pártapparátust, gyengíti pozícióit az államvezetés terén.

A konferencia azon a véleményen van, hogy az ellenzéki blokknak ez a politikája, amelynek semmi köze a leninizmus-

hoz, csak arra alkalmas, hogy lefegyverezze a pártot abban a harcban, amelyet az államapparátus bürokratizmusa ellen, ennek az apparátusnak tényleges átalakításáért, s ezáltal a proletárdiktatúra megszilárdításáért folytat.

d) *Harc a pártonbelüli „rendszer" ellen a pártonbelüli demokráciáért folytatott harc lobogója alatt.* A párt abból indul ki, hogy „aki csak valamelyest is gyengíti a proletariátus pártjának vasfegyelmét (különösen a proletariátus diktatúrája idején), az ténylegesen a burzsoáziát segíti a proletariátussal szemben" (*Lenin*, XVII. köt. 136. old.)[1], hogy a pártonbelüli demokráciára nem a párt proletárfegyelmének gyengítése és felborítása, hanem annak erősítése és megszilárdítása érdekében van szükség, hogy ha a pártban nincs vasfegyelem, ha a pártban nincs a proletariátus milliós tömegeinek rokonszenvével és támogatásával alátámasztott szigorú rendszer, akkor a proletariátus diktatúrája lehetetlen.

Az ellenzéki blokk, ellenkezőleg, abból indul ki, hogy a pártonbelüli demokráciát szembeállítja a pártfegyelemmel, összekeveri a frakciók és csoportosulások szabadságát a pártonbelüli demokráciával, s az ilyenfajta demokráciát a pártfegyelem felborítására és a párt egységének aláásására igyekszik kihasználni. Természetes, hogy az ellenzéki blokknak a pártonbelüli „rendszer" elleni harcra szólító felhívásán, amely gyakorlatilag a pártonbelüli frakciók és csoportosulások szabadságának védelmezésére vezet, kapva-kapnak országunk proletárellenes elemei, mert azt remélik, hogy megmenti őket a proletárdiktatúra rendszerétől.

A konferencia azon a véleményen van, hogy az ellenzéki blokknak a pártonbelüli „rendszer" ellen folytatott harca, amelynek semmi köze a leninizmus szervezeti elveihez, csak arra alkalmas, hogy aláássa a párt egységét, meggyengítse a proletárdiktatúrát, s cselekvési szabadságot biztosítson országunk proletárellenes erőinek, amelyek a diktatúra gyengítésére és megbuktatására törekednek.

Az ellenzéki blokk a pártfegyelem züllesztésének és a pártonbelüli harc kiélezésének egyik eszközéül az országos vita módszerét választotta, s ez év októberében vitát próbált ráerőszakolni a pártra. A konferencia ugyanakkor, amikor szükségesnek tartja, hogy a nézeteltérések kérdéseit pártunk elméleti folyóirataiban megvitassák, s elismeri minden párttagnak azt a jogát, hogy szabadon bírálja pártmunkánk fogyatékosságait,

[1] *Lenin* Művei. 31. köt. Szikra 1951. 31. old. — *Szerk.*

egyszersmind emlékeztet Leninnek azokra a szavaira, hogy pártunk nem vitarendező klub, hanem a proletariátus harci szervezete. A konferencia azon a véleményen van, hogy országos vita csak abban az esetben ismerhető el szükségesnek: a) ha ezt a szükségességet legalább néhány kormányzósági vagy területi pártszervezet elismeri; b) ha a KB-n belül nincs elég szilárd többség a pártpolitika legfontosabb kérdéseiben; c) ha a KB-ban van ugyan szilárd többség, amely határozott álláspontot foglal el, de a KB mégis szükségesnek tartja, hogy politikája helyességét a pártban rendezett vita útján ellenőrizze. Mindezekben az esetekben azonban az országos vitát csak a KB megfelelő határozata után lehet elkezdeni és lefolytatni.

A konferencia megállapítja, hogy akkor, amikor az ellenzéki blokk országos vita megindítását követelte, ezek közül a feltételek közül egyetlenegy sem volt meg.

A konferencia ezért azon a véleményen van, hogy a párt Központi Bizottsága minden tekintetben helyesen járt el, amikor célszerűtlennek minősítette a vitát, és elítélte az ellenzéki blokkot azért a kísérletéért, hogy országos vitát kényszerítsen rá a pártra a párt által már eldöntött kérdésekről.

Összefoglalva az ellenzéki blokk gyakorlati platformjának elemzéséből adódó következtetéseket, a konferencia megállapítja, hogy ez a platform az ellenzéki blokknak a proletárforradalom osztályvonalától való eltávolodását jelenti, mégpedig a nemzetközi és a belpolitika legfontosabb kérdéseiben.

III. Az ellenzéki blokk „forradalmi" szavai és opportunista tettei

Az ellenzéki blokk jellegzetes sajátossága az a tény, hogy ugyanakkor, amikor a pártunkon belüli szociáldemokrata elhajlás kifejezője és valójában opportunista politikát védelmez, arra törekszik, hogy fellépéseit forradalmi frazeológia köntösébe bujtassa, „balról" bírálja a pártot, „baloldali" mezt öltsön. Ennek a körülménynek az a magyarázata, hogy a kommunista proletárok, akikhez az ellenzéki blokk elsősorban fordul, a világ legforradalmibb proletárjai, hogy ezek a forradalmi hagyományok szellemében nevelt kommunista proletárok egyszerűen nem hallgatnák meg azokat, akik nyiltan jobboldali kritikát gyakorolnak, s ezért az ellenzéki blokk, hogy opportunista áruján túladhasson, kénytelen forradalmi márkát ráragasztani, jól tudva, hogy csak ilyen cselfogással vonhatja magára a forradalmi proletárok figyelmét.

De mivel az ellenzéki blokk mégiscsak a szociáldemokrata el-

hajlás kifejezője, mivel a valóságban opportunista politikát védelmez, az ellenzéki blokk szavai és tettei minduntalan összeütközésbe kerülnek egymással. Innen ered a belső ellentmondás az ellenzéki blokk munkájában. Innen ered a meghasonlás a szó és a tett, a forradalmi frázis és az opportunista cselekvés között.

Az ellenzéki blokk nagy hangon „balról" bírálja a pártot és a Kominternt, ugyanakkor pedig az egységfront taktikájának revízióját, az Angol-Orosz Bizottság feloszlatását, a szakszervezetektől való elfordulást, a szakszervezetek új, „forradalmi" szervezetekkel való felcserélését javasolja, s ezzel gondolja előmozdítani a forradalmat, de valójában mindez Thomas és Oudegeest támogatását jelenti, s a kommunista pártoknak a szakszervezetektől való elszakítására, a világkommunizmus pozícióinak meggyengülésére — tehát a forradalmi mozgalom meglassúbbodására vezetne. Szavakban — „forradalmárok", a valóságban — a Thomasok és az Oudegeestek szekértolói.

Az ellenzék nagy hűhóval „balról" „mér megsemmisítő csapást" a pártra, ugyanakkor pedig az iparcikkek termelői árának felemelését követeli, s ezzel meggyorsítani véli az iparosítást, de valójában ez elkerülhetetlenül a belső piac megrendülésére, az ipar és a parasztgazdaság összefogásának felborulására, a cservonyec árfolyamának esésére, a reálbér csökkenésére — tehát minden néven nevezendő iparosítás aláásására vezetne. Szavakban — az iparosítás hívei, a valóságban — az iparosítás ellenségeinek szekértolói.

Az ellenzék azzal vádolja a pártot, hogy húzódozik az államapparátus bürokratizmusa elleni harctól, ugyanakkor pedig az ellenzék a termelői árak felemelését javasolja, nyilván abban a hitben, hogy a termelői árak felemelésének semmi köze az államapparátus bürokratizmusának kérdéséhez, de valójában az a helyzet, hogy ez az állami gazdasági apparátus teljes elbürokratizálódására vezetne, mert a magas termelői árak az ipar elsorvasztásának, az ipar melegházi növénnyé változtatásának és a gazdasági apparátus bürokratizálásának legbiztosabb eszközei. Szavakban — a bürokratizmus ellen vannak, a valóságban — az államapparátus bürokratizálásának védelmezői és megvalósítói.

Az ellenzék nagy hűhóval szónokol a magántőke ellen, ugyanakkor pedig azt javasolja, hogy az állami tőkéket vonjuk ki a forgalom területéről az ipar számára, s ezzel a magántőkét véli tönkretenni, de valójában ez a magántőke általános megerősödésére vezetne, mert az állami tőkéknek a magántőke tevékenységének fő területét jelentő forgalomból való kivonása szükségképpen teljesen a magántőke kényére-kedvére szolgáltatná ki a

kereskedelmet. Szavakban — harc a magántőke ellen, a valóságban — segítség a magántőkének.

Az ellenzék nagy hangon a pártapparátus elfajulásáról beszél, de valójában az a helyzet, hogy amikor a KB felveti egy igazán elfajult kommunista, Osszovszkij úr kizárásának kérdését, az ellenzék a lehető leglojálisabb magatartást tanúsítja ennek az úrnak az irányában, és kizárása ellen szavaz. Szavakban — az elfajulás ellen vannak, a valóságban — az elfajulás előmozdítói és védelmezői.

Az ellenzék a pártonbelüli demokrácia mellett kardoskodott, ugyanakkor pedig országos vitát követelt, s ezzel gondolta érvényesíteni a pártonbelüli demokráciát, de valójában kiderült, hogy az ellenzék akkor, amikor a párt elenyésző kisebbsége nevében ráerőszakolta a vitát a párt óriási többségére, a legsúlyosabban vétett minden néven nevezendő demokrácia ellen. Szavakban — a pártonbelüli demokrácia mellett vannak, a valóságban — megszegik minden néven nevezendő demokrácia alapelveit.

A mai kiéleződött osztályharc időszakában a munkásmozgalomban csak kétféle politika lehetséges: vagy a mensevizmus politikája, vagy a leninizmus politikája. Az ellenzéki blokknak azok a próbálkozásai, hogy „baloldali", „forradalmi" frazeológia leple alatt és az ÖK(b)P elleni éles bírálat kíséretében közbülső helyet foglaljon el e két ellentétes irányvonal között, csak arra vezethettek, és valóban arra is vezettek, hogy az ellenzéki blokk lecsúszott a leninizmus ellenségeinek táborába, a mensevizmus táborába.

Az ÖK(b)P és a Komintern ellenségei tudják, mit ér az ellenzéki blokk „forradalmi" frazeológiája. Ezért, eleresztve a fülük mellett ezt a frazeológiát, amelyről tudják, hogy hajítófát sem ér, egyhangúlag magasztalják az ellenzéki blokkot nemforradalmi tetteiért, s felkapják, és mint saját jelszavukat adják tovább az ÖK(b)P és a Komintern fő irányvonala elleni harc ellenzéki jelszavát. Nem lehet véletlennek tekinteni azt a tényt, hogy az eszerek és a kadetok, az orosz mensevikek és a német „baloldali" szociáldemokraták valamennyien lehetségesnek tartották, hogy nyiltan kifejezzék rokonszenvüket az ellenzéki blokknak pártunk ellen folytatott harca iránt, arra számítva, hogy az ellenzéki blokk harca szakadásra vezet, a szakadás pedig szabad cselekvési lehetőséget biztosít országunk proletárellenes erőinek, a forradalom ellenségeinek örömére.

A konferencia azon a véleményen van, hogy a pártnak különösen nagy figyelmet kell fordítania az ellenzéki blokk színlelt

„forradalmiságának" leleplezésére és opportunista mivoltának feltárására.

A konferencia azon a véleményen van, hogy a pártnak úgy kell vigyáznia sorai egységére, mint a szeme világára, mert a párt egysége a legfőbb ellenszer a forradalom ellenségeinek minden néven nevezendő ellenforradalmi próbálkozása ellen.

IV. Következtetések

Az ÖK(b)P XV. konferenciája, összegezve a pártonbelüli harc elmúlt szakaszának eredményeit, megállapítja, hogy a párt ebben a harcban óriási eszmei fejlődésről tett tanúságot, ingadozás nélkül elvetette az ellenzék elvi nézeteit, gyors, döntő győzelmet aratott az ellenzéki blokkon, rábírta, hogy nyiltan lemondjon a frakciózásról, és rászorította arra, hogy elhatárolja magát az ÖK(b)P-n belül és kívül működő nyilvánvalóan opportunista csoportoktól.

A konferencia megállapítja, hogy az ellenzéki blokk arra irányuló kísérleteinek eredményeképpen, hogy vitát erőszakoljon rá a pártra és megbontsa a párt egységét, a párttagság még szorosabban zárkózott fel a Központi Bizottság köré, ezzel elszigetelte az ellenzéket, s ilyenformán biztosította pártunk sorainak valóságos egységét.

A konferencia azon a véleményen van, hogy a KB csak a párttagság nagy tömegeinek aktív támogatásával érhette el ezeket az eredményeket, hogy az az aktivitás és öntudatosság, amelyről a párttagság az ellenzéki blokk zülleszto munkája ellen folytatott harcban tanúságot tett, a legjobb bizonyítéka annak, hogy a párt az igazi pártonbelüli demokrácia elve alapján él és fejlődik.

A konferencia teljes egészében helyesli a KB-nak az egység biztosításáért vívott harcában folytatott politikáját, s azon a véleményen van, hogy a párt feladatai a továbbiakban a következők:

1) Ügyelnie kell arra, hogy az elért minimumot, amely a párt egységéhez szükséges, ténylegesen megvalósítsák.

2) Erélyes eszmei harcot kell folytatnia a pártunkban kialakult szociáldemokrata elhajlás ellen, meg kell magyaráznia a tömegeknek az ellenzéki blokk elvi nézeteinek hibás voltát, és fel kell tárnia e nézetek opportunista tartalmát, bármilyen „forradalmi" frázisokkal takargatják is azokat.

3) Törekednie kell arra, hogy az ellenzéki blokk beismerje nézeteinek hibás voltát.

4) Mindent el kell követnie a párt egységének megóvása érdekében, s gyökerében el kell fojtania a frakciózás és fegyelemsértés felújítására irányuló minden néven nevezendő kísérletet.

II. ÜDVÖZLET A NÉMETORSZÁGI KOMMUNISTA PÁRTNAK

A Németországi Kommunista Párt Központi Bizottságának

Kedves Elvtársak!

Az ÖK(b)P XV. konferenciája testvéri proletár üdvözletét küldi a német munkásosztály élcsapatának, a Németországi Kommunista Pártnak, melyet a mi pártunkkal most minden eddiginél fokozottabb mértékben köt össze a közös harc a leninizmusért, az ÖKP-n belüli ellenzéki blokk szavakban „baloldali", valójában pedig opportunista szociáldemokrata elhajlásai ellen, s ennek az ellenzéki blokknak szövetségese, a német, úgynevezett „ultrabaloldali" frakció ellen, amely nyiltan hirdet lényegében szociáldemokrata és renegát eszméket.

Az egyesült ellenzék a mi pártunkban döntő vereséget szenvedett. A párttagság tömegei a leghatározottabban visszautasították az ellenzéki blokk szakadár, frakciós tevékenységét. Az ellenzék egyetlen pártszervezetben, egyetlen munkássejtben sem tudott szert tenni annyi követőre, hogy akár csak valamelyest is említésreméltó kisebbségnek lehetne nevezni. Moszkva és Leningrád kommunista munkásai, az egyszerű párttagok, akikre az ellenzék vezérei hivatkozni próbáltak, tömör bolsevik sorokban álltak ki a párt lenini vonalának és egységének védelmére. Az ellenzéki vezérek, akik az egyszerű munkáspárttagoktól minden pártgyűlésen megsemmisítő vereséget szenvedtek, a párttagság nyomására kénytelenek voltak elítélni saját frakciós tevékenységüket, és lemondani a harc frakciós módszereiről. A párt megmutatta, hol a helye az ellenzéki blokk felsült vezéreinek, akik azt gondolták, hogy egykori tekintélyükkel és demagóg frázisokkal befolyást szereznek maguknak a bolsevikok körében. A párt ideológiailag és politikailag egyaránt teljesen fel fogja számolni azt a kispolgári elhajlást, melyet az ellenzéki blokk képvisel, és amelyhez az ellenzék továbbra is ragaszkodik.

A Németországi Kommunista Pártnak ugyanezt a harcot kell megvívnia az ÖKP ellenzéki blokkjának folytatását jelentő csoportosulások ellen. Az ellenzéki blokk eszméit a német „ultrabaloldal" minden részletében kidolgozott szociáldemokrata poli-

tikai vonallá fejlesztette, s ezt a politikai vonalat nemcsak a német pártból kiebrudalt Korsch, Maslow és Ruth Fischer védelmezi, hanem síkraszállnak érte a párt „ultrabaloldali" csoportosulásainak vezetői is (Weber — Urbahns — Scholem). Az a rágalomözön, mellyel Scholem — Weber — Urbahns — nyiltan elárasztja a szovjet munkásállamot és az ÖKP-t, a Németországi Kommunista Pártot és a Kominternt, egy sorba állítja őket a kommunizmus renegátjaival és legelvetemültebb ellenségeivel. Az ÖK(b)P üdvözli a testvéri német pártnak azt az elhatározását, hogy véget vet Urbahns és társai defetista agitációjának és a pártban kifejtett frakciós szakadár tevékenységüknek. Nem kétséges előttünk, hogy a Németországi Kommunista Párt hamarosan felszámolja a soraiban meghúzódó „ultrabaloldali" opportunizmus maradványait. Az ÖKP ellenzékének veresége és a német párt „ultrabaloldali" csoportosulásainak felszámolása biztosítani fogja a Kommunista Internacionále sziklaszilárd lenini egységét, és kudarcra kárhoztatja egy nemzetközi bolsevikellenes frakció létrehozásának minden kísérletét.

A legutóbbi hónapokban az ÖKP-nak, a Németországi Kommunista Pártnak és az egész Kommunista Internacionálénak egyaránt sok erőt kellett fordítania az ÖKP-ban alakult ellenzéki blokk, a nemzetközi „ultrabaloldaliak" és a jobboldali csoportosulások nézeteiben megnyilvánuló kispolgári dekadens beállítottság elleni harcra. Ez a harc még nem ért véget, de a lenini vonal teljes győzelme az opportunizmus valamennyi válfaja fölött a nemzetközi kommunista mozgalom egész arcvonalán — már biztos. Az, hogy a kommunisták egyes csoportjai körében defetista ideológia ütötte fel a fejét és alakult ki — csupán jelentéktelen, múló epizód a Kommunista Internacionále diadalmas fejlődésében.

Éljen a leninizmus!

Éljen a Németországi Kommunista Párt bolsevik egysége!

„Az Összszövetségi Kommunista (bolsevik) Párt XV. konferenciája. Gyorsírói jegyzet." Moszkva—Leningrád. 1927.

AZ ÖK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PLÉNUMA

1927 február 7—12

A teljes ülést a KEB és a Központi Revíziós Bizottság tagjainak részvételével tartották meg. A teljes ülés számos gazdasági kérdést vitatott meg, határozatot hozott az 1926/27-es ipari beruházások kérdéséről, a termelői és a kiskereskedelmi árak leszállításáról, és meghallgatta az 1926/27-es állami költségvetésről szóló tájékoztatást. A teljes ülés továbbá megvitatta a szovjetválasztások menetének, és a Szovjetunió, valamint az OSzFSzK küszöbönálló szovjetkongresszusának kérdését.

A PLÉNUM HATÁROZATAI

AZ 1926/27-ES IPARI BERUHÁZÁSOKRÓL

(Kujbisev és Krzsizsanovszkij elvtársak előadói beszéde alapján)

Az ÖK(b)P Központi Bizottságának teljes ülése, miután meghallgatta Kujbisev elvtársnak az 1926/27-es ipari beruházási tervről szóló előadói beszédét, határozatilag kimondja:

1. Alapjában jóváhagyja a Népbiztosok Tanácsának meg a Munka és Honvédelmi Tanácsnak a határozatában körvonalazott beruházási tervet, amely a villamosipari építkezésekkel együtt 1,1 milliárd rubelt irányoz elő.

2. Bár a terv a kohóiparra vonatkozóan jelentős beruházásokat irányoz elő (az ipari beruházások több mint egynegyedének megfelelő összeget), a kohászat és gépgyártás fejlesztésének gyorsabb üteme érdekében növelni kell ezeket a beruházásokat. Ebből a célból utasítja a Munka és Honvédelem Tanácsát, hogy vegyen igénybe további lehetséges forrásokat (további külföldi hitelek, esetleg további hosszúlejáratú belföldi kölcsönök, a kohóipar belső tartalékainak jobb kihasználása stb.). A kohó-

ipari beruházásokra előirányzott összeg esetleges túllépésének mértékét a Munka és Honvédelem Tanácsa határozza meg.

3. Utasítja a Munka és Honvédelem Tanácsát, legyen gondja arra, hogy az 1926/27-es beruházási terv teljesítésénél elkerüljék a mult évben előfordult fogyatékosságokat, s fordítson különösen nagy figyelmet az építkezés olcsóbbá, hatékonyabbá tételére, a tervek műszaki kidolgozására, a tervfegyelem betartására és a tervben előirányzott eszközök kellő időben történő folyósítására.

4. Megbízza a Politikai Irodát, hogy dolgozzon ki megfelelő átfogó rendszabályokat az ipari munkaerőnek az üzemek felszerelésének megújításával és a vállalatok észszerűsítésével kapcsolatos felhasználására, dolgozzon ki továbbá pontos irányelveket arra vonatkozóan, hogy hogyan kell megállapítani a munkanormákat az észszerűsített, az új felszereléssel dolgozó és az új üzemekben.

5. Utasítja a Munka és Honvédelem Tanácsát, hogy dolgozza ki az ipari-pénzügyi tervek és a beruházási tervek felülvizsgálásának és jóváhagyásának lényegesen leegyszerűsített rendjét, annak a szempontnak alapján, hogy a lehető legnagyobb mértékben csökkenteni kell a terveket felülvizsgáló fórumok számát, s a lehető legnagyobb mértékben le kell egyszerűsíteni a tervek kidolgozásának formáit és jóváhagyásuk rendjét. Utasítja a Munka és Honvédelem Tanácsát, hogy a felülvizsgálás és a jóváhagyás új rendjét már a jövőévi ipari terveknél alkalmazza, abból a megfontolásból kiindulva, hogy a Szovjetunió összesített általános ipari tervét felülvizsgálat végett már az új gazdasági év kezdete előtt a Központi Bizottság teljes ülése elé kell terjeszteni.

6. Kötelezi a Politikai Irodát, hogy gyorsítsa meg a népgazdaság fejlesztését szolgáló hozzávetőleges ötéves terv kidolgozását, különösen az ipar és a közlekedés tervét, annak a szempontnak alapján, hogy a jövő gazdasági évre szóló valamennyi gazdasági tervnél az egyes tervek összeegyeztetéséből és az egyes gazdasági ágak, illetve kerületek fejlesztésének megállapított perspektíváiból kell kiindulni.

7. a) Megbízza a Munka és Honvédelem Tanácsát, hogy az új üzemek felszerelése s a régiek újjáalakítása és kibővítése terén a hazai gépgyártás részvételének növelése; b) a beruházás terén a behozataltól való függés csökkentése és c) a hazai gépgyártás olcsóbbá tétele céljából gondoskodjék a Szovjetunió gépgyárainak teljes foglalkoztatásáról, a megfelelő üzemi felszerelésekre adott tervszerű, hosszúlejáratú megrendelések útján.

A TERMELŐI ÉS KISKERESKEDELMI ÁRAK LESZÁLLÍTÁSÁRÓL

(Mikojan és Kujbisev elvtársak előadói beszédei alapján)

I

1. A párt az elmúlt év folyamán több rendkívül jelentős eredményt ért el a gazdasági fronton. Ilyen eredmények a következők: a) rendeztük a gabonabegyűjtés ügyét, és stabil gabonaárakat állapítottunk meg, b) eredményeket értünk el az export növelésének alapján, nagyobb tervszerűséget vittünk az import realizálásába, s ezzel kapcsolatban sikerült leküzdenünk a valutáris nehézségeket, c) megóvtuk a cservonyec szilárdságát, d) nemcsak a reálbér csökkenésének veszélyét küszöböltük ki, hanem némileg emeltük is a reálbért, e) leküzdöttük azokat az egészségtelen egyenetlenségeket, amelyek az elmúlt év folyamán az ipari termelés növekedése terén mutatkoztak, jelentősen növeltük az ipari termelést, és biztosítottuk a gazdaság tervszerű átmenetét a helyreállítási időszakból az újjászervezés időszakába, f) csökkentettük a magántőke arányát és felhalmozásának mereteit. Emellett azonban a párt által az elmúlt évben kitűzött egyik alapvető feladat — az iparcikkek kiskereskedelmi árának leszállítása — megoldatlan maradt.

2. Az árkérdésben keresztezik egymást a szovjet állam legfőbb gazdasági problémái, tehát legfőbb politikai problémái is. A parasztság és a munkásosztály közötti helyes viszony kialakításával kapcsolatos kérdések, a mezőgazdaság és az ipar egymással kölcsönösen összefüggő és egymást kölcsönösen feltételező fejlesztésének biztosításával kapcsolatos kérdések, a nemzeti jövedelem elosztásának kérdései, továbbá a Szovjetunió iparosításának és a munkásosztály gazdasági és politikai megerősítésének ezzel szorosan összefüggő kérdései, a reálbér biztosításának és a cservonyec megszilárdításának kérdései, végül gazdaságunk szocialista elemeinek tervszerű erősítése és a népgazdaság magánkapitalista elemeinek további korlátozása mind olyan kérdések, amelyeknek megoldásánál beleütközünk az árkérdésbe.

A párt főleg azért tudott döntő eredményeket elérni a termelés régi technikai bázisának csaknem teljes helyreállítása, a mezőgazdaság, a közlekedés, a hitelrendszer stb. helyreállítása terén, mert helyesen érvényesítette az „összefogás" lenini irányvonalát. A város és falu összefogásának problémája, a parasztsághoz való helyes viszony problémája most, az új szakaszban, az egész népgazdaság újjászervezésének időszakában is döntő kérdés marad, amelytől előrehaladásunk lehetősége függ.

A parasztság proletárvezetése szempontjából a jelenlegi időszakban igen fontos feladat az, hogy irányt vegyünk az iparcikkek árának leszállítására. Az ország iparosítása, mint a párt és az állam fő célkitűzése, a mezőgazdaság fellendülésének további előmozdításával, szocialista fejlődési útjának biztosításával kapcsolatos célkitűzése, az a szükséges körülmény, hogy a szocialista építőmunkában „együtt kell haladnunk a parasztság zömével" — mindez a jelenlegi gazdasági szakaszban teljes nyomatékkal hívja fel figyelmünket az iparcikkárak leszállításának kérdésére.

Elválaszthatatlanul összefügg az árak leszállításával a szilárd ipari nyersanyagbázis megteremtésének problémája is. A nyersanyaggazdálkodás helyzetét ebben az évben több kedvezőtlen körülmény jellemzi (az ipari növények vetésterületeinek jelentéktelen növekedése, sőt némelyiknél a vetésterület csökkenése, az ipari növények termesztésének gabonafélék termesztésével való helyettesítése stb.). A nyersanyag termelése nem volt eléggé jövedelmező, egyrészt a nyersanyagárak és a gabonaárak, másrészt a nyersanyagárak és az iparcikkek ára közötti nagy eltérés következtében. Az árak összehangolását nem a nyersanyagárak emelése révén kell elérnünk, ami a gabonafélék árának emelkedését és az ipari termelés önköltségének növekedését vonhatná maga után, hanem olymódon, hogy biztosítjuk az ipari növények versenyképességét a gabonafélékhez képest, főleg pedig *az ipari árak leszállítása* útján. Csak ilymódon biztosíthatjuk az ipar nyersanyagbázisának növekedését.

De az árkérdéssel nemcsak belpolitikánk kérdései függnek össze. Az olyan rendkívül fontos kérdések, mint a Szovjetunió *külkereskedelmi* kapcsolatainak kérdései, szorosan összefüggenek az árleszállítás vonalán elért eredményeinkkel. Annak a támadásnak a visszaverése, amelyet a kapitalista világ külkereskedelmi monopóliumunk ellen indított, az, hogy szilárd és önálló pozíciókat vívhassunk ki magunknak a külső piacokon, mind az export, mindpedig az import terén, a mi áraink színvonala és a világpiaci árak színvonala között ezidőszerint fennálló „olló" problémájának eredményes megoldásával függ össze.

Mindez az árpolitikát több évre szólóan a szovjet gazdaságpolitika központi gazdasági és politikai kérdésévé teszi.

3. Különösen időszerű azonban ez a kérdés a jelenlegi helyzetben, amely előtérbe helyezi egyrészt annak a szükségességét, hogy fenntartsuk a mezőgazdasági árak elért színvonalát, olyan feltételeket teremtsünk, amelyek kellő ösztönzést nyujtanak a parasztok számára ahhoz, hogy a mezőgazdasági adóterhek nyo-

másának jelentős enyhülése mellett is értékesítsék mezőgazdasági termékeiket, s biztosítsuk 1927 tavaszán a vetésteruletek további növekedését, másrészt pedig annak a szükségességét, hogy egyes iparcikkek értékesítése terén elejét vegyük az esetleges fennakadásoknak, amikre sor kerülhet annak következtében, hogy az elmúlt évben növekedett az ipari termelés, enyhült az áruhiány, nem növekedett eléggé a lakosság — különösen a falusi lakosság — vásárlóereje, s az utóbbi időben erősebben szétnyílt az „agrárolló", ugyanakkor, amikor a nagykereskedelmi és kiskereskedelmi árak közötti „olló" továbbra is szélesre van nyitva.

4. Mivel az iparcikkek kiskereskedelmi árának az elmúlt év tavaszán megállapított színvonala — amely 1923 ősze óta a legmagasabb színvonal — az ipari termelői árak és a kiskereskedelmi árak közötti túlságosan nagy eltérésen alapult, a Központi Bizottság áprilisi teljes ülése rámutatott a kiskereskedelmi árak csökkentéséért folyó harc rendkívüli fontosságára. Ezt a Munka és Honvédelem Tanácsának július 2-i, az ipari hiánycikkek kiskereskedelmi árának 10%-os leszállításáról szóló határozatában részletesen kifejtett útmutatást azonban korántsem követték kellő mértékben, bár a kereskedelmi szervezeteknek megvolt az objektív lehetőségük arra, hogy ezt az intézkedést életbeléptessék.

5. Az, hogy a szövetkezeti és az állami kereskedelem korántsem szállította le kellő mértékben a kiskereskedelmi árakat, a következő okokra vezethető vissza. A falusi és városi lakosság részéről jelentkező kereslet növekedése, amelyet az ipar erőteljes fejlődése ellenére sem tudtunk iparcikkekkel fedezni, áruhiányt idézett elő. Másrészt az anyagi eszközök elégtelensége erősítette a szövetkezetekben és az állami kereskedelemben a túlzott felhalmozásra irányuló törekvést, s a felhalmozást nem az apparátus és az áruelosztó hálózat észszerűsítése, illetve a kereskedelmi rezsiköltségek csökkentése útján igyekeztek elérni, aminek természetszerűleg kellett volna következnie a kereskedelmi forgalom növekedéséből, hanem óriási nyereségek útján, amelyeket a kereskedelmi szervezetek nemegyszer olymódon biztosítottak maguknak, hogy az áruhiány idején kihasználták monopolhelyzetüket, és figyelmen kívül hagyták a nagy, városi és falusi fogyasztótömegek érdekeit. A szövetkezetek és az állami kereskedelmi szervezetek a kedvező konjunktúra kiaknázásával történő felhalmozás pszichológiai hatása alá kerültek, és ellenállást fejtettek ki az árleszállítási kampánnyal szemben. A pártszervezetek és a helyi szovjetszervek nem tanúsítottak

elegendő aktivitást a párt által kitűzött feladat megvalósítása teren. Igy, többek között, majdnem semmit sem tettek annak érdekében, hogy a kiskereskedelmi árak csökkentéséért folyo harcba bevonjak a nagy munkás- és paraszttomegeket.

6. Az a körulmény, hogy az elmúlt felév folyamán nem történt meg kellő mértekben az iparcikkek kiskereskedelmi árának leszállítása, s ugyanakkor a mezőgazdasági árak változatlanul a régi színvonalon maradtak, ami az „olló" további szétnyílására vezetett, égetően szükségessé teszi, hogy teljes mértékben végrehajtsuk a mult év tavaszán kitűzött feladatot. Ennek az új feladatnak a megoldása, vagyis az „olló" összébbcsukódása azonban nem szorítkozhat arra, hogy az áruelosztó hálózat csökkenti a kiskereskedelmi árakat, hanem időszerűvé teszi és elengedhetetlenül szükséges rendszabályként megköveteli az ipari termelői áraknak a Politikai Iroda határozatával már megkezdett leszállítását.

Az a politikai és gazdasági szükségszerűség, hogy hozzáfogjunk a termelői árak leszállításához, arra kötelez bennünket, hogy a most következő időszakban egész ipari életünket ennek a szempontnak megfelelően irányítsuk és alakítsuk. Mivel az iparon belüli felhalmozás az ország iparosításának a párt által előirányzott ütemét biztosító források között az egyik legfontosabb, okvetlenül el kell érnünk az önköltség csökkentését, nehogy a termelői árak leszállítása olyan tényező legyen, amely az ipari felhalmozás csökkenését idézi elő. A termelői árak leszállításának olyan tényezőnek kell lennie, amely az iparvállalatokat az önköltség csökkentése terén még nagyobb eredmények elérésére ösztönzi.

7. Teljesen hibás és tarthatatlan az a tétel, hogy a felhalmozásnak és az iparosítás ütemének érdekei megkövetelik a magas ipari árak politikáját. Olyan körülmények között, amikor hiányzik a konkurrencia: a kapitalista gazdaság tökéletesítésének és fejlesztésének ez a legfőbb ösztönzője, amikor a termelésben és a piacon monopolhelyzet alakult ki, s amikor külkereskedelmi monopólium érvényesül — a magas árszínvonal fenntartása termelési és kereskedelmi apparátusunk bürokratizálódásának, a termelés és a kereskedelem szakadatlan tökéletesítése iránti érdeklődés lanyhulásának veszélyét idézheti elő. A rejtett felhalmozások politikája, az elő nem irányzott beruházásoknak karbantartás örve alatt történő erőltetése, a nyereségek növelése, ugyanakkor, amikor a költségek, különösen a kereskedelmi költségek túlzottan magasak — mindez a magas árak politikájának következménye, és nem használ, hanem árt nép-

gazdaságunknak, nem gyorsítja, hanem meghiúsítja a kitűzött fejlesztési tervek teljesítését.

A mi gazdasági rendszerünkben éppen az árleszállítás politikája az az eszköz, amelynek segítségével a munkásosztály latba veti befolyását az önköltség csökkentése érdekében, arra készteti a gazdasági szervezeteket, hogy rugalmasabbak legyenek, s amelynek segítségével a termelés észszerűsítésére ösztönöz, és ezzel létrehozza az ország iparosításának előrevitele szempontjából oly nélkülözhetetlenül szükséges szocialista felhalmozás valóban egészséges forrásait.

A bürokratizmus elleni igazi harc és az ipari gazdálkodás rendbehozatala a legszorosabban összefügg az árleszállítás problémájával, mert éppen a magas árakban rejlik a termelési, különösen pedig a kereskedelmi apparátusok túlzott begyepesedésének és bürokratikus elfajulásának forrása.

Ezért az ipari szerveknek egyenesen kötelességük a párttal, a munkásosztállyal és az országgal szemben, hogy feladatuknak tekintsék az önköltség csökkentését. Ennek a rendkívül fontos feladatnak a megoldására kell összpontosítani a gazdasági szervezetek és az egész munkásosztály erőfeszítéseit. Figyelmünk és erőfeszítéseink középpontjába ezen a téren a következő harci területeket kell állítanunk: az ipar felszerelésének célszerű megújítása, a gazdaság egész szervezetének tökéletesítése, a munka termelékenységének fokozása, a belső tartalékok mozgósítása, a szigorú tervfegyelem, az észszerűsítésért folyó harc fokozása, a valóságos, nem pedig fiktív takarékosság, az adminisztrációs rezsiköltségek csökkentése, a munkások és a műszaki személyzet szakképzettségének növelése, harc a munkából való távolmaradás ellen, a lazaság és a pazarlás ellen a termelési folyamat valamennyi fokán.

Ezeknek a feladatoknak a teljesítésére minden gazdasági szervnek, az egész munkásosztálynak és a vállalatok egész műszaki személyzetének a lehető legnagyobb figyelmet és energiát kell fordítania.

Az önköltség csökkentése terén csak akkor érünk majd el valóságos eredményeket, ha a termelési folyamatok valamennyi részletének és mindazoknak az elemeknek a megvitatásába, amelyekből a termelés önköltsége összetevődik, bevonjuk a munkásság aktív rétegeit, s ha a termelés javításának és lehető legnagyobb hozamának kérdései a termelési értekezletek, termelési konferenciák munkájának legfőbb tartalmává válnak.

II

Az árpolitika mint a szovjet állam egész gazdaságpolitikájának csomópontja — végső fokon meghatározza:

a) az ipar fejlődésének ütemét és távlatait, továbbá az ipari termékek piacának felvevőképességét;

b) a mezőgazdasági termelés fejlődésének ütemét;

c) a szocialista felhalmozás ütemét;

d) a magánkapitalista felhalmozás korlátozásának kereteit;

e) a cservonyec vásárlóerejét, azaz a szovjet állam egész valutapolitikáját;

f) a reálbér színvonalát stb. stb.

Jelenlegi gazdasági helyzetünk, illetve az a körülmény, hogy fenn kell tartanunk a mezőgazdasági cikkek elért árszínvonalát, és el kell kerülnünk, hogy egyes iparágak termékeinek elhelyezése nehézségekbe ütközzék, az iparcikkek árának leszállítását olyan feladattá teszi, amely élesebb formában vetődik fel a párt és valamennyi szervezete előtt, mint az elmúlt évek folyamán bármikor.

E feladat megoldása érdekében az ipari termelés olcsóbbá tétele és minőségének javítása terén valamennyi pártszervezet köteles követni az alábbi irányelveket, és gondoskodni a megfelelő intézkedések életbeléptetéséről:

1. Le kell küzdeni azokat a tendenciákat, amelyek az elmúlt gazdasági év folyamán több iparágban a termelés önköltségének növekedése irányában hatottak, már a folyó gazdasági évben el kell érni az ipari termelés önköltségének komoly, átlagosan legalább 5%-os csökkentését, s ezen túlmenően több évre szóló intézkedések tervét kell kidolgozni mind a központi, mindpedig a helyi állami ipar termelésének rendszeres olcsóbbá tételére.

2. Az ipari termelés olcsóbbátétele terén elért eredményekre támaszkodva és ezekhez az eredményekhez mérten rendszeresen le kell szállítani az ipari, köztük a helyiipari termelői árakat.

3. Annak a megfontolásnak alapján, hogy a helyi köztársasági és szövetkezeti ipar számára megengedhetetlen a külön árpolitika, erre is ki kell terjeszteni az árak szabályozásának a szövetségi ipar részére megállapított rendjét, s különösen meg kell tiltani az általa termelt tömegfogyasztási cikkek termelői árának emelését.

4. Az ipari és kereskedelmi szervezetek birtokában levő árukészletek növekedése, ami az utóbbi időben az ipari termelés fokozódásával és az erős áruéhség megszűnésével kapcsolatban

következett be, kétféle formában nyilvánul meg, amelyek közül mindegyiknek egymástól egészen eltérő jelentősége van.

Először, ipari termékekből álló tartalékok létesítése az áruforgalom szempontjából normális méretekben és az áru idényszerű felhalmozása — a piaci kereslet egyenletesebb kielégítésének biztosítása érdekében. Ezzel kapcsolatban intézkedéseket kell kidolgozni annak érdekében, hogy az ilymódon létesített árutartalékok arányban legyenek a piac valóságos szükségleteivel és az állam reális erőforrásaival.

Másodszor, több iparág gyártmányainak raktáron maradása, mert: a) az áruk választéka és minősége nem felelt meg a fogyasztók igényeinek, és mert b) az árukínálat növekedésének üteme jelentősen felülmúlta a kereslet növekedését — a raktáron levő készletek olyan felhalmozódása, amely értékesítési válsággal fenyegeti ezeket az iparágakat, ha nem teszünk idejekorán kellő intézkedéseket az árufelhalmozódás e második formáját előidéző okok kiküszöbölésére.

Minden egyéb következménytől eltekintve, az árutömegek megnövekedésének mind a két formája az ipari és kereskedelmi szervezetek forgóeszközeinek erős megterhelését idézheti elő.

5. A legközelebbi jövőben mindenekelőtt azoknál az iparágaknál és azoknál az iparcikkeknél kell elérni a termelői árak jelentős leszállítását, amelyek a piaci elhelyezés tekintetében nehézségekbe ütköznek; ezeket a nehézségeket egyrészt úgy kell leküzdeni, hogy árleszállítás útján kiszélesítiük a piacot, másrészt pedig úgy, hogy a piac megváltozott szükségleteinek megfelelően megváltoztatjuk a termékek választékát.

6. Mivel az elmúlt gazdasági évben több iparcikk minősége lényegesen romlott, az ipar igen fontos feladatának kell tekinteni, hogy a jelenlegi gazdasági évben nemcsak helyreállítsa ezeknek az áruknak korábbi, jobb minőségét, hanem — a fogyasztóknak az iparcikkek minősége tekintetében megnövekedett igényeit figyelembe véve — rendszeresen javítsa az egész ipari termelés minőségét.

7 A Központi Bizottság azt a tényt, hogy a fogyasztók nagyobb igényeket támasztanak az iparcikkek választékának minősége tekintetében, a dolgozó tömegek kulturális és anyagi életszínvonalában bekövetkezett emelkedés jelének tekinti, s azon a véleményen van, hogy szocialista iparunk csak akkor lehet a város és a falu közötti összefogás szilárd alapja, csak akkor töltheti be eredményesen vezető szerepét a mezőgazdaság tekintetében, csak akkor küzdheti le gyorsan és zökkenésmentesen a fejlődésének útján elkerülhetetlenül felmerülő egyes nehézségeket,

ha éberen figyeli a fogyasztói piacon végbemenő változásokat, s termelő tevékenységének megfelelő átszervezésével gyorsan reagál ezekre a változásokra.

8. Az ipar csak akkor lesz képes arra, hogy figyelmesen reagáljon a lakosság igényeiben végbemenő változásokra, ha a szövetkezetek és az állami kereskedelem, különösen pedig az átfogó árulosztó hálózattal rendelkező szövetkezetek megfelelő módon át tudják szervezni munkájukat, és megfelelő módszereket tudnak kidolgozni tevékenységük számára ahhoz, hogy idejekorán észrevegyék a piacon végbemenő és várható változásokat, s felhívják azokra az állami ipar figyelmét. Olyan mértékben, ahogyan a szövetkezetek meg tudnak birkózni ezzel az új, fontos és nehéz feladattal, át kell térniök arra a rendszerre, hogy előre megbízásokat adnak azoknak az áruknak termelésére, amelyek iránt a piacon kereslet mutatkozik; ilymódon hozzásegítik az ipart ahhoz, hogy alkalmazkodjék a piac változásaihoz, és lehetővé teszik az ipar számára, hogy a termelési tervek elkészítésénél jóelőre figyelembe vegyék a piac alakulását.

III

A Központi Bizottság teljes ülése ugyanakkor, amikor megállapítja, hogy nem hajtották végre kielégítően a Politikai Irodának és a Munka és Honvédelem Tanácsának májusi, az akkor a hiányáruk csoportjához tartozó cikkek kiskereskedelmi árának a május 1-i színvonalhoz képest legalább 10%-os leszállításáról szóló utasításait, s amikor megerősíti a Politikai Iroda 1927 február 3-i, a kiskereskedelmi árak leszállításáról szóló határozatát, egyben a következő intézkedéseket tartja szükségesnek a kiskereskedelmi árak leszállítása terén, ami a jelenlegi fejlődési szakaszban a legnagyobb mértékben időszerű feladat, s aminek végrehajtása megköveteli valamennyi pártszervezet és a nagy dolgozó tömegek minden erejének mozgósítását.

1. Számos cikk termelői árának folyamatban levő leszállítását figyelembe véve, minden körülmények között el kell érni, hogy június 1-ig az ezidei január 1-i árszínvonalhoz képest valamennyi iparcikk kiskereskedelmi árát legalább 10%-kal csökkentsék.

2. Tekintettel arra, hogy az iparcikkek termelői árának az utóbbi időben végrehajtott leszállítása a magánkereskedelem vonalán csak jelentéktelen mértékben, a szövetkezeti és állami kereskedelem vonalán pedig nem teljes mértékben jutott el a fogyasztókig, aminek következtében szélesre nyílt a nagy- és kis-

kereskedelmi árak „ollója", a Központi Bizottság kötelezi a pártszervezeteket, legyenek minden erejükkel azon, hogy a szövetkezeti és állami kereskedelemben ez az „olló" a kiskereskedelmi áraknak az állami kereskedelem és a szövetkezetek vonalán történő leszállítása útján eltűnjön, s biztosítsák, hogy a termelői árak minden csökkentése az áruelosztó hálózaton keresztül teljes mértékben eljusson a fogyasztókig.

3. Mivel a kiskereskedelmi árak elégtelen csökkentése a szövetkezetek és az állami kereskedelem részéről, s ezzel párhuzamosan az elmúlt év túlzott nyereségei nagyrészt annak tulajdoníthatók, hogy a szövetkezetek és az állami kereskedelem vezetői hamisan értelmezik a szocialista felhalmozás jelszavát, éles fordulatot kell előidézni a kereskedelmi szervezetek vezetőinek gondolkodásmódjában. A szocialista felhalmozást nem a magas árszínvonal fenntartása vagy az áremelés politikája útján lehet és kell megvalósítani, hanem a kereskedelmi és rezsiköltségek csökkentése, az apparátus észszerű felépítése és a takarékos ügyvitel terén elért eredmények útján.

4. A Kereskedelmi Népbiztosságnak meg kell hagyni, hogy a) állapítsa meg az állami kereskedelem és a szövetkezetek kalkulációjának alapjául szolgáló legmagasabb haszonkulcsot, s ezt a legmagasabb haszonkulcsot a szövetkezetek és az állami kereskedelem közbeeső és felső láncszemei számára a legminimálisabbra korlátozza; b) állapítson meg két hónapon belül a minimális rezsi- és kereskedelmi költségek alapján övezetenként megszabott, csökkentett kiskereskedelmi árréseket és árakat a legfontosabb iparcikkekre az állami és szövetkezeti kereskedelem valamennyi láncszeme részére. A megállapított árrések és árak túllépését egyrészt hitel- és adópolitikai intézkedésekkel, másrészt fegyelmi és büntetőeljárás útján kell megakadályozni; c) terjessze ki az árukísérő jegyeken feltüntetett övezetenkénti szabott eladási árak gyakorlatát, s tegye kötelezővé ezeknek az áraknak közzétételét olyan formákban, amelyek lehetővé teszik a munkások és a parasztok részére az ellenőrzést.

5. Mivel a forgalmi költségek csökkentését a szocialista építés és a takarékosság szempontjából igen fontos feladatnak tekintjük, erélyes intézkedésekkel csökkenteni kell az állami kereskedelem és a szövetkezetek kereskedelmi apparátusának adminisztrációs gazdasági költségeit (a kereskedelmi személyzet költségeit, a kiküldetési költségeket, továbbá a bizományi, közvetítői és egyéb hasonló költségeket) a jelenlegi gazdasági év folyamán az elmúlt év színvonalához képest legalább 15 százalékkal.

6. A széles alapon folyó szocialista gazdasági építés időszakában, amikor a kereskedelem társadalmasított szektora már döntő helyet vívott ki magának a nagy- és kiskereskedelemben, s háttérbe szorította a magánkereskedelmet, az áruelosztó hálózat észszerűsítésének feladata hatványozott jelentőségre tesz szert.

A szövetkezetek óriási gyorsaságú növekedésének ténye igazolta annak a lenini tervnek a helyességét, amely szerint a szocializmushoz vezető út: az egész városi és falusi lakosságnak szövetkezetekben való általános tömörülése. Az, hogy a szövetkezeteket, amelyek a dolgozók milliós tömegeit vonták be soraikba, s tevékenységükkel széleskörű piacot fogtak át, szervezetileg és pénzügyileg meg kell erősíteni, éppen azért válik különösen fontossá, mert a szövetkezet *nem csak* a forgalom megszervezésének legészszerűbb rendszere, hanem egyszersmind olyan forgalmi apparátus, amely a sokmilliós tömegeket megszervezi, bevonja a szocialista építés gyakorlati munkájába, és tevékenysége során rájuk támaszkodik.

A szövetkezetek tevékenységi körének kiterjesztését két vonalon kell végrehajtani: először is a magánkereskedelem további kiszorítása révén, másodszor pedig az állami kereskedelem helyettesítése útján azokban a kerületekben és olyan mértékben, amely kerületekben és amilyen mértékben a szövetkezeteket pénzügyi és szervezeti lehetőségeik képesekké teszik az állami kereskedelem helyettesítésére, anélkül, hogy megdrágítanák az áruk útját a fogyasztóhoz, és anélkül, hogy a magánkereskedelem foglalná el az állami kereskedelem által átengedett helyet.

A szövetkezetek további erősítése, az áruforgalomban betöltött szerepük növelése, a munkás- és paraszttömegek tényleges bevonása a szövetkezeti építés munkájába, a szövetkezeti munka terén észlelhető hiányosságok és egészségtelen jelenségek kiküszöbölése — mindez a párt egyik fő feladatát jelenti.

Az a körülmény, hogy a szövetkezetek és az állami kereskedelem az utóbbi évek folyamán döntő jelentőséget vívtak ki maguknak a piacon, olyan eredmény, amely a nep kezdeti szakaszához képest a fejlődés magasabb fokára vezet át bennünket. Megbocsáthatatlan hiba volna azonban, ha nem vennénk észre a bürokratizálódásnak a monopolhelyzetből fakadó veszélyeit, és nem gondoskodnánk idejekorán olyan ellenszerekről, amelyek alkalmasak arra, hogy elejét vegyük áruelosztó hálózatunk bürokratizálódásának.

A kereskedelmi hálózatunk monopolhelyzetéből fakadó egészségtelen jelenségek és a bürokratizálódási veszély leküzdésének

eszközei a következők: 1) a szövetkezeti és az állami kereskedelem rendszerét úgy kell felépíteni, hogy biztosítsa az állami kereskedelem és a szövetkezetek kölcsönös ellenőrzését; 2) a piacnak és az egész áruelosztó hálózat tevékenységének irányítása során fokozottabb mértékben kell biztosítani a tervszerűség elvét; 3) növelni kell a szövetkezeti rendszer felsőbb szerveinek az alsóbb szervek irányításában betöltött vezető szerepét; 4) biztosítani kell, hogy a szövetkezetek alsóbb szervei ellenőrizhessék a felsőbbeket, megvizsgálhassák tevékenységüket, s hogy a szövetkezetek alsóbb szervei igazi önállóságról és kezdeményezőképességről tegyenek tanúságot; 5) a szövetkezetekben tömörült munkás- és paraszttömegeket ténylegesen be kell vonni a szövetkezeti építésbe és a szövetkezeti szervek tevékenységének ellenőrzésébe, továbbá a munkástömegeket be kell vonni a szövetkezeti és állami kereskedelmi szervezetek tevékenységének ellenőrzésébe; 6) erősíteni kell a szövetkezeti káderekét.

A Központi Bizottság teljes ülése utasítja a Politikai Irodát, hogy ezeken az alapokon hozzon és léptessen életbe olyan átfogó intézkedéseket, amelyek az áruelosztó hálózat észszerűsítését szolgálják, figyelembe véve a következő szempontokat:

a) a kereskedelmi apparátus fölösleges láncszemeinek kiküszöbölése;

b) az áru útjának megrövidítése a termelőtől a fogyasztóig, olymódon, hogy a lehető legnagyobb mértékben felhasználjuk az áruk közvetlen szállítását a termelés helyétől a fogyasztóhoz;

c) az önköltség és a forgalmi költségek csökkentése.

IV

1. A magántőke, amelyet a szövetkezetek és az állami kereskedelem másodrendű helyre szorítottak, s amely a piacon kénytelen volt a szövetkezeteknek és az állami kereskedelemnek engedni át a döntő befolyást, ennek ellenére még most is az egész áruforgalomnak mintegy 22%-át, a kiskereskedelemnek pedig mintegy 40%-át tartja kezében, s ilymódon jelentős erőt képvisel, amellyel feltétlenül számolnunk kell.

2. A magántőke szerepét továbbra is rendszeresen csökkenteni kell. De túlbecsülnénk saját erőnket és elébevágnánk a dolgoknak, ha azt a feladatot tűznénk magunk elé, hogy már most *teljesen* kiszorítsuk a magántőkét a piacról, és az áruforgalmat százszázalékosan a szövetkezetek és az állami kereskedelem kezében összpontosítsuk.

3. A kereskedelemben és az iparban részt vevő magántőke

gazdasági intézkedések útján történő további leküzdésének feladata mellett előtérbe kerül az a feladat, hogy a magántőkét a proletárállam szabályozó befolyásának vessük alá, s ilymódon kihasználhassuk a szocialista gazdasági építés érdekében. Az a körülmény, hogy a szövetkezetek és az állami kereskedelem uralkodó helyzetet vívtak ki maguknak a piacon, teljesen reálissá teszi e feladat megvalósítását.

4. Az árleszállítás a kereskedelem magánszektorában többek között olymódon érhető el, hogy az állami ipar csak olyan magánkereskedőknek szállít árut, akik nem lépik túl a megállapított árakat és árréseket.

5. A teljes ülés hangsúlyozza annak a feladatnak óriási fontosságát, hogy az állami kereskedelem és a szövetkezetek tevékenysége kiterjedjen a kisipari termékek értékesítésére, és hogy korlátozzuk a magánkereskedők szerepét ezen a téren. A teljes ülés utasítja a Politikai Irodát, hogy vizsgálja meg a kisipar tényleges helyzetét, s dolgozzon ki és léptessen életbe olyan intézkedéseket, amelyek még szorosabb kapcsolatba hozzák a kisipart az állami és szövetkezeti gazdasággal, mind a kisipar nyersanyagellátásának megszervezése, mindpedig termékeinek elhelyezése tekintetében.

V

Az a körülmény, hogy az árak csökkentésének problémája óriási jelentőségű a Szovjetunió népgazdaságának szempontjából, megköveteli valamennyi párt-, szovjet-, szakszervezeti és szövetkezeti szervezet legaktívabb részvételét e probléma megoldásában. Erre való tekintettel a KB teljes ülése határozatilag kimondja:

1. Fel kell szólítani a pártszervezeteket, hogy a lehető legnagyobb mértékben érvényesítsék befolyásukat az állami, illetve szövetkezeti ipari és kereskedelmi szervezeteknél az árak, különösen a kiskereskedelmi árak leszállítása terén megjelölt feladatok elérése érdekében.

2. Meg kell erősíteni a Kereskedelmi Népbiztosság szerveit olymódon, hogy megjavítjuk kádereik minőségi összetételét.

3. Fel kell szólítani az ÖKSzT frakció irodáját, dolgozzon ki olyan átfogó intézkedéseket, amelyek alapján a szakszervezeti helyi csoportokat, a szakszervezeti tagokat és a szövetkezetekben tömörült munkástömegeket szervezetten bevonják annak ellenőrzésébe, hogyan hajtják végre az állami és szövetkezeti szervezetek az előírt árleszállítást.

4. A szakszervezetek és a szovjetek hozzanak szervezeti intézkedéseket annak érdekében, hogy a parasztság zömét ténylegesen bevonják a falusi szövetkezetek vezetésébe és munkájuk ellenőrzésébe.

5. Az ellenőrző bizottságoknak és a Munkás-Paraszt Felügyelet Népbiztosságának figyelemmel kell kísérniök, hogy valamennyi szerv, szovjet- és pártszerv, végrehajtja-e a fenti utasításokat, és felelősségre kell vonniok mindazokat, akik ezeket az utasításokat megszegik.

A SZOVJETVÁLASZTÁSOKRÓL

(Kalinyin elvtárs beszámolója alapján)

A KB teljes ülése, miután meghallgatta Kalinyin elvtársnak a megkezdődött választási kampányról és a küszöbönálló szovjetkongresszusokról szóló tájékoztatóját, a párt korábbi irányelveinek kiegészítéseképpen szükségesnek tartja hangsúlyozni a következő fontosabb mozzanatokat:

1. A jelenlegi választási kampány — *a második széleskörű és nyílt* szovjetválasztási kampány. A szovjetek felélénkítésének jelszavát ebben a kampányban következetesebben kell érvényre juttatnunk, mint ezelőtt: nem szabad megtűrni sem a parancsolgatást, sem a szovjetküldöttjelöltek rákényszerítését a lakosságra, igazi választásokra van szükség, amelyek biztosítják a munkás- és paraszttömegek nagyarányú részvételét, s növelik a szovjeteknek mint a proletárdiktatúra tényleges szerveinek jelentőségét. A szovjetválasztási kampány politikai tartalmát a szovjet hatalom és a párt által folytatott belpolitikai és nemzetközi politika alapvető kérdéseinek, továbbá a választók mindennapi életével közvetlenül összefüggő helyi kérdéseknek kell képezniök.

2. A szovjetválasztások alkalmával a pártonkívüli munkások és parasztok milliós tömegei alaposan és minden vonatkozásban ellenőrzik a szovjet hatalom és pártunk egész munkáját. A pártnak a pártonkívüli munkások és általában a pártonkívüli dolgozó tömegek egyre növekvő bizalma és egyre aktívabb támogatása alapján fokozottabb mértékben kell érvényesítenie vezető szerepét a szovjetekben. Ezt a feladatot, vezető szerepének fokozottabb érvényesítését olymódon kell valóra váltania, hogy a pártonkívüli munkások és parasztok egyre újabb rétegeit vonja be a választásokba és a szovjetek munkájába.

3. A proletariátusnak a szovjetválasztások során a lehető legnagyobb aktivitást, szervezettséget és tudatosságot kell tanú-

sítania. Ez annál is inkább szükséges, mert a tavalyi választási kampány tapasztalata azt mutatta, hogy a kispolgári rétegek aktivitása jelentősen megnövekedett. Minden áron el kell érni, hogy a munkások elmaradottabb rétegeit (a munkásnőket, új munkásokat, szakképzetlen és segédmunkásokat stb.) is a lehető legnagyobb mértékben bevonjuk a mostani szovjetválasztásokba, s hogy az új szovjetek munkájuk során jobban törődjenek szükségleteik és igényeik kielégítésével. A szakszervezetekre az a nagyon fontos feladat hárul, hogy a mostani választási kampány során fokozottabb munkát fejtsenek ki ebben a tekintetben.

4. A falvakban a szovjetválasztásoknak meg kell erősíteniök a munkásság és a szegényparasztság szövetségét a középparasztok nagy tömegeivel, s ilyenformán a kulákság politikai elszigetelésére kell vezetniök. Ugyanakkor különösen nagy figyelmet kell fordítani a választási utasítások helyes végrehajtására, amelyek a kulákság ellen, s csakis a kulákság ellen irányulnak. A választási utasítások helyes végrehajtása azt jelenti, hogy a falu középparaszti rétegeit semmi szín alatt sem szabad eltaszítani a szovjetektől. A középparaszt választójogának megvonása ténylegesen a kulákság közvetlen támogatását jelenti. A legdurvább politikai hibának kell tekinteni az utasítások tágabb értelmezésének minden olyan kísérletét, amely arra vezet, hogy a választójogtól megfosztottak kategóriájába középparasztok is bekerülnek. A legerélyesebben fel kell lépni az utasításoknak a középparaszti rétegek rovására történő ilyen tág értelmezése ellen. A választási kampányt a középparaszti tömegeknek a választásokba való legmesszebbmenő bevonása mellett a szegényparasztság megszervezése szempontjából is ki kell használni. Ismételten és még nagyobb nyomatékkal kell felhívni a figyelmet a mezőgazdasági munkásság befolyásának növelésére. A választásoknak elő kell segíteniök, hogy a párt munkáját, az ezen a téren elért eredményekre támaszkodva, továbbfejlesszük ebben az irányban.

5. Az új szovjeteknek a szocialista építés még hatalmasabb előrelendítő tényezőivé kell válniok. A mellett a fő feladat mellett, hogy a szovjetekben a munkásosztály legelőrehaladottabb és legaktívabb elemeit, a falvakban pedig a dolgozó parasztság legelőrehaladottabb elemeit kell tömöríteni, az új szovjetek munkájában, s magában az új szovjetek összetételében is, fokozottabb mértékben kell érvényesíteni valamennyi főbb munkásréteg, a falvakban pedig az egész dolgozó parasztság, különösen a szegényparasztok és a mezőgazdasági munkások igényeit. A

proletárok és félproletárok elmaradottabb csoportjainak közelebb kell kerülniök a szovjetek munkájához. A pártonkívüli munkások és munkásnők részvételének a városi szovjetekben, s ugyanígy a parasztok és parasztnők részvételének a falusi szovjetekben nemcsak csökkennie nem szabad, hanem növekednie kell. Az eddiginél sokkal nagyobb figyelmet kell fordítanunk arra, hogy a pártonkívüli munkás- és paraszttömegekből újabb, valóban fejlett és aktív szovjetfunkcionáriusokat emeljünk ki. A szovjetek munkáját össze kell kapcsolni a munkás- és paraszttömegek valamennyi szervezetének — a szakszervezeteknek, a szövetkezeteknek, a paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságoknak stb. munkájával. A szovjeteknek egyre inkább az egész munkás- és parasztközélet szervezeti, politikai és gazdasági központjaivá kell lenniök.

6. Jóval nagyobb figyelmet kell fordítani a szovjetek (kerületi, kormányzósági, köztársasági és összszövetségi) kongresszusaira. Annak az elvnek helyes érvényre juttatásával, hogy a szovjetek végrehajtó szervei kötelesek beszámolni a kongresszusoknak, továbbá azzal, hogy ezeken a kongresszusokon a lehető legnagyobb figyelemmel hallgatják meg a dolgozók kívánságait, elő kell segíteni az eddigi munka hiányosságainak kiküszöbölését, és el kell érni, hogy az újonnan választott szovjet végrehajtó bizottságok munkájuk során megszívleljék a dolgozók szavát. Ugyanakkor nagyon komoly figyelmet kell fordítani a szovjetek vezető szerveinek felfrissítésére, s a végrehajtó bizottságok kommunista frakciójának megerősítése mellett újabb erőket kell bevonni ezekbe a szervekbe a pártonkívüli munkások és parasztok közül. Amikor újabb erőket emelünk ki a pártonkívüli dolgozó tömegekből, arra törekszünk, hogy még nagyobb számban vonjuk be a szovjetek vezető szerveinek munkájába a munkások és parasztok (különösen szegényparasztok és mezőgazdasági munkások) valóban aktív és valóban élenjáró elemeit. A végrehajtó bizottságok (köztük a kerületi, a kormányzósági és az ezek fölött álló végrehajtó bizottságok) pártonkívüli tagjainak a végrehajtóbizottsági tagok legalább egyharmadát kell alkotniok.

7. A szövetségi köztársaságok szovjetkongresszusainak és az összszövetségi szovjetkongresszusnak különösen nagy politikai jelentősége van, s ez megköveteli, hogy fokozottabb figyelmet fordítsunk a kongresszusi küldöttek választásának előkészítésére és a kongresszusok ügyrendjére. Ezeken a kongresszusokon megvitatás céljából napirendre kell tűzni a szovjet hatalom jelenlegi munkájának legfontosabb kérdéseit, s ugyanakkor ma-

gának a kongresszusok ügyrendjének elő kell segítenie (többek között széleskörű bizottságok és albizottságok alakítása útján, amelyekben pártonkívüliek is részt vesznek) a felvetett kérdések tüzetes megvitatását. Az egyszerű párttagok, továbbá a pártonkívüli munkások és parasztok közül feltétlenül több küldöttet kell választani ezekre a kongresszusokra, mint a multban. Az OSzFSzK, valamint a Szovjetunió szovjetkongresszusának szervezeti sajátosságaira való tekintettel különösen nagy figyelmet kell fordítani mind a kettő helyes előkészítésére.

„Pravda" 36. szám, 1927 február 13

AZ ÖK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PLÉNUMA

1927 április 13—16

TÁJÉKOZTATÓ KÖZLEMÉNY

Ez év április 13—16-án az ÖK(b)P Központi Bizottsága teljes ülést tartott, amelyen a KEB Elnökségének és a Központi Revíziós Bizottságnak a tagjai is részt vettek.

A teljes ülés számos, a Szovjetunió, valamint az OSzFSzK szovjetkongresszusával összefüggő kérdést vitatott meg.

A teljes ülés, miután meghallgatta és megvitatta a Politikai Irodának a legutóbbi nemzetközi eseményekkel (a kínai és más eseményekkel) kapcsolatban hozott határozatairól szóló tájékoztatását, jóváhagyta a Politikai Iroda nemzetközi politikáját.

A teljes ülés határozatilag kimondta, hogy ez év novemberének második felére össze kell hívni az ÖK(b)P XV. kongresszusát, és megbízta a Politikai Irodát, hogy a következő teljes ülésen megvitatás végett terjessze elő a kongresszus napirendjét.

A teljes ülés továbbá meghallgatta az ÖKSzT kommunista frakciója vezetőségének az Angol-Szovjet Egységbizottság legutóbbi berlini üléséről szóló tájékoztatását.

„Pravda" 88. szám, 1927 április 19

AZ ÖK(b)P KB ÉS A KEB EGYÜTTES PLÉNUMA

1927 július 29—augusztus 9

TÁJÉKOZTATÓ KÖZLEMÉNY

Ez év július 29—augusztus 9-én az ÖK(b)P Központi Bizottsága és Központi Ellenőrző Bizottsága a Központi Revíziós Bizottság tagjainak részvételével együttes teljes ülést tartott.

A teljes ülés a nemzetközi politika, a gazdasági építés és a pártélet számos igen fontos kérdését vitatta meg, többek között a következő kérdéseket:

1. A nemzetközi helyzet; 2. A népgazdaság 1927/28. évi ellenőrző számai; 3. A Munkás-Paraszt Felügyelet beszámolója az állam- és gazdasági apparátus észszerűsítéséről és a takarékosságról; 4. Az ellenzék legutóbbi fellépései s a pártfegyelem ismételt megsértése Zinovjev és Trockij által; 5. A pártkongresszus.

A teljes ülés a következő határozatokat hozta:

A PLÉNUM HATÁROZATAI

A NEMZETKÖZI HELYZETRŐL

(Az ÖK(b)P KB és a KEB együttes plénumának 1927 augusztus 9-én elfogadott határozata)

I. A nemzetközi helyzet és a Szovjetunió

1. A jelenlegi nemzetközi helyzetet elsősorban az jellemzi, hogy egyrészt, rendkívül feszült a viszony az imperialista Anglia és a proletár Szovjetunió között, másrészt pedig az imperializmus katonai intervenciót hajt végre Kínában. A Szovjetunió elleni ellenforradalmi háború veszélye a mostani időszak leg-

aggasztóbb problémája. A Szovjetunió és kapitalista környezete közötti ellentétek kiéleződése a mostani időszak fő tendenciája, ami természetesen nem zárja ki a viszonyok valamelyes javulásának bizonyos időszakait a harc egyik vagy másik frontján.

2. Az ellentétek kiéleződésének alapja az a tény, hogy mind tisztán gazdasági, mindpedig politikai téren megszilárdult a kapitalizmus a háború következtében igen nagy megrázkódtatásokon keresztülment Európában, továbbá Japánban és az Egyesült Államokban, s ugyanakkor a Szovjetunió egyre nagyobb sikereket ér el a forradalmi szocialista építés során, Kínában népi forradalom bontakozik ki, a gyarmati népek között mélyrehatóerjedés észlelhető, az európai proletártömegek pedig észrevehetően balra tolódnak (az angliai események, a vörösfront-harcosok napja Németországban, Bécs stb.). A kapitalizmus megszilárdulása a világgazdaság háború utáni általános bomlásának keretei között halad előre, egyre újabb és egyre élesebb ellentmondásokat hív életre a kapitalista rendszeren belül, s ugyanakkor rendkívüli mértékben fokozza az imperialista törekvéseket. Ezért az úgynevezett „orosz" és az úgynevezett „kínai" kérdés a világimperializmus számára a politika legégetőbb kerdése. A stabilizálódó európai imperializmus két szempontból érdekelt ezekben a kérdésekben: részint a gazdasági terjeszkedés szempontjából (piacok, tőkebefektetési területek, nyersanyagforrások), részint a forradalomellenes preventív háború szempontjából.

3. Jelenleg az európai kapitalizmus *gazdasági* stabilizációja együttjár annak gyökeres átalakulásával (a trösztök és más egyesülések rohamos növekedése, a termelés technikai átszervezése új gépekre, új fémekre és részben új nyersanyagokra való áttéréssel, a futószalag bevezetése stb.). Ugyanakkor az ipar sajátos militarizálását figyelhetjük meg, a kohászat mellett egyre inkább előtérbe nyomul a vegyiipar. Az állótőke formájában eszközölt nagy tőkebefektetések egyszersmind az ipar termelési kapacitásának nagyarányú növekedését is előidézik, ami — a belső piac elégtelensége mellett — egyre élesebben veti fel a külső piacok és külső tőkebefektetési területek kérdését. Éppen ezért tesz szert a Szovjetunió és Kína kérdése az imperializmus szempontjából különös nagy gazdasági jelentőségre. Míg az európai (elsősorban a francia és a német) kapitalizmus egészben véve gyorsan növeli termelőerőit, addig az angol imperializmus, az országon belüli kétségbeesett stabilizációs kísérletek ellenére, krónikus depresszió időszakát éli. Az angol imperializmus, amely kénytelen versengeni az európai kontinenssel,

s ugyanígy az Északamerikai Egyesült Államokkal is, s amelyre nézve a Kelet gyarmati mozgalma fenyegető veszélyt jelent, természetesen a reakciós imperialista erok vezérévé válik.

4. A gazdasági stabilizációval, amelynek mélyreható belső ellentmondásai egyre jobban kibontakoznak, s amely kiélezi az osztályharcot (Anglia, Ausztria stb.), a burzsoázia *politikai* megszilárdulása is együttjár. Számos fasiszta puccs, „burzsoá blokk" alakulása Németországban és annak konszolidálódása, a reakciós kormány megszilardulása Franciaországban, a „vaskalapos" konzervatívok uralma Angliában, az uralkodó osztályok konszolidálódása Lengyelországban, a koalíciós kormányok ezidőszerinti csődje Európában — mindez elősegíti az agresszívebb politikát a Szovjetunióval szemben, mivel egyre szélesedik a Szovjetunió és imperialista környezete közötti gazdasági és általános osztályellentétek alapja.

5. A proletariátus állama és az imperializmus közötti kapcsolatok terén bekövetkezett fordulatot nagy mértékben előmozdította *magának a Szovjetuniónak*, gazdaságának, államhatalmának, kultúrájának a *fejlődése*, a nagy dolgozó tömegek szervezettségének és a Szovjetunió forradalmasító nemzetközi szerepének *növekedése*. A külkereskedelem szocialista monopóliumának a rendszere, amely védi a Szovjetuniónak mint exportáló országnak az érdekeit, biztosítja a szocialista termelés növekedését, és nem engedi, hogy a Szovjetuniót a világkapitalizmus mezőgazdasági termékeket szállító függvényévé, kiegészítő gazdasági „hátországává" változtassák; az ország iparosításának ugyanezt az irányvonalat követő politikája; a Szovjetunió gazdaságának és politikai felépítményének belső elkorcsosulásával kapcsolatban táplált remények összeomlása; az imperialisták azzal kapcsolatos illúzióinak szertefoszlása, hogy az imperializmus úgynevezett „békés behatolás" révén beférkőzhet gazdaságunk minden pórusába; végül a Szovjetunió hatalmas forradalmasító hatása (v. ö. Kína, Anglia) — mindezek a nagyjelentőségű tények azok, amelyek az ellenforradalmi imperializmus agresszivitásának növekedését előidézték és előidézik.

6. A Szovjetunió elleni háború előkészítése nem egyéb, mint az imperialista burzsoázia és a győzelmes proletariátus közötti osztályharc szélesebb alapon történő újjáélesztése. Igenis ez, és nem egyéb lesz ennek a háborúnak az osztályértelme. Mindenki, aki — a pártunkban fellépett ellenzékhez hasonlóan — kétségbevonja a háború ilyen jellegét, vagy aki a Szovjetunió elleni támadás indítékát nem a Szovjetunióban folyó szocialista

építés előrehaladásában és a Szovjetunió forradalmasító hatásában, hanem ellenkezőleg, a proletárpárt „nemzeti reformizmusában" látja — szociáldemokrata elhajlásról tesz tanúságot, márpedig ez az elhajlás kétszeresen káros a mostani nemzetközi helyzetben, és objektíve a proletariátus ellenségeit segíti.

7. A jelenlegi politikai helyzetet az a tény jellemzi, hogy a Szovjetunió úgynevezett „bekerítését" szolgáló diplomáciai és katonai szövetségek egész rendszerét hozzák létre (a lengyel-román, jugoszláv-lengyel, csehszlovák-lengyel, olasz-román stb. szerződés; Anglia tevékenysége a Baltikumban, Lengyelországban, a Távol-Keleten és Perzsiában; a Németországra gyakorolt „nyomás", különösen Locarno óta, egészen a szovjetellenes blokk létrehozására irányuló legutóbbi genfi kísérletekig; az ARKOSz helyiségeiben tartott rajtaütésszerű házkutatás; a diplomáciai kapcsolatok megszakítása a Szovjetunióval; fokozott nyomás Franciaországra, olyan értelemben, hogy szakítson a Szovjetunióval, s ugyanilyen nyomás Olaszországra, Görögországra stb.; a legutóbbi időben különösen erősödő nyomás Németországra).

Az angol konzervatív kormány a Szovjetunió és saját országának munkásosztálya elleni háborús készülődés jegyében általános diplomáciai harcot folytat a Szovjetunió ellen, a Szovjetunió hitel- és gazdasági blokádjának megszervezésén mesterkedik, összeesküvéseket és terrorcselekményeket szervez a Szovjetunió területén, támogatja az ellenforradalmi csoportosulásokat a Kaukázusban, különösen Grúziában, továbbá Ukrajnában stb. stb. Ugyanakkor több burzsoá állam fokozott erőfeszítéseket tesz a hátország előkészítése érdekében (Mussolini munkásellenes törvényei és a kommunistaellenes terror Olaszországban; a szakszervezetellenes törvény, a lordok házának „reform" tervezetei Angliában; a „szocialista" Paul Boncour katonai törvényei és a kommunista letartóztatások Franciaországban stb. stb.). A Szovjetunió elleni háború ideológiai előkészítését a burzsoázia mellett az úgynevezett nemzetközi szociáldemokrácia, a kommunizmus „ultrabaloldali" renegátjaival együtt, ugyancsak célul tűzi ki: mindent elkövetnek, hogy rossz színben tűntessék fel a Szovjetuniót mint államot; olyan rágalmakat terjesztenek, hogy a Szovjetunió elkorcsosul, kulákpolitikát folytat (Levi), s hogy a Szovjetunióban bonapartizmus van; „vörös imperializmusról" fecsegnek, azt üvöltözik, hogy a Szovjetunió háborúra uszít, s hogy a Szovjetunió a „bűnös" abban, hogy felborul a béke, amelyet a Népszövetség oly gondosan „védelmez" (lásd például Bauer álláspontját, a II. Internacionále marseilles-i ha-

tározatait, a „gránátkampányt", a finn szociáldemokrata kormánynak a Népszövetséghez intézett legutóbbi felhívását stb.) — mindez arra szolgál, hogy *leplezze* és *igazolja* az imperialista burzsoáziának a proletárállam elleni osztályháborúját, s visszatartsa az európai munkásokat attól, hogy teljesítsék proletár kötelességüket, s minden erejükkel védelmezzék a Szovjetuniót. Ilyen körülmények között az ÖK(b)P-ben fellépett ellenzék ágálása különösen nagy álnokságról és bűnös szándékról tanúskodik.

8. A különböző imperialista államok belső ellentétei egyrészt azt a veszélyt hordozzák magukban, hogy nagy összeütközésekre (angol-amerikai, olasz-francia, balkáni és középeurópai, lengyel-német, japán-amerikai stb.) kerül sor közöttük, másrészt nincs kizárva az sem, hogy ezek az államok ideiglenesen blokkot hoznak létre a Szovjetunió ellen, azaz nyílt katonai vagy pénzügyi támogatást nyujtanak azoknak az erőknek, amelyek közvetlen műveleteket folytatnak a munkásosztály állama ellen. Ennek a veszélynek reális lehetősége mellett szól az, hogy Franciaországban eszeveszett propaganda folyik a Szovjetunióval fenntartott kapcsolatok megszakításáért, a német sajtó jelentős része ellenséges hangot üt meg a Szovjetunióval szemben, Japán távolkeleti politikája stb. stb.

9. De vannak ezzel a veszéllyel ellentétes irányban ható tényezők is: ilyen mindenekelőtt a tőkés országok munkásosztálya, amely harcol az imperialista háború ellen, s részben ilyenek a pacifista beállítottságú, a háborútól félő kispolgári rétegek is. Ezenkívül a burzsoázia tudja, hogy a Szovjetunió elleni háború előbb vagy utóbb kétségtelenül talpraállítaná a nemzetközi forradalom erőit, s ez bizonyos mértékig feltétlenül meggondolásra bírja az imperializmust a Szovjetunió elleni támadás időpontjának meghatározása tekintetében. Másrészt, komoly szerepet játszanak a különböző tőkés hatalmak között és az egyes tőkés országokon belüli tőkés csoportok között fennálló érdekellentétek is. Közép-Európában Németországnak közvetlen érdeke fűződik ahhoz, hogy az események elhúzódjanak, mivel a fejlődés alakulása kétségtelenül Németország gazdasági és politikai súlyának abszolút és viszonylagos növekedését hozza magával. Ugyanakkor Németország minden országnál nagyobb mértékben van érdekelve abban, hogy fejlessze gazdasági kapcsolatait a Szovjetunióval. Ez azonban egyáltalán nem azt jelenti, hogy a kapitalista Németország, abban az esetben, ha döntő események következnek be, okvetlenül semleges marad. Az események kibontakozása idején egységfrontra léphet az ellenség-

gel, úgy, hogy minél előnyösebb helyzetet alkuszik ki magának. Az Északamerikai Egyesült Államoknak ugyanúgy nem érdeke az európai katasztrófa, mivel ez kockázatos lenne a hatalmas amerikai tőkebefektetések szempontjából. De ha összeütközésre kerül sor, természetesen az Egyesült Államok is segíteni fogja az angol imperializmust, tekintet nélkül az angol-amerikai antagonizmusra, amely a tengeri fegyverkezés miatt Nagy-Britanniával való legutóbbi konfliktusban stb. is megnyilvánult. Ilyenformán a különböző imperialista államok közötti ellentétek csak elodázzák a konfliktust, de nem szüntetik meg egyre nagyobb valószínűségét és elkerülhetetlenségét.

10. Az egész imperialista rendszer, elsősorban az angol imperializmus aláásását jelenti a kínai forradalom, s ez abban jut kifejezésre, hogy az egész világkapitalizmus messzemenően dezorganizálódik. Az imperializmus előtt egymásra tornyosulnak a nehézségek, amelyek lényege az, hogy Európában proletárforradalom fenyeget, a kínai forradalom elleni háborúval egyidejűleg kellene háborút viselnie a Szovjetunió ellen, s ugyanakkor nagy veszély fenyegeti a gyarmatok felől (felkelés Indonéziában, a nemzeti-forradalmi mozgalom növekedése Indiában stb.).

11. A Szovjetunió politikáját a fentebb elmondottak határozzák meg. A Szovjetunió politikája mindenekelőtt — békepolitika. A Szovjetunió elleni katonai támadás *időpontját* nem lehet „megjövendölni", s a Szovjetuniónak ugyanakkor, amikor szükségszerűen fel kell készülnie erre a támadásra, határozott és következetes békepolitikát kell folytatnia, amely évről évre, szinte hónapról hónapra egyre jobban megszilárdítja a proletárállam helyzetét. A Szovjetunió kormányának a békeharc érdekében gazdaságilag célszerű kapcsolatokat kell létesítenie a tőkés államokkal. Ugyanakkor a Szovjetunió kormánya minden eszközzel védelmezni fogja proletár gazdasági és államrendjének alapjait, amelyek egyszersmind *proletár* állami létének alapjait is jelentik.

A KB és a KEB együttes teljes ülése megállapítja, hogy a Szovjetunió munkásosztálya izzó lelkesedéssel válaszolt a pártnak és a szovjet hatalomnak arra a felhívására, hogy minden erejével készüljön fel a proletárország védelmére, s a honvédelmi héten megmutatta összeforrottságát, megmutatta, hogy képes a parasztság vezetésére, s megmutatta, hogy élete árán is kész megvédelmezni a nemzetközi forradalom központját az imperializmus támadásával szemben.

II. A nemzetközi helyzet és a Komintern

12. A Szovjetunió elleni háború fenyegető veszélye olyan helyzetet teremt, amely jelentős mértékben — egyes fontosabb pontokban pedig *elvileg* is — különbözni fog az 1914-es helyzettől. Míg 1914-ben az imperialista hatalmak *közötti* háborúról volt szó, s a front mindkét oldalán az imperializmus állt, addig a Szovjetunió elleni háborúban az imperializmus az *államhatalommal* rendelkező szervezett proletariátus ellen harcol. Ezért a KIVB legutóbbi plénuma igen helyesen hangsúlyozta, hogy itt egy bizonyos (imperialista) tábornak egy másik (proletár) tábor elleni *támadásáról* lehet és kell is beszélni; ezért itt egyaránt beszélni *kell* mind a *szocialista* haza (ami 1914-ben nem volt) védelméről, mindpedig a kínai forradalom védelméről; ezért itt nemcsak arra van szükség, hogy a *kapitalista* országokban a *defetizmus* jelszavát hirdessék, hanem a proletárállam *aktív segítésének* jelszavát is ki kell adni; ezért a *lövészárok-barátkozás* jelszava itt átcsap a Szovjetunió oldalára való *átállás* jelszavába, s közvetlenül egybekapcsolódik a „saját" imperialista kormány megdöntésének stb. stb. jelszavával.

13. A háborúra való ideológiai felkészülés legfontosabb kérdése, a kapitalista államokban való defetista agitáció kérdése. Ugyanakkor a trockista blokk egyetlenegyszer sem jelentette be, hogy revideálta Trockijnak a háború idején követett irányvonalát. Ennek az irányvonalnak a felszámolása nélkül szó sem lehet a háborúra való bolsevik felkészülésről. 1914-ben a trockizmus a kapitalista haza vereségének jelszava és az imperialista háború polgárháborúvá változtatásának jelszava ellen foglalt állást, s ezzel a jelszóval az absztrakt béke pacifista jelszavát állította szembe, s most a trockista blokk ezzel a hibával kapcsolatban sem szögezte le semilyen formában sem az álláspontját. A KIVB igen helyesen nem a béke absztrakt jelszavát adta ki a legközelebbi időszakra, hanem az orosz és a kínai forradalom védelmének, az imperializmus elleni általános proletársztrájknak és felkelésnek, s a sztrájkról szóló olyasfajta *frázisok* elleni erélyes harcnak konkrét jelszavát, amelyek az imperializmust *ténylegesen* minden lehető módon támogató reformista vezéreket jellemzik.

14. Az eljövendő háború kimenetelét lényegileg a Nyugat, s a Szovjetunió meg Kína osztályerőinek egymáshoz való viszonya fogja elsősorban eldönteni. Az ellenzék alapjában véve hamisan, s a Szovjetuniót illetően defetista szempontból kiindulva értékeli a helyzetet (a munkásosztály „jobbratolódása" Nyuga-

ton, a hatalom tényleges „elkorcsosulása" a Szovjetunióban, vagyis a proletariátus *tényleges* vezető szerepének tagadása mind a Szovjetunió gazdasága, mindpedig általában állami politikája terén). A nyugateurópai proletariátus soraiban észlelhető fő folyamat a *balratolódás* folyamata, *bár* ezzel egyidejűleg a munkásarisztokrata felsőréteg jobbratolódása is tapasztalható. A Szovjetunióban észlelhető fő folyamat a gazdaság szocialista szektorának *megszilárdulási* folyamata, *bár* a proletariátussal szemben ellenséges rétegek (nepmanok, kulákok, a burzsoá szmenovehista értelmiség, a nacionalista ellenforradalmi törekvések hordozói stb.) közötti fokozottabb aktivitásra is van példa. Ugyanígy helytelen az ellenzéknek az az elmélete, amely feltételezi, hogy háború idején a munkásosztály és a parasztság blokkja felbomlik, s amely a proletárháborút *szembeállítja* a népi háborúval. Valójában a proletariátus a rákényszerített háborút nem elszigetelt osztályként folytatja, hanem *hegemon* osztályként, amely széles néprétegeket ragad magával.

15. Az ellenzék annak a rágalmazó ráfogásnak az elterjesztésével kísérletezik, hogy a háborús veszély növekedésében a párt „helytelen" politikája a bűnös, és hogy az imperializmus azért támad meg bennünket, mert gyengébbek lettünk. A háborús veszélynek ilyen „magyarázata" nemcsak az ellenzék igen nagyfokú frakciós elvakultságáról és esztelen frakciós gyűlölködéséről tanúskodik, hanem arról is, hogy egyáltalán nem érti meg azokat a mélyenfekvő objektív okokat, amelyek elkerülhetetlenné teszik az imperializmus és a Szovjetunió közötti viszony kiéleződését a fejlődés mostani szakaszában (a kapitalizmus stabilizációja, folytatódó válsága mellett, a kínai forradalom, a mi *erősödésünk).*

A Szovjetunió ellen készülő háború okainak ilyen „elemzése" ténylegesen *gyengíti* a nemzetközi proletariátust, tromfot ad a szociáldemokrácia kezébe, s azzal, hogy teljesen eltorzítja a valóságos kölcsönös viszonyokat, a burzsoáziát segíti.

16. A szociáldemokrácia ugyanakkor, amikor az osztályegyüttműködést és az osztálykoalíciót hirdeti, részt vesz a Népszövetségben, tevőlegesen támogatja a háborús készülődést (a Boncour-törvény), és rendszeresen uszít a Szovjetunió ellen, egyszersmind úgynevezett „balszárnya" segítségével megpróbálja megtartani az egyre nagyobb számban balratolódó munkások vezetését. Míg a Szovjetunióval szemben nyiltan ellenséges beállítottságú és nyiltan ellenforradalmi jobboldali szociáldemokraták (például Kautsky, MacDonald, Renaudel) egyre inkább elvesztik hitelüket a munkástömegek körében, addig a „baloldа-

liak" (Otto Bauer, Levi, Longuet stb.), akik szavakban néha még „védelmezik" is a Szovjetuniót, sokkal körmönfontabb politikát folytatnak, becsapják és félrevezetik a munkástömegeket, s a döntő pillanatban a burzsoáziával együtt lépnek fel. Ennek a „balszárnynak" a leleplezése a Kommunista Internacionále egyik mindennapi feladata. Az angliai általános sztrájk és bányászsztrájk elárulása, valamint a Szovjetunió elleni imperialista háború kérdésében elfoglalt szociálsoviniszta álláspont leleplezte a nagy munkástömegek előtt az amszterdami „baloldali" főtanács-tagokat és vezéreket (Purcell, Hicks és kompániájuk). A bécsi felkelés elárulása teljesen leleplezte a II. Internacionále „balszárnyának" legerősebb és legszervezettebb osztagát — az osztrák szociáldemokráciát. Ezeket a tényeket a kommunistáknak teljes mértékben ki kell használniok. A szociáldemokraták között a „baloldaliak" jelentik a fő ellenséget, elsősorban ezekre kell megsemmisítő csapást mérnünk, mert a II. Internacionále éppen ezek segítségével vezeti még a szociáldemokrata munkások balratolódó rétegét.

17. A szociáldemokrata handabandázás, a „vörös imperializmus", a „szovjet gránátok" és hasonló sületlenségek szajkózása azonban nem képes arra, hogy csak valamelyest is visszhangot keltsen a munkástömegek körében. Ezért ezeket a tömegeket a Szovjetunió ellen „balfelől" is „megdolgozzák" a Maszlov—Fischer—Urbahns—Korsch típusú „ultrabaloldali" renegátok, akik nyiltan az olyan *jobboldali* renegátok nyomdokában haladnak, mint Souvarine, Rosmare, Monatte stb. Ez a csoport megpróbálja elszigetelni a Szovjetuniót a nyugati forradalmi proletariátustól, olyasfajta rágalmakkal, hogy a párt és a szovjet hatalom elfajult, hogy elkulákosodtunk és thermidori politikát folytatunk, s ezekhez a rágalmakhoz az érveket teljes egészében a mi ellenzékünk eszmei fegyvertárából meríti. Az ellenforradalmi „ultrabaloldaliak" ilyenformán próbálják arra a gondolatra vezetni a nyugati forradalmi proletariátust, hogy a Szovjetunió sorsa teljesen közömbös a világforradalom sorsa szempontjából. A *szociáldemokrata* vezetőség a Szovjetunió elleni burzsoá *támadás* szekerébe próbálja befogni a munkástömegeket, az *„ultrabaloldali"* renegátok „vezetősége" viszont azzal próbálkozik, hogy *„semlegesítse"* a munkástömegeket a tőke és a munka közötti jövendő háborús összeütközésben.

A kommunizmus renegátjainak *ezzel* a csoportjával kötött blokk minden egyébnél jobban mutatja, hogy milyen mélyre süllyedt a mi ellenzékünk.

18. A munkásarisztokrácia és a munkásbürokrácia felső réte-

gének jobbratolódása a Főtanács vezéreinek és képviselőiknek az Angol-Orosz Bizottságban tanúsított áruló magatartásában is megmutatkozott. Az ÖKSzT kommunista tagjai általában helyesen bírálták a Főtanács áruló lépéseit. Ugyanakkor igen helyesen nem vállalták a felelősséget az Angol-Orosz Bizottság felrobbantásáért és szakításáért, s ilyenformán teljesen leleplezték a Főtanács vezéreinek áruló taktikáját. Az ÖKSzT-nek ki kell használnia az angol szakszervezetekkel való kapcsolatok „legális lehetőségét", s teljes következetességgel meg kell bélyegeznie a Főtanács vezéreinek minden áruló, megalkuvó és szociálimperialista lépését. Ugyanakkor minden erőt meg kell feszíteni annak érdekében, hogy az ÖKSzT élénkebb nemzetközi tevékenységet fejtsen ki a háború és a tőkés támadások ellen, s a szakszervezeti mozgalom egységéért Nyugaton és Keleten egyaránt folyó harc (lásd a szakszervezetek csendesóceáni konferenciáját stb.) terén. Ugyanígy minden erőt meg kell feszíteni annak érdekében is, hogy a Szakszervezeti Internacionále erőteljesebb munkát végezzen ugyanebben az irányban.

III. A kínai forradalom problémája

19. Annak a taktikának a megállapításánál, amelyet a proletárpártnak a kínai forradalomban alkalmaznia kell, három fő irányvonala lehetett — és volt is —, amelyeket tárgyilagosan vizsgálat tárgyává kell tenni, s amelyek magának a kínai forradalom jellegének különböző értékelését tételezik fel. Az *első* irányvonal (jobboldali elhajlás, amely nyiltan és közvetlenül mensevizmusba megy át) abból indul ki, hogy egészen az imperializmus fölötti győzelemig és Kína egyesítéséig valamennyi fejlődésfokon, ha törik, ha szakad, fenn kell tartani a burzsoáziát is magában foglaló „forradalmi" nemzeti egységfrontot, s ennek érdekében meg kell tenni minden néven nevezendő engedményt (az agrárforradalom megakadályozása és harc az agrárforradalom ellen, a munkásmozgalom fékezése és harc a munkások „túlzott követelései" ellen, hogy „el ne riasszuk a burzsoáziát" stb.); a *második* (a trockista) irányvonal, amely (igaz, hogy csak utólag) *általában*, a forradalom fejlődési szakaszaitól függetlenül, elvileg tagadja azt, hogy a burzsoáziával megengedhetők az egyezségek és a szövetségek — azt tartja, hogy a burzsoáziával kötött szövetségek és egyezségek csak gyengítik a proletariátust stb.; végül, a *harmadik* irányvonal (a lenini irányvonal, amelyet a Komintern érvényesített); ez az irányvonal szükségesnek tartja a megegyezést a gyarmati és

félgyarmati országok burzsoáziájával, de csak a fejlődés bizonyos *szakaszaiban*, meghatározott *feltételek* esetén; ugyanakkor ez az irányvonal a fejlődés feltételeinek *megváltozása*, az osztályerők *átcsoportosulása* stb. esetén kötelezőnek tartja az ilyen egyezségek *felbontását*, és a volt szövetségesek elleni határozott *harcot*.

20. A *jobboldali* elhajlás, ameddig a Kínai Kommunista Párt vezetősége, a Komintern irányelvei ellenére, süllyedt, a *nemzeti* forradalomnak az *agrár*forradalommal való merőben helytelen *szembeállítására* támaszkodik; képviselői abból a feltevésből indulnak ki, hogy a kínai társadalom fő osztályerői közötti viszony *állandó* jellegű; nem értik meg, hogy a korábban egységes nemzeti-forradalmi arcvonalon belül szükségszerűen és elkerülhetetlenül ki kell bontakozniok az *osztályellentéteknek;* nem értik meg az ezzel kapcsolatos osztály-*átcsoportosulások* elkerülhetetlenségét, nem értik meg, hogy a burzsoázia és a proletariátus között elkerülhetetlen a harc a nemzeti-felszabadító mozgalomban való *hegemóniáért*, hogy a burzsoá forradalom elkerülhetetlenül *burzsoá-demokratikus* forradalommá változik át, s nem értik meg a burzsoá-demokratikus forradalom *szocialista* forradalomba való átnövésének perspektíváját. Végső fokon tagadják az osztályharc szempontját, s ezért elkerülhetetlenül a mensevizmus álláspontjára siklanak át. A KB és a KEB együttes teljes ülése most megelégedéssel állapíthatja meg, hogy ezt a jobboldali elhajlást a testvéri Kínai Kommunista Párt vezetőségében már felszámolják, és az irányvonalat helyesbítik.

21. A *trockista* álláspont formálisan mindenekelőtt az 1905-ös oroszországi forradalom analógiájára támaszkodik, amelynek során a bolsevikok, ellentétben a mensevikekkel, erélyes harcot folytattak a liberális burzsoáziával való megegyezés ellen. A trockista irányvonalnak igen durva hibája abban rejlik, hogy Trockij és hívei (Zinovjev és mások) nem értik meg az *imperialista* ország és a *gyarmati* ország, továbbá az *imperialista* országban és az olyan országban végbemenő forradalom közötti *alapvető* különbséget, amely az imperializmus elleni *harc* zászlaját tűzi ki. Márpedig Lenin világosan megírta: *„... mi téziseink legfontosabb, alapvető eszméje? Az elnyomott és az elnyomó népek megkülönböztetése.* Mi hangsúlyozzuk, hogy különbség van köztük — ellentétben a II. Internacionáléval és a polgári demokráciával. A proletariátus és a Kommunista Internacionále számára az imperializmus korszakában különösen fontos, hogy megállapítsa a konkrét gazdasági tényе-

ket, és az, hogy a gyarmati és nemzeti kérdések megoldásánál ne elvont tételekből, hanem a konkrét valóság jelenségeiből induljon ki" (XVII. köt. 274. old.)[1]; továbbá: „a Kommunista Internacionálénak *ideiglenes szövetséget* kell kötnie *a gyarmatok és az elmaradott országok* burzsoá demokráciájával, de nem szabad egybeolvadnia vele, és feltétlenül meg kell őriznie a proletármozgalom önállóságát, még annak legkezdetlegesebb formájában is" (XIX. köt. 221. old.)[2], és, végül, kereken megírta: „mi, mint kommunisták, csak azokban az esetekben *támogathatjuk és fogjuk támogatni* a gyarmati országok *burzsoá* szabadságmozgalmait, ha ezek a mozgalmak valóban forradalmi mozgalmak, ha képviselőik nem fognak bennünket gátolni abban, hogy forradalmi szellemben neveljük és szervezzük a parasztságot és a kizsákmányoltak széles tömegeit" (XVII. köt. 275—276. old.)[3]. Eszerint *Lenin* álláspontja alapjában különbözik *Trockij* álláspontjától. Trockij álláspontja a leninizmus legdurvább *meghamisítása,* amely az imperialista országok és a gyarmatok közötti különbségek legdurvább elkenésére támaszkodik, s ez az elkenés rendkívül jellemző a *szociáldemokrata* elhajlásra.

22. A Kommunista Internacionále irányvonalának fő jellegzetessége az, hogy ez az irányvonal a forradalom *különböző* szakaszainak és *a különböző osztályátcsoportosulásoknak* elemzésén épül fel. A Komintern a nemzeti burzsoázia támogatása mellett foglalt állást a kínai forradalom fejlődésének időszakában, amikor ez a burzsoázia forradalmi volt, vagyis 1) amikor ténylegesen harcolt az imperializmus ellen; 2) amikor nem akadályozta a kommunistákat abban, hogy forradalmi szellemben neveljék a munkás- és paraszttömegeket, és fejlesszék a munkások és parasztok forradalmi szervezeteit; 3) amikor nem akadályozta a kommunista proletariátus önálló pártjának megteremtését, megszilárdítását és fejlesztését. Így volt ez Kanton és az északi hadjárat időszakában, egészen Csang Kaj-sek árulásáig, amely azt juttatta kifejezésre, hogy a nemzeti burzsoázia a forradalom táborából az ellenforradalom táborába ment át. Ebben az időszakban nemcsak a Kínai Kommunista Párt erősödött meg, hanem rendkívül megerősödött a munkás- és parasztmozgalom is, kiépültek a proletariátus tömegszervezetei (a szakszervezetek) és a paraszttömegszervezetek (a parasztszövetségek és parasztbizottságok). A fejlődésnek *ebben* a sza-

[1] *Lenin* Művei. 31. köt. Szikra 1951. 239. old. — *Szerk.*
[2] *Lenin* Művei. 31. köt. Szikra 1951. 144. old. — *Szerk.*
[3] *Lenin* Művei. 31. köt. Szikra 1951. 241. old. — *Szerk.*

kaszában a burzsoáziával való megegyezés *megkönnyítette* a munkásosztály és parasztság erőinek növekedését, s elsősorban *éppen ezzel* bizonyítja az élet és az osztályharc menete a gyarmati országokat illetően a lenini taktikát. Csang Kaj-sek puccsa az osztályerők új csoportosulását jelentette. Ezért a Komintern a fejlődésnek ebben az *új* szakaszában újabb taktikai vonalat dolgozott ki, amely abban állott, hogy a munkások, parasztok és a kispolgárság blokkjának határozott és könyörtelen harcot kell folytatnia az imperialisták és Csang Co-lin blokkja, valamint a csangkajsekista burzsoázia ellen. A radikális polgárság és a kispolgárság egy része, amely balszárnyként bennmaradt a Kuomintangban és a vuhani kormányban, hadat üzent Csang Kaj-seknek, s lehetővé tette a Kommunista Párt munkáját. A Kommunista Pártnak *ezt* a lehetőséget is ki *kellett* használnia, hogy megszervezhesse a „Cavaignac-ok visszaverését" és a tömegek mozgósítását. A kibontakozó osztályharc és az imperialisták nyomása azonban az erők *újabb* átcsoportosulását idézte elő. A forradalomtól eltávolodott mind a vuhani kormány vezető rétegének, mindpedig a Kuomintang balszárnyának a többsége, s megkezdték a munkás- és parasztmozgalom szétzúzását. Ez a *következő* szakasz egyszersmind a taktika és a jelszavak megfelelő megváltoztatását vonta maga után: a kommunisták kiléptek a vuhani kormányból, és hadat üzentek *ennek* a kormánynak is, amely *nem volt többé* „valóban forradalmi" kormány.

23. A Komintern, amely jóelőre látta az egyik szakasz átmenetét egy másik szakaszba, ennek a fejlődésnek valamennyi szakaszában szükségesnek tartotta, hogy a tömegeket előkészítsék az átmenetre; a Komintern nemcsak azt tartotta szükségesnek, hogy az önálló Kínai Kommunista Párt erőteljes munkát fejtsen ki, hanem azt is, hogy határozottan bírálja valamennyi ideiglenes szövetségesének, még a legbaloldalibbaknak is, minden ingadozását és tétovázását, hogy rendszeres munkával előkészítse saját erőit — a tömegszervezeteket, a fegyveres erőket stb., s hogy megfelelő katonai támaszpontokat hozzon létre, amelyek a legnagyobb biztosítékot nyujtják a munkásoknak, parasztoknak és a szegényebb városi rétegeknek a forradalom további fejlődése és elmélyülése tekintetében. A Komintern fő jelszavai az agrárforradalom kibontakozáshoz segítésének, a parasztok alulról kiinduló földfoglalásának, a munkásmozgalom fejlesztésének, a munkások és parasztok felfegyverzésének, a Kuomintang demokratizálásának és az ingadozó Kuomintang-vezetők leváltásának szükségességét hangoztatták.

24. A Komintern ugyanakkor, amikor előre vitte a forradalmat, határozottan ellene volt annak, hogy a forradalom még túl nem haladott szakaszait átugorják. Igen helyesen elítélte a Kuomintangból, ebből a tömegszervezetből való kiválást akkor, amikor a kiválás a Kuomintangnak a jobboldaliak kénye-kedvére kiszolgáltatását jelentette volna, s a kommunistákat elszigetelte volna a Kuomintang tömegeitől. Igen helyesen ellenezte azt a jelszót, hogy szovjeteket kell alakítani, amikor ez a jelszó a vuhani kormány és a Kuomintang baloldal átugrását jelentette, amelyek még a fentebb kifejtett értelemben vett forradalmi politikát folytattak. Ugyanakkor a Komintern erélyesen harcolt minden jobboldali elhajlás ellen, akár a Kínai Kommunista Párt vezetőségénél mutatkoztak, amely az agrárforradalom és a munkásmozgalom érdekeit feláldozta ingadozó szövetségesei kedvéért, akár az ÖKP házatáján, ahol egyes ellenzéki teoretikusok nyiltan *védelmükbe vették* a burzsoáziát (Radek a kantoni kormányt „munkás-paraszt kormánynak" nevezte stb.), vagy a kínai forradalommal kapcsolatban szélsőségesen opportunista elméleteket eszkábáltak össze (Trockij „vámteóriája").

25. Ha a kínai forradalom a Komintern helyes politikája ellenére súlyos vereséget szenvedett, az elsősorban az országon belüli és a nemzetközi osztályerőviszonyokkal magyarázható; ez a vereség továbbá azzal magyarázható, hogy a munkás- és paraszttömegeknek még nem sikerült kellő erőt felvonultatniok ahhoz, hogy győzelmet arassanak az ellenfél: a külföldi imperializmus, a Csang Co-lin vezette feudálisok és az ellenforradalmi nemzeti burzsoázia egyesült vagy párhuzamosan működő erői fölött; végül, azzal a körülménnyel magyarázható, hogy a munkásosztálynak még nem sikerült létrehoznia szilárdan megszervezett kommunista tömegpártot. Másrészt meg kell állapítani, hogy a Kínai Kommunista Párt vezetősége, amely rendszeresen eltért a Kommunista Internacionále irányelveitől, ugyancsak felelős a kínai munkásosztály és parasztság vereségéért.

26. A kínai forradalom jelenlegi szakaszát a forradalom súlyos veresége és az erők egyidejű radikális átcsoportosulása, a munkások, parasztok és szegényebb városi rétegek olyan blokkjának szervezése jellemzi, amely a hatalmon levő osztályok és az imperializmus ellen irányul. *Ebben* az értelemben a forradalom fejlődésének magasabb szakaszába, *a munkásosztály* és *a parasztság diktatúrájáért* vívott közvetlen harc szakaszába lép. Az eddigi fejlődés tapasztalata világosan megmutatta, hogy a burzsoázia nem képes megoldani az imperialista rabiga alóli *nemzeti felszabadulás* feladatát, mert ugyanakkor, amikor a

munkások és parasztok ellen visel háborút, nem harcolhat következetesen a külföldi imperializmus ellen, és egyre inkább hajlik a vele való kompromisszumra, mégpedig olyan kompromisszumra, amely ténylegesen majdnem teljes sértetlenségében meghagyja a külföldi imperializmus uralmát; nem tudja megoldani a nemzeti burzsoázia a forradalom *belső feladatait* sem, mert nem támogatja a parasztokat, sőt ellenük fordul, ilyenformán egyre inkább hajlik a hűbérurakkal való blokk felé, s még a *burzsoá-demokratikus forradalom* elemi problémáit sem oldja meg. Másrészt, úgyszólván lehetetlen számára kompromisszumot kötni a parasztsággal, mert Kínában még a legszerényebb földreformot sem lehet végrehajtani a dzsentri és a kisebb földbirtokosok helyzetének megrendítése nélkül, amire a burzsoázia teljesen képtelen. Ilymódon valószínűbbnek látszik az, hogy *a forradalom ideiglenes vereségét aránylag rövid időn belül annak újabb fellendülése váltja fel.*

27. A Kínai Kommunista Párt ezidőszerint olyan párt, amely a forradalom minden ellenségének összpontosított pergőtüzében áll. Eppen most a legnehezebb és legfelelősségteljesebb feladatok várnak rá. Mindenekelőtt fel kell számolnia saját soraiban a likvidátorságot, számon kell kérnie a vezetősége által elkövetett minden hibát, konszolidálódnia kell a Kommunista Internacionále irányelvei alapján, át kell alakítania a vezetőséget, s a központba alulról kiemelt, a közvetlen forradalmi harc tapasztalataival rendelkező újabb vezetőket kell állítania; ugyanakkor Vuhan területén is ki kell építenie illegális apparátusát.

A Kommunista Pártnak erélyes és rendszeres harcot kell folytatnia minden olyan elmélet ellen, amely a nemzeti felszabadító harc érdekeit szembehelyezi a munkások és parasztok osztályharcának érdekeivel. Az ilyen ellenforradalmi eszméknek, amelyeket a forradalom árulói (Csang Kaj-sek, Feng, Vang Csingvej és mások, csalárd módon a szunjatszenizmus zászlajával takarózva) úton-útfélen terjesztenek, az a céljuk, hogy a néptömegeket alárendeljék az ellenforradalmi nemzeti burzsoázia érdekeinek és vezetésének. A Kommunista Pártnak meg kell magyaráznia, hogy csakis a legszélesebb munkás- és parasztttömegeknek a feudálisok és tőkések elleni osztályharca alapján lehetséges az imperializmus legyőzése, Kína forradalmi egyesítése és az imperialista rabiga alóli felszabadítása.

A Kommunista Pártnak, továbbá, mindent el kell követnie annak érdekében, hogy megőrizze, erősítse és továbbfejlessze a munkások szakszervezeteit és a parasztság szervezeteit (parasztszövetségeket, parasztbizottságokat stb.).

A Kommunista Pártnak mindenképpen azon kell lennie, hogy a Kuomintang balszárnyának alsó rétegeit szembeállítsa a felső rétegekkel, s erőteljes kampányt kell indítania ennek érdekében. Ugyanakkor a Kommunista Pártnak erőteljes *propaganda* útján terjesztenie kell a szovjetek eszméjét. Ha a Kommunista Pártnak az a kísérlete, hogy forradalmasítsa a Kuomintangot, nem vezet sikerre, ha nem sikerül ezt a szervezetet demokratizálnia, a munkások és parasztok átfogó tömegszervezetévé változtatnia, s ha másrészt, forradalmi fellendülés következik be, akkor a szovjetek *propagandájának* jelszavát a *közvetlen harc* jelszavává kell változtatni, s hozzá kell látni a munkások, parasztok és kézművesek szovjetjeinek *megszervezéséhez.*

Ugyanakkor minden erőt meg kell feszíteni annak érdekében, hogy fejlesszék az agrármozgalmat, minden lehetséges módon fegyverezzék fel a munkásokat és parasztokat, s megvessék egy valóban forradalmi munkás-paraszt hadsereg alapjait. A pártnak kitartó munkával le kell lepleznie Csang Kajsek és Vuhan árulását, kíméletlenül le kell rántania az álarcot minden árulóról, s úgy kell fellépnie, mint a munkásosztály igazi élcsapatának, amely harcol a munkásosztály hegemóniájáért, és vezeti a parasztság meg a szegényebb városi lakosság legszélesebb rétegeit.

AZ 1927/28. ÉVI GAZDASÁGI IRÁNYELVEKRŐL

(A KB és a KEB együttes plénumának 1927 augusztus 9-én elfogadott határozata)

I. A legközelebbi időszak jellegzetességei

1. A következő év, sőt meglehet, hogy a legközelebbi évek gazdasági fejlődése számos olyan új tényező hatása alatt fog lezajlani, amelyek erősen megváltoztatják majd az utóbbi években kialakult helyzetet. Az új helyzet igen fontos megkülönböztető sajátossága a nemzetközi viszonyok általános kiéleződése, s kiváltképpen a Szovjetunió nemzetközi helyzetének bonyolultabbá válása. A Szovjetunióval való kapcsolatok megszakítása az angol konzervatív kormány részéről nemcsak a Szovjetunió gazdasági gyengítésének közvetlen célját szolgálja, hanem a Szovjetunió elleni nyílt támadás szervezését is valószínűvé teszi. Ezzel kapcsolatban igen fontos politikai feladattá válik az, hogy ugyanakkor, amikor visszaverjük az angol konzervatívoknak a Szovjetunió-ellenes általános gazdasági blokád megszervezésére irányuló közvetlen kísérleteit, és következetesen folytatjuk békepolitikánkat, egyszersmind a legrövidebb időn belül megtegyük

a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy előkészítsük az országot arra az esetre, ha az imperialista államok megvalósítják a gazdasági blokádot, vagy fegyverrel támadnak a Szovjetunióra.

A KB és a KEB együttes plénuma megelégedéssel állapítja meg, hogy az Angliával való kereskedelmi kapcsolatok megszakadása nem éreztette hatását az ezidei gazdasagi tervek teljesítésénél, s hogy az új, bonyolultabb viszonyok között az ország megnövekedett erővel, gazdaságilag és politikailag megerősödött proletariátussal készül a legközelebbi időszak feladatainak megoldására.

2. A Szovjetunió gazdasága előtt jelenleg felmerülő új feladatok számbavételénél abból kell kiindulni, hogy a fő feltétel, amelynek teljesítése lehetővé teszi, hogy gazdaságilag és politikailag eredményesen készítsük elő az országot a burzsoá világgal való esetleges összeütközésekre, csak az lehet, hogy erélyesen megvalósítjuk a párt irányvonalát, ha minden módon fokozzuk a szocialista elemek fejlődését az egész népgazdaságban (az iparosítás megvalósítása, a munkásosztály súlyának növelése, a falu szegényparaszti rétegeinek támogatása és a középparaszti rétegek felkarolása, a kulák kizsákmányoló törekvéseinek egyidejű legmesszebbmenő korlátozásával). Ezért a nemzetközi helyzet megváltozásával összefüggő sajátszerű feladatok megoldásának semmiesetre sem szabad megingatnia a gazdasági építésnek a párt által megállapított általános programmját.

Ebben a helyzetben a szocialista építés programmjának további megvalósítása számos olyan új nehézség leküzdésével függ össze, amelyek elsősorban abból következnek, hogy jelentős eszközöket kell fordítanunk tartalékok képzésére és az ország védelmi képességének növelésére. Mindamellett a KB és a KEB együttes teljes ülése azon a véleményen van, hogy a gazdasági építés terén a legutóbbi időkben elért eredmények lehetővé teszik az egész népgazdaság fejlesztési programmjának az ország iparosítása alapján történő megvalósítását, a nagyipar és a munkásosztály súlyának évről évre való növelését.

II. A folyó év legfontosabb mutatószámai

3. A folyó év gazdasági fejlődésének legfontosabb mutatószámai a következők: a) az állami ipar termelése 8 hónap alatt átlag 20—21%-kal, ezen belül a termelési eszközök termelése 29%-kal, a fogyasztási cikkeké pedig (félév alatt) 17,8%-kal növekedett; b) az ipar és a villamosítás terén több mint egymil-

liárd rubelt fordítottunk beruházásokra, s hozzákezdtünk olyan objektumok megépítéséhez, mint a Dnyeprosztroj és a szemirecsi vasútvonal; c) a reálbérek az elmúlt 9 hónap alatt a mult év ugyanezen időszakához viszonyítva átlag 11,5%-kal emelkedtek, s ugyanakkor fokozódott a munka termelékenysége is; d) megtörténtek az első lépések az iparcikkek árának leszállítása terén (az iparcikkek kiskereskedelmi ára 1927 január—júliusban, a Központi Statisztikai Hivatal összszövetségi indexe szerint, a kereskedelem minden ágában átlag 9,5%-kal csökkent); e) a gabona begyüjtési ára az egész év folyamán nem változott, s ugyanakkor a gabona eladási ára csökkent; f) a különleges növények vetésterülete 1927-ben növekedett; g) a szövetkezetek és az állami kereskedelem a magántőke kiszorítása révén uralkodó helyzetet ért el a piacon; h) a legutóbbi két év passzív mérlegével szemben 8 hónap alatt 102 millió rubel kiviteli többletet felmutató aktív mérleget értünk el a külkereskedelem terén; i) eredményesen teljesítettük az állami költségvetést, bár a vasúti közlekedés költségvetésében jelentős bevételi lemaradás mutatkozott; j) növekedett a rubel vásárlóereje, sikeresen bonyolítottuk le a kölcsönműveleteket, s fokozottabb mértékben vontuk be a lakosság kis megtakarításait a takarékpénztárakba.

4. Ugyanakkor a mult évben számos kedvezőtlen jelenség is mutatkozott. Ezek közé tartozik:

a) jelentős hibák a beruházások terén, mind a tervezést és a műszaki tervek elkészítését, mindpedig az építkezés és az építőanyagok drágaságát illetően; b) a lakásépítés lassan haladt előre és sokba került; c) rendkívül lassú ütemben csökkent az ipari termelés önköltsége; d) még mindig magas az iparcikkek árának általános színvonala, és nagy az eltérés a nagy- és kiskereskedelmi árak között; e) komoly nehézségek mutatkoztak a nyersanyagellátás terén, részint azért, mert az ipari, s általában a nyersanyagul szolgáló növények vetésterülete a mult évben csökkent, részint pedig azért, mert alacsony volt ezek hektáronkénti terméshozama; f) nem növekedett kellő mértékben a gabonafélék vetésterülete; g) a mezőgazdasági hitel és a mezőgazdasági szövetkezetek munkája terén eltorzították a párt irányvonalát, ami abban jutott kifejezésre, hogy a falu jómódú kulák rétegei számos esetben abnormálisan nagy hitelhez jutottak, álszövetkezeteket alakítottak, s ezeket mezőgazdasági gépek stb. beszerzésére használták ki; h) a vasúti közlekedés nem fejlődött kellő ütemben; i) a külkereskedelem fejlődésének mutatószámai erősen elmaradtak a népgazdaság fejlődésének más mutatószámai mögött; j) jelentős volt a munkanélküliség, főleg

a szakképzetlen munkások és a szovjet kereskedelmi alkalmazottak között, ugyanakkor, amikor az állami iparban növekedett a foglalkoztatott munkások száma, s egyes iparágakban számos szakmunkáskategóriát illetően munkáshiány volt tapasztalható.

5. A KB és a KEB együttes plénuma a legkevésbbé sem becsüli le ezeknek az egészségtelen tüneteknek a jelentőségét, ugyanakkor azonban megállapítja, hogy a folyó év általános gazdasági eredményei, amennyire az előzetes adatok alapján megítélhető, kedvezőek voltak, s a gazdasági tevékenység egészben vett kibontakozását tekintve, ebben az évben nem mutatkoztak válságok, ami arról tanúskodik, hogy lényegesen megjavult az ország gazdaságának tervszerű irányítása.

A KB és a KEB együttes plénuma úgy látja, hogy az idei év gazdasági eredményei biztosítják a munkásosztály és a parasztság anyagi és kulturális helyzetének további javulását, a munkás-paraszt szövetség erősödését és az egész népgazdaság fejlődését a szocializmushoz vezető úton.

III. Általános irányelvek az 1927/28. év ellenőrző számainak összeállításához

6. A KB és a KEB együttes teljes ülése az új gazdasági és politikai helyzetből kiindulva a jövő gazdasági év elsőrendű feladatának tekinti kellő arányú költségvetési, valuta-, gabona-, áru-, nyersanyag- és fűtőanyagtartalékok létesítését, mivel ezek elengedhetetlenek mind a gazdasági manőverezéshez, mind az ország védelmi képességének biztosításához. Ugyanakkor a teljes ülés lehetségesnek és szükségesnek tartja az iparosítás tervbevett ütemének megtartását. 1927/28-ban a beruházásra előirányzott összegeket az ideihez képest növelni kell, s beruházásokat elsősorban a nehézipar, a közlekedés és a lakásépítés terén kell eszközölni.

A jövő év sajátosságai, amelyek elkerülhetetlenné teszik, hogy hatalmas összegeket vonjunk el a gazdaságtól, parancsolóan írják elő az építkezések idejének lerövidítését, s arra kényszerítenek, hogy igen óvatosan, csak azoknak a meglevő reális tartalékoknak arányában kezdjünk hozzá újabb nagy munkákhoz, amelyek az elsődleges szükségletek kielégítése és a megkezdett munkák minél gyorsabb befejezésének biztosítása után megmaradnak.

A KB és a KEB együttes plénuma ugyanakkor, amikor megállapítja, hogy az új építkezések terén komoly hiányosságok mutatkoznak (amelyek a költségvetési előirányzatok nagy-

arányú túllépésében, továbbá abban jutnak kifejezésre, hogy az egész építésügy, többek között az építkezés megindításához szükséges előkészítő munkák rossz megszervezése, a gépesítés hiánya, az anyagok mértéktelenül magas ára és silány minősége, a műszaki tervek elkészítésénél gyakran előforduló rossz kalkuláció, a munkában tanúsított gondatlanság és a munka alacsony termelékenysége következtében magas az önköltség), egyszersmind hangsúlyozza, hogy az új építkezés vezérelvének az önköltség határozott csökkentésének kell lennie, s az újonnan épülő és a megújított felszereléssel dolgozó üzemekben javulnia kell a gyártmányok minőségének.

A nagy beruházások idején az építésügy észszerűsítését, az általános költségek csökkentését, az építőanyagok és az egész építés olcsóbbá tételét óriási általános gazdasági jelentőséggel bíró elsőrendű feladatnak kell tekinteni. A KB és a KEB együttes plénuma kimondja, hogy ezen a téren, ha törik, ha szakad, komoly javulást kell elérni, és már a legközelebbi év folyamán legalább 15%-kal kell csökkenteni az építkezés megfelelő mutatószámait a jelenlegi gazdasági évhez képest.

7. Az ipar ezidén elért eredményei alapján a további gazdasági fejlődés fő feladatává kell tenni az ipari termelés önköltségének csökkentéséért való harcot, s ezt a harcot a pártnak, a szakszervezeteknek és a gazdasági szerveknek központi kérdésként kell kezelniök, szervezetileg a legmesszebbmenően támogatniok kell. A jövő év folyamán el kell érnünk az ipari termelés önköltségének az 1926/27-ben elért színvonalhoz képest legalább 5%-os csökkentését. Ebben az önköltségcsökkentésért folytatott általános harcban a következő fő szempontokat kell követni: el kell érni az egy ipari-termékegységre jutó nyersanyag-, fűtőanyag-, munkaerő- stb. felhasználás minimális mértékét, többek között a maximálisan megengedhető nyersanyag-, fűtőanyag- stb. felhasználás termékegységenkénti megállapítása útján, bizonyos személyeket és szervezeteket szigorúan felelőssé kell tenni az önköltségcsökkentés sikeréért, és be kell kapcsolni az önköltségcsökkentésbe magukat a munkástömegeket. Az önköltség csökkentésének a gyártmányok minőségének javításával egyidejűleg kell történnie.

A KB és a KEB együttes plénuma megállapítja, hogy a termelés észszerűsítése terén eddig még csak az első bátortalan lépéseket tették meg. Abból kell kiindulni, hogy az észszerűsítés nagyon fontos feltétele az egész gazdaság átszervezésének, és annak, hogy a munkásosztály helyzete döntő módon megjavuljon. Az észszerűsítés megköveteli, hogy minden gazdasági szerv a

lehető legmesszebbmenően gondoskodjék a termelési technika fejlesztéséről, s a műszaki káderek és az egész munkásság gazdasági kezdeményezésének felkarolásáról. A Politikai Iroda határozatának megfelelően konkrét intézkedéseket kell kidolgozni az észszerűsítéssel kapcsolatban, többek között pontos útmutatásokat kell adni arra vonatkozóan, hogyan használják fel a felszabadult munkaerőt a bővülő és újonnan épülő vállalatoknál. Emellett előre meg kell látni és meg kell akadályozni az észszerűsítési politika gyakorlati megvalósítása során lehetséges ugyanolyan kinövéseket, amilyenek a takarékosság megvalósításának első időszakában fordultak elő. A gazdasági, párt- és szakszervezeti szerveknek az ipari termelés észszerűsítésére irányuló munkájukban abból kell kiindulniok, hogy az észszerűsítés csak akkor lehet eredményes, ha tevékenyen részt vesznek benne a nagy munkástömegek.

8. A XV. pártkonferencia irányelvének megfelelően, amely szerint a népgazdaság általános fejlődésének és a munkatermelékenység emelkedésének arányában tervszerűen emelni kell a munkabéreket, a jövő gazdasági évben biztosítani kell a munkabér további emelését, részint a kiskeresetű munkáskategóriák nominális bérének emelése, részint a kiskereskedelmi árak további leszállítása útján. A termelésben foglalkoztatottak anyagi helyzetének javítása mellett 1927/28-ban további intézkedéseket kell tennünk a munkanélküliség elleni harcot illetően.

9. Az 1927/28. év gazdasági perspektíváinak megállapításánál számolni kell azzal, hogy mivel a mezőgazdaság fejlődése hatalmas mértékben tartalmaz spontán elemeket, és mivel még nem valósítottuk meg a mezőgazdaság újjászervezését az aszályos vidékeken, lehetséges, hogy három bőtermésű év után a következő 1—2 év folyamán gyengébb vagy rossz lesz a gabonatermés. Ezért már 1927/28-ban számos különleges elővigyázatossági intézkedést kell tennünk (gabona- és takarmánytartalék létesítése, az állami vetőmagalapok növelése, az aszályos vidékek aszályálló vetőmaggal való ellátása, a nemaszályos vidékeken a vetésterület növelésének ösztönzése stb.). A mezőgazdaság finanszírozásának összhangban kell lennie ezekkel a feladatokkal, valamint az állami költségvetés s az állami és mezőgazdasági bankrendszer hitellehetőségeinek általános növekedési ütemével.

A parasztság zömének gazdasági felemelkedésével egyidőben a falu kulákrétegei is erősödnek. Ilyen viszonyok között minden párt- és szovjetszervnek különösen nagy figyelmet kell fordítani a párt irányelveinek következetes és ingadozás nélküli végrehajtására, amelyek szerint elő kell segíteni az egész sze-

gény- és középparasztság gazdaságának felemelkedését, minden lehető módon támogatni kell a szegényparaszti rétegeket, és meg kell védeni érdekeiket (különösen az adópolitika, a szövetkezetek, a hitel, gépbeszerzési társulások stb. terén). Határozott lépéseket kell tenni a mezőgazdasági és hitelszövetkezetek munkamódszereinek olyanirányú megjavítása érdekében, amelynek során kiküszöbölődnének a szegény- és középparaszt tömegek érdekeinek biztosítását célzó pártirányelvek gyakorlatilag előforduló eltorzításai. Ugyanakkor a KB és a KEB együttes plénuma kimondja, hogy a jövő évben mind az állami, mind a helyi költségvetésben növelni kell a szegényparasztság megsegítését szolgáló alapot, s a mezőgazdasági hitelalapok rendszerében több hosszúlejáratú hitelt kell folyósítani, különösen a gépellátás terén.

10. A KB és a KEB együttes plénuma szükségesnek tartja, hogy a küszöbönálló gabonabegyűjtési kampány folyamán a várható (bár a tavalyihoz képest valamivel alacsonyabbra becsült) termésátlagból kiindulva biztosítsák legalább 50 millió pudos állami gabona- és takarmányalap létesítését.

A gabonaféléket és az ipari növényeket illetően általában véve ragaszkodni kell a tavalyi árszínvonalhoz, ugyanakkor azonban jobban összhangba kell hozni az egyes termények árát, illetve a különböző vidékeken fizetett árakat. A mezőgazdasági termények, elsősorban a gabona begyűjtési és eladási ára között mutatkozó eltérés megszüntetése érdekében el kell érnünk az áruelosztó hálózat költségeinek olyan mértékű csökkentését, amely nemcsak ellensúlyozná azt, hogy egyes vidékeken felemeljük bizonyos termények beadási árát, hanem az eladási árak további leszállítását is biztosítaná.

A két kielégítő termés következtében a falvakban jelentős gabonakészletek vannak, ami lehetővé teszi, hogy megemeljük a jövőévi gabonabegyűjtési tervet, sikeres teljesítése azonban csak azzal a feltétellel lehetséges, ha elegendő mennyiségű iparcikket küldünk az egyes vidékekre, s ilyenformán a gabonabegyűjtéssel egyidejűleg ki tudjuk elégíteni a parasztság keresletét, ha az iparcikkek árának leszállítása eljut a falusi fogyasztóig, s ha minden lehető módon támogatjuk a gabonabegyűjtő szervezetek munkáját.

11. A KB és a KEB együttes plénuma ugyanakkor, amikor rámutat az iparcikkek kiskereskedelmi árának leszállítása terén elért sikerekre, egyben megállapítja, hogy ezek a sikerek egyelőre még nem a kereskedelmi hálózat észszerűsítésének csak valamelyest is számottevő eredményeivel függöttek össze. Az

egész áruelosztó hálózat észszerűsítése és az áruforgalom költségeinek legmesszebbmenő csökkentése (az önköltségcsökkentéssel együtt) most döntő jelentőségre tesz szert az iparcikkek árának leszállítására irányuló, s továbbra is szükséges politika valóraváltása során. A KB és a KEB együttes plénuma nagy nyomatékkal hangsúlyozza, hogy további eredményeket kell elérni az iparcikkek árának leszállítása terén, s megbízza a Politikai Irodát, hogy 1927/28-ban ezzel kapcsolatban gondoskodjék megfelelő gyakorlati rendszabályok életbeléptetéséről. A teljes ülés felhívja a szövetkezetek figyelmét arra, hogy törekedniök kell a zöldség- és húspiac minél teljesebb átfogására, mert ezeknek a munkások költségvetésében jelentős tételként szereplő élelmiszereknek a terén csak ezzel a feltétellel lehet harcolni az árak leszállításáért.

12. A megváltozott külkereskedelmi helyzet igen kedvezőtlen hatással lehet az export-import tervek teljesítésére. Ezért a külföldi hitelkapcsolatok lehető legmesszebbmenő fejlesztése mellett minél nagyobb exportműveleteket kell lebonyolítanunk, s ennek érdekében további ösztönző eszközöket kell alkalmaznunk (az exportprémiumok alapjának növelése, kompenzációs behozatal stb.). A kivitel erőteljes fokozásával összefüggő feladatok megoldásába be kell vonni a köztársasági és helyi szerveket.

13. A teljes ülés azon a véleményen van, hogy a közlekedés fejlődésének késése veszélyeztetné az iparosítás tényleges megvalósítását, s hogy ennek megelőzése érdekében nagyobb összegeket kell fordítani (álló- és forgótőke formájában egyaránt) a meglevő hálózatok fejlesztésére, új utak építésére, a vízi szállítás megjavítására és fejlesztésére, s kimondja, hogy az ehhez szükséges pénzeszközöket elsősorban magán a közlekedésen belül kell előteremteni, mégpedig az egész közlekedési rendszer szervezetének megjavítása, a fenntartási költségek csökkentése, a munka termelékenységének emelése stb. útján. Emellett a teljes ülés szükségesnek tartja, hogy a költségvetésben további összegeket irányozzanak elő a közlekedéssel összefüggő beruházásokra.

14. A KB és a KEB együttes plénuma annak a körülménynek figyelembevételével, hogy ezidén a lakosság jómódú és gazdag rétegeinek fokozottabb megadóztatása, s a kevésbbé tehetős rétegek adóterheinek csökkentése érdekében felülvizsgáltuk a legfontosabb egyenesadókat (a mezőgazdasági, az ipar- és a jövedelemadót), megbízza a Politikai Irodát, hogy tanulmányozza az új törvények alkalmazásának eredményeit — az adótörvények és gyakorlati alkalmazásuk olyan módosítása céljából, amelyek

a leszűrt tapasztalatokon alapulnak, s amelyek a legmesszebbmenően biztosítják a proletárállam érdekeit.

15. Az államapparátus egyes szerveiben a költségmegtakarítás és az államapparátus észszerűsítése terén elért bizonyos sikerek (a fölösleges státusok, a jelentések túlságosan nagy számának stb. csökkentése) lehetővé teszik, hogy azokat az intézkedéseket, amelyekkel ezeket az eredményeket elértük, kiterjesszük az egész államapparátusra, aminek 1927/28-ban 1926/27-hez képest az ilyen természetű kiadások legalább 20%-os csökkenésére kell vezetnie. Ugyanilyen eredményt kell elérni az önálló gazdaságos elszámolás alapján működő intézmények és vállalatok költségmegtakarítása terén. Az adminisztrációs és igazgatási költségek leszorítása annál inkább is szükséges, mert a szovjet államnak a jövő évben — az állami bevételek kisebb arányú emelkedésével egyidejűleg növelnie kell a közlekedésre, az iparra és a honvédelemre fordított kiadásokat.

16. A KB és a KEB együttes plénuma megállapítja, hogy az ellenzék pesszimista „jövendöléseit", amelyeknek az volt a célja, hogy a népgazdaság irányításával kapcsolatban megrágalmazza a KB-t, minden tekintetben megcáfolták az elmúlt gazdasági évben elért eredmények, ami arról tanúskodik, hogy az ellenzéknek a gazdaságpolitika terén hirdetett egész irányvonala teljesen csődöt mondott.

Az elmúlt év az ellenzék által jövendölt általános gazdasági válság helyett az állami ipar jelentős erősödésére és általában az egész népgazdaság fellendülésére, a munkásosztály és parasztság szövetségének megszilárdulására, a beruházási terv teljesítésére, a piac feszültségének bizonyos mértékű enyhülésére, és ami a szocializmus további építése szempontjából különösen fontos, a népgazdaság szocialista szektorának megnövekedésére vezetett.

„Az infláció fenyegető veszélye", amivel az ellenzék ijesztgetett, páni félelem szülte rémlátásnak bizonyult: a cservonyec vásárlóereje ez alatt az idő alatt növekedett, ami az egyik legfontosabb jele annak, hogy gazdasági eredményeink komolyak, és a párt irányító tevékenysége helyes.

Ugyanilyen mértékben felsült az ellenzék azzal a jövendölésével, hogy a kiskereskedelmi árak elkerülhetetlenül emelkednl, a reálbérek pedig elkerülhetetlenül csökkenni fognak, hiszen a valóságban az állami kereskedelmi szervezetek és a szövetkezetek leszállították a kiskereskedelmi árakat, ami a magánkereskedelmet is árleszállításra kényszerítette, s mindennek nyomán a reálbér nemhogy csökkent volna, hanem fordítva, emelkedett. Ugyanakkor azt a párt által kitűzött feladatot, hogy különösen

a legkisebb keresetű munkáskategóriákat illetően emelni kell a munkabéreket, általában végrehajtottuk.

Rendkívül nagy nehézségeket „látott előre" az ellenzék a gabonabegyűjtés és az export-import terv ezzel összefüggő teljesítése terén. Az államapparátus munkájának helyes pártirányítása a multévi gabonabegyüjtés túlszárnyalására, a begyüjtési munka megjavulására és a begyüjtés során, az ellenzék jövendölései ellenére, helyes osztálypolitika érvényesülésére vezetett, többek között az őszi és tavaszi gabonaárak azonos szinten tartása révén.

17. Ugyanakkor a KB és a KEB együttes plénuma megállapítja, hogy az ellenzék a népgazdaság ellenőrzőszámaira vonatkozóan előterjesztett határozati javaslatában kénytelen volt elhallgatni a vezetés elfajulását, az úgynevezett „thermidorizmust" hangoztató s tudatosan rágalmazó állítását, és ezzel maga is kénytelen volt beismerni, hogy 1926/27-ben a gazdasági élet menete teljesen nyilvánvalóan megmutatta az ellenzék csődjét, és igazolta a gazdaság lenini párt- és szovjet állami irányításának helyességét.

A KB és a KEB együttes plénuma megállapítja, hogy az ellenzéknek a mostani plénum elé terjesztett gyakorlati javaslatai, amelyek a lenini gazdaságpolitika meghamisításán és a gazdasági élet tényeinek tudatos elferdítésén alapulnak, teljesen tarthatatlanok.

A teljes ülés elveti az ellenzéknek az árkérdésben előterjesztett nem őszinte és ellentmondásos javaslatait, amelyekkel megpróbálja álcázni az ipari termelői árak emelésének vagy változatlan szinten tartásának, s a minőség változatlan színvonalon tartásának („le nem rontásának") régi oppozíciós elméleteit, míg a párt által elfogadott és követett irányvonal az, hogy feltétlenül le kell szállítani a termelői és a kiskereskedelmi árakat, és javítani kell a termékek minőségét, mert a valóságban ez fejezi ki helyesen a munkásosztálynak és a parasztság nagy tömegeinek érdekeit.

Figyelembe véve a párt és az állam osztályszempontból kiinduló falusi adópolitikáját és a magántőke megadóztatásánál alapul vett adókulcs máris végrehajtott jelentős felemelését, ami a magántőkés jövedelméből adó formájában elvett rész 40%-os növekedését eredményezte, a KB és a KEB együttes plénuma elveti az ellenzéknek azokat az ostoba, a népgazdaság fejlődése terén újabb nehézségek előidézését célzó demagóg javaslatait, hogy erőszakos úton vegyük el a terményfölöslegeket, és túlméretezett adókkal terheljük meg a magánkereskedelmi for-

galmat, hiszen ez elkerülhetetlenül a magánkereskedelem azonnali megszűnésére vezetne, akkor, amikor az állami és szövetkezeti kereskedelem még nem fogta át kellőképpen a piacot. A KB és a KEB nézete szerint ezek a javaslatok lényegileg arra irányulnak, hogy megszüntessék az új gazdasági politikát, amelyet a párt Lenin vezetésével határozott meg.

Az ellenzék iparunk fejlődésének pesszimista megítéléséből kiindulva határozati javaslatában külkereskedelmünk terén olyan politikát indítványozott, amely a mi üzemeinkben előállítható termelési eszközök és más cikkek fokozottabb külföldi bevásárlását tételezi fel; a KB és a KEB együttes plénuma helyesnek tartja az ezen a téren most folytatott politikát, s a tőkés világgazdasággal való kapcsolatot illetően határozottan elveti az ellenzék irányvonalát, mivel ez elkerülhetetlenül a Szovjetunió iparosításának akadályozására, s a termelési eszközök termelése terén a tőkés országoktól való függés növelésére vezetne.

* *
*

A nemzetközi helyzet kiéleződésének és a kapitalista környezet részéről a proletárdiktatúra országa elleni támadás előkészítésének körülményei között a szocialista építés programmjának megvalósítása és az ország védelmének biztosítása parancsolóan írja elő valamennyi állami, gazdasági és szakszervezeti szerv munkájának lehető legmesszebbmenő megjavítását, az apparátus bürokratikus kinövéseinek leküzdését, a párt és a dolgozó tömegek minden erejének latbavetését, a munkafegyelem megszilárdítását, s a felelősség növelését az egész gazdaság terén, a termelésben, a szovjetapparátusban stb. felmerült minden, akár legkisebb feladat teljesítéséért. A munkásosztály széles rétegeinek és a parasztság zömének a szocialista építés folyamán tanúsított minél nagyobb arányú kezdeményezése a legfőbb biztosítéka annak, hogy eredményeket érjünk el a Szovjetunió gazdasági és kulturális fejlődése, védelmi képességének növekedése terén.

A KEB ÉS AZ MPF MUNKÁJÁRÓL

(A KB és a KEB együttes plénumának 1927 augusztus 9-én. Ordzsonikidze elvtárs beszámolója alapján elfogadott határozata)

1. A pártnak az utóbbi években sikerült bizonyos eredményeket elérnie a szovjetapparátus megjavítása terén: az apparátus alsóbb szervei minőségileg fejlődtek, a tervezés igen nehéz mun-

kája kiterebélyesedett és egyre színvonalasabb, a városi és falusi szovjetek munkája felélénkül és egyre jobban kibontakozik, újabb kommunista és pártonkívüli káderek kapcsolódnak be az államigazgatás munkájába, az államapparátusból száműzik a nemrégiben még tömegesen előfordult megvesztegetést és sikkasztást — de mindeme eredmények ellenére államapparátusunkat illetően továbbra is, jelenleg is helytállóak azok a szavak, amelyekkel Vlagyimir Iljics annak helyzetét jellemezte.

„Államapparátusunk terén a helyzet annyira elszomorító, hogy ne mondjam, annyira visszataszító, hogy legelőször is alaposan fontolóra kell vennünk, milyen módon küzdjünk fogyatékosságai ellen, szem előtt tartva, hogy ezek a fogyatékosságok a multban gyökereznek, amelyet megdöntöttünk ugyan, de még nem küszöböltünk ki végleg, amely még nem tekinthető a messzi multba vesző, letűnt kultúrkorszaknak" (az „Inkább kevesebbet, de jobban" című cikkből)[1].

Az olyan proletár államapparátus, amely még a forradalom első éveiben, alapjában véve régi hivatalnokelemekből jött létre, s jórészt még a forradalom előtt kialakult értelmiség soraiból egészült ki, olyan körülmények között, amikor a vezető munkakört betöltő kommunisták még nem rendelkeznek kellő tapasztalatokkal, s az ország gazdasági és kulturális szempontból elmaradott — nem eléggé alkalmas a népgazdaság újjászervezésével és a „kultúrforradalommal" összefüggő új feladatok megoldására. Ugyanakkor azonban (az ország szocialista alapon végbemenő fejlődésének és a tömegek kulturális felemelkedésének körülményei között) tűrhetetlenekké válnak az államapparátus bürokratikus elfajulásának olyan elemei, mint a tulságba vitt centralizmus, a tervszerű irányítás bürokratikus gyámkodással való felváltása, az apparátusnak egyenesen a népgazdaság fejlesztéséhez és a kultúra fellendítéséhez szükséges száz- meg százmillió rubel elnyeléséig menő drágasága, az apparátus egyes elemeinek gőgös hivatalnoki magatartása az egyszerű munkásokkal és parasztokkal szemben. Mindeme bürokratikus kinövések ellen egytől-egyig harcra kell mozgósítani az öntudatos munkásokat és parasztokat, élükön a kommunistákkal.

2. „A termelőerők és a kultúra fejlődésének előbbrevitele, magasabb fokra emelése terén tett minden lépésünket szovjet rendszerünk javításának és átalakításának kell kísérnie, márpedig gazdasági és kulturális szempontból még igen alacsony fokon állunk. Sokat kell még átalakítanunk, s ezen «megütközni»

[1] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 488—489. old. — *Szerk.*

az ostobaság netovábbja volna (ha ugyan nem több, mint ostobaság)" *(Lenin,* XVIII. köt. 1. rész. 379. old.)[1].

Az utóbbi években sikerült megoldanunk az imperialista háború és intervenció nyomán tönkrement gazdaság helyreállításával összefüggő feladatokat. Áttértünk az egész népgazdaság fejlettebb technikai és szervezeti alapon történő újjáalakításával kapcsolatos feladatok megoldására. Az ipar újjászervezésével összefüggő új feladatok megoldása, a parasztgazdaság szövetkezeti alapon történő átalakítása és a kultúrforradalom feladatainak megoldása azt követeli a párttól, hogy egyre fokozottabb erővel harcoljon az államapparátus bürokratikus kinövései ellen. Teljes egészében beigazolódik az, amit Lenin előrelátott, hogy tudniillik az az új fok, amelyre szocialista, gazdasági és kulturális építőmunkánk terén felemelkedtünk, egész szovjetrendszerünk javítását és átalakítását követeli.

3. „Napjaink legfőbb soronlevő feladata és a legközelebbi évek legfontosabb feladata a szovjetapparátus rendszeres csökkentése és olcsóbbátétele — leépítés, tökéletesebb szervezés, a huzavona, a bürokrácia felszámolása és az improduktív kiadások csökkentése útján" *(Lenin,* XX. köt. 2. rész. 528. old.)[2].

Az utóbbi évek gazdasági és kulturális építésének tapasztalata azt mutatta, hogy a szovjetapparátus olcsóbbátétele nélkül, az improduktív kiadások messzemenő csökkentése nélkül, anélkül, hogy az egész párt — a dolgozó tömegek élén — mindennapos szervezett harcot ne vívna a bürokratikus kinövések ellen, anélkül, hogy állandóan ne munkálkodnánk annak érdekében, hogy társadalmi viszonyainkból kiseprűzzünk „minden néven nevezendő mértéktelenséget" *(Lenin,* XVIII. köt. 2. rész. 128. old.)[3], anélkül, hogy a bürokrácia elleni harcba be ne vonnánk a pártonkívüli munkásokat és parasztokat, anélkül, hogy magában az államapparátusban határozottan meg ne törnénk a bürokratikus elemek ellenállását — nem oldhatjuk meg kellő sikerrel és gyorsasággal a szocialista építés feladatait.

Ebben a tekintetben is teljes egészében beigazolódott az, amit Lenin előre látott: egész szovjetrendszerünk megjavításának és átalakításának feladata a jelenlegi viszonyok között a párt legfőbb és legfontosabb feladatává válik.

4. Az államapparátus bürokratikus kinövései ellen vívott harc terén az egész párt munkájának a tapasztalata (a szovjetek felélénkülése, a szovjetek fokozottabb kommunista irányítása és

[1] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 97. old. — *Szerk.*
[2] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 444. old. — *Szerk.*
[3] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 503. old. — *Szerk.*

annak megjavulása stb.), s különösen a Munkás-Paraszt Felügyelet munkájának a tapasztalata megmutatja, mennyire alaptalan az ellenzéknek az a kijelentése, hogy az államapparátusban fokozódik a bürokratikus elfajulás. Ugyanennek a tapasztalatnak a tanúskodása szerint a pártnak van ereje ahhoz, hogy legyőzze az államapparátus bürokratikus elfajulásának a veszélyét, amely azáltal áll elő, hogy az új burzsoázia, a kulákság és a hivatalnoksereg elemei nyomást gyakorolnak az államapparátusra. A KB és a KEB együttes plénuma ugyanakkor, amikor jóváhagyja a Munkás-Paraszt Felügyeletnek az államapparátus bürokratikus kinövései ellen folyó harc terén végzett munkáját, külön is megállapítja, hogy ennek a munkának a tapasztalatai megmutatják, milyen óriási lehetőségei vannak a pártnak az apparátus olcsóbbá tétele, egyszerűsítése, az egész munka megszervezésének javítása és a tömegekhez való közelebb jutás terén, s egyszersmind a pártutasítások és a szovjet törvények végrehajtásával kapcsolatban hangsúlyozza az ellenőrzés óriási jelentőségét és szükségességét.

5. A Munkás-Paraszt Felügyelet nagyszámú központi, helyi, ipari, kereskedelmi és közlekedésügyi intézmény felülvizsgálása terén végzett munkája, amely ezeknél az intézményeknél a személyzet 20—30—40%-os, s ezzel egyidejűleg a fölösleges kiadások 50—70%-os csökkentését eredményezte, azt mutatja, hogy azt a feladatot, amelyet egy évvel ezelőtt a párt Központi Bizottsága tűzött ki az egész párt elé, s amely szerint az improduktív kiadások csökkentése útján 300—400 millió rubel megtakarítást kell elérni —, a jövő év folyamán teljes egészében meg lehet, és meg is kell valósítani. A KB és a KEB együttes plénuma szükségesnek tartja, hogy a Munkás-Paraszt Felügyelet munkájának ezt a tapasztalatát az ország és a gazdaság egész igazgatási apparátusára vonatkoztatva általánosítsák, s kötelezzék a hivatalok, a végrehajtó bizottságok, az ipari és kereskedelmi vállalatok és a közlekedés vezetőit, hogy felelősségvállalással gondoskodjanak ennek a tapasztalatnak az egész Szovjetország minden intézményében való általános elterjesztéséről, és az 1927/28-as gazdasági évben 1926/27-hez képest csökkentsék az adminisztrációs és igazgatási költségeket legalább 20%-kal.

6. A Munkás-Paraszt Felügyelet és a megfelelő hivatalok és szervezetek (a Közlekedésügyi Népbiztosság, Kereskedelemügyi Népbiztosság és Pénzügyi Népbiztosság, egyes helyi szovjetszervek, a Kurszki, Kazányi, Jekatyerinszki és Délnyugati Vasútigazgatóság) közös munkatapasztalatai azt mutatják, hogy a párt a munka párhuzamosságának kiküszöbölésével, a fölösleges cen-

tralizmus felszámolásával, a szükségtelen munkaköröknek az igazgatás decentralizálása, s ezzel egyidejűleg a tervezés központosítása és megjavítása révén történő megszüntetésével, az adminisztráció csökkentésével és megjavításával, az intézmények és vállalatok (üzemek, trösztök, végrehajtóbizottsági ügyosztályok, kórházak, iskolák) vezetőinek munkájában a szükséges önállóság biztosításával — az apparátus olcsóbbá tétele mellett — elérheti munkája során a fokozottabb pontosságot, az aktatologatás csökkenését, az apparátus közelebbvitelét a tömegekhez.

A trösztökről, a helyi szervek jogairól, a központi hivatalok munkájának egyszerűsítéséről kiadott rendeletek, valamint a Népbiztosok Tanácsának az Állami Tervbizottságról kiadott rendelete megadják a szovjetapparátus munkájának egyszerűsítésére irányuló további tevékenység alapját.

7. Egész államgépezetünk munkájának leggyengébb láncszeme továbbra is a végrehajtás ellenőrzése. A parasztgazdaság haszonbérleti kérdéseinek rendezéséről szóló törvények végrehajtásának ellenőrzése, a középázsiai öntözőrendszer építésének ellenőrzése és a beruházásokkal összefüggő építkezések menetének ellenőrzése során szerzett tapasztalatok azt mutatják, hogy nem érhetjük el az egész államapparátus munkájának tényleges megjavítását, ha nem ellenőrizzük rendszeresen és szervezetten a párthatározatok és a szovjet törvények végrehajtását, s ha nem biztosítjuk a párt- és szovjethatározatok valóban következetes végrehajtását.

8. A KB és a KEB együttes plénuma megállapítja, hogy a Munkás-Paraszt Felügyelet munkáját a kommunisták és a szakszervezeti szervek óriási többsége, s ugyanígy a szakemberek és a pártonkívüliek legjobb elemei, akiknek szívükön fekszik a Szovjetország ügye — még olyan esetekben is támogatták, amikor ez az alkalmazottak számának jelentős csökkentését vonta maga után. Az a tény, hogy a Munkás-Paraszt Felügyelet a központi népbiztosságokban, gazdasági intézményekben és végrehajtó bizottságokban ezek sejtjeinek, helyi pártbizottságainak és széleskörű pártonkívüli aktíváinak részvételével végezhette munkáját, világosan mutatja, hogy milyen nagy lehetőségei vannak a pártnak az államapparátus megjavítása terén.

9. A párt által a szovjetapparátus bürokratikus kinövései ellen folytatott harcnak továbbfejlesztése céljából a KB és a KEB együttes plénuma:

a) Megbízza a pártszervezeteket, a Munkás-Paraszt Felügyeletet, az Ellenőrző Bizottságokat, a szovjetek és a szakszervezetek kommunista frakcióit, valamint a sajtószerveket, hogy min-

den lehető módon fokozzák a nagy munkás- és paraszttömegeknek az államapparátus bürokratikus kinövései ellen vívott harcba való bevonására irányuló munkát. A munkásokat és parasztokat olyan szellemben kell nevelni, hogy ne tűrjék a bürokratikus kinövéseket, s rá kell őket szoktatni arra, hogy küzdjenek az aktatologatás, a bürokratikus ügyintézés minden konkrét esete ellen. A Munkás-Paraszt Felügyeletnek munkája során megfelelő módon biztosítania kell annak lehetőségét, hogy a bürokrácia rákfenéjének egyik vagy másik konkrét megnyilvánulása ellen küzdő minden munkás és paraszt azonnali és messzemenő segítséget kapjon. Emellett a KB és a KEB együttes plénuma megbízza a Munkás-Paraszt Felügyeletet és az Ellenőrző Bizottságokat, hogy az olyan személyeket és szerveket (akár pártszervekről, akár szovjetszervekről van szó), akik, illetve, amelyek megtorlást alkalmaznak a bürokratikus kinövések bírálóival szemben, erélyesen üldözzék és büntessék meg, bármilyen kemény volt is a bírálat.

b) Külön hangsúlyozza, hogy a sajtó a KB számos utasítása ellenére sem fejt ki kellő munkát a bürokrácia rákfenéje elleni harc terén. A sajtónak ezt a harcot úgy kell folytatnia, ahogy Lenin tanította: „személyre való tekintet nélkül", úgy, hogy semmiesetre sem szorítkozik apró-cseprő dolgokra, mint gyakran történik, hanem a munkásokat és parasztokat az államapparátusunk szocialista átalakításáért folyó harcban a proletárdiktatúra köré tömöríti.

c) Megbízza a Munkás-Paraszt Felügyeletet, hogy fokozza és fejlessze a beruházásokkal, a kereskedelmi és termelési általános költségek csökkentésével, a proletár, szovjet demokrácia megvalósításának biztosításával (a szovjetek felélénkítésével, a választási elvvel, a visszahívás jogával, a pártszervek, valamint a szovjet- és szakszervezeti szervek kölcsönös viszonyával, munkások és parasztok állami munkára való kiemelésével stb.) kapcsolatos párt- és kormányhatározatok végrehajtásának ellenőrzésére irányuló munkáját.

d) Felhívja a Munkás-Paraszt Felügyelet és a pártszervek figyelmét arra, hogy következetesen és erélyesen vissza kell verniök államapparátusunknak azokat a funkcionáriusait (akár kommunistákról, akár pártonkívüliekről van szó), akik a pártnak az államapparátus átalakításáért vívott harcával megkísérelnék szembeállítani a maradiságot, begyepesedettséget, a hivatalnoki önelégültséget, amelyek mögött gyakran a proletariátussal szemben ellenséges osztályok nyomása rejtőzik. Ugyanakkor a bürokrácia elleni harc során fokozottabb mértékben kell igénybe

venni a bíróságokat, habozás nélkül népbíróság elé kell állítani a szovjetapparátusnak azokat a funkcionáriusait, akik indokolatlan költekezésben vétkesek, akik bürokratikusan kezelik az ügyeket, és semmiesetre sem szabad megengedni, hogy a „munkás-paraszt származásra", „régebbi érdemekre", „összeköttetésekre" stb. való tekintettel enyhítsék az ítéletet vagy eltekintsenek a bírósági eljárástól.

e) A KB és a KEB együttes plénuma annak érdekében, hogy államapparátusunk átvehesse a nyugateurópai és amerikai technika és kultúra legbecsesebb vívmányait, megbízza a Munkás-Paraszt Felügyeletet, hogy a megfelelő hivatalokkal együtt biztosítsák a legjobb külföldi szakemberek nagyobb arányú bevonását ipari építkezésünkbe, a kalkuláció és az ügyvezetés megszervezésébe, ugyanakkor pedig a mi mérnökeink, igazgatóink, könyvelőink és észszerűsítési szakembereink közül többet küldjenek ki tanulmányútra a legfejlettebb tőkés országokba, s általában biztosítsák helyesebb felhasználásukat. Ugyancsak ennek érdekében többek között meg kell erősíteni a Munkás-Paraszt Felügyelet apparátusát kiváló külföldi szakemberekkel, mert ezeknek a segítségével a Munkás-Paraszt Felügyelet számára lehetővé válik, hogy megszervezze a fejlett államok, különösen Amerika minden olyan vívmányának gyorsabb átvételét a szovjetapparátus részéről, amelyeknek átvétele híján apparátusunk tovább is magán viseli a kapitalizmus előtti elmaradottság vonásait.

f) Megbízza a Politikai Irodát, az ÖK(b)P Központi Bizottságának Szervező Irodáját, a határterületi pártbizottságokat, a nemzetiségi Központi Bizottságokat és a kormányzósági pártbizottságokat, hogy erősítsék meg a Munkás-Paraszt Felügyelet és az Ellenőrző Bizottság szerveit a legjobb párt-, gazdasági és szovjetfunkcionáriusokkal, abból kiindulva, hogy meg kell oldanunk a Lenin által kitűzött feladatot: „a Munkás-Paraszt Felügyeletet, mint apparátusunk megjavításának eszközét, valóban mintaszerű intézménnyé kell tennünk" (*Lenin*, XVIII. köt. 2. rész. 117. old.)[1].

„Vagy nem érdemes foglalkoznunk egy olyan reménytelen ügy átszervezésével, mint a Munkás-Paraszt Felügyelet — hiszen annyi ilyen átszervezést hajtottunk már végre —, vagypedig valóban magunk elé kell tűznünk azt a feladatot, hogy lassú, nehéz, szokatlan úton, sokszori ellenőrzéssel valami igazán mintaszerűt hozzunk létre, ami mindenkiben tiszteletet kelt,

[1] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 490. old. — *Szerk.*

mégpedig nemcsak azért, mert a rangja és a címe ezt megköveteli" (*Lenin*, XVIII. köt. 2. rész. 120. old.)[1].

A Munkás-Paraszt Felügyeletnek „magas szakképzettségű, különösen kipróbált, különösen megbízható" munkatársakból kell összetevődnie.

g) A KB és a KEB együttes plénuma megbízza a Munkás-Paraszt Felügyeletet, hogy a pártkongresszusra készítsen elő téziseket arról, hogyan kell a pártnak foglalkoznia a szovjetapparátusi pártmunkával, s ennél induljon ki abból a lenini útmutatásból, hogy milyen úton és módon kell közelebb vinni az igazgatási apparátust a néptömegekhez, abból a lenini útmutatásból, hogy milyen úton és módon kell erősíteni a proletárdiktatúrát, azt a szervezetet, amelynek segítségével a munkásosztály a szovjetek révén vezeti a parasztságot, továbbá gondoljon arra, hogy a mi feladatunk nemcsak egy jól dolgozó és olcsó államgépezet létrehozása, hanem egyszersmind olyan viszonyok előkészítése is, amelyek az államapparátust fölöslegessé teszik, lehetővé teszik annak egybeolvasztását a tömegekkel.

A PÁRTFEGYELEM ZINOVJEV ÉS TROCKIJ ÁLTAL TÖRTÉNT MEGSÉRTÉSÉRŐL

(A KB és a KEB együttes plénumának 1927 augusztus 9-én, Ordzsonikidze elvtárs beszámolója alapján elfogadott határozata)

Az ellenzék 1923-tól kezdve, előbb Trockijjal, majd 1926-tól Trockijjal és Zinovjevvel az élén, minden nehézséget, amelyet a pártnak az ország szocialista építése során le kellett küzdenie, arra használt ki, hogy támadást intézzen pártunk egysége és vezetősége ellen, s a pártfegyelem semilyen megsértésétől sem riadt vissza.

1923-ban, a nep alapján előállt, s az elhelyezési válsággal és a pénzreformmal összefüggő első komolyabb nehézségek idején, Trockij és csoportja, az országban észlelhető kispolgári ingadozást juttatva kifejezésre, frakciós célokra igyekezett kihasználni a felmerült nehézségeket, s kijelentette, hogy az ország a párt politikája következtében a pusztulás szélére jutott. A tények azonban megmutatták, hogy az ellenzék tévedett, amikor a tömegek körében szenvedett saját vereségét úgy fogta fel, mint az ország pusztulását. A párt és a Komintern akkor, az ellenzék magatartásának megvizsgálása után, elítélte a trockista ellenzéket, s nézeteit kispolgári elhajlásnak minősítette.

[1] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 493. old. — *Szerk.*

1925 végére, amikor a párt előtt újabb, a munkásosztály és a parasztság közötti viszonnyal összefüggő nehézségek merültek fel, kiderült, hogy Zinovjev, Kamenyev és mások a trockizmus oldalára álltak át.

A párt XIV. kongresszusa (1925 december) egyhangúlag elítélte az „új ellenzéknek" (Zinovjev és mások) ezt az eltávolodását a lenini nézetektől, amely iparunk szocialista jellegének tagadásában, a középparasztság lebecsülésében, a frakciók és csoportosulások szabadságának követelésében stb. jutott kifejezésre. 1926 tavaszán és nyarán végérvényesen kialakult az „új ellenzék" blokkja Trockijjal és más frakciós csoportokkal, amelyek nézeteit a párt annakidején elítélte, s a Zinovjev vezette „új ellenzék" végleg a trockizmus eszmei álláspontjára helyezkedett.

1926 nyarán az ellenzék a párt ellen intézett szakadatlan támadásai során eljutott saját frakciós szervezetének megalakításáig, ennek illegális szervezetté változtatásáig, erdőben rendezett illegális összejövetelekig (Lasevics és mások ügye). Az ellenzék továbbfejlesztette frakciós tevékenységét, az illegális gyűlésekről nyílt frakciós fellépésekre (az „Aviapribor", a „Krasznij Putyilovec" gyárban stb.) tért át, és megpróbált vitát kényszeríteni a pártra olyan kérdésekben, amelyeket a pártkongresszus már eldöntött. Az ellenzék, miután az egész párt egyöntetű ellenállásával találta magát szemben, s a párt munkássejtjeiben különösen súlyos vereséget szenvedett, kénytelen volt kapitulálni és szavát adni a pártnak, hogy beszünteti a frakcióharcot (az 1926 október 16-i nyilatkozat).

Ebben a nyilatkozatban az ellenzék elismerte azt a „kötelezettségét, hogy a valóságban végrehajtja . . . " „a pártnak a frakciózás megengedhetetlenségére vonatkozó döntését".

Ebben a nyilatkozatban az ellenzék „különösen megengedhetetlennek" ismerte el „az olyan személyek tevékenységének bármiféle támogatását, akiket már kizártak a pártból és a Kommunista Internacionáléból, mint: Ruth Fischer, Maslov . . . ", akik együttéreztek pártunk ellenzékével.

Ebben a nyilatkozatban az ellenzék kijelentette: „A XIV. pártkongresszus, a KB és a KEB határozatait feltétlenül kötelezőnek ismerjük el magunkra nézve, feltétlenül alá fogjuk vetni magunkat ezeknek a határozatoknak, és meg fogjuk azokat valósítani."

Az ellenzék akkor kijelentette: „Határozottan tagadjuk, hogy azoknak, akik *bármi néven nevezendő* agitációt folytatnak a Komintern, az ÖKP vagy a Szovjetunió ellen, bármilyen joguk

volna azt hangoztatni, hogy szolidárisak vagyunk velük." Az ellenzék ebben a nyilatkozatában határozottan elítélte „a Kominternt vagy pártunk politikájának olyan bírálását, amely hajszává fajul, és gyengíti a Komintern-nek, a proletariátus harcos szervezetének, az ÖKP-nak, a Komintern élenjáró osztagának, vagy a Szovjetuniónak, a proletárdiktatúra első államának a helyzetét."

Ámde az ellenzéknek az októberi nyilatkozatát követően végzett egész további munkája során szerzett tapasztalatok azt mutatták, hogy az ellenzék a párt előtt vállalt *egyetlen* kötelezettségét sem teljesítette, és nemcsak hogy nem mérsékelte a frakciós tevékenységet, hanem ellenkezőleg, a nyílt szakítás és egy másik párt szervezésének az útjára tért.

Annak ellenére, hogy a XV. pártkonferencia, amelynek határozatait a Komintern Végrehajtó Bizottsága jóváhagyta, az ellenzék irányvonalát határozottan elítélte, és szociáldemokrata elhajlásnak, baloldali frázisokkal palástolt jobboldali elhajlásnak minősítette, annak ellenére, hogy az ellenzék semilyen támogatást nem talált *egyetlen pártsejtben sem*, makacsul tovább folytatta frakciós tevékenységét, s egyre jobban veszélyeztette a párt egységét.

A legutóbbi időkben, a Szovjetunió nemzetközi kapcsolatai terén felmerült sajátos nehézségek és a kínai forradalom részleges veresége láttán, az ellenzék a párt ellen folytatott támadását nemzetközi politikánk irányvonalára (Kína, Anglia) összpontosította. Az ellenzék a Szovjetunió szempontjából megnövekedett háborús veszélyre olyan nyilatkozatokkal válaszolt, amelyek alkalmasak arra, hogy aláássák a pártnak a tömegek között a háborús veszély elleni mozgósítás és a Szovjetország védelmének erősítése érdekében végzett munkáját. Az olyan kijelentéseket, hogy a KB a thermidorista elfajulás útját járja, hogy konzervatív nemzeti irányvonalat követ, hogy a párt irányvonala kulák-usztrjalovi irányvonal, hogy „a veszélyek legveszedelmesebbike a pártonbelüli rendszer", nem pedig a háború veszélye — mindezeket a kijelentéseket, amelyek csak arra jók, hogy megingassák a nemzetközi proletariátusban a Szovjetunió megvédésének szilárd elhatározását, a KIVB plénuma „a háborús veszély idején a munkások előtt a dezertálást álcázó eszköznek" minősítette.

Mindezeket a kijelentéseket szembetűnően pártellenes frakciós tevékenység kísérte, amely az utóbbi időben megengedhetetlen jelleget öltött. Az ellenzék által a pártfegyelem betartását illetően október 16-án vállalt kötelezettség teljesítése he-

lyett — frakciós irodalom kiadása és terjesztése nemcsak a párttagok, hanem a pártonkívüliek között is, illegális frakciós csoportok és körök szervezése, továbbá illegális megbeszélések tartása, a 84 ellenzéki aláírásával ellátott mélységesen pártellenes nyilatkozat, amely példátlanul rágalmazó vádaskodásokat tartalmazott a párt ellen, Trockijnak a KIVB 1927 májusában megtartott VIII. plénumán elhangzott beszéde, amelyet a KIVB egyhangúlag pártellenesnek minősített, és Zinovjev durván frakciós kirohanása 1927 május 9-én egy pártonkívüli gyűlésen, ahol a párttal és annak vezető szerveivel szemben a pártonkívüliekhez folyamodott, s ezzel megsértette a bolsevik párt minden hagyományát és a legelemibb pártfegyelmet. Végül, a KEB Elnökségének ülésén (1927 június) Trockij egészen minősíthetetlen rágalmakkal állt elő, thermidorizmussal vádolta meg a pártot.

Bár a párt Központi Bizottsága Zinovjev bomlasztó hatású kirohanásának kérdését kivizsgálás végett átadta a KEB-nek, s bár a KIVB Trockij beszédét, mint kirívóan frakciós fellépést, elítélte, Trockij és Zinovjev 1927 június 9-én, egy olyan időpontban, amikor az angol imperializmus a Szovjetuniót a leghevesebben támadta, részt vettek egy pályaudvari pártellenes politikai tüntetésen, amelyet az ellenzék rendezett Szmilga búcsúztatásának ürügyével, aki több héten át szabotálta a KB-nak azt a határozatát, hogy munkára a Távol-Keletre kell utaznia. Trockij beszédet mondott a Jaroszlavszkij Pályaudvaron rendezett tüntetésen, amelyen a frakciós apparátus által meghívott ellenzékiek mellett az utazóközönség nyárspolgári elemei is részt vettek.

Ezzel Trockij és Zinovjev bebizonyították, hogy

a) a fegyelem betartásával kapcsolatban vállalt kötelezettség részükről csak taktikai sakkhúzás volt, amellyel félre akarták vezetni a pártot;

b) a háborús veszély pillanatában, amikor a párt központi feladata a hátország megerősítése, a hátország megerősítésének pedig legfontosabb feltétele a párt harci készenlétének és fegyelmezettségének fokozása — az ellenzék frakciós céljai érdekében a pártfegyelem meglazítására törekszik, és elősegíti az országunkban fellelhető szovjetellenes erők aktivizálódását.

Lenin már a X. pártkongresszuson, a pártegységről szóló határozatban felhívta a figyelmet arra, hogy meg kell magyarázni a pártnak „a megelőző forradalmak tapasztalatait is, amikor az ellenforradalom a szélső forradalmi párthoz legközelebb álló kispolgári csoportosulásokat támogatta abból a célból, hogy megingassa és megdöntse a forradalmi diktatúrát, s ezzel meg-

nyissa az utat az ellenforradalom, a kapitalisták és a földbirtokosok további, teljes győzelme számára"[1].

A KB és a KEB együttes plénuma az egész párt figyelmét felhívja arra, hogy az ellenzék pártellenes frakciós fellépéseivel objektíve olyan központtá válik, amely körül pártellenes és szovjetellenes erők gyülekeznek, s amelynek bomlasztó tevékenységére már most számít a belső és külföldi ellenforradalom.

A párt hosszú éveken át igen nagy béketűrést és nagyon nagy türelmet tanúsított, figyelmeztette az ellenzéket egyszer, azután mégegyszer, s megpróbálta elérni az ellenzék vezéreinél, hogy alávessék magukat a pártfegyelemnek.

Trockij és Zinovjev legutóbbi fellépései azonban azt mutatják, hogy a párt, bár a figyelmeztetés minden eszközével megpróbálkozott, nem tudta elérni, hogy az ellenzék vezérei valóban alávessék magukat a párt akaratának, azt mutatják, hogy az ellenzék vezérei a legdurvábban és rendszeresen megsértik a párt kivétel nélkül minden tagjára — bárki legyen is — egyaránt kötelező pártszerűség és pártfegyelem legelemibb alapjait, s hogy az ellenzék a KB ellenzéki tagjainak a vezetésével frakciós tevékenységet fejt ki, bomlasztja a párt egységét, és a szakítás irányvonalát követi.

Végül, a KB és a KEB együttes plénuma, mind a fentebb kifejtett tények, mindpedig az ezen a plénumon lefolyt viták alapján kénytelen volt megállapítani a következőket:

1) az ellenzék (Trockij, Zinovjev) frakciós elvakultságában olyan útra csúszik le, amelyen haladva az imperialista intervenció elleni harcban szembefordul a Szovjetunió feltétlen és fenntartás nélküli védelmével, s emellett az ellenzék ezt a hibás vonalát azzal igyekszik megindokolni, hogy az ÖK(b)P és a Szovjetunió fennálló vezető szervei „thermidoristák", s ezért az ellenzék véleménye szerint mindenekelőtt le kell váltani ezeket a szerveket, hogy azután meg lehessen szervezni a Szovjetunió védelmét (Trockij tézise Clemenceau-ról);

2) az ellenzék (Trockij, Zinovjev) a Komintern nyilt szakításának útjára tér, Németországban egy második pártot szervez a Kominternből kizárt Maslov-val és Ruth Fischer-rel az élén, s ezt a Komintern más európai szekcióinak szakítására szolgáló eszközzé változtatják;

3) az ellenzék (Trockij, Zinovjev) egy, az ÖK(b)P-vel szembenálló új párt szervezésének, az ÖK(b)P nyilt szakításának útjára lép, rendszeresen megsérti pártunk határozatait, s azon

[1] Lásd ebben a kiadványban, I. rész, 615. old. — *Szerk.*

igyekszik, hogy felborítsa a pártszerűséget és a pártfegyelmet, s ezzel elősegítse a Szovjetunió proletariátusának lefegyverzését a fenyegető háborús veszély közepette.

A KB és a KEB együttes plénumának meg kell állapítania, hogy az ellenzék vezérei (Trockij, Zinovjev) mindezeknek a párttal és a proletariátussal szemben elkövetett bűntetteknek következtében végül is zsákutcába jutottak, ellenséges álláspontra helyezkedtek a párttal szemben, s rákényszerítették a pártot, hogy alkalmazza velük szemben pártunk X. kongresszusának a pártegységről szóló határozatát.

A X. kongresszusnak a pártegységről szóló határozata arra kötelezi a KB és a KEB együttes plénumát, hogy a párt és a Komintern nyilt szakítóival és bomlasztóival kapcsolatban nemcsak a KB-ből való kizárásuk kérdését vesse fel, hanem a pártból való kizárásuk kérdését is. Mindazonáltal a KEB Elnöksége, mivel lehetővé akarta tenni az ellenzék vezérei számára, hogy kijavítsák hibáikat, és ne vétkezzenek többé a párt ellen, beérte azzal, hogy Trockijnak és Zinovjevnek csak az ÖK(b)P Központi Bizottságából való kizárását javasolta.

Mi több, a KEB Elnöksége, s a KB és a KEB együttes plénuma, abban az igyekezetében, hogy kivezető utat biztosítson az ellenzék végül is zsákutcába jutott vezéreinek, és megkönnyítse a pártonbelüli béke ügyét, egy utolsó kísérletet tett arra, hogy biztosítsa Trockij és Zinovjev bentmaradását a KB-ban, s azt javasolta nekik, hogy fogadjanak el bizonyos elemi feltételeket, amelyek teljes mértékben kötelezőek a bolsevik párt tagjaira, és szükségesek a pártonbelüli békéhez, nevezetesen:

1) mondjanak le Trockijnak a háborús veszély közepette hirdetett félig defetista elméletéről (Trockij tézise Clemenceau-ról), lépjenek szocialista hazánknak az imperializmussal szembeni feltétlen és fenntartásnélküli megvédése útjára, s ítéljék el a párt- és szovjetvezetőségünk thermidorista elfajulását hangoztató ellenzéki rágalmat;

2) mondjanak le a Komintern szakításának politikájáról, ítéljék el a Kominternből kizárt Maslov és Ruth Fischer pártját, szakítsanak meg minden kapcsolatot ezzel az antileninista és szakadár párttal, s hajtsák végre a Komintern valamennyi határozatát;

3) mondjanak le az ÖK(b)P szakításának politikájáról, ítéljék el a második párt megalakításának kísérletét, oszlassák fel frakciójukat, s kötelezzék magukat arra, hogy teljesítik az ÖK(b)P és Központi Bizottsága valamennyi határozatát.

Az ellenzék vezérei azonban, a KB és a KEB plénumának en-

gedékenysége és a fentebbi feltételek minden elemi volta ellenére, nem voltak hajlandók elfogadni ezeket a feltételeket.

Csak miután a KB és a KEB együttes plénuma ennek folytán kénytelen volt olyan határozatot hozni, amely alapjában véve Zinovjevnek és Trockijnak a párt Központi Bizottságából való kizárását jelentette, csak ezután tartotta szükségesnek az ellenzék, hogy meghátráljon, lemondjon számos hibájáról, és alapjában, bár fenntartásokkal, hozzájáruljon a KB és a KEB plénumának javaslatához, és megfelelő „nyilatkozatot" adjon ki.

A fentebbiekre való tekintettel a KB és a KEB együttes plénuma határozatilag kimondja, hogy Zinovjevet és Trockijt illetően a párt Központi Bizottságából való kizárásuk kérdésének megvitatását leveszi a napirendről, és figyelmeztetéssel súlyosbított szigorú megrovásban részesíti őket.

A KB és a KEB együttes plénuma szerint mindez bizonyos lépést jelenthet a pártonbelüli béke felé. A KB és a KEB együttes plénuma azonban az ellenzék „nyilatkozatát" korántsem tekinti olyan tettnek, amely elégséges ahhoz, hogy biztosítsa a pártban a szükséges békét.

Mindamellett a KB és a KEB együttes plénuma megelégedéssel állapíthatja meg, hogy

1) az ellenzék a maga „nyilatkozatában" a Szovjetunió jövendő intervencióellenes háborúja kérdésében, e háború jellegének megítélését és a Szovjetuniónak az imperializmussal szembeni feltétlen megvédését illetően kénytelen volt lemondani számos hibáról és az ingadozásról, bár vonakodott nyiltan elítélni Trockijnak Clemenceau-ról szóló, félig honvédő téziseit, s ezzel meghagyja magának az alapot a Szovjetunió feltétlen védelme tekintetében tanúsítandó esetleges jövendő ingadozásai számára;

2) az ellenzék kénytelen volt lemondani a pártvezetőség thermidorista elfajulását hangoztató pártellenes rágalmairól, bár azzal a fenntartással, hogy az országban thermidorista tendenciák észlelhetők, s a párt ezek ellen nem harcol kellőképpen, meghagyja magának az alapot az ilyenirányú további pártellenes támadások számára;

3) az ellenzék kénytelen volt lemondani — mindenesetre csak formális megfontolásból — a szakadár és antileninista Urbahns—Maslov csoporttal tartott szervezeti kapcsolatairól, bár azzal, hogy csak vonakodással mondott le ennek a csoportnak a támogatásáról, meghagyja magának az alapot a Komintern elleni további támadások számára;

4) az ellenzék kénytelen volt lemondani az ÖK(b)P-n belüli

frakciózásról és elismerni a frakciózásra vezető okok megszüntetésének szükségességét, bár fenntartásaival és a „pártonbelüli rendszer" ellen intézett kirohanásával igazolni próbálja korábbi szakadár tevékenységét, sőt meghagyja magának az alapot az ÖK(b)P elleni további támadások számára.

A KB és a KEB együttes plénuma semmiképpen sem kezeskedhet azért, hogy az ellenzék meghátrálása és hasonló számos hibájáról való lemondása teljesen őszinte. Az ellenzék 1926 október 16-i „nyilatkozatának" tapasztalatai azt mutatják, hogy az ellenzék nem mindig hajlandó teljesíteni a párttal szemben vállalt kötelezettségeket. Az ellenzék mostani „nyilatkozatának" fenntartásai azokban a kérdésekben, amelyeket a KB és a KEB együttes plénumán vetettünk fel az ellenzék előtt, arról tanúskodnak, hogy az ellenzék nem mond le a párt és a Komintern vezetősége elleni további harcról. Ezért a KB és a KEB együttes plénuma kötelezi az ellenzéket, hogy haladéktalanul oszlassa fel a frakciót, s felhívja pártunk valamennyi szervezetét és valamennyi tagját, hogy tegyenek meg mindent a frakciózás, a frakciós megnyilvánulások és a frakciós csoportosulások teljes felszámolása érdekében.

A KB és a KEB együttes plénuma ugyanakkor, amikor a pártonbelüli demokrácia következetes megvalósítása során nem korlátozza a párt hiányosságainak tárgyilagos, elvtársi bírálatát. azon a véleményen van, hogy a pártszervezeteknek ennél a X. pártkongresszus határozata után kell igazodniok, amely kimondja:

„Minden pártszervezetnek a legszigorúbban ügyelnie kell arra, hogy a párt fogyatékosságainak okvetlenül szükséges bírálatát, a párt általános irányvonalának mindennemű elemzését, avagy a párt gyakorlati tapasztalatainak számbavételét, a párthatározatok végrehajtásának ellenőrzését és a hibák kijavításának módját stb. ne valamely «platform» stb. alapján kialakuló csoport elé terjesszék vitára, hanem terjesszék az összes párttagok elé megvitatásra. Ezért a kongresszus elrendeli a «Vita-melléklet» rendszeresebb megjelenését és külön gyüjtemények kiadását. Mindenkinek, aki bírálattal lép fel, figyelembe kell vennie a párt helyzetét, azt, hogy a pártot ellenség veszi körül, s a szovjet- és pártmunkában való közvetlen részvételével kell törekednie a párt hibáinak gyakorlati kijavítására"[1].

A frakciózás megszüntetése s a párt egységének és vasfegyelmének megvédelmezése során a pártszervezeteknek ugyancsak

[1] Lásd ebben a kiadványban, I. rész. 615. old. — *Szerk.*

a X. pártkongresszus határozata után kell igazodniok, amelynek erre vonatkozó része így szól:

„A kongresszus elrendeli, hogy haladéktalanul oszlassanak fel kivétel nélkül minden csoportot, bármilyen platform alapján alakultak is, és utasít minden szervezetet, ügyeljenek a legszigorúbban arra, hogy semmiféle frakciós fellépés elő ne fordulhasson. Aki nem hajtja végre a kongresszusnak ezt a határozatát, azt feltétlenül és azonnal ki kell zárni a pártból"[1].

A XV. PÁRTKONGRESSZUSRÓL

1. A XV. pártkongresszust 1927 december 1-re össze kell hívni.

2. A XV. kongresszusra a következő napirendet kell jóváhagyni:

1) A KB (politikai és szervezeti) beszámolója.
2) A Központi Revíziós Bizottság beszámolója.
3) A KEB—MPF beszámolója.
4) Az ÖK(b)P-t a KIVB-ben képviselő küldöttség beszámolója.
5) A népgazdaság ötéves terve.
6) A falusi munkáról.
7) A párt központi szerveinek megválasztása.

„Pravda" 180. és 181. sz. 1927 augusztus 10. és 11

[1] Lásd ebben a kiadványban. I. rész. 616. old. — *Szerk.*

AZ ÖK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ÉS KÖZPONTI ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁGÁNAK EGYÜTTES PLÉNUMA

1927 október 21—23

Folyó év október 21—23-án az ÖK(b)P Központi Bizottsága és Központi Ellenőrző Bizottsága a Központi Revíziós Bizottság tagjainak részvételével együttes plénumot tartott. A plénum megvitatta, és a plénum külön bizottságai által javasolt változtatásokkal jóváhagyta a KB Politikai Irodájának a XV. pártkongresszus napirendi pontjaihoz javasolt tézistervezeteit: a) a népgazdaság ötéves tervének irányelveiről és b) a falusi munkáról.

A plénum továbbá meghallgatta a Központi Ellenőrző Bizottság Elnökségének beszámolóját a KB és a KEB augusztusi plénuma után Trockij és Zinovjev által kifejtett frakciós tevékenységről, és elhatározta, hogy Trockijt és Zinovjevet kizárja a Központi Bizottságból.

Ezenkívül a plénum külön határozatot hozott a pártvitáról, és jóváhagyta a XV. pártkongresszus napirendi pontjainak előadóit.

A PLÉNUM HATÁROZATAI ÉS RENDELKEZÉSEI

IRÁNYELVEK AZ ÖTÉVES NÉPGAZDASÁGI TERV ÖSSZEÁLLÍTÁSÁHOZ

(Az ÖK(b)P Központi Bizottságának és Központi Ellenőrző Bizottságának együttes plénuma által 1927 október 23-án jóváhagyott tézisek)

Eredményeink és a szocialista építés előfeltételei

1. Az Októberi Forradalom óta eltelt évtized eredményei megmutatják ennek a forradalomnak mint a kapitalista társadalmat szocialista társadalommá átalakító nagy nemzetközi for-

radalmi fejlődés szerves részének óriási nemzetközi jelentőségét. A proletariátus diktatúrája, a termelési eszközök, a közlekedés, a hitel, a külkereskedelem proletár államosítása, a föld nacionalizálása — mindezek az előfeltételek lehetővé tették, hogy a Szovjetunió gazdasága elvileg más, szocialista alapokon fejlődjék. Elvileg más lett azoknak a *gazdasági kulcspozícióknak szociális osztálytartalma,* amelyek a népgazdaság egészének fejlődését meghatározzák. Elvileg más lett *a város és a falu kölcsönös viszonya,* mert az ipar „arccal a falu felé" fordult, a falu szocialista átalakításának hatalmas tényezőjévé vált, s a belső piac növekedésében, a kapitalizmustól eltérően, hovatovább már nem a falu tönkremenetele, hanem jólétének növekedése jut kifejezésre. Elvileg más lett a népgazdaság *szervezeti formája,* mivel — a nagyipar és más kulcspozíciók államosítása alapján — lehetővé vált a *tervszerű gazdasági vezetés,* amely egyre inkább kiszorítja az árutermelő-kapitalista piac anarchiáját. Elvileg más lett *a nemzeti jövedelem megoszlása* is, úgyszólván teljesen kirekeszti a volt uralkodó osztályok személyes fogyasztását, s ezzel megszünteti az improduktív fogyasztás jelentős részét. A Szovjetunió gazdaságának ezek a jellegzetességei tették lehetővé a helyreállításnak a tőkés országokhoz képest sokkal gyorsabb ütemét, és általában a sokkal gyorsabb gazdasági fejlődést.

2. A gazdasági fejlődés eredményei az úgynevezett „új gazdasági politika" kezdetétől fogva — amely politika megvetette az alapját annak, hogy az állami szocialista ipart helyesen kapcsoljuk össze az egyszerű árutermelő parasztok kis- és törpegazdaságaival — teljes mértékben igazolták Lenin tételét, hogy tudniillik országunknak megvan mindene, ami a szocializmus felépítéséhez szükséges és elegendő, hogy a Szovjetunió gazdasági és társadalmi fejlődésének belső objektív feltételeiből egyáltalán nem következik a proletárdiktatúra bukásának vagy elfajulásának elkerülhetetlensége, hogy a nagyszámú parasztgazdaság és az államgazdaságnak velük való összefogása egyáltalán nem változtatja országunkat a paraszti korlátoltság országává. A gazdasági fejlődés eredményei egészen világosan megmutatják, hogy az új gazdasági politika időszakában gyökeres átcsoportosulás ment végbe a gazdaság társadalmasított formáinak (elsősorban a szocialista iparnak), az egyszerű árutermelő gazdaságnak és a kapitalista gazdaságnak egymáshoz való viszonya terén. Míg az új gazdasági politika kezdetén az állami ipar úgyszólván nem működött, az áruforgalom terén maguk az állami és szövetkezeti szervek is a magánkereskedelem közvetítéséhez folyamodtak, s a forgalom gyors lebonyolításának minden előnyével rendelkező

magántőke viszonylag nagy szerepet játszott, addig a helyreállítási időszakról az újjáalakítási időszakra való áttérés küszöbén a szocialista ipar és más kulcspozíciók már az egész népgazdaságban döntő és vezető szerepet játszanak, az állami és a szövetkezeti kereskedelem az ország általános áruforgalmának túlnyomó részét átfogja, s a népgazdaság társadalmasított szektora határozza meg a fejlődés általános irányát olyanformán, hogy kiszorítja a magántőkét, maga után vonja és fokozatosan átalakítja az egyszerű árutermelő parasztok gazdaságát.

Ilyen körülmények között, annak ellenére, hogy a magántőke képviselőinek abszolút száma nő, a gazdaság társadalmasított részének sokkal gyorsabb növekedése sokszorosan csökkenti a kispolgári alapon gyarapodó magántőke részéről fenyegető veszélyt, s megteremti a szocializmus végleges győzelmének biztos előfeltételeit. Társadalmi és osztályszempontból ez azt jelenti, hogy bár a fejlődés menete ellentmondásos, bár a városi és a falusi burzsoázia (a kulák, a nepman) erősödik — a munkásosztály súlya megnövekedett, kapcsolata a parasztság zömével szorosabb lett, a proletárdiktatúra megszilárdult.

3. A tervszerű vezetés tapasztalatai bebizonyították, hogy a tervelőirányzatok nem egyszer szorultak többé-kevésbbé lényeges módosításokra, hogy ezek a tervelőirányzatok szükségszerűen viszonylagos és feltételes jellegűek voltak, hogy a reális terv szükségképpen szervesen alakul ki a népgazdaság szervezettségének tényleges növekedése és az ország gazdaságának fokozódó társadalmasításán alapuló pontos számítás és előrelátás növekvő lehetőségének arányában. A terméstől való függés, továbbá az a körülmény, hogy lehetetlen a termést statisztikailag előre pontosan felmérni; a piac spontán alakulásától való függés, továbbá az a körülmény, hogy bár a spontán jelleget a tervezés elvének érvényesítésével mindinkább megfékezzük, a piac alakulását még nem tudjuk teljesen a tervezés keretei közé szorítani; a világpiaci konjunkturális ingadozások és a világpiactól való függés; végül gazdaságon kívüli tényezők, amelyek elsősorban az ellenséges kapitalista környezettel függnek össze, és amelyek mind a külfölddel való gazdasági kapcsolatok, mindpedig az országon belüli gazdasági viszonyok terén éreztetik hatásukat — mindezekkel a körülményekkel magyarázható, hogy tervelőirányzatainknak és általában tervszámainknak csak viszonylagos jelentőségük lehet. Az ötéves népgazdasági terven a kapitalista államok és a Szovjetunió közötti viszony kiéleződésével kapcsolatban szükségképpen meg kell mutatkoznia a nemzetközi helyzet különösen nagy nyomásának.

Tekintetbe véve annak lehetőségét, hogy a kapitalista államok katonai támadást intézhetnek a történelem első proletárállama ellen, az ötéves terv kidolgozásánál a lehető legnagyobb figyelmet kell fordítani általában azoknak a népgazdasági ágaknak, különösen pedig azoknak az iparágaknak minél gyorsabb fejlesztésére, amelyekre háborús időkben az ország védelmének és gazdasági szilárdságának biztosítása terén a fő szerep hárul.

Az öteves távlati terv összeállítását illetően nemcsak arra van szükség, hogy a tervezési és a gazdasági szervek figyelmét a honvédelemmel összefüggő kérdésekre tereljük, hanem el kell érnünk azt is — és ez a legfontosabb —, hogy az egész párt fáradhatatlanul törődjék ezzel a kérdéssel. Másrészt, az ötéves terv összeállítása során ugyanúgy számolni kell azzal a lehetőséggel is, hogy több jótermesű év után rossz termés következik.

4. Az ötéves népgazdasági terv összeállítása során, ugyanúgy, mint minden többé-kevésbbé hosszú időre szóló terv összeállításánál, arra kell törekedni, hogy elérjük a következő elemek minél jobb összekapcsolását: a munkás- és paraszttömegek megnövekedett fogyasztása; az állami iparnak általában az egész népgazdaság bővített újratermelésén alapuló bővített újratermelése (felhalmozása); a népgazdasági fejlődésnek a kapitalista országokénál gyorsabb üteme, továbbá a szocialista gazdasági szektor arányának szakadatlan, rendszeres növelése, ami a proletariátus egész gazdaságpolitikájának fő, döntő tényezője.

Ugyanakkor a *nemzetközi kapcsolatok* terén nem e kapcsolatok minél messzebbmenő fejlesztésének meddő jelszavából (ennek az ellenzék által kiadott jelszónak következetes alkalmazása a külkereskedelem monopóliumának megszüntetését és a nemzetközi burzsoázia előtti — gazdasági és katonai — kapitulációt jelentené), s nem is a kapitalista világgal való gazdasági kapcsolatok leépítésének jelszavából kell kiindulni (ennek a jelszónak a megvalósítása általában gazdasági fejlődésünk ütemének és az egész szocialista építés ütemének erős meglassúbbodását jelentené). Ezen a téren a lehető legmesszebbmenő kapcsolatokból kell kiindulni, *amennyiben* ezek a kapcsolatok (a külkereskedelem, a külföldi hitelek, a koncessziók kiterjesztése, külföldi műszaki erők bevonása stb.) növelik a Szovjetunió gazdasági erejét, fokozottabb mértékben függetlenítik a kapitalista világtól, kiszélesítik a Szovjetunió további ipari fejlődésének szocialista alapját; csakis *ezek között* a keretek között beszélhetünk lehető legmesszebbmenő kapcsolatokról.

A *termelés* és a *fogyasztás* egymáshoz való viszonya terén szem előtt kell tartanunk, hogy nem lehet kiindulni *egyidejűleg*

mind a kettő maximális indexéből (mint az ellenzék most követeli), mert ez megoldhatatlan feladat, vagy valamely meghatározott időszakban egyoldalúan *a felhalmozás érdekéből* (mint Trockij követelte 1923-ban, amikor azt a jelszót adta ki, hogy meg kell valósítani a legszigorúbb koncentrációt, és fokozott nyomást kell gyakorolni a munkásokra), illetőleg egyoldalúan *a fogyasztás érdekéből*. Egyaránt figyelembe véve mindezeknek a mozzanatoknak viszonylagos ellentmondásos voltát, kölcsönhatását és egymással való összefüggését, s hogy ezek az érdekek hosszabb fejlődési időszak szempontjából nézve általában egybeesnek, a fentebbi két mozzanat optimális összeegyeztetéséből kell kiindulni.

Ugyanezt kell mondanunk *a város és a falu*, a szocialista ipar és a parasztgazdaság viszonylatában. Helytelen dolog abból a követelésből kiindulni, hogy a parasztgazdaság területéről *a lehető legtöbb* eszközt kell átvinni az ipar területére, mert ez a követelés nemcsak a parasztsággal való politikai szakítást jelent, hanem egyszersmind az ipar nyersanyagbázisának aláásását, az ipar belföldi piacának aláásását, az export aláásását és az egész népgazdasági rendszer egyensúlyának felborítását is jelenti. Másrészt helytelen dolog volna lemondani arról, hogy a falu eszközeit bevonjuk az ipar építésébe; ez most a fejlődés ütemének meglassúbbodását és az egyensúlynak az ország iparosítása rovására történő felborítását jelentené.

A fejlődés *ütemének* kérdésében ugyancsak figyelembe kell venni a feladat rendkívüli bonyolultságát. Itt nem a *legközelebbi* év vagy néhány év felhalmozásának minél gyorsabb üteméből kell kiindulni, hanem olyan arányból, amely *tartósan* biztosítja a fejlődés lehető leggyorsabb ütemét. Ebből a szempontból határozottan, s egyszersmindenkorra el kell ítélnünk az áremelés ellenzéki jelszavát: ez a jelszó nemcsak hogy az ipar bürokratikus elfajulására és monopolisztikus rothadására vezetne, nemcsak hogy erősen sujtaná a fogyasztót, mégpedig elsősorban a munkásosztályt meg a szegényebb városi és falusi rétegeket, nemcsak hogy erős tromfot adna a kulák kezébe, hanem a belső piac szűkítésével, az ipar mezőgazdasági bázisának aláásásával és az ipar technikai fejlődésének feltartóztatásával egy bizonyos idő múlva egyszersmind a fejlődés ütemének erős meglassúbbodását vonná maga után.

A nehézipar és a könnyűipar fejlesztése közötti arány terén hasonlóképpen mind a két mozzanat optimális összeegyeztetéséből kell kiindulni. Ugyanakkor, amikor helyesnek tartjuk a súlypontnak a termelési eszközök termelésére helyezését,

egyszersmind számolnunk kell azzal is, hogy veszéllyel jár az, ha túlságosan nagy mértékben kötünk le állami tőkéket olyan nagy építkezésben, amely a piacon csak több év elmúltával realizálódik; másrészt szem előtt kell tartanunk, hogy a könnyűiparban (közszükségleti cikkek termelése) végbemenő gyorsabb megtérülés lehetővé teszi, hogy ennek tőkéit, a *könnyű*ipar fejlesztésének feltételével, nehézipari beruházásokra is felhasználhassuk.

Csak valamennyi fentemlített tényező figyelembevétele és tervszerű összhangbahozása teszi lehetővé, hogy gazdaságunkat a többé vagy kevésbbé tervszerű, többé vagy kevésbbé válságmentes fejlődés útján vezethessük.

5. *Az osztályharc és az osztályerők csoportosulása* szempontjából azt az időszakot, amelybe lépünk, a proletariátus osztályerejének növekedése, a szegény- és középparaszti tömegekkel való szövetségének erősödése, s ezzel egyidejűleg a városi és falusi magánkapitalista elemek számának viszonylagos csökkenése és még lehetséges abszolút növekedése jellemzi.

A XIV. konferencia és a XIV. pártkongresszus határozatai jelentették azt az alapot, amelyen a jelenlegi időszak helyes falusi politikája felépül, és éppen ezek a határozatok biztosították a munkásosztály és a parasztság zöme közötti szövetség megerősödését. A proletariátusnak most, miután leküzdötte a saját pártján belül jelentkezett középparasztellenes elhajlást, a munkás-paraszt blokk elért megerősödése alapján, az egész szegény- és középparaszti tömeggel *együtt* megvan a lehetősége arra, hogy áttérjen a kulákok és a magánvállalkozók további, rendszeresebb és következetesebb korlátozására. Ennek kell lennie az ötéves népgazdasági terv fő osztálycélkitűzésének.

Az ötéves terv problémái és a párt gazdaságpolitikája

1. *A város és a falu közötti kölcsönös viszony* szabályozása terén rejlenek a proletariátus gazdaságpolitikájának fő nehézségei és alapvető problémái. Az ötéves terv összeállításánál a gazdaságunk alábbi fő aránytalanságaival összefüggő feladatok megoldásából kell kiindulnunk: *az ipar és a mezőgazdaság közötti* aránytalanság, amelyet korántsem szüntettünk meg, annak ellenére, hogy az ipar gyorsabban fejlődik, mint a mezőgazdaság; az ipari és a mezőgazdasági termékek ára közötti aránytalanság (a piaci „olló"); az *ipari nyersanyagot jelentő* mezőgazdasági termékek (gyapot, nyersbőr, gyapjú stb.) kereslete és kínálata közötti aránytalanság; végül, a falusi munkaerő mennyisége

és gazdasági felhasználásának reális lehetősége közötti aránytalansag (az úgynevezett „agrártúlnépesedés").

2. Ezeknek az aránytalanságoknak a leküzdése különböző módszerekkel érhető el. Igy például az ipari termékek kereslete és kínálata közötti egyensulyt el lehet érni az *ipari árak emelésével* (az ellenzéknek a legutóbbi időkig hangoztatott módszere); ezt a módszert azonban a pártnak a fentebb már ismertetett okokból határozottan el kell vetnie. El lehetne érni a *mezőgazdasági árak* nagyarányú *csökkentésével;* ez a módszer azonban a fejlődés ütemének meglassúbbodására vezetne, mivel csökkentené az exportlehetőségeket, és még jobban aláásná az ipar nyersanyagbázisát. El lehetne érni a *parasztság megadóztatásának* nagyaranyú növelésével. De, amennyiben nem a kulákra, hanem az egesz parasztságra vonatkozik, ez a módszer is elfogadhatatlan, ugyanazokból az okokból, mint az iparcikkek magas árának politikája vagy a mezőgazdasági termékek mértéktelenül alacsony árának politikája. A fő aránytalanságok megszüntetésének hasonló módszerei közvetlenül vagy végeredményben nem a termelőerők fejlődésének gyorsan emelkedő görbéje alapján teremtenék meg az egyensúlyt, hanem a termelőerők rendkívül *meglassúbbodott* fejlődése alapján. Másrészt ezek a módszerek, ugyanakkor, amikor bizonyos egyensúlyt teremtenének a piacon, semmiképpen sem vezethetnének az agrártúlnépesedés és az ezzel összefüggő városi munkanélküliség enyhülésére, s még kevésbbé annak megszűnésére, hanem ellenkezőleg, méginkább kiéleznék a helyzetet, és súlyos következményekkel járnának az ország egész politikai életére nézve. Ugyanígy el kell vetni azt az általános célkitűzést is, amely szerint „ideiglenesen" erősen fokozni kell a mezőgazdaság hitelellátását, és a lehető legnagyobb mértékben növelni kell a gabonakivitelt az ipari beruházások rovására. Ez a politika, amely a külkereskedelmi monopólium keretei között a külkereskedelmi műveletek igen messzemenő fokozódását eredményezné, ellenkezne az ország iparosításának politikájával, hátráltatná iparunk fejlődését, s gazdaságilag lefegyverezné a Szovjetuniót a külső kapitalista ellenséggel szemben.

3. *A fentemlített aránytalanságok megszüntetésének egyetlen helyes módja — az ipari termelés önköltségének* csökkentése, az ipar erélyesen megvalósított észszerűsítése és bővítése, tehát az *ipari árak leszállítására* irányuló politika alapján; *a falvakban a munkaigényes növények* fokozottabb termesztése, *és* magának a mezőgazdaságnak *iparosítása* (elsősorban a mezőgazdasági termékeket elsődlegesen feldolgozó ipar fejlesztése révén); a *kis*

megtakarítások messzemenő *összegyüjtése* (belföldi kölcsönök, takarekpénztárak, szövetkezeti betetek gyüjtése, szövetkezeti gyárak épitése) és a hitelrendszerbe való bekapcsolása.

Csakis ez a mod — amely a gazdaságot nem a legkisebb ellenállás, hanem a legnagyobb nehezségek legyőzése útján vezeti — biztosítja a város és a falu közötti többe-kevésbbé harmonikus kölcsönös viszony kialakulását, az iparcikkhiány fokozatos leküzdését, a „fölösleges" munkáskezek foglalkoztatását az ország termelőerőinek szakadatlan fejlődése alapján, a szocialista gazdasági szektor részarányának növekedését s a proletariátus és a dolgozó parasztság nagy tömegeinek állandóan növekvő jólétét. Mert falun a munkaigényes növények fokozottabb termesztése, a mezőgazdaság belterjesebbé tétele és iparosítása okvetlenül felszívja majd a növekvő számú munkáskezet, s ugyanakkor a városokban a fejlődő ipar, különösen a munkanap csökkentése és több műszak bevezetése alapján, gyorsabban szünteti majd meg a munkanélküliséget. Mert az észszerűsítés és az alacsony árak politikája, a város és a falu közötti egyensúly megteremtésével, okvetlenül a fejlődés ütemének tartós meggyorsulását vonja majd maga után. Mert ez a politika, a tömegek fogyasztásának növelésével és azzal, hogy az egész termelési apparátusra megfelelő nyomást gyakorol, a legjobb biztositék lesz minden néven nevezendő rothadás és monopolisztikus élősdiség ellen.

4. A külkereskedelem általános irányvonalából (a lehető legmesszebbmenő kereskedelmi kapcsolatok, azzal a feltétellel, hogy erősitik termelési bázisunkat és a kapitalista világtól való növekvő függetlenségünket) kiindulva, a külkereskedelem tervét úgy kell összeállitani, hogy okvetlenül fő szempont legyen *az aktív mérleg*. Az aktív kereskedelmi mérleg a hazai aranytermelés növelése mellett a fő forrása a valutatartalék képzésének, márpedig erre a kapitalista világ és a Szovjetunió viszonyának kiéleződése következtében, továbbá az esetleges gyenge vagy rossz termésre való tekintettel különösen nagy szükség van.

Az utóbbi körülményekkel kapcsolatban az ötéves tervnek általában nagy figyelmet kell fordítania tartalékok — nyersanyag, áru- és valutatartalékok — felhalmozására. Ilyen tartalékok felhalmozásának kell jelenteniök azt a teljességgel elengedhetetlen biztosítást, amely védelmet jelent a Szovjetunió nak a nemzetközi piac nagy konjunkturális ingadozásai, részleges vagy általános gazdasági, hitel- és pénzügyi blokád, itthoni rossz termés, valamint a Proletárköztársaságok Szövetsége elleni közvetlen fegyveres támadás esetére.

5. Az *ipar* terén a következő igen fontos problémákat kell szem előtt tartani: először, *a termelési eszközök termelése* és *a fogyasztási cikkek termelése*, vagyis a nehézipar és a könnyűipar közötti arány; másodszor, az *újonnan épülő ipari egységek száma* és *végleges felépítésük határideje* közötti arány (mivel veszélyes dolog az erőt meghaladóan nagy eszközöket kötni le túlságosan nagyarányú olyan beruházásokban, amelyek huzamos időn át nem realizálhatók); harmadszor, a termelés önköltsége és a munkabér közötti arány; végül, az egyrészt a belső piac szükségleteire és a kivitelre, másrészt az ország védelmének biztosítására való termelés közötti arány.

Az ország iparosítására irányuló politikának megfelelően elsősorban *a termelési eszközök termelését* kell fokozni, hogy a nehéz- és könnyűipar, a közlekedés és a mezőgazdaság fejlesztését, vagyis az ezek részéről megnyilvánuló termelési jellegű kereslet kielégítését alapjában a Szovjetunió iparának belső termelése biztosítsa. A leggyorsabb *fejlődési ütemet* a nehéziparnak azokra az ágaira vonatkozóan kell megállapítani, amelyek a legrövidebb időn belül növelik a Szovjetunió gazdasági erejét és védelmi képességét, biztosítják a fejlődés lehetőségét gazdasági blokád esetén, csökkentik a kapitalista világtól való függést, és elősegítik a mezőgazdaságnak a fejlettebb technika és a kollektivizálás alapján történő átalakítását. Ezért különösen nagy figyelmet kell fordítani a villamosítási terv minél gyorsabb megvalósítására, a vas- és színesfémkohászat fejlesztésére, a szén-, ásványolaj- és tőzegtermelésnek, az általános és a mezőgazdasági gépgyártásnak, a villamosipari és a vegyiipari üzemek termelésének, különösen a műtrágyatermelésnek további fokozására.

A *fogyasztási cikkeket* előállító iparnak mennyiségileg és minőségileg olyan színvonalra kell emelnie termelését, hogy biztosítva legyen a dolgozók egy főre eső fogyasztásának jelentős növekedése. Különösen nagy figyelmet kell fordítani a textil-, bőr- és élelmiszeripar fejlesztésére, amelyek ugyanakkor, amikor biztosítják a mezőgazdasági nyersanyagok termelésének növekedését, egyszersmind különösen hozzájárulnak a mezőgazdaság iparosodásának előrehaladásához és az agrártúlnépesedés megszüntetéséhez. Az *új iparágak* terén fejleszteni kell, illetve újonnan kell szervezni a kohászati, fűtőanyagipari és textilipari felszerelések gyártását, a gépkocsi-, repülőgép- és traktorgyártást, a műrosttermelést, a ritka elemek kitermelését, az alumínium, ferromangán, horgany, kötött nitrogén és kálium termelését, a filmipari és a rádióállomási felszerelések gyártását, a rádium termelését stb.

Az iparcikkek termelői *árát* rendszeresen csökkenteni kell, s ilyenformán biztosítani kell az „olló" fokozatos összébbcsukódását, vagyis az iparcikkek és a mezőgazdasági termékek ára közötti aránytalanság, valamint a mi áraink és a világpiaci árak közötti aránytalanság kiküszöbölését.

Ezeknek a feladatoknak a megoldása csak az *önköltség* erélyes *csökkentése* esetén lehetséges. Ezért az önköltségcsökkentés az ipar *központi problémája,* s minden más feladatot e probléma megoldásának kell alárendelni. Eredményes megoldásának fő módszere csak a termelés *szocialista észszerűsítése* lehet. Az új technika bevezetése, a munkaszervezés megjavítása, a munkások szakképzettségének emelése, továbbá a munkanap jobb kihasználása, annak egyidejű csökkentésével — ezek az észszerűsítés fő alkotó elemei. Az e téren megvalósuló erélyes intézkedések eredményei ugyanakkor, amikor lehetővé teszik a *munkabér* felemelését és a munkásosztály életszínvonalának további javítását, egyben szükségszerűen csökkentik az egy termékegységre jutó munkabérkiadást, csökkentik a termékek önköltségét, fokozzák a munka termelékenységét, és megteremtik az *árleszállítási* politika szilárd alapját.

Az iparon belüli felhalmozás növekedése, a nemzeti jövedelemnek az ipar javára történő újraelosztása mellett, lehetővé teszi az olyan arányú ipari *beruházást,* amely biztosítja a termelés szükséges növekedését és a termelés észszerűsítését, feltéve, hogy az eszközök felhasználásánál a legnagyobb takarékossággal járnak el, erősen csökkentik az építkezési költségeket, és következetesen végrehajtják a tervet. Ugyanakkor a beruházási tervnek az egész népgazdaság legcélszerűbb fejlesztésének tervéből kell kiindulnia, és figyelembe kell vennie az egyes vidékek sajátosságait; továbbá a beruházások legnagyobb fokú hatékonyságából kell kiindulnia, mind az egyes munkák *befejezésének határidejét,* mind pedig az épülő üzemek termelési *kapacitását* illetően. Ezért a beruházások minél nagyobb részét viszonylag korlátozott számú új gyár építésére, és az újjáalakításra kiválasztott már meglevő üzemek beruházásaira kell előirányozni. A nagy beruházásokkal összefüggő építkezéseken erélyes harcot kell folytatni az új munkamódszerek bevezetéséért és a legújabb technikai vívmányok alkalmazásáért. Elengedhetetlenül szükséges az is, hogy véget vessenek az építőanyagok és általában az építkezési munkák mértéktelen drágaságának.

Rendkívül nagy figyelmet kell fordítani a terv összeállításánál *a munkáslakásépítésre.* Az igen súlyos lakásválságra való tekintettel a munkáslakásépítést olyan mértékben kell fokoz-

nunk, hogy a legközelebbi öt év alatt megjavuljanak a munkásság lakásviszonyai.

Az ötéves terv összeállításánál gondolni kell a *kisüzemi helyiipar*, a háziipar és a kézművesipar fejlesztésére, amely ezidőszerint minden tekintetben nélkülözhetetlen kiegészítője az állami nagyiparnak, hozzájárul az áruhiány leküzdéséhez és a munkanélküliség enyhítéséhez. Gondolni kell ennek az iparnak az állami és szövetkezeti szervek hatáskörébe való bekapcsolására, a kisipari termelők üzemeinek szövetkezetekbe tömörítésére, egyesítésére és észszerűsítésére, s a kisipari termelők kiragadására a magánfelvásárlók, munkakiadók és uzsorások karmaiból.

6. *A közlekedés terén* feladatunk a közlekedési hálózat olyan arányú bővítése és a közlekedés munkájának olyan arányú növelése, amely megfelel a növekvő termelés és áruforgalom szükségleteinek, s lehetővé teszi, hogy újabb területeket kapcsoljunk be az ország népgazdasági életébe, a termelőerők fejlődésének újabb hatalmas forrásait tárjuk fel, és biztosítsuk a honvédelem szükségleteit. Figyelembe véve, hogy a közlekedés megkésett a helyreállításról a gyökeres átszervezésre és észszerűsítésre való áttéréssel, igen nagy figyelmet kell fordítani a közlekedésügy radikális átszervezésére, és a közlekedés munkájának a technikai viszonylatban legfejlettebb országok mintájára történő észszerűsítésére. A közlekedési beruházásokra szolgáló eszközök fő forrásának az állami költségvetésnek, s különösen és főleg a szállítási önköltség és az improduktív kiadások csökkentése útján történő saját felhalmozás növelésének kell lennie.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani a *helyi* közlekedés fejlesztésére, mind az útépítés fokozása, mindpedig a közlekedési eszközök gépesítése tekintetében, elsősorban azokon a vidékeken, ahol fejlett az árugazdaság. A szovjet hatalom helyi szerveinek figyelmét különösen nagy nyomatékkal kell felhívni arra, hogy ezt a problémát a helyi lakosság és a helyi szovjetek erőinek és eszközeinek bevonásával mindenképpen meg kell oldaniok, mert a helyi közlekedés elégtelen fejlettsége az egyik legfontosabb oka a falu technikai és kulturális elmaradottságának.

7. *A mezőgazdaság* terén a terv összeállításánál a mezőgazdaság általános fellendítésének (elsősorban a terméshozam emelésének és a vetésterület bővítésének) parancsoló szükségességéből és a gazdaság alapvető elemeinek — mind az egyes vidékek viszonylatában, mind az egyes termelési ágak (gabonafélék, ipari növények és állattenyésztés) viszonylatában történő — helyes

összekapcsolásából kell kiindulni, s ezeknek a mezőgazdasági ágaknak olyan gyorsan kell fejlődniök, hogy 1) biztosítsák a nagy tömegek fogyasztásának növekedését; 2) biztosítsák a kivitel olyan arányú növekedését, amely összhangban van az ötéves tervben előirányzandó behozatal, illetve valutatartalékképzés szükségleteivel; 3) fokozottabb mértékben belföldi nyersanyaggal fedezzék az ipar keresletét. A mezőgazdasági termékeket illetően az ötéves tervnek az árpolitika terén abból kell kiindulnia, hogy a mezőgazdaság egyes ágainak fejlődésében meg kell teremteni az ország termelő és személyes fogyasztási tervével, valamint a kiviteli tervvel összhangban álló szilárd arányokat. *A rendelkezésre álló eszközök elosztását* a mezőgazdaság különböző ágai között a fentemlített körülményeken kívül az is meghatározza, hogy meg kell szüntetni a munkaerő mennyisége és tényleges felhasználása közötti aránytalanságot: ebből következik az, hogy erősen növelnünk kell a *munkaigényes növények* termesztését, és meg kell gyorsítanunk a *mezőgazdaság iparosítását*, elsősorban a mezőgazdasági termékek elsődleges feldolgozása terén. Ugyancsak ebből következik az is, hogy megengedhetetlen a mezőgazdasági technika problémáinak sablonos elintézése, s hogy különbséget kell tenni a gabonaféléket termelő kerületek (traktor, gépek, nemesített vetőmag stb.), a munkaigényes ipari növényeket termesztő kerületek (talajjavítás, alagcsövezés, öntözés, trágyázás stb.) és, végül, az állattenyésztő kerületek (fajnemesítés, az értékesítés megszervezése) között. A tervnek többek között a búza és az árpa vetésterületének olyan arányú bővítését, a hozam olyan arányú emelését, s az árugabona termelésének olyan arányú növelését kell előirányoznia, amely biztosítja az ország növekvő szükségleteit és a kivitel szükséges méreteit. A tervnek mind a parasztság részéről, mind az állami költségvetés részéről a mezőgazdaság gépesítésére, továbbá a legfontosabb öntözési és általában talajjavító munkák elvégzésére irányuló mezőgazdasági *beruházásokat* kell előirányoznia, s emellett különösen nagy figyelmet kell fordítania az esetleges rossz termések megelőzésével összefüggő munkákra.

Az ötéves tervben fokozott figyelmet kell szentelni a *földrendezéssel* kapcsolatos munkáknak, mivel a földrendezés egyaránt elemi előfeltétele annak, hogy az egész mezőgazdaság általánosan áttérhessen a földművelés magasabb fokára, hogy meghonosíthassuk a gazdálkodás kollektív formáit, és hogy megvédhessük a szegény- és középparasztság érdekeit a kulák ellen folytatott harcban. Fokozni kell az áttelepítésre irányuló mun-

kát is, mert az áttelepítés előmozdítja a mezőgazdaság termelőerőinek fejlődését, megjavítja a parasztság vagyontalan és kevéssé tehetős csoportjainak helyzetét, s egyben az „agrártúlnépesedés" csökkenéséhez is hozzájárul.

A tervnek a párt fő osztályirányvonalából, nevezetesen a szegényparasztságra való támaszkodás, a középparaszttal való tartós szövetség és a kulák elleni harc politikájából kell kiindulnia. Éppen ezért a tervnek a *szövetkezetek* támogatásából kell kiindulnia (s határozottan el kell vetnie azt az ellenzéki javaslatot, hogy a szövetkezetekből ki kell vonni a tőkéket, ami az egész lenini szövetkezeti tervre csapást mérne); a helyes *szövetkezeten belüli* politikából kell kiindulnia (hitelnyújtás a kevéssé tehetőseknek, harc a kuláktendenciák ellen, megfelelő politika a géphasználati társulásokban stb.); továbbá abból kell kiindulnia, hogy az *értékesítési* szövetkezetek minden módon való fejlesztése mellett most nagyarányú támogatást kell nyujtanunk a *termelő* jellegű szövetkezések minden életképes formájának is (a kommúnáknak, kolhozoknak, arteleknek, termelőszövetkezeteknek, szövetkezeti üzemeknek stb.), s ugyanúgy a szovjet gazdaságoknak, amelyeket magasabb színvonalra kell emelni.

8. A szocialista építés legfontosabb feladata a csere megszervezése terén az, hogy *leküzdje a piac anarchiáját*, és az anyagi eszközöknek a kapitalista elosztási módra jellemző tékozlását, mégpedig az áruforgalom társadalmasított szektorának továbbfejlesztése és észszerűsítése útján.

A forgalom társadalmasított szektora, azáltal, hogy a magántőke kiszorításával egyre bővül, s a kereskedelmi hálózat észszerűsítésével és az improduktív forgalmi költségek lehető legmesszebbmenő csökkentésével a tervszerűség elvét viszi be az áruforgalom területére — megszilárdítja az új, szocialista elosztási rendszer valamennyi hatalmas gazdasági előnyét, s a továbbiak során, a szocialista építés sikereinek arányában, a termékek szocialista elosztásának apparátusává válik.

Ami a magántőkésnek a piacról a szövetkezetek és az állami kereskedelem által történő további kiszorítását illeti, ennek a szövetkezetek és az állami kereskedelem tényleges szervezeti és anyagi lehetőségeinek arányában kell történnie, nehogy rést üssön az áruelosztó hálózatban, s nehogy fennakadásokat idézzen elő a piac ellátásában.

A tervszerű irányítás érvényesítésére leginkább alkalmas szövetkezeti és állami kereskedelem megerősödésének és növekedésének meg kell könnyítenie az árleszállításért, a megélhetési

költségek csökkentéséért, valamint a nagy- és a kiskereskedelem közti „olló" kiküszöböléséért folyó harcot.

Különösen nagy figyelemben kell részesíteni a *szövetkezeteket*. A szövetkezetek előtt az a feladat áll, hogy egyre nagyobb mértékben fogják át a lakosság egyre nagyobb rétegeit. A szövetkezeteknek olyan apparátussá kell válniok, amelyek révén az áru a legolcsóbban és a legészszerűbben jut el a termelőtől a fogyasztóhoz. A tömegeknek a gazdasági munkába való szervezett bevonásával elő kell segíteniök a fogyasztók igényeinek számbavételét és ezeknek az igényeknek tervszerű kielégítését, mégpedig olymódon, hogy megrendelések formájában jóelőre tudomására hozzák az iparnak, mire van szükség.

Az ország termelőerőinek fejlesztése érdekében az eszközöket úgy kell elosztani, hogy minél nagyobb részük jusson termelési befektetésekre, s minél kisebb részük rekedjen meg az áruelosztó hálózatban.

E feladat megoldásának fő módszerei: a kereskedelmi forgalom meggyorsítása, továbbá az általános költségek csökkentése, az egyes kereskedelmi egységek jobb kihasználása és annak biztosítása, hogy az áru a legegyszerűbb, legrövidebb és legközvetlenebb úton jusson el a fogyasztóhoz.

A tervszerű vezetés előnyei lehetővé teszik a szovjet gazdaság számára, hogy jóval kisebb árukészleteket tartson raktáron, mint amilyenek a kapitalista gazdaságban szükségesek, s ez a népgazdaság egésze szempontjából tetemes megtakarítást jelent. Mindamellett a tervnek elő kell irányoznia olyan arányú *árutartalékok* képzését, amelyek elegendők mind a piac fennakadás nélküli ellátásához, mind a piac idényjellegű konjunkturális ingadozásainak ellensúlyozásához.

Végül, a tervnek megfelelő összeget kell előirányoznia az elosztó apparátus bázisának bővítésére, és egy új, fejlettebb technikán alapuló bázis létesítésére (új raktárak, elevátorok, hűtőházak stb. építése).

9. A *pénzforgalom és a hitel* terén a tervnek abból kell kiindulnia, hogy rendszeresen *növelni kell a cservonyec vásárlóerejét*. A papírpénzkibocsátásnak nem szabad túllépnie az áruforgalom növekedése által megszabott kereteket.

Ugyanakkor a költségvetés állandó növekedése mellett jelentős költségvetési tartalékokat kell képeznünk, hogy biztosíthassuk ezen a téren a megfelelő szabad mozgást mind az országon belül, mind a külföldi piacon.

A hitelrendszer egyre növekvő mértékben a szocialista gazda-

sági szektor erősítésének, többek között a falvakban a szegény- és középparaszti rétegek támogatásának eszközévé válik.

A tervben gondoskodni kell olyan intézkedésekről, amelyek lehetővé teszik *a kis megtakarítások* bevonását az állami hitel rendszerébe. A kis megtakarítások bevonása egyrészt kiegészítő eszközöket biztosít az iparosítás számára, ugyanakkor pedig a következő öt év alatt elő kell hogy segítse az iparcikkek fizetőképes kereslete és a kínálat közötti egyensúly megteremtését a piacon.

10. Az ötéves tervben különösen nagy figyelmet kell fordítani a cárizmus politikája által régebben bilincsbevert, elmaradott körzetek gazdaságának fejlesztésére, e körzetek — gazdasági szükségleteikkel és lehetőségeikkel összhangban álló, s a saját szükségleteiknek és igényeiknek meg az egész Szovjetunió szükségleteinek és igényeinek összeegyeztetésén alapuló — gazdasági fellendítése céljából.

11. Az ötéves terv központi problémáinak helyes megoldása lehetővé teszi a *nemzeti jövedelem* olyan arányú *növekedését* és olyan *elosztását*, amely az egész népgazdaság lehető leggyorsabb fejlődési ütemének megtartása mellett biztosítja a munkásosztály s a szegény- és középparasztság jólétének növekedését.

A munkásosztály számbeli növekedése és a munka fokozódó termelékenysége az ipar gyökeres újjászervezésével és az egy munkásra számított termékmennyiség erős növekedésével egyidejűleg a proletárállamban *a munkanap* további *csökkentésére*, *a munkabér* további *emelkedésére* vezet, s ez az emelkedés különösen erős, ha a munkabért *reálbérre* számítjuk át. A népgazdaság általános fellendülése lehetővé teszi, hogy tovább növeljük a munkástömegek egyéb anyagi és kulturális szükségleteire, elsősorban *a lakásépítésre*, iskolák, technikumok, klubok építésére, a közös étkeztetés megszervezésére, bölcsődék, gyermekotthonok létesítésére stb. stb. előirányzott kiadásokat.

Mindez a szakmai-műszaki oktatást biztosító intézmények hálózatának egyidejű fejlesztésével és az egész közoktatásnak a szocialista építés szükségleteihez való alkalmazásával megteremti a munkástömegek kulturális színvonalának gyors emelkedéséhez, a szocializmus építése terén kifejtett aktivitásuk állandó növekedéséhez, s ezzel együtt a proletárdiktatúra legfőbb alapjának megszilárdulásához szükséges feltételeket.

A mezőgazdaságnak a gépesítés és a belterjesség fokozása útján történő fejlesztése, a gazdálkodás fejlettebb technikai és társadalmi formáira való rávezetése, a parasztság szövetkezetekbe tömörítése, az állami segítségnek és a hiteltámogatásnak kizáró-

lag a szegény- és középparaszti gazdaságok számára való biztosítása, továbbá a mezőgazdasági termékek és iparcikkek tekintetében követett helyes árpolitika — mindez a parasztgazdaság jövedelmének növelésével biztosítja a *szegény- és középparasztság* anyagi és kulturális *életszínvonalának* állandó emelkedését, s ugyanakkor messzemenően korlátozza a kulák kizsákmányoló törekvéseit. Ez megteremti azt az alapot, amelyen általános fellendülésnek indulhat a falu kulturális élete, kibontakozhat a felvilágosító és kulturális munka, elterjedhetnek a falusi lakosság tömegei körében az agronómiai és műszaki ismeretek. A városi és falusi életszínvonal egymáshoz való közelebb kerülése utat tör a kapitalizmus által a városi és a falusi életszínvonal között létrehozott óriási különbség kiküszöböléséhez, szorosabbra fűzi a munkásosztály és a parasztság szövetségét, a parasztságot a fejlődés szocialista útjára vezeti, s az általános szocialista építés aktív részesévé teszi.

12. Az ötéves tervnek, a szocialista építés feladataival kapcsolatban figyelembe kell vennie, hogy elengedhetetlenül szükséges a városi és a falusi lakosság kulturális színvonalának erőteljes emelése, elengedhetetlenül szükséges a Szovjetunióban élő nemzetiségek nemzeti kultúrájának fejlesztése, s a kulturális építés tervét összhangba kell hoznia az ország iparosításával, mint olyasvalamit, ami elválaszthatatlan része a Szovjetunió szocialista építésére irányuló általános tervnek.

13. A kongresszus megállapítja, hogy jelentős lépést tettünk előre a tervfeladatok összeállítása terén, s ugyanakkor a tervezés növekvő bonyolultságára és növekvő gyakorlati jelentőségére való tekintettel szükségesnek tartja a tervfegyelem megszilárdítását, a tervező szervek megerősítését és a tervszerű irányítás megjavítását. Annak érdekében, hogy a tervszerű irányítás az ország népgazdasági életét a lehető legteljesebb mértékben átfoghassa, a kongresszus szükségesnek tartja, hogy a következő öt évben befejezzük az egész ország kerületekre osztását.

A szocialista észszerűsítés, a tömegszervezetek jelentősége és szerepe

A fentemlített feladatok megoldása céljából az ÖK(b)P XV. kongresszusa szükségesnek tartja több olyan irányelv érvényesítését, amelyek egyedül biztosíthatják a népgazdaság megfelelő tervének valóraváltását.

1. Törekvéseink középpontjában az igen erélyes, igen megfeszített *észszerűsítési* tevékenységnek kell állnia: elsősorban az

ipar, továbbá a kereskedelmi apparátus, az államapparátus stb. észszerűsítésének.

Ezt az észszerűsítést nem lehet végrehajtani másként, mint *a tudomány* és *a tudományos technika* szerepének növelésével. Soronlevő feladatként kell napirendre tűzni az ipari tudományos kutató intézetek és a gyári laboratóriumok hálózatának nagyarányú fejlesztését, az akadémiai tudományos munka erőteljes közelebb vitelét az iparhoz és a mezőgazdasághoz, a nyugateurópai és az amerikai tudományos és tudományos-ipari tapasztalatok legmesszebbmenő felhasználását; a legújabb felfedezések és találmányok, az új iparágak, új nyersanyagok, új fémek stb., valamint az új szervezeti formák gondos tanulmányozását. Ezzel kapcsolatban minden erőnket meg kell feszíteni a műszaki és agronómiai oktatás megjavítása s olyan kiválóan képzett tudományos szakkáderek minél gyorsabb kialakítása érdekében, akik a világviszonylatban legfejlettebb tudományos és technikai ismeretek színvonalán állanak, és tevékenyen részt vesznek a szocialista építésben.

2. Az egész népgazdaság észszerűsítésére irányuló munka eredményességének legfontosabb, döntő előfeltétele az, hogy *messzemenően bevonjuk ebbe a munkába a munkás- és parasztttömegeket.* Valamennyi párt-, szovjet-, szakszervezeti, szövetkezeti és más szervezet tűzze ki feladatként annak az igazságnak fáradhatatlan hirdetését és megmagyarázását, hogy a dolgozók végleges győzelme csak abban az esetben lehetséges, ha a legerélyesebben harcolnak az improduktív kiadások, a munkában megnyilvánuló lazaság és nemtörődömség, a termelési eszközök gondatlan és hanyag kezelése, saját gondatlan és hanyag munkájuk, s a gazdaság elmaradott technikai formái (az iparban az elavult technika, a mezőgazdaságban a hármasvetésforgó, a faeke stb.) ellen. A legerélyesebben harcolni kell az állam- és gazdasági apparátus bürokratizmusa, az elmaradottság, a begyepesedettség, a hátulkullogásra való hajlamosság ellen — a tömegek körében, az egyes szervezetekben és e szervezetek vezető kádereinek körében egyaránt, akár az államapparátus, a szakszervezetek, a szövetkezetek, sőt még akkor is, ha a párt szerveiről van szó. Erélyesen harcolni kell az életmód határozott átalakításáért, harcolni kell a kultúráért, az iszákosság ellen, az írástudatlanság következetes felszámolásáért, a munka tudatos végzéséért, s a munkás- és paraszttömegek munkafegyelméért.

3. Ennek során különösen fontos feladat hárul a proletariátus *szakmai* szervezeteire, azok legalsóbb szerveitől a legfelsőbb szerveiig. A szakszervezeteknek, ugyanakkor, amikor kemény

harcot folytatnak az észszerűsítés mindennemű eltorzítása ellen, amikor mindent megtesznek a munkásosztály mindennapi szükségleteinek kielégítése érdekében, amikor a legerélyesebb módon szembeszállnak mindenféle huzavonával és bürokratizmussal, bárhol is jelentkezik, amikor bátran leküzdenek a tömegek lendületes alkotó kezdeményezésének lefékezésére irányuló minden kísérletet, és a proletárok végeláthatatlan sorainak a nagy építőmunka arcvonalán való felvonultatásával messzemenő kibontakozáshoz segítik ezt a kezdeményezést, egyszersmind még inkább mint eddig, iparunk átalakításának *legfontosabb előrelendítő tényezőivé* kell válniok. A szakszervezeteknek a munkanap csökkentésére és a munkabér (országunk erőforrásai és iparunk fejlődése arányában történő) emelésére irányuló politika alapján minden módon (az üzemi bizottságok, a termelési értekezletek és konferenciák, az ellenőrző bizottságok stb. útján) elő kell segíteniök a proletártömegek szakmai nevelésének ügyét, az üzemi munka szervezését, az üzemen belüli viszonyok megjavítását és a vállalatok technikájának észszerűsítését. A szakszervezeteknek hozzá kell segíteniök a proletariátus elmaradott rétegeit annak világos felismeréséhez, hogy éppen a proletariátus mint osztály a gazdája az iparnak, hogy a proletariátus előtt óriási perspektívák tárulnak fel, ha az ország iparosítása, gazdaságának észszerűsítése és a szocializmus építése szüntelenül és következetesen előrehalad.

4. Egyre nagyobb arányokban kell mozgósítani az ország gazdasági fellendítésében való közreműködésre a *parasztság* nagy tömegeit, a szegényparasztokat és a középparasztokat, elsősorban *a szövetkezetek* révén. Határozottabban és merészebben kell támogatni a szegény- és középparaszttömegeknek a kollektív gazdaság különböző formáinak megteremtése, kultúrotthonok létesítése, az agronómiai segítség és a tervszerű földművelés megszervezése, a szövetkezeti apparátus észszerűsítése, a szövetkezeti tömegeknek a szövetkezeti szervek és az árak fölötti ellenőrzése stb. terén megnyilvánuló kezdeményezését. Határozottabban és bátrabban kell kiváltani és támogatni a tömegek kezdeményezését a mezőgazdaság gépesítése, a mezőgazdaság belterjességének fokozása, új, munkaigényes növények termesztésének bevezetése, szövetkezeti gyárak építése stb. terén.

5. A kongresszus felhívja a figyelmet a *komszomol* óriási szerepére és az előtte álló feladatokra. A komszomolnak a városokban és a falvakban a gazdaság, a munka és az életmód észszerűsítésére irányuló új kezdeményezések elindítójának és közvetítőjének kell lennie. A komszomolnak a párt egyik legfőbb segí-

tőtársának kell lennie, abban az értelemben, hogy elő kell segítenie a párt politikájának érvényesítését a technikai, gazdasági és kulturális elmaradottság ellen vívott harc frontján. A komszomolnak kell annak a fő előrelendítő erőnek lennie, amely a sokmilliós proletár-, szegényparaszt- és középparasztifiatalságot olyan szellemben neveli át, hogy ez a fiatalság részt vállaljon a szocialista építésben, s megvédelmezze a szocialista építést minden külső és belső ellenséggel szemben.

6. A kongresszus felhívja a párt figyelmét annak rendkívüli fontosságára is, hogy még fokozottabban vonják be a proletárnők széles rétegeit és a parasztnők élenjáró tömegeit a szocialista építésbe és a gazdaság észszerűsítésébe, s ugyanakkor fokozottabb mértékben gondoskodjanak a munkásnők szakképzettségének emeléséről, és egyszersmind a mindennapi élet viszonylatában való felszabadulásuk erőteljesebb előmozdításáról. Csak e feladat megoldása arányában alakulnak majd át ténylegesen országunk néptömegeinek munkaviszonyai és életkörülményei szocialista alapokon.

7. A kongresszus a következő ötéves időszakban a gazdasági építés terén az ország előtt álló feladatok nagyszerűségére való tekintettel hangsúlyozza, hogy a párt tagjainak, bármilyen beosztásban vannak — akár a munkapad mellett, akár az országot vezető legfelsőbb szervekben dolgoznak —, jó példával kell elöljárniok a munkahősiességben, a munkafegyelemben, a megfeszített, pontos és észszerűen megszervezett munkában.

* *
*

A kongresszus helyesnek tartja és jóváhagyja a KB-nak az elmúlt időszakban folytatott gazdasági politikáját, s egyben megállapítja, hogy az ötéves terv megvalósítása, aminek jelentős mértékben kell emelnie a tömegek jólétének színvonalát és meg kell erősítenie a szocializmus pozícióit, legeslegelsősorban *magának a pártnak* az összetartásától, egybeforrottságától és alkotó energiájától függ. Ezért a kongresszus határozottan elítéli Trockij ellenzéki frakciójának tevékenységét, amely dezorganizálja a nagy építőmunkát, zavarja ennek a munkának a menetét, és dezorganizálni próbálja az egész szovjetapparátust is.

A kongresszus határozottan elítéli az ellenzék gazdasági vonalát. Azzal a lenini megállapítással ellentétben, hogy a párt helyes politikája esetén országunkban lehetséges a szocializmus teljes győzelme, hacsak nem zavarnak meg bennünket külső támadások, az ellenzék abból indul ki, hogy a szocializmus győ-

zelme lehetetlen. Ezért a biztos és átgondolt politika helyett vagy a legmesszebbmenő elvtelen ingadozásokat javasolja a pártnak, vagy pedig olyan politikát javasol, amelynek semmi köze a leninizmushoz. A gazdaság észszerűsítésének terén a trockista ellenzék, ugyanakkor, amikor politikájának ellenfeleit „agitátor módszerekkel" vádolta, ingadozott a „szigorú koncentráció" jelszava és a nyomást kell gyakorolni a munkásokra (a proletáripar olyan óriási üzemeinek leállításával, mint a Putyilov Gyár, a Brjanszki Gyár stb.) jelszó között, s ennek során odáig ment, hogy lényegében elvetette az észszerűsítést. Leninnek egy igen fontos tételét, amely egész gazdasági orientációnk *alapjául* szolgál, nevezetesen azt a tételt, hogy a proletáriparnak *olcsóbb* árut kell adnia a parasztnak, mint amilyet a kapitalista rend adott, az ellenzék nyilvánvalóan semmibevette. Az ellenzék, Leninnel szöges ellentétben, azt a tételt állította fel, hogy a paraszttól többet kell elvenni, mint amennyit a régi rend vett el tőle, hogy az anélkül is nagyon *magas* árak *felemelésének* politikáját kell folytatni stb. stb. Az ellenzék csak a legélesebb kritika nyomására kényszerült elállni ettől a politikától, amely a parasztsággal való szakítás politikája, a munkásfogyasztó kifosztásának politikája, a falvakban a kulák támogatásának politikája, a monopolista élősdiségnek és az ipari gazdasági apparátus bürokratikus elfajulásának politikája. Az ellenzék, *Lenin szövetkezeti tervével* szöges elvi ellentétben — Lenin ugyanis hangsúlyozta, hogy *finanszírozni kell* a szövetkezeteket —, azt a tételt állította fel, hogy a szövetkezeti tőkét ki kell vonni a kereskedelemből, s ezzel gondolt könnyíteni az ipar helyzetén. Csakhogy ez az íróasztal mellett kiagyalt bürokratikus politika a parasztsággal való reális és élő összefogás ügyét a *magántőke* kezébe adná, csapást mérne a parasztok gazdasági önállóságának fejlődésére, elzárná előlük a szocializmushoz vivő utat, azzal, hogy az állami ipar és a parasztság közé beékelné a magántőkét, s ennek uralkodó helyet biztosítana a forgalom terén. A trockista ellenzék, szöges ellentétben Leninnel — aki *óvott* az „ultra-indusztrialista" nézetektől, aki a parasztság *zömével,* döntő tömegével való együtthaladás szükségességét hangoztatta, és elvetette az olyan felületes *frázisokat,* mint a „paraszti korlátoltság" —, teljes egészében *egyetért* azzal a tétellel, amelyet Lenin kigúnyolt, tudniillik a „korlátoltságot" emlegető tétellel, és azt javasolja, hogy a parasztság zöme, döntő tömege nélkül haladjunk, ami elkerülhetetlenül kudarcra kárhoztatná a párt politikáját. Az ellenzék nézeteinek összefoglalása alapján olyan tételekkel áll elő, mint az „elfajulást", „thermidort" em-

legető tételei és az usztrjalovi-mensevik fegyvertárból kölcsönzött egyéb tételek, s a szocializmus erőteljes építésének bolsevik álláspontját elvetve, a szocialista építés osztálytartalmát illetően mensevik „kritikai" álláspontra helyezkedik, ami mind meganynyi kísérlet a munkásosztály eszmei demobilizálására. Az ellenzék tagadó, vagy legjobb esetben „semleges" álláspontot foglal el az ipar észszerűsítése kérdésében, s agitációs célokat szolgáló demagóg követeléseket állít fel, ami mind megannyi kísérlet a félparaszti fogyasztó eszével gondolkozó legelmaradottabb proletárrétegek előítéleteinek és hátulkullogásra való hajlamosságának megnyergelésére. Az ellenzéknek az észszerűsítés kérdésében elfoglalt ilyen álláspontjából, és abból, hogy nem hisz az észszerűsítés sikerében — magától adódik az a további körülmény, hogy tagadó álláspontra helyezkedik (az ellenzék) a hétórás munkanap tekintetében, amelynek sikeres megvalósítása az észszerűsítés egyetértő és erőteljes megvalósításával függ össze. Az ilyen politika tényleges következménye az lenne, hogy iparunkat bürokratikus intézkedésekkel tespedésre ítélnék, a proletariátust a parasztság szövetségeséből és vezéréből olyan fogyasztóvá változtatnák, aki nem tekinti céljának a parasztgazdaság *átalakítását*. Az ilyen politika elkerülhetetlenül a proletárdiktatúra bukására vezetne. Másrészt, az ellenzék *nemzetköziség* ürügyével ténylegesen a *nemzetközi tőkével* való olyan gazdasági összefogást hirdet, amely a Szovjetunió gazdasági önállóságának elvesztésére és a szocializmus építésének meghiúsulására vezetne.

* *
*

A kongresszus megbízza a Központi Bizottságot, hogy gondoskodjék az ötéves terv kidolgozásáról, annak szem előtt tartásával, hogy azt megvizsgálás végett a legközelebbi szovjetkongresszus elé kell terjeszteni, s biztosítsa valamennyi helyi szovjet-, szakmai, párt- és egyéb szervezet bevonását a terv tervezetének gondos és tüzetes megvitatásába.

A FALUSI MUNKÁRÓL

(Tézisek Molotov elvtársnak a XV. pártkongresszuson elmondott előadói beszédéhez, jóváhagyta az ÖK(b)P KB és a KEB együttes plénuma, 1927 október 28-án)

I. A parasztgazdaság fejlődésének megkülönböztető sajátosságai a proletárdiktatúra viszonyai között

1. A proletárdiktatúra a Szovjetunióban gyökeresen megváltoztatja a mezőgazdasági viszonyokat, tehát a mezőgazdaság fejlődésmenetét is, az agrárviszonyok fejlődésének elvileg más típusát, a falusi osztályátcsoportosulások más típusát és a gazdasági formák fejlődésének más irányát hozza létre. A proletárdiktatúra, a föld nacionalizálása, a nagyipar és a bankok államosítása nemcsak a mezőgazdaság vezetését teszi lehetővé, hanem egyszersmind *a város és a falu közötti viszony* egészen más formáját hozza létre, mint amilyen a kapitalista társadalomban észlelhető. A kapitalista társadalom ipara fejlődése során a belső piac olyan alakulására támaszkodik, amely feltételezi a középparasztság zömének tönkremenetelét, ennek az alapvető csoportnak — a proletarizálódásával kapcsolatban bekövetkező — szétesését. Ezzel szemben a proletárdiktatúra viszonyai között a belső piac kialakulása gyökeresen különbözik attól, amit a kapitalizmusban látunk. A piac itt nem a parasztság zömének elszegényedése és proletarizálódása révén bővül, hanem annak következtében, hogy nő a közép- és szegényparasztság jóléte. Ennek folytán már más jellegűek a parasztságon belüli osztályeltolódások és osztályátcsoportosulások.

2. Az egész népgazdasági fejlődés *vezérelve*, az, ami a gazdasági élet fejlődésének irányát meghatározza, a gazdasági kulcspozíciók, elsősorban a *nagyipar* jellege. A *kapitalista* társadalomban azt, hogy ezeknek a kulcspozícióknak vezető szerepe milyen irányban érvényesült, *kapitalista* tartalmuk határozta meg; ezzel szemben a *proletár*állam államosított ipara, hitelrendszere, közlekedése, szövetkezeti rendszere és állami kereskedelme a falu *szocialista* átalakulásának megannyi hatalmas előrelendítő tényezője. A gazdaság *tervszerű irányítása*, ami a termelési eszközök és az áruforgalmat lebonyolító szervezetek hatalmas arányú centralizációja következtében válik lehetővé, a proletárhatalom kezében szükségszerűen óriási lehetőségeket tár fel a falusi gazdasági élet átalakulásának előmozdítása tekintetében. A kistermelők *szövetkezetei*, melyek a kapitalizmus körülményei között elkerülhetetlenül beleolvadnak a *kapitalista* gazdasági szervek rendszerébe, a proletárdiktatúra viszonyai között

hatalmas transzmissziós gépezetté válnak, amely segítségére van a *szocialista* iparnak abban, hogy magával ragadja a falut — az egyszerű árutermelőket. A proletárállam egész *politikája*, pénzügyi, adó- és hitelpolitikája, általában a gazdaságpolitikája arra irányul, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel támogassa a falu szegényparaszti és középparaszti rétegeit, és — a körülményektől függően, különböző módon — korlátozza a mezőgazdasági burzsoázia kizsákmányoló törekvéseit.

3. A proletárdiktatúra időszakának ezek az általános fejlődési feltételei a forradalom különböző szakaszaiban korántsem egyenlő mértékben érvényesültek. A *közvetlenül az új gazdasági politika bevezetését követő* időszakban, amely politika megteremtette az állami nagyipar és a falusi kistermelők közötti helyes kapcsolat alapját, a proletariátus kulcspozíciói rendkívül meggyengültek, a magántőke eredeti felhalmozódásának időszakát élte és támadásban volt, a kispolgári elemek, a kistulajdonosok óriási veszélyt jelentettek a szocialista építés szempontjából, mert a parasztnak még nem volt alkalma arra, hogy saját tapasztalata alapján győződjék meg a szocialista építésnek, s a szocialista ipar és a parasztgazdaság közötti áruforgalom helyes megszervezésének eredményeiről.

A *következő* időszakban, általában a termelőerők, s elsősorban a szocialista ipar fejlődése alapján, az erők és a gazdasági formák átcsoportosulásával a szocialista elemek szerepe megnövekedett. A kulcspozíciók (az állami ipar, a bankok, a közlekedés, az állami kereskedelem, a szövetkezetek stb.) szerepe megnövekedett, bár még nem annyira, hogy el lehetett volna érni a tartós szövetséget a középparaszttal, nem annyira, hogy a középparasztot el lehetett volna szakítani a kulákságtól, és határozottan magunk mögé lehetett volna állítani. A XIV. pártkonferencia és a XIV. pártkongresszus számos intézkedést hozott a középparaszttal való tartós szövetség elérése érdekében.

4. A *harmadik* időszakot a szocialista gazdasági szektor további növekedése és az erőknek olyan értelemben végbement még nagyobb arányú átcsoportosulása jellemzi, hogy a szocialista építés alapjai mégjobban megerősödtek. Gazdasági téren a további gazdasági fellendülés alapján az állami ipar nemcsak túlszárnyalta a háború előtti színvonalat, hanem már arra is áttért, hogy megújítsa felszerelését, és új technikai alapon fejlődjék. Az áruforgalom terén az állami kereskedelem és a szövetkezetek egész sor igen fontos területről kiszorították a magánkereskedelmet, s majdnem monopolhelyzetet vívtak ki a piacon. Ami az osztályokat illeti, a párt megállapíthatja, hogy a proleta-

riátus megnövekedett és konszolidálódott, szövetsége a középparaszttal a XIV. konferencia és a XIV. kongresszus határozatai alapján megszilárdult, s fokozta a támadást a magántőke ellen. Ezzel egyidejűleg a mezőgazdasági termelés növekedett, megalakultak a szegényparasztcsoportok, a mezőgazdasági munkások szervezkedése előrehaladt, a szovjetek felélénkültek, a kulákságot pedig — az új körülmények között — egyre jobban visszaszorították. Ezeknek az előfeltételeknek alapján lehetővé válik, hogy a szövetkezetek nagyobb arányokban fogják át a falu szegény- és középparaszti rétegeit, hogy tovább fokozzuk a parasztgazdaságra a *tervszerű* irányítás érdekében gyakorolt befolyást, s *a proletariátus meg a szegény- és középparasztság közötti szövetség* megerősödése terén elért eredmények alapján erélyesebb támadást indítsunk a *kulák ellen.*

II. A szocialista és a kapitalista elemek harca a mezőgazdaságban

5. A Szovjetuniónak a szocializmus irányában való fejlődése egyik fő előfeltételként megköveteli, hogy *fejlesszük a falu termelőerőit, és növeljük a nagy parasztttömegek jólétét.* A szocialista város csakis *ezen* az úton ragadhatja magával a falut, ugyanakkor azonban minden módon elő kell mozdítani, hogy az egyéni gazdaságok, amelyek még jóideig az egész mezőgazdaság alapját fogják képezni, fokozatosan áttérjenek a mezőgazdaság kollektív formáira.

A mezőgazdasági termelést vizsgálva, szükségképpen az alábbi fő következtetésekre jutunk. Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a mezőgazdaság valamennyi ágában: a gabonatermelés, az ipari növények termesztése és az állattenyésztés terén egyaránt általános fellendülés észlelhető. A mezőgazdaság egészében véve túlszárnyalta az össztermelés háború előtti színvonalát, jóllehet a gabonafélék tekintetében még nem érte el a háború előtti színvonalat. Ami a technikát és a földművelés színvonalát illeti, a mezőgazdaság fejlődéséhez nem férhet kétség (gép, traktor, villamosítás, sokszakaszú vetésforgó és ennek összekapcsolása az állattenyésztéssel, a vetőmag és a trágyázás javulása stb.). Emellett azonban meg kell állapítani, hogy a terméshozam, különösen Európához és Amerikához képest még mindig rendkívül alacsony; hogy a mezőgazdaság fejlődési üteme még lassú; hogy a mezőgazdaság rendkívül nagy mértékben függ a természeti tényezőktől (az aszály és az ezzel összefüggő rossz termés stb.); hogy a mezőgazdaság árutermelése még rendkívül alacsony azokhoz a feladatokhoz képest, amelyek jelenleg a szocialista

népgazdasági terv szempontjából a mezőgazdaság előtt állnak. Ez különösen élesen megmutatkozik az ország gyorsabb iparosításához és magának a mezőgazdaságnak további fellendüléséhez szükséges import alapját képező mezőgazdasági export elégtelen lehetőségeiben.

6. A mai falu igen hátrányos jelensége, amely a falu történelmi multját és az ország általános elmaradottságának maradványait tükrözi, az úgynevezett „agrártúlnépesedés", azaz a „fölösleges" munkaerő nagy mennyisége, amely a falun nem talál munkát, és jelentősen növeli a városi munkanélküliek számát. Egy másik hátrányos jelenség, amely lassítja a mezőgazdaság fejlődési ütemét, az a tény, hogy a földterületek jelentős része rendezetlen, s a parasztság szegényebb rétegeinek nincsen elegendő felszerelése, ami egyszersmind azzal jár, hogy a parasztságnak ezek a rétegei nem tudják kellően megművelni a földet. Végül, a jelenlegi helyzet hátrányos jelensége — a város és a falu közötti viszonyt illetően — az úgynevezett „olló", azaz az ipari termékek ára és a mezőgazdasági termékek ára közötti eltérés. Ezeket a hátrányos jelenségeket csak számos, átfogó gazdasági intézkedés megvalósításával lehet megszüntetni. A falusi túlnépesedés leküzdését az ipar fejlesztése mellett a mezőgazdaság belterjességének fokozása és a sok munkát igénylő szántóföldi növények fokozottabb termesztése útján kell elérni, ami viszont a mezőgazdaság iparosításával, a mezőgazdasági termékek elsődleges feldolgozásával foglalkozó üzemek építésével és a helyes áttelepítési politikával függ össze. A földterületek rendezetlensége megköveteli, hogy fokozzuk a földrendezési munkákat, amelyek végrehajtása nélkül lehetetlen a parasztgazdaság észszerűsítésének gyors előrehaladása, és amelyek nélkül az a veszély fenyeget, hogy a földhasználat a kulákok kezében összpontosul. Azt, hogy a szegényparasztoknak nincs elegendő felszerelésük, úgy lehet leküzdeni, hogy ezek a rétegek fokozottabb mértékben tömörülnek szövetkezetekbe, és hosszúlejáratú hitel alapján felszereléssel látjuk el őket. Végül, az „ollót" az ipari áraknak az ipari termelés észszerűsítése és önköltségének csökkentése alapján végrehajtott leszállításával kell fokozatosan megszüntetni.

7. A mezőgazdaság fejlődését — *szociális-osztályszempontból* vizsgálva — jelenleg a szocialista és a kapitalista tendenciák harca jellemzi. Ez a harc rányomja a maga sajátos bélyegét a falu differenciálódására, aminek a mi viszonyaink között igen erős megkülönböztető sajátosságai vannak. Ennek a differenciálódásnak a sajátosságai a megváltozott társadalmi viszonyok-

ból következnek. Ezek a sajátosságok abban rejlenek, hogy ellentétben a fejlődés kapitalista típusával, amely a középparasztság *gyengülésében* („lemorzsolódásában") és a két szelső csoport: a szegényparasztság és a kulákság növekedésében jut kifejeződésre — nálunk, fordítva, *erősödik* a középparasztok csoportja, amellett, hogy egyelőre még valamelyest növekszik a kulákság csoportja a középparasztság jómódú részéből, és csökken a szegényparasztság csoportja, amelynek egy része proletarizálódik, a másik, jelentősebb része pedig fokozatosan átkerül a középparasztság csoportjába. Ezek a sajátosságok elkerülhetetlenül következnek abból, hogy a gazdasági fejlődés a proletárdiktatúra jelenlegi viszonyai között ellentmondásos. A tőkés társadalomban az egyszerű mezőgazdasági árutermelő vagy kiskapitalistává, vagy proletárrá válhat. Számára a fejlődésnek nincs *harmadik* útja. A proletárdiktatúra viszonyai között van ilyen út, minthogy szövetkezetekben való tömeges tömörítés révén (az áruforgalom terén, s egyre nagyobb mértékben a termelés terén is) a kisárutermelőt fokozatosan be lehet vonni az általános szocialista építésbe. Másrészt, a proletárdiktatúra idején, éppen a sajátos fejlődési viszonyok következtében, a szegényparasztságnak mind nagyobb lehetősége van arra, hogy a parasztság középső csoportjaiba kerüljön. Ilyenformán a differenciálódás sajátszerűsége nálunk a középparaszti réteg további növekedésére vezet, ami ugyancsak igazolja Lenin elvtársnak azt az ismert tételét, amely szerint a középparaszt „a mezőgazdaság központi alakja".

Ami a Szovjetunió egyes vidékein végbemenő differenciálódás ütemét illeti, az számos helyi körülménytől függően különböző képet mutat, ami azonban nem változtat a folyamat általános jellegén és irányán.

8. Az ellenzék legdurvább hibája az, hogy a parasztgazdaság fejlődésének a kapitalizmus idején érvényesülő törvényszerűségeit gépiesen teljes mértékben átviszi a proletárdiktatúra időszakára, s ilyenformán a burzsoá ideológusok uszályában kullog. Az ellenzék nem látja, hogy a falu fejlődésének útját a város fejlődése határozza meg, és hogy a falusi kapitalista elemekkel a mi körülményeink között nemcsak a mezőgazdasági munkás, a szegényparaszt és a középparaszt áll szemben, hanem egyszersmind a proletárdiktatúra egész rendszere, a maga hatalmas gazdasági kulcspozícióival (elsősorban a szocialista iparral), a szövetkezetekkel és a mezőgazdaság tervszerűsítésének más tényezőivel. Ezzel az ellenzék revideálja a marxizmusnak és leninizmusnak a nagyüzemi és kisüzemi termelés, a város és a falu,

az ipar és a mezőgazdaság egymáshoz való viszonyáról szóló igen fontos tételeit, és azokhoz a burzsoá-revizionista elméletekhez tér vissza, amelyek a proletárállam „thermidorista" elfajulását hirdetik, s azt hangoztatják, hogy a kistőkés-kulák és a magántőke legyőzi a szocialista proletariátusnak az egész népgazdaságot magával ragadó nagyüzemi, és sehol másutt nem tapasztalt mértékben centralizált, gépesített szocialista iparát.

9. Meg kell állapítani, hogy az utóbbi időben *jelentősen megnövekedett* a proletárállam *tervszerűsítő-szabályozó* befolyása a mezőgazdaságra, *magában a faluban* pedig növekedett a *szocialista elemek* befolyása. Ezek a tényezők harcieszközt jelentenek a kulákság ellen, amely számos pozíciót foglalt el a falu gazdasági életében, és a magántőke ellen, amelyet már kiszorítottunk a gazdasági élet legfontosabb területeiről, de amely abszolút nagyságát tekintve még növekszik, megveti a lábát a falu életében, különösen a háziipar és a kisipar útján, s arra törekszik, hogy a város és a falu kapcsolatának közvetítője legyen.

A mezőgazdasági termékek *értékesítése* terén az állami szervek és szövetkezetek döntő helyet vívtak ki, több fontos termék (a gabona, gyapot, cukorrépa stb.) értékesítése terén pedig uralkodó, szinte monopol helyzetre tettek szert. Ez a helyzet a következőkben nyilvánul meg: 1) a mezőgazdasági termékek túlnyomó részét a magántőke közbelépése nélkül gyűjtik be, s a magántőke már kiszorult korábbi pozícióiból; 2) a mezőgazdasági termékeket az állami szervek által az egész népgazdaság szempontjából megállapított áron értékesítik, s ugyanakkor az utóbbi időben sikerült elérni a gabonaárak állandóságát ősszel és tavasszal; 3) a határozott árpolitika következtében az államnak módjában áll magának a mezőgazdasági termelés feltételeinek olyan irányú befolyásolása, hogy a termelőerők újraelosztása a lehető legcélszerűbben történjék. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy egyes területeken (a hús- és kenderbegyűjtés stb. terén) a magántőke még meglehetősen tekintélyes helyet foglal el.

10. Az *ellátás* terén már olyan helyzetbe kerülünk, hogy a faluban elhelyezett árutömegnek több mint a felét közvetlenül a szövetkezetek és az állami szervek juttatják el, s teljes mértékben a szövetkezetek és az állami szervek kezében van a falu gépellátása, míg egy sor iparcikk (textiláruk, só, petróleum stb.) elhelyezése terén a magántőke játszik bizonyos jelentéktelen szerepet. A proletárállam erőfeszítése itt elsősorban arra irányul, hogy 1) az iparcikkek árának rendszeres leszállításával kellő mennyiségű olcsóbb és jobbminőségű árut bocsásson a parasztтömegek rendelkezésére; 2) megszilárdítsa és kiterjessze a falu

közvetlen iparcikkellátása terén meghódított pozíciókat, s mindinkább kiszorítsa a magántőke közvetítését; 3) a gépellátást az óriási számban levő parasztgazdaságok fellendülésének és szövetkezetekbe, különösen termelőszövetkezetekbe tömörülésének eszközévé tegye.

11. Az elmúlt évek, különösen a legutóbbi évek tapasztalata teljes egészében igazolta Lenin szövetkezeti tervének helyességét, amely szerint a szocialista ipar éppen a szövetkezetekbe tömörülés révén vezeti majd a kisparaszti gazdaságot a szocializmus útjára, olyanformán, hogy az egyéni és széttagolt termelési egységeket az áruforgalom révén is, s egyre nagyobb mértékben magának a termelésnek átszervezése révén is — az új technikán (villamosítás stb.) alapuló nagyüzemi társadalmasított gazdasággá alakítja át. Az utóbbi években a szövetkezetek (a fogyasztási és mezőgazdasági szövetkezetek) hatalmas szervezetté fejlődtek, amely többmillió parasztportát egyesít, és az állami kereskedelemmel együtt döntő szerepet játszik a város és a falu közötti egész áruforgalomban. A falusi szövetkezetek összetétele erősen különbözik a forradalom előtti idők szövetkezeteinek összetételétől: egészen kétségtelen, hogy szövetkezeteink alapjában szegény-középparaszti szövetkezetek. Ennek az összetételnek megfelelően megváltozik a szövetkezeti szervezetek tevékenységének iránya is, s ezek ma a parasztság zömének érdekeit szolgálják, nem pedig a parasztság kulák felső rétegének érdekeit. Az állam és a szövetkezetek közötti viszonyról szólva meg kell állapítani, hogy a szövetkezetek számos kedvezményben és előnyben részesülnek, amelyek abból következnek, hogy a proletárállamnak minden téren, többek között anyagilag is támogatnia kell a szövetkezetek fejlődését.

Általában a szövetkezetek és különösen a mezőgazdasági szövetkezetek óriási gazdasági jelentősége mellett meg kell jegyezni, hogy a szövetkezet a parasztság tömeges gazdasági egyesülésének, öntevékenysége és kezdeményező készsége fejlesztésének legjobb formája, gazdasági és kulturális-politikai nevelésének, az általános szocialista építés útjára vezetésének formája. Ebben rejlik alapvető különbsége és előnye az állami-kereskedelmi és begyűjtő szervekkel szemben, és ez adja meg növekvő szerepének perspektíváját.

Meg kell állapítani, hogy az ellenzéket az jellemzi, hogy hitetlenkedik, nem hisz abban, hogy a parasztság zömét a szövetkezetek révén rá lehet vezetni a szocialista építés útjára. Ez a lenini szövetkezeti terv elutasítása, tehát az ellenzék nyilt eltávolodása a leninizmustól. Ez az eltávolodás a szocializmus or-

szágunkban való felépítésének lehetőségét tagadó ellenzék általános likvidátori álláspontjának elkerülhetetlen következménye.

12. A mezőgazdasági és fogyasztási szövetkezet fejlődése, s az a tény, hogy a város és falu közötti áruforgalom terén igen fontos pozíciókat tartanak kezükben, gazdaságilag szükségszerűvé s egyben lehetővé is teszi, hogy a mezőgazdasági szövetkezetek az értékesítés és ellátás területéről behatoljanak a *termelés* területére. Ott, ahol az állami és szövetkezeti szervek a begyűjtés terén monopolhelyzetben vagy majdnem monopolhelyzetben vannak, a termelőszövetkezetekbe tömörülésre való áttérés, illetve magának a szövetkezetekbe tömörült parasztság gazdaságának fellendítéséhez nyujtott közvetlen segítség különösen éles formában vetődik fel, hiszen ellenkező esetben a szövetkezetekbe tömörült lakosság semmiféle előnyre nem tesz szert a szövetkezetekbe nem tömörült lakossággal szemben. Az ilyen segítség biztosítása esetén magának a szövetkezetnek belső fejlődése oda vezet, hogy a szövetkezetekbe tömörült parasztgazdaságok további előnyökkel rendelkezhetnek a szövetkezetekbe nem tömörült gazdaságokkal szemben, mindenekelőtt abban az esetben, ha az értékesítési és beszerzési szövetkezetek vonalán való tömörülésről mindinkább áttérnek a termelőszövetkezetekbe tömörülésre, ami a gazdaságok technikai átalakulására és jövedelmezőségük növekedésére vezet.

A termelőszövetkezetekbe tömörülés terén már most is igen fontos szerepe van, s a jövőben még nagyobb szerepe lesz a mezőgazdasági iparnak (mind az állami, mind a szövetkezeti iparnak), amely — technikailag és gazdaságilag egyaránt — közvetlenül összefügg a mezőgazdasági termeléssel, s amely átalakítja a mezőgazdasági termelés struktúráját. Ez a munkaigényes szántóföldi növények termesztésének, az állattenyésztésnek stb. fejlődésével, továbbá a növekvő exportlehetőségekkel (vaj-, sajt- és konzervgyárak, lenfeldolgozó üzemek, aszalók, húsfeldolgozó üzemek stb. stb.) van összefüggésben.

13. A termelésre a tervszerűsítés érdekében a szövetkezetek révén gyakorolt befolyás már kifejezésre jut a szövetkezetekbe tömörült termelőknek bizonyos minőségű és mennyiségű termékre adott közvetlen megrendelések formájában, amivel a cukoriparban és részben a gyapottermelésben találkozunk (az úgynevezett termelési szerződések, megállapodások stb.), amelyeknél a megrendelőnek, azaz az állami iparnak lehetősége van a termelési folyamat megjavítására, olyanformán, hogy a szerződésben kiköti a lehető legjobb termelési módszereket (sorosve-

tés, a vetőmag minősége, a talaj trágyázása stb.), és segítséget nyújt megvalósításukhoz. Emellett a megfelelő termelési eszközökkel való ellátás nem ritkán a megrendelést adó állami vagy szövetkezeti szervezetek révén történik. Ez a forma a továbbiak során az egyik legfontosabb eszköze lehet, és kell is hogy legyen a paraszti termelés szövetkezeti alapokra fektetésének a szó igazi értelmében, azaz a szövetkezet révén a szocialista iparral kapcsolatban álló kistermelők önkéntes egyesülésének.

14. A termelőszövetkezetek útján halad a társas termelés céljából létrejött egyesülések olyan eredeti formáinak fejlődése, mint az artelek, a különféle termelési társulások és mezőgazdasági kommúnák. Ezek a formák, bizonyos válságos időszak után megmutatták életképességüket, és minthogy túlnyomó többségük szegény- és kevéssé tehetős parasztok gazdaságait egyesítik, megérdemlik a legmesszebbmenő támogatást és ösztönzést. A mezőgazdaság szocialista elemei között lényeges szerepet játszanak a szovhozok, mint a nagyüzemi állami szocialista földművelés és állattenyésztés formái. A szovhozok, amelyek szintén súlyos válságon mentek át, jelenleg már jövedelmezővé váltak, és mint a kor színvonalán álló, az agronómia legújabb vívmányait alkalmazó mintagazdaságok, egyre nagyobb szerepet kezdenek játszani, a példa erejével hatnak a parasztgazdaságra, s a szemléltető példa erejével bizonyítják a nagyüzemi társadalmasított termelés fölényét a kisparaszti gazdálkodással szemben.

15. A parasztság befolyásolásának fontos tényezői a talajjavítással összefüggő nagy létesítmények munkálatai, mint például az öntözőrendszerek munkálatai Közép-Ázsiában (gyapottermesztés) és a Kaukázusban. Az öntözőrendszer a proletárállam kezében a termelés hatalmas szabályozójává s a szegény- és középparaszti rétegek támogatásának eszközévé válhat. A tervszerűsítés érdekében gyakorolt befolyás másik módszerét a megfelelő mennyiségű nagy mezőgazdasági géppel ellátott állami és szövetkezeti gépkölcsönzőállomások jelentik, amelyek helyes politika esetén számottevő tényezők a szegény- és kevéssé tehetős paraszti rétegeknek a kulákkizsákmányolás ellen folytatott harcában, s egyben olyan tényezők, amelyek ösztönzést nyujtanak az új technikán alapuló földművelés kollektív formáira való áttéréshez. Ide tartozik továbbá a nagyarányú agrotechnikai segítség, a nemesített vetőmaggal és műtrágyával való ellátás, az aszály elleni harc, a Központi Feketeföldű Területek fejlesztése érdekében végzett munka stb.

16. Az ipar fejlődése és általában az ország termelőerőinek fellendülése, a sokmilliós szegény- és középparaszti tömegek szövetkezetekbe tömörítését szolgáló állami alapok növekedése lehetővé teszi, hogy egyre fokozottabb mértékben váltsuk valóra az egész népgazdaság, s ezen belül a mezőgazdaság technikai átalakítását a villamosítás alapján. Az egész ipar technikájának átalakításával a villamosítás egyre növekvő mértékben hozza majd létre magának a mezőgazdaságnak új, korszerű technikai alapját is, gyökeresen átalakítja a módszereit, és hatalmas erővel vezeti rá a kollektív munka útjára. Ilyenformán a falu szocialista átalakításának fentebb felsorolt tényezőihez, s a hitel- és adórendszer hatalmas befolyásához egy további óriási jelentőségű tényező járul, a technikai forradalom, amelynek igen gyorsan kell majd előrevinnie a mezőgazdaság fellendítésének és a szövetkezetekbe tömörülés útján való fokozatos kollektivizálásának ügyét.

Az ellenzék igen durva hibát követ el, amikor ismételten kísérletet tesz arra, hogy a villamosítási tervet szembeállítsa Lenin szövetkezeti tervével. E kísérletek tanúskodása szerint az ellenzék egyáltalán nem érti meg azt a kétségtelen tényt, hogy a villamosítási terv és a szövetkezeti terv egyaránt szerves része Lenin általános tervének, amelynek célja a szocializmus felépítése országunkban.

III. A gyakorlati munka helyzete és hiányosságai. A pártvonal eltorzítása

17. Az általános politika minden helyessége mellett, a proletárállamnak, a proletárállam szerveinek és a szövetkezeteknek a mezőgazdaságra gyakorolt mindinkább növekvő befolyása mellett meg kell állapítani, hogy számos rendkívül súlyos hiányosság észlelhető, hibák vannak, a párt politikai irányvonalát számos esetben eltorzítják, sőt néha kirívóan megsértik.

Az *állami szervek* tevékenysége terén mindenekelőtt a mezőgazdasági termékek árának szabályozása körül elkövetett hibákat kell megemlíteni (az 1925/26-os év hibáit), amelyek export-importtervünk meghiúsulását, s ennek nyomában az ipar termelési terveinek meghiúsulását, az ipari növények vetésterületének csökkenését stb. vonták maguk után. Meg kell állapítani, hogy a *földművelésügyi szervek*, továbbá a szövetkezetek és a mezőgazdasági hitel szervei korántsem fordítanak kellő figyelmet a helyes proletárpolitika valóraváltására a falvakban (gép-

ellátás, hitel, bérlet, földrendezés stb.), s gyakran nem verik vissza elég erélyesen a kulákság követelőzéseit. Ugyanígy meg kell állapítani, hogy a *Pénzügyi Népbiztosság* szervei a progresszív adókivetés megvalósítása terén elért hatalmas eredmények ellenére nem mindig tudnak megbirkózni a kulákcsoportok adó alá eső jövedelmének és a megfelelően magas adónak kiszámításában rejlő feladattal. Meg kell továbbá állapítani, hogy az állami begyűjtő szervek gyakran alábecsülik a szövetkezeteknek mint tömegszervezeteknek jelentőségét, amelyek célja a mezőgazdasági termelés kollektív alapokra fektetése, és hajlamosságot mutatnak arra, hogy csökkentsék a szövetkezetek szerepét, s a szövetkezeteket a megfelelő állami begyűjtő szervezetek egyszerű fiókintézményeivé változtassák.

18. Magukban a szövetkezetekben számos egészségtelen jelenség figyelhető meg, amelyek a párt politikájának eltorzítását jelzik. A szövetkezetek *összetétele* nagyjában és egészében feltétlenül szegény- és középparaszti jellegű, mindamellett szép számmal találunk példát arra, hogy a szövetkezetekben viszonylag kevés a szegényparaszt és aránytalanul magas a falu jómódú felső rétegéhez tartozó parasztok száma. A szövetkezetek *választott szerveinek* összetétele ugyanezeket a fogyatékosságokat mutatja, annak a határozatnak ellenére, amely szerint kulákot nem szabad beengedni ezekbe a szervekbe. Ennek következtében a *gépellátás* terén nem ritka az olyan eset, amikor viszonylag jobban látják el a falunak éppen a felső rétegeit. Ugyanezt kell mondani a *hitelek* elosztásáról. Azt is meg kell állapítani, hogy a szövetkezeti szervek nem tartják szem előtt a párt irányvonalát, gyakran nem használták fel közvetlen rendeltetésének megfelelően a szegényparasztság szövetkezetekbe tömörülésének előmozdítására előirányzott alapokat. Jóllehet az utóbbi időben fordulat következett be ezen a téren, s az ilyen esetek száma csökken, s jóllehet az ÖK(b)P KB közvetlen utasításokat adott ki ebben a kérdésben, a pártvonal fentemlített eltorzításai még mindig előfordulnak. Fel kell hívni a figyelmet arra a tényre is, hogy vannak olyan álszövetkezetek, amelyek a kulák „társulatok" álcázását szolgálják, s ugyanakkor élvezik a szövetkezetek számára biztosított jogokat és kiváltságokat. Lényeges fogyatékossága a szövetkezetek szervező munkájának az is, hogy tömegével vannak úgynevezett „vad" szövetkezetek, amelyeket még mindig nem vontak be a szövetkezetek egyetemes, összpontosított rendszerébe.

A földművelésügyi szervek, a gazdasági szervek és a szövetkezeti szervezetek munkájának közös fogyatékossága az, hogy nem

ritkán nézeteltérések merülnek fel közöttük, sőt gyakran egymásnak ellentmondó intézkedéseket tesznek.

19. A *szovjetek munkája* terén megállapítható, hogy a pártnak a falusi szovjetek felélénkítésére irányuló politikáját illetően kétségtelen eredményeket értek el. A szovjetek (osztályaik és bizottságaik) mindinkább a gazdasági és politikai élet szervező központjaivá, az igazgatás iskoláivá, egyre újabb szegény- és középparaszti káderek kiemelésének eszközévé stb. válnak. Az, hogy a szovjetek körül pártonkívüli aktívát szerveztek, megnövelte a szovjetek tekintélyét a nagy tömegek szemében. Ugyanakkor rá kell mutatni a szegényparasztságnak és a mezőgazdasági munkásoknak a szovjetek, a szövetkezeti szervek stb. választása során megnyilvánuló egyre fokozottabb szervezettségére. Mindamellett meg kell állapítani, hogy a szovjetek felélénkítésére irányuló munkát még korántsem végzik kellő erővel.

20. A *pártmunka* terén meg kell állapítani, hogy nem folyik kellő erővel a munka a mezőgazdasági munkások között (ami a falusi sejtek összetételében is kifejezésre jut), s a pártpolitikai munka nem kapcsolódik eléggé egybe a gazdasági építés vonalán végzett munkával. A szovjetek újjáválasztása alkalmával a párt vezetésével a dolgozók számára biztosított széleskörű demokrácia alapján lefolytatott választási kampányok azt mutatják, hogy megnövekedett a pártszervezetek tekintélye a parasztság tömegei előtt. Nagyon fontos szerepet játszik falun a *komszomol*-szervezet, amelynek jelenleg feladatául kell kitűznie összetételének szabályozását olyan értelemben, hogy megnövekedjék a szervezet gerincét képező mezőgazdasági munkás-szegényparaszt tagok számaránya, feladatául kell kitűznie azt, hogy nagy arányokban neveljen ki soraiból új kádereket a komszomol-aktíva számára, feladatául kell kitűznie továbbá a párt irányvonalának következetesebb érvényesítését, tagjainak politikai nevelését, és azt, hogy hatalmas emelőül szolgáljon a párt számára a mezőgazdaság fellendítése és kollektivizálása, a kulturális kezdeményezés nagyarányú kifejlesztése és új szocialista káderek kinevelése terén. A szegényparasztnők és a mezőgazdasági munkásnők tömegeinek a szegény- és középparaszt aktívákba való bevonása, a parasztság kulturális színvonalának emelése és szövetkezetekbe tömörítése terén fontos szerepet játszanak a parasztnők küldöttgyűlései; ezeknek fokozottabb munkát kell kifejteniök annak érdekében, hogy nagy arányokban vonják be a falun folyó szocialista építésbe a parasztnőknek a párthoz közelebb álló rétegeit.

IV. A párt soronlevő feladatai

Eszerint megállapíthatjuk, hogy 1) gazdasági téren rendkívül jelentősen megnövekedett a népgazdaság szocialista szektora, s ezzel együtt a munkásosztály súlya is; 2) a magántőke több igen fontos területről kiszorult; 3) a falvakban egészen világosan megmutatkoztak az alapvető ellentmondások is, meg a szocialista fejlődés előrelendítő tényezői is, azaz egyrészt a kulákság valamelyes megnövekedése, másrészt a középparaszt csoport megerősödése és a szegényparasztság szervezettségének növekedése, továbbá a szövetkezetek gyors fejlődése, ami a proletárdiktatúra viszonyai között Lenin szavai szerint egyértelmű „a szocializmus növekedésével", és az állami szervek tervszerűsítő-szabályozó szerepének növekedése a parasztgazdaságok tekintetében.

A XIV. pártkonferencia és a XIV. pártkongresszus óta, a párt megfelelő politikája nyomán több nagy változás történt más vonalon is: 1) megnőtt a vetésterület és erősen csökkent a parlagon heverő föld mennyisége, ami azzal függ össze, hogy az egész vonalon fellendült a parasztság zömének gazdasága; 2) politikai téren fokozódott a középparaszt eltávolodása a kulákságtól, megszilárdult a munkásosztály szövetsége a középparaszti tömegekkel, és határozott fordulat mutatkozott a kulákság elszigetelésének irányában.

Ilyenformán a párt által a XIV. konferencia és a XIV. kongresszus időszakában kitűzött feladatokat alapjában véve megvalósítottaknak kell tekintenünk. A párt úgy érte el ezeket az eredményeket, hogy harcolt mind a kulákveszély lebecsülése ellen, mindpedig különösen az ellenzék középparasztellenes elhajlása ellen. A párt nem érhette volna el ezeket az eredményeket, ha nem összpontosította volna a tüzet az ellenzék opportunista középparasztellenes elhajlása ellen, mert ez az elhajlás azzal, hogy aláássa a proletariátus összefogását a középparaszti tömegekkel, és megnehezíti a középparaszt elszakítását a kulákságtól, ténylegesen a falusi kulákbefolyás növekedésére vezet. Feltétlenül folytatni kell a párt által követett politikát, a középparaszttal való szövetség lenini politikáját. A párt politikájának a falvakban elért eredményei és az ezzel kapcsolatban kialakult új helyzet lehetővé teszik a proletariátus pártja számára, hogy a gazdasági szervek egész erejének latbavetésével, és továbbra is a szegény- és középparaszti tömegekre támaszkodva, tovább fejlessze a kulákság elleni támadást, és számos olyan új intézkedést tegyen, amelyek korlátozzák a kapitalizmus fejlődését a

falun, s a parasztgazdaságot a szocializmus felé vezető útra terelik.

Mindezekből a körülményekből adódnak a párt következő soronlevő feladatai:

1. A mezőgazdaság tervszerű állami szabályozásának elemei.

a) Meg kell szilárdítani és tovább kell fejleszteni az állami szerveknek és a szövetkezeteknek abban a tekintetben elért eredményeit, hogy kezükbe vegyék az ipari termékeknek a falvakban való értékesítését és a mezőgazdasági termékeknek a város számára való begyűjtését, ami nagyon fontos feltétele annak, hogy leküzdhessük a piac spontán alakulását, kiterjesszük a tervszerű gazdálkodást a mezőgazdaságra, és biztosítsuk a szocialista ipar vezetőszerepét az egész népgazdaságban.

b) Következetesen folytatni kell az iparcikkek árának leszállítására irányuló politikát, a szilárd mezőgazdasági árak egyidejű fenntartásával, ami nagyon fontos feltétele annak, hogy megjavítsuk a dolgozó tömegek anyagi helyzetét, s erősítsük a város és falu közötti összefogást.

c) Minden módon támogatni kell a szövetkezetekbe tömörült parasztság és az állami szervek közötti szerződéses kapcsolatok fejlesztését (termelési szerződések stb.), amelyek közvetlen összefogást létesítenek a parasztgazdaság és a szocialista ipar megfelelő ágai (a cukoripar, a textilipar stb.) között, és megkönnyítik a mezőgazdaság tervszerű állami szabályozását a megfelelő vidékeken és ágakban.

d) A (mezőgazdasági és fogyasztási) szövetkezetek erősödése, és a kuláknak meg a magánkereskedőnek az áruforgalom területéről való kiszorítása arányában olyan kölcsönös viszonyt kell létesíteni a szövetkezetek és az állami szervek között, amelyek biztosítani tudják a szövetkezeti munka területének további kiszélesedését, amellett, hogy feltétlenül biztosítják a szovjet állam érdekeit és vezetését.

2. Adókivetés.

a) Ügyelni kell arra, hogy pontosan végrehajtsák a pártnak és a szovjet hatalomnak azt a határozatát, amely szerint a szegényparasztságot (a Szovjetunió parasztgazdaságainak 35%-át) mentesíteni kell a mezőgazdasági adó fizetése alól.

b) A legjobbmódú falusi rétegek növekvő jövedelmének megadóztatása céljából meg kell bízni a KB-t, hogy dolgozza ki a legmesszebbmenően progresszív jövedelemadóra való áttérés kérdését.

3. A szövetkezetek.

a) Ki kell bővíteni és meg kell szilárdítani a fogyasztási és

mezőgazdasági szövetkezetek hálózatát, szem előtt tartva, hogy a legközelebbi időszakban az egész szegényparasztságot és a középparasztság többségét be kell vonni a szövetkezetekbe.

b) El kell érni a legrövidebb időn belül, hogy bekapcsoljuk a mezőgazdasági szövetkezetek rendszerébe a szövetkezetek gyenge szervezeti munkája következtében létrejött úgynevezett „vad" szövetkezeteket.

c) Jóvá kell hagyni a mezőgazdasági szövetkezetek különleges formáinak (az újjászervezett Mezőgazdasági Szövetség, a Gabonaközpont, a Vajközpont, a Lenközpont, a cukorrépatermelő szövetkezetek stb.) létrehozása terén kialakult gyakorlatot, s tovább kell fejleszteni a szövetkezetekbe tömörülés e formáit, mint az értékesítési és ellátási szövetkezetekbe való tömörülésről az egyéni parasztgazdaságok termelésének kollektív alapokra fektetésére való fokozatos átmenet legbiztosabb eszközét.

d) Fokozni kell a harcot annak érdekében, hogy a felszerelés híján levő szegényparaszti gazdaságokat kiszabadítsuk a kulákelemekkel szembeni függőségből, akik felszerelésüket (mezőgazdasági gépeiket stb.) a szegényparasztság leigázására használják fel; ennek érdekében a mezőgazdasági szövetkezetek mellett az állami gépkölcsönző állomásokkal egysorban a gépkölcsönző állomások széles hálózatát kell létrehozni, amelyek előnyös feltételek mellett gépeket bocsátanak a szegényparaszti gazdaságok rendelkezésére, és előmozdítják a talajmegmunkálás, a termésbetakarítás stb. kollektív módszereinek fejlődését.

e) Minden lehető módon meg kell könnyíteni a kolhozok és a kevéssé tehetős parasztok mezőgazdasági gépekkel való ellátását, gondoskodni kell arról, hogy külön kedvezményekben részesüljenek a hitel, a visszafizetés feltételei stb. tekintetében. Korlátozni kell a kulákelemek mezőgazdasági gépekkel való ellátását, s ebből a célból megfelelő részesedési kulcsot kell megállapítani (csökkenteni kell a kulákoknak eladott gépek százalékarányát, készpénzfizetést kell bevezetni számukra stb.).

f) Az állami költségvetésben és a helyi költségvetésekben növelni kell a szegényparasztság támogatására előirányzott összeget, ezt a termelőszövetkezeti (kolhoz-) mozgalom támogatására kell fordítani, s ezzel egyidejűleg növelni kell a szegényparasztság részesedését egyéb hitelek terén.

g) Ugyanakkor, amikor megszilárdítjuk a szegény- és középparasztság legmegbízhatóbb elemeinek vezető szövetkezeti munkába való bevonása terén elért eredményeket, és szocialista szövetkezeti emberekből álló új, nagyszámú káderekét nevelünk

belőlük, egyben fokozni kell a harcot a kulákelemeknek arra irányuló kísérletei ellen, hogy hatalmukba kerítsék az alsóbb szövetkezeti szerveket.

h) Jóvá kell hagyni a mezőgazdasági szövetkezeti szövetségek szövetségének, mint olyan központnak a létrehozását, amely egyesíti a mezőgazdasági szövetkezetek valamennyi formáját, és mint vezető szerv arra van hivatva, hogy a fogyasztási szövetkezetek mellett általában szövetkezeti kozszellemet fejlesszen ki a falvakban, és a parasztság milliós tömegeit rávezesse a szövetkezeti munka szocialista módszereire.

4. A kolhozok és a szovhozok.

a) Meg kell erősíteni a KB-nak a kolhoz- és szovhozépítés eredményeiről szóló 1926 december 30-i határozatát, s kötelezni kell a pártszervezeteket és a szovjetekben meg a szövetkezeti szervekben dolgozó pártmunkásokat, hogy fokozottabb segítséget nyujtsanak a kolhozépítés terén, a szovhozokat pedig erősítsék meg és változtassák ténylegesen szocialista típusú nagy mintagazdaságokká.

b) Ugyanakkor, amikor minden módon támogatjuk a mezőgazdasági gépek beszerzésére és együttes használatára társult szegény- és középparaszti csoportok hálózatának kiszélesítését, egyszersmind erélyes harcot kell folytatnunk az általsúlások (és általában az álszövetkezetek) ellen, amelyek a kulákelemek álcázását szolgálják, annak érdekében, hogy törvénytelen úton mindenféle hitel-, ellátási stb. kedvezményekhez jussanak.

5. Földhasználat és földrendezés.

a) Mindent el kell követni a föld nacionalizálása alapján kialakult helyzet megszilárdítása érdekében, és mint súlyos bűncselekményt, üldözni kell a föld nacionalizálásának megmásítására irányuló minden (közvetlen vagy közvetett) kísérletet, mint a föld adás-vétele és elajándékozása, ami például a Kaukázus és Közép-Ázsia egyes vidékein tapasztalható.

b) Fokozatosan csökkenteni kell a bérbeadott földterületeket azokon a vidékeken, ahol a földbérlet a kulákelemek gyarapodására vezet. A bérleti időt korlátozni kell úgy, hogy legfeljebb egy vetésforgó idejére terjedjen, de ne legyen több hat évnél. Azokat illetően, akik a számukra kiosztott földet az államtól és a szövetkezetektől kapott segítség ellenére nem a maguk erejéből vagy családjukkal munkálják meg, hanem évről évre bérbeadják, korlátozni kell a föld bérbeadási jogát a járási (illetve a kerületi) végrehajtó bizottságok határozata szerint háromtól hat évig terjedő időre, amelynek elmúltával meg kell fosztani őket

a föld használati jogától, s a földet a földművesszövetkezet rendelkezésére kell bocsátani.

Mint bűntetteseket, kíméletlenül meg kell büntetni azokat, akik megszegik az albérlet különböző formáiról szóló törvényt.

Az állami alapba tartozó földeket elsősorban dolgozóknak kell bérbeadni, s a bérleti időt hat évre kell korlátozni. Kivételek ez alól a szabály alól az állami alaphoz tartozó földekre vonatkozóan csak egyes vidékeken, és csakis a központi földművelésügyi szervek hozzájárulásával engedhetők meg.

c) Minden módon elő kell mozdítani a földhasználat olyan formáinak fejlődését, amelyek kedvezőbbek a szövetkezeti mozgalom fejlődése és a mezőgazdaság gépesítése szempontjából (települések, új települések stb.), s korlátozni kell azt a gyakorlatot, amikor egyedülálló gazdaságok, vagy különösen tanyagazdaságok számára juttatnak földet, s teljesen meg kell ezt szüntetni abban az esetben, amikor a kulákelemek gyarapodására vezet.

d) A szegény- és kevéssé tehetős paraszti rétegek földrendezését állami költségen kell végrehajtani. A földrendezésnek a legszorosabb kapcsolatban kell lennie más gazdaságszervezési intézkedésekkel (agronómiai segítség, hitel, talajjavítás, gépellátás stb.). Ügyelni kell arra, hogy a földrendezés során magának a földnek odaítélésénél is szem előtt tartsák a legszegényebb rétegek érdekeit (a föld minősége, fekvése stb.).

Közelebb kell hozni a Szovjetunió egész területén folyó földrendezés befejezésének a tervben előirányzott határidejét.

e) Halaszthatatlan feladatnak kell tekinteni a földrendezés és a földhasználat általános elveinek megállapítását a Szovjetunió egész területére vonatkozóan.

6. A bérmunka és a mezőgazdasági és erdőmunkások szakszervezete.

a) Ügyelni kell arra, hogy a Munkatörvénykönyvnek a kulákjellegű gazdaságokban dolgozó mezőgazdasági munkásokra és munkásnőkre vonatkozó előírásait következetesen végrehajtsák, s a Munkatörvénykönyv megsértőit a legszigorúbban felelősségre kell vonni.

b) Ügyelni kell arra, hogy az „Ideiglenes Szabályzatot" a kisegítő bérmunkásokat alkalmazó parasztgazdaságokban következetesen életbe léptessék, s az „Ideiglenes Szabályzat" megsértőit a legszigorúbban felelősségre kell vonni.

c) Gondoskodni kell a mezőgazdasági és erdőmunkások és munkásnők társadalmi biztosítására vonatkozó törvények szigorú betartásáról.

d) Fokozni kell a mezőgazdasági és erdőmunkás szakszer-

vezetnek a még szervezetlen mezőgazdasági munkások megszervezésére irányuló munkáját, továbbá meg kell könnyíteni a még szervezetlen olyan falusi félproletár elemek belépését a mezőgazdasági és erdőmunkás szakszervezetbe, akiknek számára a bérmunka a fő megélhetési forrás.

7. A kisparasztság biztosítása. A paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságok.

a) Meg kell bízni a KB-t, hogy hozzon intézkedéseket mindazoknak a szükséges feltételeknek előkészítése érdekében, amelyek lehetővé teszik, hogy a legközelebbi szovjetkongresszuson törvényt hozzanak a kisparasztok aggkori biztosításáról.

b) Mindenképpen erősíteni kell a paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságokat, azzal a céllal, hogy valóban a falu szegény- és középparaszti rétegeinek tömegszervezeteivé váljanak a kölcsönös segítség és a szegényparasztok helyzetén könnyítő gazdasági intézkedések életbeléptetésének megszervezése terén. A paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságok munkáját, amellett, hogy tovább folytatják a szegényparasztság egyéni támogatását, mindinkább a parasztság kevéssé tehetős rétegeinek termelőtevékenységéhez nyujtott kollektív segítség irányába kell terelni.

8. A szovjetek. A kultúrmunka.

a) Tovább kell folytatni a szovjeteknek, mint a proletariátus vezetésével a dolgozó parasztság nagy tömegeinek politikai nevelését szolgáló központoknak felélénkítésére irányuló politikát, ugyanakkor pedig különösen nagy figyelmet kell fordítani a pártonkívüli szegény- és középparaszt aktíva kialakítására és kiszélesítésére, s fokozottabb mértékben kell bevonni ebbe az aktívába a mezőgazdasági munkásokat és a szegényparasztságot. Emellett figyelmet kell fordítani arra, hogy bevonják az aktívába a parasztnőket és a mezőgazdasági munkásnőket (küldöttnőket, szovjettagokat), és hogy a szovjetekben vezető munkakörbe léptessék elő őket.

b) A következő, 1928 elején megtartandó szovjetválasztásokkal kapcsolatban széleskörű kampányt kell lefolytatni, amelynek során a szovjetek beszámolnak munkájukról, a lehető legmesszebbmenően be kell vonni a választásokba a szegény- és középparasztrétegeket, biztosítani kell, hogy az egész választási kampány irányítása a párt kezében legyen, s szigorúan ügyelni kell arra, hogy a legszigorúbban betartsák az ismert szovjetválasztási utasításban — a kulák és más proletárellenes elemeknek a választói névjegyzékből való törlését illetően megállapított szabályokat.

c) Meg kell bízni a KB-t, hogy dolgozza ki a szovjetek és a földművesszövetkezetek közötti viszony megjavításának kérdését, abból a szempontból kiindulva, hogy biztosítani kell a szovjetek vezető szerepét, és meg kell fosztani a földművesszövetkezetekben (a közgyűléseken) való szavazás jogától azokat, akiket töröltek a szovjetek választói névjegyzékeiről.

d) Minden lehető módon támogatni kell a helyi szovjeteknek az általános kötelező elemiiskolai oktatás bevezetésére irányuló kezdeményezését.

Különösen ügyelni kell arra, hogy az iskolákat (valamennyi fokon) jóval nagyobb mértékben látogassák a mezőgazdasági munkások, földmunkások és szegényparasztok gyermekei, s ennek érdekében a szegényebb rétegek gyermekeinek támogatására külön iskolaalapot kell létesíteni.

e) Fokozottabb figyelmet kell fordítani új falusi értelmiségi káderek képzésére és a meglevő falusi káderek szakképzettségének emelésére, s a falu szocialista átalakításának élén járó aktív, öntudatos embereket kell nevelni belőlük.

Igen nagy gondot kell fordítani kolhozok és mintaszerű nagy szovhozok szervezésére képes szakemberek nevelésére.

f) A falvakban fokozni kell a politikai felvilágosító munkát. Különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy a falu rádióhoz és mozihoz jusson, továbbá a kisebb könyvtárak stb. hálózatának fejlesztésére.

g) A szakszervezeteknek azok között a tagjai között, akik kapcsolatban állnak az év jelentős részében a parasztgazdasággal (építő-, vízmű- és csatornamunkások stb.), hozzá kell látniok legalább a legelemibb kultúrmunka (rádió, ujságterjesztés, könyvtárak stb.) megszervezéséhez, hogy ilyenformán előmozdítsák a proletariátus befolyásának erősödését a parasztság körében.

a) Ki kell építeni és meg kell szilárdítani a szovjetek és a szövetkezetek mellett fennálló szegényparaszt-csoportokat, s időnként össze kell hívni ezeknek a csoportoknak falusi és járási (kerületi) tanácskozásait, munkájuk tapasztalatainak általánosítása céljából.

b) A pártbizottságok mellett (a területi és városi pártbizottságoktól a KB-ig) falusi osztályokat kell létesíteni, s ezek kezdeményezéseire a szükséghez képest össze kell hívni a szegényparaszt-csoportok kerületi és kormányzósági konferenciáit.

c) Összpontosítani kell a figyelmet a mezőgazdasági munkás és szegényparaszt aktívák képzésére és a pártba való bevonására, elsősorban a mezőgazdasági munkások szakszervezetében,

a szegényparaszt-csoportokban, a szovjetekben és a szövetkezetekben stb. végzett gyakorlati munka során kialakuló aktívákat illetően.

d) Új párttagokkal kell megerősíteni a szövetkezeti és szovjetszerveket, hogy ezek falusi munkájában biztosítsuk a párt irányvonalának helyes érvényesítését.

A VITÁRÓL

(Az ÖK(b)P KB és a KEB együttes plénumának 1927 október 23-i határozata)

A KB és a KEB együttes plénuma jóváhagyja a KB Politikai Irodájának és a KEB Elnökségének Trockij, Zinovjev, Muralov és mások „platformtervezetéről" szóló 1927 szeptember 8-i határozatát, és határozatilag kimondja:

1. A X. pártkongresszus határozata alapján, mely szerint a KB-nak a kongresszus napirendjén álló kérdésekre vonatkozó téziseit legkésőbb egy hónappal a kongresszus előtt közzé kell tenni, továbbá a KB és a KEB 1927 augusztusi plénuma határozatának megfelelően a KB és a KEB jelenlegi plénuma által jóváhagyott téziseket mindjárt a plénum munkájának befejezése után közzé kell tenni, a taggyűléseken és a sajtóban való megvitatás céljából.

2. A KB és a KEB 1927 augusztusi plénumának határozata alapján a „Pravda" keretében „Vitamellékletet" kell kiadni, amelyben le kell közölni az ellentéziseket, a KB téziseihez fűzött módosításokat, a konkrét javaslatokat, a bíráló cikkeket stb.

3. A vitát a X. pártkongresszus következő határozatának szem előtt tartásával kell folytatni:

„Minden pártszervezetnek a legszigorúbban ügyelnie kell arra, hogy a párt fogyatékosságainak okvetlenül szükséges bírálatát, a párt általános irányvonalának mindennemű elemzését, avagy a párt gyakorlati tapasztalatainak számbavételét, a párthatározatok végrehajtásának ellenőrzését és a hibák kijavításának módját stb. ne valamely «platform» stb. alapján kialakuló csoport elé terjesszék vitára, hanem terjesszék az összes párttagok elé megvitatásra"[1].

4. A KB Politikai Irodájának és a KEB Elnökségének ügyelnie kell arra, hogy a vita a pártszerűséggel és az elvtársiassággal összeegyeztethető keretek között és hangnemben folyjék.

[1] Lásd ebben a kiadványban. I. rész. 615. old. — *Szerk.*

ZINOVJEVNEK ÉS TROCKIJNAK AZ ÖK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁBÓL VALÓ KIZÁRÁSÁRÓL

(Az ÖK(b)P KB és a KEB együttes plénumának 1927 október 23-i határozata)

A KB és a KEB 1927 augusztusi együttes plénuma messzemenő türelmet és engedékenységet tanúsított Trockijjal és Zinovjevvel szemben, lehetőséget adott ezeknek az elvtársaknak arra, hogy teljesítsék augusztus 8-án a frakciózás elemeinek megszüntetésére tett igéretüket, s beérte a figyelmeztetéssel, amely utolsó figyelmeztetés volt.

Trockij és Zinovjev azonban ismételten becsapták a pártot, s a legdurvább módon megszegték vállalt kötelezettségeiket, nemcsak hogy nem szüntették meg „a frakciózás elemeit", hanem ellenkezőleg, a párt és a párt egysége ellen folytatott frakcióharc során odáig mentek, hogy az már határos egy új, antileninista pártnak a burzsoá értelmiségiekkel együtt való alakításával.

Tekintettel erre a körülményre, a KB és a KEB együttes plénuma határozatilag kimondja: Trockijt és Zinovjevet *kizárja* a Központi Bizottságból.

A KB és a KEB együttes plénuma továbbá határozatilag kimondja, hogy a trockista ellenzék vezéreinek szakadár tevékenységére (illegális pártellenes nyomda létesítése a párt bomlasztása céljából, a renegát Maszlovval, Ruth Fischerrel, Souvarine-nal kötött blokk a Komintern bomlasztása céljából stb.), valamint a V. Szmirnov—Szapronov csoport szakadár tevékenységére vonatkozó valamennyi adatot megvizsgálás végett a XV. pártkongresszus elé terjeszti.

„Pravda", 244. sz. 1927 október 25

AZ ÖK(b)P TIZENÖTÖDIK KONGRESSZUSA

Moszkva. 1927 december 2—19

A kongresszuson 898 szavazati joggal és 771 tanácskozási joggal rendelkező küldött vett részt, akik 887 233 párttagot és 348 957 tagjelöltet képviseltek.

A kongresszus napirendje: 1. A Központi Bizottság beszámolója; 2. A Központi Revíziós Bizottság beszámolója; 3. A KEB és a Munkás-Paraszt Felügyelet beszámolója; 4. A ÖK(b)P-t a Kominternben képviselő küldöttség beszámolója; 5. Irányelvek az ötéves népgazdaságfejlesztési terv összeállításához; 6. A falusi munkáról; 7. A központi szervek megválasztása.

Az ÖK(b)P XV. kongresszusának összehívása idején már megmutatkoztak a szocialista iparosítás politikájának sikerei, a szocialista ipar gyors ütemben növekedett.

A XV. kongresszus előtt lezajlott pártvita megmutatta, hogy a párttagság teljesen egységes, és zárt sorokban tömörül a párt I. V. Sztálin vezette Központi Bizottsága körül. 724 000 párttag szavazott a KB politikájára. A trockisták és zinovjevisták blokkjára 4 000-en szavaztak, vagyis a szavazatoknak kevesebb mint 1%-át kapta.

A trockista-zinovjevista blokk a pártvitában elszenvedett kudarca után a párt és a szovjet hatalom elleni harc élesebb formáira tért át. A trockista-zinovjevista blokk főkolomposai szovjetellenes cselekedeteikkel önmagukat közösítették ki a pártból, s 1927 november 14-én a KB és a KEB együttes ülése Trockijt és Zinovjevet kizárta a párt soraiból.

A XV. kongresszus egyhangúlag határozatot fogadott el, amely jóváhagyta a Központi Bizottság politikai és szervezeti tevékenységét. A kongresszus megbízta a KB-t, hogy folytassa változatlanul gyors ütemben a szocialista iparosítást, és fejlessze tovább a tőkés

elemek elleni támadást, felszámolásuk irányában. A kongresszus elsőrendű feladatként tűzte ki a kisparaszti gazdaságok fokozatos átállítását a nagyüzemi szocialista termelés útjára. A XV. kongresszus határozatot fogadott el arról, hogy teljes erővel folytatni kell a mezőgazdaság kollektivizálását, körvonalazta a kolhozok és szovhozok kiszélesítésének és megerősítésének tervét, és pontos útmutatást adott a mezőgazdaság kollektivizálásáért folyó harc módszereire vonatkozóan. A XV. kongresszus a kollektivizálás kongresszusa volt. A kongresszus kimondta, hogy ki kell dolgozni a népgazdaság fejlesztésének ötéves tervét.

A XV. kongresszus, miután befejezte a szocialista építéssel összefüggő kérdések megvitatását, áttért a trockista-zinovjevista blokk felszámolásának kérdésére. A kongresszus megállapította, hogy „az ellenzék eszmeileg szakított a leninizmussal, mensevik csoporttá fajult, a nemzetközi és belföldi burzsoázia erői előtti kapituláció útjára lépett, és objektíve a proletárdiktatúra rendszere ellen működő harmadik erő eszközévé vált". A kongresszus azon a véleményen volt, hogy a párt és az ellenzék közötti nézeteltérések a programmot érintő nézeteltérésekké fejlődtek, s hogy a trockista ellenzék a szovjetellenes harc útjára lépett. Ezért a XV. kongresszus kijelentette, hogy a trockista ellenzékhez tartozás és nézeteinek hirdetése összeférhetetlen a bolsevik párt soraiban maradással. A kongresszus jóváhagyta a KB és a KEB Trockijnak és Zinovjevnek a párt soraiból való kizárására vonatkozóan hozott 1927 november 14-i határozatát, s kizárta a pártból a trockista ellenzék valamennyi aktív részvevőjét és az egész Szapronov-csoportot, a „demokratikus centralizmus" csoportját.

A kongresszus megválasztotta a párt központi szerveit: a 71 tagból és 50 póttagból álló Központi Bizottságot, a 9 tagú Központi Revíziós Bizottságot és a 195 tagú Központi Ellenőrző Bizottságot.

A KB-ba a következő elvtársakat választották: I. V. Sztálin, V. M. Molotov, M. I. Kalinyin, K. J. Vorosilov, L. M. Kaganovics, V. V. Kujbisev, Sz. M. Kirov, V. R. Menzsinszkij, A. A. Andrejev, A. I. Mikojan, N. M. Svernyik, A. J. Badajev, N. K. Krupszkája, I. I. Szkvorcov-Sztyepanov, A. A. Zsdanov és mások.

1927 december 19-én az ÖK(b)P XV. kongresszusán megválasztott Központi Bizottság teljes ülést tartott. A teljes ülés megválasztotta a KB végrehajtó szerveit: a Politikai Irodát, a Szervező Irodát és a Titkárságot.

A KONGRESSZUS HATÁROZATAI ÉS RENDELKEZÉSEI

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJÁRÓL

(Egyhangúlag elfogadva)

Az Összszövetségi Kommunista (bolsevik) Párt XV. kongresszusa teljes egészében jóváhagyja a Központi Bizottság politikai és szervezeti irányvonalát.

A kongresszus megállapítja, hogy a beszámolóban tárgyalt időszak rendkívül nehéz viszonyai között a Központi Bizottság helyes politikája biztosította a Szovjetunió nemzetközi viszonylatban való megerősödését, a világbéke tényezőjét jelentő országunk szerepének növekedését, a Szovjetunió — a forradalmi világmozgalom központja — tekintélyének megnövekedését.

A KB belpolitikája nyomán komoly sikereket értünk el a szocialista építés terén, az egész gazdaság szocialista elemeinek növekvő túlsúlya mellett szakadatlanul fejlődtek a város és a falu termelőerői, emelkedett a munkás- és paraszttömegek anyagi és kulturális színvonala, a lenini nemzetiségi politika helyes megvalósítása alapján megerősödött a Szovjet Köztársaságok Szövetsége, szorosabbra fűződött a munkásosztály szövetsége a parasztsággal, megnőtt a proletariátusnak és pártjának vezetőszerepe, és egészében véve egyre szilárdabb lett a proletárdiktatúra helyzete.

Jelenleg a proletárállam, a munkásosztály és a párt munkájukat sok tekintetben megváltozott nemzetközi és belső helyzetben kezdik el.

Nemzetközi téren a beszámolási időszak folyamán számos új mozzanat és jellegzetesség merült fel, amelyek mind magán az imperializmus táborán belül, mindpedig a tőkés országok és a Szovjetunió egymáshoz való viszonya terén egyaránt megmutatkoztak. A kapitalizmus részleges stabilizációja, amelyet már a XIV. kongresszus megállapított, ezidőszerint ott tart, hogy elég világosan kitűnt belsőleg ellentmondásos mivolta. A kapitalista világrendszer kibékíthetetlen ellentétei, annak ellenére, hogy a tőkés államok bizonyos mértékben előrehaladtak, hogy a világtermelés túlszárnyalta a háború előtti méreteket, hogy a világ áruforgalmát helyreállították, a valuták megszilárdultak, a nemzetközi kapcsolatok valamelyest „normalizálódtak", a technika és a tőkés racionalizálás részben előrehaladt, mindezek ellenére, sőt bizonyos mértékben éppen ennek alapján — *kiéleződtek.* Kiéleződött a tőkés országok fejlődésének egyenlőtlensége, s ezen az alapon kiéleződött a gazdasági-politikai befolyási övezé-

tekért és a világ újrafelosztásáért folytatott harc. Kiéleződött a nemzetközi méretekben folyó *harc* a felvevő*piacokért*, a nyersanyagforrásokért, a tőkekihelyezési területekért, mégpedig annak következtében, hogy az imperialista gazdaság termelési lehetőségei nem állnak összhangban a kapitalizmus által nyomorba döntött tömegek fizetőképes keresletével, továbbá a tőkés termelő apparátus állandó jellegű kihasználatlansága és annak következtében, hogy a tőkés világgazdasági rendszerről levált egy olyan hatalmas piac, mint a Szovjetunió.

Kiéleződtek az ellentétek egyrészt az európai-amerikai anyaországok, másrészt a függő országok és gyarmatok között, s a függő országoknak az imperialista elnyomás ellen vívott harca fegyveres felkelések, nemzeti háborúk, gyarmati forradalmak (Kína, Indonézia) formáját öltötte.

Kiéleződött az osztályharc az imperialista országokban, ahol a tőkének a munkásosztály és a munkásosztály életszínvonala ellen indított támadására, a 8 órás munkanap megszüntetésére, a kizsákmányolók által végrehajtott racionalizálásra és a kormányon levő burzsoá csoportok reakciós, militarista politikájára a munkásosztály azzal válaszol, hogy ellentámadásba megy át.

Kiéleződtek az ellentétek a burzsoá környezetet alkotó országok és a Szovjetunió között, amely diadalmas fejlődésével aláaknázza a kapitalista világuralom pilléreit. A Szovjetunió szocialista elemeinek gyarapodása, a proletárdiktatúra elfajulásába vetett burzsoá remények meghiúsulása és a Szovjetunió nemzetközi forradalmi befolyásának egyidejű erősödése ennek a kiéleződésnek legfőbb tényezői.

Eszerint a tőkés fejlődés egészében véve azt a tendenciát mutatta, hogy lerövidül a békés „lélekzetvételi szünet" történelmi időszaka, hogy nagy imperialista háborúk újabb szakasza következik, és meggyorsul a világkonfliktusok forradalmi megoldása. A Szovjetunió szempontjából ez mindenekelőtt azt jelenti, hogy egyre feszültebb a viszonya a burzsoá államokkal, hogy ezek politikája — az egyes burzsoá államok és a burzsoázia egyes csoportjai között fennálló számos belső ellentét ellenére, amelyek egyelőre megnehezítik egy egységes kapitalista front létrehozását — a Szovjetunió irányában mind ellenségesebbé válik, és a külső imperialista támadás közvetlen veszélyét idézi fel.

A nemzetközi fejlődés terén az elmúlt kétéves időszak ismét világosan megmutatta, hogy hiábavalók a burzsoá és pacifista politikusoknak az államok kapitalista alapon történő „egyesítésére" és „megbékéltetésére" irányuló erőfeszítései. A véget nem érő egyesítési konferenciák és a Népszövetség számtalan bizott-

sága, az úgynevezett „bankárkiáltvány" (a Versailles utáni vámanarchia ellen irányuló nyilatkozat), a gazdasági világkonferencia, a pacifista „Páneurópa" terv, a genfi háromhatalmi „leszerelési" konferencia — minderről kiderült, hogy céljuk a munkásosztály újabb becsapása. Az „egyesítési" kísérletek csupán arra voltak jók, hogy leplezzék az imperialisták kulisszák mögötti eszeveszett versengését, a gyarmati zsákmány felosztásáért folytatott harcot, a szüntelen fegyverkezési hajszát, az újabb imperialista háborúk közvetlen előkészítését szolgáló titkos és nyilt katonai tömbök létrehozását. Valójában erősödtek a fasiszta, soviniszta, militarista tendenciák. A nemzetközi burzsoázia reakciós elemei a londoni konzervatív kormány irányításával hozzáláttak, hogy előkészítsék a talajt a Szovjetunió fegyveres megtámadására, s egymás után rendezik a Szovjetunió ellen a provokációkat (támadások a Szovjetunió külképviseletei ellen, szovjet diplomaták meggyilkolása).

Az ÖK(b)P XV. kongresszusa megállapítja, hogy ugyanakkor, amikor a tőkés államok politikájában erősödnek és kiéleződnek a fasiszta és agresszív-militarista tendenciák, egyszersmind a jelenlegi nemzetközi és belső ellentétek forradalmi megoldásának előfeltételei is kialakulnak. Az 1926-os angliai általános sztrájk és szénbányász-sztrájk, az indonéziai felkelés, a nagy kínai forradalom, a munkásság forradalmi fellépése a „stabilizált" Ausztriában (1927 július), s ezekkel egy sorban a proletárdiktatúra megszilárdulása a Szovjetunióban éles megvilágításba helyezi a tőkés világrendszer ellentmondásos voltát és rothadtságát. Ezidőszerint Európában a forradalmi hullám rövid ideig tartó elapadását (ami a német forradalom 1923-as veresége után következett be) újból annak magasra tornyosulása, a proletariátus harci aktivitásának növekedése váltja fel, a munkásmozgalom differenciálódik és balra tolódik, szorosabban zárkóznak fel a Komintern és szekcióinak sorai, erősödik a forradalmi tömegmozgalom (a Sacco és Vanzetti meggyilkolásával kapcsolatos tüntetések, számos kommunista párt választási sikere, a külföldi munkások októberi küldöttségei a Szovjetunióban stb.).

A XV. kongresszus a felsorolt, s a jelenlegi nemzetközi helyzetre jellemző körülmények figyelembe vételével utasítja a Központi Bizottságot, hogy munkáját a jövőben a következő alapon folytassa:

a) folytasson továbbra is következetes békepolitikát, amely nem egyéb, mint az imperialista háborúk veszélye elleni harc politikája, s amely egyben a Szovjetunió további szocialista fejlődésének egyik fő feltétele;

b) erősítse minden lehető módon a Szovjetunió munkásainak testvéri kapcsolatait a nyugateurópai államok munkásaival és az elnyomott országok dolgozó tömegeivel;

c) fejlessze továbbra is rendszeresen a gazdasági kapcsolatokat a tőkés országokkal, s ugyanakkor biztosítsa a Szovjetunió gazdasági önállóságának növekedését;

d) növelje szüntelenül az ország védelmi képességét, a Munkás-Paraszt Vörös Hadsereg, a Légi Flotta és a Haditengerészet erejét és harcképességét;

e) képezzen megfelelő gazdasági tartalékokat (gabona-, áru-, valutatartalékokat és külön védelmi tartalékokat).

A XV. kongresszus minden tekintetben helyesnek tartja a Központi Bizottságnak a *belpolitika* és *gazdasági építés* terén követett irányvonalát és az ezeken a területeken végzett munkáját is.

A KB a lenini politika alapján biztosította az állami iparnak a háború előtti színvonalát túlszárnyaló fejlődését, a foglalkoztatott munkások számának növekedését, a munkatermelékenység és a munkabérek emelkedését. Az állami nagyipar fejlődése során szüntelenül növekedett a termelési eszközök termelésének részaránya. Az ipar terén a háború előtti arányok túlszárnyalása, a szocialista ipar állótőkéjének felújítása, a technika és a termelés terén elkezdődött gyökeres átalakulások, a villamosítás jelentős eredményei, egész új iparágak létesítése és kifejlesztése (gépgyártás, szerszámgépgyártás, gépkocsiipar, turbinagyártás, repülőgépipar, vegyiipar), új gyárak építése, különböző hatalmas létesítmények és művek tető alá hozása, a régi gyárak gépi felszerelésének gyökeres felújítása — ezek azok az igen fontos eredmények, amelyeket a párt és a munkásosztály országunknak a XIV. pártkongresszus által meghirdetett iparosítása útján haladva elért.

A szocialista állami iparral egyidejűleg megnőtt a proletárállam valamennyi más gazdasági kulcspozíciójának — a közlekedésnek, az állami költségvetésnek, a bank- és hitelhálózatnak, a kereskedelmi apparátusnak — a jelentősége is. Az állami és szövetkezeti szektor döntő helyzetre tett szert a piacon, s rendszeresen folytatta a kereskedelmi magántőke kiszorítását a piacról. A külkereskedelmi monopólium alapján létesített külkereskedelmi kapcsolataink, a kapitalista környezet félig-meddig bojkott jellegű mesterkedései ellenére szintén bővültek, s ugyanakkor elértük, hogy kereskedelmi mérlegünk aktív.

A pártnak az elmúlt időszakban folytatott gazdaságpolitikája a szocialista város vezető szerepének fokozatos növekedése

alapján előmozdította a mezőgazdaság további fejlődését, a vetésterület növekedését, a mezőgazdaság árutermelésének fokozódását, a fejlettebb mezőgazdasági technika és földművelési módszereket: a sokszakaszú vetésforgónak, az ipari növények termesztésének bevezetését és a mezőgazdasági termelés gépesítését. Jelentősen megerősödött a város és falu közötti gazdasági összefogás. A mezőgazdaság fejlődésével párhuzamosan fokozódott a falu ellátása városi iparcikkekkel, és megnövekedett a mezőgazdasági szövetkezetek jelentősége.

Az ÖK(b)P XV. kongresszusa azonban szükségesnek tartja annak megállapítását, hogy a fentebb ismertetett eredmények nem kielégítőek, és hogy a mezőgazdaság színvonala még mindig igen alacsony. Ezért a kongresszus megbízza a Központi Bizottságot, hogy gondoskodjék olyan gyakorlati intézkedésekről, amelyek alkalmasak a mezőgazdaság még erőteljesebb fellendülésének előmozdítására, s ezen a téren az egyik legfontosabb intézkedésnek a földrendezési munkák mielőbbi végrehajtását tartja. Elsőrendű feladatnak kell tekinteni a szétforgácsolt parasztgazdaságoknak a parasztság további szövetkezése alapján történő fokozatos rávezetését a nagyüzemi termelés útjára (a föld kollektív megmunkálása, a földművelés belterjesebbé tétele és gépesítése alapján), s minden lehető módon támogatni és fejleszteni kell a kollektív mezőgazdasági munka fiatal hajtásait. A mezőgazdaság fokozott fejlesztésére ahhoz, hogy növelhessük a parasztság zömének jólétét, bővíthessük a nagyipar piacát (felvevő- és nyersanyagpiacát), s a falu tőkés elemeinek leküzdése érdekében megvalósíthassuk a falu technikai átszervezését és szocialista szövetkezését — egyaránt szükség van.

A gazdasági fejlődés terén az elmúlt időszak kétségtelenül a szocializmus irányában való előrehaladást jelentett. Ez a végeredmény azonban nem azt jelenti, hogy kiküszöböltük a fejlődésünk sajátosságaival, az ország technikai-gazdasági elmaradottságával és a proletariátussal szemben ellenséges társadalmi osztályerők támadásával összefüggő nehézségeket, veszélyeket és ellentmondásokat. Ezeknek a nehézségeknek a leküzdése, és a további előrehaladás a szocializmus felé csakis az említett erőkkel vívott következetes harcban lehetséges. A legjelentősebb nehézségek közé a következők sorolhatók: a kivitel és behozatal problémája, amelyet rendkívül bonyolulttá tesz a nemzetközi helyzet kiéleződése; az állótőke problémája; az önköltség és az ipari árak csökkentésének problémája; a munkanélküliség és az agrártúlnépesedés problémája; egyrészt az áruéhség, másrészt a városok mezőgazdasági termékekkel való jobb ellá-

tásának problémája; végül, a tartalékok (áru- és valutatartalékok) képzésének problémája. A kongresszus az egész párt figyelmét felhívja arra, hogy e problémák eredményes megoldása a párt minden erejének megfeszítését, a párt akarategységét és a pártutasítások egyetértő végrehajtását követeli.

A XV. kongresszus azon a véleményen van, hogy a magántőkés gazdaság abszolút méreteit tekintve megnövekedett elemeivel szemben — amelyek azonban jóval kisebb mértékben gyarapodtak, mint a gazdaság szocialista szektora — még határozottabban kell és lehet is alkalmazni a gazdasági kiszorítás politikáját. A tőkés elemek elleni további gazdasági támadás előfeltételeit megteremtették a gazdasági fejlődésnek a megnövekedett áruforgalom és a hadikommunizmus maradványainak felszámolása alapján elért eddigi eredményei (a XIV. pártkonferencia határozata). A gazdasági fejlődés nyomán a proletárállam a maga kezében összpontosította mind a falu kapitalista elemeinek eredményes leküzdéséhez (a középparaszttal egybefogva támadás a kulák ellen, a szegényparasztság fokozottabb támogatása, a szegény- és középparasztság együttműködésének megszilárdítása, termelőszövetkezetekbe tömörítés), mindpedig a városi magántőke további kiszorításához szükséges feltételeket.

A XV. kongresszus megbízza a KB-t, hogy folytassa változatlanul gyors ütemben a szocialista *iparosítás* politikáját, amely már meghozta első pozitív eredményeit. A pártnak minden lehető módon növelnie kell a Szovjetunió ipari erejét, s ennek során, a rendelkezésre álló pénzügyi-gazdasági eszközök felhasználásával, tovább kell fejlesztenie a termelési eszközök termelését, különösen a kohászatot és a gépgyártást, fejlesztenie kell a hazai ipari nyersanyag termelését (gyapot, gyapjú, nyersbőr stb.), folytatnia kell az önköltségcsökkentés politikáját, és következetesen meg kell valósítania az iparcikkek árának leszállítására irányuló politikát.

Országunk iparosításának általános irányvonalával együtt kell hogy járjon a termelés és az igazgatás *észszerűsítésének* erőteljesen érvényesülő irányvonala. A termelés észszerűsítése, az állami és szövetkezeti apparátus megjavításával és egyszerűsítésével együtt, a következő időszak központi feladata. A párt a proletariátus anyagi és kulturális életszínvonalának emelése és a termelési folyamat észszerűsítése érdekében bejelentette a 7 órás munkanapra való fokozatos áttérést a munkásosztály életszínvonalának további emelésével egyidejűleg, ami azt jelenti, hogy a mi észszerűsítési módszereink elvileg különböznek a ka-

pitalizmus módszereitől, mivel a kapitalizmusban, éppen ellenkezőleg, az észszerűsítéssel a tömegek életszínvonalának hanyatlása és a munkanap meghosszabbítása jár együtt. Az ÖK(b)P XV. kongresszusa felhívja a párt-, gazdasági, szakmai és szovjetszervezeteket, hogy teljes erővel lássanak hozzá e rendkívül fontos feladat — a szocialista észszerűsítés — megvalósításához, mert véleménye szerint csak ennek alapján valósítható meg az ország iparosítása (beleértve a mezőgazdaság iparosítását is), a munkanélküliség felszámolása, a proletárállam bürokratikus kinövéseinek leküzdése, a munkás- és paraszttömegek szükségleteinek egyre fokozottabb kielégítése és további kulturális fejlődésük, csak ennek alapján lehet legyőzni a szocialista építés fő nehézségeit.

A Szovjetunió gazdaságában a termelőerők fejlődését, a gazdasági élet gerincét képező szocialista gazdasági szektor egyre növekvő vezetőszerepe ellenére, elkerülhetetlenül az osztályellentétek részbeni növekedése kíséri. A város és a falu magántőkés rétegei, a szovjet- és a gazdasági apparátus egyes bürokratikus elemeivel összefogva, azon vannak, hogy fokozottabb ellenállást tanúsítsanak a munkásosztály támadásával szemben, megkísérlik, hogy befolyásolják, a proletárdiktatúrával szemben ellenséges állásfoglalásra bírják az alkalmazottak és az értelmiség bizonyos rétegeit, a háziiparosok és kisiparosok, a parasztok és munkások elmaradott rétegeit. Ez a befolyás kulturális, politikai és ideológiai téren is jelentkezik (a szmenovehizmus propagálása, a kulák „parasztszövetség" jelszava, sovinizmus, antiszemitizmus, a polgári demokratikus „szabadságjogok", s ezzel kapcsolatban a kétpártrendszer kispolgári ellenzéki jelszavának propagálása stb.). Az ÖK(b)P vezette munkásosztály az ellenséges befolyással és a kapitalista elemek növekvő tevékenységével a proletárdiktatúra rendszerének erősítését, a proletártömegek aktivitásának és kezdeményezésének fokozását, kulturális színvonaluk emelését (a szovjetek felélénkítését, a szakszervezeti demokrácia és a szövetkezeti közszellem fejlesztését, a falu proletár eszmei befolyásolásának erősítését, a tömegek közötti kulturális-nevelő munkát stb.) állította szembe, s ugyanakkor fokozta a proletariátusnak a szovjet értelmiség széles rétegeire gyakorolt eszmei befolyását. A kongresszus ugyanakkor, amikor rámutat a harcnak ezen a szakaszán elért számos kétségtelen sikerre, egyszersmind a továbbiak során szükségesnek tartja a proletártömegek lehető legmesszebbmenő mozgósítását az ideológiai és kulturális harc frontjára, s ennek a harcnak különösen erőteljes fokozását.

Az ÖK(b)P XV. kongresszusa ugyanakkor, amikor megállapítja, hogy *pártunk* a XIV. kongresszus óta számszerűen és minőségileg egyaránt fejlődött, s amikor teljes egészében jóváhagyja a Központi Bizottságnak a párt szociális összetételének szabályozása tekintetében követett politikáját és leszögezi, hogy a szovjet hatalom 10 éves fennállása alkalmából a munkásoknak a pártba való „októberi behívása" eredményes volt, egyszersmind kijelenti, hogy az ÖK(b)P-nek, a diktatúra legfőbb előrelendítő tényezőjének vezetőszerepét csak a párt sorainak lenini egybeforrottsága és proletárfegyelme alapján, és csak abban az esetben lehet fenntartani, biztosítani és növelni, ha szakadatlanul emeljük a párttagok eszmei, elméleti és kulturális színvonalát, ha következetesen megvalósítjuk a pártonbelüli demokráciát, és ha rendszeresen javítjuk a párt szociális összetételét, olyanformán, hogy állandóan üzemi munkásokat és munkásnőket vonunk be a pártba.

A kongresszus, különösen a párt előtt álló bonyolult feladatokra való tekintettel és az egész párttagság aktivitásának fokozása céljából szükségesnek tartja a pártonbelüli demokrácia fejlesztését, mind a szovjetapparátusban, mindpedig magában a pártban észlelhető hiányosságok tárgyilagos bírálatának fejlesztését, a karrierizmus elleni harc fokozását stb. stb. A kongresszus ugyanakkor felhívja a párt figyelmét arra, hogy fokozottabb munkát kell kifejteni a komszomolban, s általában a munkásfiatalság és a nők körében.

A XV. kongresszus megállapítja, hogy a XIII. pártkongresszus figyelmeztetése ellenére, amely rámutatott a Trockij-csoport „kispolgári elhajlására", továbbá annak ellenére, hogy a XV. összszövetségi pártkonferencia felhívta a figyelmet a Trockij vezetése alatt egyesült ellenzék „szociáldemokrata elhajlására", az ellenzék hónapról hónapra egyre inkább elmélyítette revizionista hibáit, tovább folytatta a harcot az ÖK(b)P és Lenin tanítása ellen, kiépítette a maga külön pártját, az ÖK(b)P keretein kívül is megindította a harcot, s a proletárdiktatúra rendszerével szemben az ország nem-proletár elemeihez fordult. A nemzetközi kommunista mozgalom renegátjaival (Maszlov, Souvarine és társai) nyiltan szövetkezett ellenzék ideológiája ma már kialakult, és sajátos, trockista fogalmazású *mensevizmus* formáját öltötte. A szovjet állami vállalatok szocialista jellegének tagadása, annak tagadása, hogy országunkban lehetséges a szocialista építés győzelme, a munkásosztály és a parasztság zömének szövetségére irányuló politika megtagadása, a bolsevizmus szervezeti elveinek megtagadása (az ÖK(b)P és a Komintern

szakítására irányuló politika), mindez logikusan vezette el a trockista-mensevik ellenzéket odáig, hogy rágalmazzák, elfajult, thermidorista államnak kiáltják ki a Szovjetuniót, tagadják azt, hogy a Szovjetunióban proletárdiktatúra van, és ellenforradalmi harcot folytatnak a Szovjetunió ellen.

Végeredményben az ellenzék eszmeileg szakított a leninizmussal, mensevik csoporttá fajult, a nemzetközi és belföldi burzsoázia erői előtti kapituláció útjára lépett, s objektíve a proletárdiktatúra rendszere ellen működő harmadik erő eszközévé vált. Éppen ezért verte vissza az ellenzéket olyan megsemmisítő csapással az egész párttagság és az egész munkásosztály.

A XV. kongresszus a KB-nak és a KEB-nek a trockisták bomlasztó tevékenysége ellen irányuló valamennyi határozatát minden tekintetben helyesnek és minimálisan szükségesnek tartja, és utasítja a KB-t, hogy a jövőben is minden áron biztosítsa a párt lenini egységét.

A XV. kongresszus figyelembe véve, hogy a párt és az ellenzék közötti nézeteltérések, taktikai nézeteltérésekből a programmot érintő nézeteltérésekké fejlődtek, s hogy a trockista ellenzék objektíve a szovjetellenes harc tényezője lett, megállapítja, hogy a trockista ellenzékhez tartozás és nézeteinek hirdetése nem fér össze a bolsevik párt soraiban maradással.

A XV. kongresszus az ÖK(b)P nevében, a Szovjet Szövetség munkásosztálya nevében kifejezi azt a szilárd proletár meggyőződését, hogy országunkban a szocializmus minden nehézség ellenére diadalmaskodni fog. A proletárdiktatúra egy évtizedes fennállásának világtörténelmi jelentőségű tapasztalata ragyogóan igazolja az ÖK(b)P által követett lenini út helyességét. A XV. kongresszus utasítja a KB-t, hogy következetesen haladjon tovább ezen az úton, országunk dolgozóinak egyre nagyobb tömegeit sorakoztassa fel a szocialista építés zászlaja alá, fűzze szorosabbra a szolidaritás testvéri kapcsolatait valamennyi ország proletariátusával, s tegye a Szovjetuniót a szocialista világforradalom évről évre egyre hatalmasabb bástyájává.

A KÖZPONTI REVÍZIÓS BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJÁRÓL

A kongresszus jóváhagyja a Központi Revíziós Bizottság beszámolóját.

A KEB ÉS A MUNKÁS-PARASZT FELÜGYELET MUNKÁJÁRÓL

A XV. kongresszus teljes egészében jóváhagyja a KEB-nek és a Munkás-Paraszt Felügyeletnek mind a pártegység és a pártfegyelem megvédése terén, mind az államapparátus megjavítása érdekében és az államapparátus bürokratikus kinövései ellen folytatott harc terén végzett munkáját.

A kongresszus megelégedéssel állapítja meg, hogy a KEB rendkívül nehéz viszonyok között, a trockista-mensevik ellenzéknek eddig a pártban példátlan szakadár tevékenysége közepette sikeresen teljesítette Iljicsnek a bolsevik párt egységének megőrzésére vonatkozó végakaratát. A kongresszus teljes egészében jóváhagyja a Központi Ellenőrző Bizottságnak a pártegység megbontói, a pártellenes frakcióharc szervezői és a pártfegyelem rombolói ellen hozott intézkedéseit.

A KEB összekovácsolta a párt sorait, fokozottabb mértékben képessé tette a pártot a szocialista építés alapvető feladatainak teljesítésére, ugyanakkor pedig sikeresen harcolt a pártot bomlasztó elemek, és egyes felelős munkakört betöltő, s helyzetükkel visszaélő kommunisták ellen.

A kongresszus teljes egészében jóváhagyja a KEB-nek a pártonbelüli demokrácia megsértői, a párton belül észlelhető bürokratizmus elemei ellen folytatott harc terén végzett munkáját, és utasítja a KEB-et, hogy a jövőben fokozza ezt a tevékenységét.

A kongresszus megelégedéssel állapítja meg, hogy a KEB és az MPF a beszámolási időszak folyamán éber figyelemre hívta fel az egész pártot, és erélyes harcot folytatott a bürokratizmus ellen, az államapparátus megjavításáért és olcsóbbátételéért, s bevonta ebbe a nagy munkás- és paraszttömegeket. Ennek megfelelően megszülettek az első sikerek a bürokratikus kinövések elleni harc és az államapparátus megjavítása terén: sikereket értünk el a takarékosság megvalósításában, sikerült valamelyest egyszerűsíteni és csökkenteni az apparátust, csökkenteni a kötelező jelentések számát, az improduktív kiadásokat stb.

Tekintettel arra, hogy az elért sikerek és az MPF munkájával kapcsolatos tapasztalatok tanúskodása szerint a pártnak és a proletariátusnak óriási lehetőségei vannak az apparátusunk bürokratikus kinövései ellen folytatott harc további kiszélesítésére, a kongresszus utasítja a KEB-et és az MPF-t, hogy az apparátus megjavítására irányuló további munkájukat a következő szempontok alapján végezzék:

1. A Munkás-Paraszt Felügyeletnek arra kell alapoznia mun-

káját, hogy a munkás és általában a dolgozó tömegeket bevonja a szovjetapparátus megjavításának ügyébe és a bürokrácia ellen folytatott harcba, s ugyanakkor a szovjetapparátus munkáját ellenőrző munkások és parasztok szervezőjének kell lennie.

A Munkás-Paraszt Felügyeletnek a munkások és parasztok meglevő szervezetei — a szakszervezetek, a termelési értekezletek, az üzemi ellenőrző bizottságok, az üzemi bizottságok, a helyi szakszervezeti bizottságok, a gazdasági bizottságok, a szovjetek osztályai, a munkás- és parasztnők küldöttgyűlései stb. révén és ezekkel együttműködve kell végeznie munkáját, s ugyanakkor munkájának minden fázisába be kell vonnia a munkásokat, munkájának eredményeit megvitatás végett üzemi gyűlések, nyilvános pártsejtgyűlések, klubgyűlések stb. elé kell terjesztenie.

A Munkás-Paraszt Felügyeletnek a párt- és kormányutasításoknak a szovjetszervek részéről történő végrehajtását üzemi gyűléseken választott, s a Munkás-Paraszt Felügyelet funkcionáriusai által csupán irányított és instruált munkások igénybevételével kell ellenőriznie. Ennél a Munkás-Paraszt Felügyeletnek a lenini útmutatást kell követnie:

„Ha harcolni akarunk a bürokrácia ellen, akkor ebbe be kell vonnunk az alsó rétegeket" (*Lenin,* XVIII. köt. 2. rész. 189. old.)[1].

„Hogyan szüntethetjük meg a bürokráciát, ha nem a munkások és parasztok bevonásával?" (u. o. 188. old.)[2].

2. Az államapparátus átalakításának egyik fő módszere a szovjetek felélénkítése és megerősítése. Az e téren elért eredmények csupán a kezdetét jelentik egy egész történelmi szakasznak, amelynek feladata, hogy fokozatosan az egész dolgozó lakosságot bevonja az államigazgatás munkájába, s ezzel teljesen leküzdje a bürokratizmust. A KEB és a Munkás-Paraszt Felügyelet feladata, hogy rendszeresen ellenőrizze a szovjetek felélénkítésére irányuló munka menetét, s ilyenformán felfedje és kiküszöbölje a megvalósításának útjában álló akadályokat.

Fokozni kell a munkás-, szovjet- és pártdemokrácia megvalósításának ellenőrzésére irányuló munkát, következetesen el kell távolítani minden akadályt megvalósításának útjából, és meg kell büntetni azokat, akiket a munkás-, szovjet- és pártdemokrácia megsértésében bűnösöknek találnak. Ellenőrizni kell, hogy valóban érvényesül-e a választás elve és a képviselők

[1] *Lenin* Művei. 31. köt. Szikra 1951. 440. old. — *Szerk.*
[2] *Lenin* Művei. 31. köt. Szikra 1951. 439. old. — *Szerk.*

visszahívásának joga, emelnek-e ki munkásokat és munkásnőket igazgatási munkára, milyen mértékben élnek az alsófokú munkás és paraszt társadalmi szervezetek a szovjet törvényekben biztosított jogaikkal, mennyire teljesítik kötelességeiket stb. Ennek során különösen nagy figyelemmel kell kísérni, hogy kiemelnek-e, és hogyan emelnek ki munkásokat és munkásnőket a közigazgatási, ipari, kereskedelmi és szövetkezeti apparátusban végzendő munkára, következetesen el kell járni azok ellen, akik ezt a kérdést bürokratikusan kezelik, s újabb sikerek elérésére kell törekedni a szovjetapparátus következetes munkásjellegének kialakítása terén.

3. Fáradhatatlan munkával fel kell kutatni és napvilágra kell hozni az államapparátus egyik vagy másik szervének a proletariátussal szemben ellenséges erők befolyása által előidézett kinövéseit, kiváltképpen az apparátusnak és az igazgatásnak azokon a területein, ahol ezek a kinövések különösen nagy erővel nyilvánulhatnak meg (hitel, munkavédelem, szövetkezetek stb.).

4. Következetesen folytatni kell a közigazgatási, kereskedelmi, szövetkezeti és ipari apparátus olcsóbbátételére és egyszerűsítésére, a takarékossági szempont érvényesítésére irányuló munkát. 1927/28-ban kivétel nélkül minden igazgatási és gazdasági szervben legalább 20%-kal csökkenteni kell az irányítással és az igazgatással kapcsolatos költségeket, s szigorúan ellenőrizni kell ennek tényleges végrehajtását.

5. Meg kell szervezni az észszerűsítés menetének ellenőrzésére irányuló munkát, mind az igazgatási apparátus, mindpedig az ipari és kereskedelmi apparátus viszonylatában. Különösen nagy figyelmet kell fordítani az ipar terén folyó észszerűsítési munka menetének ellenőrzésére, mégpedig abból a szempontból, hogy csökken-e valóban a termékek önköltsége, javulnak-e a munkaviszonyok, helyesen használják-e fel a munkások és szakemberek munkáját, alkalmazzák-e az európai és amerikai technika legkimagaslóbb vívmányait, s alkalmazzák-e mindenütt a már nálunk is szép számban levő munkatapasztalatokat és tökéletesített munkamódszereket.

6. Ellenőrizni kell, hogy helyesen használják-e fel nálunk a tudományos és műszaki erőket, mert az észszerűsítés eredményes megvalósítása csak abban az esetben lehetséges, ha messzemenően bevonjuk és helyesen használjuk fel saját műszaki és tudományos erőinket, s ugyanígy a külföldieket.

7. A jövőben nagyobb arányokban és alaposabban kell végezni a nagy átépítésekkel összefüggő munkák és az új építke-

zések ellenőrzését, ezek olcsóbbátétele, a fölösleges általános költségek feltétlen megszüntetése és a tőkés országok legkimagaslóbb technikai vívmányainak alkalmazása céljából.

8. Folytatni kell a nyilvántartás megszervezésére és a szükségtelen részletezést kerülő, olcsó, világos számvitel kialakítására irányuló munkát, annak szem előtt tartásával, hogy azok pontosság tekintetében megfeleljenek a tervezés és igazgatás feladatainak. Többek között fokozottabb mértékben kell alkalmazni az irodai és könyvelési munkák gépesítését.

9. Még erélyesebben kell harcolni szervezeti hiányosságaink, az aktatologatás, a pazarlás, a fegyelmezetlenség ellen, s el kell érni a végrehajtással megbízott funkcionáriusok felelősségének további növelését, a funkciók pontos elhatárolását, a párhuzamosság felszámolását.

10. Következetesen, minden rendelkezésre álló eszközzel, ha kell, a bíróság előtti felelősségrevonás útján is el kell járni az olyan államapparátusi alkalmazottak ellen (akár kommunisták, akár pártonkívüliek), akik a felekkel szemben lenézően, úrhatnám módon, gőgösen viselkednek. A munkással vagy paraszttal szemben a közigazgatási, kereskedelmi, szövetkezeti és ipari apparátus bármely alkalmazottja részéről megnyilvánuló figyelmetlenséget a szovjet hatalom ellen elkövetett szabotázsnak és bűnnek kell tekinteni.

11. Lenin és a lenini párt ismételt útmutatásainak megfelelően fokozni kell a szovjet törvények végrehajtásának ellenőrzését, a munkások és parasztok segítségével biztosítani kell valamennyi fontosabb kormányintézkedés végrehajtásának tömegellenőrzését, s a legszigorúbban felelősségre kell vonni a kormány által közzétett törvények végrehajtásának halogatásában vagy végre nem hajtásában bűnös személyeket és szerveket. Fokozottabban kell ellenőrizni, hogy az államapparátusban és a társadalmi szervezetekben dolgozó kommunisták végrehajtják-e a pártutasításokat. Így többek között a nemzetiségi köztársaságokban és a nemzetiségi területeken meg kell szervezni a nemzetiségi politika gyakorlati megvalósításának rendszeres ellenőrzését.

12. Igen szigorú büntetőrendszabályokat kell kidolgozni és alkalmazni az olyan államapparátusi funkcionáriusokkal szemben, akár párttagok, akár pártonkívüliek, akik kísérletet tesznek arra, hogy a pártnak a bürokratikus kinövések felszámolására irányuló munkájával a maguk maradiságát, begyepesedettségét, hivatalnoki önhittségét állítsák szembe, amelyek mögött nem ritkán a proletariátussal szemben ellenséges osztályok be-

folyása rejtőzik. Ebben az államapparátus megjavításáért folytatott harcban a legaktívabban ki kell vennie a részét a közigazgatási, gazdasági és kereskedelmi apparátusban dolgozó minden kommunistának. A szovjetszervek párt- és komszomolsejtjeinek mindennapos munkájukkal támogatniok kell a KEB és az MPF szerveit abban a bonyolult és nehéz munkájukban, amelyet az államapparátus átalakítása, a legszélesebb tömegekkel való kapcsolatanak szorosabbra fűzése terén végeznek.

13. A kongresszus utasítja a pártszervezeteket, hogy gondoskodjanak a sajtó munkájának megjavításáról, s a bürokratikus kinövések ellen folytatott harc terén támaszkodjanak messzemenően a munkás-parasztlevelező mozgalomra. A sajtónak „személyekre való tekintet nélkül" *(Lenin)* államapparátusunk hibáinak teljes feltárása és a kíméletlen bírálat elve alapján kell folytatnia leleplező munkáját.

14. A kongresszus utasítja a pártszervezeteket, hogy biztosítsák a bíróságok munkájának megjavítását és a bíróságok fokozottabb igénybevételét a bürokratizmus ellen folytatott harc terén, s habozás nélkül állítsák népbíróság elé a közigazgatási és gazdasági apparátusnak azokat a funkcionáriusait, akik bűnös pazarlásban, megengedhetetlen költekezésekben vétkesek, akik bürokratikusan kezelik az ügyeket, és ne engedjék meg, hogy a munkás-paraszt származásra, régebbi érdemekre, összeköttetésekre stb. való tekintettel enyhítsék az ítéleteket, vagy beszüntessék a bírósági eljárást. Az államapparátusban dolgozó funkcionáriusok minden néven nevezendő privilégiumának felszámolása érdekében szüntessék meg a fegyelmi bíróságokat, s mondják ki, hogy az államapparátusban dolgozó funkcionáriusok tekintetében a polgári bíróságok illetékesek.

15. A kongresszus a szakszervezeteket a bürokrácia elleni tömegharc egyik fő szervezőjének tekinti, s felhívja az ÖKSzT kommunista frakciójának és valamennyi szakszervezet kommunista frakcióinak figyelmét arra, hogy minden lehető módon fokozni kell a szakszervezetek részvételét a szovjetapparátus bürokratikus kinövései ellen folytatott harcban. A szakszervezeteknek meg kell szervezniök a Munkás-Paraszt Felügyelet tömegtámogatását az államapparátus megjavításáért folytatott harcában. A szakszervezetek ilyenirányú munkáját, az üzemi szakszervezeti sejtektől kezdve az egész vonalon a szakszervezetek öntevékenységére és aktivitására kell alapozni. Így a szakszervezeteknek magukra kell vállalniok, hogy felfedik a bürokratizmus minden egyes konkrét esetét, minden esetben eljárnak, s a bűnösökkel szemben a közmegrovástól kezdve a köz-

vetlenül vagy az MPF szervei útján történő bíróság elé állításig alkalmazzák a proletárállam törvényeiben előírt rendszabályokat.

16. A kongresszus különösen nagy nyomatékkal hívja fel a figyelmet arra, hogy meg kell javítani a szovjettisztviselők és a kereskedelmi alkalmazottak szakszervezeti szövetségének munkáját. Ennek a szövetségnek egyik fő kötelessége, hogy az államapparátusi funkcionáriusokat kollektíve a bürokrácia elleni harc és a szocialista építés ügye iránti odaadás szellemében nevelje.

17. Az olcsó és pontosan dolgozó apparátus megteremtése önmagában véve nem elégíthet ki bennünket. Meg kell szervezni az igazgatást, mégpedig úgy, hogy jobb legyen és előmozdítsa a szocialista építés előttünk álló alapvető feladatainak megoldását és az állam teljes elhalásához szükséges feltételek előkészítését. Az igazgatás megjavítása nemcsak az apparátus olcsóbbá tételének eszköze, hanem egyszersmind az igazgatás leegyszerűsítésének módja is, ennek pedig feltétlenül meg kell könnyítenie azt, hogy a dolgozók milliós tömegeinek újabb rétegeit vonjuk be az ország igazgatásába. Ezt az igazgatás megjavításának feladata és a proletárdemokrácia fejlesztésének feladata közötti kölcsönös összefüggést a kongresszus különösen aláhúzza, mert nem szabad megtörténnie annak, hogy az igazgatás megjavításáért, a kultúra vívmányainak apparátusunk részéről történő birtokbavételéért folytatott harc apparátusunk elszigetelődésére, a tömegektől való elszakadására vezessen, hanem ellenkezőleg, ennek kell megteremtenie azokat a feltételeket, amelyek elősegítik és megkönnyítik a néptömegek bevonását az igazgatásba.

18. Az ellenzék a bürokratizmus kérdésében odáig süllyed, hogy tagadja államunk proletárjellegét, elutasítja magától az apparátusunkkal, egészségtelen jelenségeivel és ezek kiküszöbölésével összefüggő kérdések lenini felvetését. Az ellenzék sarkalatos hibája éppen annak megnemértésében rejlik, hogy a mi államapparátusunk — minden hiányossága és bürokratikus kinövése ellenére, annak ellenére, hogy most nagyon sokba kerül — a burzsoá demokráciához képest az igazgatás magasabb típusát képviseli: az új uralkodó osztály, a hatalmát a parasztsággal szövetségben gyakorló munkásosztály igazgatási apparátusa. Az ellenzék ebben a kérdésben, mint más kérdésekben is, nem lát többé különbséget a nálunk és a burzsoáziánál fennálló helyzet között. Nem látja, hogy a polgári társadalomban tapasztalható bürokratizmus, mint a tőkések osztályuralmának megnyilvánu-

lása, csak úgy számolható fel, ha megsemmisítjük a burzsoázia államgépezetét, a mi államunkban viszont a részben felújult és a szovjetállam osztályjellege *ellenére* fennálló bürokratizmus, mint gazdasági és kulturális elmaradottságunk következménye, felszámolható államunk erősítése és magasabb kulturális színvonalra emelése útján.

19. A kongresszus azon a véleményen van, hogy a proletárdemokrácia fejlesztése, a szovjetek felélénkítése és megerősítése, újabb száz- meg százezer munkás és paraszt bevonása az államigazgatásba, végül a munkások és általában a dolgozó tömegek kulturális színvonalának emelése — alapvető feltétele a bürokratizmus ellen vívott harcunk eredményességének és államapparátusunk megjavításának. Ennek megfelelően hazánkban a bürokratizmus ellen folytatott harc fő módszere — a pártprogrammban megjelölt rendszabályok következetes végrehajtása:

„Az OKP a legerélyesebben harcol a bürokrácia ellen, s ennek a rossznak teljes leküzdéséhez a következő intézkedéseket tartja szükségesnek:

1) A szovjet minden tagját kötelezően be kell vonni bizonyos meghatározott államigazgatási munkák elvégzésébe.

2) Ezeket a munkákat következetesen váltogatni kell úgy, hogy fokozatosan felöleljék az igazgatás minden ágát.

3) Fokozatosan be kell vonni egytől-egyig az egész dolgozó lakosságot az államigazgatás munkájába.

Mindezeknek az intézkedéseknek — amelyek további lépést jelentenek a Párizsi Kommün által megkezdett úton — mindenirányú teljes végrehajtása és az igazgatási funkciók leegyszerűsítése, egybekapcsolva a dolgozók kulturális színvonalának egyidejű emelésével — az államhatalom megszűnéséhez vezet" („Az OK(b)P VIII. kongresszusának határozatai", 174—175. old.)[1].

AZ ÖK(b)P-T A KIVB-BEN KÉPVISELŐ KÜLDÖTTSÉG BESZÁMOLÓJÁRÓL

A XV. kongresszus, miután meghallgatta és megvitatta Buharin beszámolóját, helybenhagyja az ÖK(b)P-t a Kommunista Internacionále Végrehajtó Bizottságában képviselő küldöttség tevékenységét.

A kongresszus megállapítja, hogy a beszámolóban tárgyalt időszakot a következők jellemzik: kiéleződtek mind a tőkés világrendszeren belüli, mindpedig a kapitalista világ és a Szov-

[1] Lásd ebben a kiadványban. I. rész. 485. old. — *Szerk.*

jetunió között fennálló legfőbb ellentétek; ennek folytán kiéleződött a háborús veszély, elsősorban a Szovjetunió elleni háború veszélye; általában erősen kiéleződött a gyarmati kérdés, többek között tovább fejlődött a nagy kínai forradalom; megkezdődött az európai munkásosztály és a burzsoázia közötti osztályharc újabb kiéleződése.

A kapitalizmus részleges stabilizációja nemhogy megszüntette volna, hanem ellenkezőleg, siettette az egyes imperialista országok és ezek csoportjai közötti ellentétek kibontakozását. A termelés növekedése, a kereskedelmi kapcsolatok helyreállítása, a pénz- és hitelügyi gépezet szabályozása rendkívül élesen veti fel a burzsoázia előtt a felvevőpiacok, a nyersanyagforrások és tőkeelhelyezési területek problémáját. A világkapitalizmus központjának áthelyeződése az Amerikai Egyesült Államokba, Anglia ipari hanyatlása és élősdi rothadása, Németországban a termelőerők növekedése és a Dawes-terv által teremtett súlyos korlátozások között fennálló ellentmondás, Európa balkánizálódása, a tömegek elnyomorodása és a belső piac összeszűkülése — mindez egyre közelebb hozza és egyre inkább elkerülhetetlenné teszi az imperialista ragadozóknak a földgolyó ismételt újrafelosztására irányuló kísérleteit, az újabb fegyveres összeütközéseket és háborús katasztrófákat.

A nemzetközi helyzet és a nemzetközi viszonyok rendkívüli kiéleződése mellett az osztályellentétek és az osztályharc jelentős fokozódása állapítható meg. A tőkés stabilizációt a munkásosztály életszínvonalának rendszeres leszállítása és a munkásosztály kizsákmányolásának fokozása árán hajtják végre. A stabilizációt nyomon kíséri a munkanélküliség, amely többszörösen felülmúlja a munkanélküliség háború előtti színvonalát. A viszonylagos szélcsend rövid időszaka után most ismét fellendülőben van a forradalmi munkásmozgalom, s a nagy munkástömegek jelentős balratolódása tapasztalható. Mindez a tőkés stabilizáció fokozódó összeomlását tanúsítja.

A munkástömegek balratolódásával a II. Internacionále és az Amszterdami Szakszervezeti Egyesülés felső vezető rétegeinek erős jobbratolódása áll szemben. A szociáldemokrácia, amely nyiltan lemondott az osztályharcról, teljesen átállt a burzsoázia oldalára, s kísérletet tesz arra, hogy a munkástömegek közé bevigye az osztályegyüttműködés gondolatát (a munkásmozgalom úgynevezett „amerikanizálása", az „ipari béke" ideológiája, a koalíciós politika), és félrevezesse a munkásosztályt azzal a perspektívával, hogy a tőkés országok a „gazdasági demokrácián" keresztül „békésen" mennek majd át a szocializmusba, a nem-

zetközi kapcsolatok terén pedig azzal az állítólagos kilátással, hogy a tőkés országok (az úgynevezett Népszövetség demokratizálása útján) a békés kapitalizmus időszaka felé haladnak.

A munkásmozgalom elkezdődött forradalmi fellendülése alapján a Kommunista Internacionále legfontosabb feladata az, hogy fokozza a harcot a nemzetközi reformizmus ellen, többek között a trockista ellenzék ellen is, amely azon van, hogy meghiúsítsa a nemzetközi munkásmozgalom egységfront politikáját és hátráltassa a munkástömegek megnyerését a kommunizmus számára.

A kongresszus szükségesnek tartja, hogy az egységfront taktika erélyes folytatása és a reformista bürokrácia (a Szakszervezeti Főtanács stb.) szociálimperialista felsőrétegének leváltására irányuló harc mellett fokozzák a harcot a szakszervezeti mozgalom egységéért, a kommunista pártok nagyobb arányokban folytassák a tömegmunkát a munkásosztály soraiban, különösen a szakszervezetekben, szükségesnek tartja továbbá a Vörös Szakszervezeti Internacionálénak és a szakszervezeti kisebbségek mozgalmának minden módon való erősítését. A kongresszus ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja, hogy szorosabb és hatékonyabb kapcsolat jöjjön létre a Vörös Szakszervezeti Internacionále és az ÖKSzT között.

A világtőkének a munkásosztály ellen irányuló támadása a Szovjetunió elleni háború előkészítésében jut legkoncentráltabban kifejezésre. A Szovjetunió befolyása és a tőkés világra gyakorolt forradalmasító hatása óriási méretekben megnőtt, megerősödött, mégpedig annak következtében, hogy a Szovjetunió most — a burzsoá, szociáldemokrata és trockista rágalmak ellenére — a világ dolgozóinak szemében az épülő szocializmus országát jelenti. A szocializmus építése a Szovjetunióban és a Szovjetunió gazdasági újjáalakítása jelenleg a forradalmi világmozgalom legfontosabb eleme. A kongresszus minden tekintetben helyesnek tartja a Szovjetunió és a kínai forradalom megvédésének jelszavát, amelyet a KIVB legutóbbi plénuma jelenlegi központi jelszóként adott ki. A Szovjetunió megvédésének kérdésében elfoglalt álláspont vízválasztó a forradalom és az ellenforradalom között. A dolgozók egyre szélesebb rétegeinek a Szovjetunió irányában érzett erősödő aktív rokonszenve azt jelenti, hogy a munkástömegek balratolódásának spontán folyamata magasabb fokra emelkedik, elvi, osztálytartalommal telítődik. És a legkülönbözőbb képmutató mesterkedések ellenére éppen ebben a kérdésben mutatkozik meg igazán, hogy mi voltaképpen a szociáldemokrácia, amely segítséget nyujt az imperialistáknak a Szovjetunió elleni háború előkészítésében.

A Szovjetunió megvédésének jelszavával a legszorosabban összefügg a gyarmati forradalmak, elsősorban a kínai forradalom megvédésének jelszava. Annak ellenére, hogy a kínai forradalom átmenetileg vereséget szenvedett, hogy Kantonban elfojtották a tanácshatalomért indított felkeléseket — a kínai forradalom tovább él, és erőt gyűjt ahhoz, hogy az egész fronton újabb általános támadásba mehessen át. A kínai forradalmi mozgalom újabb fellendülése új alapon megy végbe. A kínai nemzeti burzsoázia teljesen eljátszotta forradalmi szerepét, s teljesen a nemzetközi imperializmus szolgálatába szegődött. A Kuomintang a tábornoki, ellenforradalmi, hóhér klikkek közvetlen eszköze lett. A kínai forradalom jelenleg csakis mint a munkások, parasztok és a szegényebb városi rétegek forradalma, a tanácsok zászlaja alatt és a munkásosztály vezetésével, fejlődhet és fog fejlődni. A kommunista párt, amely opportunista hibákat követett el, újjá tudta alakítani vezetőségét, és most átcsoportosítja sorait, hogy a munkás- és paraszttanácsok zászlaja alatt győzelmesen harcolhasson a kínai forradalom ügyéért.

A kommunista proletariátus előtt álló rendkívül bonyolult feladatok megkövetelik a Komintern sorainak teljes eszmei egységét és acélos szervezeti egybeforrottságát. A kongresszus megállapítja, hogy a Komintern szekciói és a Komintern Végrehajtó Bizottsága baráti és egyetértő támogatást nyujtottak az ÖK(b)P-nek a trockista ellenzék ellen folytatott harcához, s a KIVB a trockista ellenzék magatartását megbélyegezte, a kommunizmus elárulásának minősítette. A trockista ellenzéket, amely teljesen szakított a leninizmussal és mensevik-likvidátor platformra helyezkedik, amely a Szovjetunióra szórt rágalmaival a Szovjetunió legádázabb ellenségeit segítette és segíti, amely nyiltan űzi példátlanul arcátlan szakadár tevékenységét, s amely Korschtól és Ruth Fischertől Souvarine-ig és Libaersig a legelvetemültebb árulókat és pártütőket gyűjtötte zászlaja alá — ezt az ellenzéket nem lehet tovább megtűrni a Komintern soraiban. Ezzel kapcsolatosan a feladat a Komintern gyökeres megtisztítása a trockista ellenzék körül gyülekező valamennyi kommunistaellenes elemtől.

Az elmúlt két év folyamán — a számos kommunista pártban elkövetett egyes opportunista hibák ellenére, amelyeket a KIVB vezetősége rendszeresen kijavított — a Komintern szekcióinak bolsevizálása terén további jelentős sikerek születtek. A kongresszus annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a Komintern vezetősége biztosítani fogja sorainak további bolsevizálását, a hamisítatlan leninizmus szellemében való további nevelésüket.

A kongresszus ebben az értelemben különösen fontosnak tartja egyrészt a parlamenti illúziók és hagyományok leküzdését s az erélyes harcot általában az opportunista elhajlások ellen, másrészt a tömegmunka és a szakszervezeti munka minden módon való erősítését és továbbfejlesztését.

A Komintern legfontosabb szekciói és a Kommunista Internacionále egészében véve eszmei és szervezeti tekintetben egyaránt eléggé megerősödtek ahhoz, hogy a munkásmozgalom újabb fellendülésének élére állhassanak, azt politikailag irányíthassák, és a forradalmi úton vezethessék.

A kongresszus a párt Központi Bizottságának kötelességévé teszi, hogy minden lehető módon segítse elő a Komintern további erősödését, tekintélyének további növekedését a proletártömegek körében, s általában a Komintern munkájának és különösen szervezeti apparátusának további erősödését.

AZ ÖTÉVES NÉPGAZDASÁGI TERV ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNAK IRÁNYELVEIRŐL

I. Eredményeink és a szocialista építés előfeltételei

1. Az Októberi Forradalom óta eltelt évtized eredményei megmutatják ennek a forradalomnak, mint a kapitalista társadalmat szocialista társadalommá átalakító nagy nemzetközi forradalmi fejlődés szerves részének óriási nemzetközi jelentőségét. A proletariátus diktatúrája, a termelési eszközök, a közlekedés, a hitel, a külkereskedelem proletár államosítása, a föld nacionalizálása — mindezek az előfeltételek lehetővé tették, hogy a Szovjetunió gazdasága elvileg más, szocialista alapokon fejlődjék. Elvileg más lett azoknak a *gazdasági kulcspozícióknak szociális osztálytartalma,* amelyek a népgazdaság egészének fejlődését meghatározzák. Elvileg más lett *a város és a falu kölcsönös viszonya,* mert az ipar „arccal a falu felé" fordult, a falu szocialista átalakításának hatalmas tényezőjévé vált, s a belső piac növekedésében, a kapitalizmustól eltérően, hovatovább már nem a falu tönkremenetele, hanem jólétének növekedése jut kifejezésre. Elvileg más lett a népgazdaság *szervezeti formája,* mivel — a nagyipar és más kulcspozíciók államosítása alapján — lehetővé vált a *tervszerű gazdasági vezetés,* amely egyre inkább kiszorítja az árutermelő-kapitalista piac anarchiáját. Elvileg más lett *a nemzeti jövedelem megoszlása* is, annak következtében, hogy úgyszólván teljesen felszámoltuk a korábbi uralkodó osztályokat, s ezzel megszüntettük általában az impro-

duktív fogyasztás jelentős részét. A Szovjetunió gazdaságának ezek a jellegzetességei tették lehetővé a helyreállításnak a tőkés országokhoz képest sokkal gyorsabb ütemét, és általában a sokkal gyorsabb gazdasági fejlődést.

2. A gazdasági fejlődés eredményei az úgynevezett „új gazdasági politika" kezdetétől fogva — amely politika megvetette az alapját annak, hogy az állami szocialista ipart helyesen kapcsoljuk össze az egyszerű árutermelő parasztok kis- és törpegazdaságaival — teljes mértékben igazolták Lenin tételét, hogy tudniillik országunknak megvan mindene, ami a szocializmus felépítéséhez szükséges és elegendő, hogy a Szovjetunió gazdasági és társadalmi fejlődésének belső objektív feltételeiből egyáltalán nem következik a proletárdiktatúra bukásának vagy elfajulásának elkerülhetetlensége, hogy a nagyszámú parasztgazdaság és az államgazdaságnak velük való összefogása egyáltalán nem változtatják országunkat a paraszti korlátoltság országává.

A gazdasági fejlődés eredményei egészen világosan megmutatják, hogy az új gazdasági politika időszakában gyökeres átcsoportosulás ment végbe a gazdaság társadalmasított formáinak (elsősorban a szocialista iparnak), az egyszerű árutermelő gazdaságnak és a kapitalista gazdaságnak egymáshoz való viszonya terén. Mig az új gazdasági politika kezdetén az állami ipar úgyszólván nem működött, az áruforgalom terén maguk az állami és szövetkezeti szervek is a magánkereskedelem közvetítéséhez folyamodtak, s a forgalom gyors lebonyolításának minden előnyével rendelkező magántőke viszonylag nagy szerepet játszott, addig a helyreállítási időszakról az újjáalakítási időszakra való áttérés küszöbén a szocialista ipar és más kulcspozíciók már az egész népgazdaságban döntő és vezető szerepet játszanak, az állami és a szövetkezeti kereskedelem az ország általános áruforgalmának túlnyomó részét átfogja, s a népgazdaság társadalmasított szektora határozza meg a fejlődés általános irányát olyanformán, hogy kiszorítja a magántőkét, maga után vonja és fokozatosan átalakítja az egyszerű árutermelő parasztok gazdaságát.

Ilyen körülmények között, annak ellenére, hogy a magántőke képviselőinek abszolút száma valamelyest nő, a gazdaság társadalmasított részének sokkal gyorsabb növekedése sokszorosan csökkenti a kispolgári alapon gyarapodó magántőke részéről fenyegető veszélyt, s megteremti a szocializmus végleges győzelmének biztos előfeltételeit. Társadalmi és osztályszempontból ez azt jelenti, hogy bár a fejlődés menete ellentmondásos, bár a városi és falusi burzsoázia (a kulák, a nepman) erősödik — a mun-

kásosztály súlya megnövekedett, kapcsolata a parasztság zömével szorosabb lett, a proletárdiktatúra megszilárdult.

3. A tervszerű vezetés tapasztalatai bebizonyították, hogy a tervelőirányzatok nem egyszer szorultak többé-kevésbbé lényeges módosításokra, hogy ezek a tervelőirányzatok szükségszerűen viszonylagos és feltételes jellegűek voltak, hogy a reális terv szükségképpen szervesen alakul ki a népgazdaság szervezettségének tényleges növekedése és az ország gazdaságának fokozódó társadalmasításán alapuló pontos számítás és előrelátás növekvő lehetőségének arányában. A terméstől való függés, továbbá az a körülmény, hogy lehetetlen a termést statisztikailag előre pontosan felmérni; a piac spontán alakulásától való függés, továbbá az a körülmény, hogy bár a spontán jelleget a tervezés elvének érvényesítésével mindinkább megfékezzük, a piac alakulását még nem tudjuk teljesen a tervezés keretei közé szorítani; a világpiaci konjunkturális ingadozások és a világpiactól való függés; végül gazdaságon kívüli tényezők, amelyek elsősorban az ellenséges kapitalista környezettel függenek össze, és amelyek mind a külfölddel való gazdasági kapcsolatok, mindpedig az országon belüli gazdasági viszonyok terén éreztetik hatásukat — mindezekkel a körülményekkel magyarázható, hogy tervelőirányzatainknak és általában tervszámainknak csak viszonylagos jelentőségük lehet. Az ötéves népgazdasági terven a kapitalista államok és a Szovjetunió közötti viszony kiéleződésével kapcsolatban szükségképpen meg kell mutatkozni a nemzetközi helyzet különösen nagy nyomásának.

Tekintetbe véve annak lehetőségét, hogy a kapitalista államok katonai támadást intézhetnek a proletárállam ellen, az ötéves terv kidolgozásánál a lehető legnagyobb figyelmet kell fordítani általában azoknak a népgazdasági ágaknak, különösen pedig azoknak az iparágaknak minél gyorsabb fejlesztésére, amelyekre háborús időkben az ország védelmének és gazdasági szilárdságának biztosítása terén a fő szerep hárul.

Az ötéves távlati terv összeállítását illetően nemcsak arra van szükség, hogy a tervezési és a gazdasági szervek figyelmét a honvédelemmel összefüggő kérdésekre tereljük, hanem el kell érnünk azt is — és ez a legfontosabb —, hogy az egész párt fáradhatatlanul törődjék ezzel a kérdéssel. Másrészt, az ötéves terv összeállítása során ugyanúgy számolni kell azzal a lehetőséggel is, hogy több jótermésű év után rossz termés következik.

4. Az ötéves népgazdasági terv összeállítása során, ugyanúgy, mint minden többé-kevésbbé hosszú időre szóló terv összeállításánál, arra kell törekedni, hogy elérjük a következő elemek

minél jobb összekapcsolását: a munkás- és paraszttömegek megnövekedett fogyasztása; az állami iparnak általában az egész népgazdaság bővített újratermelésén alapuló bővített újratermelése (felhalmozása); a népgazdasági fejlődésnek a kapitalista országokénál gyorsabb üteme, továbbá a szocialista gazdasági szektor arányának szakadatlan, rendszeres növelése, ami a proletariátus egész gazdaságpolitikájának fő, döntő tényezője.

Ugyanakkor a *nemzetközi kapcsolatok* terén nem e kapcsolatok minél messzebbmenő fejlesztésének meddő jelszavából (ennek az ellenzék által kiadott jelszónak következetes alkalmazása a külkereskedelem monopóliumának megszüntetését és a nemzetközi burzsoázia előtti — gazdasági és katonai — kapitulációt jelentené), s nem is a kapitalista világgal való gazdasági kapcsolatok leépítésének jelszavából kell kiindulni (ennek a jelszónak a megvalósítása általában gazdasági fejlődésünk ütemének és az egész szocialista építés ütemének erős meglassúbbodását jelentené). Ezen a téren a lehető legmesszebbmenő kapcsolatokból kell kiindulni, *amennyiben* ezek a kapcsolatok (a külkereskedelem, a külföldi hitelek, a koncessziók kiterjesztése, külföldi műszaki erők bevonása stb.) növelik a Szovjetunió gazdasági erejét, fokozottabb mértékben függetlenítik a kapitalista világtól, kiszélesítik a Szovjetunió további ipari fejlődésének szocialista alapját; csakis *ezek között* a keretek között beszélhetünk lehető legmesszebbmenő kapcsolatokról.

A *termelés* és a *fogyasztás* egymáshoz való viszonya terén szem előtt kell tartanunk, hogy nem lehet kiindulni *egyidejűleg* mind a kettő maximális indexéből (mint az ellenzék most követeli), mert ez megoldhatatlan feladat, vagy valamely meghatározott időszakban egyoldalúan *a felhalmozás érdekéből* (mint Trockij követelte 1923-ban, amikor azt a jelszót adta ki, hogy meg kell valósítani a legszigorúbb koncentrációt és fokozott nyomást kell gyakorolni a munkásokra), illetőleg egyoldalúan *a fogyasztás érdekéből*. Egyaránt figyelembe véve mindezeknek a mozzanatoknak viszonylagos ellentmondásos voltát, kölcsönhatását és egymással való összefüggését, s hogy ezek az érdekek hosszabb fejlődési időszak szempontjából nézve általában egybeesnek, a fentebbi két mozzanat optimális összeegyeztetéséből kell kiindulni.

Ugyanezt kell mondanunk a város és a falu, a szocialista ipar és a parasztgazdaság viszonylatában. Helytelen dolog abból a követelésből kiindulni, hogy a parasztgazdaság területéről a lehető legtöbb eszközt kell átvinni az ipar területére, mert ez a követelés nemcsak a parasztsággal való politikai szakítást jelent,

hanem egyszersmind az ipar nyersanyagbázisának aláásását, az ipar belföldi piacának aláásását, az export aláásását és az egész népgazdasági rendszer egyensúlyának felborítását is jelenti. Másrészt helytelen dolog volna lemondani arról, hogy a falu eszközeit bevonjuk az ipar építésébe; ez most a fejlődés ütemének meglassúbbodását és az egyensúlynak az ország iparosítása rovására történő felborítását jelentené.

A fejlődés *ütemének* kérdésében ugyancsak figyelembe kell venni a feladat rendkívüli bonyolultságát. Itt nem a *legközelebbi* év vagy néhány év felhalmozásának minél gyorsabb üteméből kell kiindulni, hanem a népgazdaság elemeinek olyan arányából, amely *tartósan* biztosítja a fejlődés lehető leggyorsabb ütemét. Ebből a szempontból határozottan, s egyszersmindenkorra el kell ítélnünk az áremelés ellenzéki jelszavát: ez a jelszó nemcsak hogy az ipar bürokratikus elfajulására és monopolisztikus rothadására vezetne, nemcsak hogy erősen sujtaná a fogyasztót, mégpedig elsősorban a munkásosztályt meg a szegényebb városi és falusi rétegeket, nemcsak hogy erős ütőkártyát adna a kulák kezébe, hanem a belső piac szűkítésével, az ipar mezőgazdasági bázisának aláásásával és az ipar technikai fejlődésének feltartóztatásával egy bizonyos idő mulva egyszersmind a fejlődés ütemének erős meglassúbbodását vonná maga után.

A nehézipar és a könnyűipar fejlesztése közötti arány terén hasonlóképpen mind a két mozzanat optimális összeegyeztetéséből kell kiindulni. Ugyanakkor, amikor helyesnek tartjuk a súlypontnak a termelési eszközök termelésére helyezését, egyszersmind számolnunk kell azzal is, hogy veszéllyel jár az, ha túlságosan nagy mértékben kötünk le állami tőkéket olyan nagy építkezésben, amely a piacon csak több év elmúltával realizálódik; másrészt szem előtt kell tartanunk, hogy a könnyűiparban (közszükségleti cikkek termelése) végbemenő gyorsabb megtérülés lehetővé teszi, hogy ennek tőkéit, a *könnyű*ipar fejlesztésének feltételével, nehézipari beruházásokra is felhasználhassuk.

Csak valamennyi fentemlített tényező figyelembe vétele és tervszerű összhangba hozása teszi lehetővé, hogy gazdaságunkat a többé vagy kevésbbé tervszerű, többé vagy kevésbbé válságmentes fejlődés útján vezethessük.

5. *Az osztályharc és az osztályerők csoportosulása* szempontjából azt az időszakot, amelybe lépünk, a proletariátus osztályerejének növekedése, a szegény- és középparaszti tömegekkel való szövetségének erősödése, s ezzel egyidejűleg a városi és fa-

lusi magánkapitalista elemek számának viszonylagos csökkenése és még lehetséges abszolút növekedése jellemzi.

A XIV. konferencia és a XV. pártkongresszus határozatai jelentették azt az alapot, amelyen a jelenlegi időszak helyes falusi politikája felépül, és éppen ezek a határozatok biztosították a munkásosztály és a parasztság zöme közötti szövetség megerősödését. A proletariátusnak most, miután leküzdötte a saját pártján belül jelentkezett középparasztellenes elhajlást, a munkás-paraszt blokk elért megerősödése alapján, az egész szegény- és középparaszti tömeggel *együtt* megvan a lehetősége arra, hogy áttérjen a kulákok és a magánvállalkozók további, rendszeresebb és következetesebb korlátozására. Ennek kell lennie az ötéves népgazdasági terv fő osztálycélkitűzésének.

II. Az ötéves terv problémája és a párt gazdaságpolitikája

1. *A város és a falu közötti kölcsönös viszony* szabályozása terén rejlenek a proletariátus gazdaságpolitikájának fő nehézségei és alapvető problémái. Az ötéves gazdasági terv összeállításánál a gazdaságunk alábbi fő aránytalanságaival összefüggő feladatok megoldásából kell kiindulnunk: *az ipar és a mezőgazdaság közötti* aránytalanság, amelyet korántsem szüntettünk meg, annak ellenére, hogy az ipar gyorsabban fejlődik, mint a mezőgazdaság; az ipari és a mezőgazdasági termékek ára közötti aránytalanság (a piaci „olló"); az *ipari nyersanyagot* jelentő mezőgazdasági termékek (gyapot, nyersbőr, gyapjú stb.) kereslete és kínálata közötti aránytalanság; végül, a falusi munkaerő mennyisége és gazdasági felhasználásának reális lehetősége közötti aránytalanság (az úgynevezett „agrártúlnépesedés").

2. Ezeknek az aránytalanságoknak a leküzdése különböző módszerekkel érhető el. Így például az ipari termékek kereslete és kínálata közötti egyensúlyt el lehet érni az *ipari árak emelésével* (az ellenzéknek a legutóbbi időkig hangoztatott módszere); ezt a módszert azonban a pártnak a fentebb már ismertetett okokból határozottan el kell vetnie. El lehetne érni a *mezőgazdasági árak* nagyarányú csökkentésével; ez a módszer azonban a fejlődés ütemének meglassúbbodására vezetne, mivel csökkentené az exportlehetőségeket, és még jobban aláásná az ipar nyersanyagbázisát. El lehetne érni a *parasztság megadóztatásának* nagyarányú növelésével. De, amennyiben nem a kulákra, hanem az egész parasztságra vonatkozik, ez a módszer is elfogadhatatlan, ugyanazokból az okokból, mint az iparcikkek magas árának politikája vagy a mezőgazdasági termékek mér-

téktelenül alacsony árának politikája. A fő aránytalanságok megszüntetésének hasonló módszerei közvetlenül vagy végeredményben nem a termelőerők fejlődésének gyorsan emelkedő görbéje alapján teremtenék meg az egyensúlyt, hanem a termelőerők rendkívül *meglassúbbodott* fejlődése alapján. Másrészt ezek a módszerek, ugyanakkor, amikor bizonyos egyensúlyt teremtenének a piacon, semmiképpen sem vezethetnének az agrártúlnépesedés és az ezzel összefüggő városi munkanélküliség enyhülésére, s még kevésbbé annak megszűnésére, hanem ellenkezőleg, méginkább kiéleznék a helyzetet, és súlyos következményekkel járnának az ország egész politikai életére nézve. Ugyanígy el kell vetni azt az általános célkitűzést is, amely szerint „ideiglenesen" erősen fokozni kell a mezőgazdaság hitelellátását, és a lehető legnagyobb mértékben növelni kell a gabonakivitelt az ipari beruházások rovására. Ez a politika, amely a külkereskedelmi monopólium keretei között a külkereskedelmi műveletek igen messzemenő fokozódását eredményezné, ellenkezne az ország iparosításának politikájával, hátráltatná iparunk fejlődését, s gazdaságilag lefegyverezné a Szovjetuniót a külső kapitalista ellenséggel szemben.

3. *A fentemlített aránytalanságok megszüntetésének egyetlen helyes módja — az ipari termelés önköltségének* csökkentése az ipar erélyesen megvalósított észszerűsítése és bővítése, tehát az *ipari árak leszállítására* irányuló politika alapján; *a falvakban a munkaigényes növények* fokozottabb termesztése, *és* magának a mezőgazdaságnak *iparosítása* (elsősorban a mezőgazdasági termékeket elsődlegesen feldolgozó ipar fejlesztése révén); a *kis megtakarítások* messzemenő *összegyűjtése* (belföldi kölcsönök, takarékpénztárak, szövetkezeti betétek gyűjtése, szövetkezeti gyárak építése) és a hitelrendszerbe való bekapcsolása.

Csakis ez a mód — amely a gazdaságot nem a legkisebb ellenállás, hanem a legnagyobb nehézségek legyőzése útján vezeti —, biztosítja a város és a falu közötti többé-kevésbbé harmonikus kölcsönös viszony kialakulását, az iparcikkhiány fokozatos leküzdését, a „fölösleges" munkáskezek foglalkoztatását az ország termelőerőinek szakadatlan fejlődése alapján, a szocialista gazdasági szektor részarányának növekedését s a proletariátus és a dolgozó parasztság nagy tömegeinek állandóan növekvő jólétét. Mert falun a munkaigényes növények fokozottabb termesztése, a mezőgazdaság belterjesebbé tétele és iparosítása okvetlenül felszívja majd a növekvő számú munkáskezeket, s ugyanakkor a városokban a fejlődő ipar, különösen a munkanap csökkentése és több műszak bevezetése alapján,

gyorsabban szünteti majd meg a munkanélküliséget. Mert az észszerűsítés és az alacsony árak politikája, a város és a falu közötti egyensúly megteremtésével, okvetlenül a fejlődés ütemének tartós meggyorsulását vonja majd maga után. Mert ez a politika, a tömegek fogyasztásának növelésével és azzal, hogy az egész termelési apparátusra megfelelő nyomást gyakorol, a legjobb biztosíték lesz minden néven nevezendő rothadás és monopolisztikus élősdiség ellen.

4. A külkereskedelem általános irányvonalából (a lehető legmesszebbmenő kereskedelmi kapcsolatok, azzal a feltétellel, hogy erősítik termelési bázisunkat és a kapitalista világtól való növekvő függetlenségünket) kiindulva, a külkereskedelem tervét úgy kell összeállítani, hogy okvetlenül fő szempont legyen *az aktív mérleg*. Az aktív kereskedelmi mérleg a hazai aranytermelés növelése mellett a fő forrása a valutatartalék képzésének, márpedig erre a kapitalista világ és a Szovjetunió viszonyának kiéleződése következtében, továbbá az esetleges gyenge vagy rossz termésre való tekintettel különösen nagy szükség van.

Az utóbbi körülményekkel kapcsolatban az ötéves tervnek általában nagy figyelmet kell fordítania tartalékok — nyersanyag, áru- és valutatartalékok — felhalmozására. Ilyen tartalékok felhalmozásának kell jelenteniök azt a teljességgel elengedhetetlen biztosítást, amely védelmet jelent a Szovjetuniónak a nemzetközi piac nagy konjunkturális ingadozásai, részleges vagy általános gazdasági, hitel- és pénzügyi blokád, itthoni rossz termés, valamint a Proletárköztársaságok Szövetsége elleni közvetlen fegyveres támadás esetére.

5. Az *ipar* terén a következő igen fontos problémákat kell szem előtt tartani: először, *a termelési eszközök termelése*, és *a fogyasztási cikkek termelése*, vagyis a nehézipar és a könnyűipar közötti arány; másodszor, az *újonnan épülő ipari egységek száma és végleges felépítésük határideje* közötti arány (mivel veszélyes dolog az erőt meghaladóan nagy eszközöket kötni le túlságosan nagyarányú olyan beruházásokban, amelyek huzamos időn át nem realizálhatók); harmadszor, a termelés önköltsége és a munkabér közötti arány; végül, az egyrészt a belső piac szükségleteire és a kivitelre, másrészt az ország védelmének biztosítására való termelés közötti arány.

Az ország iparosítására irányuló politikának megfelelően elsősorban *a termelési eszközök termelését* kell fokozni, mégpedig olymódon, hogy a nehéz- és könnyűipar, a közlekedés és a mezőgazdaság fejlesztését, vagyis az ezek részéről megnyilvá-

nuló termelési jellegű kereslet kielégítését alapjában a Szovjetunió iparának belső termelése biztosítsa. A leggyorsabb *fejlődési* ütemet a nehéziparnak azokra az ágaira vonatkozóan kell megállapítani, amelyek a legrövidebb időn belül növelik a Szovjetunió gazdasági erejét és védelmi képességét, biztosítják a fejlődés lehetőségét gazdasági blokád esetén, csökkentik a kapitalista világtól való függést, és elősegítik a mezőgazdaságnak a fejlettebb technika és a kollektivizálás alapján történő átalakítását. Ezért különösen nagy figyelmet kell fordítani a villamosítási terv minél gyorsabb megvalósítására, a vas- és színesfémkohászat fejlesztésére, különösen ami az értékesebb fémeket illeti, a vegyiipari üzemek, különösen a műtrágyatermelés fejlesztésére, a szén-, ásványolaj- és tőzegtermelésnek, az általános és a mezőgazdasági gépgyártásnak, a hajógyártásnak, a villamosiparnak és az arany- meg a platinaiparnak további fejlesztésére.

A *fogyasztási cikkeket* előállító iparnak mennyiségileg és minőségileg olyan színvonalra kell emelnie termelését, hogy biztosítva legyen a dolgozók egy főre eső fogyasztásának jelentős növekedése. Különösen nagy figyelmet kell fordítani a textil-, bőr- és élelmiszeripar fejlesztésére, amelyek ugyanakkor, amikor biztosítják a mezőgazdasági nyersanyagok termelésének növekedését, egyszersmind különösen hozzájárulnak a mezőgazdaság iparosodásának előrehaladásához és az agrártúlnépesedés megszüntetéséhez.

Az *új iparágak* terén fejleszteni kell, illetve újonnan kell szervezni a kohászati, fűtőanyagipari és textilipari felszerelések gyártását, a gépkocsi-, repülőgép- és traktorgyártást, a műrosttermelést, a ritka elemek kitermelését, az alumínium, ferromangán, horgany, kötött nitrogén és kálium termelését, a filmipari és a rádióállomási felszerelések gyártását, a rádium termelését stb.

Az iparcikkek termelői *árát* rendszeresen csökkenteni kell, s ilyenformán biztosítani kell az „olló" fokozatos összébbcsukódását, vagyis az iparcikkek és a mezőgazdasági termékek ára közötti aránytalanság, valamint a mi áraink és a világpiaci árak közötti aránytalanság kiküszöbölését.

Ezeknek a feladatoknak a megoldása csak az *önköltség* erélyes *csökkentése* esetén lehetséges. Ezért az önköltségcsökkentés az ipar *központi problémája,* s minden más feladatot e probléma megoldásának kell alárendelni. Eredményes megoldásának fő módszere csak a termelés *szocialista észszerűsítése* lehet. Az új technika bevezetése, a munkaszervezés megjavítása, a munká-

sok szakképzettségének emelése, továbbá a munkanap jobb kihasználása, annak egyidejű csökkentésével — ezek az észszerűsítés fő alkotó elemei. Az e téren megvalósuló erélyes intézkedések eredményei ugyanakkor, amikor lehetővé teszik a *munkabér* felemelését és a munkásosztály életszínvonalának további javítását, egyben szükségszerűen csökkentik az egy termékegységre jutó munkabérkiadást, csökkentik a termékek önköltségét, fokozzák a munka termelékenységét, és megteremtik az *árleszállítási* politika szilárd alapját.

Az iparon belüli felhalmozás növekedése, a nemzeti jövedelemnek az ipar javára történő újraelosztása mellett, lehetővé teszi az olyan arányú ipari *beruházást,* amely biztosítja a termelés szükséges növekedését és a termelés észszerűsítését, feltéve, hogy az eszközök felhasználásánál a legnagyobb takarékossággal járnak el, erősen csökkentik az építkezési költségeket, és következetesen végrehajtják a tervet. Ugyanakkor a beruházási tervnek az egész népgazdaság legcélszerűbb fejlesztésének tervéből kell kiindulnia, és figyelembe kell vennie az egyes vidékek sajátosságait; továbbá a beruházások legnagyobb fokú hatékonyságából kell kiindulnia, mind az egyes munkák *befejezésének határidejét,* mindpedig az épülő üzemek termelési *kapacitását* illetően. Ezért a beruházások minél nagyobb részét korlátozott számú új gyár építésére, és az újjáalakításra kiválasztott már meglevő üzemek beruházásaira kell előirányozni.

A nagy beruházásokkal összefüggő építkezéseken erélyes harcot kell folytatni az új munkamódszerek bevezetéséért és a legújabb technikai vívmányok alkalmazásáért. Elengedhetetlenül szükséges az is, hogy véget vessenek az építőanyagok és általában az építkezési munkák mértéktelen drágaságának.

Az ipari beruházások növelési ütemének meghatározásánál gondoskodni kell arról, hogy megfelelően biztosítsuk forgóeszközökkel, mégpedig nemcsak költségvetési előirányzatok, hanem főleg az ipar belső felhalmozása és a termelésbe fektetett tőke megtérülésének meggyorsítása alapján.

Rendkívül nagy figyelmet kell fordítani a terv összeállításánál a *munkáslakásépítésre.* Az igen súlyos lakásválságra való tekintettel a munkáslakásépítést olyan mértékben kell fokoznunk, hogy a legközelebbi öt év alatt megjavuljanak a munkásság lakásviszonyai.

Az ötéves terv összeállításánál gondolni kell a *kisüzemi helyiipar,* a háziipar és a kézművesipar fejlesztésére, amely ezidőszerint minden tekintetben nélkülözhetetlen kiegészítője az állami nagyiparnak, hozzájárul az áruhiány leküzdéséhez és a

munkanélküliség enyhítéséhez. Gondolni kell ennek az iparnak az állami és szövetkezeti szervek hatáskörébe való bekapcsolására, a kisipari termelők üzemeinek szövetkezetekbe tömörítésére, egyesítésére és észszerűsítésére, s a kisipari termelők kiragadására a magánfelvásárlók, munkakiadók és uzsorások karmaiból.

Fokozni kell a háziiparosok szövetkezetekbe tömörítésének ütemét, különösen azokban az iparokban, amelyekben még ma is erős a magántőke befolyása, fokozottabb munkát kell kifejteni annak érdekében, hogy a szövetkezetekbe tömörült háziiparosok eszközeit bevonjak a háziiparba (részjegybefizetések, külön befizetések, betétek stb.). Különösen nagy figyelmet kell fordítani az ötéves terv összeállítása során a határvidékek, kiváltképpen a nemzetiségi köztársaságok és területek kis- és háziiparának fejlesztésére. Mivel a háziiparosok számos iparban igen jól keresnek, annak a politikánknak megvalósítása során, hogy az állam kedvezményeket és mindenféle segítséget nyujt a háziiparosoknak, megkülönböztetést kell tennünk a háziiparosok egyes csoportjai között.

6. *A közlekedés* terén feladatunk a közlekedési hálózat olyan arányú bővítése és a közlekedés munkájának olyan arányú növelése, amely megfelel a növekvő termelés és áruforgalom szükségleteinek, s lehetővé teszi, hogy újabb területeket kapcsoljunk be az ország népgazdasági életébe, a termelőerők fejlődésének újabb hatalmas forrásait tárjuk fel, és biztosítsuk a honvédelem szükségleteit. Figyelembe véve, hogy a közlekedés megkésett a helyreállításról a gyökeres átszervezésre és észszerűsítésre való áttéréssel, igen nagy figyelmet kell fordítani a közlekedésügy radikális átszervezésére, a közlekedés munkájának a technikai viszonylatban legfejlettebb országok mintájára történő észszerűsítésére, s egyszersmind a közlekedésnek a fogyasztók érdekeit teljesebb mértékben szem előtt tartó fejlesztésére. Mindennek a víziközlekedés tekintetében különösen meg kell mutatkoznia az ötéves tervben, mert a vasutak túlterheltsége sürgetően veti fel azt a feladatot, hogy teljesebben használjuk ki a víziközlekedést, s a vízi úton történő szállításokat kombináljuk a vasúti szállításokkal.

A közlekedési beruházásokra szolgáló eszközök fő forrásának az állami költségvetésnek, s különösen és főleg a szállítási önköltség és az improduktív kiadások csökkentése útján történő saját felhalmozás növelésének kell lennie.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani a *helyi* közlekedés fejlesztésére, mind az útépítés fokozása, mindpedig a közleke-

dési eszközök gépesítése tekintetében, elsősorban azokon a vidékeken, ahol fejlett az árugazdaság. A szovjet hatalom helyi szerveinek figyelmét különösen nagy nyomatékkal kell felhívni arra, hogy ezt a problémát a helyi lakosság és a helyi szovjetek erőinek és eszközeinek bevonásával mindenképpen meg kell oldaniok, mert a helyi közlekedés elégtelen fejlettsége az egyik legfontosabb oka a falu technikai és kulturális elmaradottságának.

7. *A mezőgazdaság* terén a terv összeállításánál a mezőgazdaság általános fellendítésének (elsősorban a terméshozam emelésének és a vetésterület bővítésének) parancsoló szükségességéből és a gazdaság alapvető elemeinek — mind az egyes vidékek viszonylatában, mind az egyes termelési ágak (gabonafélék, ipari növények és állattenyésztés) viszonylatában történő — helyes összekapcsolásából kell kiindulni, s ezeknek a mezőgazdasági ágaknak olyan gyorsan kell fejlődniök, hogy 1) biztosítsák a nagy tömegek fogyasztásának növekedését; 2) biztosítsák a kivitel olyan arányú növekedését, amely összhangban van az ötéves tervben előirányzandó behozatal, illetve valutatartalékképzés szükségleteivel; 3) fokozottabb mértékben belföldi nyersanyaggal fedezzék az ipar keresletét. A mezőgazdasági termékeket illetően az ötéves tervnek az árpolitika terén abból kell kiindulnia, hogy a mezőgazdaság egyes ágainak fejlődésében meg kell teremteni az ország termelési és személyes fogyasztási tervével, valamint a kiviteli tervvel összhangban álló szilárd arányokat. *A rendelkezésre álló eszközök elosztását* a mezőgazdaság különböző ágai között a fentemlített körülményeken kívül az is meghatározza, hogy meg kell szüntetni a munkaerő mennyisége és tényleges felhasználása közötti aránytalanságot: ebből következik az, hogy erősen növelnünk kell a *munkaigényes növények* termesztését, és meg kell gyorsítanunk a *mezőgazdaság iparosítását,* elsősorban a mezőgazdasági termékek elsődleges feldolgozása terén.

Ugyancsak ebből következik az is, hogy megengedhetetlen a mezőgazdasági technika problémáinak sablonos elintézése, s hogy különbséget kell tenni a gabonaféléket termelő kerületek (traktor, gépek, nemesített vetőmag stb.), a munkaigényes ipari növényeket termesztő kerületek (talajjavítás, alagcsövezés, öntözés, trágyázás stb.) és, végül, az állattenyésztő kerületek (fajnemesítés, az értékesítés megszervezése) között. A tervnek többek között a búza és az árpa vetésterületének olyan arányú bővítését, a hozam olyan arányú emelését, s az árugabona termelésének olyan arányú növelését kell előirányoznia, amely biztо-

sítja az ország növekvő szükségleteit, és a kivitel szükséges méreteit. Ugyanakkor a tervnek intézkedéseket kell előírnia az erdőgazdaság terén, különösen, ami az észszerű erdőgazdálkodást illeti (erdőjavítási, erdőművelési és erdőrendezési munkák), hogy helyesebben és teljesebben használhassuk ki az ország erdőgazdaságát.

A tervnek mind a parasztság részéről, mind az állami költségvetés részéről a mezőgazdaság gépesítésére, továbbá a legfontosabb öntözési és általában talajjavító munkák elvégzésére irányuló mezőgazdasági *beruházásokat* kell előirányoznia, s emellett különösen nagy figyelmet kell fordítania az esetleges rossz termések megelőzésével összefüggő munkákra. A tervben intézkedéseket kell előírni a falunak mezőgazdasági nagygépekkel, különösen traktorokkal történő ellátására vonatkozóan, ami a mi körülményeink között egyik eszköze annak, hogy fokozzuk a mezőgazdasági termelés kollektivizálását.

Az ötéves tervben fokozott figyelmet kell szentelni a *földrendezéssel* kapcsolatos munkáknak, mivel a földrendezés egyaránt elemi előfeltétele annak, hogy az egész mezőgazdaság általánosan áttérhessen a földművelés magasabb fokára, hogy meghonosíthassuk a gazdálkodás kollektív formáit, és hogy megvédhessük a szegény- és középparasztság érdekeit a kulák ellen folytatott harcban. Az áttelepítéssel összefüggő intézkedésekre vonatkozóan is tervet kell kidolgozni, s ennek alapján fokozni kell az áttelepítésre irányuló munkát, mert az áttelepítés előmozdítja a mezőgazdaság termelőerőinek fejlődését, megjavítja a parasztság vagyontalan és kevéssé tehetős csoportjainak helyzetét, s egyben az „agrártúlnépesedés" csökkenéséhez is hozzájárul.

A tervnek a párt fő osztály-irányvonalából, nevezetesen — a szegényparasztságra való támaszkodás, a középparaszttal való tartós szövetség és a kulák elleni harc politikájából kell kiindulnia. Éppen ezért a tervnek a *szövetkezetek* támogatásából kell kiindulnia (s határozottan el kell vetnie az azzal kapcsolatban tett ellenzéki javaslatokat, hogy a szövetkezetekből ki kell vonni a tőkéket, ami az egész lenini szövetkezeti tervre csapást mérne); a helyes *szövetkezeten belüli* politikából kell kiindulnia (hitelnyujtás a kevéssé tehetőseknek, harc a kuláktendenciák ellen, megfelelő politika a géphasználati társulásokban stb.); továbbá abból kell kiindulnia, hogy az *értékesítési* szövetkezetek minden módon való fejlesztése mellett most nagyarányú támogatást kell nyujtanunk a *termelő* jellegű szövetkezések minden életképes formájának (a kommúnáknak, kolhozoknak,

arteleknek, termelőszövetkezeteknek, szövetkezeti üzemeknek stb.), s ugyanúgy a szovjet gazdaságoknak, amelyeket magasabb színvonalra kell emelni.

8. A szocialista építés legfontosabb feladata a csere megszervezése terén az, hogy *leküzdje a piac anarchiáját*, és az anyagi eszközöknek a kapitalista elosztási módra jellemző tékozlását, mégpedig az áruforgalom társadalmasított szektorának továbbfejlesztése és észszerűsítése útján.

A forgalom társadalmasított szektora, azáltal, hogy a magántőke kiszorításával egyre bővül, s a kereskedelmi hálózat észszerűsítésével és az improduktív forgalmi költségek lehető legmesszebbmenő csökkentésével a tervszerűség elvét viszi be az áruforgalom területére — megszilárdítja az új, szocialista elosztási rendszer valamennyi hatalmas gazdasági előnyét, s a továbbiak során, a szocialista építés sikereinek arányában, a termékek szocialista elosztásának apparátusává válik.

Ami a magántőkésnek a piacról a szövetkezetek és az állami kereskedelem által történő további kiszorítását illeti, ennek a szövetkezetek és az állami kereskedelem tényleges szervezeti és anyagi lehetőségeinek arányában kell történnie, nehogy rést üssön az árueloszto hálózatban, s nehogy fennakadásokat idézzen elő a piac ellátásában.

A tervszerű irányítás érvényesülésére leginkább alkalmas szövetkezeti és állami kereskedelem megerősödésének és növekedésének meg kell könnyítenie az árleszállításért, a megélhetési költségek csökkentéséért, valamint a nagy- és a kiskereskedelem közti „olló" kiküszöböléséért folyó harcot.

Különösen nagy figyelemben kell részesíteni a *szövetkezeteket*. A szövetkezetek előtt az a feladat áll, hogy egyre nagyobb mértékben fogják át a lakosság egyre nagyobb rétegeit. A szövetkezeteknek olyan apparátussá kell válniok, amelyek révén az áru a legolcsóbban és a legészszerűbben jut el a termelőtől a fogyasztóhoz. A tömegeknek a gazdasági munkába való szervezett bevonásával elő kell segíteniök a fogyasztók igényeinek számbavételét és ezeknek az igényeknek tervszerű kielégítését, mégpedig olymódon, hogy megrendelések formájában jóelőre tudomására hozzák az iparnak, mire van szükség.

Az ország termelőerőinek fejlesztése érdekében az eszközöket úgy kell elosztani, hogy minél nagyobb részük jusson termelési befektetésekre, s minél kisebb részük rekedjen meg az árueloszto hálózatban.

E feladat megoldásának fő módszerei — a kereskedelmi forgalom meggyorsítása, továbbá az általános költségek csök-

kentése, az egyes kereskedelmi egységek jobb kihasználása és annak biztosítása, hogy az áru a legegyszerűbb, legrövidebb és legközvetlenebb úton jusson el a fogyasztóhoz.

A tervszerű vezetés előnyei lehetővé teszik a szovjet gazdaság számára, hogy jóval kisebb árukészleteket tartson raktáron, mint amilyenek a kapitalista gazdaságban szükségesek, s ez a népgazdaság egésze szempontjából tetemes megtakarítást jelent. Mindamellett a tervnek elő kell irányoznia olyan arányú *árutartalékok* képzését, amelyek elegendők mind a piac fennakadás nélküli ellátásához, mind a piac idényjellegű konjunkturális ingadozásainak ellensúlyozásához.

Végül, a tervnek megfelelő összeget kell előirányoznia az elosztó apparátus bázisának bővítésére, és egy új, fejlettebb technikán alapuló bázis létesítésére (új raktárak, elevátorok, hűtőházak stb. építése).

9. *A pénzforgalom* és *a hitel* terén a tervnek abból kell kiindulnia, hogy rendszeresen *növelni kell a cservonyec vásárlóerejét*. A papírpénzkibocsátásnak nem szabad túllépnie az áruforgalom növekedése által megszabott kereteket.

Ugyanakkor a költségvetés állandó növekedése mellett a költségvetési munkába több tervszerűséget kell bevinni, és jelentős költségvetési tartalékokat kell képeznünk, hogy biztosíthassuk ezen a téren a megfelelő szabad mozgást mind az országon belül, mind a külföldi piacon.

A hitelrendszer egyre növekvő mértékben a szocialista gazdasági szektor erősítésének, többek között a falvakban a szegény- és középparaszti rétegek támogatásának eszközévé válik.

A tervben gondoskodni kell olyan intézkedésekről, amelyek lehetővé teszik *a kis megtakarítások* bevonását az állami hitel rendszerébe. A kis megtakarítások bevonása egyrészt kiegészítő eszközöket biztosít az iparosítás számára, ugyanakkor pedig a következő öt év alatt elő kell hogy segítse az iparcikkek fizetőképes kereslete és a kínálat közötti egyensúly megteremtését a piacon.

10. Az ötéves tervben különösen nagy figyelmet kell fordítani az elmaradott nemzetiségi határvidékek és az elmaradott körzetek gazdaságának és kultúrájának fejlesztésével összefüggő kérdésekre, abból a megfontolásból kiindulva, hogy fokozatosan meg kell szüntetni gazdasági és kulturális elmaradottságukat, s ennek megfelelően gazdaságuk és kultúrájuk fejlesztését illetően gyorsabb ütemet kell előírni e körzetek szükségleteinek és igényeinek, meg az egész Szovjetunió szükségleteinek és igényeinek összeegyeztetése alapján.

11. Az ötéves terv központi problémáinak helyes megoldása lehetővé teszi a *nemzeti jövedelem* olyan arányú *növekedését* és olyan *elosztását,* amely az egész népgazdaság lehető leggyorsabb fejlődési ütemének megtartása mellett biztosítja a munkásosztály, s a szegény- és középparasztság jólétének növekedését.

A munkásosztály számbeli növekedése és a munka fokozódó termelékenysége az ipar gyökeres újjászervezésével és az egy munkásra számított termékmennyiség erős növekedésével egyidejűleg a proletárállamban a munkanap hét órára való csökkentésére, az üzemekben folyó munka feltételeinek biztonságosabbá tételét célzó munkavédelmi intézkedések fokozására és a munkabér további emelkedésére vezet, s ez az emelkedés különösen erős, ha a munkabért *reálbérre* számítjuk át. A népgazdaság általános fellendülése lehetővé teszi, hogy tovább növeljük a munkástömegek egyéb anyagi és kulturális szükségleteire, elsősorban a *lakásépítésre,* iskolák, technikumok, klubok építésére, a közös étkeztetés megszervezésére, bölcsődék, gyermekotthonok létesítésére és a munkáslakótelepek általános rendezésére előirányzott kiadásokat.

Mindez, a szakmai-műszaki oktatást biztosító intézmények, többek között az üzemi iskolák hálózatának egyidejű fejlesztésével és az egész közoktatásnak a szocialista építés szükségleteihez való alkalmazásával megteremti a munkástömegek kulturális színvonalának gyors emelkedéséhez, a szocializmus építése terén kifejtett aktivitásuk állandó növekedéséhez, s ezzel együtt a proletárdiktatúra legfőbb alapjának megszilárdulásához szükséges feltételeket.

Ezzel egyszersmind azok a feltételek is létrejönnek, amelyek lehetővé teszik, hogy rendszeresen javítsuk a munkásfiatalság helyzetét (a munkanélküliség csökkentése, a juttatások bevezetése és szabályozása, a munkabérek javítása stb.), emeljük kulturális színvonalát, s új műszaki kádereket és kulturális meg politikai szempontból fejlett proletárokat — olyan embereket neveljünk a munkásfiatalságból, akik a szocializmus tudatos építői.

A mezőgazdaságnak a gépesítés és a belterjesség fokozása útján történő fejlesztése, a gazdálkodás fejlettebb technikai és társadalmi formáira való rávezetése, a parasztság szövetkezetekbe tömörítése, az állami segítségnek és a hiteltámogatásnak kizárólag a szegény- és középparaszti gazdaságok számára való biztosítása, továbbá a mezőgazdasági termékek és iparcikkek tekintetében követett helyes árpolitika — mindez a

parasztgazdaság jövedelmének növelésével biztosítja a *szegény- és középparasztság* anyagi és kulturális *életszínvonalának* állandó emelkedését, s ugyanakkor messzemenően korlátozza a kulák kizsákmányoló törekvéseit. Ez megteremti azt az alapot, amelyen általános fellendülésnek indulhat a falu kulturális élete, kibontakozhat a felvilágosító és kulturális munka, elterjedhetnek a falusi lakosság tömegei körében az agronómiai és műszaki ismeretek. A városi és falusi életszínvonal egymáshoz való közelebb kerülése utat tör a kapitalizmus által a városi és a falusi életszínvonal között létrehozott óriási különbség kiküszöböléséhez, szorosabbra fűzi a munkásosztály és a parasztság szövetségét, a parasztságot a fejlődés szocialista útjára vezeti, s az általános szocialista építés aktív részesévé teszi.

12. Az ötéves tervnek, a szocialista építés feladataival kapcsolatban figyelembe kell vennie, hogy elengedhetetlenül szükséges a városi és a falusi lakosság kulturális színvonalának erőteljes emelése, elengedhetetlenül szükséges a Szovjetunióban élő nemzetiségek nemzeti kultúrájának fejlesztése, s a kulturális építés tervét összhangba kell hoznia az ország iparosításával, mint olyasvalamit, ami elválaszthatatlan része a Szovjetunió szocialista építésére irányuló általános tervnek. A kulturális építés tervének a milliós dolgozó tömegek kulturális fejlődését biztosító közoktatási feladatokon (általános oktatás, az írástudatlanság felszámolása, a tömeges szakoktatás stb.), továbbá magas képesítésű szakemberek és tudományos dolgozók képzésének feladatán kell alapulnia.

13. A kongresszus megállapítja, hogy jelentős lépést tettünk előre a tervfeladatok összeállítása terén, s ugyanakkor a tervezés növekvő bonyolultságára és növekvő gyakorlati jelentőségére való tekintettel szükségesnek tartja a tervfegyelem megszilárdítását, a tervező szervek megerősítését és a tervszerű irányítás megjavítását. Annak érdekében, hogy a tervszerű irányítás az ország népgazdasági életét a lehető legteljesebb mértékben átfoghassa, a kongresszus szükségesnek tartja, hogy a következő öt évben befejezzék az egész ország kerületekre osztását.

III. A szocialista észszerűsítés, a tömegszervezetek jelentősége és szerepe

A fentemlített feladatok megoldása céljából az ÖK(b)P XV. kongresszusa szükségesnek tartja több olyan irányelv érvényesítését, amelyek egyedül biztosíthatják a népgazdaság megfelelő tervének valóraváltását.

1. Törekvéseink középpontjában az igen erélyes, igen megfeszített *észszerűsítési* tevékenységnek kell állnia: elsősorban az ipar, továbbá a kereskedelmi apparátus, az államapparátus stb. észszerűsítésének.

Ezt az észszerűsítést nem lehet végrehajtani másként, mint *a tudomány* és a *tudományos technika* szerepének növelésével. Soronlevő feladatként kell napirendre tűzni az ipari tudományos kutató intézetek és a gyári laboratóriumok hálózatának nagyarányú fejlesztését, az akadémiai tudományos munka erőteljes közelebb vitelét az iparhoz és a mezőgazdasághoz, a nyugateurópai és az amerikai tudományos és tudományos-ipari tapasztalatok legmesszebbmenő felhasználását, a legújabb felfedezések és találmányok, az új iparágak, új nyersanyagok, új fémek stb., valamint az új szervezeti formák gondos tanulmányozását. Nem szabad visszariadni a tökéletesített termelési módszerek kísérleti bevezetésével járó költségektől, s ennek során minden lehető módon támogatni kell mind a munkások, mindpedig a technikusok és a mérnökök kezdeményezését. Ezzel kapcsolatban minden erőnket meg kell feszíteni a műszaki és agronómiai oktatás megjavítása, s olyan kiválóan képzett tudományos szakkáderek minél gyorsabb kialakítása érdekében, akik a világviszonylatban legfejlettebb tudományos és technikai ismeretek színvonalán állanak, és tevékenyen részt vesznek a szocialista építésben.

2. Az egész népgazdaság észszerűsítésére irányuló munka eredményességének legfontosabb, döntő előfeltétele az, hogy *messzemenően bevonjuk ebbe a munkába a munkás- és paraszttömegeket.* Valamennyi párt-, szovjet-, szakszervezeti, szövetkezeti és más szervezet tűzze ki feladatként annak az igazságnak fáradhatatlan hirdetését és megmagyarázását, hogy a dolgozók végleges győzelme csak abban az esetben lehetséges, ha a legerélyesebben harcolnak az improduktív kiadások, a munkában megnyilvánuló lazaság és nemtörődömség, a termelési eszközök gondatlan és hanyag kezelése, saját gondatlan és hanyag munkájuk, s a gazdaság elmaradott technikai formái (az iparban az elavult technika, a mezőgazdaságban a hármasvetésforgó, a faeke stb.) ellen. A legerélyesebben harcolni kell az állam- és gazdasági apparátus bürokratizmusa, az elmaradottság, a begyepesedettség, a hátulkullogásra való hajlamosság ellen — a tömegek körében, az egyes szervezetekben és e szervezetek vezető kádereinek körében egyaránt, akár az államapparátus, a szakszervezetek, a szövetkezetek, sőt még akkor is, ha a párt szerveiről van szó. Erélyesen harcolni kell az élet-

mód határozott átalakításáért, harcolni kell a kultúráért, az iszákosság ellen, az írástudatlanság következetes felszámolásáért, a munka tudatos végzéséért, s a munkás- és paraszttömegek munkafegyelméért.

3. Ennek során különösen fontos feladat hárul a proletariátus *szakmai* szervezeteire, azok legalsóbb szerveitől a legfelsőbb szerveiig. A szakszervezeteknek, ugyanakkor, amikor kemény harcot folytatnak az észszerűsítés mindennemű eltorzítása ellen, amikor mindent megtesznek a munkásosztály mindennapi szükségleteinek kielégítése érdekében, amikor a legerélyesebb módon szembeszállnak mindenféle huzavonával és bürokratizmussal, bárhol is jelentkezik, amikor bátran leküzdenek a tömegek lendületes alkotó kezdeményezésének lefékezésére irányuló minden kísérletet, és a proletárok végeláthatatlan sorainak a nagy építőmunka arcvonalán való felvonultatásával messzemenő kibontakozáshoz segítik ezt a kezdeményezést, egyszersmind még inkább mint eddig, iparunk átalakításának *legfontosabb előrelendítő tényezőivé* kell válniok. A szakszervezeteknek a munkanap csökkentésére és a munkabér (országunk erőforrásai és iparunk fejlődése arányában történő) emelésére irányuló politika alapján minden módon (az üzemi bizottságok, a termelési értekezletek és konferenciák, az ellenőrző bizottságok stb. útján) elő kell segíteniök a proletártömegek szakmai nevelésének ügyét, az üzemi munka szervezését, az üzemen belüli viszonyok megjavítását és a vállalatok technikájának észszerűsítését. A szakszervezeteknek hozzá kell segíteniök a proletariátus elmaradott rétegeit annak világos felismeréséhez, hogy éppen a proletariátus mint osztály a gazdája az iparnak, hogy a proletariátus előtt óriási perspektívák tárulnak fel, ha az ország iparosítása, gazdaságának észszerűsítése és a szocializmus építése szüntelenül és következetesen előrehalad.

4. Egyre nagyobb arányokban kell mozgósítani az ország gazdasági fellendítésében való közreműködésre a *parasztság* nagy tömegeit, a szegényparasztokat és a középparasztokat, elsősorban *a szövetkezetek* révén. Határozottabban és merészebben kell támogatni a szegény- és középparaszttömegeknek a kollektív gazdaság különböző formáinak megteremtése, kultúrotthonok létesítése, az agronómiai segítség és a tervszerű földművelés megszervezése, a szövetkezeti apparátus észszerűsítése, a szövetkezeti tömegeknek a szövetkezeti szervek és az árak fölötti ellenőrzése stb. terén megnyilvánuló kezdeményezését. Határozottabban és bátrabban kell kiváltani és támogatni a

tömegek kezdeményezését a mezőgazdaság gépesítése, a mezőgazdaság belterjességének fokozása, új, munkaigényes növények termesztésének bevezetése, szövetkezeti gyárak építése stb. terén.

5. A kongresszus felhívja a figyelmet a *komszomol* óriási szerepére és az előtte álló feladatokra. A komszomolnak a városokban és a falvakban a gazdaság, a munka és az életmód észszerűsítésére irányuló új kezdeményezések elindítójának és közvetítőjének kell lennie. A komszomolnak a párt egyik legfőbb segítőtársának kell lennie abban az értelemben, hogy elő kell segítenie a párt politikájának érvényesítését a technikai, gazdasági és kulturális elmaradottság ellen vívott harc frontján. A komszomolnak kell annak a fő előrelendítő erőnek lennie, amely a sokmilliós proletár, szegényparaszt és középparaszt fiatalságot olyan szellemben neveli át, hogy ez a fiatalság részt vállaljon a szocialista építésben, s megvédelmezze a szocialista építést minden külső és belső ellenséggel szemben.

6. A kongresszus felhívja a párt figyelmét annak rendkívüli fontosságára is, hogy még fokozottabban vonják be a proletárnők széles rétegeit és a parasztnők élenjáró tömegeit a szocialista építésbe és a gazdaság észszerűsítésébe. s ugyanakkor fokozottabb mértékben gondoskodjanak a munkásnők szakképzettségének emeléséről és egyszersmind a mindennapi élet viszonylatában való felszabadulásuk erőteljesebb előmozdításáról. Csak e feladat megoldása arányában alakulnak majd át ténylegesen országunk néptömegeinek munkaviszonyai és életkörülményei szocialista alapokon.

7. A kongresszus a következő ötéves időszakban a gazdasági építés terén az ország előtt álló feladatok nagyszerűségére való tekintettel hangsúlyozza, hogy a párt tagjainak, bármilyen beosztásban legyenek — akár a munkapad mellett, akár az országot vezető legfelsőbb szervekben dolgoznak —, jó példával kell elöljárniok a munkahősiességben, a munkafegyelemben, a megfeszített, pontos és észszerűen megszervezett munkában.

* * *

A kongresszus helyesnek tartja és jóváhagyja a KB-nak az elmúlt időszakban folytatott gazdasági politikáját, s egyben megállapítja, hogy az ötéves terv megvalósítása, aminek jelentős mértékben kell emelnie a tömegek jólétének színvonalát, és meg kell erősítenie a szocializmus pozícióit, legeslegelsősorban *magának a pártnak* az összetartásától, egybeforrottságá-

tól és alkotó energiájától függ. Ezért a kongresszus határozottan elítéli Trockij ellenzéki frakciójának tevékenységét, amely dezorganizálja a nagy építőmunkát, zavarja ennek a munkának a menetét, és dezorganizálni próbálja az egész szovjetapparátust is.

A kongresszus határozottan elítéli az ellenzék gazdasági vonalát. Azzal a lenini megállapítással ellentétben, hogy a párt helyes politikája esetén országunkban lehetséges a szocializmus teljes győzelme, hacsak nem zavarnak meg bennünket külső támadások, az ellenzék abból indul ki, hogy a szocializmus győzelme lehetetlen. Ezért a biztos és átgondolt politika helyett vagy a legmesszebbmenő elvtelen ingadozásokat javasolja a pártnak, vagy pedig olyan politikát javasol, amelynek semmi köze a leninizmushoz. A gazdaság észszerűsítésének terén a trockista ellenzék, ugyanakkor, amikor politikájának ellenfeleit „agitátor módszerekkel" vádolta, ingadozott a „szigorú koncentráció" jelszava és a nyomást kell gyakorolni a munkásokra (a proletáripar olyan óriási üzemeinek leállításával, mint a Putyilov Gyár, a Brjanszki Gyár stb.) jelszó között, s ennek során odáig ment, hogy lényegében elvetette az észszerűsítést.

Leninnek egy igen fontos tételét, amely egész gazdasági orientációnk *alapjául* szolgál, nevezetesen azt a tételt, hogy a proletár iparnak *olcsóbb* árut kell adnia a parasztnak, mint amilyet a kapitalista rend adott, az ellenzék nyilvánvalóan semmibevette. Az ellenzék, Leninnel szöges ellentétben, azt a tételt állította fel, hogy a paraszttól többet kell elvenni, mint amennyit a régi rend vett el tőle, hogy az anélkül is nagyon *magas* árak *felemelésének* politikáját kell folytatni stb. stb. Az ellenzék csak a legélesebb kritika nyomására kényszerült elállni ettől a politikától, amely a parasztsággal való szakítás politikája, a munkásfogyasztó kifosztásának politikája, a falvakban a kulák támogatásának politikája, a monopolista élősdiségnek és az ipari gazdasági apparátus bürokratikus elfajulásának politikája. Az ellenzék, *Lenin szövetkezeti tervével* szöges elvi ellentétben — Lenin ugyanis hangsúlyozta, hogy *finanszírozni kell* a szövetkezeteket —, azt a tételt állította fel, hogy a szövetkezeti tőkét ki kell vonni a kereskedelemből, s ezzel gondolt könnyíteni az ipar helyzetén. Csakhogy ez az íróasztal mellett kiagyalt, bürokratikus politika a parasztsággal való reális és élő összefogás ügyét a *magántőke* kezébe adná, csapást mérne a parasztok gazdasági önállóságának fejlődésére, elzárná előlük a szocializmushoz vivő utat, azzal, hogy az ál-

lami ipar és a parasztság közé beékelné a magántőkét, s ennek uralkodó helyet biztosítana a forgalom terén. A trockista ellenzék, szöges ellentétben Leninnel — aki *óvott* az „ultra-indusztrialista" nézetektől, aki a parasztság zömével, döntő tömegével való együtthaladás szükségességét hangoztatta és elvetette az olyan felületes *frázisokat,* mint a „paraszti korlátoltság" —, teljes egészében *egyetért* azzal a tétellel, amelyet Lenin kigúnyolt, tudniillik a „korlátoltságot" emlegető tétellel, és azt javasolja, hogy a parasztság zöme, döntő tömege nélkül haladjunk, ami elkerülhetetlenül kudarcra kárhoztatná a párt politikáját. Az ellenzék nézeteinek összefoglalása alapján olyan tételekkel áll elő, mint az „elfajulást", „thermidort" emlegető tételei és az usztrjalovi-mensevik fegyvertárból kölcsönzött egyéb tételek, s a szocializmus erőteljes építésének bolsevik álláspontját elvetve, a szocialista építés osztálytartalmát illetően mensevik „kritikai" álláspontra helyezkedik, ami mind megannyi kísérlet a munkásosztály eszmei demobilizálására. Az ellenzék tagadó, vagy legjobb esetben „semleges" álláspontot foglal el az ipar észszerűsítése kérdésében, s agitációs célokat szolgáló demagóg követeléseket állít fel, ami mind megannyi kísérlet a félparaszti-fogyasztó eszével gondolkozó legelmaradottabb proletárrétegek előítéleteinek és hátulkullogásra való hajlamosságának megnyergelésére. Az ellenzéknek az észszerűsítés kérdésében elfoglalt ilyen álláspontjából, és abból, hogy nem hisz az észszerűsítés sikerében — magától adódik az a további körülmény, hogy tagadó álláspontra helyezkedik a hétórás munkanap tekintetében, amelynek sikeres megvalósítása az észszerűsítés egyetértő és erőteljes megvalósításával függ össze.

Az ilyen politika tényleges következménye az lenne, hogy iparunkat bürokratikus intézkedésekkel tespedésre ítélnék, a proletariátust a parasztság szövetségeséből és vezéréből olyan fogyasztóvá változtatnák, aki nem tekinti céljának a parasztgazdaság *átalakítását.* Az ilyen politika elkerülhetetlenül a proletárdiktatúra bukására vezetne. Másrészt az ellenzék *nemzetköziség* ürügyével ténylegesen a *nemzetközi tőkével* való olyan gazdasági összefogást hirdet, amely a Szovjetunió gazdasági önállóságának elvesztésére és a szocializmus építésének meghiúsítására vezetne.

* * *

A kongresszus megbízza a Központi Bizottságot, hogy gondoskodjék az ötéves terv kidolgozásáról, annak szem előtt tar-

tásával, hogy azt megvizsgálás végett a legközelebbi szovjetkongresszus elé kell terjeszteni, s biztosítsa valamennyi helyi szovjet-, szakmai, párt- és egyéb szervezet bevonását a terv tervezetének gondos és tüzetes megvitatásába.

A FALUSI MUNKÁRÓL

I. A parasztgazdaság fejlődésének megkülönböztető sajátosságai a proletárdiktatúra viszonyai között

1. A proletárdiktatúra a Szovjetunióban gyökeresen megváltoztatja a mezőgazdasági viszonyokat, tehat a mezőgazdaság fejlődesmenetét is, az agrárviszonyok fejlődésének elvileg más tipusat, a falusi osztályátcsoportosulások más tipusát és a gazdasági formák fejlődésenek más irányát hozza letre. A proletárdiktatúra, a fold nacionalizálása, a nagyipar és a bankok államosítása nemcsak a mezőgazdaság vezeteset teszi lehetővé, hanem egyszersmind *a város és a falu közötti viszony* egeszen más formáját hozza létre, mint amilyen a kapitalista társadalomban eszlelhető. A kapitalista társadalom ipara fejlődése során a belső piac olyan alakulására támaszkodik, amely feltételezi a középparasztság zömének tönkremenetelét, ennek az alapvető csoportnak — a proletarizálódásával kapcsolatban bekövetkező — szétesését. Ezzel szemben a proletárdiktatúra viszonyai között a belső piac kialakulása gyökeresen különbözik attól, amit a kapitalizmusban látunk. A piac itt nem a parasztság zömének elszegényedése és proletarizálódása révén bővül, hanem annak következtében, hogy nő a közép- és szegényparasztság jóléte. Ennek folytán már más jellegűek a parasztságon belüli osztályeltolódások és osztályátcsoportosulások.

2. Az egész népgazdasági fejlődés *vezérelve,* az, ami a gazdasági élet fejlődésének irányát meghatározza — a gazdasági kulcspozíciók, elsősorban a *nagyipar* jellege. A *kapitalista* társadalomban azt, hogy ezeknek a kulcspozícióknak vezető szerepe milyen irányban érvényesült, *kapitalista* tartalmuk határozta meg; ezzel szemben a *proletár*állam államosított ipara, hitelrendszere, közlekedése, szövetkezeti rendszere és állami kereskedelme a falu *szocialista* átalakulásának megannyi hatalmas előrelendítő tényezője. A gazdaság *tervszerű irányítása,* ami a termelési eszközök és az áruforgalmat lebonyolító szervezetek hatalmas arányú centralizációja következtében válik lehetővé, a proletárhatalom kezében szükségszerűen óriási lehetőségeket tár fel a falusi gazdasági élet átalakulásának előmozdítása tekintetében.

A kistermelők *szövetkezetei*, melyek a kapitalizmus körülményei között elkerülhetetlenül beleolvadnak a *kapitalista* gazdasági szervek rendszerébe, a proletárdiktatúra viszonyai között hatalmas transzmissziós gépezetté válnak, amely segítségére van a *szocialista* iparnak abban, hogy magával ragadja a falut — az egyszerű árutermelőket. A proletárállam egész *politikája*, pénzügyi, adó- és hitelpolitikája, általában a gazdaságpolitikája arra irányul, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel támogassa a falu szegényparaszt és középparaszt rétegeit, és — a körülményektől függően, különböző módon — korlátozza a mezőgazdasági burzsoázia kizsákmányoló törekvéseit.

3. A proletárdiktatúra időszakának ezek az általános fejlődési feltételei a forradalom különböző szakaszaiban korántsem egyenlő mértékben érvényesültek. A *közvetlenül az új gazdasági politika bevezetését követő* időszakban, amely politika megteremtette az állami nagyipar és a falusi kistermelők közötti helyes kapcsolat alapját, a proletariátus kulcspozíciói rendkívül meggyengültek, a magántőke eredeti felhalmozódásának időszakát élte, és támadásban volt, a kispolgári elemek, a kistulajdonosok óriási veszélyt jelentettek a szocialista építés szempontjából, mert a parasztnak még nem volt alkalma arra, hogy saját tapasztalata alapján győződjék meg a szocialista építésnek, s a szocialista ipar és a parasztgazdaság közötti áruforgalom helyes megszervezésének eredményeiről.

A *következő* időszakban, általában a termelőerők, s elsősorban a szocialista ipar fejlődése alapján, az erők és a gazdasági formák átcsoportosulásával a szocialista elemek szerepe megnövekedett. A kulcspozíciók (az állami ipar, a bankok, a közlekedés, az állami kereskedelem stb.) szerepe megnövekedett, bár még nem annyira, hogy el lehetett volna érni a tartós szövetséget a középparaszttal, nem annyira, hogy a középparasztot el lehetett volna szakítani a kulákságtól, és határozottan magunk mögé lehetett volna állítani. A XIV. pártkonferencia és a XIV. pártkongresszus számos intézkedést hozott a középparaszttól való tartós szövetség elérése érdekében.

4. A *harmadik* időszakot a szocialista gazdasági szektor további növekedése és az erőknek olyan értelemben végbement még nagyobb arányú átcsoportosulása jellemzi, hogy a szocialista építés alapjai mégjobban megerősödtek.

Gazdasági téren a további gazdasági fellendülés alapján az állami ipar nemcsak túlszárnyalta a háború előtti színvonalat, hanem már arra is áttért, hogy megújítsa felszerelését, és új technikai alapon fejlődjék. Az áruforgalom terén az állami

kereskedelem és a szövetkezetek egész sor igen fontos területről kiszorították a magánkereskedelmet, s majdnem monopolhelyzetet vívtak ki a piacon. Ami az osztályokat illeti, a párt megállapíthatja, hogy a proletariátus megnövekedett és konszolidálódott, szövetsége a középparaszttal a XIV. konferencia és a XIV. kongresszus határozatai alapján megszilárdult, s fokozta a támadást a magántőke ellen. Ezzel egyidejűleg a mezőgazdasági termelés növekedett, megalakultak a szegényparasztcsoportok, a mezőgazdasági munkások szervezkedése előrehaladt, a szovjetek felélénkültek, a kulákságot pedig — az új körülmények között — egyre jobban visszaszorították. Ezeknek az előfeltételeknek alapján lehetővé válik, hogy a szövetkezetek nagyobb arányokban fogják át a falu szegény- és középparaszt rétegeit, hogy tovább fokozzuk a parasztgazdaságra a *tervszerű* irányítás érdekében gyakorolt befolyást, s a *proletariátus meg a szegény- és középparasztság közötti szövetség* megerősödése terén elért eredmények alapján erélyesebb támadást indítsunk *a kulák ellen.*

II. A szocialista és a kapitalista elemek harca a mezőgazdaságban

5. A Szovjetuniónak a szocializmus irányában való fejlődése egyik fő előfeltételként megköveteli, hogy *fejlesszük a falu termelőerőit, és növeljük a nagy parasztтömegek jólétét.* A szocialista város csakis *ezen* az úton ragadhatja magával a falut, ugyanakkor azonban minden módon elő kell mozdítanunk, hogy az egyéni gazdaságok, amelyek még jóideig az egész mezőgazdaság alapját fogják képezni, fokozatosan áttérjenek a mezőgazdaság kollektív formáira.

A mezőgazdasági termelést vizsgálva, szükségképpen az alábbi fő következtetésekre jutunk. Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a mezőgazdaság valamennyi ágában: a gabonatermelés, az ipari növények termesztése és az állattenyésztés terén egyaránt általános fellendülés észlelhető. A mezőgazdaság egészében véve túlszárnyalta az össztermelés háború előtti színvonalát, jóllehet a gabonafélék tekintetében még nem érte el a háború előtti színvonalat. Ami a technikát és a földművelés színvonalát illeti, a mezőgazdaság fejlődéséhez nem férhet kétség (gép, traktor, villamosítás, sokszakaszú vetésforgó és ennek összekapcsolása az állattenyésztéssel, a vetőmag és a trágyázás javulása stb.). Emellett azonban meg kell állapítani, hogy a terméshozam különösen Európához és Amerikához képest még mindig rendkívül alacsony; hogy a mezőgazdaság fejlődési üteme még lassú;

hogy a mezőgazdaság rendkívül nagy mértékben függ a természeti tényezóktől (az aszály és az ezzel összefüggő rossz termés stb.); hogy a mezőgazdaság árutermelése még rendkívül alacsony azokhoz a feladatokhoz képest, amelyek jelenleg a szocialista népgazdasági terv szempontjából a mezőgazdaság előtt állnak. Ez különösen megmutatkozik az ország gyorsabb iparosításához és magának a mezőgazdaságnak további fellendüléséhez szükséges import alapját képező mezőgazdasági export elégtelen lehetőségeiben.

6. A mai falu igen hátrányos jelensége, amely a falu történelmi multját és az ország általános elmaradottságának maradványait tükrözi, az úgynevezett „agrár túlnépesedés", azaz a „fölösleges" munkaerő nagy mennyisége, amely a falun nem talál munkát, és jelentősen növeli a városi munkanélküliek számát. Egy másik hátrányos jelenség, amely lassítja a mezőgazdaság fejlődési ütemét, az a tény, hogy a földterületek jelentős része rendezetlen, s a parasztság szegényebb rétegeinek nincsen elegendő felszerelése, ami egyszersmind azzal jár, hogy a parasztságnak ezek a rétegei nem tudják kellően megművelni a földet. Végül, a jelenlegi helyzet hátrányos jelensége — a város és a falu közötti viszonyt illetően — az úgynevezett „olló", azaz az ipari termékek árának és a mezőgazdasági termékek ára közötti eltérés. Ezeket a hátrányos jelenségeket csak számos átfogó gazdasági intézkedés megvalósításával lehet megszüntetni. A falusi túlnépesedés leküzdését az ipar fejlesztése mellett a mezőgazdaság belterjességének fokozása és a sok munkát igénylő szántóföldi növények fokozottabb termesztése útján kell elérni, ami viszont a mezőgazdaság iparosításával, a mezőgazdasági termékek elsődleges feldolgozásával foglalkozó üzemek építésével, továbbá a helyi háziipar fejlesztésével, és végül, a helyes áttelepítési politikával függ össze.

A földterületek rendezetlensége megköveteli, hogy fokozzuk a földrendezési munkákat, amelyek végrehajtása nélkül lehetetlen a parasztgazdaság gyors fellendülése és szocialista átalakítása, és amelyek nélkül az a veszély fenyeget, hogy a földhasználat a kulákok kezében összpontosul. Azt, hogy a szegényparasztoknak nincs elegendő felszerelésük, úgy lehet leküzdeni, hogy ezek a rétegek fokozottabb mértékben tömörülnek szövetkezetekbe, és hosszúlejáratú hitel alapján felszereléssel látják el őket. Végül, az „ollót" az ipari áraknak az ipari termelés észszerűsítése és önköltségének csökkentése alapján végrehajtott leszállításával kell fokozatosan megszüntetni.

7. A mezőgazdasági fejlődést — *szociális-osztályszempontból*

vizsgálva — jelenleg a szocialista és a kapitalista tendenciák harca jellemzi. Ez a harc ranyomja a maga sajatos bélyeget a falu differenciálodasara, aminek a mi viszonyaink kozott igen eros megkulonboztető sajatossagai vannak. Ennek a differenciálódásnak a sajatossagai a megváltozott társadalmi viszonyokból kovetkeznek. Ezek a sajátosságok abban rejlenek, hogy ellentetben a fejlodes kapitalista tipusával, amely a kozepparasztság *gyengulesében* („lemorzsolodasában") és a két szelso csoport: a szegenyparasztság es a kulákság novekedésében jut kifejeződésre — nálunk, fordítva, *erősodik* a középparasztok csoportja, amellett, hogy egyelőre meg valamelyest novekszik a kuláksag csoportja a kozepparasztság jómódú részéből, és csokken a szegenyparasztság csoportja, amelynek egy resze proletarizálódik, a masik, jelentősebb resze pedig fokozatosan átkerül a középparasztság csoportjába. Ezek a sajátosságok elkerülhetetlenül következnek abból, hogy a gazdasági fejlődes a proletárdiktatúra jelenlegi viszonyai kozott ellentmondásos. A tőkés társadalomban az egyszerű mezőgazdasági árutermelő vagy kiskapitalistává, vagy proletárrá válhat. Számára a fejlődésnek nincs *harmadik útja*. A proletárdiktatúra viszonyai között van ilyen út, minthogy szövetkezetekben való tömeges tömörítés révén (az áruforgalom terén, s egyre nagyobb mértékben a termelés terén is) a kisárutermelőt fokozatosan be lehet vonni az általános szocialista építésbe.

Másrészt a proletárdiktatúra idején, éppen a sajátos fejlődési viszonyok következtében a szegényparasztságnak mind nagyobb lehetősége van arra, hogy a parasztság középső csoportjaiba kerüljön. Ilyenformán a differenciálódás sajátszerűsége nálunk a középparaszti réteg további növekedésére vezet, ami ugyancsak igazolja Lenin elvtársnak azt az ismert tételét, amely szerint a középparaszt „a mezőgazdaság központi alakja".

Ami a Szovjetunió egyes vidékein végbemenő differenciálódás ütemét illeti, az számos helyi körülménytől függően különböző képet mutat, ami azonban nem változtat a folyamat általános jellegén és irányán.

8. Az ellenzék legdurvább hibája az, hogy a parasztgazdaság fejlődésének a kapitalizmus idején érvényesülő törvényszerűségeit gépiesen teljes mértékben átviszi a proletárdiktatúra időszakára, s ilyenformán a burzsoá ideológusok uszályában halad. Az ellenzék nem látja, hogy a falu fejlődésének útját a város fejlődése határozza meg, és hogy a falusi kapitalista elemekkel szemben a mi körülményeink között nemcsak a mezőgazdasági munkás, a szegényparaszt és a középparaszt áll szemben, hanem

egyszersmind a proletárdiktatúra egész rendszere, a maga hatalmas gazdasági kulcspozícióival (elsősorban a szocialista iparral), a szövetkezetekkel és a mezőgazdaság tervszerűsítésének más tényezőivel. Ezzel az ellenzék revideálja a marxizmusnak és leninizmusnak a nagyüzemi és kisüzemi termelés, a város és a falu, az ipar és a mezőgazdaság egymáshoz való viszonyáról szóló igen fontos tételeit, és azokhoz a burzsoá-revizionista elméletekhez tér vissza, amelyek a proletárállam „thermidorista" elfajulását hirdetik, s azt hangoztatják, hogy a kistőkés-kulák és a magántőke legyőzi a szocialista proletariátusnak az egész népgazdaságot magával ragadó nagyüzemi, és sehol másutt nem tapasztalt mértékben centralizált, gépesített szocialista iparát.

9. Meg kell állapítani, hogy az utóbbi időben *jelentősen megnövekedett* a proletárállam *tervszerűsítő-szabályozó* befolyása a mezőgazdaságra, *magában a faluban* pedig növekedett *a szocialista elemek* befolyása. Ezek a tényezők harcieszközt jelentenek a kulákság ellen, amely számos pozíciót foglalt el a falu gazdasági életében, és a magántőke ellen, amelyet már kiszorítottunk a gazdasági élet legfontosabb területeiről, de amely abszolút nagyságát tekintve még növekszik, megveti a lábát a falu életében, különösen a háziipar és a kisipar útján, s arra törekszik, hogy a város és a falu kapcsolatának közvetítője legyen.

A mezőgazdasági termékek *értékesítése* terén az állami szervek és a szövetkezetek döntő helyet vívtak ki, több fontos termék (a gabona, gyapot, cukorrépa stb.) értékesítése terén pedig uralkodó, szinte monopol helyzetre tettek szert. Ez a helyzet a következőkben nyilvánul meg: 1) a mezőgazdasági termékek túlnyomó részét a magántőke közbelépése nélkül gyűjtik be, s a magántőke már kiszorult korábbi pozícióiból; 2) a mezőgazdasági termékeket az állami szervek által az egész népgazdaság szempontjából megállapított áron értékesítik, s ugyanakkor az utóbbi időben sikerült elérni a gabonaárak állandóságát ősszel és tavasszal; 3) a határozott árpolitika következtében az államnak módjában áll magának a mezőgazdasági termelés feltételeinek olyan irányú befolyásolása, hogy a termelőerők újraelosztása a lehető legcélszerűbben történjék. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy egyes területeken (a hús- és kenderbegyűjtés stb.) a magántőke még meglehetősen tekintélyes helyet foglal el.

10. Az *ellátás terén* már olyan helyzetbe kerülünk, hogy a faluban elhelyezett árutömegnek több mint a felét közvetlenül a szövetkezetek és az állami szervek juttatják el, s teljes mértékben a szövetkezetek és az állami szervek kezében van a falu

gépellátása, míg egy sor iparcikk (textiláruk, só, petróleum stb.) elhelyezése terén a magántőke játszik bizonyos jelentéktelen szerepet. A proletárállam tevékenysége itt elsősorban arra irányul, hogy 1) az iparcikkek árának rendszeres leszállításával kellő mennyiségű olcsóbb és jobbminőségű árut bocsásson a paraszttömegek rendelkezésére; 2) megszilárdítsa és kiterjessze a falu közvetlen iparcikkellátása terén meghódított pozíciókat, s mindinkább kiszorítsa a magántőke közvetítését; 3) a gépellátást az óriási számban levő parasztgazdaságok fellendülésének és szövetkezetekbe, különösen termelőszövetkezetekbe tömörülésének eszközévé tegye.

11. Az elmúlt évek, különösen a legutóbbi évek tapasztalata teljes egészében igazolta Lenin szövetkezeti tervének helyességét, amely szerint a szocialista ipar éppen a szövetkezetekbe tömörülés révén vezeti majd a kisparaszti gazdaságot a szocializmus útjára, olyanformán, hogy az egyéni és szétforgácsolt termelési egységeket az áruforgalom révén is, s egyre nagyobb mértékben magának a termelésnek átszervezése és tömörítése révén is — az új technikán (villamosítás stb.) alapuló nagyüzemi társadalmasított gazdasággá alakítja át.

A jelenlegi időszakban a kis egyéni parasztgazdaságok tömörítésének és nagy kollektív gazdaságokká alakításának feladatát a falun a párt *fő feladatként* kell felvetni. A párt ugyanakkor, amikor nagy nyomatékkal hangoztatja, hogy ez az átalakulás csak a dolgozó parasztság beleegyezése alapján mehet végbe, egyben halaszthatatlan feladatának tekinti annak széleskörű propagálását, hogy a parasztság számára szükséges és előnyös a fokozatos áttérés a nagyüzemi kollektív mezőgazdaságra, továbbá halaszthatatlan feladatának tekinti azt, hogy minden lehető módon gyakorlatilag támogassa a nagyüzemi kollektív gazdaságnak a falvakban már meglevő és észrevehetően erősödő elemeit.

Az utóbbi években a szövetkezetek (a fogyasztási és mezőgazdasági szövetkezetek) hatalmas szervezetté fejlődtek, amely többmillió parasztportát egyesít, és az állami kereskedelemmel együtt döntő szerepet játszik a város és a falu közötti egész áruforgalomban. Észrevehetően erősödnek az utóbbi időben a háziipari szövetkezetek is. A falusi szövetkezetek összetétele erősen különbözik a forradalom előtti idők szövetkezeteinek összetételétől: egészen kétségtelen, hogy szövetkezeteink alapjában szegény- és középparaszti szövetkezetek. Ennek az összetételnek megfelelően megváltozik a szövetkezeti szervezetek tevékenységének iránya is, s ezek ma a parasztság zömének érdekeit szol-

gálják, nem pedig a parasztság kulák felső rétegének érdekeit. Az állam és a szövetkezetek közötti viszonyról szólva meg kell állapítani, hogy a szövetkezetek számos kedvezményben és előnyben részesülnek, amelyek abból következnek, hogy a proletárállamnak minden téren, többek között anyagilag is támogatnia kell a szövetkezetek fejlődését.

Általában a szövetkezetek és különösen a mezőgazdasági szövetkezetek óriási gazdasági jelentősége mellett meg kell jegyezni, hogy a szövetkezet a parasztság tömeges gazdasági egyesülésének, öntevékenysége és kezdeményező készsége fejlesztésének legjobb formája, gazdasági és kulturális-politikai átnevelésének, az általános szocialista építés útjára vezetésének formája. Ebben rejlik alapvető különbsége és előnye az állami kereskedelmi és begyűjtő szervekkel szemben, és ez adja meg növekvő szerepének perspektíváját.

Meg kell állapítani, hogy az ellenzék jellemző vonása az, hogy hitetlenkedik, nem hisz abban, hogy a parasztság zömét a szövetkezetek révén rá lehet vezetni a szocialista építés útjára. Ez a lenini szövetkezeti terv elutasítása, tehát az ellenzék nyilt eltávolodása a leninizmustól. Ez az eltávolodás a szocializmus országunkban való felépítésének lehetőségét tagadó ellenzék általános likvidátori álláspontjának elkerülhetetlen következménye.

12. A mezőgazdasági, a fogyasztási és a háziipari szövetkezet fejlődése, s az a tény, hogy a város és falu közötti áruforgalom terén igen fontos pozíciókat tartanak kezükben, gazdaságilag szükségszerűvé, s egyben lehetővé is teszi, hogy a mezőgazdasági és háziipari szövetkezetek az értékesítés és ellátás területéről behatoljanak a *termelés* területére.

Ott, ahol az állami és szövetkezeti szervek a begyűjtés terén monopolhelyzetben vagy majdnem monopolhelyzetben vannak, a termelőszövetkezetekbe tömörülésre való áttérés, illetve magának a szövetkezetekbe tömörült parasztság gazdaságának fellendítéséhez nyujtott közvetlen segítség különösen éles formában vetődik fel, hiszen ellenkező esetben a szövetkezetekbe tömörült lakosság nem tesz szert előnyre a szövetkezetekbe nem tömörült lakossággal szemben. Ilyenformán magának a szövetkezetnek belső fejlődése a jelenlegi viszonyok között oda vezet, hogy a szövetkezetekbe tömörült parasztgazdaságok további előnyökkel rendelkezhetnek a szövetkezetekbe nem tömörült gazdaságokkal szemben, mindenekelőtt abban az esetben, ha az értékesítési és beszerzési szövetkezetek vonalán való tömörülésről a technikai átalakítás és a szétforgácsolt parasztgazdaságok tö-

mörítése alapján mindinkább áttérnek a nagyüzemi kollektív gazdaságra.

A termelőszövetkezetekbe tömörülés terén már most is igen fontos szerepe van, s a jövőben még nagyobb szerepe lesz a mezőgazdasági iparnak (mind az állami, mind a szövetkezeti iparnak), amely — technikailag és gazdaságilag egyaránt — közvetlenül összefügg a mezőgazdasági termeléssel, s amely átalakítja a mezőgazdasági termelés struktúráját. Ez a munkaigényes szántóföldi növények termesztésének, az állattenyésztésnek stb. fejlődésével, továbbá a növekvő exportlehetőségekkel (vaj-, sajt- és konzervgyárak, lenfeldolgozó üzemek, aszalók, húsfeldolgozó üzemek stb. stb.) van összefüggésben.

13. A termelésre a tervszerűsítés érdekében a szövetkezetek révén gyakorolt befolyás már kifejezésre jut a szövetkezetekbe tömörült termelőknek bizonyos minőségű és mennyiségű termékre adott közvetlen megrendelések formájában, amivel a cukoriparban és részben a gyapottermelésben találkozunk (az úgynevezett termelési szerződések, megállapodások stb.), amelyeknél a megrendelőnek, azaz az állami iparnak lehetősége van a termelési folyamat megjavítására, olyanformán, hogy a szerződésben kiköti a lehető legjobb termelési módszereket (sorosvetés, a vetőmag minősége, a talaj trágyázása stb.), és segítséget nyujt megvalósításukhoz. Emellett a megfelelő termelési eszközökkel való ellátás nem ritkán a megrendeléseket adó állami vagy szövetkezeti szervezetek révén történik. Ez a forma a továbbiak során az egyik legfontosabb eszköze lehet, és kell is hogy legyen a paraszti termelés szövetkezeti alapokra fektetésének a szó igazi értelmében, azaz a szövetkezet révén a szocialista iparral kapcsolatban álló kistermelők önkéntes egyesülésének.

14. A termelőszövetkezetek útján halad a társas termelés céljából létrejött egyesülések olyan eredeti formáinak fejlődése, mint az artelek, a különféle termelési társulások és mezőgazdasági kommunák, amelyek túlnyomórészt szegény- és kevéssé tehetős parasztokat tömörítenek. Ezek a formák bizonyos válságos időszak után megmutatták életképességüket, és már sok esetben bebizonyították előnyüket a kis parasztgazdaságokkal szemben. A pártnak teljes támogatást és a legmesszebbmenő ösztönzést kell biztosítania számukra. A mezőgazdaság szocialista elemei között lényeges szerepet játszanak a szovhozok, mint a nagyüzemi állami szocialista földművelés és állattenyésztés formái. A szovhozok, amelyek szintén súlyos válságon mentek át, jelenleg már jövedelmezővé váltak, és mint a kor szín-

vonalán álló, az agronómia legújabb vívmányait alkalmazó mintagazdaságok egyre nagyobb szerepet kezdenek játszani, a példa erejével hatnak a parasztgazdaságra, s a szemléltető példa erejével bizonyítják a nagyüzemi társadalmasított termelés fölényét a kisparaszti gazdálkodással szemben.

15. A parasztság befolyásolásának fontos tényezői a talajjavítással összefüggő nagy létesítmények munkálatai, mint például az öntözőrendszerek munkálatai Közép-Ázsiában (gyapottermesztés) és a Kaukázusban. Az öntözőrendszer a proletárállam kezében a termelés hatalmas szabályozójává, s a szegény- és középparaszti rétegek támogatásának eszközévé válhat.

A tervszerűsítés érdekében gyakorolt befolyás másik módszerét a megfelelő mennyiségű nagy mezőgazdasági géppel ellátott állami és szövetkezeti gépkölcsönzőállomások jelentik, amelyek helyes politika esetén számottevő tényezők a szegény- és kevéssé tehetős paraszti rétegeknek a kulákkizsákmányolás ellen folytatott harcában, s egyben olyan tényezők, amelyek ösztönzést nyujtanak az új technikán alapuló földművelés kollektív formáira való áttéréshez. Ide tartozik továbbá a nagyarányú agrotechnikai segítség, a nemesített vetőmaggal és műtrágyával való ellátás, az aszály elleni harc és a Központi Feketeföldű Területek fejlesztése érdekében végzett munka stb.

16. Az ipar fejlődése és általában az ország termelőerőinek fellendülése, a sokmilliós szegény- és középparaszti tömegek szövetkezetekbe tömörítését szolgáló állami alapok növekedése lehetővé teszi, hogy egyre fokozottabb mértékben váltsuk valóra az egész népgazdaság, s ezen belül a mezőgazdaság technikai átalakítását a villamosítás alapján. Az egész ipar technikájának átalakításával, a villamosítás egyre növekvő mértékben hozza majd létre magának a mezőgazdaságnak új, korszerű technikai alapját is, gyökeresen átalakítja a módszereit, és hatalmas erővel vezeti rá a kollektív munka útjára. Ilyenformán a parasztgazdaság szocialista átalakításának fentebb felsorolt tényezőihez, s a hitel- és adórendszer hatalmas befolyásához egy további óriási jelentőségű tényező járul, a technikai forradalom, amelynek igen gyorsan kell majd előrevinnie a mezőgazdaság fellendítésének és a szövetkezetekbe tömörülés útján való fokozatos kollektivizálásának ügyét. Fokozni kell a falu ellátását traktorokkal, s ebből a célból meg kell gyorsítani a traktorgyártás fejlődését.

Az ellenzék igen durva hibát követ el, amikor ismételten kísérletet tesz arra, hogy a villamosítási tervet szembeállítsa Lenin szövetkezeti tervével. E kísérletek tanúskodása szerint

az ellenzék egyáltalán nem érti meg azt a kétségtelen tényt, hogy a villamosítási terv és a szövetkezeti terv egyaránt szerves része Lenin általános tervének, amelynek célja a szocializmus felépítése országunkban.

III. A gyakorlati munka helyzete és hiányosságai. A pártvonal eltorzítása

17. Az általános politika minden helyessége mellett, a proletárállamnak, a proletárállam szerveinek és a szövetkezeteknek a mezőgazdaságra gyakorolt minden növekvő befolyása mellett meg kell állapítani, hogy számos rendkívül súlyos hiányosság észlelhető, hibák vannak, a párt politikai irányvonalát számos esetben eltorzítják, sőt néha kirívóan megsértik.

Az *állami szervek* tevékenysége terén mindenekelőtt a mezőgazdasági termékek árának szabályozása körül elkövetett hibákat kell megemlíteni (az 1925/26-os év hibáit), amelyek export-importtervünk meghiúsulását, s ennek nyomában az ipar termelési terveinek meghiúsulását, az ipari növények vetésterületének csökkenését stb. vonták maguk után. Meg kell állapítani, hogy a *földművelésügyi szervek*, továbbá a szövetkezetek és a mezőgazdasági hitel szervei korántsem fordítanak kellő figyelmet a helyes proletárpolitika valóraváltására a falvakban (gépellátás, hitel, bérlet, földrendezés stb.), s gyakran nem verik vissza elég erélyesen a kulákság követelőzéseit. Ugyanúgy meg kell állapítani, hogy a *Pénzügyi Népbiztosság* szervei a progresszív adókivetés megvalósítása terén elért hatalmas eredmények ellenére nem mindig tudnak megbirkózni a kulákcsoportok adó alá eső jövedelmének és a megfelelő adónak kiszámításában rejlő feladattal. Meg kell továbbá állapítani, hogy az állami begyűjtő szervek gyakran alábecsülik a szövetkezeteknek mint tömegszervezeteknek jelentőségét, amelyek célja a mezőgazdasági termelés kollektív alapokra fektetése, és hajlamosságot mutatnak arra, hogy csökkentsék a szövetkezetek szerepét, s a szövetkezeteket a megfelelő állami begyüjtő szervezetek egyszerű fiókintézményeivé változtassák.

18. Magukban a szövetkezetekben számos egészségtelen jelenség figyelhető meg, amelyek a párt politikájának eltorzítását jelzik. A szövetkezetek *összetétele* nagyjában és egészében feltétlenül szegény- és középparaszti jellegű, mindamellett szép számmal találunk példát arra, hogy a szövetkezetekben viszonylag kevés a szegényparaszt és aránytalanul magas a falu jómódú felső rétegéhez tartozó parasztok száma. A szövetkezetek *válasz-*

tott szerveinek összetétele ugyanezeket a fogyatékosságokat mutatja, annak a határozatnak ellenére, amely szerint kulákot nem szabad beengedni ezekbe a szervekbe. Ennek következtében a *gépellátás* terén nem ritka az olyan eset, amikor viszonylag jobban látják el a falunak éppen a felső rétegeit. Ugyanezt kell mondani a *hitelek* elosztásáról. Azt is meg kell állapítani, hogy a szövetkezeti szervek nem tartják szem előtt a párt irányvonalát, gyakran nem használták fel közvetlen rendeltetésének megfelelően a szegényparasztság szövetkezetekbe tömörülésének előmozdítására előirányzott alapokat. Jóllehet, az utóbbi időben fordulat következett be ezen a téren, s az ilyen esetek száma csökken, s jóllehet az ÖK(b)P KB közvetlen utasításokat adott ki ebben a kérdésben, a pártvonal fentemlített eltorzításai még mindig előfordulnak. Fel kell hívni a figyelmet arra a tényre is, hogy vannak olyan álszövetkezetek, amelyek a kulák „társulatok" álcázását szolgálják, s ugyanakkor élvezik a szövetkezetek számára biztosított jogokat és kiváltságokat. Lényeges fogyatékossága a szövetkezetek szervező munkájának az is, hogy tömegével vannak úgynevezett „vad" szövetkezetek, amelyeket még mindig nem vontak be a szövetkezetek egyetemes, összpontosított rendszerébe.

A földművelésügyi szervek, a gazdasági szervek, a szövetkezeti és hitelszervezetek munkájának közös fogyatékossága az, hogy nem ritkán nézeteltérések merülnek fel közöttük, sőt gyakran egymásnak ellentmondó intézkedéseket tesznek.

19. A *szovjetek munkája* terén megállapítható, hogy a pártnak a falusi szovjetek felélénkítésére irányuló politikáját illetően kétségtelen eredményeket értek el. A szovjetek (osztályaik és bizottságaik) mindinkább a gazdasági és politikai élet szervező központjaivá, az igazgatás iskoláivá, egyre újabb szegény- és középparaszt káderek kinevelésének eszközévé stb. válnak. Az, hogy a szovjetek körül pártonkívüli aktívát szerveztek, megnövelte a szovjetek tekintélyét a nagy tömegek szemében. Ugyanakkor rá kell mutatni a szegényparasztságnak és a mezőgazdasági munkásoknak a szovjetek, a szövetkezeti szervek stb. választása során megnyilvánuló egyre fokozottabb szervezettségére; mindamellett meg kell állapítani, hogy a szovjetek felélénkítésére irányuló munkát még korántsem végzik kellő erővel.

20. A *pártmunka* terén meg kell állapítani, hogy nem folyik kellő erővel a munka a mezőgazdasági munkások között (ami a falusi sejtek összetételében is kifejezésre jut), s a falusi pártpolitikai munka nem kapcsolódik eléggé egybe a gazdasági és kulturális építés vonalán végzett munkával. A szovjetek újjá-

választása alkalmával a párt vezetésével a dolgozók számára biztosított széleskörű demokrácia alapján lefolytatott választási kampányok azt mutatják, hogy megnövekedett a pártszervezetek tekintélye a parasztság tömegei előtt. Nagyon fontos szerepet játszik falun a *komszomol*szervezet, amelynek jelenleg feladatául kell kitűznie összetételének szabályozását olyan értelemben, hogy megnövekedjék a szervezet gerincét képező mezőgazdasági munkás-szegényparaszt tagok számaránya, feladatául kell kitűznie azt, hogy nagy arányokban neveljen ki soraiból új káderekét a komszomolaktíva számára, feladatául kell kitűznie továbbá a párt irányvonalának következetesebb érvényesítését, a párt aktív támogatását a szegényparasztság és a mezőgazdasági munkásság szervezésében, és tagjainak politikai nevelését. A falusi komszomolszervezetnek hatalmas emelőül kell szolgálnia a párt számára a mezőgazdaság fellendítése és kollektivizálása, a kulturális kezdeményezés nagyarányú kifejlesztése és új szocialista káderek kinevelése terén. A szegényparasztnők és a mezőgazdasági munkásnők tömegeinek a szegény- és középparaszt aktívákba való bevonása, a parasztság kulturális színvonalának emelése és szövetkezetekbe tömörítése terén fontos szerepet játszanak a parasztnők küldöttgyűlései; ezeknek fokozottabb munkát kell kifejteniök annak érdekében, hogy nagy arányokban vonják be a falun folyó szocialista építésbe a parasztnőknek a párthoz közelebb álló rétegeit.

IV. A párt soronlevő feladatai

Eszerint megállapíthatjuk, hogy 1) gazdasági téren rendkívül jelentősen megnövekedett a népgazdaság szocialista szektora, s ezzel együtt a munkásosztály súlya is; 2) a magántőke több igen fontos területről kiszorult; 3) a falvakban egészen világosan megmutatkoztak az alapvető ellentmondások is, meg a szocialista fejlődés előrelendítő tényezői is, azaz egyrészt a kulákság valamelyes megnövekedése, másrészt a középparaszt csoport megerősödése és a szegényparasztság szervezettségének növekedése, továbbá a szövetkezetek gyors fejlődése, ami a proletárdiktatúra viszonyai között Lenin szavai szerint egyértelmű „a szocializmus növekedésével", és az állami szervek tervszerűsítő-szabályozó szerepének növekedése a parasztgazdaságok tekintetében.

A XIV. pártkonferencia és a XIV. pártkongresszus óta, s a párt megfelelő politikája nyomán több nagy változás történt más vonalon is: 1) megnőtt a vetésterület, és erősen csökkent a

parlagon heverő föld mennyisége, ami azzal függ össze, hogy az egész vonalon fellendült a parasztság zömének gazdasága; 2) politikai téren fokozódott a középparaszt eltávolodása a kulákságtól, megszilárdult a munkásosztály szövetsége a középparaszti tömegekkel, és határozott fordulat mutatkozott a kulákság elszigetelésének irányában.

Ilyenformán a párt által a XIV. konferencia és a XIV. kongresszus időszakában kitűzött feladatokat alapjában véve megvalósítottaknak kell tekintenünk. A párt úgy érte el ezeket az eredményeket, hogy harcolt mind a kulákveszély lebecsülése ellen, mindpedig különösen az ellenzék középparasztellenes elhajlása ellen. A párt nem érhette volna el ezeket az eredményeket, ha nem összpontosította volna a tüzet az ellenzék opportunista középparasztellenes elhajlása ellen, mert ez az elhajlás azzal, hogy aláássa a proletariátus összefogását a középparaszti tömegekkel és megnehezíti a középparaszt elszakítását a kulákságtól, ténylegesen a falusi kulákbefolyás növekedésére vezet. Feltétlenül folytatni kell a párt által követett politikát, a középparaszttal való szövetség lenini politikáját. A párt politikájának a falvakban elért eredményei és az ezzel kapcsolatban kialakult új helyzet lehetővé teszik a proletariátus pártja számára, hogy a gazdasági szervek egész erejének latbavetésével, és továbbra is a szegény- és középparaszti tömegekre támaszkodva, tovább fejlessze a kulákság elleni támadást, és számos olyan új intézkedést tegyen, amelyek korlátozzák a kapitalizmus fejlődését a falun, s a parasztgazdaságot a szocializmus felé vezető útra terelik.

Mindezekből a körülményekből adódnak a párt következő soronlevő feladatai:

1. A mezőgazdaság tervszerű állami szabályozásának elemei

a) Meg kell szilárdítani és tovább kell fejleszteni az állami szerveknek és a szövetkezeteknek abban a tekintetben elért eredményeit, hogy kezükbe vegyék az ipari termékeknek (köztük a háziipari termékeknek) a falvakban való értékesítését és a mezőgazdasági termékeknek a város számára való begyűjtését, ami nagyon fontos feltétele annak, hogy leküzdhessük a piac spontán alakulását, kiterjesszük a tervszerű gazdálkodást a mezőgazdaságra, és biztosítsuk a szocialista ipar vezető szerepét az egész népgazdaságban.

b) Következetesen folytatni kell az iparcikkek árának leszál-

lítására irányuló politikát, az állandó mezőgazdasági árak egyidejű fenntartásával, ami nagyon fontos feltétele annak, hogy megjavítsuk a dolgozó tömegek anyagi helyzetét, s erősítsük a város és falu közötti összefogást.

c) Minden módon támogatni kell a szövetkezetekbe tömörült parasztság és az állami szervek közötti szerződéses kapcsolatok fejlesztését (termelési szerződések stb.), amelyek közvetlen összefogást létesítenek a parasztgazdaság és a szocialista ipar megfelelő ágai (a cukoripar, a textilipar stb.) között, és megkönnyítik a mezőgazdaság tervszerű állami szabályozását a megfelelő vidékeken és ágakban.

d) Annak a feladatnak megfelelően, hogy minden lehető módon elő kell mozdítani a kis parasztgazdaságok nagy kollektív gazdaságokba tömörülését, a mezőgazdasági hitel szervezeteinek fő figyelmüket a nagy szegény- és középparasztтömegek termelőszövetkezetekbe tömörülésének támogatására és előbbrevitelére kell fordítaniok, s fokozottabban kell törődniök azzal, hogy paraszti betéteket vonjanak be a szövetkezetekbe, különösen pedig szövetkezeti feldolgozó vállalatok létesítésével stb.

e) A (mezőgazdasági, fogyasztási és háziipari) szövetkezetek erősödése, és a kuláknak meg a magánkereskedőnek az áruforgalom területéről való kiszorítása arányában olyan kölcsönös viszonyt kell létesíteni a szövetkezetek és az állami szervek között, amelyek biztosítani tudják a szövetkezeti munka területének további kiszélesedését, amellett, hogy feltétlenül biztosítják a szovjet állam érdekeit és vezetését.

2. *Adókivetés*

a) Ügyelni kell arra, hogy pontosan végrehajtsák a pártnak és a szovjet hatalomnak azt a határozatát, amely szerint a szegényparasztságot (a Szovjetunió parasztgazdaságainak 35%-át) mentesíteni kell a mezőgazdasági adó fizetése alól.

b) A legjobbmódú falusi rétegek növekvő jövedelmének megadóztatása céljából meg kell bízni a KB-t, hogy dolgozza ki a legmesszebbmenően progresszív jövedelemadóra való áttérés kérdését.

3. *A szövetkezetek*

a) Ki kell bővíteni és meg kell szilárdítani a fogyasztási, mezőgazdasági és háziipari szövetkezetek hálózatát, szem előtt tartva, hogy a legközelebbi időszakban az egész szegényparaszt-

ságot és a középparasztság többségét be kell vonni a szövetkezetekbe, s a szövetkezeteknek több anyagi eszközt kell folyósítaniok a szegényparasztság szövetkezetekbe tömörítésére.

b) Fokozottabb mértékben kell bevonni a szövetkezetekbe a parasztnőket, különösen azokat, akik a mezőgazdaság olyan ágaiban foglalatoskodnak, ahol jelentős helyet tölt be a női munka (baromfitenyésztés, a háziipar számos ága stb.).

c) A magántőkének a háziiparból való további kiszorítása céljából az állami szervek nyujtsanak több támogatást a háziipari szövetkezeteknek, fokozzák a háziipar gépesítésére irányuló tevékenységet stb.

d) El kell érni a legrövidebb időn belül, hogy bekapcsoljuk a mezőgazdasági szövetkezetek rendszerébe a szövetkezetek gyenge szervezeti munkája következtében létrejött úgynevezett „vad" szövetkezeteket.

e) Jóvá kell hagyni a mezőgazdasági szövetkezetek különleges formáinak (az újjászervezett Mezőgazdasági Szövetség, a Gabonaközpont, a Vajközpont, a Lenközpont, a cukorrépatermelő szövetkezetek stb.) létrehozása terén kialakult gyakorlatot, s tovább kell fejleszteni a szövetkezetekbe tömörülés e formáit, mint az értékesítési és ellátási szövetkezetekbe való tömörülésről az egyéni parasztgazdaságok termelésének kollektív alapokra fektetésére való fokozatos átmenet legbiztosabb eszközét.

f) fokozni kell a harcot annak érdekében, hogy a felszerelés híján levő szegényparaszti gazdaságokat kiszabadítsuk a kulák elemekkel szembeni függőségükből, akik felszerelésüket (mezőgazdasági gépeiket stb.) a szegényparasztság leigázására használják fel; ennek érdekében a mezőgazdasági szövetkezetek mellett az állami gépkölcsönző állomásokkal egy sorban a gépkölcsönző állomások széles hálózatát kell létrehozni, amelyek előnyös feltételek mellett gépeket bocsátanak a szegényparaszti gazdaságok rendelkezésére, és előmozdítják a talajmegmunkálás, a termésbetakarítás stb. kollektív módszereinek fejlődését.

g) Minden lehető módon meg kell könnyíteni a kolhozok és a kevéssé tehetős parasztok mezőgazdasági gépekkel való ellátását, gondoskodni kell arról, hogy külön kedvezményekben részesüljenek a hitel, a visszafizetés feltételei stb. tekintetében. A kulákelemek mezőgazdasági gépekkel való ellátásának korlátozása céljából megfelelő részesedési kulcsot kell megállapítani (csökkenteni kell a kulákoknak eladott gépek százalékarányát, készpénzfizetést kell bevezetni számukra stb.).

h) Az állami költségvetésben és a helyi költségvetésekben növelni kell a szegényparasztság támogatására előirányzott összeget, ezt a termelőszövetkezeti (kolhoz-) mozgalom támogatására kell fordítani, s ezzel egyidejűleg növelni kell a szegényparasztság részesedését egyéb hitelek terén.

i) Ugyanakkor, amikor megszilárdítjuk a szegény- és középparasztság legmegbízhatóbb elemeinek vezető szövetkezeti munkába való bevonása terén elért eredményeket, és szocialista szövetkezeti emberekből álló új, nagyszámú káderekt nevelünk belőlük, egyben fokozni kell a harcot a kulákelemeknek arra irányuló kísérletei ellen, hogy hatalmukba kerítsék az alsóbb szövetkezeti szerveket.

j) Jóvá kell hagyni a mezőgazdasági szövetkezeti szövetségek szövetségének, mint olyan központnak a létrehozását, amely egyesíti a mezőgazdasági szövetkezetek valamennyi formáját, és mint vezető szerv arra van hivatva, hogy a fogyasztási és háziipari szövetkezetek mellett általában szövetkezeti közszellemet fejlesszen ki a falvakban, és a parasztság milliós tömegeit rávezesse a szövetkezeti munka szocialista módszereire.

4. A kolhozok és a szovhozok

a) Meg kell erősíteni a KB-nak a kolhoz- és szovhozépítés eredményeiről szóló 1926 december 30-i határozatát, s kötelezni kell a pártszervezeteket és a szovjetekben meg a szövetkezeti szervekben dolgozó pártmunkásokat, hogy fokozottabb segítséget nyujtsanak a kolhozépítés terén, a szovhozokat pedig erősítsék meg, és változtassák ténylegesen szocialista típusú nagy mintagazdaságokká, s ugyanakkor érjék el, hogy a szovhozok fokozottabban segítsék a parasztgazdaságokat (kölcsönző és agronómiai állomások, traktorosztagok szervezése a szovhozokban stb.).

b) Ugyanakkor, amikor minden módon támogatjuk a mezőgazdasági gépek beszerzésére és együttes használatára társult szegény- és középparaszti csoportok hálózatának kiszélesítését, egyszersmind erélyes harcot kell folytatnunk az általsulások (és általában az álszövetkezetek) ellen, amelyek rendszerint a kulákelemek álcázását szolgálják, annak érdekében, hogy törvénytelen úton mindenféle hitel-, ellátási stb. kedvezményekhez jussanak.

5. *Földhasználat és földrendezés*

a) Mindent el kell követni a föld nacionalizálása alapján kialakult helyzet megszilárditása érdekében, és mint súlyos bűncselekményt, üldözni kell a föld nacionalizálásának megmásítására irányuló minden (közvetlen vagy közvetett) kísérletet, mint a föld adás-vétele és elajándékozása, ami például a Kaukázus és Közép-Ázsia egyes vidékein tapasztalható.

b) Fokozatosan csökkenteni kell a bérbeadott földterületeket azokon a vidékeken, ahol a földbérlet a kulákelemek gyarapodására vezet. A bérleti időt korlátozni kell úgy, hogy legfeljebb egy vetésforgó idejére terjedjen, de ne legyen több hat évnél. Azokat illetően, akik a számukra kiosztott földet az államtól és a szövetkezetektől kapott segítség ellenére nem a maguk erejéből vagy családjukkal munkálják meg, hanem évről évre bérbeadják, korlátozni kell a föld bérbeadási jogát a járási (illetve a kerületi) végrehajtó bizottságok határozata szerint háromtól hat évig terjedő időre, amelynek elmúltával meg kell fosztani őket a föld használati jogától, s a földet a földművesszövetkezet rendelkezésére kell bocsátani.

Mint bűntetteseket, kíméletlenül meg kell büntetni azokat, akik megszegik az albérlet különböző formáiról szóló törvényt.

Az állami alapba tartozó földeket elsősorban dolgozóknak kell bérbeadni, s a bérleti időt hat évre kell korlátozni. Kivételek ez alól a szabály alól az állami alaphoz tartozó földekre vonatkozóan csak egyes vidékeken, és csakis a központi földművelésügyi szervek hozzájárulásával engedhetők meg.

c) Minden módon elő kell mozdítani a földhasználat olyan formáinak fejlődését, amelyek kedvezőbbek a szövetkezeti mozgalom fejlődése és a mezőgazdaság gépesítése szempontjából (települések, új települések stb.), s korlátozni kell azt a gyakorlatot, amikor egyedülálló gazdaságok, vagy különösen tanyagazdaságok számára juttatnak földet, s teljesen meg kell ezt szüntetni abban az esetben, amikor a kulákelemek gyarapodására vezet.

d) A szegény- és kevéssé tehetős paraszti rétegek földrendezését állami költségen kell végrehajtani. A földrendezésnek a legszorosabb kapcsolatban kell lennie más gazdaságszervezési intézkedésekkel (agronómiai segítség, hitel, talajjavítás, gépellátás stb.). Ügyelni kell arra, hogy a földrendezés során magának a földnek odaítélésénél is szem előtt tartsák a legszegényebb rétegek érdekeit (a föld minősége, fekvése stb.).

Közelebb kell hozni a Szovjetunió egész területén folyó földrendezés befejezésének a tervben előirányzott határidejét.

e) Halaszthatatlan feladatnak kell tekinteni a földrendezés és a földhasználat általános elveinek megállapítását a Szovjetunió egész területére vonatkozóan.

6. A bérmunka és a mezőgazdasági és erdőmunkások szakszervezete

a) Ügyelni kell arra, hogy a Munkatörvénykönyvnek a kulákjellegű gazdaságokban dolgozó mezőgazdasági munkásokra és munkásnőkre vonatkozó előírásait következetesen végrehajtsák, s a Munkatörvénykönyv megsértőit a legszigorúbban felelősségre kell vonni.

b) Ügyelni kell arra, hogy az „Ideiglenes Szabályzatot" a kisegítő bérmunkásokat alkalmazó parasztgazdaságokban következetesen életbe léptessék, s az „Ideiglenes Szabályzat" megsértőit a legszigorúbban felelősségre kell vonni.

c) Gondoskodni kell a mezőgazdasági és erdőmunkások és munkásnők társadalmi biztosítására vonatkozó törvények szigorú betartásáról.

d) Fokozni kell a mezőgazdasági és erdőmunkás szakszervezetnek a még szervezetlen mezőgazdasági munkások megszervezésére irányuló munkáját, továbbá meg kell könnyíteni a még szervezetlen olyan falusi félproletár elemek belépését a mezőgazdasági és erdőmunkás szakszervezetbe, akiknek számára a bérmunka a fő megélhetési forrás.

7. A kisparasztság biztosítása.
A paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságok

a) Meg kell bízni a KB-t, hogy hozzon intézkedéseket mindazoknak a szükséges feltételeknek előkészítése érdekében, amelyek lehetővé teszik, hogy a legközelebbi szovjetkongresszuson törvényeket hozzanak a szegényparasztok aggkori biztosításáról.

b) Mindenképpen erősíteni kell a paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságokat, azzal a céllal, hogy valóban a falu szegény- és középparaszti rétegeinek tömegszervezeteivé váljanak a kölcsönös segítség és a szegényparasztok helyzetén könnyítő gazdasági intézkedések életbeléptetésének megszervezése terén. A paraszt kölcsönös segítségnyujtási bizottságok munkáját, amellett, hogy tovább folytatják a szegényparasztság egyéni tá-

mogatását, mindinkább a parasztság kevéssé tehetős rétegeinek termelőtevékenységéhez nyujtott kollektív segítség irányába kell terelni.

8. A szovjetek. A kultúrmunka

a) Tovább kell folytatni a szovjeteknek mint a proletariátus vezetésével a dolgozó parasztság nagy tömegeinek politikai nevelését szolgáló központoknak felélénkítésére irányuló politikát, ugyanakkor pedig különösen nagy figyelmet kell fordítani a pártonkívüli szegény- és középparaszt aktíva kialakítására és kiszélesítésére, s fokozottabb mértékben kell bevonni ebbe az aktívába a mezőgazdasági munkásokat és a szegényparasztságot. Emellett figyelmet kell fordítani arra, hogy bevonják az aktívába a parasztnőket és a mezőgazdasági munkásnőket (küldöttnőket, szovjettagokat), és hogy a szovjetekben vezető munkakörbe léptessék elő őket.

b) A következő, 1928 elején megtartandó szovjetválasztásokkal kapcsolatban széleskörű kampányt kell lefolytatni, amelynek során a szovjetek beszámolnak munkájukról, a lehető legmesszebbmenően be kell vonni a választásokba a szegény- és középparasztrétegeket, biztosítani kell, hogy az egész választási kampány irányítása a párt kezében legyen, s szigorúan ügyelni kell arra, hogy a legszigorúbban betartsák a megfelelő (1926. évi) szovjetválasztási utasításban — a kulák és más proletárellenes elemeknek a választói névjegyzékből való törlését illetően megállapított szabályokat.

c) Meg kell bízni a KB-t, hogy dolgozza ki a szovjetek és a földművesszövetkezetek közötti viszony megjavításának kérdését, abból a szempontból kiindulva, hogy biztosítani kell a szovjetek vezető szerepét, és meg kell fosztani a földművesszövetkezetekben (a közgyűléseken) való szavazás jogától azokat, akiket töröltek a szovjetek választói névjegyzékeiről.

d) Gondoskodni kell az általános kötelező elemiiskolai oktatás határozott megvalósításáról, s ezen a téren minden lehető módon támogatni kell a lakosság és a helyi szovjetek kezdeményezését.

Fokozni kell a kultúra, többek között az iskolaügy fejlesztését a nemzetiségi körzetekben, s különösen nagy figyelmet kell fordítani ezek között a legelmaradottabb körzetekre.

El kell érni, hogy az iskolákat (valamennyi fokon) jóval nagyobb mértékben látogassák a mezőgazdasági munkások, földmunkások és szegényparasztok gyermekei, s ennek érdekében a

szegényebb rétegek gyermekeinek támogatására külön iskolaalapot kell létesíteni.

Mindent el kell követni annak érdekében, hogy a szegényparasztok gyermekei, különösen a bérmunkát végző kiskorúak, fogadott gyermekek stb. számára biztosítsuk az iskolai oktatás tényleges lehetőségét.

e) Különösen nagy figyelmet kell fordítani a szakmai és műszaki iskolák, továbbá a különféle tanműhelyek fejlesztésére, s a mezőgazdaságban szükséges iparok tanításának az iskolák keretében való megszervezésére.

f) Fokozottabb figyelmet kell fordítani új falusi értelmiségi káderek képzésére és a meglevő falusi káderek szakképzettségének emelésére, s a falu szocialista átalakításának élén járó aktív, öntudatos embereket kell nevelni belőlük.

Igen nagy gondot kell fordítani kolhozok és mintaszerű nagy szovhozok szervezésére képes szakemberek nevelésére.

g) A falvakban fokozni kell a politikai felvilágosító munkát, s emelni kell annak színvonalát. Különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy a falu rádióhoz és mozihoz jusson, továbbá a könyvtárak stb. hálózatának fejlesztésére.

h) Bővíteni kell a parasztfiatalság iskoláinak hálózatát, s megfelelő intézkedésekkel gondoskodni kell arról, hogy ezekben az iskolákban növekedjen a szilárd magvukat alkotó mezőgazdasági munkás és szegényparaszt fiatalság aránya (az ösztöndíjak növelése, anyagi eszközök folyósítása olyan kollégiumok fenntartására, amelyekben a mezőgazdasági munkások és kevéssé tehetős parasztok gyermekei nyernek elhelyezést stb.).

i) A leszerelt vöröskatonákat és vöröstengerészeket minden lehető módon be kell vonni a falusi szovjet- és kulturális építésbe, s ennek érdekében a jelenlegi határozatoknak megfelelően okvetlenül meg kell javítani társadalmi-politikai képzésüket a Vörös Hadsereg és Hajóhad soraiban.

j) A mezőgazdaság kollektivizálása terén felmerült feladatok megvalósítása megköveteli, hogy a szakszervezetek fokozottabban kapcsolódjanak be a falu egész társadalmi életébe. Többek között jelentősen fokozni kell és meg kell javítani a patronálást és az egyvidékről valók kapcsolatainak fenntartását, továbbá a szakszervezeteknek jóval szélesebb keretek között kell kultúrmunkát végezniök a falvakban (rádió, ujságterjesztés, könyvtárak stb.), különösen azok között a szakszervezeti tagok között, akik az év jelentős részében kapcsolatban állnak a parasztgazdasággal (idénymunkások, vándormunkások stb.).

9. Pártszervezeti kérdések

a) Ki kell építeni és meg kell szilárdítani a szovjetek és a szövetkezetek mellett fennálló szegényparaszt-csoportokat, s időnként össze kell hívni ezeknek a csoportoknak falusi és járási (kerületi) tanácskozásait, munkájuk tapasztalatainak általánosítása céljából.

b) A pártbizottságok mellett (a területi és városi pártbizottságoktól a KB-ig) falusi osztályokat kell létesíteni, s ezeket meg kell bízni, többek között azzal, hogy a szükséghez képest összehívják és előkészítsék a szegényparaszt-csoportok kerületi és kormányzósági konferenciáit.

c) Összpontosítani kell a figyelmet a mezőgazdasági munkás és szegényparaszt aktívák képzésére és a pártba való bevonására, elsősorban a mezőgazdasági munkások szakszervezetében, a szegényparaszt-csoportokban, a szovjetekben, a szövetkezetekben és a parasztnő-küldöttek gyűlésein stb. végzett gyakorlati munka során kialakuló aktívákat illetően.

d) Új párttagokkal kell megerősíteni a szövetkezeti és szovjetszerveket, hogy ezek falusi munkájában biztosítsuk a párt irányvonalának helyes érvényesítését.

AZ ELLENZÉKRŐL

A XV. kongresszus, miután meghallgatta a kiküldött bizottság jelentését, amely gondosan tanulmányozta az ellenzékre vonatkozó teljes anyagot, megállapítja a következőket:

1. Az *ideológia* terén az ellenzékkel való taktikai jellegű nézeteltérések a *programmot* érintő nézeteltérésekbe csaptak át, az ellenzék revideálta Lenin nézeteit, és a mensevizmus álláspontjára süllyedt le. Az ellenzék tagadja azt, hogy lehetséges a Szovjetunióban a szocializmus győzelmes építése, tehát tagadja forradalmunk szocialista jellegét; tagadja az állami ipar szocialista jellegét; tagadja azt, hogy a proletárdiktatúra feltételei között megvan a mód a falu szocialista fejlődésére, s megtagadja azt a politikát, amely szerint a proletariátusnak a szocialista építés alapján szorosra kell fűznie a szövetséget a parasztság zömével; végül, ténylegesen tagadja azt, hogy a Szovjetunióban proletárdiktatúra van („thermidor"), s ezzel kapcsolatban kapituláns és defetista álláspontra helyezkedik. A trockista ellenzéket ez az egész eszmei beállítottsága a Szovjetunión belül a kispolgári demokrácia eszközévé, a Szovjetunió határain túl pedig a nemzetközi szociáldemokrácia segédcsapatává tette.

2. Az ellenzék a *taktika* terén fokozta pártellenes tevékenységét, egyre élesebb kirohanásokat intézett a párt ellen, nemcsak a párt Szervezeti Szabályzatát hágta át, de áthágta a szovjet törvényességet is (illegális gyűlések, illegális nyomdák, illegális sajtószervek, helyiségek erőszakos elfoglalása stb.). Ennek a szovjetellenes taktikának a betetőzését jelentette az áttérés a proletárdiktatúra rendszere elleni nyilt harcra, az, hogy 1927 november 7-én utcai tüntetéseket rendeztek a párt és a szovjet kormány ellen. Az ellenzéket szovjetellenes taktikája, amelyet külföldön is alkalmazott, s amely a Szovjetunió ellen irányuló rágalmak terjesztésében jutott kifejezésre — ténylegesen egysorba állította a proletárdiktatúra országának nyilt ellenségeivel.

3. A *szervezeti* kérdések terén az ellenzék, a lenini nézetek revíziója alapján, a frakciózásról áttért saját trockista pártjának a megalakítására. A kiküldött bizottság minden kétséget kizáróan megállapította, hogy az ellenzéknek megvan a maga központi bizottsága, megvannak a területi, kormányzósági, városi és kerületi központjai, külön technikai apparátusa van, hogy az ellenzék tagdíjakat szed, saját sajtószervekkel rendelkezik stb. stb. Külföldön a trockista párt nemcsak a Kominternhez tartozó pártokon belül található antileninista frakciós csoportocskákkal létesített kapcsolatot, hanem olyan szervezetekkel, csoportokkal és egyes személyekkel is, amelyek, illetve, akik sohasem tartoztak a Kommunista Internacionáléhoz, kapcsolatot létesített továbbá a kommunista mozgalomnak a Kominternből kizárt ellenségeivel és árulóival (Maslov, Ruth Fischer, Korsch, Souvarine, Rosmer, Roland-Holst, Libaers stb. stb.). Az ellenzéknek ez a *szervezeti* gyakorlata odáig fajult, hogy az ellenzék a Szovjetunión belül pártonkívüli burzsoá értelmiségiekkel (Scserbakov és társai) szűrte össze a levet, akik viszont nyilt ellenforradalmárokkal tartottak kapcsolatot, a Szovjetunió határain kívül pedig megszerezte az ellenzék számára az egész világ burzsoáziájának legmesszebbmenő támogatását.

A XV. kongresszus a fent elmondottak alapján azon az állásponton van, hogy a KB és a KEB helyesen járt el, amikor 1927 november 14-én Trockijt és Zinovjevet kizárta az ÖK(b)P soraiból, a KB és a KEB más ellenzéki tagjait pedig e szervek tagjai sorából, s amikor az ellenzék kérdését megvitatás végett egészében a kongresszus elé terjesztette.

A kongresszus a KB beszámolójával kapcsolatosan hozott határozatában leszögezte, hogy a trockista ellenzékhez tartozás és a trockista ellenzék nézeteinek propagálása nem fér össze az

ÖK(b)P-hez tartozással. A kongresszus ezzel kapcsolatban azon a véleményen van, hogy az ellenzéknek ideológiai és szervezeti téren egyaránt le kell tennie a fegyvert, fentebb ismertetett nézeteit mint antileninista, mensevik nézeteket el kell ítélnie, és kötelezniie kell magát arra, hogy síkra száll a pártnak, kongresszusainak, konferenciáinak és Központi Bizottságának nézeteiért és határozataiért.

Az ellenzék azonban elvetette a pártnak ezt a követelését. Az ellenzék, 121 aktív tagjának aláírásával ellátott 1927 december 3-i nyilatkozatában nemhogy lemondana mensevik nézeteinek propagálásáról, hanem ellenkezőleg, ragaszkodik ehhez.

Miután a kongresszus a KB beszámolójával kapcsolatban határozatot hozott, a kiküldött bizottsághoz 1927 december 10-i keltezéssel az ellenzéknek két újabb nyilatkozata érkezett, amelyek közül az egyik (Rakovszkij, Muralov és Radek aláírásával) ezeknek a mensevik nézeteknek nemcsak a fenntartását, hanem a propagálását is szükségesnek tartja, a másik pedig (Kamenyev, Bakajev, Jevdokimov és Avgyejev aláírásával) lemond ugyan az ellenzék mensevik nézeteinek propagálásáról, ugyanakkor azonban ragaszkodik azok fenntartásához, ami ellenkezik azzal a követeléssel, hogy az ellenzéknek ideológiai téren le kell tennie a fegyvert, és a párthatározatokért való síkra szállás elutasítását jelenti.

A kongresszus ugyanakkor, amikor megállapítja, hogy a két ellenzéki csoportocska között nyilvánvaló véleménykülönbség mutatkozik, egyszersmind az ellenzék mindkét nyilatkozatáról azt tartja, hogy semmiképpen sem kielégítők.

A kongresszus a fentiek alapján, és figyelembevéve, hogy az ellenzék két alkalommal megsértette azt az ünnepélyesen tett ígéretét, hogy lemond a frakciózásról — határozatilag kimondja:

1. Kizárja a pártból a trockista ellenzék következő aktív részvevőit:

1) Iv. Avgyejev, 2) A. Alekszandrov, 3) Auszem, 4) A. Batasev, 5) Sz. Baranov, 6) Iv. Bakajev, 7) Budzinszkaja, 8) M. Boguszlavszkij, 9) Vaganjan, 10) I. Vargyin, 11) I. Vracsev, 12) Sz. Gesszen, 13) N. Gordon, 14) Ar. Gertik, 15) A. Guralszkij, 16) Drobnyisz, 17) T. Dmitrijev, 18) G. Jevdokimov, 19) Sz. Zorin, 20) P. Zaluckij, 21) Iljin, 22) L. Kamenyev, 23) Sz. Kavtaradze, 24) Kaszperszkij, 25) M. Kraszovszkaja, 26) Kovalevszkij, 27) A. Sz. Kuklin, 28) V. Kaszparova, 29) Komangyir, 30) Kagalin, 31) Kosztrickij, 32) A. Konykova, 33) I. N. Katalinov, 34) M. Lasevics, 35) V. Levin, 36) G. Lubin, 37) P. Lelozol, 38) Lizgyiny, 39) G. Lobanov, 40) N. Muralov, 41) A. Minyicsev, 42) N. Nyiko-

lajev, 43) M. Ja. Natanszon, 44) Ju. Pjatakov, 45) V. Ponomarev, 46) Pitasko, 47) A. Peterszon, 48) I. Paulszon, 49) I. Rejngold, 50) O. Ravics. 51) K. Radek, 52) Hr. Rakovszkij, 53) Rockan, 54) R. Rafail, 55) V. Rumjancev, 56) G. Szafarov, 57) I. Szmilga, 58) Szokolov, 59) K. Szolovjev, 60) L. Szosznovszkij, 61) I. N. Szmirnov, 62) Z. Szenykov, 63) Tuzsikov, 64) F. Tartakovszkaja, 65) O. Tarhanov, 66) I. I. Taraszov, 67) Ukonyen, 68) Gr. Fjodorov, 69) Iv. Fortyin, 70) Iv. Filippov, 71) N. Haritonov, 72) Csernov, 73) M. Sepseleva, 74) J. Esba, 75) Z. I. Lilina.

2. Mint nyilvánvalóan forradalomellenes csoportot kizárja a pártból Szapronov-csoportját, név szerint a következőket:

1) N. Zavarjan, 2) B. Jemeljanov (Kalin), 3) M. N. Mino, 4) M. I. Minykov, 5) V. M. Szmirnov, 6) T. Harecsko, 7) V. P. Oborin, 8) Sz. Srajber, 9) M. Szmirnov, 10) F. I. Pilipenko, 11) E. Dune, 12) A. L. Szlidovker, 13) L. Tyihonov, 14) Usztyimcsik, 15) A. Bolsakov, 16) D. I. Kirillov, 17) P. P. Mikinyi, 18) M. V. Pronyajev, 19) V. F. Varguzov, 20) P. L. Sztroganov, 21) M. Sz. Penyko, 22) P. Sz. Cserszanov, 23) D. G. Putyilin.

3. Megbízza a KB-t és a KEB-et, hogy tegyenek meg mindent a trockista ellenzék egyszerű tagjainak eszmei befolyásolása és meggyőzése érdekében, s ugyanakkor tisztítsák meg a pártot a trockista ellenzék nyilvánvalóan javíthatatlan elemeitől.

AZ ELLENZÉK DECEMBER 19-I NYILATKOZATÁRÓL

1. A XV. kongresszus nem vizsgálja meg a pártból kizárt Kamenyev, Zinovjev és mások 1927 december 19-én beterjesztett nyilatkozatát, tekintettel arra, hogy december 18-i határozatával kimerítette az ellenzékkel kapcsolatos kérdést.

2. Utasítja a KB-t és a KEB-et, hogy a volt ellenzéknek a pártból kizárt aktív tagjaitól csak egyénileg tett nyilatkozatot fogadjanak el, s a nyilatkozatokkal kapcsolatban csak a nyilatkozat benyujtásától számított 6 hónap után, és csak abban az esetben hozzanak határozatot, ha a) a nyilatkozatot benyujtók magatartása megfelel az általuk vállalt kötelezettségeknek; ha b) maguk a volt ellenzékiek által tett nyilatkozatok teljes mértékben megfelelnek a XV. kongresszus követeléseinek (lásd a XV. kongresszusnak az ellenzékről hozott határozatát), tehát abból indulnak ki, hogy elvetik „a 83-ak platformját", „a szeptember 3-i platformot" és „a 15-ök platformját".

EGYES SZERVEZETI KÉRDÉSEKRŐL

1. A Szervezeti Szabályzat módosításával, az összszövetségi pártkongresszusokat legalább kétévenként hívják össze.

2. A KEB teljes üléseit a kongresszusok közötti időszakban háromhavonként hívják össze. A KEB szerveire háruló mindennapi munka irányítására 21 tagból és 9 póttagból álló Elnökséget alakítanak, a párterkölcs, a Szervezeti Szabályzat és az ÖK(b)P programmjának megsértésével kapcsolatos ügyek kivizsgálására pedig megalakítják a KEB Párttestületét.

3. A KEB Elnöksége 4 tagot és 4 póttagot delegál a Politikai Irodába.

4. Azokat a párttagokat, akik nem hajlandók az igazságnak megfelelően válaszolni az ellenőrző bizottságok kérdéseire, haladéktalanul ki kell zárni a pártból.

5. Országos pártvita csak abban az esetben tekinthető szükségesnek, a) ha ennek szükségességét legalább néhány kormányzósági vagy területi pártszervezet elismeri; b) ha a pártpolitika igen fontos kérdéseit illetően a KB-n belül nincs eléggé szilárd többség; c) ha, bár a KB-ban határozott álláspontot elfoglaló szilárd többség van, a KB mégis szükségesnek tartja, hogy politikája helyességét pártvita révén ellenőrizze. Emellett, mindezekben az esetekben országos pártvitát csak a KB megfelelő határozata után lehet elindítani és lefolytatni.

„Az ÖK(b)P XV. kongresszusa. Gyorsírói jegyzőkönyv." Moszkva—Leningrád 1928

AZ ÖK(b)P KB ÉS A KEB EGYÜTTES PLÉNUMA

1928 április 6—11

A Központi Bizottság teljes ülését a Központi Revíziós Bizottság tagjainak részvételével tartotta meg.

A plénum a következő kérdéseket tárgyalta: 1) Az ezidei gabonabegyűjtés és a következő gabonabegyűjtési kampány megszervezése; 2) A Politikai Iroda bizottságának beszámolója a Sahti-üggyel kapcsolatban feltárt hiányosságok felszámolására irányuló gyakorlati intézkedésekről; 3) A Politikai Iroda és a KB plénumának munkaterve az 1928-as évre.

A plénum A. A. Andrejevet, tekintve, hogy Észak-Kaukázusba utazik munkára, felmentette az ÖK(b)P KB Szervező Irodájának tagságával járó kötelezettségek alól.

A PLÉNUM HATÁROZATAI

AZ EZIDEI GABONABEGYŰJTÉSRŐL ÉS AZ 1928/29. ÉVI GABONABEGYŰJTÉSI KAMPÁNY MEGSZERVEZÉSÉRŐL

(Az ÖK(b)P KB és a KEB együttes plénumának Mikojan elvtárs előadói beszéde alapján 1928 április 11-én, egyhangúlag elfogadott határozata)

I

Az ország termelőerőinek általános gyors fejlődése, s különösen állami iparának fejlődése mellett és a harmadik általában jó termés után a jelenlegi gazdasági év gabonabegyűjtési kampánya számos nehézségbe ütközött, amelyek egy időben azzal fenyegettek, hogy általános népgazdasági válságot idéznek elő (fennakadások veszélye a gabonabegyűjtés terén, a nyersanyag-

begyűjtés és az ipar nyersanyagellátása terén, fennakadások a városok ellátásában, az export-importterv felborulásának veszélye stb.).

E nehézségek alapját a piaci egyensúly komoly megbomlása képezte, s a piaci viszonyok terén mutatkozó aránytalanság (egyrészt a vásárlóképes falusi kereslet, másrészt az iparcikkkínálat) kiéleződése a falu, különösen a falusi jómódú és a kulák rétegek jövedelmének növekedésével magyarázható.

A falu vásárlóképes keresletének növekedése az iparcikkkínálathoz képest számos, eltérő jelentőségű okkal magyarázható. Ilyen okok: az ipari árak leszállítása, az ipari növények és az állati termékek árának egyidejű emelkedése mellett; e termelési ágak részarányának növekedése az egész mezőgazdaságon belül; az idénymunkákból származó keresetek tetemesen megnövekedett összege, elsősorban az egyre nagyobb arányokat öltő építkezésekkel kapcsolatban. A falu vásárlóerejének ezt a növekedését nem ellensúlyozta sem az árukínálat megfelelő növekedése (amely a falura vonatkozóan tömegét tekintve megnövekedett, de az árleszállítás következtében értékben kifejezve nem nőtt), sem a falusi jómódú rétegek megadóztatásának megfelelő növekedése, sem a földművelésen kívüli jövedelmek megadóztatása. Másrészt nagy aránytalanság mutatkozott a gabonaárak, meg az ipari növények és az állati termékek ára között, s az adó szempontjából a gabonatermelés a mezőgazdaság más ágaihoz képest kevésbbé előnyös helyzetbe került. Mindezek az okok együttvéve éppen a *gabona*fölöslegek értékesítése terén csökkentették az ösztönzést; a gabona termelő és természetbeni fogyasztása, a gabonatartalékok képzése stb. a piaci gabonakínálat rovására növekedett. Ez a *gazdasági* helyzet elválaszthatatlanul összefüggött *társadalmi és osztály*megnyilvánulásával. A falu további differenciálódásával kapcsolatban lehetővé tette a kulákságnak, amelynek gazdasági súlya megnövekedett, hogy kihasználja a piacon elfoglalt helyzetét, s bárha nem is rendelkezik a gabona zömével, a magántőkéssel együtt meglehetősen jelentős befolyást gyakoroljon a piac alakulására.

A kulákság számára ennek a konjunktúrának a kihasználását megkönnyítette az a körülmény, hogy a begyűjtő szervezetek, mind az államiak, mind a szövetkezetiek, nem léptek fel egységesen sem a piacon (ehelyett heves konkurrencia folyt közöttük, tehát objektíve támogatták a magántőkést és a kulákot), sem pedig a munka lebonyolításának szükséges üteme tekintetében; ugyanakkor nem gondoskodtak idejében arról, hogy megfelelő határidőre nagymennyiségű és a fő gabonabegyűjtési területek

keresletének megfelelő iparcikket szállítsanak az egyes vidékekre. Másrészt a pártszervezetek, különösen a vita folytán, elhanyagolták a gabonabegyűjtéssel összefüggő legfontosabb soronlevő feladatokat, arra számítva, hogy a gabonabegyűjtés csak úgy magától is eredményes lesz, a párt egyes elemei pedig, különösen a falvakban, nem voltak képesek arra, hogy kellőképpen visszaverjék a kulákságot, s megfelelő aktív szerepet juttassanak a falu szegény- és középparaszt rétegeinek.

Ilyenformán a kialakult gazdasági konjunktúra, ennek kihasználása a kulákság részéről, az iparcikkelosztás operatív tervének végrehajtása során elkövetett hibák (a késői szállítás), általában a tervezés hibái (az a tény, hogy a falusi felső réteget nem adóztatták meg eléggé, a gabonaárak és más mezőgazdasági termékek ára közt mutatkozó túlságosan nagy eltérés stb.), az ipari termelés növekedésének időleges lemaradása, végül — ami igen lényeges szerepet játszott — az apparátus (többek között a pártapparátus) nem kielégítő szervezettsége és aktivitása — mindez egészében véve rendkívül komoly gazdasági nehézségekre vezetett, amelyek a termelőerőknek és azok szocialista szektorának hatalmas fejlődése közepette merültek fel, s amelyeket el lehetett volna kerülni, ha a gazdasági élet fő elemeit idejekorán helyes egyensúlyba hozzuk, s a gazdasági és pártapparátus fogyatékosságait kiküszöböljük.

II

A KB-nak a fenyegető általános gazdasági válság elkerülése, a város gabonaellátásának biztosítása, s ezen túlmenően a párt által az ország iparosítása terén kitűzött ütem megtartása érdekében számos intézkedést kellett életbeléptetnie, köztük kivételes intézkedéseket is. Ezeknek az intézkedéseknek közvetlen célja a következő volt:

1) az iparcikkek szállításának és termelésének növelése, a gabonabegyűjtési területeken a falusi piac ellátása még a városok áruellátásának ideiglenes beszüntetése árán is;

2) a pénz formájában történő falusi felhalmozás egy részének igénybevétele, egyrészt a falu felső rétegei megadóztatása, másrészt az igénybevett pénzeszközök jelentős részének produktív felhasználása magában a faluban (a parasztgazdaság erősítését szolgáló kölcsön; a helyi pótadók kivetéséről szóló törvény; szigorú fegyelem a fizetési követelések behajtásának határideje terén stb.);

3) az, hogy csapást mérjenek a kulákokra és a spekuláns felvásárlókra, akik galádul spekuláltak a gabonával, felhajtották a gabonaárakat, s éhínséggel fenyegették a munkásokat, a szegényparasztokat és a Vörös Hadsereget (a 107. cikkely alkalmazása, a bíróság által a spekulánsoktól elkobzott gabona 25%-ának szétosztása a szegényparasztok között, kölcsön formájában stb.);

4) igazi együttműködés létrehozása a gabonabegyűjtő szervezetek között, és a köztük folyó konkurrencia megszüntetése;

5) a szilárd gabonaárak szovjet politikájának biztosítása az iparcikkek árának leszállítására irányuló politikával egyidejűleg, a szövetkezeti, szovjet- és pártapparátus egyes elemeinek ebben a kérdésben tanúsított ingadozása ellenére;

6) a párt beavatkozása a gabonabegyűjtés ügyébe és a pártkáderek mozgósítása az egész vonalon a gabonabegyűjtési kampány eredményes végrehajtása érdekében;

7) a gabonabegyűjtési területek szovjet-, szövetkezeti és pártapparátusának ellenőrzése és megtisztítása a nyilvánvalóan lezüllött elemektől, akik nem látják, hogy a falun osztályok vannak, és nem kívánnak „összeveszni" a kulákokkal.

A KB és a KEB együttes plénuma azon a véleményen van, hogy a fenti és az ezekhez hasonló intézkedések nélkül nem lehetett leküzdeni a gabonabegyűjtés terén felmerült igen komoly nehézségeket.

Az együttes plénum ezért teljes egészében jóváhagyja a Politikai Irodának a gabonabegyűjtés kérdésével kapcsolatban a január 6-i és a február 13-i útmutató levelekben megadott irányvonalát.

Most teljes joggal állapíthatjuk meg, hogy a párt említett rendszabályai, amelyek bizonyos mértékig kivételes jellegűek voltak, igen jelentékeny sikereket biztosítottak a gabonabegyűjtés fokozása terén. Míg a gazdasági év január 1-ig eltelt első felében a gabonafélék begyűjtése 128 millió puddal a tavalyi mögött maradt, addig az ezidei három hónap alatt (január 1-től április 1-ig) sikerült 110 millió puddal több gabonát begyűjteni, mint a múlt év ugyanezen időszakában, azaz szinte teljesen behoztuk a veszteséget, s emellett *valamennyi* szántóföldi növényt együttesen véve az a helyzet, hogy a begyűjtés eredménye (a kilenc hónap folyamán) a tavalyi 617 millió puddal szemben 644 millió pud. Tehát a begyűjtés általában emelkedett, de ezen belül a gabonabegyűjtés kissé lemaradt.

Ilyenformán sikerült enyhíteni, majd kiküszöbölni a városok, a Vörös Hadsereg és a munkáskerületek ellátásában mutatkozó

fennakadásokat, megelőzni a reálbér csökkenését, felszámolni a gyapot- és lentermelő vidékek, valamint a fakitermelő vidékek gabonaellátásának hiányosságát, és végül, sikerült felhalmozni bizonyos minimális gabonatartalékokat.

A KB és a KEB együttes plénuma azonban valamennyi pártszervezet figyelmét felhívja arra, hogy a jelenlegi gazdasági év hátralévő harmadik negyedére — a terv teljesítéséhez — nagyobb mennyiségű gabonát és olajosmagvat kell begyűjteni, mint az elmúlt két év megfelelő időszakában. Ez valamennyi pártszervezetre azt a kötelezettséget rója, hogy ne elégedjenek meg az elért eredményekkel, hanem folytassák a kampányt lankadatlan figyelemmel és kitartással.

III

A KB és a KEB együttes plénuma megállapítja, hogy a falusi pártmunka megjavult és felélénkült, a kulákság szerepe csökkent, befolyása gyengült, élénkebb munka folyik a szegényparasztság körében, és megnövekedett a szovjet hatalom tekintélye a parasztság zöme előtt, bár a középparasztság felső rétegében észlelhető bizonyos elégedetlenség, különösen a pártvonal előfordult eltorzítása és a túlkapások folytán.

Ezeknek a torzításoknak és túlkapásoknak, amelyeket helyenként egyes párt- és szovjetszervek elkövettek, a leghatározottabban véget kell vetni, s a párt köteles a legerélyesebben harcolni ellenük, mert azzal fenyegetnek, hogy mind gazdasági, mind politikai téren hosszú időn át hátrányos következményük lesz.

Ide sorolhatók mindazok a módszerek, amelyek nemcsak a kulákot, hanem a középparasztot is sujtják, s ténylegesen az egész terményfölösleg kötelező beszolgáltatásának útjára való áttérést jelentik; ilyen módszerek a következők: a gabonafölöslegek rekvirálása (anélkül, hogy a 107. cikkelyt a bíróság alkalmazná); a gabona falun belüli adás-vételének megtiltása vagy általában a „szabad" gabonapiac megtiltása; házkutatások a fölöslegek „felkutatása" céljából; zárlati osztagok; parasztkölcsönkötvények kényszerjellegű elhelyezése a gabonaelszámolásnál és amikor hiányárukat adnak el a parasztoknak; postautalvány útján történő kifizetések, mégpedig úgy, hogy a pénzküldemény egy részét kölcsönkötvényekben vagy más értékpapírokban folyósítják; közigazgatási nyomás a középparasztot illetően; a közvetlen termékcsere bevezetése stb. stb.

A KB és a KEB együttes plénuma a leghatározottabban kijelenti, hogy a pártvonal ilyenfajta eltorzításának semmi köze sem általában a párt irányvonalához, sem azokhoz a kivételes intézkedésekhez, amelyeket a KB a mostani gabonabegyűjtési kampány során felmerült sajátos nehézségekkel kapcsolatban életbeléptetett. A KB és a KEB együttes plénuma megköveteli a kíméletlen harcot az ilyenfajta módszerek ellen, és az ilyenfajta túlkapások és torzítások haladéktalan megszüntetéséért, mert ezek a túlkapások és torzítások megingatják a párt gazdaságpolitikájának alapjait, veszélyeztetik a város és falu gazdasági kapcsolatát, aláássák a hitelrendszert, és azzal fenyegetnek, hogy meggyengül a munkásosztály és a középparasztság zöme közötti szövetség.

A XV. pártkongresszusnak az a jelszava, hogy „tovább kell fejleszteni a kulákság elleni támadást", csakis a szocialista nagyipar és a kisparaszti gazdaság összekapcsolásának egyetlen helyes formáját jelentő „új gazdasági politika" alapján és a proletárállam forradalmi törvényességének szigorú betartása alapján valósítható meg. Eszerint a kulákság elleni támadást a parasztgazdaságok még fokozottabb árutermelésre serkentése, a város és a falu közötti gazdasági forgalom növelése, a mezőgazdaság fellendítése alapján (amelynek elégtelenségét a XV. pártkongresszus szintén megállapította) kell továbbfejleszteni; a kulákság elleni támadást egyrészt a kulákság megadóztatásának rendszeres növelése, kizsákmányoló törekvéseinek korlátozása (a munkáról és a földbérletről szóló törvény, általában a földpolitika, az osztályszempont alkalmazása a gépellátás és a mezőgazdaság hitelellátása terén stb. stb.), másrészt a nagy parasztttömegek szövetkezésének és a kollektív gazdaság valamennyi formájának messzemenő és sokoldalú támogatása, a szegényparasztság megszervezése útján, valamint a piacra és a kisparaszti gazdaságra a tervszerűség érdekében gyakorolt állami befolyás valamennyi formájának és módszerének rendszeres javítása útján kell továbbfejleszteni.

A párt szilárdan halad az „új gazdasági politika" útján, s az ország gazdaságának szocialista átalakulása csakis ezen az úton lehetséges. Ezért a kulákságnak, a nepmanoknak és a velük egy gyékényen árulóknak azt a rosszindulatú agitációját, hogy a nep-et fel kell számolni, a pártnak erélyesen vissza kell vernie. Ugyancsak ezért, a pártnak különösen erélyesen kell felszámolnia azokat a torzításokat és túlkapásokat, amelyek a gyakorlatban előfordultak, s amelyeket, a KB Politikai Irodájának megfelelő figyelmeztetése ellenére, még nem küszöböltek ki teljesen.

A KB és a KEB együttes plénumának véleménye szerint az ezidei gabonabegyűjtés során felmerült nehézségek nem tekinthetők véletleneknek. Ezek a gabonabegyűjtési nehézségek az ország iparosításának a proletárállam számára az egész nemzetközi és belső helyzet által parancsolóan előírt gyors üteméből fakadó nehézségekkel és a tervgazdaság irányítása terén elkövetett hibákkal függenek össze. Ezeket a nehézségeket a falu kulákjainak és a spekulánsoknak az a törekvése tetézte és tette bonyolultabbá, hogy kihasználják ezeket a nehézségeket, felhajtsák a gabonaárakat és meghiúsítsák a szovjet árpolitikát. Ezért, tekintve, hogy gabonabegyűjtési nehézségek még a jövőben is előfordulhatnak, a pártnak annál kitartóbban kell törekednie a XV. pártkongresszus jelszavának következetes megvalósítására, amely szerint „tovább kell fejleszteni a kulákság elleni támadást", szabályozni kell a magánpiacot, s a szövetkezeti és állami szervezeteknek lépésről lépésre rá kell vezetniök az egyéni parasztgazdaságokat a szocialista építés útjára.

Ugyanakkor az együttes plénum azon a véleményen van, hogy a gabonabegyűjtési nehézségek felszámolásának arányában a párt intézkedései közül azokat, amelyek kivételes jellegűek, hatályon kívül kell helyezni.

A KB és a KEB együttes plénuma megbízza a Politikai Irodát minden olyan intézkedés életbeléptetésével, amely a párt által az ezidei gabonabegyűjtés hibáiból és fogyatékosságaiból levont tanulságok figyelembevételével a jövő gabonabegyűjtési kampány során biztosítja a begyűjtés zavartalan menetét.

A KB és a KEB együttes plénuma a fő *gazdasági* intézkedések terén mindenekelőtt azt tartja szükségesnek, hogy a népgazdaság egyes elemei között elérjük a helyesebb arányt és a megfelelő tervszerű összhangot.

A KB és a KEB együttes plénuma ugyanakkor, amikor megállapítja, hogy az ipar, különösen a közszükségleti cikkek piacára dolgozó ipar termelése jelentős mértékben megnövekedett (a növekedés a tavalyi 15%-kal szemben 27%), megbízza a Politikai Irodát, hogy gondoskodjék először, az ipari termelés nyári idényszerű csökkenésének megakadályozásáról, másodszor, a legkeresettebb iparcikkeket illetően olyan külön tartalékok képzéséről, amelyekkel a gabonabegyűjtési kampány dandárja idején manőverezni lehet.

A KB és a KEB együttes plénuma megállapítja, hogy az állam a tavasziak vetéséhez a múltévi mennyiség több mint kétszeresének megfelelő vetőmagkölcsönt bocsátott a falu rendelkezésére (a tavalyi 13 millió puddal szemben 29 millió pudot); hogy

a parasztság számára a termelési szerződések keretében folyósított előlegek összege több mint 135 millió rubelre növekedett; hogy a kolhozépítésre fordított összegek több mint kétszeresükre emelkedtek (a kolhozok számára az állam összesen 65 millió rubel külön pénzeszközt folyósított); hogy a mezőgazdasági ráfordítások együttesen több mint 717 millió rubelre emelkedtek, aminek nagy hatással kell lennie a mezőgazdaság fejlődésére — egyszersmind megbízza a Politikai Irodát, hogy kövessen el mindent általában a terméshozam, különösen pedig a gabonafélék terméshozamának emelése érdekében, s gondoskodjék arról, hogy a jövő évben lényegesen megnövekedjen a kolhozok termelési alapja, elsősorban a nagygépek és traktorok hazai gyártásának növelése útján.

A KB és a KEB együttes plénuma megállapítja, hogy a kisgazdaságok 35%-ának mentesítése a mezőgazdasági adó alól — az utóbbi évek egyik legfontosabb eredménye, és hogy a falu felső rétegeinek mezőgazdasági adóját az állam felemelte, s ennek megállapításával egyben megbízza a Politikai Irodát, hogy fordítson különösen nagy figyelmet a kulákok földművelésen kívüli jövedelmének megadóztatására, a gabonafélék termesztésének és a mezőgazdaság többi ágának megadóztatása terén az adókivetés bizonyos fokú újraelosztására, és a mezőgazdasági adónak a törvény által megállapított időben történő behajtására.

IV

A fentemlített szempontok érvényesítése, s az állami és a szövetkezeti begyűjtő szervezetek együttműködésének létrehozása céljából, ami szükségszerű előfeltétele az eredményes begyűjtési politikának és általában a népgazdasági terv megvalósításának — a KB és a KEB együttes plénuma határozatilag kimondja a következőket:

A begyűjtési apparátus újjászervezése terén: 1) Egységesíteni kell az állami begyűjtési apparátust, és létre kell hozni az Összszövetségi Gabonaközpont részvénytársaságot a Gabonatermékközpont és a helyi állami begyűjtő szervezetek, malomszövetségek (Ukrajnai Gabonaközpont, Kaukázusi Gabonaközpont, Szibériai Kereskedelmi Központ, Kazahsztáni Gabonaközpont stb.) egyesítése útján, s ezek apparátusát és vagyonát — vagyonukat a megfelelő szervek részvényeibe beszámítva — át kell adni az Összszövetségi Gabonaközpontnak, s az Összszövetségi Gabonaközpont munkájában biztosítani kell a helyi szervek befolyását és közreműködését; a részvényeseket és a helyi szer-

veket érdekeltekké kell tenni az Összszövetségi Gabonaközpont eredményes munkájában, olymódon, hogy a hasznot a részvénytőke összetételének megfelelően kell elosztani, és a begyűjtött termékek egységei után a helyi költségvetések javára kell elszámolni, továbbá biztosítani kell azt, hogy a többi malomszövetség, amely nem olvad be az Összszövetségi Gabonaközpontba, átadja (a helyi szükségletek fedezése után fennmaradó) begyűjtött fölöslegét az Összszövetségi Gabonaközpontnak, szerződés alapján.

2) Az állami és fogyasztási szövetkezeti begyűjtő szervezetek (egyrészt az Összszövetségi Gabonaközpont, másrészt a Fogyasztási Szövetkezetek Központi Szövetsége és az Ukrajnai Szövetkezeti Szövetség) közötti kapcsolatok terén ki kell alakítani, életbe kell léptetni az általános szerződések rendszerét, s e szerződések értelmében azt az egész gabonamennyiséget, amelyet a fogyasztási szövetkezeti hálózat az országos terv alapján gyűjtött be (azaz a helyi tervenkívüli begyűjtés útján szerzett gabonamennyiséget nem számítva) át kell adni a legközelebbi gabonatárolóknak, malmoknak, az Összszövetségi Gabonaközpont állomási és kikötői gyűjtőhelyeinek.

3) A malmok és gabonatárolók számára olyan munkafeltételeket kell teremteni, amelyek biztosítják kapacitásuk teljes kihasználását, és azt, hogy a lakosság közvetlen kapcsolatban legyen velük (a szövetkezetek által begyűjtött gabona közvetlen beszállítása; külön felár a közvetlenül a malmokba és gabonatárolókba szállított gabona után stb.).

4) Az MSzKO (Moszkvai Szovjet Közellátási Osztálya) számára biztosítani kell, hogy közvetlenül a fő begyűjtő szervezetekkel kötött általános szerződések alapján intézhesse a beszerzéseket. Az általános szerződéseknek a fő begyűjtő szervezetek általi teljesítése érdekében az MSzKO számára külön begyűjtési körzeteket és Moszkva számára külön malmokat kell kijelölni, s az MSzKO-t fel kell jogosítani arra, hogy megbízottai legyenek ezekben a körzetekben, akik figyelemmel kísérik, hogy a fő begyűjtő szervezetek határidőre teljesítik-e az általános szerződésekben vállalt kötelezettségeket, s akik tájékoztatják az MSzKO-t a begyűjtés és a szállítások állásáról.

A KB és a KEB együttes plénuma *a szabályozó apparátus újjászervezése* terén határozatilag kimondja a következőket:

1) A Szovjetunió Kereskedelmi Népbiztosságát összszövetségi biztossági joggal kell felruházni mind a begyűjtés szervezése és szabályozása, mindpedig a tervszerű begyűjtés útján nyert gabonakészletek felhasználása terén.

2) Meg kell erősíteni a Kereskedelmi Népbiztosság helyi apparátusait, egyrészt a munkatársak szakképzettségének emelése, másrészt a munkatársak számának növelése útján.

3) A Szovjetunió Kereskedelmi Népbiztossága mellett állandó, rendszeresen összeülő tanácskozó testületet kell létesíteni a fő begyűjtési szervek vezetőiből és a legfontosabb gabonabegyűjtési területek képviselőiből az operatív terveknek, a gabonabegyűjtési módszereknek stb. a Kereskedelmi Népbiztosság közvetlen irányításával történő kidolgozása céljából.

A KB és a KEB együttes plénuma különösen nagy nyomatékkal hívja fel a figyelmet arra, hogy minden lehető módon erősíteni kell a szövetkezeteket (a fogyasztási és mezőgazdasági szövetkezeteket egyaránt), javítani kell a szövetkezeti káderek összetételét, meg kell szilárdítani a szövetkezeteken belül a fegyelmet, nagyobb arányokban kell bevonni a szövetkezetekbe a parasztlakosságot, fejleszteni kell a szövetkezeti életet, biztosítani kell az osztálypolitikát stb.

A KB és a KEB együttes plénuma abban a törekvésében, hogy minden módon biztosítsa valamennyi állami és szövetkezeti szervezet egységes fellépését a gabonapiacon, a pártszervezetek kötelességévé teszi, hogy erélyesen harcoljanak a begyűjtési politika és a begyűjtési fegyelem megszegésének és kijátszásának, a lokálpatriotizmusnak, a bürokráciának, az operatív tervek formális kezelésének (a gabona- és takarmánymérleg, az indokolatlan házkutatások stb.) minden néven nevezendő megnyilvánulása ellen.

A KB és a KEB együttes plénuma szükségesnek tartja a gabona begyűjtésével, feldolgozásával és értékesítésével foglalkozó egész gazdasági apparátus észszerűsítését, s a szovjetapparátusban dolgozó kommunisták és a pártszervezetek kötelességévé teszi, hogy törekedjenek az általános költségek további jelentős csökkentésére, mind a gabona begyűjtése és értékesítése, mind az őrlés és a kenyérsütés terén.

A KB és a KEB együttes plénuma utasítja a pártszervezeteket, hogy fordítsanak fokozott figyelmet a feltétlen forradalmi fegyelem biztosítására az általános gazdasági tervek teljesítése során, mert a szocialista építés gyors üteme mellett és az ezzel kapcsolatos beruházások egyre nagyobb arányai, továbbá a proletárállam minden erejének és anyagi erőforrásának igen nagy megfeszítése mellett — csak az egész gazdasági apparátusban érvényesülő legszigorúbb proletárfegyelem esetén haladhatunk előre komolyabb fennakadások nélkül a szocializmus felé.

A SAHTI-ÜGY ÉS A GAZDASÁGI ÉPÍTÉS HIÁNYOSSÁGAI ELLENI HARC GYAKORLATI FELADATAI

(Az ÖK(b)P KB és a KEB együttes plénumának 1928 április 11-én egyhangúlag elfogadott határozata)

A Sahti-ügy a Donyec-medencében működő ellenforradalmi kártevő szervezet leleplezésére vezetett. Ez az ügy nyilvánvalóan országos jelentőségre tett szert, mivel megmutatta *a burzsoá ellenforradalom által a proletárállam és a szocialista iparosítás ellen folytatott harc új formáit és új módszereit.* Ennek az ügynek politikai jelentőségét aláhúzza az, hogy a Donyec-medencében működő kártevő szervezet, amelyet volt bányatulajdonosok és a multban különösen kiváltságos helyzetben levő szakemberek egy csoportja hozott létre, a volt orosz és külföldi tulajdonosokkal, valamint külföldi katonai kémszolgálatokkal állt kapcsolatban, és egyéb feladatok mellett a Szovjetunió honvédelme aláásását, s az intervenció, a Szovjetunió elleni háború közvetlen előkészítését tűzte ki céljául.

A Donyec-medencei ellenforradalmi összeesküvés leleplezése, a gazdasági kártevés, a szabotázs számos más tényével együtt arról tanúskodik, hogy a proletariátusnak a szocializmus építése során hihetetlen nehézségeket kell leküzdenie. Ha a Szovjetállam ennek ellenére gyorsan haladt előre a gazdasági helyreállítás és a fejlődés útján, ez újabb bizonyítéka az egész szovjet rendszer, többek között a szovjet ipar rendkívül nagy előnyeinek és roppant belső erejének, s világosan megmutatja, milyen óriási lehetőségei vannak a Szovjetunió további gazdasági és kulturális felemelkedésének a munkásosztály vezetésével.

E nehézségek leküzdésében volt bizonyos szerepe annak a körülménynek is, hogy az Októberi Forradalom óta eltelt 10 év alatt a műszaki értelmiség nagyrésze áttért a szovjet hatalommal való őszinte együttműködésre, és tettekkel támogatja az ország iparosítását.

Ugyanakkor a leleplezett összeesküvés megmutatja a gazdasági munkánkban és magában a gazdasági igazgatás rendszerében jelentkező kirívó hiányosságokat és hibákat, megmutatja, hogy az osztályellenség megítélésében funkcionáriusaink kommunista ébersége és forradalmi ösztöne eltompult, hogy a munkástömegeknek a termelés irányításába való bevonása terén nem kielégítő a munka, hogy a tömegszervezetek, szakszervezetek és pártszervezetek vezető szervei elszakadtak a munkások mindennapi szükségleteitől és igényeitől, hogy a gazdasági építés pártirányítása szembetűnően gyenge.

A Donyec-medence példája különösen kirívóan tárta fel következő hiányosságainkat:

a) *A gazdasági vezetők munkamódszerei és a szakemberekhez való viszony.* A Donyec-medence példájából látható, hogy a vezetők szerepe sok vállalatnál túlnyomórészt mind a mai napig sem több *az iparban működő rossz politikai biztos* szerepénél, vagyis a vállalat igazi vezetése helyett az úgynevezett „általános irányításra" szorítkozik. A kommunista gazdasági vezetők, akik nem munkálkodnak szakmai és műszaki képzettségük emelésén, a szakemberek munkájának ellenőrzése és a velük végzett közös munkából való rendszeres tanulás helyett gyakran vakon bíznak a szakemberek munkájában. Ahelyett, hogy éberen ellenőriznék a szakembereket és szigorúan felelőssé tennék őket az általuk végzett munkáért, többnyire az történik, hogy egyszerűen ráütik a pecsétet a kész tervekre és a javaslatokra, azok ellenőrzése nélkül. Rendszerint elmarad a jóváhagyott tervek ellenőrzése és teljesítése. A legjobb szakképzettségű és a munkában kipróbált szakemberek figyelmes kiválogatása, ezek hathatós támogatása és a lelkiismeretlen és szabotáló elemek elleni rendszeres és erélyes harc helyett azt tapasztaljuk, hogy nem törődnek komolyan ezzel a fontos feladattal. A termelésben odaadóan dolgozó szakemberek eredményes munkájához szükséges kedvező társadalmi környezet megteremtése helyett cimboráskodási alapon, a magánéletben kerülnek közel a szakemberek egyes csoportjaihoz (közös ivászatok, munkájuk nyárspolgári értékelése stb.). Hogy mennyire tűrhetetlen az ilyen helyzet, az különösen megmutatkozik most, amikor a gazdasági építés, többek között a beruházás óriási arányokat öltött. Most különösen tűrhetetlen az, hogy a gazdasági vezetők nem ismerik ki magukat a vállalat termelési és műszaki kérdéseiben, hogy gyakran helyezik át őket az egyik munkáról egy másikra, hogy túlterhelik őket nem termelési jellegű munkákkal (jelentések, beszámolók, a központba való utazások), mert mindez más tűrhetetlen körülményekkel együtt a gazdasági vezetőket politikai biztosokká, méghozzá rossz politikai biztosokká, vagyis olyan funkcionáriusokká változtatja, akik nem felelnek igazán a rájuk bízott ügyért.

Ugyanakkor vörösszakemberek bekapcsolódása a vállalatok munkájába szintén semmiképpen sem kielégítő arányokban folyik. Az üzemekbe kerülő fiatal vörösszakembereket a régi szakemberek elég gyakran leplezetlenül ellenségesen fogadják. Másfelől, a külföldi szakemberek és a külföldi műszaki segítség igénybevétele kellő irányítás és ellenőrzés nélkül történik.

A mérnökök és technikusok szakszervezeteit kasztszellem és

a szakmai szűkkeblűség szelleme hatja át. Ezek a szervezetek gyakran a proletariátustól idegen elemek kezébe kerülnek, szembehelyezkednek a proletárállammal és a szakszervezetekkel, s ténylegesen ez utóbbiak irányítása nélkül működnek. Ennek következtében a burzsoá szakemberek közül kikerülő egyes szabotáló elemek a munkájukat lelkiismeretesen végző mérnökök és technikusok nagy részénél nem találnak kellő ellenállásra.

Noha az üzemekben szaporodnak a kiemelt munkáskáderek (a csoportvezetőktől és a művezetőktől kezdve az üzemvezetőkig), nem fordítanak kellő figyelmet arra, hogy ezeket a kádereket a rájukbízott munkának megfelelően szakoktatásban részesítsék. Munkakörük gyakran apróságokra és a szakemberek számára a munkásokkal kapcsolatos „kellemetlen" ügyek intézésére szorítkozik. Nem ritkák az olyan esetek, hogy egyoldalúan kizárólag kommunistákat emelnek ki, ami azzal a veszéllyel jár, hogy a párttagok elszakadnak a munkásoktól, s elősegíti a karrierizmus magvainak elhintését a pártszervezetekben.

b) *A szakszervezetek és a tömegek bevonása a termelés irányításába.* A tömegek bevonása a termelés irányításába egyáltalán nem mondható kielégítőnek.

A munkások tájékoztatása a tervről és a termelés menetéről gyakran formális jellegű; a termeléssel, az észszerűsítéssel, a beruházásokkal stb. összefüggő kérdéseket nem vitatják meg a termelési értekezleteken, egyes esetekben pedig egyenesen üldözik a munkásokat, ha bírálják a gyárvezetőség munkájában észlelhető hibákat. A szakszervezetek nem végeznek rendszeres munkát a termelési értekezletek jelentőségének növelése érdekében: ritkán hívnak egybe termelési értekezleteket, és rosszul szervezik meg, a műszaki személyzet, sőt néha a kommunista gyárigazgatók is semmibe veszik a termelési értekezletek munkáját, hiányzik az elfogadott határozatok végrehajtásának kellő ellenőrzése. Az ideiglenes üzemi ellenőrző bizottságok rendszere egyáltalán nem kielégítő. Egyáltalán nem használják ki az értékes javaslatok és újítások díjazására szolgáló alapot, sőt egyes üzemekben nincs is ilyen alap. A gazdasági munka a szakszervezeti szervekben: a kerületi bizottságokban, kormányzósági osztályokon, a Központi Bizottságokban és a szakmaközi szervezetekben egyáltalán nem kielégítően van megszervezve, különösen ami a beruházások megvalósításában való részvételt, a termelés észszerűsítését, továbbá az önköltségcsökkentésre irányuló rendszabályokat és a termelési értekezletek munkájának irányítását illeti.

Másfelől, a szakszervezetek nem őrzik meg „profiljukat", vagyis nem töltik be különleges szerepüket a munkások mindennapi érdekeinek védelme terén. A szakszervezeti funkcionáriusok tekintélye — kicsi, mindennapi kapcsolatuk a munkásokkal az üzemekben, bányákban, munkásszállásokon stb. — gyenge. Teljesen elégtelenül küzdenek az olyan esetekben, amikor megsértik a Munkatörvénykönyvet, s általában kiforgatják a munkáskérdésben folytatott szovjet politika lényegét, például az ellen, hogy a munkásokat az ünnep előtti napokon megfosztják a rövidített munkanaptól; a pihenőnapokon való dolgoztatás ellen; az üzem hibájából történő állások meg nem fizetésének gyakorlata ellen; a szabadságolásra és a munkaruhára vonatkozó szabályok megszegése ellen stb. A Munkaügyi Népbiztosság szervei és a szakszervezetek igen gyengén harcolnak az ellen, hogy a gyárvezetőségek elhanyagolják a munkavédelem és a balesetek elleni harc ügyét. A baleseteket okozó mulasztásokban bűnös egyéneket gyakran nem vonják felelősségre; elhanyagolják ezt a kérdést az MPF és az ügyészség szervei is.

c) *A pártszervek és a gazdasági munka irányítása.* A gazdasági szervek irányítása a pártszervezetek részéről gyakran általános, semmitmondó határozatokra szorítkozik. Rendszerint hiányzik a gazdasági szervekre vonatkozóan kiadott utasítások végrehajtásának ellenőrzése. Különösen megmutatkozik az, hogy nem vizsgálják meg figyelmesen a munkásoknak a gazdasági hiányosságokkal, s a szakszervezeti és pártszervek munkájában tapasztalt hibákkal kapcsolatos bejelentéseit. Hiányzik a szakszervezetek munkájának kellő irányítása mind a munkásoknak a termelés vezetésébe való tömeges bevonása terén, mindpedig annak biztosítása tekintetében, hogy a szakszervezetek figyelmesen és kitartóan foglalkozzanak a munkások érdekeinek védelmével olyan esetekben, amikor megszegik a Munkatörvénykönyvet, amikor a gyárvezetőség valami durva hibát követ el a munkások rovására stb. A helyi pártszervek igen gyakran beérik a helyi intézmények és a központi gazdasági szervek hiányosságainak formális, bürokratikus bírálatával, ahelyett hogy erélyesen harcolnának a hiányosságok kiküszöböléséért. A funkcionáriusok kiválogatása során rendszerint hiányzik addigi munkájuk komoly megvizsgálása; a rossz munkájukért leváltott gazdasági vezetőket gyakran új, sőt nagyobb munkakörbe helyezik át, ahelyett hogy megtisztítanák a gazdasági szerveket ezektől az elemektől, és új gazdasági vezetőkádereket emelnének ki. Felelős munkára való kinevezésnél gyakran egészségtelen „sógorság-komaság", „baráti

kapcsolatok" stb. érvényesülnek. Nem ellenőrzik kellőképpen a gazdasági vezetők munkáját abban a tekintetben, hogy beszámolnak-e munkájukról a munkások előtt; ugyanakkor nem nyujtanak kielégítő segítséget a gazdasági vezetőknek abban, hogy olyan kedvező feltételeket teremtsenek, amelyek előmozdítják a termelés növelésére, szakmai és műszaki képzettségük emelésére (tanulásra) irányuló munkájukat. Számos esetben megmaradt a pártszervezetek anyagi függése a gazdasági szervektől, amit a párt határozottan megtiltott.

A helyi szervek sok hibáját és hiányosságát a *központi* szervek durva bürokratikus kinövései és hibái tetézik. Az utóbbiak közé tartoznak: a gazdasági *tervek* jóváhagyásának megengedhetetlen késése, a tervek gyakori átdolgozása, ami aláássa a vállalatok munkáját, az állami eszközök pazarlására vezet, s fokozza a gazdasági vezetők és szakemberek felelőtlenségét a maguk munkájáért. A Donyec-medence példáján különösen torz formában mutatkozott meg a gazdasági igazgatás túlzott *centralizmusa* (Donugoly), ami egyfelől elősegítette a bürokratikus kinövéseknek, az aktatologatásnak, az alsóbb gazdasági funkcionáriusoknál a hatáskör és felelősség hiányának fokozódását, másfelől pedig megnehezítette azt, hogy a helyi szervezetek befolyást gyakoroljanak a vállalatok munkájára. Végül, komoly hátránnyal jár az a körülmény, hogy úgyszólván egyáltalán nem hajtották végre *az állami ipari trösztökről szóló rendeletet*, amely 1927 június 29-én jelent meg, különösen azt a részét, amely meghatározza a vállalatvezetők (igazgatók) és a műszaki vezető szakemberek egymáshoz való viszonyát, s amely megváltoztatta a korábban kiadott rendeletet („Típus-rendelet", amelyet a Legfelsőbb Népgazdasági Tanács 1926. 6. sz. utasítása állapított meg). Ez a gyakorlat, amely az egész műszaki személyzetet közvetlenül függő helyzetbe juttatta a műszaki vezetővel szemben, akadályozta a valóban egységes igazgatás kialakítását, és csökkentette a vállalatvezető (igazgató) szerepét.

Az igazgatási rendszer e kinövései kétségkívül hozzájárultak ahhoz, hogy az ellenforradalmi kártevők hosszú időn át büntetlenül maradtak.

A gazdasági munkának a Donyec-medence példáján megállapítható igen nagy hiányosságai és hibái a legtöbb iparvidékre jellemzőek és szükségessé teszik, hogy kiküszöbölésük érdekében a legrövidebb időn belül számos *gyakorlati rendszabályt* léptessünk életbe.

I. A szakemberek tekintetében

A Sahti-üggyel kapcsolatban megvizsgált tények igen nagy nyomatékkal mutatnak rá arra, hogy meg kell javítani a tudományos és műszaki szakemberek felhasználását iparunkban, közlekedésünkben stb. Ennek érdekében most különösen nagy szükség van arra, hogy fokozottabb mértékben ellenőrizzük munkájukat, és valóban szigorúan felelőssé tegyük őket a rájuk bízott munkáért, s ugyanakkor állandóan gondoskodjunk arról, hogy kedvező körülmények között dolgozzanak. A rosszindulatú szabotálók és kártevők kíméletlen megbüntetésével egyidejűleg meg kell javítani a túlnyomó többségben levő becsületes, munkájuk iránt odaadó szakemberkáderek munkakörülményeit. A lelkiismeretesen dolgozó, jól képzett szakembereknek a termelési-műszaki munkába való legmesszebbmenő bevonását semmiesetre sem szabad akadályoznia annak, hogy még mindig találkozunk körükben olyan hangulatokkal és előítéletekkel, amelyek a mult elkerülhetetlen örökségét, a burzsoá rendszer csökevényeit képezik. A harcot a szakemberfalás ellen, amely ugyan a párt és a szakszervezetek munkája nyomán jelentősen csökkent, továbbra is teljes következetességgel és eréllyel kell folytatni. Ennek során el kell érni, hogy a mérnökök és technikusok zöme a szocialista építés valóban tevékeny és tudatos segítőjévé legyen. Különösen nagy figyelmet kell fordítani az új vörösszakember káderek képzésére, s nagyobb arányokban kell felhasználni őket a termelésben.

Az ÖK(b)P KB és a KEB együttes plénuma, a fentiekből kiindulva, határozatilag kimondja a következőket:

1. Gondoskodni kell a műszaki tudományok legtermékenyebb fejlődéséhez szükséges feltételek biztosításáról, elsősorban a műszaki tudományos kérdéseknek a megfelelő sajtóban (szaklapok stb.) történő széleskörű megvilágítása, a tudósok és technikusok külön szervezeteiben, továbbá kongresszusokon, tanácskozásokon, nagyobb társasösszejöveteleken, külön erre a célra rendezett vitaestéken történő nyilt megvitatása stb. útján.

2. Meg kell bízni az ÖKSzT kommunista frakcióját, hasson oda, hogy a szakszervezetek fokozottabb tevékenységet fejtsenek ki a szakemberek (mérnökök és technikusok) tömegei között. A szakszervezeteknek azon kell lenniök, hogy kedvező feltételeket teremtsenek a szakemberek műszaki képzettségének emeléséhez, a termelési értekezletek munkájába való bevonásukhoz, a szakemberek között mindmáig fennmaradt kasztszerű elzárkózás és szűk testületi szellem leküzdéséhez,

el kell érniök, hogy megszilárduljon közöttük a munka- és szakszervezeti fegyelem, s ugyanakkor változatlanul törődniök kell azzal, hogy kielégítsék a szakemberek anyagi, szociális és kulturális szükségleteit.

3. Meg kell szervezni külföldi szakemberek rendszeres bevonását üzemeink munkájába, valamint külföldi műszaki segítség biztosítását egyes feladatok megoldására, s egyszersmind gondoskodni kell e szakemberek helyes irányításáról és megfelelő formában történő ellenőrzésükről.

4. Meg kell javítani a helyzetet a külföldi kiküldetések terén, szakembereinket nagyobb arányokban és rendszeresen kell külföldre küldeni a legfejlettebb technika eredményeinek elsajátítása érdekében, s különösen törődni kell azzal, hogy nagyobb számban küldjünk e célból külföldre kiváló fiatal szakembereket és műszaki főiskolai hallgatókat.

5. Biztosítani kell az LNT és a szakszervezetek döntő befolyását (a párt irányítása mellett) a műszaki főiskolák és technikumok hallgatóinak felvételénél és elosztásánál, továbbá az LNT-nek az oktatás megszervezése fölötti ellenőrzését. A felvételnél és különösen a tanfolyamok elvégzésénél biztosítani kell a munkások túlsúlyát.

6. Meg kell erősíteni és ki kell bővíteni a Szovjetunió Legfelsőbb Népgazdasági Tanácsa mellett működő Ipari Akadémiát, továbbá ki kell bővíteni a vörösigazgatók részére rendezett tanfolyamokat.

7. Utasitani kell az LNT-t, hogy bővítse ki és erősítse meg a gazdaság igazgatásának alsó és középső szerveiben dolgozó kiemelt munkáskáderek (csoportvezetők, művezetők, technikusok stb.) képzésére és továbbképzésére szolgáló rövid időtartamú tanfolyamok hálózatát.

8. Az új, vörösszakember káderek képzése, a kiemelt munkások szakképzettségének emelése stb. terén biztosítani kell a szakszervezetek lehető legmesszebbmenő és legaktívabb részvételét.

II. A kommunista gazdasági vezetők tekintetében

A gazdasági vezetőknek a gazdasági építés előrehaladásának és bonyolultságának megfelelően azt a feladatot kell maguk elé tűzniök, hogy szakismeretek szerzése és a termelés technikájának tanulmányozása útján megismerjék munkájuk termelési-műszaki oldalát. A pártnak e gyakorlati gazdasági káderek és a műszaki főiskolákat elvégzett vörösszakemberek közül min-

den eddiginél nagyobb arányokban kell kiemelnie vörös proletárszakembereket a burzsoá szakemberek közül kikerülő olyan elemek leváltására, akik idegenkednek a szocialista építéstől. Ez a gazdasági építés egyik fő feladata, amelynek sikeres teljesítése nélkül a szocialista iparosítás megvalósítása nem lehetséges. Ennek az irányvonalnak érvényesülése számos gyakorlati rendszabály mielőbbi végrehajtását követeli.

Ezzel kapcsolatban a KB és a KEB együttes plénuma határozatilag kimondja:

1. Utasítani kell az LNT-t, hogy a legrövidebb időn belül valamennyi iparvállalatnál hajtsa végre a Szovjetunió KVB és Népbiztosi Tanácsa 1927 június 29-i rendeletét („Rendelet az állami ipari trösztökről") és a Szovjetunió LNT 1927 október 4-i utasítását („Típus-rendelet"), s biztosítsa, hogy a vállalatvezetőség valóban vezesse a vállalatot, és hogy hatályon kívül helyezze az LNT 6. sz. utasításában megállapított „Típus-rendeletet".

2. A nagy gyakorlati iskolát végigjárt és az igazgatás terén tehetségesnek bizonyult gazdasági vezetőknek meg kell könnyíteni a termelési-műszaki szakképzettség megszerzését, mégpedig iskoláraküldés, külföldi kiküldetés (pontos feladatokkal és az LNT szigorú ellenőrzése alatt), műszaki és gazdasági irodalommal való ellátás stb. útján.

3. Az MPF-et meg kell bízni, hogy egy hónap leforgása alatt érje el a központi és helyi szervek által a vállalatoknál lefolytatott vizsgálatok számának lehető legmesszebbmenő csökkentését, biztosítsa ezeknek a vizsgálatoknak magasabb színvonalát, továbbá a vizsgálatok eredményének kellő tanulmányozását és a vizsgálatok során megállapított hiányosságok kiküszöbölésének ellenőrzését.

4. Utasítani kell az LNT-t, hogy gyökeresen szervezze át a Donugolyt, küszöbölje ki a fölösleges központosítást, és biztosítson a Donugoly alsóbb szerveinek (a bányaigazgatóságoknak, aknáknak) több önállóságot.

III. A kiemelt káderek tekintetében

1. Amikor munkásokat adminisztrációs és műszaki munkára emelnek ki, egyszersmind gondoskodni kell olyan intézkedések életbeléptetéséről, amelyek lehetővé teszik, hogy a kiemelt káderek képezzék magukat szakterületükön — külön tanfolyamokon, technikumokon stb. Fokozni és szabályozni kell egyes szakmunkáscsoportok külföldre küldését, szakmai képzés céljából.

2. Fokozni kell a szakszervezetek és pártszervezetek kezdeményezését munkásoknak vállalatvezetői és műszaki munkára való kiemelése terén, s ugyanakkor a vállalatvezetőségeknek kellő befolyást kell biztosítani ebben a kérdésben, és lehetővé kell tenni számukra, hogy teljes mértékben felelhessenek a kiemelt munkások munkájáért.

3. A gazdasági munkára való kiemelésnél, akár párttagokról, akár pártonkívüliekről van szó, előbb alaposan meg kell vizsgálni, hogy valóban alkalmas-e az illető elvtárs az új munkára.

IV. A tömegek bevonása a termelés irányításába

1. Meg kell szervezni a munkások rendszeres és idejében történő tájékoztatását mind a termelési tervekről, mindpedig azok teljesítéséről, s továbbra is mindent el kell követni annak érdekében, hogy a munkások és alkalmazottak munkafegyelme megjavuljon, munkájuk termelékenysége emelkedjék. Továbbá, a gazdasági szerveknek és a szakszervezeteknek el kell érniök, hogy fokozottabban érvényesüljön a terv- és pénzügyi fegyelem, s az egész adminisztrációs és műszaki személyzet munkája pontosabb, rendszeresebb és felelősebb legyen.

2. El kell érni, hogy az üzemi és vállalati termelési értekezleteken rendszeresen foglalkozzanak különösen az észszerűsítési intézkedések végrehajtásával és a vállalati beruházásokkal összefüggő kérdésekkel.

3. A nagyvállalatoknál, különösen ott, ahol komoly hiányosságok észlelhetők az építkezés terén és a felszerelés kihasználása tekintetében, valamint ott, ahol nagy beruházási munkák folynak, haladéktalanul ideiglenes munkásellenőrző bizottságokat kell alakítani, műszakiak bevonásával.

A tapasztalat teljes egészében igazolta, hogy célszerű az, ha a termelési értekezletek szerveként ideiglenes ellenőrző bizottságok állanak fenn az üzemi munkásszervezetek általános rendszerében, hogy nagyobb számban kell alakítani ilyen bizottságokat, s hogy a párt-, szakszervezeti és gazdasági szerveknek jobban kell törődniök e bizottságok munkájával.

4. Utasítani kell az ÖKSzT-t, hogy gondoskodjék a fokozottabb gazdasági munkáról valamennyi szakszervezetben, különösen olyan értelemben, hogy a szakszervezetek foglalkozzanak a beruházások ügyével, továbbá az olyan kérdésekkel, mint a termelés észszerűsítése, az önköltség csökkentésére irányuló rendszabályok végrehajtása és a termelési értekezletek munkájának irányítása. A párt- és gazdasági szervek kötelesek olyan

segítséget nyujtani a szakszervezeteknek ebben a munkában, hogy ténylegesen tettekre válthassák ezt az útmutatást.

V. A donyecmedencei munkások munkafeltételeinek és életkörülményeinek megjavításáról

1. Haladéktalanul véget kell vetni annak, hogy a munkafeltételek tekintetében megsértsék a Munkatörvénykönyvet: az ünnepek előtti napon biztosítani kell a rövidebb munkaidőt, a megállapított pihenőnapokon nem szabad dolgoztatni, nőket nem szabad külszín alatti munkánál foglalkoztatni, a vállalat hibájából bekövetkező állásokat meg kell fizetni. Ennek betartásáért a Donugoly igazgatóságát és a bányászok Központi Bizottságát kell felelőssé tenni.

2. A munkavédelem és a munkavédelmi berendezések elhanyagolásáért szigorú büntetőjogi felelősségre kell vonni a vállalatvezetőség képviselőit.

3. Utasítani kell a Szovjetunió Legfelsőbb Népgazdasági Tanácsát, valamint a Munka és Honvédelem Tanácsát, hogy már ebben az évben dolgozzák ki a donyecmedencei munkáslakótelepek megfelelőbb vízellátásának és városrendezésének kérdését, s hagyják jóvá a vízellátással kapcsolatos munkálatok pénzügyi tervét.

4. Annak érdekében, hogy a szakszervezeti szervek jobb munkát végezzenek a munkástömegek életbevágó szükségleteinek kielégítése terén és nagyobb arányokban vonják be a munkásokat a szakszervezetek munkájába, újjá kell szervezni a bányászszakszervezet alsó szervezeteinek hálózatát a Donyec-medencében és más kerületekben, mégpedig olyanformán, hogy a jelenlegi aknabizottságokat az üzemi bizottságokat megillető jogokkal kell felruházni. A bányászszakszervezet Központi Bizottságának el kell érnie, hogy e rendszabály megvalósítása során szerveinek tekintélye megnőjön, és szorosabb kapcsolatba kerüljenek a tömegekkel.

5. Meg kell bízni Ukrajna Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottságát, hogy két hónapon belül terjesszen elő javaslatot a donyecmedencei lakótelepi szovjetek munkájáról azzal kapcsolatban, hogy rájuk bízzák a munkások szociális szükségleteiről való gondoskodást.

6. A gazdasági szerveknek, továbbá a szakszervezeteknek és a pártszervezeteknek közvetlen és feltétlen kötelességévé kell tenni, hogy minden lehető módon gondoskodjanak a bányamunkások mindennapi életkörülményeinek megjavításáról (für-

dők, lakóházak, étkezők stb.). Különösen szigorúan kell megkövetelni a felelősséget az erre folyósított eszközök helyes felhasználásáért.

VI. A pártirányítás megjavításáról

1. Jóvá kell hagyni az észak-kaukázusi határterületi pártbizottságnak a sahti körzeti pártbizottság irodája feloszlatásáról hozott március 22-i határozatát.

2. Meg kell bízni Ukrajna Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottságát és Központi Ellenőrző Bizottságát, hogy vizsgálja felül azoknak a donyecmedencei pártbizottságoknak a munkáját, ahol a pártból való helytelen („megengedhetetlen" bírálatért stb. történt) kizárásokkal elkövetett hibáknak, a funkcionáriusok kiválasztása során érvényesülő „sógorság-komaság" maradványainak stb. felszámolására van szükség.

3. A pártszervezeteknek kötelességévé kell tenni, hogy érjenek el döntő fordulatot a gazdasági szerveknek a szakemberek munkáját ellenőrző tevékenységében, a szakszervezeti szerveknek pedig abban a munkájában, amelyet a munkástömegeknek a termelés irányításába való bevonása terén végeznek.

4. A pártszervezeteket felelőssé kell tenni azért, hogy az illetékes szervek normális feltételeket teremtsenek a gazdasági vezetők munkája számára, nevezetesen, hogy a gazdasági vezetők mentesüljenek a gyakori formális jelentések beküldésének kötelezettsége alól, ne terheljék őket gyakori ülésekkel, s kötelezzék őket, hogy tartsanak érdemleges beszámolókat a munkástömegek előtt.

5. A pártszervezeteknek kötelességévé kell tenni, hogy a beruházások terén irányítsák megfelelő módon a gazdasági szervek munkáját, s egyben biztosítsák a jóváhagyott munkatervek végrehajtásának és az erre a célra előirányzott eszközök helyes felhasználásának hatékony ellenőrzését.

6. A pártszervezeteket felelőssé kell tenni azért, hogy a választott szerveknek (szakszervezeti és pártszerveknek) azokat a tagjait, akik helyébe új elvtársakat választottak, ne helyezzék el más felelős munkára csak azért, mert azelőtt megválasztották őket, hanem helyezzék alacsonyabb beosztásba vagy osszák be termelőmunkára. Egyszersmind meg kell bízni a Politikai Irodát, hogy dolgozzon ki tervet a szovjet-, gazdasági és más apparátusoknak alkalmatlan és bürokrata elemekkel való lerontása elleni harcra, s új, alkalmasabb és a tömegekkel szorosabb kapcsolatban levő káderek fokozottabb kiemelésére.

Annak, hogy a megjelölt rendszabályok eredményes végrehajtását biztosítsuk, az a legfőbb feltétele, hogy ténylegesen megvalósítsuk a XV. kongresszusnak az önkritikáról szóló jelszavát, továbbá, hogy jelentősen megjavítsuk a pártszervezeteknek a pártonbelüli demokrácia megvalósítása érdekében végzett munkáját, s hogy nap nap után fokozott harcot folytassunk a párt-, szakszervezeti, szovjet- és gazdasági szervek munkájában észlelhető hiányosságok ellen.

„Pravda" 87. sz. 1928 április 12

AZ ÖK(b)P KB PLÉNUMA

1928 július 4—12

TÁJÉKOZTATÓ KÖZLEMÉNY

Ez év július 4—12-én az ÖK(b)P Központi Bizottsága teljes ülést tartott.

A teljes ülés a következő kérdéseket vizsgálta meg: 1. A Komintern kongresszusának kérdései; 2. A Komintern programmja; 3. A gabonabegyűjtési politika az általános gazdasági helyzettel kapcsolatban; 4. Új (gabonatermelő) szovhozok szervezése; 5. A szakemberképzés megjavítása (műszaki főiskolák).

A teljes ülés tudomásul vette a Komintern kongresszusának kérdéseiről szóló tájékoztató beszámolót, és alapjában jóváhagyta a Komintern programmjának tervezetét. A teljes ülés úgy határozott, hogy a programm szövegének megváltoztatására vonatkozóan beterjesztett javaslatokkal kapcsolatban nem hoz semmiféle döntést, s a plénumon módosításokat előterjesztő elvtársaknak azt javasolta, hogy módosításaikat írásban nyujtsák be az ÖK(b)P kongresszusi küldöttségéhez; ugyanakkor utasította a küldöttséget, hogy biztosítsa a módosítások felülvizsgálását a kongresszus programmbizottságában, lehetőleg a módosítások előterjesztőinek részvételével. A többi kérdéssel kapcsolatos határozatokat alább közöljük.

A PLÉNUM HATÁROZATAI

A GABONABEGYŰJTÉSI POLITIKA AZ ÁLTALÁNOS GAZDASÁGI HELYZETTEL KAPCSOLATBAN

(Az ÖK(b)P KB teljes ülésének Mikojan elvtárs előadói beszéde alapján 1928 július 10-én elfogadott határozata)

I

A Szovjetunióban folyó szocialista építés legfontosabb ténye az, hogy gyors ütemben fejlődik az új technikán alapuló szocialista nagyipar (újjáalakítás), általában fokozódik az építkezés, beleértve a villamosipari építkezést is, fejlődnek a városok és ipari központok, mennyiségileg és minőségileg nő a munkásosztály.

A szocialista építés azonban nem szorítkozhat csupán az iparra. A szocialista építésnek ahhoz, hogy teljes és átfogó legyen, ki kell terjednie a mezőgazdaságra, össze kell azt kapcsolnia az iparral, s emelnie kell annak színvonalát. Csakhogy a mezőgazdaság még mindig rendkívül alacsony színvonalon áll, fejlődésének üteme pedig erősen elmarad az ipar fejlődésének üteme mögött.

Az ipar hatalmas hajtóerő a mezőgazdaságnak a szocialista iparosítás alapján történő átalakítása terén, a mezőgazdaság viszont az ipar fejlődésének bázisa, úgyis, mint az ipar termékeinek felvevőpiaca, úgyis, mint a nyersanyag és élelmiszer szállítója. Mi több, jórészt a mezőgazdasági termékek, elsősorban a gabonafélék kivitelének mennyiségétől függ az ipar számára szükséges termelőeszközök behozatalának mennyisége, ami bizonyos határokat szab az ipar fejlődési ütemének. Végül, nagyrészt a mezőgazdasági termékek kivitelének mennyiségétől függ a gazdasági műveletekhez elengedhetetlenül szükséges valutatartalékok képzésének lehetősége.

Ezért a mezőgazdaság, különösen a gabonafélék termelésének rendkívül alacsony színvonala a szocialista ipar fejlesztésének szükségszerű, az egész külső és belső helyzet által parancsolóan előírt gyors üteme idején azt a veszélyt rejti magában, hogy szakadás áll be a szocialista város és a kisparaszti falu között, tehát azzal a veszéllyel jár, hogy megsértjük az egész népgazdaság szocialista átalakításának fő feltételét.

Ez a veszély különösen érezhető a gabonatermelés elmaradottságával kapcsolatban, ugyanis ennek a növekedése elmarad a kenyérgabonaszükséglet növekedése mögött, mind a belső

piac keresletének kielégítése, mind az export fejlesztése szempontjából. A mezőgazdaság valamennyi ága között a gabonatermelés a legelmaradottabb, a termelékenység (a terméshozam) és az árugabona termelése tekintetében egyaránt. Ezzel kapcsolatban a legjellemzőbb az a körülmény, hogy bár elértük a háború előtti vetésterület 95%-át, az árugabona mennyisége alig haladja meg a háború előttinek 50%-át. Ezzel magyarázható az, hogy a gabonakivitel, amely a háború előtt évi 600—700 millió pud volt, csaknem teljesen megszűnt.

A gabonatermelés elmaradottságának és (a háború előttihez viszonyítva) az árugabonamennyiség erős csökkenésének oka a mezőgazdasági termelés szétforgácsoltsága, elaprózottsága, általában annak alacsony színvonala, a gabonatermelés kisparaszti típusa és ezzel összefüggő félnaturális jellege.

Nem lebecsülendő szerepe van ebben a tekintetben az olyan körülményeknek, mint egyrészt a kis- és középparaszti gazdaság termelékenységét, különösen a gabonafélék terméshozamának emelését elősegítő módok és eszközök (nemesített vetőmag, gépek, műtrágya, földrendezés, agrotechnikai propaganda) elégtelen kihasználása, másrészt a gabonatermelés kedvezőtlen helyzete, ami termékeinek a mezőgazdaság más ágainak terményáraihoz viszonyított árát illeti.

Ezért a gabonakérdés gazdasági politikánk egyik legkomolyabb kérdése.

A gabonakérdés megoldása, a város és a falu közötti szakadás veszélyének kiküszöbölése, a gabonafronton lehetséges nehézségek okának megszüntetése, s ilyenformán az iparosítás gyors ütemének biztosítása érdekében:

1. Biztosítani kell a támogatást ahhoz, hogy tovább emelkedjen a hozam a kis- és középparaszti egyéni gazdaságban, amely még jó ideig országunk gabonagazdaságának alapját fogja jelenteni (árak, gépek, műtrágya, nemesített vetőmag, termelési szerződések, földrendezés stb.), egyre inkább be kell kapcsolni ezt a gazdaságot a szövetkezeti szervezetek hálózatába, s elő kell segíteni a parasztgazdaságok termelésének társas alapokra fektetését. A teljes ülés abból indul ki, hogy a parasztgazdaságoknak a szövetkezetek, különösen a mezőgazdasági termelőszövetkezetek útjára vezetése, nyilvánvalóan elégtelen, s ezért felhívja az egész párt figyelmét arra, hogy a lenini szövetkezeti terv gyakorlati megvalósítása döntő jelentőségű az egyéni parasztgazdaság terméshozamának és árutermelésének növelése, s fokról fokra a szocialista építés útjára vezetése szempontjából.

2. Következetesen valóra kell váltani a XV. kongresszuson kitűzött feladatot: „a kis egyéni parasztgazdaságok tömörítésének és nagy kollektív gazdaságokká alakításának feladatát", a kis egyéni parasztgazdaságokat olyan önkéntes közösségekbe kell tömöríteni, melyek az új technika alapján épülnek fel, és mind a mezőgazdaság szocialista átalakítása szempontjából, mindpedig a mezőgazdaság hozamának emelése és árutermelésének radikális növelése szempontjából a gabonagazdaság fejlettebb formái.

3. Tovább kell fejleszteni a meglevő szovhozokat, s „szocialista mezőgazdasági nagyüzemek" (a pártprogramm) formájában újabb gabonatermelő szovhozokat kell létesíteni, amelyek biztosítják a lehető legtöbb áru termelését, és a kolhozokkal együtt a parasztgazdaság újjáalakításához nyujtott segítség támaszpontjait képezik.

II

A gabonafronton lehetséges nehézségek alapja a gabonatermelő gazdaságok szétforgácsoltsága, elaprózottsága és elmaradottsága, s ez a lehetőség éppen az idén vált valósággá, ami azzal a következménnyel járt, hogy több sajátszerű ok közrejátszásával begyűjtési válság állt elő. E sajátszerű okokhoz kell sorolnunk a következőket:

a) A piaci egyensúly felborulása és ennek a helyzetnek kiéleződése annak következtében, hogy a parasztok vásárlóképes kereslete gyorsabban nő, mint az iparcikkek kínálata, ami viszont azzal magyarázható, hogy emelkedett a falu, különösen a falu jómódú és kulák rétegeinek jövedelme.

b) A gabonafélék és más mezőgazdasági termékek ára között tapasztalható kedvezőtlen arány, ami gyengítette az ösztönzést a gabonafölösleg értékesítésére, de amin a párt a begyűjtési év második felében nem tudott változtatni anélkül, hogy összeütközésbe ne került volna a falu kevésbbé tehetős rétegeivel.

c) A tervszerű irányítás, főleg a megfelelő időben való áruszállítás és az adókivetés terén elkövetett hibák (kevés adó kivetése a falu vagyonos rétegeire).

d) A begyűjtési, a párt- és szovjetszervezetek hiányosságai (az együttműködés és az aktivitás hiánya, az a beállítottság, hogy majd mennek a dolgok maguktól is).

e) Az a körülmény, hogy a város és a falu kapitalista elemei (kulákok, spekulánsok) mindezeket a hiányosságokat kihasználták a gabonabegyűjtés meghiúsítására.

E hiányosságok következtében az állam 1928 januárig 128 millió puddal kevesebb gabonát gyűjtött be, mint az előző évben, ami válsággal fenyegette az egész népgazdaságot.

A partnak és a szovjet hatalomnak a kellő időben életbeléptetett és részben kivételes jellegű intézkedések következtében sikerült elhárítania ezt a veszélyt, januártól márciusig sikerült behozni a begyűjtési év első felének mulasztásait, s április 1-ig sikerült a begyűjtött gabona mennyiségét a multévi színvonalra emelni, ami a gabonabegyűjtési terv további teljesítése esetén az új termésig biztosította volna a belső piac szükségleteinek kielégítését.

Csakhogy a fő gabonaszállító vidékeken, Ukrajna déli részén és részben Észak-Kaukázusban tönkrement az őszi vetés, s ennek következtében Ukrajna teljesen, Észak-Kaukázus pedig részben kiesett az ellátó kerületek sorából, ami nemcsak azzal járt, hogy az állam az új termésig körülbelül 25 millió puddal kevesebbet tudott begyűjteni, hanem az újravetéshez a vetőmagsegítséget is megkövetelte, s szükségessé tette, hogy az állam, az egész Szovjetuniót tekintve, mintegy 30 millió pudra emelje a tavaszi vetőmagsegélyt. Ezek a körülmények, továbbá az, hogy a fogyasztók megnagyobbodott tömegének kielégítésére a tervelőirányzatot meghaladó gabonamennyiséget használtunk fel, arra kényszerítette a begyűjtő szervezeteket, hogy fokozzák a begyűjtést a többi gabonatermelő kerületben, és hozzányúljanak a parasztok előre nem látott esetekre fenntartott készletéhez.

Mindez a begyűjtési kerületekben alkalmat adott a kivételes intézkedések ismételt alkalmazására, a közigazgatási önkényeskedésre, a forradalmi törvényesség megsértésére, a minden terményfölösleg kötelező beszolgáltatásával járó módszerek (a porták átkutatása, a vásárok betiltása, a törvénytelen házkutatások stb.) részbeni alkalmazására, a fogyasztó kerületekben pedig, az ellátási terv erős csökkentése folytán, arra vezetett, hogy sok helyen a boltok előtt „sorbanállás" kezdődött, s részben be kellett vezetni a kenyérjegyet.

Ezek a körülmények elégedetlenséget keltettek a parasztság egyes rétegeiben, ami számos vidéken a közigazgatási önkényeskedés elleni tiltakozásban jutott kifejezésre; megkönnyítették a falu kapitalista elemeinek, hogy kihasználják ezt az elégedetlenséget a szovjet hatalom ellen; részben felélénkítették az ellenforradalmi elemek tevékenységét, és alkalmat adtak az olyan szóbeszédekre, hogy a nep megszűnik. A párt Központi Bizottsága a kivételes intézkedések életbeléptetése során nagy

nyomatékkal hangsúlyozta ezek átmeneti jellegét, s ha helyenként ennek ellenére úgy kezdték értelmezni ezeket az intézkedéseket, hogy szervesen következnek a XV. pártkongresszusnak a falu kapitalista elemei elleni támadás fokozásáról szóló határozataiból, akkor az ilyesfajta értelmezés csak arról tanúskodik, hogy a párt egyes rétegei még mindig pártidegen ideológia befolyása alatt vannak. A pártnak politikájában abból kell kiindulnia, hogy erélyes harcra van szükség mind az országunkban észlelhető burzsoá törekvéseket kifejezésre juttató és a XV. kongresszusnak „a kulákság elleni támadás továbbfejlesztéséről" hozott határozatát megkerülni igyekvő elemek, mindpedig az olyan elemek ellen, akik a kivételes és átmeneti intézkedéseket olyan színben igyekeznek feltüntetni, hogy azok állandó vagy tartós jellegű irányvonalat jelentenek, s ezzel veszélyeztetni akarják a munkások és a parasztság zöme közötti szövetséget.

A KB teljes ülése, amikor határozottan elutasítja azt az ellenforradalmi fecsegést, hogy a nep megszűnik és azt a követelést, hogy szüntessük meg a kulákok jogainak korlátozását, s amikor teljes egészében visszautasítja a XV. kongresszus határozataitól való eltérés irányvonalát és folytatja (egyáltalán nem az úgynevezett „kuláktalanítás" módszereivel) a kulák elleni támadást, egyben leszögezi: a nep a proletárállam olyan politikája, amely „gazdaságilag és politikailag teljesen biztosítja számunkra azt a lehetőséget, hogy felépítsük a szocialista gazdaság alapját" *(Lenin)*[1]. A KB teljes ülése leszögezi, hogy a gazdaság szocialista formáinak fejlődése a nep alapján nem a kapitalista elemek ellenállásának gyengülésére, hanem annak erősödésére vezet, a szovjet hatalomnak és tömegbázisának még nagyobb arányú erősödésével egyidejűleg, ami nem zárja ki a lakosság egyes rétegeinek bizonyos ingadozását a helyzet kiéleződése esetén. A párt fő osztálycélkitűzésének a falun: „a szegényparasztságra való támaszkodás, a középparasztsággal való tartós szövetség, a kulákság elleni támadás politikájának" (a XV. kongresszus) kell lennie. A szocialista formák fejlődése a kapitalista elemek ellenállásának erősödésére vezet, s a tervszerű irányítás hibái és politikánk hiányosságai fokozzák ezt az ellenállást, mert lehetővé teszik ezeknek az elemeknek, hogy magukkal ragadják az ingadozó városi és falusi kispolgári rétegeket. Ezért a párt figyelmének a küszöbön álló begyűjtési kampány során arra kell irányulnia, hogy gondoskodjék e hiá-

[1] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 245. old. — *Szerk.*

nyosságok és hibák kiküszöböléséről, s arról, hogy semmiképpen ne legyen szükség semmi néven nevezendő kivételes intézkedésre.

Ehhez a következők szükségesek:

1. Haladéktalanul meg kell szüntetni a porták átkutatását, a törvényellenes házkutatásokat és a forradalmi törvényesség mindennemű megsértését.

2. Haladéktalanul meg kell szüntetni az egész terményfölösleg kötelező beszolgáltatásának maradványait, véget kell vetni a vásárok betiltására irányuló minden néven nevezendő kísérletnek, biztosítani kell azt, hogy az állami szervek a lehető legrugalmasabb formában intézzék a kereskedelem szabályozását.

3. Bizonyos mértékben emelni kell a gabonaárakat, kerületek és az egyes gabonafélék szerint.

4. Az iparcikkek elosztása terén nem szabad megengedni az elkövetett hibák megismétlődését, és biztosítani kell az iparcikkek idejében történő szállítását a gabonabegyűjtési kerületekbe.

5. A hitelek visszafizettetésének és az egységes mezőgazdasági adó beszedésének politikáját össze kell egyeztetni a gabonabegyűjtéssel, s biztosítani kell, hogy ezek a megfelelő időben befolyjanak.

6. Következetes harcot kell folytatni a kisüsti pálinkafőzés ellen.

7. Helyesen kell megszervezni a kenyérellátást, nem szabad megengedni a tervekben megállapított mennyiséget meghaladó gabonafelhasználást, s azoknak a fogyasztóknak az ellátásáért, akik nem tartoznak az általános állami terv keretébe, a helyi áruforgalmi szervekre és a helyi begyűjtőkre kell hárítani a felelősséget.

8. Állami gabonatartalékot (élelmezési és vetőmagtartalékot) kell létrehozni.

Az a komoly vetőmagsegély, amelyet a szovjet hatalom a szegény- és középparasztságnak nyujtott, biztosította a tavasziak vetésterületének jelentős növekedését. Ez a körülmény egybeesik a kedvező terméskilátásokkal; a Szovjetunió Központi Statisztikai Hivatalának június 15-i adatai szerint a közepesnél jobb termés várható. Mindennek, továbbá az ipari termelés növekedésének és a begyűjtési apparátus újjászervezésének, a fentebb ismertetett intézkedésekkel párosulva, már ősszel meg kell könnyítenie a begyűjtés normális ütemének elérését, annak ellenére, hogy nem áll rendelkezésünkre elegendő mennyiségű szabadon felhasználható gabonatartalék.

A XV. pártkongresszuson a falu kapitalista elemei elleni további támadást illetően hozott határozatok megvalósítása az egész párt és valamennyi kommunista kötelességévé teszi, hogy kitartóan és rendszeresen munkálkodjék a szegényparasztság politikai aktivitásának és szervezettségének fokozásán, s a szegényparasztság gazdaságának fellendítésén.

A teljes ülés nem kételkedik benne, hogy a párt becsülettel kerül ki a jelenlegi nehézségekből.

A teljes ülés felhívja a pártszervezeteket és a párttagokat, hogy feszítsék meg minden erejüket a párt gabonabegyüjtési politikájának sikeres megvalósítása érdekében.

ÚJ (GABONATERMELŐ) SZOVHOZOK SZERVEZÉSÉRŐL

(Az ÖK(b)P KB teljes ülésének Kalinyin elvtárs előadói beszéde alapján 1928 július 11-én elfogadott határozata)

A KB teljes ülése ugyanakkor, amikor helyesléssel fogadja a Politikai Irodának a XV. pártkongresszuson azzal kapcsolatban hozott határozatok végrehajtására irányuló intézkedéseit, hogy a mezőgazdasági technika megjavítása, tökéletesített gépek és eszközök alkalmazása, szabad földterületek eke alá vétele és az árugabonatermelés növelése alapján meg kell erősíteni a mezőgazdaság szocialista szektorát — egyszersmind jóváhagyja a Politikai Irodának azt a konkrét irányvonalát, amely szerint „az OSzFSzK és Ukrajna területén 4—5 év leforgása alatt új nagy gabonatermelő szovhozokat kell szervezni, olyan kerületekben, ahol az új szovhozok nem mehetnek a paraszti «osztásföldek» rovására, s annak szem előtt tartásával, hogy az új szovhozok ennek az időszaknak a végére 100 millió pud árugabonát termeljenek évenként".

A KB teljes ülése az új gabonatermelő szovhozok szervezésére irányuló további munka vezérfonalaként a következő szempontokat jelöli meg:

1. Az új gabonatermelő szovhozok szervezésénél nagy gonddal kell végrehajtani a földterületek kiválasztását, ezeket a területeket az éghajlat, talaj és gazdasági viszonyok szempontjából legmegfelelőbb kerületekben kell kijelölni, hogy a lehető legkisebb kockázat mellett biztosíthassuk e vállalkozások legnagyobb jövedelmezőségét.

2. Az új szovhozokat olyan terv és számítás szerint kell megszervezni, hogy a jövőben a környező parasztlakosság mezőgazdasági termékeit feldolgozó ipari központokká alakulhassanak át, s a paraszti földművelés kollektivizálásának hatalmas előre-

lendítő tényezőjévé válhassanak (példa az ukrajnai Sevcsenko szovhoz).

3. Gondoskodni kell az új gabonatermelő szovhozok szervezési költségeinek fedezéséhez szükséges eszközök előteremtéséről, annak szem előtt tartásával, hogy a szovhozok a szervezési időszak végére 100 millió pud árugabonát szolgáltassanak.

4. A területi pártbizottságok, kormányzósági pártbizottságok és szakszervezeti szervek figyelmét nyomatékosan fel kell hívni arra, hogy gondosan válogassák össze az új gabonatermelő szovhozok szervezéséhez és igazgatásához szükséges vezető káderekét, s ilyenformán érjék el, hogy erre a munkára a nagy gyakorlattal rendelkező legjobb szakemberek s a legerélyesebb, legkitartóbb, szervezőképességükkel leginkább kiváló politikai vezetők kerüljenek.

5. Mindent el kell követni, hogy az új gabonatermelő szovhozokat megfelelő mennyiségű gazdasági felszereléssel, elsősorban traktorokkal lássuk el, a belső gazdasági munkák teljes gépesítése és a mezei munkák legmesszebbmenő gépesítésének biztosítása érdekében.

6. Az új szovhozok szervezésénél messzemenően figyelembe kell venni és tanulmányozni kell a külföldi mezőgazdasági nagyüzemek és a mi régi szovhozaink szervezése során szerzett tapasztalatokat, a lehető legnagyobb takarékosság és az improduktív kiadások minimumra csökkentése céljából. Kívánatos, hogy egyes építkezések koncesszióba adásával részben külföldi vállalkozókat is bevonjunk — szerződéses alapon — az építésbe.

7. 1928-ra olyan nagyságú terület eke alá vételét kell kitűzni feladatul, amely 1929-ben 5—7 millió pud árugabonát szolgáltathat.

A SZAKEMBERKÉPZÉS MEGJAVÍTÁSÁRÓL

(Az ÖK(b)P KB teljes ülésének Molotov elvtárs előadói beszéde alapján 1928 július 12-én elfogadott határozata)

A párt által kitűzött feladat, hogy tudniillik „az ipar felfejlettségének színvonala tekintetében a lehető legrövidebb történelmi időszak alatt *utolérjük, majd pedig túl is szárnyaljuk* a felfejlett tőkés országok színvonalát" (a XV. pártkonferencia) — megköveteli, hogy messzemenően alkalmazzuk termelésünkben nemcsak a hazai, hanem egyszersmind a külföldi tudomány és technika legkimagaslóbb vívmányait. Ez a feladat elválaszthatatlanul összefügg iparunknak a legfejlettebb technika alapján történő átszervezésével és az ipar szocialista észszerűsítésével,

s teljesítése múlhatatlanul szükségessé teszi a tudomány, a technika és a termelés legszorosabb kapcsolatát, azt, hogy a tudományos dolgozók bekapcsolódjanak az ipar, a közlekedés és a mezőgazdaság előtt álló feladatok megoldásába, továbbá, hogy kellő számú és megfelelően képzett műszaki kádert biztosítsunk az ipar, a közlekedés és a mezőgazdaság számára.

Iparunk jelenlegi helyzetét a következő körülmények jellemzik: a mérnökök rendkívül alacsony, s a technikusok még alacsonyabb százalékaránya; a technikusi beosztásban levő „gyakorlati emberek" rendellenesen magas százalékarány (39%); az, hogy kevés új káder, fiatal szakember kerül az iparba, s ezek tudományos és műszaki felkészültsége hiányos; nagyon kevés az olyan újtípusú üzemi mérnök, aki képes arra, hogy a Szovjetunió gazdasági sajátosságainak figyelembe vételével biztosítsa a szocialista észszerűsítést. A Sahti-ügy nagy nyomatékkal hívta fel a figyelmet arra, hogy a túlnyomórészt lelkiismeretesen dolgozó szakemberek között, különösen a szakembereknek a multban kiváltságosabb helyzetben levő elemei között még mindig vannak olyanok, akik közvetlenül részt vesznek a szocialista iparosítás ellen irányuló szabotázsban és kártevő munkában; ugyanakkor ez az ügy még élesebben vetette fel előttünk az ipar és a közlekedés számára szükséges új, vörösszakember káderek képzésének problémáját.

A *műszaki főiskolák* munkájában elért számos siker ellenére (a tanulóifjúság összetételének gyökeres megváltoztatása, a proletárelemek jelenlegi döntő túlsúlya, a hálózat kiszélesítése, az iskolai élet bizonyos szabályozása stb.) meg kell állapítani, hogy a szakemberképzés ügye egészében véve ezidőszerint nem áll valami kedvezően. A szakemberképzés rendszere nincs szervesen összehangolva az iparral, s nem alkalmazkodik az ipar fejlődésének követelményeihez és üteméhez. Ez a rendszer nem biztosítja a fiatal szakemberek számára a hazai és külföldi tudomány és technika legújabb vívmányainak elsajátítását. Teljességgel elégtelen az előadók száma, s meglehetősen gyakran maguk a professzorok sem ismerik ezeket a vívmányokat. A műszaki oktatás jelenleg el van szakítva a termeléstől. Az üzemi termelési gyakorlat nincs kielégítően megszervezve. Óriási hiányosság az, hogy túlságosan hosszú időt (6—8 évet) töltenek a műszaki főiskolákon, s hogy a műszaki főiskolák kevés főiskolai képesítésű kádert bocsátanak az ipar rendelkezésére. A műszaki főiskolákon a hallgatók rendszerint nem ismerkednek meg a megfelelő iparágak gazdasági kérdéseivel. Az új szakemberek társadalmi és politikai nevelése a műszaki főiskolákon, annak

ellenére, hogy a főiskolai hallgatók szervezetei nagyarányú tevékenységet fejtenek ki, szintén nem kielégítő. A középfokú műszaki személyzet képzése tekintetében a fent említett hiányosságok legtöbbnyire még élesebben jelentkeznek. Emellett ezen a téren még nagyobb mértékben megmutatkozik az oktatási hálózat (a technikumok) hálózatának elégtelensége.

Mindezek a *hiányosságok* országunk általános technikai és gazdasági elmaradottságával, továbbá azzal függenek össze, hogy a háború és forradalom éveiben elszakadtunk a külföldi tudomány és technika nagy vívmányaitól. Különösen jelentős szerepet játszott ebben az, hogy a műszaki főiskolák, kivált a forradalom első éveiben, munkájuk során nehéz anyagi körülményekkel küzdöttek. Ugyanakkor a szakemberképzés nagy hiányosságaiban a termeléssel össze nem kapcsolt régi műszaki főiskolák csökevényei mellett az a körülmény mutatkozik meg, hogy a szakemberképzés jelenlegi rendszere terén bizonyos konzervativizmus érvényesül, és nem fordítanak kellő figyelmet a szakemberképzés új módszereinek kialakítására. Az, hogy a gazdasági szervek nem törődtek új szakképzett munkaerő, többek között új mérnökök és technikusok képzésével, s hogy az ipar fejlesztését illetően hiányzott a perspektíva-terv, odavezetett, hogy a főiskolákról kikerülő fiatal mérnökök és technikusok száma, különösen egyes iparágakban (textilipar, építőipar stb.) — szemmelláthatóan nincs arányban az ipar szükségleteivel, s ennek az előállt aránytalanságnak kiküszöbölése érdekében sürgős intézkedésekre van szükség.

Ilyenformán erős *aránytalanság* észlelhető egyrészt a technikai viszonylatban átalakuló ipar és az egyre nagyobb arányokat öltő beruházási építkezéshez szükséges képzett szakemberekben mutatkozó szükséglet, másrészt a műszaki főiskolákon és technikumokon folyó szakemberképzés helyzete között. A feladat az, hogy kiküszöböljük ezt az ellentmondást, ez pedig megköveteli, hogy határozott fordulatot érjünk el a szakemberképzés üteme és módszerei terén, ennek megfelelően szerves kapcsolatot hozzunk létre a műszaki főiskolák, technikumok és a termelés között, s ugyanakkor gondoskodjunk arról, hogy ezeknek az intézményeknek jóval nagyobb anyagi alap álljon rendelkezésükre.

A szakemberképzés gyökeres *megjavítása* nemcsak a Közoktatásügyi Népbiztosság, a gazdasági intézmények stb. halaszthatatlan feladata. A szakszervezeteknek szintén egészen más álláspontot kell elfoglalniok ebben a kérdésben, s a legaktívabban közre kell működniök a vörösszakember-képzés ügyének

előrevitelében. A szakemberképzés *az egész párt* nagyon fontos feladatává válik.

I. A szakemberképzés tervezése

1. Az iparfejlesztés perspektíva-tervének megfelelően a nagyiparban az ötéves terv végéig *kétszeresére* kell növelni a mérnökök és technikusok arányát, s biztosítani kell az ipar fokozottabb szükségleteinek kielégítését a következő ötéves terv idején.

2. Már 1928-ban hozzá kell kezdeni néhány *újtípusú* műszaki főiskola szervezéséhez, elsősorban az olyan iparágak számára, amelyekben szakemberhiány észlelhető (például építőipar stb.), s ezeket a főiskolákat illetően 3—4 éves oktatási időt kell megállapítani.

3. Növelni kell a technikumok arányát, és ki kell szélesíteni hálózatukat úgy, hogy az ötéves terv végére a mérnökök és technikusok közötti arány legalább 2 : 3 legyen.

4. Rendszeres munkát kell kifejteni annak érdekében, hogy a mérnöki beosztásban levő káderek között jelentősen megnövekedjen a *tudományosan képzett* műszaki erők száma, s gondoskodni kell a gyakorlati szakemberek, különösen a munkások közül kikerülők nagyobb arányú továbbképzéséről.

5. Az 1928/29-es tanévtől kezdve hozzá kell fognunk a Szovjetunió műszaki oktatási rendszerének egységesítéséhez.

II. Az oktatási munka és a termeléssel való kapcsolat

1. A *műszaki főiskolákon* és a *technikumokon* folyó oktatás és a *termelés* közötti szerves és állandó *kapcsolat* megerősítése céljából:

a) a főigazgatóságok, igazgatóságok, trösztök és a legnagyobb vállalatok mellé *be kell osztani* a megfelelő műszaki főiskolákat (illetve a hozzájuk tartozó karokat és szakokat) és technikumokat, hogy a gazdasági szervek a szakszervezetekkel együtt döntő módon befolyásolhassák az oktatás megszervezését;

b) a termelési *gyakorlat* idejét legalább 10 hónapban kell megszabni, s ki kell mondani, hogy a gyakornokok egy egész évet tartoznak dolgozni egy vállalatnál megszakítás nélkül; a termelési gyakorlat irányításáért a műszaki főiskolákkal (a Közoktatásügyi Népbiztossággal) kötött megegyezés szerint a megfelelő gazdasági szerveket kell felelőssé tenni;

c) a *próbaidő* rendszerét meg kell változtatni, s a gazdasági szerveket kötelezni kell, hogy állandó munkába helyezzék a műszaki főiskolák és technikumok végzett hallgatóit. Nem sza-

bad megengedni, hogy a vállalatok a mérnökök és technikusok számának csökkentése útján takarékoskodjanak. Kedvezőbb körülményeket kell teremteni a vállalatok mérnökei és technikusai számára, különösen a távoleső kerületekben;

d) a gazdasági szervek *tudományos-kutató* intézeteit és laboratóriumait fel kell használni a műszaki főiskolák és technikumok oktatási munkájához, a főiskolákat és technikumokat pedig a gazdasági szervek műszaki feladatainak kidolgozásánál;

e) több fiatal szakembert kell *külföldi* tanulmányútra küldeni (az idén legalább 250-et).

2. Olyan szakemberek képzése céljából, akik *valóban az új tudományos és technikai vívmányok színvonalán állnak* és aktívan részt fognak venni a szocialista észszerűsítés végrehajtásában:

a) a megfelelő gazdasági szervek és szakszervezetek részvételével fokozatosan felül kell vizsgálni a tan*terveket* és oktatási *programmokat;*

b) jelentős mértékben emelni kell az olyan *előadók* és tanárok számát, akik teljesen, más foglalkozás nélkül, tudományos és előadói munkának szentelik magukat, és rendszeresen fokozzák tudományos képzettségüket, biztosítani kell munkáik kinyomatását, külföldi tanulmányútra kell küldeni őket stb.;

c) a legrövidebb idő alatt növelni kell a fiatal tudományos dolgozók (aspiránsok) számát, gyökeresen meg kell javítani kiválasztásukat, tudományos munkájuk irányítását és anyagi körülményeiket;

d) a vállalatoknál dolgozó mérnököknek és technikusoknak több lehetőséget kell biztosítani szakképzettségük fokozására, és arra, hogy megismerkedhessenek a hazai és külföldi termelés legújabb vívmányaival;

e) előadásokat kell tartatni kiváló *külföldi* szakemberekkel, s rendszeresen le kell fordíttatni és ki kell adni a legfontosabb külföldi műszaki segédkönyveket;

f) fel kell újítani és ki kell egészíteni a *felszerelést,* olcsóbbá kell tenni a *tankönyveket,* s meg kell szervezni a *könyvtárak* rendszeres ellátását a legújabb műszaki irodalommal, többek között olyanformán is, hogy fokozott mértékben importálunk külföldről felszerelést és irodalmat;

g) biztosítani kell a tudományos és műszaki folyóiratkiadás fejlődését, s a tudományos-kutatóintézetek tudományos munkáinak kiadását;

h) a műszaki főiskolák hallgatói számára kötelezővé kell tenni legalább egy *idegen nyelv* ismeretét.

3. A műszaki főiskolákon *töltött időt* 5—6 évre kell korlátozni, 4—5 éves oktatási idővel.

4. A műszaki főiskolák *vezetőinek* kiváló kommunista gazdasági vezetőket és a szocialista építés terén tevékenyen munkálkodó szakembereket kell megtenni s főiskolai munkájuk érdekében okvetlenül fel kell menteni őket minden más munka alól.

5. A minél gyorsabb szakemberképzés, továbbá a műszaki oktatásnak az ipar szolgálatába állítása terén való tapasztalatszerzés céljából 6 műszaki főiskolát és 5 technikumot a *Szovjetunió Legfelsőbb Népgazdasági Tanácsának vezetése,* 2 műszaki főiskolát pedig a *Közlekedésügyi Népbiztosság vezetése* alá kell helyezni. Biztosítani kell a szakszervezeteknek az aktív részvételt ezeknek a műszaki főiskoláknak a vezetésében, a Közoktatásügyi Népbiztosságnak pedig — az oktatási programm irányítását és a módszertani irányítást. Mind a Közoktatásügyi Népbiztosság keretében maradó, mind a Legfelsőbb Népgazdasági Tanácsnak és a Közlekedésügyi Népbiztosságnak átadott műszaki főiskolák anyagi helyzetének egyformának kell maradnia. A Legfelsőbb Népgazdasági Tanácsnak átadott főiskolák professzorait a Közoktatásügyi Népbiztossággal egyetértésben kell kinevezni.

6. Támogatni kell az olyan *újtípusú* főiskolák és technikumok fejlődését, amelyek rövidebb idő alatt fokozottabb szakosítás alapján nagyobb termelési gyakorlattal rendelkező mérnököket és technikusokat tudnak képezni.

7. A szakemberek általános képzése során mindenképpen növelni kell a szakmai oktatás szerepét, s ugyanakkor biztosítani kell tudományos és elméleti képzésük színvonalának további emelkedését. A Közoktatásügyi Népbiztosság kötelessége, hogy rendszeresen ellenőrizze a szakmai és az elméleti oktatás helyes arányát, s hogy olyan kapcsolatot teremtsen közöttük, amely mellett a szakmai oktatás elmélyíti a megszerzett elméleti ismereteket, s lehetővé teszi azonnali gyakorlati alkalmazásukat.

III. A hallgatók társadalmi és politikai neveléséről

1. A *diákszervezeteknek* összpontosítaniok kell a figyelmüket arra, hogy társadalmi és politikai nevelésben részesítsék a főiskolai hallgatók tömegeit, megteremtsék számukra a szakképzettség fokozásához szükséges feltételeket, s a pártonkívüli főiskolai hallgatókat (különösen a proletárelemeket) az egész vonalon bevonják munkájukba. Növelni kell a szakszervezetek

vezető szerepét a diákszervezetek tekintetében, s gondoskodni kell e szervezetek felépítésének egyszerűsítéséről.

2. Az *igazgatási funkciókat* (az ösztöndíjak elosztása, a termelési gyakorlat irányítása stb.) gyakorlatilag a műszaki főiskolák vezetőségeinek kell átvenni, amelyek munkájához a diákszervezeteknek meg kell adniok minden támogatást.

3. Minden lehető módon ösztönözni kell *a tudományos és műszaki szakkörök* munkáját, s ezt össze kell kapcsolni a szocialista észszerűsítés gyakorlati feladataival; a szakkörökben aktívan részt vevő hallgatókat, a kommunistákat is, fel kell menteni a társadalmi munka alól.

4. Az első és az utolsó évfolyam hallgatóit az eredményesebb és gyorsabb tanulás érdekében, a párt- és szakszervezeti taggyűlések látogatásán kívül minden *társadalmi munka* alól fel kell menteni.

5. A főiskolásokat fokozottabb mértékben kell bevonni *a műszaki főiskolán kívüli* munkába, lehetőleg rokonszakmájú vállalatoknál, a termelési értekezletek munkájába stb. Nagyobb arányokban kell bevonni a főiskolásokat a Munkás-Paraszt Felügyelet szerveinek munkájába. Ezeknek a munkáknak nem szabad zavarniok a tanulmányi foglalkozást.

6. A politikai gazdaságtan oktatását kellő színvonalra kell emelni, s ennek érdekében csökkenteni kell az általános *társadalomtudományi* tanfolyamok számát, és be kell vezetni a megfelelő iparágak konkrét gazdasági kérdéseivel foglalkozó előadásokat. A tudományosan képzett marxistákat mozgósítani kell az egyes iparágak konkrét gazdasági kérdéseit felölelő előadássorozatok kidolgozására.

IV. A műszaki főiskolák és technikumok kiegészítése

1. Biztosítani kell *a munkások számának* további emelkedését a műszaki főiskolákon és technikumokon, úgy, hogy 1928-ban a műszaki főiskolákra felvett hallgatók 65%-a munkás legyen. A műszaki főiskolákra való beiratkozás előkészítése céljából a munkások és gyermekeik számára a műszaki főiskolákon tanfolyamokat kell szervezni.

2. A következő két év folyamán a (nappali) *munkás főiskolák* hálózatába a most érvényben levő felvételi létszámon felül legalább 3 000 munkást kell bevonni. Lényegesen bővíteni kell az esti munkás főiskolák hálózatát, s gondoskodni kell arról, hogy hallgatóik minél nagyobb százalékát tegyék a termelésben dolgozó munkások.

3. El kell érni azt, hogy azok, akik a *II. fokozatú iskolát* elvégzik, rendelkezzenek a főiskolákra való beiratkozáshoz szükséges ismeretekkel. A munkáskerületekben hozzá kell fogni a hétéves és kilencéves iskolák (az Ukrán SzSzK-ban a szakiskolák) hálózatának fejlesztéséhez, biztosítani kell anyagi körülményeik megjavulását és azt, hogy ez a hálózat főleg a munkások gyermekeit ölelje fel.

4. Legalább *ezer kommunistát* kell ebben az évben a műszaki főiskolákra küldeni — olyanokat, akik kijárták a párt-, szovjet- vagy szakszervezeti munka komoly iskoláját —, s megfelelő anyagi körülményeket kell biztosítani számukra. Ezt a legközelebbi évek folyamán minden évben meg kell tenni.

V. A végzett hallgatók elosztása

1. A műszaki főiskolát és technikumot elvégzett hallgatók elosztását a megfelelő *gazdasági népbiztosságok* útján, a szakszervezetek, a Munkaügyi Népbiztosság és a Közoktatásügyi Népbiztosság részvételével, a Munkaügyi Népbiztosság által kidolgozott általános elosztási terv alapján kell intézni.

2. Minden főiskolát vagy technikumot végzett hallgatót *kötelezni* kell arra, hogy három éven át a megfelelő gazdasági szerv által kijelölt üzemben dolgozzon.

3. A gazdasági szervekben (Legfelsőbb Népgazdasági Tanács, Közlekedésügyi Népbiztosság, Posta- és Távíróügyi Népbiztosság, főigazgatóságok, igazgatóságok és nagy trösztök) a szakemberek kiválogatását, felkészültségük, kiemelésük és felhasználásuk ellenőrzését, az igazgatóság (testület) *egyik tagjának*, a párt vezetésével, fő munkaként kell intéznie.

VI. A műszaki oktatás finanszírozása és a főiskolai hallgatók anyagi helyzete

A teljes ülés jóváhagyja a Politikai Irodának azokat a határozatait, amelyek szerint biztosítani kell a műszaki oktatás jóval fokozottabb *finanszírozását*, és a diákok *anyagi* helyzetének javulását (ösztöndíjak, lakásviszonyok és orvosi segítség).

A teljes ülés leszögezi, hogy a műszaki főiskolák és a középfokú technikumok beruházásainak (új műszaki főiskolák építése és a meglevők bővítése, laboratóriumok építése stb.) finanszírozását a népgazdasági beruházások finanszírozásával egyenlő

alapon kell intézni, s az erre fordított költségek jelentős részét az összszövetségi költségvetés terhére kell elszámolni.

* * *

Az itt elfogadott határozatok azon a felismerésen alapulnak, hogy éppen most különösen fontos a szakemberképzés, az, hogy új szakemberkádereket neveljünk az ipar számára. A KB egyszersmind leszögezi, hogy most, amikor az államépítés minden területe számára vörös szakembereket kell képezni, ennek az ügynek a jelenlegi határozat *értelmében történő* megjavítása — elsőrendű feladataink közé tartozik.

„Pravda" 161. sz. 1928 július 13

AZ ÖK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PLÉNUMA

1928 november 16—24

TÁJÉKOZTATÓ KÖZLEMÉNY

Az ÖK(b)P Központi Bizottsága ez év november 16—24-én a Központi Ellenőrző Bizottság és a Központi Revíziós Bizottság tagjainak részvételével teljes ülést tartott.

A plénum a következő kérdéseket tárgyalta meg: 1. A népgazdaság 1928/29. évi ellenőrző számai; 2. A hétórás munkaidő első eredményei és további megvalósítása; 3. A munkástoborzás és a párt növekedésének szabályozása; 4. Az északkaukázusi határterületi pártbizottság beszámolója a falusi munkáról és a földművelés fellendítésével kapcsolatban hozott intézkedésekről.

Alább közöljük a plénumon elfogadott határozatokat.

A PLÉNUM HATÁROZATAI

A NÉPGAZDASÁG 1928/29. ÉVI ELLENŐRZŐ SZÁMAIRÓL

(Az ÖK(b)P KB plénumán, 1928 november 24-én egyhangúlag elfogadott határozat)

1. A múlt gazdasági év összesített számadatai a munkásosztály, a szovjet hatalom és a párt hatalmas eredményeiről tanúskodnak. Az állami nagyipar termelése (az előző évi 18,2%-kal és az ellenőrző számokban tervezett 15,8%-kal szemben) 22,5 százalékkal nőtt. A társadalmasított álló alapok részaránya (az előző évi 51,4%-kal szemben) 52,4 százalékra nőtt, a társadalmasított szektor beruházásai (az előző gazdasági év 45,7%-ával szemben) 54,6%-ra rúgtak. Ennek megfelelően növekedett a proletariátus száma, növekedett a nemzeti jövedelemben való részesedése, létrejött a proletariátus osztálypozícióinak további

erősödéséhez szükséges anyagi alap. A szocializmus állásainak erősödése hozzájárult ahhoz, hogy megtegyük az első jelentős lépéseket a kollektív mezőgazdasági termelés irányában: a kolhozok vetésterülete 0,87 millió hektárról 1,70 millió hektárra, a szovhozoké 1,26 millió hektárról 1,30 millió hektárra növekedett; ennek megfelelően a kolhozok össztermelése (cservonyecben) 103 millió rubelről 189, a szovhozoké 195 millióról 206 millió rubelre növekedett. Ugyanakkor, az előző plénum határozatainak megfelelően, újabb nagy gabonatermelő szovhozok szervezéséhez kezdtünk hozzá.

2. A párt fő feladata, általános irányvonala — az ország további iparosítása, a népgazdaság szocialista szektorának lehető leggyorsabb növelése, a parasztság szövetkezetekbe tömörítése, a mezőgazdasági termelés kollektív formáinak (kolhozok, szovhozok) fejlesztése stb. A vaskohászat, a gépgyártás, a villamosipar és a vegyiipar fejlesztése, a mezőgazdaság minden módon való iparosítása és gépesítése, továbbá az, hogy rendszeresen növeljük a termelési eszközök termelésének részarányát — mindez az ország, s egyszersmind a mezőgazdaság további fejlesztésének okvetlenül szükséges előfeltétele, s különösen parancsolóan írja elő az egész termelés növekvő észszerűsítését, a tudomány egyre nagyobb arányú alkalmazását, a nyugateurópai és amerikai tapasztalatok és ismeretek minél teljesebb hasznosítását. A párt előtt az a feladat áll, hogy a tömegeknek a szocialista építésbe való nagyarányú bevonása, a tömegek anyagi jólétének növelése, a hétórás munkaidő fokozatos bevezetése, a műszaki káderek munkájának javulása és a tudomány, a technika, a gazdasági igazgatás és általában a gazdasági gyakorlat egyre növekvő egyesítése alapján határozottan és szilárdan kövesse továbbra is az ország iparosításának irányvonalát.

A nemzetközi helyzet, a kapitalista államok hatalmas technikai sikerei, a háborús veszély stb. minden szempontból egészen halaszthatatlanná teszik e feladatok megvalósítását. A KB plénuma, abból a megfontolásból kiindulva, hogy technikai és gazdasági viszonylatban utól kell érnünk és túl kell szárnyalnunk a kapitalista országokat, hangsúlyozza, hogy e feladatok megoldása csak az ipar fejlesztésének és általában az ország iparosításának feszített üteme, s a párt, a munkás- és parasztttömegek lehető legmesszebbmenő mozgósítása esetén lehetséges.

3. A szocializmusnak a múlt évben elért óriási eredményei azonban igen nagy nehézségekkel és válságjelenségekkel jártak együtt, melyeket a párt és a munkásosztály erejével, ha törik, ha szakad, le kell küzdenünk. Veszélyek ezek, amelyek végső

fokon általában a mezőgazdaság, különösen pedig a gabonagazdaság igen nagy elmaradottságában, s fejlődésének lassú ütemében gyökereznek. Ugyanakkor, mint már a KB júliusi plénuma megállapította: „a mezőgazdaság, különösen a gabonafélék termelésének rendkívül alacsony színvonala ... azt a veszélyt rejti magában, hogy szakadás áll be a szocialista város és a kisparaszti falu között, tehát azzal a veszéllyel jár, hogy megsértjük az egész népgazdaság szocialista átalakításának fő feltételét"[1]. A gabonaprobléma, a vasban, acélban és építőanyagokban mutatkozó nagy hiány, általában az áruhiány és a tartalékok problémája, a kivitel erős lemaradása, ami főleg annak a következménye, hogy az exportcikkek közül hiányzik a gabona, a kivitel lemaradása nyomán a behozatal terén mutatkozó lemaradás, végül a valuta megszilárdításának problémája — ezek a gazdasági frontnak azok a fő területei, amelyekre különösen nagy figyelmet kell fordítani.

4. E gazdasági kérdések között a központi kérdés — a mezőgazdaság kérdése. A gabonatermelés terén a tervelőirányzatokkal szemben jelentős lemaradás mutatkozik. A gabonafélék összterméseе 1926/27-ben 4 747 millió pud, 1927/28-ban 4 464 millió pud, 1928/29-ben 4 535 millió pud volt, a kenyérgabona (rozs és búza) összterméseе azonban 1928/29-ben, annak következtében, hogy az őszi vetések Ukrajnában és Észak-Kaukázusban tönkrementek, 200 millió puddal kevesebb volt az előző évi termésnél. A központosított gabonabegyűjtés alakulása ugyancsak csökkenést mutat: 1926/27-ben 662 millió pud (ebből a mennyiségből 152 millió pudot exportáltunk); 1927/28-ban 627 millió pud (a gabonaexport majdnem teljesen hiányzott).

A gabonatermelés alakulásával kapcsolatban meg kell állapítani, hogy a kalászosok vetésterülete a háború előttinek 1928-ban még mindig csak 90,1%-a, összтermésük a háború előttinek mintegy 80%-a, az árugabonatermelés a háború előtti 56%-a (az egész Szovjetunióban), ugyanakkor, amikor a Szovjetunió egész lakosságának évi szaporulata 2,3%, a városi lakosságé pedig 4%, s amikor az egy főre jutó fogyasztás, különösen a falvakban, megnövekedett.

A mezőgazdaság másik nagy ágában, *az állattenyésztésben*, a fejlődés ütemének lassúbbodása tapasztalható; a parasztság jószágállománya, szarvasmarhára átszámítva, az előző évhez képest százalékszerűen a következőképpen alakult: 1926/27-ben 106,5%, 1927/28-ban 104,9%, 1928/29-ben 102,3%, s emellett a

[1] Lásd ebben a kiadványban. 592. old. — *Szerk.*

haszonállattenyésztés számos körzetében (Ural, Vjatka, az északkeleti korzet) megállt a paraszti jószágállomány növekedése Többek között meg kell állapítani, hogy a tejtermeles nagyfokú elaprozódása következtében erősen visszaesett az áruvajtermelés. Mindez azt a feladatot tűzi elenk, hogy fokozzuk a parasztgazdaságok termelőszövetkezetekbe tömörítését, és a szovhozokat a nagyüzemi állattenyesztő gazdaság fejlesztésének szolgálatába állítsuk.

Az *ipari növények termelése* terén kétségtelen, mégpedig jelentős fejlődés állapítható meg: az ipari növények össztermelése 1925/26-ban (1926/27-es árak alapul vételével) 874 millió rubel, 1926/27-ben 756 millió rubel értéket képviselt, s 1927/28-ban 901 millió rubelre emelkedett. Az ipari növények vetésterülete jelenleg 58,5%-kal múlja felül a háború előtti színvonalat. E növekedés ellenére az ipari növények szerepe, a parasztgazdaság egészét tekintve, egyáltalán nem kielégítő, s az ipar szükségleteihez képest termelésük erősen lemarad, ami azt a feladatot tűzi elénk, hogy még fokozottabb mértékben fejlesszük az ipari növények termelését.

Nem szabad azonban szem elől tévesztenünk, hogy a gabonatermelés az egész mezőgazdaság fő ága. Ezért a gabonatermelés mutatószámai az egész mezőgazdaság szempontjából döntő jelentőségűek, s a mezőgazdaság fejlődésének túlságos lemaradása, különösen a gabonatermelés lemaradása meghiúsulással fenyegeti az ország szocialista iparosítását.

Ugyanakkor az utóbbi évek folyamán a mezőgazdaságban számos örvendetes, fejlődésre való jelenség mutatkozott. Nő az őszi mélyszántásos vetésterület aránya: 1926-ban 29,1% volt, 1927-ben 32,1%-ra emelkedett. Nő a sokszakaszú vetésforgók területe: 1925-ben 3 664 000 hektár volt, 1927-ben 9 429 000 hektárra növekedett. Jelentős mértékben nő a vetésterület, s ennek következtében nő a szegényparaszti és a kisebb középparaszti gazdaságok részaránya is. A mezőgazdaság árutermelésében jelentős szerepet kezd játszani a társadalmasított szektor is. Nő a mezőgazdaság ellátottsága igásjószággal és mezőgazdasági gépekkel. 1926/27-ben 100 hektárra 25,6 igásállat, 1928/29-ben 27,4 igásállat jutott. 1926/27-ben minden 100 hektáron 990 rubel értékű mezőgazdasági gép, 1928/29-ben pedig 1 194 rubel értékű mezőgazdasági gép dolgozott. A mezőgazdasági gépgyártás az 1926/27. évi 93 millió rubelről — háború előtti árakat véve alapul — 1928/29-ig 190 millió rubelre emelkedett, s a háború előtti mezőgazdasági gépgyártás több mint 280%-ának felel meg.

A KB plénuma ezért teljesen alaptalannak tartja azt az állítást (a Frumkinét), hogy a mezőgazdaság, különösen a gabonatermelés, nálunk a visszaesés állapotában van.

A fentebb felsorolt pozitív körülmények ellenére azonban a mezőgazdaság fejlődésében annyira erősek a kedvezőtlen tendenciák, hogy az 1928/29-es év gabonabegyűjtési és gabonaellátási tervét csak a legnagyobb erőfeszítéssel teljesítjük. A terméscsökkenést az idézte elő, hogy ugyanakkor, amikor a kalászosok vetésterületének növekedése általában meglassúbbodott, az 1928/29-es évet megelőző két év folyamán az őszi vetés 5 millió hektáron tönkrement. Ebből ugyan több mint 3 millió hektárt az állam kellő időben nyujtott és igen erőteljes támogatásával újra bevetettek, de Ukrajna déli vidékein és Eszak-Kaukázusban, ahol az ősziek tönkrementek, júliusban aszály pusztított.

5. A gabonabegyűjtés kielégítő menete az első negyedévben arra enged következtetni, hogy a központosított begyűjtés megállapított évi tervét teljes egészében teljesíteni fogjuk. A KB kötelezi a helyi szervezeteket, hogy az eddiginél nem kisebb, hanem még nagyobb mértékben törődjenek a gabonabegyűjtéssel, legyenek azon, hogy megjavítsuk az ország gabonaellátását, s a lehetőséghez képest biztosítsuk a szegényparasztok és a kevésbbé tehetős középparasztok tavaszi megsegítéséhez szükséges vetőmagkészletek felhalmozását.

A KB plénuma ugyanakkor, amikor megállapítja, hogy az ország élelmiszermérlege terén rendkívül feszült a helyzet, s amikor felszólítja a pártot, hogy a legnagyobb éberséggel kísérje figyelemmel a gabonabegyűjtés menetét, a legnagyobb szívóssággal küzdjön a gabona takarékos felhasználásáért és gabonakészleteink mindennemű tékozló felhasználása ellen, egyszersmind megállapítja annak a ténynek óriási elvi és politikai jelentőségét, hogy a pártnak és a szovjet hatalomnak a kivételes intézkedésekkel végrehajtott begyűjtésről sikerült meglehetősen gyorsan áttérni a begyűjtés normális módszereire.

A KB plénuma megállapítja, hogy a júliusi plénumon hozott intézkedések — többek között a gabonaárak felemelése — teljes mértékben beváltak, s megteremtették nemcsak a jelenlegi gabonabegyűjtési kampány kielégítő lebonyolításának, hanem egyben, a parasztgazdaság gyorsabb fellendülésének előfeltételeit. A plénum valamennyi pártszervezet figyelmét nagy nyomatékkal hívja fel arra, hogy a gabonabegyűjtés további sikeres menete csak abban az esetben lehetséges, ha az egész párt és különösen a falusi pártalapszervezetek rendkívül nagy figyelmet fordítanak erre a kérdésre, ha a parasztság döntő tömegei

körében nagyarányú politikai munkát végeznek a gabonabegyűjtés érdekében, ha ennek előmozdítása céljából biztosítják, hogy a szegényparasztság, a szovjet- és a szövetkezeti aktíva tevőlegesen támogassa a gabonabegyűjtést, s ha ezen az úton visszaverik a kulák felső rétegnek azokat a kísérleteit, hogy a gabona visszatartása mellett agitáljon.

Az a körülmény, hogy az ország élelmiszer- és nyersanyagmérlege terén feszült a helyzet, a gazdasági terv egyik legfontosabb, első helyen álló feladatává teszi, hogy 1929-ben elérjük a vetésterület 7%-os növelését és a termelékenység 3%-os emelését.

A KB plénuma valamennyi párttag figyelmét felhívja ennek az irányelvnek különösen nagy fontosságára, és arra, hogy a lehető legerőteljesebben kell munkálkodniok a megvalósítását biztosító intézkedések végrehajtásán.

Ezek között az intézkedések között a mezőgazdaság gépellátásának jelentős fokozása, a különféle agronómiai intézkedések finanszírozásának igen jelentős növelése és az 1928/29-re előirányzott földrendezési munkák még erőteljesebb folytatása mellett különösen jelentős szerepe van a faluval való gazdasági összefogás új módszerének és a falusi gazdaság termelési szerződések révén történő befolyásolásának, s éppen ezért termelési szerződésekre ebben az évben mintegy 300 millió rubelt szándékozunk fordítani.

A KB plénuma különösen nagy nyomatékkal hangsúlyozza, hogy meg kell óvni, és amennyire csak lehet, fejleszteni kell a fagy és aszály következtében jelentős károkat szenvedett sztyeppés övezet (Ukrajna és Észak-Kaukázus) gabonatermelését, s megbízza a Politikai Irodát, hogy az 1928/29-es tervekben gondoskodjék a szükséges intézkedésekről.

6. A mezőgazdaság az ipar bázisa, fejlődése az *iparosítás* élelmiszer- és nyersanyagbázisának növekedését jelenti. Az ipar tartós fejlődése objektíve lehetetlenné válik a mezőgazdaság megfelelő fejlődése nélkül.

A tervelőirányzatokat az iparban túlteljesítik, a mezőgazdaságban nem teljesítik, a gabonatermelés terén pedig különösen nagy a lemaradás. Fennakadás a textiliparban (annak következtében, hogy a gabonakivitel kiesése folytán nem importálhatunk lent és gyapotot), egy bizonyos mértékű dezorganizáltság tünetei számos más iparágban (a sorbanállások, a rossz kenyérellátás stb. következtében), az iparosítás szempontjából óriási jelentőségű exportelőirányzatok megsértése — mindezekben a kedvezőtlen tünetekben azok a nehézségek jutnak konkrét formá-

ban kifejezésre, melyeket a mezőgazdaság elmaradottsága gördít az iparosítás útjába. Az ipar fejlődése és a mezőgazdasági bázis fejlődése közötti további eltérésben rejlő veszély — jelenleg a fő veszély. A mezőgazdasági fejlődés túlságosan nagy elmaradásának oka részint a mezőgazdaság évszázados elmaradottságában, szétforgácsoltságában, rendkívül alacsony technikai színvonalában, részint számos, főleg átmeneti jellegű tényezőben keresendő. Már a júliusi plénum határozata jelentős mértékben kiküszöbölte azokat az átmeneti jellegű tényezőket, amelyek akadályozták a mezőgazdaság eléggé gyors fejlődését (a gabonaárak felemelése, a kivételes intézkedések visszavonása, a falu fokozottabb áruellátása, a parasztságnak nyujtott vetési segítség stb.).

Ugyanakkor 1928/29-ben megtesszük az első jelentős lépéseket a mezőgazdaság elmaradását előidéző döntő, strukturális jellegű okok kiküszöbölésére, mégpedig az egyéni parasztgazdaságok tömeges méretekben való szövetkezetekbe tömörítése, a terméshozam emelése, a szétforgácsolt parasztgazdaságoknak fokozatosan a legfejlettebb technikán alapuló nagyüzemi kolléktív gazdaságokba tömörítése, a régi szovhozok erősítése, új szovhozok alakítása stb. révén.

Az ipar fejlődése és a mezőgazdasági bázis fejlődése közötti eltérés növekedésének veszélye megköveteli, hogy fokozott figyelemmel kísérjük azért is, mert az osztályok egymáshoz való viszonya szempontjából a munkásosztály és a parasztság zömének összefogását fenyegeti.

A jelenlegi nehézségek a városi, különösen pedig a falusi osztályharc kiélesedésével és azzal a megnövekedett ellenállással függenek össze, amelyet az ország kapitalista elemei, a többi között a nep viszonyai közepette meggyarapodott kulákok tanúsítanak a szocializmus támadásával szemben. Annak, hogy a párt sikereket érjen el a falun, elengedhetetlen feltétele a világos osztályirányvonal szigorú szem előtt tartása a munka minden területén. A párt politikájának alapja változatlanul a szegényparasztságra való támaszkodás, a középparasztsággal való tartós szövetség, és a kulákság elleni támadás további fokozása. Többek között gondoskodni kell a párt és a kormány által a szegényparasztság megsegítése érdekében hozott intézkedések végrehajtásáról.

Eszerint az a kérdés, hogy milyen álláspontra helyezkedik a proletariátus a közép- és a szegényparasztság tekintetében az új viszonyok között, egyébként is előtérbe kerül a párt számára. Jelenleg óriási mértékben megnövekedett a lehetősége annak,

hogy a munkásosztály forradalmasító hatást gyakoroljon mind a mezőgazdasági termelés technikájára, mindpedig a falusi gazdasági viszonyoknak a kollektivizálás irányában való átalakítására.

A proletariátus csak akkor gyakorolhat ilyen értelemben forradalmasító hatást a mezőgazdaságra, ha az ipar gyors ütemben fejlődik, és tovább nő a szocialista ipar vezető és átalakító szerepe. Ebben a tekintetben a nehézipar és a termelési eszközök termelése az egész népgazdaság szocialista átalakításának, s ezen belül a mezőgazdaság szocialista átalakításának is döntő tényezője. Éppen a termelési eszközök termelése és a nehézipar fejlesztése az ország iparosításának kiindulópontja.

7. Szilárdan kell követnünk az ország iparosításának irányvonalát, biztosítanunk kell az ezidei beruházásoknak a kormányhatározatokban előírt növelését, s ugyanakkor mindent meg kell tennünk általában a mezőgazdaság, ezen belül a gabonatermelés, különösen pedig a kenyérgabonatermelés megjavítása érdekében, minden módon fejlesztenünk kell a falu termelőerőit — a falu kizsákmányoló, kapitalista elemeinek egyre fokozottabb korlátozásával egyidejűleg fejlesztenünk kell a szovhozokat, fel kell karolnunk és a lehető legmesszebbmenő támogatásban kell részesítenünk a mezőgazdaság kollektív formáit (a kolhozokat, kommunákat, arteleket stb.), és mindenképpen fokoznunk kell a szegény- és középparaszttömegek gazdasági ösztönzését.

A KB plénuma hangsúlyozza, hogy az egyéni parasztgazdaság fejlesztésére való ösztönzést illetően a párt- és szovjetszervek korántsem tettek meg minden tőlük telhetőt, korántsem ragadtak meg minden eszközt a parasztgazdaságok zömének jelentős fellendítése érdekében.

A KB plénuma egyszersmind megállapítja, hogy a szovhoz- és kolhozépítésben elért első sikerek ellenére — az eredmények ezen a téren még nyilvánvalóan nem kielégítőek. Arra kell törekednünk, hogy még több új szovhoz szervezése és a régi szovhozok megjavítása mellett tovább növeljük a kolhozok számát, és tovább emeljük színvonalukat. A KB plénuma jóváhagyja az ellenőrző számok keretében a mezőgazdaság szocialista szektorának fokozott támogatására vonatkozóan tervbevett intézkedéseket.

Az ipar és a városok hatalmas arányú fejlődésével kapcsolatban a mezőgazdasággal szemben támasztott igények kielégítése csak abban az esetben lehetséges, ha a mezőgazdaság fejlődik, termelése nő, a város és a falu közötti áruforgalom bővül és meggyorsul, a mezőgazdasági kivitel helyreáll és fejlődik.

A pártnak és a szovjet hatalomnak ugyanakkor, amikor elősegíti az egyéni szegény- és középparaszti gazdaságok fejlődését, és tág teret enged termelőerőik fejlődésének, egyben a faluval a termelés terén megvalósított összefogás (a nehézipar, a mezőgazdasági gépgyártás, a vegyiipar stb. fejlesztése) révén mind fokozottabb befolyást kell gyakorolnia a parasztgazdaságra, meg kell változtatnia technikai bázisát, a parasztság termelőszövetkezetekbe tömörítése útján elő kell mozdítani a gazdaságok összevonását, gondoskodnia kell arról, hogy a szovhozok kulturális és agronómiai szempontból egyre nagyobb hatással legyenek az egyéni gazdaságra, alkalmaznia kell a ráhatás új tényezőit, például a termelési szerződések módszerét stb.

8. Ugyanakkor, amikor óriási jelentőséget tulajdonítunk az agro- és zootechnika minden ágának, egyszersmind hangsúlyoznunk kell, hogy a megfelelő technikai rendszabályok csak abban az esetben, és csak azzal a feltétellel lehetnek valóban eredményesek, ha ezeket a rendszabályokat összhangba hozzuk magának a parasztságnak gazdasági érdekeivel. Ezért jelenleg egyik központi feladatunk az, hogy messzemenően felkaroljuk a parasztság zömének gazdasági érdekeit. Ide ezidőszerint a következő kérdések sorolhatók: 1) a falu *áruellátásának kérdése;* 2) a *pénzrendszer* megszilárdítása; 3) *a mezőgazdasági adó* kérdése; 4) a *forradalmi törvényesség* megszilárdításának kérdése és a parasztgazdaság befolyásolási formáinak megjavítása.

9. A helyes iparosítási politika megköveteli, hogy évről évre javítsuk a falu ellátását termelési eszközökkel és személyi fogyasztási cikkekkel. Csak a falusi piacra hozható áruk termelésének növelése biztosíthatja, hogy gabonában és nyersanyagban is megfelelően alakuljon a kínálat. Annak, hogy a készárutermelés viszonylag lemarad, és (bár az ipari termelés évről évre nő) nem fedezi a gyorsan növekvő fizetőképes keresletet — ami jórészt a nagy beruházásokkal magyarázható (épülőben levő gyárak, amelyek óriási keresletet jelentenek a személyi és produktív fogyasztás terén, s még nem bocsátanak a piacra árut; lakásépítkezés) —, nem szabad túllépnie bizonyos határokat, mert az iparosítás ügyét erről az oldalról is a meghiúsulás veszélye fenyegetheti. *Ebből következik az az irányvonal, hogy enyhítenünk kell, végeredményben pedig le kell küzdenünk az áruhiányt.*

10. Ez az irányvonal a jövő évre a következőket írja elő:

a) *teljes mértékben biztosítani kell* az ipar fejlődésének alapul vett ütemét az „A" csoportban (nehézipar, gépgyártás, vegyészet stb.), s a lehetőséghez képest olyanformán kell összpontosítani az anyagi eszközöket, hogy a felhasználásra kerülő ösz-

szegeket szűkebb területre osszuk el, s ezáltal *meggyorsítsuk* az építkezést, és *közelebb hozzuk* azt az időt, amikor hozzá lehet kezdeni az új és a megújított felszerelésű gyárak üzemeltetéséhez. Nevezetesen, gyorsított ütemben kell befejezni a Sztálingrádi Traktorgyár, a Rosztovi Mezőgazdasági Gépgyár stb. építését;

b) a könnyűipar és a nehéziparhoz való viszonya tekintetében a XV. kongresszus határozataiból kell kiindulni:

„Az ország iparosítására irányuló politikának megfelelően elsősorban *a termelési eszközök termelését* kell fokozni, mégpedig olymódon, hogy a nehéz- és könnyűipar, a közlekedés és a mezőgazdaság fejlesztését, vagyis az ezek részéről megnyilvánuló termelési jellegű kereslet kielégítését alapjában a Szovjetunió iparának belső termelése biztosítsa."

„Ugyanakkor, amikor helyesnek tartjuk a súlypontnak a termelési eszközök termelésére helyezését, egyszersmind számolnunk kell azzal is, hogy veszéllyel jár az, ha túlságosan nagy mértékben kötünk le állami tőkéket olyan nagy építkezésben, amely a piacon csak több év elmúltával realizálódik; másrészt szem előtt kell tartanunk, hogy a könnyűiparban (közszükségleti cikkek termelése) végbemenő gyorsabb megtérülés lehetővé teszi, hogy ennek tőkéit, a *könnyű*ipar fejlesztésének feltételével, nehézipari beruházásokra is felhasználhassuk"[1];

c) gondosan felül kell vizsgálni a nem ipari jellegű beruházások számadatait — a költségvetési keretek csökkentése céljából;

d) ebben a gazdasági évben határozott fordulatot kell elérni a minőségi mutatószámok lehető legmesszebbmenő megjavítása terén (az önköltség csökkentése, az építés hatékonysága, a munka termelékenységének emelése stb.);

e) gondoskodni kell a háziipar, a kisipar stb. fejlődésének elősegítéséről, és elejét kell venni minden olyan lehetőségnek, hogy közigazgatási hajsza induljon ellenük.

Mindez, a cservonyec vásárlóerejének fenntartására fordított fokozott figyelem, a bankjegykibocsátási és hiteltervek messzemenő megfontoltsága és a kivitel minden lehető módon való fejlesztése mellett — egyaránt feltétele mind a gazdasági fejlődés normális menetének, mindpedig az áruhiány enyhítésének.

11. A gazdálkodás fokozott ösztönzésének kérdésével, továbbá azzal a kérdéssel, hogy meg kell javítani a parasztgazdaság befolyásolásának formáit, a legszorosabban összefügg *a forradalmi törvényesség* kérdése. Forradalmi törvényesség nélkül, bizonyos

[1] Lásd ebben a kiadványban, 528—529. és 525. old. — *Szerk.*

szabályok megállapítása, és ezeknek a lakossággal idejében megismertetett szabályoknak szigorú betartása nélkül lehetetlen a biztonságos gazdálkodás, a gazdaságos számvetés, az egyéni terv, azaz lehetetlen a parasztgazdaság termelőerőinek fejlődése. A forradalmi törvényesség kérdését az élet egyáltalán nem véletlenül vetette fel: a forradalmi törvényességet *a gazdasági szükségszerűség* hívja életre. Ebből a szempontból ugyanolyan jelentősége van annak, hogy a gazdasági irányelvek megfontoltabbak legyenek, hosszabb időre szóljanak, s biztosítsák az egyéni termelőnek bizonyos gazdaságos számvetés lehetőségét.

12. Ugyanezzel függ össze a *mezőgazdasági* adó kérdése. Az elmúlt évek tapasztalata azt mutatta, hogy a parasztgazdaság befolyásolásának ezt a fontos tényezőjét, a jelenleg alapjául szolgáló elvek fenntartásával, úgy kell átalakítani, hogy semmiképpen se vezessen a gazdaságok elaprózódására, tehát ne vonja maga után a falu termelőerőinek visszaesését. Ezért a mezőgazdasági adót, progresszív jövedelemadó jellege mellett, a következő elvek szerint kell megjavítani: 1) határozottan meg kell tiltani, hogy az egyéni megadóztatásról szóló törvényt tág értelemben alkalmazzák; ezt a törvényt, rendelkezéseinek pontos betartásával, csak a leggazdagabb kulákoknak, különösen azoknak a gazdaságára kell alkalmazni, akiknek a jövedelmét az általános adókivetésnél nem sikerül elég biztosan megállapítani, méghozzá a gazdaságoknak legfeljebb 3%-ára; 2) az egyes gazdaságoknál a jövedelem teljes összegén kívül okvetlenül számításba kell venni azt is, hogy hányan élnek ebből a jövedelemből; 3) kötelező a szilárd adókulcs, s legszigorúbban meg kell büntetni azokat, akik az adóbehajtásnál túlkapásokat követnek el; 4) meg kell javítani a mezőgazdasági adó behajtásának módját, s ennek során jobban figyelembe kell venni az egyes körzetek sajátosságait.

A plénum jóváhagyja a kormánynak azokat az intézkedéseit, amelyek bizonyos könnyebbítést jelentenek a középparasztság számára az egységes mezőgazdasági adó tekintetében.

13. A plénum, áttérve — a gazdaságpolitika fentebb ismertetett központi feladatainak keretében — az ipar külön feladataira, megállapítja, hogy jelentős sikereket értünk el az ipar mennyiségi mutatószámai terén (az össztermelés és árutermelés növekedése), és hogy megállapíthatók bizonyos eredmények a minőségi mutatószámok tekintetében (először értük el, hogy a munka termelékenységének emelkedése túlszárnyalta a munkabér növekedését, s csökkent az önköltség, növekedtek a realizálódó beruházások, meggyorsult a tőke körforgása, új ipar-

ágakat létesítettünk stb.), ugyanakkor azonban hangsúlyozza, hogy az ipar minőségi viszonylatban elért eredményei egyáltalán nem kielégítőek.

Az iparban eddig elért önköltségcsökkentés nem áll arányban az óriási ipari beruházásokkal. A termelés technikai újjászervezése és észszerűsítése mindeddig elmarad az ipar mennyiségi fejlődése mögött. Az a lassúság, mellyel a technika világviszonylatban elért legújabb vívmányait alkalmazzuk, egyebek között abban jut kifejezésre, hogy üzemeinkben lassan tanulják meg kezelni és nem használják fel észszerűen az importált berendezéseket. Vállalatainknál a takarékosság még mindig nem elég következetes, s még mindig nem vezet olyan eredményekre, amilyenekre vezethetne, és vezetnie kell.

Az 1927/28-as év további jelentős sikereket hozott a vaskohászat és a gépgyártás terén. A *belső égésű motorok* gyártása 1927/28-ban a háború előtti termelés 403%-ának, a mezőgazdasági gépek gyártása a háború előtti 201%-ának felelt meg. Ugyanakkor erős és az ország egész gazdaságára veszélyes *lemaradás* mutatkozott a *nyersvastermelésben:* ugyancsak 1927/28-ban a nyersvastermelés a háború előttinek csupán 79%-a, a martinacélé 93,5%-a, a hengerelt termékeké 91%-a volt.

Ennek az aránytalanságnak csökkentése az elkezdődött 1928/29-es gazdasági évben, és a vaskohászat fokozott fejlesztése útján történő teljes megszüntetése a legközelebbi évek folyamán — gazdasági tervünk igen fontos feladata. Ezzel egysorban a legnagyobb takarékosságra van szükség a fémfelhasználás terén, többek között olyanformán, hogy a fémet az építőiparban más anyagokkal (cseréppel, grafittal stb.) helyettesítjük.

A *könnyűiparban* óriási eredménynek számít az, hogy további műszakokat vezettünk be, hogy évről évre nő a könnyűipar termelése, továbbá a hétórás munkaidő bevezetése, a termelés észszerűsítése stb. A könnyűiparnak ezen az úton való fejlődését azonban akadályozza az, hogy a mezőgazdaság nem bocsát rendelkezésére kellő mennyiségű nyersanyagot. Ebből a szempontból különösen nagy jelentősége van az olyan új iparágak fejlődésének, mint a műselyem, műgyapjú, műbőr stb. gyártása.

Az *építőanyagok terén mutatkozó válságos helyzet* 1927/28-ban ugyancsak nem enyhült akár valamennyire is számottevően. Ezért az építőanyagtermelés minden módon való fejlesztése, továbbá az egész építésügy megjavítása és az építkezések olcsóbbá tétele az 1928/29-es gazdasági terv egyik fontos feladata. Ebben az évben biztosítani kell az építési munkák 15%-os olcsóbbodását. Az iparosításnak az utóbbi években megvalósított gyors

ütemét az 1928/29-es gazdasági tervben is teljes mértékben meg kell tartani.

Ipari beruházásokra 1928/29-ben a multévi 1 330 millió rubellel szemben mintegy 1 650 millió rubelt fogunk fordítani. A nagyipar össztermelésének értéke (1926/27-es árakat véve alapul) az 1927/28-as 13 833 millió és az 1926/27-es 11 379 millió rubellel szemben 1928/29-ben eléri a 16 180 millió rubelt. Ezen belül a Legfelsőbb Népgazdasági Tanács tervezése alapján működő állami ipar termelésének értéke ugyanezen idő alatt (1926/27-es árakat véve alapul) 8 721,3 millió rubelről 13 103,9 millió rubelre növekedett.

Az üzemben levő vasútvonalak hossza az 1925/26. évi 74 600 kilométerről 1927/28-ig 77 200 kilométerre nőtt, és 1928/29-ben 77 700 kilométerre fog növekedni. A közlekedés teljesítése az 1925/26. évi 94 milliárd tonnakilométerről 1926/27-ben 105,2 milliárd, 1927/28-ban pedig 112,1 milliárd tonnakilométerre emelkedett.

A gépgyártás fejlődésének már az előbb ismertetett gyors üteme mellett külön megemlítést érdemel országunk villamosításának üteme. A villamosenergia-termelés, amely 1913-ban 1 945 millió kilowattórának felelt meg, 1927/28-ban 5 140 millió kilowattóra volt, s 1928/29-ben 6 600 millió kilowattórára növekszik. Az országunk iparosítása terén elért óriási előrehaladás már a következő számadatok összehasonlításából is kitűnik: 1925/26-ban a mezőgazdaság össztermelésének értéke 17 370 millió rubel, az ipar össztermelésének értéke pedig 12 448 millió rubel volt. 1928/29-ben a mezőgazdaság össztermelésének értéke eléri a 18 624 millió rubelt, az egész ipar össztermeléséé pedig a 19 040 millió rubelt. Az ipari termelés részarányának óriási növekedése az ország gazdaságán belül egészen nyilvánvaló és vitathatatlan, de éppen az ipar részarányának növekedése, éppen az iparosítás gyors üteme parancsolóan írja elő az ipar élelmiszer- és nyersanyagbázisának gyorsabb bővítését, vagyis más szavakkal — a mezőgazdaságnak az eddiginél gyorsabb fejlesztését.

A szocialista ipar fejlődésével együttjár, és szükségszerűen együtt is kell hogy járjon, a munkásosztály növekedése, s anyagi és kulturális színvonalának emelkedése. Az ipari munkások száma 1927/28-ban 5,7%-kal nőtt; a bérmunkából élők pénzbeni jövedelmének összege 1927/28-ban 11,2%-kal, az ipari munkások munkabére mintegy 11%-kal emelkedett. 1928/29-re vonatkozóan a munkabérek terén fő irányvonal marad az, hogy meg kell javítani a munkásosztály rosszabbul fizetett rétegeinek, töb-

bek között különösen a nehézipari munkásoknak a kereseti viszonyait.

A KB plénuma megállapítja, hogy az 1927/28-as esztendő a fordulat éve volt abban az értelemben, hogy 1924 után először csökkent számottevően (5%-kal) az önköltség; 1928/29-ben minden áron el kell érni az önköltség további, még jelentősebb csökkenését. Az önköltség 7%-os csökkentése 1928/29-ben nemcsak a beruházási terv, hanem az egész ezidei népgazdasági terv teljesítésének alapfeltétele. Ezért, amennyire csak lehet, minden erőt összpontosítani kell, hogy elérjük a munkatermelékenység emelésének tervezett színvonalát, erélyes harcot kell folytatni a munkafegyelem javításáért, és az egész termelési folyamat észszerűsítéséért. Ennek a feladatnak teljesítése csak valamennyi gazdasági, párt- és szakmai szervezet együttes erőfeszítése esetén lehetséges.

A KB plénuma ugyanakkor különösen hangsúlyozza, hogy mindezeknek a szervezeteknek hathatósabb munkát kell végezniök a termelés észszerűsítése, s ugyanígy az üzemekben előforduló lógás, lazaságok és fegyelmezetlenség elleni harc terén.

Az iparunk szocialista újjáalakításával összefüggő gigászi feladatok megoldása parancsolóan írja elő a tudomány és a technika legújabb vívmányainak lehető legmesszebbmenő alkalmazását. Ebből a szempontból igen fontos egyrészt olyan új szakemberek és gazdasági vezetők képzése, akiket politikailag erős kapcsok fűznek a munkásosztályhoz, s ugyanakkor képesek az élenjáró technika vívmányainak alkalmazására, másrészt pedig a szovjet hatalmat híven szolgáló, a szovjet hatalom szerveiben és az üzemekben lojálisan dolgozó régi szakemberek megértő kezelése. A párt leszögezi, hogy erélyes harcot kell folytatni a szakemberfalás minden néven nevezendő felújítási kísérlete ellen.

14. Az 1927/28-as év viszonyai a kivitel kérdésére hatottak ki a legkevésbbé kedvezően. 1927/28 külkereskedelmi mérlege passzív egyenleggel zárult. A belső piac helyzete az utóbbi években nem engedte meg a mezőgazdasági termékek kivitelének erős növelését, ami oda vezetett, hogy más cikkek kivitelének, nevezetesen az ipari kivitelnek növeléséhez kellett folyamodnunk.

15. Az ellenőrző számokban körvonalazott 1928/29-es *gazdasági terv* nem haladja meg erőnket, de *igen feszített*. Ennek megfelelően igen feszített a *pénzügyi* terv is.

Az állami költségvetés összegét *7 694,8 millió* rubelben állapítottuk meg, ami majdnem *20%*-os növekedést jelent, a nemzeti jövedelem *10%*-os növekedése mellett. A pénzügyi terv tel-

jesítése igen nagyfokú költségvetési és tervfegyelmet követel, észszerűsítési munkánk messzemenő meggyorsítását és megjavítását, a legszigorúbb, minden garassal számoló takarékosságot írja elő.

A KB plénuma ezt illetően ismét hangsúlyozza a lakosság által megtakarított pénz mozgósításának óriási jelentőségét. A KB plénuma megállapítja, hogy az állami kölcsönöknek, különösen a munkások körében hatalmas sikerük van, s leszögezi, hogy a kölcsönjegyzéseket még szélesebb körre kell kiterjeszteni, különösen falun, ahol erre nézve nagy kihasználatlan lehetőségek vannak.

Továbbá, a KB plénuma megállapítja, hogy a parasztlakosság anyagi eszközeinek külön a mezőgazdaság iparosítására történő mozgósítása nemcsak állami kölcsönök révén lehetséges, és erről nemcsak ezen az úton kell gondoskodni, hanem mezőgazdasági és fogyasztási szövetkezeti részjegyek elhelyezése, takarékpénztárak stb. útján is.

Az 1928/29-es gazdasági terv teljesítésével múlhatatlanul együttjáró erőfeszítéseknek azonban nem szabad arra vezetniök, hogy a párt, az államapparátus és a gazdasági apparátus akár a legkisebb mértékben is kevesebbet törődjön az országnak a védelemre való előkészítésével: tovább kell fokozni az erre irányuló munkát.

A gazdasági terv teljesítésének előfeltétele, egyrészt a legszélesebb munkás- és paraszttömegek kulturális színvonalának emelkedése, másrészt a szocialista építés kádereinek nagyarányú megjavulása. A KB plénuma megállapítja, hogy az 1928/29. évi költségvetés feszítettsége ellenére jelentős haladás van a szociális és kulturális szektor finanszírozása terén. Közoktatásra 1928/29-ben különféle forrásokból a tavalyi 270 millió rubellel szemben 335 millió rubelt szándékozunk fordítani; a közoktatási beruházások tervkeretét 96 millió rubellel szemben 184 millió rubelben állapítottuk meg. Ugyanakkor az egészségvédelmi célokra fordított kiadások az egész Szovjetuniót illetően nem teljes adatok szerint 513 millió rubelről 610 millió rubelre emelkednek. Különösen jelentős előrehaladás állapítható meg a júliusi plénum határozatai nyomán a szakmai és a műszaki oktatás terén. Ezek az összegek, minden elégtelenségük mellett, biztosítják országunk kulturális építésének jelentős fellendülését.

16. A KB felhívja a párt minden tagját, hogy összpontosítsák figyelmüket a gazdasági építés kérdéseire. Csak a gazdasági tervezés és általában a gazdasági vezetés problémáiban való alapos elmélyülés esetén, csak a gazdaságpolitika kérdéseinek konkrét

tanulmányozása és alapos megfontolása esetén, csak a gazdaságpolitika egyre tudományosabb jellege esetén kerülhetjük majd el a hibákat és melléfogásokat, amelyek nagy mértékben súlyosbítják és növelik a szocializmus építésének objektív nehézségeit egy imperialista ellenségekkel körülvett kispolgári országban. A munka megjavulása a párt-, szovjet- és szakszervezeti apparátus minden láncszemében, a tervszerű vezetés megjavulása feltételezi, hogy a pártnak kellő időben konkrét értesülései legyenek a gazdasági helyzetet illetően, és hogy a gazdasági kérdéseket komolyan megtárgyalják a pártban. Egyfelől az újjáalakítási időszak problémáinak óriási bonyolultsága, az ország iparosításának útjában álló számos nehézség, az a körülmény, hogy a munkásosztálytól és a parasztságtól nagy erőfeszítést követel az iparosítás, amelynek tényleges eredményei csak bizonyos idő elteltével kezdenek majd megmutatkozni, a kapitalista elemek ellenállása és a kispolgári tomegek ingadozása az osztályharc élesedésének jelenlegi szakaszában, a kispolgári elemek befolyása a szovjetapparátus és pártunk egyes láncszemeire stb., másfelől az államapparátus növekedése, s ennek következtében az államépítés széles frontján észlelhető legkülönfélébb bürokratikus kinövések, mindez arra vezet, hogy a párton belül különböző elhajlások jelentkeznek. Jobboldali (nyiltan opportunista) elhajlás üti fel a fejét, amely az ütem lassítására és a nagyipar további fejlesztésének megakadályozására irányuló törekvésben, a kolhozok és szovhozok lekicsinylésében vagy elvetésében, az osztályharc, többek között a kulák elleni harc lebecsülésében és elpalástolásában, a tömegek szükségleteinek bürokratikus figyelmen kívül hagyásában, a bürokratizmus elleni harc lebecsülésében, a háborús veszély lebecsülésében stb. jut kifejezésre.

Ugyanakkor felelevenednek a szociáldemokrata, középparasztellenes, ultraindusztrialista tendenciák (a trockizmus), melyek baloldali frazeológiával álcázzák a félmensevik jobboldali tartalmat, s valójában ugyanolyan végzetes következményekkel járnak, mint a nyiltan jobboldali elhajlás.

Ebből következik a kétfrontharc feladata, az, hogy harcolni kell mind a jobboldali, nyiltan opportunista elhajlás ellen, mindpedig a szociáldemokrata, trockista, „baloldali" elhajlás, vagyis a lenini vonaltól való lényegében szintén jobboldali, de baloldali frázissal leplezett elhajlás ellen.

Ezeknek az elhajlásoknak a leküzdése magától értetődően feltételezi az irányukban megnyilvánuló nyárspolgári elvtelen türelmesség (a békülékenység) elleni rendszeres harcot.

A plénum megállapítja, hogy ezidőszerint az ÖKP-ben a fő

veszély a jobboldali, a nyiltan opportunista elhajlás; hogy ez így van, az egyaránt következik a jelenlegi társadalmi és gazdasági helyzetből, s abból a tényből, hogy a trockista ideológia elleni harcban a párt már több döntő sikert aratott.

A KB plénuma megelégedéssel állapítja meg, hogy a jobboldali elhajlás és a békülékenység az egész párt egyöntetű bolsevik ellenállásába ütközik, a párt megmutatta, hogy kész harcolni a lenini pártvonalért.

A KB plénuma teljes egészében jóváhagyja a KB-nak a moszkvai szervezethez intézett októberi felhívását.

Ezeknek az elhajlásoknak a sikeres leküzdése feltételezi az önkritika nagyarányú fejlesztését, a tömegek lehető legmesszebbmenő bevonását a gazdasági és pártépítésbe, a pártonbelüli demokrácia komoly és következetes megvalósítását, a gazdasági építés kérdéseinek a nagy tömegek bevonásával történő megtárgyalását. Ugyanakkor a bírálat minél nagyobb arányú fejlesztésének és a szabad véleménynyilvánításnak biztosítása érdekében, elsősorban „a pártonbelüli kritika szabadságát kell biztosítani, ami kizárja az olyan módszereket, amikor minden önálló gondolatot, s minden kritikai megjegyzést mint «elhajlást», mint «renitenskedést» stb. eleve elutasítanak" (a KB felhívása).

A KB plénuma ugyanakkor, amikor erélyes harcot folytat mindeme elhajlások ellen, s amikor a jelenlegi időpontra vonatkozóan különösen hangsúlyozza elsősorban a jobboldali veszély elleni átfogó *ideológiai* harc szükségességét, aminek persze a legkisebb mértékben sem szabad a trockizmus ellen az egész vonalon vívott harc gyengülésére vezetnie, egyszersmind az egész párt figyelmét felhívja arra, hogy nem nagyhangú szólamokat hangoztatva, hanem minden szót jól megfontolva, érdemben kell megtárgyalni a gazdasági építés kérdéseit, ami feltételezi az általános helyzet józan bolsevik elemzését, s egyaránt kizárja mind a nehézségek elpalástolását és a valóság bürokratikus szépítgetését, mindpedig a veszélyek páni félelemből fakadó eltúlzását, feltételezi az olyan elemzést, amelytől egyaránt távol áll az események után kullogó, a fejlődés fő vonalát s a párt elvi céljait és feladatait szem elől tévesztő elvtelen prakticizmus is, meg az utópista állítólagos „elvszerűség" is, amely megfeledkezik napjaink sajátszerű feladatairól, s ezzel megsérti a lenini taktika fő szabályát, azt a szabályt, hogy az elvi vonalat össze kell egyeztetni a mindenkori helyzet konkrét viszonyainak adottságaival.

A lenini párt mindig úgy küzdötte le az előtte tornyosuló nehézségeket, hogy a lehető legmesszebbmenő kibontakozáshoz

segítette a nagy tömegek öntevékenységét, a lehető legélénkebb tevékenységre serkentette a tömegszervezeteket, s tömörítette, és maga mögött sorakoztatta fel a proletariátus legszélesebb tömegeit. S azoknak az új, fölöttébb bonyolult feladatoknak láttán, amelyeket országunk szocialista átalakítása támaszt, a Központi Bizottság felhívja a párt valamennyi tagját, hogy összpontosítsák minden erejüket a gazdasági nehézségek leküzdésére és a munkásosztály alkotóerőinek mozgósítására, s ilyenformán érjék el, hogy az iparosításnak és a társadalmasításnak általunk alapul vett ütemét mindenképpen megtartsuk, és teljesítsük a megszabott gazdasági tervet.

A MUNKÁSOK KÖZÖTTI TAGTOBORZÁSRÓL ÉS A PÁRT NÖVEKEDÉSÉNEK SZABÁLYOZÁSÁRÓL

(Az ÖK(b)P KB plénumának 1928 november 24-én, Molotov elvtárs beszámolója alapján egyhangúlag elfogadott határozata)

A párt növekedésének problémájával kapcsolatos politikai előfeltételek

A helyreállítási időszakról a szocialista újjáalakítás időszakára, az egész gazdaság olyan szocialista átalakítására való áttérés, amely a fejlett technika alapján megy végbe, a gazdaságban döntő szerepet biztosít az iparnak, s különösen nagy mértékben növeli a nehézipar szerepét, ugyanakkor pedig a falvakban a szövetkezetek és a kollektivizálás igazán tömegeket átfogó kibontakozására vezet — teljes nagyságában vetette fel országunk munkásosztálya előtt a szocializmus közvetlen építésével összefüggő létfontosságú feladatokat. A munkásosztály első soraiban, a szocialista építés élén, mint mindig, most is pártunk halad. A szocialista újjáalakítás időszaka a munkásosztály kulturális elmaradottsága folytán, és annak következtében, hogy az országban túlsúlyban van a kis- és törpegazdaságok keretében folyó paraszti termelés, különösen nagy nehézségekkel jár együtt, s ezeket a nehézségeket súlyosbítja az a körülmény, hogy kívülről a nemzetközi imperializmus egyre újabb és egyre nagyobb nyomást igyekszik ránk gyakorolni, azon van, hogy a Szovjetunió ellen megszervezze a kapitalista hatalmak közvetlen gazdasági blokádját, és katonai támadást készít elő a Szovjetunió ellen. Ilyen körülmények között a pártnak mint *a proletariátus kommunista élcsapatának és a szocialista építés vezetőjének* szerepe rendkívül nehéz és felelősségteljes.

A szovjet hatalom a forradalmi harc és a szocialista építés óriási nehézségei ellenére biztosította a szocializmus első ha-

talmas sikereit. Ezeket a sikereket az ország belső erőforrásainak növekvő kihasználása alapján értük el, s csak a parasztság milliós tömegeivel kötött, és egyre erősödő szövetségre támaszkodó munkásosztály páratlan hősiessége és a szocializmus iránti odaadása következtében váltak lehetővé. A szovjet rend biztosította a Szovjetunióban élő valamennyi nemzet munkásosztályának és dolgozó parasztjainak széles tömegei számára, hogy bekapcsolódjanak a szocializmus építésébe, felemelte, és a szovjet építés aktív részeseivé tette a régebben elnyomott és elmaradott népeket. A párt mint a munkásság és az egész dolgozó nép igazi vezetője állandóan az új, szocialista társadalom fundamentumát építő szovjetek élén haladt.

Most, az ország gazdaságának gyökeres szocialista átalakítása idején, a szovjetek szerepének hatalmas mértékben meg kell növekednie. Ezért sok tekintetben meg kell változtatnunk és döntő módon meg kell javítanunk a városi és falusi szovjetek munkáját, mindenekelőtt pedig erőteljesen és gyakorlatilag előbbre kell vinni az államapparátusban észlelhető bürokratizmus elleni harc ügyét. A jelenlegi szovjetapparátusban még erősen érezhető a régi hivatalnoki szellem elemeinek és a szovjet rend iránt gyűlölettel eltelt korábbi uralkodó osztályok maradványainak hatása. A bürokratikus kinövések, a dolgozók szükségleteinek semmibevevése, a felháborító tunyaság és bűnös hivatali huzavona nemritkán felborítják az államszervek munkáját. Az állam- és szövetkezeti apparátus egyes szervei egyenesen a bomlás és a lakosság burzsoá-tőkés elemeivel való összejátszás jeleit mutatják, ami szükségessé teszi e szervek alapos megtisztítását. Ugyanakkor gondolnunk kell arra, hogy az államapparátus régi csinovnyik rétegei egyszersmind a maguk képére formálják az államapparátusban dolgozó kommunisták egy részét. A párt a kemény önbírálat kifejlesztésének jelszavával arra szólította fel a munkásokat és általában a dolgozókat, hogy valamennyi szervünkben indítsanak kíméletlen harcot a bomlás és a bürokratizmus előforduló esetei ellen. A proletár önkritika merész és következetes megvalósítása elválaszthatatlanul összefügg azzal, hogy a munkások újabb tízmeg százezreit emeljük ki az állami szervekben végzendő munkára, hogy a dolgozók millióit ténylegesen bevonjuk a szovjetek munkájába, ami egyszersmind azt is megköveteli, hogy minden módon emeljük a munkás- és a paraszttömegek kulturális színvonalát. Az államapparátus csakis ebben az esetben, csakis a munkásosztály soraiból kikerült új káderekneк az állami funkciók teljesítésébe való tömeges bevonása esetén indul

majd el azon az úton, hogy végkép megszabaduljon munkájában a bürokratikus elemektől. Most ez pártunknak mint a *proletárdiktatúra* igazi *vezetőjének* egyik legfontosabb feladata.

A párt, mint egész munkájában, ebben is a proletariátus tömegszervezeteire, elsősorban a szakszervezetekre támaszkodik. A szakszervezetek az elmúlt időszakban igen nagy sikereket értek el munkájuk során, és valójában betöltik a párt és a munkástömegek közötti fő hajtószíj szerepét. De még nagyobb felelősség hárul rájuk a gazdaság szocialista átalakításának időszakában a proletariátus előtt felmerült fölöttébb nehéz feladatok megvalósítása során, amihez feltétlenül szükség van egyfelől a legkülönfélébb képzett szakemberek egyre szélesebb rétegeinek munkájára, másfelől pedig arra, hogy a dolgozók valóban milliós tömegeinek aktivitása a szocialista építés terén az előző időszakhoz képest óriási mértékben megnövekedjen.

Ugyanakkor tömegszervezeteink (a szakszervezetek stb.) gyakran nem törődnek a munkások és munkásnők szükségleteivel és igényeivel úgy mint kellene, sok esetben nem tartanak lépést a tömegek aktivitásának növekedésével, s ezért egyáltalán nem használják ki kellőképpen azokat a roppant lehetőségeket, amelyekkel a munkásosztály erőinek az előttük álló létfontosságú feladatok megoldására és a szocialista építés ezzel összefüggő nehézségeinek leküzdésére való mozgósítása terén rendelkeznek. Ami a szakszervezetek munkáját illeti, a legnagyobb lemaradás az utóbbi években az üzemekbe özönlött új munkásokkal, különösen pedig az idénymunkások és a mezőgazdasági munkások hatalmas és egyre növekvő tömegével való foglalkozás terén mutatkozik. Ezeknek a tömegeknek ki kell járniok a szakszervezetekben nyujtott proletárnevelés iskoláját, mert e nélkül nem léphetnek a szocializmus igazi építőinek soraiba. A szakszervezetek és más tömegszervezetek igen fontos feladata a jelenlegi viszonyok között, hogy kíméletlen harcot folytassanak a bürokrácia ellen, ami éket ver a munkások és e szervezetek közé, hogy egyaránt harcoljanak a munkások mindennapi ügyes-bajos dolgainak lélektelen hivatalnoki módon való kezelése ellen, a munkások elmaradottabb rétegeiben tapasztalható olyan beállítottság ellen, hogy mindenbe beletörődnek, s általában a bürokratizmusnak a tömegmunka területén nagy számban meglevő eleme ellen. Ami az önbírálat jelszavának gyakorlati megvalósítását és a szakszervezeti demokrácia igazi kifejlődését illeti, még csak ezután érünk majd el döntő előrehaladást.

A proletár tömegszervezetek, különösen a szakszervezetek

nagy pártonkívüli aktívája a proletárállamban folyó gazdasági és kulturális építés különböző területeinek vezetésére hivatott új aktív erők igen fontos és hatalmas tartaléka. A párt akkor, amikor munkájában erre a pártonkívüli proletáraktívára támaszkodik, amikor mindenképpen elősegíti további növekedését, valamint kulturális és politikai fejlődését, s amikor ebből az aktivából von be új tagokat szervezeteibe, igen fontos munkát végez a munkásoknak az ipar fejlesztésébe és általában a szocialista építésbe való bekapcsolása, a tömegszervezetek komoly felélénkítése, az igazi proletárdemokrácia kifejlesztése és, végül, közvetlenül *a munkásosztály tömegeivel való kapcsolatainak minden módon való erősítése érdekében.*

Az újjáalakítási időszak nemcsak az egész ipar, a könnyű-, különösen pedig a nehézipar lehető legmesszebbmenő fejlesztését, s az iparnak a fejlett technika alapján történő gyökeres átszervezését jelenti, hanem azt is, hogy az egyéni parasztgazdaság fejlődésének messzemenő támogatása mellett a fejlett technika és a társas művelés alapján átszervezzük mezőgazdaságunkat. A szocialista építésnek ez a periódusa a proletárforradalomnak az az időszaka, amikor a munkásosztály, tartós szövetségben a paraszttömegekkel, a feladatok nehézségét és a megvalósításukhoz szükséges hosszú időt kellőképpen figyelembe véve, az egész vonalon, az elmaradott falut is beleértve, hozzálát a kisárugazdaság talajából táplálkozó kapitalizmus gyökereinek kiirtásához. Ez a kapitalista elemeknek a szocialista elemek részéről történő fokozottabb kiszorításával jár együtt, ami szükségszerűen az országban folyó osztályharc kiéleződését jelenti.

Olyan körülmények között, amikor az imperializmus azon van, hogy kívülről szüntelenül nyomást gyakoroljon a Szovjetunióra, a burzsoá-kapitalista rétegek (kulákság, nepmanok, burzsoá értelmiség, ellenforradalmi kártevők) részéről a szocialista építéssel szemben tanúsított ellenállás erősödése bizonyos időpontokban kisebb vagy nagyobb mértékben a kispolgári tömegekből kikerülő szövetségeseink soraiban is ingadozást idéz elő. Ezek az ingadozások azután a munkásosztály kevésbbé állhatatos elemeinek kispolgári beállítottságában és a párt egyes rétegeinek opportunista ingadozásában is kifejezésre jutnak. Most a pártban a trockista ideológia (a „baloldali" frázissal leplezett mensevik ideológia) felélesztésére irányuló kísérletek mellett jelentősen megerősödött a jobboldali, nyiltan opportunista veszély (amelynek lényege az, hogy egyesek a kispolgári elemek befolyására feladják a párt álláspontját). Ebből az kö-

vetkezik, hogy a jelenlegi időszakban a pártnak különösen keményen kell harcolnia, mégpedig *két fronton*, a bolsevik általános irányvonaltól való kétféle elhajlás, és az ezeknek az elhajlásoknak irányában megnyilvánuló, a leninizmustól teljesen idegen mindennemű békülékenység ellen. Mivel a párt számottevő eredményeket ért el a trockizmus leküzdése terén, most — a trockista ideológia ellen minden erő bevetésével folytatott további harc mellett — különösen nagy jelentőségre tesz szert a jobboldali elhajlás elleni harc, mert az engesztelhetetlen harc a pártban ez ellen az elhajlás ellen — egyik igen fontos feltétele annak, hogy kellő erővel verjük vissza a proletárdiktatúra osztályellenségeit, és sikeresen haladjunk előre a város és a falu szocialista átalakításának útján. Ennek megvalósításához főképpen az szükséges, hogy tovább emeljük a párttagság eszmei-politikai színvonalát, fejlesszük a vezető káderek marxista elméleti tudását, bátran és következetesen fejlesszük a pártonbelüli demokráciát, s amennyire csak lehet, erősítsük a pártszervezeteket a legfejlettebb, legaktívabb, a szocializmus ügye iránt legodaadóbb proletárok bevonásával.

Változatlanul a Kommunista Internacionále, a nemzetközi proletárforradalom élcsapatának soraiban haladó pártunknak most különösen nagy figyelemmel kell ellenőriznie munkáját, s erélyesen fel kell számolnia a szerveiben mutatkozó *hiányosságokat, torzításokat és bomlasztó jelenségeket.* A párt csakis ezen az úton, csakis gyenge pontjainak fokozott és szigorú ellenőrzése, sorainak megerősítése és megtisztítása útján válik még nagyobb mértékben képessé arra, hogy magával ragadja, a szocializmus aktív építőivé tegye a munkások és a falusi dolgozók millióit, ami nélkül az ország gazdaságának szocialista újjáalakítása lehetetlen.

Ehhez valóban erélyes harcot kell folytatnunk a pártmunkában észlelhető hivatalnoki módszerek és a bürokratikus parancsolgatás megnyilvánulásai ellen, mégpedig *a pártonbelüli demokrácia alapján*, a választás elvének helyes és következetes érvényesítése alapján, tehát olyanformán, hogy bármelyik titkárt és bármelyik vezető pártszervet (irodát, bizottságot) leválthatjuk, ha a szervezet ténylegesen úgy akarja. Ehhez a vezető pártkádereknek még szorosabbra kell fűzniök kapcsolataikat a tömegekkel, olymódon, hogy részt vesznek a munkásgyűléseken, beszámolnak a munkások és parasztok előtt (párt-, szovjet-, szakszervezeti, szövetkezeti, gazdasági) munkájukról, kiutaznak, hogy gyakorlatilag irányítsák az alsóbb szerveket, a vezető tisztségekből huzamos időre bekapcsolódnak a termelésbe és az

alsóbb szervek munkájába, fokozottabb mértékben emelnek ki új káderekt az üzemi munkások közül a különböző szervekben végzendő vezető munkára stb. Ehhez még kíméletlenebbül kell ostorozni az olyan jelenségeket, a párttagok körében észlelhető olyan igazi rákfenéket, mint a „züllött életmód", az erkölcsi lazaság és részegeskedés, a hízelgés a „fejeseknek" és a talpnyalás, a nyilvánvaló visszásságok elkenése és szerveink egyes elemeinek cimborálása a lakosság kulák-kapitalista rétegeivel. Mindez megköveteli, hogy bátran és következetesen valósítsuk meg az önkritika jelszavát magukban a pártszervezetekben is. A pártszervezeteknek példát kell mutatniok ezen a téren. Ezért a párt kíméletlenül fel fog lépni minden olyan esetben, amikor azt tapasztalja, hogy egyesek irtóznak az önbírálat fejlesztésétől, az alulról, a tömegekből kiinduló alkotó bírálat kibontakozásától, kíméletlenül fel fog lépni ellenük, mert ez a bürokratizmus egyik legkirívóbb megnyilvánulása.

A párt összetételének szabályozásával összefüggő feladatok

A párt összetételének, növekedése szabályozásának s a munkások és munkásnők közötti tagtoborzásnak kérdését a jelenlegi időszak e feladataival összefüggésben és e feladatok szemszögéből kell vizsgálni.

Az utóbbi években, különösen a lenini behívó idejétől fogva, pártunk gyorsan növekedett. A pártba száz- meg százezer élenjáró proletár lépett be, s belőlük kerül ki most a vezető kommunista káderek jelentős része. Ezek a munkásokból lett új kommunista káderek a párt által az ellenzék ellen vívott különösen éles harc időszakaiban már nem egyszer bebizonyították bolsevik állhatatosságukat, s ugyanakkor igen fontos utánpótlást jelentettek a szocialista társadalom aktív építőinek sorai számára.

A párt növekedése most is főként proletárelemek belépése révén történik. Emellett nagyobb számban lépnek be a pártba alkalmazottak, s különösen parasztok. A természetes kiemelés, s ezzel kapcsolatban az a körülmény, hogy a munkások egy bizonyos részét a termelésből a proletárállam szerveiben végzendő munkára és iskolára küldik, ami állandó jelenség — szintén kifejezésre jut a párt összetételében. Mindennek az a következménye, hogy míg a pártban jelentős többségben vannak a proletárelemek (61%), az üzemi munkások a párttagság sokkal kisebb részét alkotják (42%).

Ugyanakkor a pártnak a munkásosztályban hatalmas tarta-

lékai vannak a növekedéshez. Ezek a tartalékok, a szakszervezetek, a termelési értekezletek, a szovjetek, a szövetkezetek, a komszomol, a munkásnő-küldöttgyűlések, a szabadszervezetek, a klubok stb. nagy és egyre növekvő *pártonkívüli proletáraktíváinak káderei.* Az ipari munkások, különösen a szakmunkások egyes rétegei egyáltalán nem kielégítő mértékben vannak képviselve a pártban. Különösen a munkásnők közötti tagtoborzás terén kell nagy haladást elérnünk, mert ebben a tekintetben a legutóbbi időkig igen nagy volt a lemaradás, ami a jelenlegi viszonyok között teljesen megengedhetetlen. Nagy jelentőséget kell tulajdonítani a komszomol komoly iskoláját az ipari üzemekben kijárt munkásfiatalság közötti fokozott tagtoborzásnak. Igen elmaradott terület továbbra is a mezőgazdasági munkások és földmunkások közötti tagtoborzás, s ez a körülmény szükségessé teszi, hogy a párt haladéktalanul figyelmet szenteljen ennek a kérdésnek. A munkások és munkásnők közötti fokozott tagtoborzással egyidejűleg szigorúan be kell tartani az alkalmazottak és egyéb foglalkozásúak tagfelvételére vonatkozóan megállapított feltételeket, s gondoskodni kell arról, hogy a parasztok, elsősorban a szegényparasztok, különösen pedig a kolhozmozgalom aktivistái közül azokat válasszák ki, akik valóban odaadással viseltetnek a párt iránt.

A munkások közötti fokozott tagtoborzás céljainak megfelelően, tehát a szocialista átalakítási időszak fő feladatainak megfelelően — a munkásosztálynak azok között a valóban *élenjáró elemei* között kell a párt számára tagokat toborozni, akik képesek arra, hogy a munkástömegek élén haladjanak a szocialista építés nehézségeinek gyakorlati leküzdése és a kispolgári eszmei ingadozás visszaverése során, s hogy minden módon növeljék a munkás- és falusi dolgozó tömegeknek a párt iránti bizalmát. Feladatunk az, hogy a lehető legállhatatosabban és legerőteljesebben munkálkodjunk azoknak a munkásoknak és munkásnőknek a pártba való bevonásán, akik a nehézségek időszakaiban politikailag legszilárdabbak, akik igazi proletárinternacionalisták, akik személyes példájukkal elősegítik a termelékenység emelkedését és a munkafegyelem javulását, akik lelkesen és kitartóan harcolnak a bürokratizmus ellen, akik serényen munkálkodnak saját kulturális fejlődésükön, s így alkalmasak arra, hogy erősítsék a proletár élcsapat lenini sorait. A pártnak számolnia kell azzal, hogy a háború és a forradalom éveiben maga a proletariátus jelentős új rétegekkel egészült ki, elsősorban falusiakkal, de e mellett kis mértékben olyan elemekkel is, akik a munkásosztállyal szemben kimondottan ellenséges szo-

ciális környezetből származnak. Éppen ezért a pártnak minden oka megvan arra, hogy a proletariátus öntudatos forradalmi, a szocializmus ügye iránt odaadó elemeit, elsősorban azokat a munkásokat és munkásnőket vegye fel szervezeteibe, akik hosszú ideje dolgoznak a nagyüzemekben. Gyakorlati feladatunk az, hogy *legkésőbb 1930 végéig a párt tagságának legalább a felét üzemi munkások alkossák.*

A munkások közötti nagyarányú tagtoborzást egybe kell kapcsolni a párt jelenlegi tagságának szigorú felülvizsgálásával és az osztályidegen, befurakodott, elbürokratásodott és korrupt elemektől való legerélyesebb *megtisztításával.* Egyfelől a legkülönbözőbb eszközökkel, elsősorban az ideológiai felvilágosítás eszközével oda kell hatni, hogy az elmaradottabb, de a forradalom ügye iránt odaadó munkások ne kerüljenek ki a pártból. Másfelől, fokozottabb és az utóbbi évekhez képest sokkal szigorúbb rendszabályokat kell alkalmazni a pártszervezetek megtisztítását illetően, ki kell űzni a pártszervezetekből a kormányon levő pártban való tagságukat önző és karrierista célokra kihasználó elemeket, továbbá a kuláksággal egy húron pendülő lezüllött burzsoá és kispolgári s más hasonszőrű elemeket.

A falusi szervezetek tagjai között még mindig egészen jelentéktelen a proletárelemek aránya, a kolhozparasztoké meg egyenesen elenyésző. Emellett tagjaik között helyenként jelentős a módos parasztok, sőt itt-ott a kuláksággal egy gyékényen áruló korrupt, a munkásosztálytól teljesen idegen elemek aránya. Ez a körülmény azt a feladatott rója ránk, hogy amilyen gyorsan csak lehet, erőteljesen megjavítsuk, alaposan megtisztítsuk és jelentős mértékben felfrissítsük ezeket a szervezeteket. A nemzetiségi köztársaságokban és területeken, ahol a proletariátus még gyenge, a földmunkások és a mezőgazdasági munkások fokozottabb beszervezése — különösen a helyi nemzetiségekhez tartozóké —, továbbá a szervezetek szociális összetételének megfelelő megjavítása a szocialista építés egyik döntő feltétele.

A munkások közötti fokozott tagtoborzásba és a pártnak az eszmeileg és társadalmilag idegen elemektől való erélyes megtisztításába egyaránt be kell vonni *a legszélesebb pártonkívüli munkástömegeket.* A pártonkívüli munkások, falun pedig a pártonkívüli parasztok, különösen a földmunkások és a szegényparasztok részvétele legyen valóban hatékony, valóban tömeges jellegű. A párt számára a pártonkívüli dolgozó tömegeknek ez a segítsége rendkívül nagy jelentőségű, mert igen komoly támasza a szocialista építésnek, amelynek élén a Kommunista Párt halad.

Gyakorlati következtetések

1. El kell érnünk, hogy legkésőbb 1930 végéig a párt tagságának legalább a felét üzemi munkások alkossák; ezért biztosítanunk kell, hogy a következő két évben a pártba (egészében véve) felvett új tagok legalább 80%-a üzemi munkás, mégpedig elsősorban olyan munkás legyen, aki hosszú ideje dolgozik üzemben, s ennek érdekében megfelelő gyakorlati szervező munkát és ideológiai nevelő munkát kell kifejteni a munkástömegek körében.

2. A következő két évben a lehető legmesszebbmenően korlátozni kell az olyan elemek felvételét, akik nem munkások, s ugyanakkor az alkalmazottak ajánlói között okvetlenül legalább néhány üzemi munkásnak (falun — földmunkásnak és mezőgazdasági munkásnak) kell lennie.

3. Számottevő és minél gyorsabb haladást kell elérnünk a mezőgazdasági munkások és földmunkások, valamint a legjobb szegényparaszt és kolhozparaszt aktivisták közötti tagtoborzás terén. Ugyanakkor alaposan és minél gyorsabban meg kell javítani, meg kell tisztítani és fel kell frissíteni a falusi szervezetek tagságát.

4. A tagfelvételt és a pártszervezetek növekedésének szabályozását semmiképpen sem szabad gépiesen intézni (például olyanformán, hogy felülről határidős feladatokat tűzünk ki stb.), s nem szabad tömegkampány keretei közé szorítani, hanem egybe kell kapcsolni a párt- és tömegszervezetek egész munkájának megerősítésével.

5. A pártszervezetek felülvizsgálását és az osztályidegen, korrupt, elbürokratásodott s más hasonszőrű elemektől való megtisztítását sokkal erélyesebben és rendszeresebben kell végrehajtani, ugyanakkor pedig a KEB-nek meg a helyi ellenőrző bizottságnak mindenképpen azon kell lenniök, hogy egyre fokozottabb mértékben irányítsák a párttagság felülvizsgálását.

6. Az új tagok felvételének és a szervezetek megtisztításának a pártonkívüli munkások és dolgozó parasztok széleskörű és aktív részvételével kell történnie (nyilvános pártgyűléseken, a felvételre ajánlottak, illetve a kizártak névsorának előzetes nyilvánosságra hozatalával stb.).

7. Egyszerűsíteni kell a munkásokat és munkásnőket illetően a pártba való felvétel és a tagjelöltből taggá való előléptetés rendjét, s a lehető legmesszebbmenően csökkenteni kell a felvétel jóváhagyásával foglalkozó fórumok számát. A kerületi és

városkerületi pártbizottságok legkésőbb két héten belül kötelesek megvizsgálni az ilyen vonatkozású kérdéseket.

8. Fokozottabb mértékben kell igénybe venni hatékony ideológiai és politikai jellegű eszközöket annak megakadályozása érdekében, hogy elmaradottabb munkások és munkásnők, földmunkások és szegényparasztok kikerüljenek a pártból.

9. Bátran, nagyobb mértékben kell kiemelni új pártkádereket a munkások közül az állami munka valamennyi területére, biztosítani kell eszmei-politikai színvonaluk további emelkedését és a munkástömegekben folytatott kultúrmunka kibontakozását.

10. A pártszervek, a Központi Bizottságot is beleértve, kötelesek rendszeresen ellenőrizni a helyi szervezetek ilyenirányú tevékenységét, kötelesek, ha erre szükség van, módosítani az egyes helyeken meghonosodott eljárásokat, s ismertetni a munka eredményeit a pártszervezetek előtt és a sajtóban.

11. Az élenjáró új munkáskáderek széles rétegei közötti tagtoborzást a legszorosabban egybe kell kapcsolni a proletárdemokrácia erőteljes és következetes fejlesztésével a szovjetekben, a szakszervezetekben és a pártban, s egyszersmind a bürokratizmus elleni gyakorlati harc minden módon való fokozásával valamennyi szervben — ennek a határozatnak és a KB által az önbírálattal kapcsolatban kiadott júniusi felhívás alapján.

„Pravda" 274. sz. 1928 november 25

AZ ÖK(B)P KB ÉS A KEB EGYÜTTES PLÉNUMA

1929 április 16—23

A plénum a következő kérdéseket vizsgálta meg: 1. Pártonbelüli ügyek; 2. A XVI. Összszövetségi Pártkonferencia kérdései; 3. A párttisztítás.

A plénum jóváhagyta a KB Politikai Irodája és a KEB Elnöksége együttes ülésének a pártonbelüli ügyekkel kapcsolatban hozott 1929 február 9-i határozatát, és egy külön határozatban elítélte Buharin, Rikov meg Tomszkij jobboldali opportunista tevékenységét.

A plénum jóváhagyta a Politikai Iroda által az ötéves népgazdaságfejlesztési tervről, a mezőgazdaság fellendítésének útjairól és a középparasztság adóterhének csökkentéséről, továbbá a bürokratizmus elleni harc eredményeiről és legközelebbi feladatairól benyujtott téziseket, s határozatilag kimondta, hogy ezeket a téziseket végleges döntés végett a XVI. Összszövetségi Pártkonferencia elé terjeszti.

A plénum alapjában jóváhagyta az ÖK(b)P tagjainak és tagjelöltjeinek felülvizsgálatáról szóló téziseket, és határozatilag kimondta, hogy ezeket megvizsgálás céljából a XVI. Összszövetségi Pártkonferencia elé terjeszti.

A PLÉNUM HATÁROZATAI

A PÁRTON BELÜLI ÜGYEKRŐL

(Elfogadva 1929 április 23-án)

Az ÖK(b)P KB és a KEB együttes plénuma jóváhagyja a KB Politikai Irodája és a KEB Elnöksége együttes ülésének a párton belüli ügyekkel kapcsolatban hozott 1929 február 9-i határozatát.

Tekintettel arra, hogy a KB Politikai Irodája és a KEB Elnöksége együttes ülésének még nem állt módjában értékelni Buharin, Tomszkij és Rikov 1929 február 9-i nyilatkozatát, amely frakciós platformot képez; hogy Buharin, Rikov és Tomszkij az ÖK(b)P KB és a KEB együttes plénumán elhangzott felszólalásaikban továbbra is a párt vonalával ellenkező nézeteiket fejtegették és védelmezték; hogy Buharin és Tomszkij nem volt hajlandó alávetni magát annak a KB Politikai Irodája és a KEB Elnöksége együttes ülésén hozott határozatnak, hogy vonják vissza lemondásukat — az ÖK(b)P KB és a KEB együttes plénuma szükségesnek tartja a következő határozat elfogadását:

1. Az ÖKP-n belüli jobboldali elhajlás fejlődése és kialakulása a legszorosabban összefügg a nemzetközi proletárforradalom fejlődésének mai szakaszában jelentkező sajátosságokkal. Már az ÖKP XV. kongresszusa és a Komintern VI. kongresszusa megállapította, hogy a világkapitalizmus helyzetében és a nemzetközi forradalmi mozgalomban komoly fordulat jelei mutatkoznak. Ennek a fordulatnak jellemző vonásai a következők: a belső ellentétek kiéleződése a kapitalizmus táborában, amelyek egyre jobban megingatják és aláássák a kapitalizmus ideiglenes és szilárdnak éppen nem mondható stabilizációját, s ugyanakkor az újabb forradalmi fellendülés elemeinek kibontakozása (sztrájkhullám számos európai országban, a munkásosztály balratolódása, a kommunisták sikerei a parlamenti választásokon, komoly győzelmek az üzemi bizottsági választásokon Németországban, a forradalmi válság érlelődése Indiában, szakadatlan forradalmi erjedés más gyarmatokon, az ellentétek és a háborús veszély fokozódása mind az imperialisták táborán belül, mindpedig a kapitalista világ és a Szovjetunió között).

Ilyen körülmények között a kommunista pártok legfontosabb feladatai a következők: a kommunista pártok további bolsevizálása, megtisztításuk a szociáldemokrata hagyományoktól, a párt vezető szerepének biztosítása a növekvő forradalmi mozgalomban és a nagy tömegek előkészítése a közelgő döntő osztályharcokra.

Ebből az következik, hogy az egész vonalon fokozni kell a kommunista pártok harcát a szociáldemokrácia, különösen annak „bal"-szárnya és a szakszervezetek reformista bürokrata vezetősége ellen; nagyobb arányokban és erőteljesebben kell mozgósítani a szervezett, különösen pedig a szervezetlen munkásokat a Komintern jelszavai körül.

A részleges kapitalista stabilizáció ténye, a kommunista pártok egyes elemeire befolyást gyakorló erős szociáldemokrácia

fennállása, végül a szociáldemokrata hagyományok csökevényei magukban a kommunista pártokban — mindez táplálja és erősíti a Komintern szekcióinak soraiban a jobboldali opportunista irányzatot, amely jelenleg a fő veszélyt jelenti a nemzetközi kommunista mozgalomban.

A jobboldali elhajlás a nemzetközi politika kérdéseiben a kapitalizmus stabilizációjának szociáldemokrata értékeléséhez csúszik le (a kapitalizmus „felépülésének" elmélete); ez a kapitalizmus mindjobban éleződő válságának elkenésében, a kapitalista stabilizáció ingatagságának tagadásában, a „harmadik periódus" forradalmi vonásainak elkendőzésében jut kifejezésre. Ilyenformán a jobboldaliak és az uszályukban kullogó békülékenyek már-már odáig jutottak, hogy revízió alá veszik a mai korszak lenini értékelését, amely szerint ez a korszak a kapitalizmus válságának időszaka, a háborúk és a proletár világforradalom korszaka. A jobboldaliak és a békülékenyek lebecsülik az új forradalmi fellendülés érlelődésének elemeit, s ezzel kapcsolatban tagadják azt a feladatot, hogy a munkástömegeket (különösen a szervezetleneket) önálló harcra kell mozgosítani a reformista szakszervezeti bürokrácia ellen.

Az ÖKP-n belüli jobboldali elhajlás kapcsolata a Komintern soraiban mutatkozó fenti opportunista irányzatokkal egészen nyilvánvaló. Buharin ebben a kérdésben ténylegesen szolidaritást vállalt a békülékeny Humbert-Droz, Ewert, Gerhart és mások opportunista álláspontjával. Buharin, Rikov és Tomszkij gátolják a Komintern harcát a Kominternen belüli jobboldali elhajlás és békülékenység ellen. E három elvtársnak az a kijelentése, hogy pártunk politikája „bomlasztja" a Kommunista Internacionálét, gyengíti sorait, s szakadásokra és kiválásokra vezet a külföldi kommunista pártokban — nemcsak azt jelenti, hogy nyárspolgári opportunista módon nem értik meg azt a feladatot, hogy a kommunista pártokat meg kell tisztítani a szociáldemokratizmus elemeitől, hanem egyben a jobboldali renegátok tényleges támogatását is jelenti. Buharin, Rikov és Tomszkij ezáltal objektíve egyre inkább vonzási központtá válnak a Komintern szekcióin belüli valamennyi opportunista és békülékeny csoport számára.

2. Az ÖKP-n belüli jobboldali elhajlás politikai álláspontja kapitulációt jelent a Szovjetunióban a népgazdaság szocialista újjáalakításával és az osztályharc kiéleződésével összefüggő nehézségek előtt. Az újjáalakítási időszak komoly fordulatot jelent a Szovjetunió gazdasági és politikai fejlődésében. Az a körülmény, hogy technikai és gazdasági tekintetben történelmi-

leg rövid idő alatt utól kell érnünk és túl kell szárnyalnunk a fejlett kapitalista országokat, arra kötelezi a pártot, hogy az ipar gyors ütemben történő fejlesztésének politikáját folytassa. A proletariátus a szocialista iparosítás megvalósítása során most igen nehéz munkába kezdett: hozzálátott az ország népgazdasága terén a kapitalizmus gyökereinek kiirtásához, hozzálátott a mezőgazdaság szocialista átalakítására irányuló munkához, ami falun az előttünk álló időszakban központi feladatunk. A munkásosztály összefogása a parasztság zömével új szakaszába lépett és új formákat ölt, egyre inkább a termelés terén megvalósuló összefogássá válik (szovhozok, kolhozok, gépellátás, termelési szerződések stb.). Az a feladat, hogy az ellenséges kapitalista környezet és a kistulajdonosi parasztgazdaság túlsúlyának viszonyai között a legrövidebb idő alatt fel kell számolni országunk technikai és gazdasági elmaradottságát, továbbá a mezőgazdaság gyökeres szocialista átalakítására irányuló munka közvetlen megkezdése — elkerülhetetlenül hatalmas nehézségekkel jár. A párt nyíltan felveti a dolgozó tömegek előtt azt a kérdést, hogy ezeket az elkerülhetetlen nehézségeket feltétlenül le kell küzdeni, ahelyett hogy a nehézségek előtti kapituláció politikáját folytatnánk. A mezőgazdaság fejlődésének szocialista és kapitalista útja most élesebben van szembeállítva egymással, mint bármikor ezelőtt. A gazdaság szocialista formáinak fejlődése, a kapitalista elemek kiszorítása és a velünk szemben ellenséges osztályerők ellenállásának ezzel kapcsolatos erősödése a szocialista építésnek ebben a fordulópontot jelentő szakaszában elkerülhetetlenül az osztályharc kiéleződését idézi elő. A proletárdiktatúra ebben a szakaszban az osztályharc folytatódását és fokozódását (nem pedig megszűnését) jelenti.

A nep éveiben a falun kialakult kapitalista felső réteg jelenleg nagyobb gazdasági jellegű manőverezési lehetőségekkel rendelkezik, mint a nep első éveiben (gabonakészletek, termelési eszközök). A kulákság a szocialista támadás elleni elkeseredett harcában, a piac állami szabályozásának és a szovjet állam árpolitikájának meghiúsítására irányuló kísérletei során kihasználja ezeket a manőverezési lehetőségeket. Ezek a kísérletek, amelyek a szovjet hatalom politikájának meghiúsítására irányulnak, egyik legélesebb formáját képezik az országban található kapitalista elemek legfőbb követeléseiért, elsősorban a mezőgazdaság szabad kapitalista fejlődési útjáért folytatott harcnak.

A KB és a KEB együttes plénuma megállapítja, hogy Buharin csoportja az utóbbi időben politikánk fő kérdéseiben a párt vo-

nala és a jobboldali elhajlás vonala közti ingadozásokról gyakorlatilag áttért a jobboldali elhajlás álláspontjának védelmére. Mind Buharinnak „Egy közgazdász megjegyzései" c. cikke, mindpedig különösen a hármak platformja, amelyet a Politikai Iroda és a KEB Elnöksége február 9-i közös ülésén hoztak nyilvánosságra, továbbá ezeknek az elvtársaknak a KB és a KEB plénumán elhangzott felszólalásai nyilvánvalóan arra irányulnak, hogy lassítsuk meg az iparosítás ütemét. A nep liberális értelmezése, ami a gyakorlatban arra lyukad ki, hogy a proletárállam mondjon le a piaci viszonyok szabályozásáról, a szocialista ipar és a mezőgazdaság közötti összefogás új formáinak lebecsülése, a szovhozok és kolhozok szerepének lebecsülése, s ezzel egyidejűleg a kisparaszti egyéni gazdaság fejlődési lehetőségeinek nyilvánvaló túlértékelése — mindez objektíve a szocialista támadás csökkentésének s a kapitalista gazdasági formák elleni harcban a proletariátus által elfoglalt hadállások gyengítésének irányvonalát jelenti. A párt vonalával ellentétben, Buharin csoportja, Frumkint követve, ténylegesen a kulákgazdaság fejlődési lehetőségeinek kiszélesítésére teszi fel a kártyáját. Ezt az irányvonalat követik azok a javaslatok, hogy szüntessük be a kulákok egyéni megadóztatását, emeljük tovább a gabonaárakat, vessünk véget a kulákok fokozottabb megterhelésének a gabonabegyűjtés terén. A jobboldaliak azzal, hogy szembefordulnak a pártnak a falu szegény- és középparaszti rétegeit a kulákság részéről történő rosszindulatú gabonarejtegetés és gabonaspekuláció ellen harcra mozgósító intézkedéseivel, objektíve elősegítik a kulákoknak a gabonabegyűjtés meghiúsítására, a munkásosztály és a szegényparasztság kenyérellátásának meghiúsítására irányuló kísérleteit. A jobboldaliaknak ez a politikai irányvonala azon az elméleten alapul, amely szerint a parasztságnak szüntelenül engedményeket kell tenni, s amely arról tanúskodik, hogy a jobboldaliaknál feledésbe merült a proletariátusnak a parasztsággal való szövetségen belüli vezető szerepe, egyben pedig a középparasztal való összefogás lenini tanának nyilvánvaló revízióját jelenti. Ugyanez a politikai értelme annak, hogy Buharin, Rikov és Tomszkij tagadják az osztályharc elkerülhetetlen kiéleződését az újjáalakítási időszak jelenlegi viszonyai között, s az osztályharc kiéleződésének tényét nem a társadalmi-gazdasági feltételekkel, hanem a helyi apparátus úgynevezett terv-félrecsúszásaival és hiányosságaival stb. próbálják magyarázni.

3. Az újjáalakítási időszak fölöttébb bonyolult feladatainak teljesítése, az ezekkel összefüggő nehézségek leküzdése és az

osztályharc kiéleződése az országban megköveteli, hogy a proletárdiktatúra minden szerve és a munkásosztály valamennyi szervezete átszervezze sorait, új munkamódszerekre térjen át, s ezzel biztosítsuk a proletár- és félproletár tömegek lehető legmesszebbmenő aktivitását, a parasztság proletárvezetésének erősítését, az egész szegény- és középparasztság tömörítését és talpraállítását a kulákság ellen, s a kispolgári elemek befolyásának következetes visszaverését. Ennek az átszervezésnek alapja a tömeges jellegű proletárönbírálat további kibontakozása, ami apparátusaink bürokratikus elemei részéről ellenállással találkozik. A pártnak az elfajult elemektől való általános *megtisztítása,* az *önbírálat* és a pártdemokrácia egyre fokozottabb érvényesülése szükségszerűen megedzi a munkásosztály élcsapatát a szocializmusért vívott harcában. *A szovjetszervek megtisztítása* az osztályidegen ellenséges elemektől és a bürokratikus kinövésektől, a szovjetek felélénkítése, a munkásosztály valamennyi szervezetének munkája felett alulról, a tömegek által gyakorolt ellenőrzés erőteljes fokozódása, az igazgatási rendszer összhangba hozása az újjáalakítási időszak feladataival — mindez szükségszerűen előmozdítja az államapparátus átalakítását, további javítását. *A szakszervezeteknek,* amelyekre döntő szerep vár a szocialista ipar építése, a munka termelékenységének emelése, a munkafegyelem megjavítása, a munkásosztály termelési kezdeményezésének felkarolása, a szocialista verseny szervezése és a proletariátus új rétegeinek osztályszellemben való nevelése terén — egyaránt erőteljesen kell munkálkodniok mind a szakmai begubózkodás és a trade-unionizmus, mind a tömegek irányában tanúsított lélektelen, bürokratikus magatartás bármi néven nevezendő maradványának, a munkásosztály mindennapi ügyes-bajos dolgaival és érdekeivel, ezek védelmével összefüggő feladatok semmibevevésének kiküszöbölésén. *A szövetkezetek élénkebb tevékenységre serkentése,* az egyes szövetkezetek teljes megtisztítása a jómódú kulák felsőréteg befolyásától, a szövetkezetek proletárvezetésének erősítése szükségszerűen biztosítja a parasztság rendkívül fontos tömegszervezetének szocialista fejlődését.

Ezeknek a feladatoknak a megoldása lehetetlen a jobboldali elhajlás erélyes leküzdése nélkül. Buharin csoportja azzal a rágalmazó kijelentéssel, hogy a párt bürokratikus rendszert vezet be, diszkreditálni akarja azt a hatalmas munkát, amelyet a párt a bürokratizmus elleni harc terén végzett. Amikor ez a csoport nyárspolgári módon befeketíteni igyekszik az önkritikát, annak nem lehet semmiféle más értelme, mint az, hogy nyiltan hadat

üzen az önkritika jelszavának. A szakszervezetek kérdésében Buharin, Rikov és Tomszkij igen veszélyes úton haladnak, szembeállítják a szakszervezeteket a párttal, gyakorlatilag a szakszervezeti mozgalom pártvezetésének gyengítésére törekednek, elpalástolják a szakszervezeti munka hiányosságait, fedezik a szakszervezeti apparátus egy részénél megnyilvánuló trade-unionista tendenciákat, bürokratizmust és begyepesedettséget, s a párt harcát e hiányosságok ellen úgy tüntetik fel, mint a szakszervezetek trockista „ide-oda ráncigálását". A pártapparátus szerepének és a pártonbelüli rendszernek kérdésében viszont Buharin csoportja szóról szóra megismétli mindazokat a rosszindulatú vádakat, amelyeket a trockista ellenzék pártunk ellen valaha is felhozott. A párt harcol és harcolni fog a pártonbelüli demokrácia és a proletárönbírálat további fejlesztéséért a maga soraiban, „személyekre való tekintet nélkül". A párt ugyanakkor határozottan elveti a kritika olyan „szabadságát", amelyre a jobboldali elemek antileninista politikai vonaluk védelme érdekében törekednek. Az olyan „demokráciát", amely legalizálja a párton belüli elhajlásokat és frakciós csoportosulásokat, a lenini párt a leghatározottabban elutasítja. A pártonbelüli demokrácia a párt lenini egységének megszilárdítását, a pártnak az ÖKP XV. kongresszusán megszabott fő irányvonal alapján történő összekovácsolását szolgálja.

4. A jobboldali elhajlás a munkásosztályt körülvevő kispolgári elemek befolyására vezethető vissza. A párton belül a jobboldali elhajlás bázisát a párttagság nemproletár rétegeihez tartozó, legkevésbbé szilárd, a kispolgári befolyásnak és az elfajulás veszélyének leginkább kitett elemek, továbbá a gyári élet hosszú iskoláját még ki nem járt, a faluval és a városi kispolgársággal kapcsolatban levő legelmaradottabb munkásrétegek képezik. Buharin csoportjának február 9-i platformja és azok a nézetek, amelyeket ennek a csoportnak a tagjai a KB és a KEB plénumán hangoztattak, ezekre az ingatag elemekre próbálnak hatni, és objektíve a párton belüli jobboldali elhajlás végleges kialakulását segítik elő.

Mivel a párt döntő sikert ért el a trockizmusnak mind a saját soraiban, mindpedig a munkásosztály széles tömegeiben való leleplezése terén, a pártonbelüli politika fő feladata a jelenlegi viszonyok között — a jobboldali elhajlás és az irányában megnyilvánuló békülékenység teljes leküzdése. Ezt a feladatot olyanformán kell megoldanunk, hogy egyrészt következetesen leleplezzük a jobboldali elhajlás antileninista elméletét és politikáját, másrészt kíméletlen harcot folytatunk a jobboldali el-

hajlásnak a párt-, szakszervezeti, szovjet-, gazdasági, szövetkezeti és egyéb szervezetek mindennapi gyakorlati munkájában észlelhető megnyilvánulásai ellen. A lenini párt soraiban, amelynek alapkádereit az opportunizmus elleni sokesztendős harc edzette meg, a nyiltan opportunista jobboldali elhajlás nem találhat valamennyire is széleskörű nyilt támogatásra. Annál veszélyesebb a jobboldali elhajlás burkolt formája, amikor tudniillik az opportunista elemek a párt határozataival való hivatalos egyetértés leple alatt a valóságban eltorzítják a párt osztályvonalát. Ezért a gyakorlati munkában megnyilvánuló jobboldali elhajlás leleplezésének a párton belüli opportunizmus ellen vívott harc elengedhetetlen szerves részét kell képeznie.

5. A KB és a KEB együttes plénuma megállapítja, hogy Buharin csoportja már megkezdte a pártvezetőség ellen a frakcióharcot. A pártfegyelem tűrhetetlen megszegéséhez folyamodik (Buharin és Tomszkij visszautasította a Politikai Iroda munkájukról többször is hozott határozatának teljesítését). A lemondások módszerével próbálja rákényszeríteni a pártra a maga irányvonalát. A KB ellen frakciós tevékenységet szított a moszkvai szervezeten belül, megkísérelte szembeállítani a Központi Bizottsággal a VIII. szakszervezeti kongresszus kommunista frakcióját, egyes vezetőkkel elvtelen blokkot próbált létrehozni a Központi Bizottság ellen (Buharin javaslata Kamenyevnek a KB ellen irányuló blokkra) stb. Az a hallatlan rágalom a párt ellen, hogy trockista álláspontra csúszott le, az a párt ellen intézett s a Miljukov-párt fegyvertárából kölcsönzött rágalmazó kirohanás, hogy a parasztság tekintetében a „katonai-feudális kizsákmányolás" politikáját folytatja, az a párt ellen emelt vád, hogy bürokratikus rendszert vezet be, és bomlasztja a Kommunista Internacionálét — mindez kétségkívül a Buharin-csoport frakciós jellegéről és a párt fő irányvonalától való eltávolodásáról tanúskodik. Buharin csoportja ezzel durván megsérti a párt lenini egységét, megszegi a bolsevik fegyelmet, és aláássa a kollektív vezetést a Központi Bizottságban.

6. Az ÖK(b)P KB és a KEB együttes plénuma, a pártszervezetek akaratára támaszkodva, amelyek egyhangúlag támogatják a KB irányvonalát, s határozottan elítélik Buharin, Rikov és Tomszkij alapjában véve a jobboldali elhajlást tükröző magatartását és nézeteit; figyelembe véve, hogy Buharin, Rikov és Tomszkij nem ismerték be hibáikat; s végül, a párt egységének érdekeiből kiindulva, amely különösen nélkülözhetetlen a jelenlegi viszonyok között — határozatilag kimondja:

a) a Buharin-csoport Buharin január 30-i nyilatkozatában, Buharin, Rikov és Tomszkij február 9-i nyilatkozatában és ezeknek az elvtársaknak a KB és a KEB plénumán tartott beszédeiben kifejtett nézeteit elítéli mint a párt fő irányvonalával összeegyeztethetetlen és alapjában véve a jobboldali elhajlás álláspontjával egybeeső nézeteket, s kötelezi őket arra, hogy vonakodás nélkül hajtsák végre a pártnak és szerveinek határozatait;

b) elítéli Buharinnak Kamenyevvel folytatott kulisszák mögötti tárgyalásait, mint a Buharin-csoport frakciós jellegének legkirívóbb megnyilvánulását;

c) elítéli Buharin és Tomszkij lemondási politikáját mint a pártfegyelem durva megsértését;

d) Buharint és Tomszkijt leváltja tisztségeikről („Pravda", Komintern, ÖKSzT), és figyelmezteti őket, hogy abban az esetben, ha a legcsekélyebb kísérletet teszik a KB és szervei határozatainak megszegésére, haladéktalanul ki fogják őket zárni a Politikai Irodából mint a pártfegyelem züllesztőit;

e) a Politikai Irodának intézkedéseket kell tennie annak érdekében, hogy a Politikai Iroda egyes tagjainak és póttagjainak beszédeiben ne fordulhasson elő semilyen eltérés a párt irányvonalától és a párt vezető szerveinek határozataitól;

f) minden szükséges intézkedést meg kell tenni annak érdekében, hogy a sajtószervekben, a párt és a szovjetek sajtószerveiben, a napilapokban és a folyóiratokban egyaránt szigorúan érvényesüljön a párt irányvonala, és teljes mértékben végrehajtsák a KB határozatait;

g) olyan külön — egészen a KB-ből és a pártból való kizárásig terjedő — rendszabályokat kell alkalmazni, amelyek alkalmasak arra, hogy biztosítsák a KB és a KB Politikai Irodája határozatainak titkosságát, s amelyek kizárják annak lehetőségét, hogy a trockisták informálva legyenek a KB és a Politikai Iroda ügyeiről;

h) ezt a határozatot meg kell küldeni valamennyi helyi pártszervezetnek, továbbá a XVI. pártkonferencia részvevőinek, a sajtóban azonban nem kell közzétenni[1].

[1] A határozatot „Az ÖK(b)P ... határozatai" 4. kiadásában hozták nyilvánosságra, az ÖK(b)P KB engedélyével. — *Szerk.*

MELLÉKLET

A KB POLITIKAI IRODÁJA ÉS A KEB ELNÖKSÉGE EGYÜTTES ÜLÉSÉN, 1929 FEBRUÁR 9-ÉN A PÁRTON BELÜLI ÜGYEKRŐL HOZOTT HATÁROZAT

(Jóváhagyta az ÖK(b)P KB és a KEB együttes plénuma, 1929 április 23-án)

A KB Politikai Irodájának és a KEB Elnökségének együttes ülése, miután megismerkedett a dokumentumokkal, s figyelembe véve a KB Politikai Irodájának és a KEB Elnökségének 1929 január 30-i együttes ülésén elhangzott véleménycserét, az alábbi következtetésre jutott:

I. Buharin kulisszák mögötti kísérletei egy, a KB ellen irányuló frakciós blokk megszervezésére

A KB Politikai Irodájának és a KEB Elnökségének együttes ülése megállapítja, hogy:

1) Buharin, Szokolnyikovval együtt, a KB júliusi plénuma (1928) idején a KB és a KEB tudta nélkül és akarata ellenére kulisszák mögötti frakciós tárgyalásokat folytatott Kamenyevvel a KB politikájának és a KB Politikai Irodája összetételének megváltoztatásáról;

2) Buharin ezeket a tárgyalásokat Rikov és Tomszkij tudtával, ha ugyan nem beleegyezésével folytatta, s ezek az elvtársak, noha tudtak a tárgyalásokról és tisztában voltak azzal, hogy ilyen tárgyalások megengedhetetlenek, a tárgyalások tényét eltitkolták a KB és a KEB előtt;

3) Buharinnak a tárgyalásokkal az volt a célja, hogy mint helytelen politikát tüntesse fel Kamenyev előtt a Központi Bizottságnak a gazdasági kérdésekben folytatott politikáját, hogy megállapodásra jusson e politika megváltoztatását és a Politikai Iroda összetételének megfelelő megváltoztatását illetően, s ilymódon megindokolja a Buharin és mások meg a Kamenyev csoportja közötti frakciós blokk megszervezésének szükségességét;

4) ezek a frakciós tárgyalások abban az időben folytak le, amikor már megvolt a Politikai Irodának a gazdasági helyzetről és a gabonabegyűjtési politikáról szóló, egyhangúlag hozott határozata (július 2) és a KB plénumának határozata (július 10);

5) Buharinnak ezek a frakciós tárgyalásai abban az időben folytak le, amikor a Politikai Iroda Buharin meg Rikov és Sztálin elvtárs kezdeményezésére kidolgozta a Komintern VI. kongresszusa számára a KB-nak azt a nyilatkozatát, hogy a Poli-

tikai Irodán belül nincsenek nézeteltérések, s amely a Politikai Iroda valamennyi tagjának alábbi kategórikus kijelentését tartalmazza: „Az ÖK(b)P KB Politikai Irodájának alulírott tagjai kijelentik a kongresszus szeniorok konventjének, hogy a legerélyesebben tiltakoznak minden olyasfajta hír terjesztése ellen, amely szerint az ÖK(b)P KB Politikai Irodájának tagjai között nézeteltérések vannak."

A fent kifejtettek alapján a KB Politikai Irodájának és a KEB Elnökségének együttes ülése határozatilag kimondja:

a) *Buharin és Szokolnyikov viselkedését (a Kamenyevvel folytatott megbeszélés) elítéli mint frakciós cselekedetet, amely Buharin és Szokolnyikov teljes elvtelenségéről tanúskodik, és amely ezen felül ellenkezik a lelkiismeretesség és az egyszerű tisztesség legelemibb követelményeivel;*

b) *teljesen megengedhetetlennek minősíti Rikov és Tomszkij viselkedését, akik eltitkolták a KB és a KEB előtt Buharin és Kamenyev kulisszák mögötti tárgyalásainak előttük ismeretes tényét.*

II. Hova fejlődik Buharin frakciós tevékenysége

A KB Politikai Irodájának és a KEB Elnökségének együttes ülése megállapítja, hogy Buharin frakciós tevékenysége nem merül ki a Kamenyev-csoporttal folytatott kulisszák mögötti tárgyalásaiban, hogy ez a tevékenység nem szűnt meg a KB júliusi plénumát követő időszakban sem, és sajnos, egy vagy más formában mind a mai napig folytatódik. Az olyan tények, mint az, hogy Buharin visszautasítja a munkát a Kominternben; visszautasítja a munkát a „Pravda" szerkesztőségében; továbbá Buharin marxistánál megengedhetetlen eklektikus zűrzavart eláruló és pártvita veszélyét felidéző „Egy közgazdász megjegyzései" című cikkének megjelenése a sajtóban a KB tudta nélkül; az a tény, hogy Buharin, Rikov és Tomszkij a KB novemberi plénuma előtt benyujtotta lemondását; Buharin 1929 január 30-i nyilatkozata, amely alapjában véve alátámasztja 1928 júliusában Kamenyevvel folytatott megbeszélésének tartalmát; Tomszkij lemondása 1928 decemberében; az a tény, hogy Buharin és Tomszkij nem voltak hajlandók alávetni magukat a Politikai Iroda lemondásuk visszavonására vonatkozóan többször is hozott határozatának — mindezek és az ezekhez hasonló tények azt mutatják, hogy Buharin továbbra is tört szorongat a markában a KB elleni harc céljára.

Buharin, saját frakciós tevékenységének igazolására, egész

sor teljesen megengedhetetlen rágalmat szór a KB-ra, a KB bel- és külpolitikájára, szervezeti irányító tevékenységére, s ezeknek a rágalmaknak célja a pártnak és Központi Bizottságának befeketítése. A párt politikájának megrágalmazásával viszont Buharin egyrészt az ÖKP-n belüli jobboldali elemek (Frumkin és társai) diplomatikus védelmezésének álláspontjára csúszik le, akik a város és a falu kapitalista elemeinek szabadjára engedését követelik, másrészt a Kominternen belüli békülékeny elemek (Humbert-Droz és társai) diplomatikus védelmezésének álláspontjára, akik tagadják a kapitalista stabilizáció ingatagságát, revízió alá veszik a Komintern VI. kongresszusának a jobboldaliak és a békülékenység elleni harcról hozott határozatait, és szembeszállnak a KIVB Elnökségének a Német Kommunista Párton belüli jobboldaliak kizárásáról szóló határozatával.

Ezzel kapcsolatban a KB Politikai Irodájának és a KEB Elnökségének együttes ülése a következő tényeket állapítja meg:

1) Ízig-vérig hazug és megtévesztő Buharinnak az a kijelentése, hogy a párt politikáját a júliusi plénum után a Sztálin elvtárs által a plénumon tartott beszédében állítólag meghirdetett „sarc, azaz a parasztság katonai-feudális kizsákmányolásának jelszava" határozta meg. A párt a maga egészében, s ugyanígy Sztálin elvtárs is, mindig harcolt és harcolni fog „a parasztság katonai-feudális kizsákmányolásának" trockista elmélete ellen. Ezt Buharin éppen olyan jól tudja, mint az egész párt. A párt a maga egészében, s ugyanígy Sztálin elvtárs is, abból indul ki, hogy a parasztság még mindig túlfizeti az iparcikkeket, a mezőgazdasági termékeknek pedig nem kapja meg az árát, hogy ezt a túlfizetést („sarcot") nem lehet azon nyomban megszüntetni, ha nem akarunk lemondani az iparosításról, hogy ezt a túlfizetést lépésről lépésre kell csökkenteni, úgy hogy néhány éven belül teljesen megszüntessük. Ha valóban ez az a pont, amelyben Buharin nem ért egyet a párttal, miért nem jelentette ezt ki Buharin a Politikai Irodában vagy a KB plénumán? Tudvalevőleg a Politikai Iroda valamennyi tagja, köztük Buharin is, közvetlenül a júliusi plénum után aláírták a Politikai Iroda tagjainak a Komintern VI. kongresszusához intézett 1928 július 30-i ismert nyilatkozatát: „Az ÖK(b)P KB Politikai Irodájának alulírott tagjai kijelentik a kongresszus szeniorok konventjének, hogy a legerélyesebben tiltakoznak minden olyasfajta hír terjesztése ellen, amely szerint az ÖK(b)P KB Politikai Irodájának tagjai között nézeteltérések vannak." Hogyan írhatta alá Buharin ezt a nyilatkozatot, ha a valóságban az volt a véleménye,

hogy lényegbevágó nézeteltérései vannak Sztálin elvtárssal, illetve a Politikai Irodával a „parasztság katonai-feudális kizsákmányolásának" kérdésében? Vagy talán akkor félrevezette a pártot? Tudvalevőleg a Politikai Iroda minden tagja, köztük Buharin is, 1928 novemberében, a novemberi plénum idején egyhangúlag határozatot fogadott el, amely szerint mind a plénumon, mindpedig a beszámolókban ki kell jelenteni, hogy a Politikai Iroda egységes, a Politikai Irodán belül nincsenek nézeteltérések. Hogyan szavazhatta meg Buharin ezt a határozatot, ha a valóságban az a véleménye, hogy lényegbevágó nézeteltérései vannak Sztálin elvtárssal, illetve a Politikai Irodával a parasztpolitika kérdésében? Vagy talán akkor félrevezette a pártot? Nem világos-e, hogy Buharin maga sem hisz a „sarccal" kapcsolatos fecsegésben, s ha most mégis ehhez a rágalomhoz folyamodik, ezt csak azért teszi, hogy igazolja frakciós tevékenységét, akár koholmányok és a párt elleni rágalmak segítségével is.

Egyébként Buharin nem először rágalmazza meg a pártot. Pártunk története a breszti béke idejéből ismer olyan tényeket, amikor Buharin, aki maga nyakig ült a kispolgári opportunizmus mocsarában, Lenint és pártját vádolta opportunizmussal és kispolgáriassággal, amikor Buharin a „baloldali" kommunistáknak a VII. pártkongresszuson előterjesztett téziseiben azt írta, hogy *„a párt vezető szerveinek politikája az ingadozások és a kompromisszumok politikája volt"*, hogy *„ennek a politikának társadalmi alapja pártunknak tisztán proletárpártból néppárttá való elfajulása volt"*, hogy *„a párt a paraszttömegeknek magához való felemelése helyett maga ereszkedett le a paraszttömegek színvonalára, a forradalom élcsapatából középparasztpárttá vált"* (lásd, „A békekötés ellenzőinek csoportja által a pártkongresszus elé terjesztett tézisek a háborúról és a békéről". A VII. pártkongresszus gyorsírói jegyzőkönyve. 202. old.).

2) Nem helytálló és megtévesztő Buharinnak az a kijelentése, hogy a parasztság adóval való „túlterhelése" a párt politikájának szerves részét képezi, hogy a párt és a KB nem hajtja végre a KB plénumainak az egyéni parasztgazdaság támogatásával, terméshozamának emelésével kapcsolatban hozott határozatait. Az egész párt elismerte az elmúlt évben, hogy az adókivetés nem kellő mértékű, hogy a mezőgazdasági adó kevés, és fel kell emelni. Ezzel kapcsolatban a KB tavaly egyhangú határozatot hozott az adó 400 millió rubelre emeléséről. Ezidén azonban kitűnt, hogy az adó ilyen mérvű felemelése, ugyanakkor, amikor a gazdaságok 35%-át mentesítjük alóla, s az adó egész súlyával

a gazdaságok fennmaradó 65%-át terheli, rendkívül sérti a középparasztság egyes rétegeinek érdekeit. Ezért a Politikai Iroda, Kalinyin és Sztálin elvtársak javaslatára, még az elmúlt év decemberében bizottságot alakított a középparaszt adóterhének csökkentésére irányuló rendszabályok kidolgozására. Ugyancsak ezért a Politikai Iroda, Sztálin elvtárs kezdeményezésére, a küszöbön álló konferencia napirendjére tűzte azt a kérdést, hogy könnyíteni kell a középparasztság adóterhein. Ugyancsak ezért a Politikai Iroda, Kalinyin elvtárs beszámolója alapján, határozatot hozott az adó 375 millió rubelre való leszállításáról, továbbá arról, hogy a vetésterületeket növelő szegény- és középparasztok számára adókedvezményeket kell biztosítani.

Ezeket a tényeket Buharinnak is ismernie kell.

Ami a pártnak a szegény- és középparaszti gazdaságok terméshozamának emelésére irányuló munkáját illeti, elég rámutatni olyan tényekre, mint az egész párt által a terméshozam emelése érdekében folytatott nagyarányú kampány, amely különösen megerősödött az SzKVB legutóbbi ülésszaka óta, továbbá a gabonakérdésben valamennyi gabonatermelő vidéken összehívott helyi és területi értekezletek, vagy a termelési szerződések módszerének széleskörű alkalmazása — elég rámutatni minderre, hogy megértsük, milyen nagy figyelmet fordít a párt a gabonaproblémára, a terméshozam emelésére és az egyéni parasztgazdaság támogatására.

Ezeket a tényeket Buharinnak szintén ismernie kell.

Ugyanezt kell mondani a falu áruellátásáról és az ezidei gabonabegyűjtés állásáról. Merőben helytelenül járna el az, aki tagadná, hogy az elmúlt évhez képest minőségileg is, mennyiségileg is sikerült fokoznunk a falu ellátását fogyasztási cikkekkel és termelési eszközökkel. Ugyanilyen helytelen lenne az, ha valaki tagadná. hogy a pártnak ebben az évben sikerült elkerülnie kivételes intézkedések alkalmazását, hogy sikerült fenntartania a gabonabegyűjtésnek az egész Szovjetuniót általában véve elég jó ütemét, ha figyelembe veszünk olyan kedvezőtlen körülményeket, mint az igen rossz termés Ukrajnában, a részleges gyenge termés Észak-Kaukázusban és a Központi Feketeföldű Területeken, a meglehetősen gyenge termést az északnyugati vidékeken. Aligha vonható kétségbe, hogy abban az esetben, ha nem lett volna ilyen gyenge a termés, különösen búzából és rozsból, gyorsabb ütemben folyna a gabonabegyűjtés, és nem kellett volna a kenyérfejadag bizonyos csökkentéséhez folyamodnunk.

Ezeket a tényeket Buharinnak szintén ismernie kell.

Ha Buharin, mindeme tények ellenére, mégis szükségesnek tartja a KB tevékenységének rágalmazását és a KB politikája elleni harcot a parasztkérdés területén, s ha valótlanul mégis azt állítja, hogy más az, amit a KB elhatároz, és ismét más az, ami megvalósul, akkor ez azt jelenti, hogy Buharin nem ért egyet a párt irányvonalával, hogy a párt irányvonalától eltérő más irányvonalon jár az esze.

Csakhogy a pártban nem lehet két irányvonal. Vagy helytelen a párt irányvonala — és akkor igaza van Buharinnak, amikor elhatárolja magát a KB-tól. Vagypedig helyes a párt irányvonala — és akkor Buharin „új" irányvonala a parasztkérdésben semmi más nem lehet, mint közeledés Frumkin irányvonalához, amelynek lényege a kapitalista elemek szabadjára engedése. Nem lehet vég nélkül hintázni a „gazdagodjatok" jelszó és a „támadj a kulák ellen" jelszó között. Buharin lényegében Frumkin álláspontjára csúszik le.

3) Egyáltalán nem helytálló Buharinnak az a kijelentése, hogy valutáris helyzetünk reménytelen, hogy ő mindezt „előre megmondta", hogy rá nem hallgattak stb. Buharin e kijelentése semmi más, mint hencegés. Valójában Rudzutak az, aki a valutáris nehézségekről mindenkinél többet, és mindenkinél előbb beszélt. Buharin nyilván nem érti meg, hogy ezen a téren nem minden függ tőlünk, hogy ebben a tekintetben nagyon sok függ attól a burkolt pénzügyi blokádtól, amelyet Anglia és Franciaország léptetett életbe ellenünk Németország bizonyos mértékű támogatásával, s amely csak az utóbbi időben kezd valamelyest gyengülni. Buharin nem érti, hogy fecsegés és mellébeszélés itt nem segít, hogy valutatartalékok felhalmozásához a másodrendű behozatali cikkek importjának csökkentésére, a fa-, ásványolaj- stb. kivitel növelésére, a valutafelhasználás csökkentésére stb. irányuló legszigorúbb rendszabályok szükségesek, olyan rendszabályok, amilyeneket a párt, mellesleg mondva, Buharin bármi néven nevezendő közreműködése nélkül, már életbe is léptet. Buharinnak tudnia kell, hogy ezek a rendszabályok már meg is hozták a várt eredményeket, és most már rendelkezünk bizonyos valutatartalékokkal.

Ha Buharin ennek ellenére továbbra is valutáris helyzetünk reménytelenségét emlegeti, az csakis azzal magyarázható, hogy páni félelmében lényegileg a gépbehozatal csökkentését, tehát iparunk fejlesztési ütemének lassítását követeli.

4) Egyáltalán nem helytálló és elejétől végig megtévesztő Buharinnak az a kijelentése, hogy nálunk nincs pártonbelüli

demokrácia, hogy a párt „bürokratizálódik", hogy „mi bürokratikus rendszert vezetünk be", hogy a pártban nincsenek választott titkárok, hogy mi a politikai biztosok rendszerét valósítottuk meg a „Pravdá"-nál, a Kominternben és az ÖKSzT-ben, hogy a pártban uralkodó jelenlegi rendszer elviselhetetlenné vált stb. stb. Meg kell állapítani, hogy Buharin ebben a tekintetben Trockijnak arra az álláspontjára süllyedt le, amelyet 1923 október 8-i hírhedt levelében fejtett ki. Csak össze kell hasonlítani Trockijnak azokat a szavait, amelyeket ebben a levélben használt: „pártonbelüli rendszer", „titkári bürokratizmus", „a titkári kiválasztás módszereinek alkalmazása következtében a pártapparátus bürokratizálódása hallatlan méreteket öltött" — csak össze kell hasonlítani Trockijnak ezeket a szavait Buharin kijelentésével, hogy megértsük Buharin süllyedésének egész mélységét. Csakis olyan emberek, akik elégedetlenek amiatt, hogy a párton belül vasfegyelem van, csakis olyan emberek, akik elégedetlenek amiatt, hogy a párt többsége nem ért egyet páni félelem szülte „platformjaikkal" és „téziseikkel", csakis olyan emberek, akik elégedetlenek pártunk vezető szerveinek jelenlegi összetételével — csakis ilyen emberek képesek pártunkat, amelyre az önkritika módszere jellemző, bürokratizmussal és bürokratizálódással vádolni. Igaza volt Leninnek, amikor az ilyen elvtársakat „úri anarchizmussal" telített embereknek nevezte. Igaza volt Leninnek, amikor az ilyen emberekről kijelentette: „Azt hisszük, világos, hogy a sokat emlegetett bürokratizmus elleni tiltakozás csak a központi szervek személyi összetételével való elégedetlenség leplezése, csak fügefalevél" („Egy lépés előre")[1].

Buharin azt hiszi, hogy ha a párt őt a „Pravda" felelős szerkesztőjének és a KIVB titkárának tisztségébe, Tomszkijt pedig az ÖKSzT elnökének tisztségébe helyezte, ez azt jelenti, hogy a párt a „Pravdá"-t, a KIVB-et és az ÖKSzT-t mandátumos igazgatás jogán adta át nekik, s lemondott arról a jogról, hogy a KB szervei Buharin és Tomszkij mindennapi munkáját bármilyen módon ellenőrizzék. Ez egyáltalán nem igaz. Ha ez igaz volna, akkor nem lenne egységes, centralizált pártunk, hanem feudális fejedelemségek formátlan halmazával lenne dolgunk, amelyek között volna „Pravda" fejedelemségünk, ÖKSzT fejedelemségünk, KIVB fejedelemségünk, LNT fejedelemségünk stb. stb. Ez az egységes párt szétesését és „a párton belüli feudalizmus" diadalát jelentené. Ezért Buharinnak az állítólagos politikai biz-

[1] *Lenin* Művei. 7. köt. Szikra 1953. 385. old. — *Szerk.*

tosok körül csapott lármája csupán szervezeti álláspontjának belső tarthatatlanságáról rántja le a leplet.

Buharin „a párton belüli rendszer" elleni támadásaiban lényegében az „eszmei csoportosulások szabadságának" ugyanarra az álláspontjára csúszik le, amelyet a trockista ellenzék foglalt el fejlődésének kezdeti stádiumában.

5) Egyáltalán nem helytálló Buharinnak az az állítása, hogy a KIVB politikája, amelyért ő viseli a felelősséget, a meggyőzés ráripakodással való helyettesítésének útjára tévedt, hogy ez a politika a Kominternszekcióinak bomlására, leválásokra, szakadásokra stb. vezetett. Ezzel Buharin azt akarja mondani, hogy ellenzi az opportunista Thalheimer és Brandler kizárását a Német Kommunista Pártból. Arra azonban nem tudja magát elszánni, hogy ezt nyiltan megmondja, mert tisztában van azzal, hogy Thalheimer és Brandler védelmezése a német párttal és a KIVB-bel szemben egyértelmű saját opportunizmusának hivatalos elismerésével. Buharin állításával azt akarja mondani, hogy ellenzi a békülékeny Ewert és Gerhart visszahívását Németországból. Arra azonban nem tudja magát elszánni, hogy ezt nyiltan megmondja, mert tisztában van azzal, hogy Ewert és Gerhart védelmezése a Német Kommunista Párttal és a KIVB-bel szemben egyértelmű saját ingadozásainak hivatalos elismerésével. Valójában a Kominternben az olyan pártoknak, mint a német és a csehszlovák párt, a szociáldemokrata szennytől, az opportunista elemektől való áldásos megtisztulásáról van szó. Buharin nyilván nem érti, hogy a Komintern szekciói nem erősödhetnek és nem bolsevizálódhatnak, ha nem tisztulnak meg a szociáldemokrata elemektől. Buharin nem érti, hogy a jelenlegi helyzet, amikor Európában az osztályharc kiéleződik és érlelődnek az új forradalmi fellendülés feltételei, megköveteli a Kominterntől, hogy a kommunista pártok vezető tisztségeire a legszilárdabb és legkövetkezetesebb forradalmi marxistákat válasszák ki, akik mentesek az opportunista ingadozásoktól és forradalmárhoz nem méltó riadozástól, nem érti, hogy csakis ilyen vezetők képesek a munkásosztályt a nemzetközi tőke elleni közelgő ütközetekre nevelni, és harcba vinni a proletárdiktatúráért.

Buharin lényegében az olyan elemek diplomatikus védelmének álláspontjára csúszik le, akik a Kominternen belül a jobboldali elhajlást és a békülékenységet képviselik.

Buharinnak az a kijelentése, hogy elismeri a VI. kongresszusnak a jobboldaliak és a békülékenyek elleni harcról hozott határozatait, csak fügefalevél, amelyre megtévesztés céljából van szüksége, hiszen Buharin ezeket a határozatokat csak annyiban

ismeri el, amennyiben nem sértik meg a Brandlerokat és a Thalheimereket, az Ewerteket és a Gerhartokat, a Humbert-Drozkat és Serrákat. Márpedig őket lehetetlen meg nem sérteni, hiszen ők, elsősorban ők akadályozzák a KIVB-et abban, hogy a Komintern szekcióiban elszigetelje a jobboldaliakat, és leküzdje a békülékenyeket.

6) Teljesen alaptalanok Buharinnak és Tomszkijnak azok a kijelentései, hogy őket a pártban „ledorongolják", hogy „szervezetileg bekerítik őket", s ennek következtében kénytelenek kitartani lemondásuk mellett, hogy Kaganovics elvtárs beküldése az ÖKSzT Elnökségébe „kettős központ" létrehozását jelenti, s ilyen körülmények között Tomszkij kénytelen szembehelyezkedni a Politikai Iroda által lemondásának visszavonására vonatkozóan hozott határozatokkal, hogy Tomszkij és Buharin lemondása állítólag a legjobb kiút ebből a helyzetből.

Először is, nem lehet a pártot „ledorongolással" és „szervezeti bekerítéssel" vádolni, *ha* Buharin közzéteszi „Egy közgazdász megjegyzései" című teljesen helytelen cikkét, a párttagok pedig megbírálják ezt a cikket, mert a KB elleni álcázott támadásnak tekintik; *ha* Buharin azt követeli, hogy szüntessék be a kuláksá g leggazdagabb részének egyéni megadóztatását, s nem fogadja el az osztályharc kiéleződéséről és a kapitalista elemek által tanúsított ellenállás erősödéséről szóló tézist, a párttagok pedig megbírálják Buharin efféle nézeteit, mert úgy találják, hogy ezek a nézetek Buharin nemmarxista elméletéből, a kulákoknak a szocializmusba való „belenövését" hangoztató elméletből következnek; *ha* Buharin makacsul visszautasítja a munkát a „Pravdá"-ban és a Kominternben, a párttagok meg úgy találják, hogy Buharinnak ez a viselkedése semmiképpen sem helyeselhető; *ha* Tomszkij makacskodik és nem hajlandó alávetni magát a Központi Bizottság által az ÖKSzT elnöki tisztségében való munkájára vonatkozóan hozott határozatoknak, a párttagok pedig úgy találják, hogy Tomszkijnak ez a viselkedése egyértelmű a züllesztő munkával ... Furcsa dolog volna, ha valaki azt követelné a párttagoktól, hogy a gyűléseken ne adjanak fel kérdéseket az előadóknak, az előadóktól pedig azt, hogy ne adjanak választ a rendszeresen megismétlődő kérdésekre. Hol van akkor a pártonbelüli demokrácia? Nem lehet egy másfélmilliós pártot arra kényszeríteni, hogy fogja be a száját, és ne adjon fel kérdéseket a pártonbelüli ügyekről Buharin és Tomszkij nyugalma kedvéért. S ha a párttagság aktivitása és az az óhaja, hogy megtudja az igazságot Buharinról és Tomszkijról, ezen elvtársak eljárási módjának jogos bírálatához ve-

zet, akkor ebben maga Buharin és Tomszkij a hibás, hiszen ők azok, akik a pártot idegesítő és aggasztó helytelen cselekedeteket engednek meg maguknak.

Másodszor, nincs igaza Tomszkijnak, amikor azt állítja, hogy Kaganovics elvtárs beküldése az OKSzT Elnökségébe a „kettős központ" veszélyét idézi fel, és arra készteti őt, hogy lemondjon. Tomszkij, Buharinnal és Rikovval együtt először november elején, a novemberi plénum előtt mondott le, amikor még nem volt meg sem a szakszervezeti kongresszus (ez december végén volt), sempedig Kaganovics elvtárs jelölése az OKSzT Elnökségébe. Tehát nem Kaganovics elvtársról van itt szó, hanem valami másról. Tehát Kaganovics elvtárs beküldését az OKSzT Elnökségébe, ami 1928 december végén történt, nem lehet indokul felhozni Tomszkij lemondására, amelyet már 1928 november elején benyujtott. Továbbá, honnan eredhet a „kettős központ" veszélye, ha Tomszkij irányvonala, mint ő bizonygatja, a KB irányvonala. Kaganovics elvtárs pedig, mint ismeretes, a KB-nak ugyanezt az irányvonalát védelmezi. Van miért lemondani annak, akinek irányvonala azonos a KB irányvonalával?

Harmadszor, Buharin és Tomszkij azzal, hogy kitartanak lemondásuk mellett, makacsul és következetesen megszegik a pártfegyelem elemi szabályait, mert feljogosítva érzik magukat arra, hogy ne vessék alá magukat a KB határozatainak. De mi lesz a párttal, mi lesz a KB-val, ha a KB minden egyes tagja feljogosítva érzi magát arra, hogy ne hajtsa végre a KB határozatait? Nem azt jelenti-e ez, hogy rossz és egyenesen végzetes példát mutatnak pártunk tagjainak? Nem azt jelenti-e ez, hogy aláássák a pártfegyelmet, a párthatározatok érvényét, a KB határozatainak érvényét?

Végül, az a tény, hogy a trockisták nyilvánosságra hozták Kamenyev „feljegyzését", most már az egész világ előtt ismeretes. Valószínű, hogy ezt a „feljegyzést" a legközelebbi időben a külföldi burzsoá sajtóban is le fogják közölni. Kétségtelen, hogy a trockisták, amikor ezt a „feljegyzést" közzétették, úgy jártak el mint fehérgárdisták, akik éket akarnak verni a Politikai Iroda tagjai közé. Mondanunk sem kell, hogy ilyen helyzetben Tomszkij és Buharin távozását az ellenség saját győzelmeként fogja értékelni, mert hiszen alapot kapnak arra, hogy felkiálthassanak: „Elértük, amit akartunk." Érdemes-e örömet szerezni ellenségeinknek? Nem lesz-e jobb visszavonni a lemondást, odaállni ismét a KB mellé, és megmutatni ellenségeinknek, hogy egységesek vagyunk?

S ha Tomszkij és Buharin, mindeme tények és meggondolások

ellenére mégis kitartanak lemondásuk mellett, az azt jelenti, hogy vagy egyszerűen meg akarnak futamodni a nehézségek elől, vagypedig a lemondások módszerét a KB elleni frakcióharc eszközeként, a KB irányvonala elleni demonstráció eszközeként, a párt elégedetlen elemeinek arra való felhívásaként használják fel, hogy kövessék példájukat, és tömörüljenek köréjük a KB és a Komintern „jelenlegi irányvonala" elleni harcban; márpedig ez komolyan veszélyezteti a párt és a Komintern egységét.

A fentiek alapján a KB Politikai Irodájának és a KEB Elnökségének együttes ülése megállapítja:

1) Buharin Központi Bizottságunk munkája felett gyakorolt bírálatának, amely olyan dokumentumokban jutott kifejezésre, mint Kamenyev „feljegyzése", az „Egy közgazdász megjegyzései" című cikk és Buharin 1929 január 30-i nyilatkozata — az a célja, hogy diszkreditálja a KB irányvonalát mind a belpolitika terén, mindpedig a Komintern politikája terén;

2) Buharin akkor, amikor arra törekszik, hogy diszkreditálja a KB irányvonalát, s ennek érdekében felhasznál a KB ellen irányuló mindenféle pletykát — nyilvánvalóan ingadozik, egy, a párt irányvonalától különböző olyan „új" irányvonal kidolgozása felé hajlik el, amely semmi mást nem jelenthet, mint közeledést Frumkinnak a kapitalista elemek szabadjára engedését célzó irányvonalához (a belpolitika terén), és Humbert-Droz irányvonalának, a Kominternen belüli jobboldali elemek diplomatikus védelmét célzó irányvonalnak megismétlését (a Komintern politikája terén).

3) Buharin ingadozása, elhajlása egy „új" irányvonal felé — a pártunk előtt álló nehézségekre és Buharinnak pártunk története folyamán nem először tanúsított politikai állhatatlanságára való tekintettel — a közeljövőben még nagyobb arányokat ölthet, ha a párt nem tesz meg minden tőle telhetőt Buharin megőrzése érdekében. Igaza volt Leninnek, amikor 1916-ban, Sljapnyikovnak írt levelében azt mondta Buharinról, hogy *„Nyik. Iv. szorgalmas közgazdász, s ebben mindig támogattuk őt. De (1) könnyen hisz el minden pletykát, és (2) a politika terén ördögien állhatatlan"*[1];

4) Buharin ingadozása újabb lökést kaphat, ha a párt szankcionálja az ő és Tomszkij lemondását.

Ebből kiindulva és a pártegység feltétlen megőrzésére való tekintettel a KB Politikai Irodájának és a KEB Elnökségének együttes ülése határozatilag kimondja:

[1] *Lenin* Művei. 4. kiad. 35. köt. 168. old. (oroszul). — *Szerk.*

a) *Buharinnak a KB munkája felett gyakorolt bírálatát teljesen alaptalannak minősíti;*

b) *utasítja Buharint, hogy határozottan határolja el magát Frumkin irányvonalától a belpolitika terén és Humbert-Droz irányvonalától a Komintern politikája terén;*

c) *nem fogadja el Buharin és Tomszkij lemondását;*

d) *utasítja Buharint és Tomszkijt, hogy lojálisan hajtsák végre a KIVB, a párt és Központi Bizottsága valamennyi határozatát.*

III. Felhívás a KB és a KEB plénumához

A Buharinnal fennálló nézeteltérések először a KB 1928 júliusi plénumán kerültek napvilágra. A nézeteltérések három kérdésre vonatkoztak: a parasztsággal való szövetség felbomlásának kérdésére (Buharin azt állította, hogy ez a szövetség már felbomlott), a kereskedelem szabadságának határaira (Buharin a kereskedelem teljes szabadsága, az állami szervek által nem szabályozott kereskedelem mellett foglalt állást) és a kolhozmozgalom kérdésére (Buharin lebecsülte a kolhozmozgalom jelentőségét). A kivételes intézkedések hatályon kívül helyezésének kérdését illetően semmiféle nézeteltérés nem volt. De a fenti nézeteltérések áthidalódtak a viták nyomán, s a gabonabegyűjtésre vonatkozó egységes határozat elfogadásával megszünteknek voltak tekinthetők. Az egységes határozat elfogadásának ténye akkor lehetővé tette, hogy nyilatkozatot tegyünk a VI. kongresszus szeniorok konventjének, amelyben kijelentettük, hogy a Politikai Irodán belül nincsenek nézeteltérések. Ezzel magyarázható, hogy a KB Politikai Irodája és a KEB Elnöksége nem tartotta szükségesnek, hogy jelentést tegyen a KB plénumának a már tisztázódott nézeteltérésekről. Világos, hogy a KB Politikai Irodája és a KEB Elnöksége nem tudhatott Buharinnak a KB júliusi plénuma idején Kamenyevvel folytatott kulisszák mögötti megbeszéléseiről.

A Buharinnal fennálló nézeteltérések másodízben a novemberi plénumon mutatkoztak meg, amikor Buharin, Tomszkij és Rikov benyujtották lemondásukat a Politikai Irodához. A nézeteltérések akkor főként három kérdésre vonatkoztak: a mezőgazdaság helyzetének értékelésére (visszaesik-e, vagypedig fejlődik a mezőgazdaság), a kulákok leggazdagabb részére vonatkozóan az egyéni megadóztatás fenntartásának kérdésére és az osztályharc országunkban való kiéleződésének kérdésére. De ezeket a nézeteltéréseket áthidalta a népgazdaság 1928/29-es ellenőrző számairól szóló egységes határozat elfogadása és az a tény,

hogy ezek hárman visszavonták lemondásukat. E körülmény folytán lehetővé vált, hogy a Politikai Iroda valamennyi tagját kötelezzük annak kijelentésére a plénumon és a plénumon kívül tartott beszédeikben, hogy a Politikai Irodán belül nincsenek nézeteltérések, aminek Rikov, valamint Sztálin elvtárs eleget is tett. Ezzel magyarázható, hogy a KB Politikai Irodája és a KEB Elnöksége nem tartotta szükségesnek, hogy jelentést tegyen a KB plénumának a már elintézett nézeteltérésekről. Világos, hogy a KB Politikai Irodája és a KEB Elnöksége nem tudhatott arról, hogy Buharin, Rikov és Tomszkij megmaradtak véleményük mellett, s ketten közülük arra készülődtek, hogy ismét benyujtsák lemondásukat.

Az a körülmény, hogy a trockisták nyilvánosságra hozták Kamenyev „feljegyzését" Buharinnak és Szokolnyikovnak egy Kamenyevvel letesítendő frakciós blokk megszervezésére irányuló kulisszák mögötti tevékenységéről, lényegesen megváltoztatja a helyzetet. Most mindenki számára világos, hogy Buharin és hívei nem adták fel a párt Központi Bizottságának véleményétől eltérő nézeteiket, amelyek már az 1928 júliusi plénum előtt napvilágra kerültek. Most mindenki számára világos, hogy ezek a nézeteltérések jelenleg is fennállnak. Ezt most már nem csupán Buharin 1929 január 30-i nyilatkozata bizonyítja, hanem a lemondások politikája, továbbá Buharinnak, Tomszkijnak és Rikovnak a KB Politikai Irodája és a KEB Elnöksége 1929 január 30-i közös ülésén elhangzott beszédei és nyilatkozatai is bizonyítják.

Erre való tekintettel a KB Politikai Irodájának és a KEB Elnökségének együttes ülése kötelességének tartja, hogy a KB és a KEB együttes plénumának rendelkezésére bocsássa az erre vonatkozó egész anyagot, a KB Politikai Irodájának és a KEB Elnökségének 1929 január 30-i együttes ülésén elhangzott beszédek gyorsírásos feljegyzését is beleértve.

A KB Politikai Irodájának és a KEB Elnökségének együttes ülése azzal a kéréssel fordul a KB és a KEB együttes plénumához, hogy hagyja jóvá ezt a határozatot.

A KB Politikai Irodájának és a KEB Elnökségének együttes ülése kifejezésre juttatja azt a szilárd meggyőződését, hogy a plénum biztosítani tudja a párt sorainak acélos egységét, amelyre oly nagy szükségünk van, különösen most, a jelenlegi nehézségek közepette.

A Marx—Engels—Lenin—Sztálin Intézet archívuma

AZ ÖK(b)P TIZENHATODIK KONFERENCIÁJA

Moszkva. 1929 április 23—29

A konferencián 254 szavazati joggal rendelkező és 679 tanácskozási joggal rendelkező küldött vett részt.

A konferencia napirendje: 1. Az ötéves népgazdaságfejlesztési terv; 2. A mezőgazdaság fellendítésének útjai és a középparasztság adóterhének csökkentése; 3. A bürokratizmus elleni harc eredményei és legközelebbi feladatai; 4. A párttisztításról, s az ÖK(b)P tagjainak és tagjelöltjeinek felülvizsgálatáról.

A XVI. konferencia fő napirendi pontja az iparosítás és a kollektivizálás egész menete által megérlelt első ötéves terv megvitatása volt. A konferencia elfogadta a Szovjetunió népgazdaságának fejlesztését szolgáló nevezetes első ötéves tervet, amely a szocializmus építésének, a szovjet ipar és mezőgazdaság korszerű technikával való felszerelésének hatalmas terve volt.

A konferencia elvetette az ötéves terv „minimális" változatát, amely mellett a jobboldali kapitulánsok — Buharin, Rikov, Tomszkij és mások — kardoskodtak, s az „optimális" változatot fogadta el, mint minden körülmények között kötelező változatot. A konferencia megbélyegezte, a párt lenini politikájáról való teljes lemondás megnyilvánulásának, a kuláksággal álláspontjára való nyílt áttérésnek minősítette a jobboldali elhajlást, s felhívta a pártot, hogy mérjen megsemmisítő csapást a jobboldali elhajlásra, amely abban az időszakban a fő veszélyt jelentette.

A konferencia a küldöttek kívánságára meghallgatta V. M. Molotovnak az ÖK(b)P KB és a KEB áprilisi együttes plénumáról és I. V. Sztálin e plénumon az ÖK(b)P-n belüli jobboldali elhajlással kapcsolatban mondott beszédéről szóló tájékoztató beszámolóját. V. M. Molotov beszámolójában részletesen megindokolta az együt-

tes plénumnak „A pártonbelüli ügyekről" 1929 április 23-án elfogadott határozatát.

V. M. Molotov beszámolója alapján a konferencia egyhangúlag elfogadta „A pártonbelüli ügyekről" szóló határozatot.

A konferencia M. I. Kalinyinnak a mezőgazdaság fellendítésének útjairól szóló beszámolója alapján kijelölte a középparasztsággal a nagyüzemi kollektív mezőgazdaság és a középparaszt adóterheinek csökkentése alapján való összefogás új, a termeléssel összefüggő formáinak erősítésére irányuló gyakorlati rendszabályokat.

A konferencia elfogadta a bürokratizmus elleni harccal kapcsolatos intézkedésekről szóló határozati javaslatot, amelyet a KEB és az MPF terjesztett elő, s jóváhagyta J. M. Jaroszlavszkijnak a párttisztításról, s az ÖK(b)P tagjainak és tagjelöltjeinek felülvizsgálatáról szóló téziseit.

A XVI. konferencia a szocialista verseny fejlesztésével kapcsolatban külön felhívást intézett a Szovjet Szövetség munkásaihoz és dolgozó parasztjaihoz.

A XVI. pártkonferencia határozatait az ÖK(b)P Központi Bizottságának 1929 április 29-i teljes ülése jóváhagyta.

I. A KONFERENCIA HATÁROZATAI

A NÉPGAZDASÁG FEJLESZTÉSÉNEK ÖTÉVES TERVÉRŐL

(Egyhangúlag elfogadva)

I

1. A XVI. Összszövetségi Pártkonferencia, miután meghallgatta a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének ötéves népgazdaságfejlesztési tervéről szóló beszámolót, először is megállapítja, hogy az ötéves terv a népgazdaság *általános fejlesztésére* vonatkozóan a következőket írja elő:

a) Míg az 1923/24—1927/28-as ötéves időszakban a beruházások teljes összege 26,5 milliárd rubel volt, a terv az 1928/29—1932/33-as ötéves időszakra az egész népgazdaságot illetően 64,6 milliárd rubel beruházást irányoz elő. Míg az elmúlt öt év alatt az ipari beruházások összege 4,4 milliárd rubelnek felelt meg, a terv a következő öt évre 16,4 milliárd rubelt irányoz elő erre a célra; a megfelelő számok a mezőgazdaságra

vonatkozóan — 15 milliárd rubellel szemben 23,2 milliárd rubel; a közlekedésre vonatkozóan — 2,7 milliárd rubellel szemben 10 milliárd rubel; a villamosítást illetően — 0,9 milliárd rubellel szemben 3,1 milliárd rubel.

b) E beruházások nyomán az ország állóalapjainak teljes összege az 1927/28-as 70 milliárd rubelről 1932/33-ig 128 milliárd rubelre, azaz 82%-kal növekszik; ezen belül az egész ipar állóalapjai — 9,2 milliárdrol 23,1 milliárd rubelre; a villamosítás állóalapjai — 1 milliárd rubelről 5 milliárd rubelre, azaz ötszörösükre, a vasúti közlekedés állóalapjai — 10 milliárd rubelről 17 milliárd rubelre, azaz 70%-kal, a mezőgazdaság állóalapjai — 28,7 milliárd rubelről 38,9 milliárd rubelre, azaz 35%-kal növekedtek.

c) A beruházások hatalmas mérete együttjár az egész ipari termelés megfelelő növekedésével, mégpedig értékben az 1927/28. évi 18,3 milliárd rubelről 1932/33-ig 43,2 milliárd rubelre nő, ami a háború előtti ipari termelés háromszorosának felel meg. A mezőgazdasági termelés értékben kifejezve 16,6 milliárd rubelről 25,8 milliárd rubelre nő, ami azt jelenti, hogy a mezőgazdasági termelés több mint másfélszerese lesz a háború előtti termelésnek. A vasutak teljesítése 88 milliárd tonnakilométerről 163 milliárd tonnakilométerre emelkedik. Az egész népgazdaság tiszta termelésének értéke (fizikai terjedelemben) 24,4 milliárd rubelről 49,7 milliárd rubelre nő.

d) Abból az általános megfontolásból kiindulva, hogy iparosítani kell az országot, növelni kell a Szovjetunió védelmi képességét, és meg kell szabadulni a kapitalista országoktól való függő helyzettől — az ipari beruházásokat túlnyomórészt (az ipari beruházások 78%-át) a *termelési eszközöket előállító* iparba kell irányítani, s ennek megfelelően ezeknek az iparágaknak a termelése is jóval gyorsabban növekszik: ugyanakkor, amikor a tervezésbe bevont egész ipar össztermelése 2,8-szeresére nő, a termelési eszközöket előállító iparágak össztermelése 3,3-szeresére emelkedik.

A *villamoserőművek építése* terén a terv 42 kerületi villamoscentrálé építését irányozza elő (a Dnyeper Vízierőmű, a Szviri Vízierőmű, a tőzeggel működő M. Viserai Villamoserőmű, a moszkvakörnyéki szénnel működő Bobriki Villamoserőmű, a Zujevói Erőmű a Donyec-medencében stb. stb.). Ennek a hatalmas arányú építkezésnek nyomán a villamosenergia-termelésnek 5 milliárd kilowattóráról az ötéves időszak végéig 22 milliárd kilowattórára kell növekednie.

A *vaskohászat* terén új hatalmas vaskohászati üzemeket szándékozunk építeni (a Magnyitogorszki, Tyelbeszki, Dnyeperi, Krivojrogi stb. Kohómű). Új üzemek építése és a működő üzemek átalakítása révén a nyersvastermelésnek 3,5 millió tonnáról 1932/33-ig 10 millió tonnára kell növekednie.

A *kőszéntermelés* terén hatalmas arányú bányaépítkezést tervezünk a Donyec-medencében, továbbá az Uralban, a Kuznyecki-medencében és a Moszkvai-medencében, s a kőszéntermelést az 1927/28. évi 35 millió tonnáról 1932/33-ig 75 millió tonnára kell emelni.

A *gépgyártás* terén meglevő üzemek átalakítása és új üzemek építése (egy autógyár, a Sztálingrádi és Urali Traktorgyár, a Szverdlovszki Nehézgépipari Gépgyár, a Rosztovi Mezőgazdasági Gépgyár, műszergyárak stb. stb.) lehetővé teszi, hogy a gépipar össztermelésének 3,5-szeres, ezen belül a mezőgazdasági gépgyártás 4-szeres növekedését irányozzuk elő.

A *vegyiipart* illetően vegyi kombinátok építését tervezzük (a bereznyikovi, a moszkvai, amely a jegorjevi foszforitot használja majd fel, a donyecmedencei kombinátok stb.), s a műtrágyatermelést az 1927/28. évi 175 000 tonnával szemben 1932/33-ig több mint 8 millió tonnára emeljük.

e) Tekintettel arra, hogy a Szovjet Szövetség gazdaságának tervezett fejlődésüteme jelentősen túlszárnyalja valamennyi tőkés ország gazdaságának fejlődésütemét, a Szovjetunió részarányának a világtermelésben az ötéves időszak végére lényegesen meg kell változni: a nyersvas terén a Szovjetunió a hatodik helyről a harmadik helyre kerül (Németország és az Egyesült Államok után), a kőszéntermelés terén az ötödik helyről a negyedikre (az Egyesült Államok, Anglia és Németország után).

2. A konferencia, másodszor, megállapítja, hogy az ötéves terv a népgazdaság általános fejlesztése során a városi és falusi *szocialista szektor erőteljes növelését*, s ezzel párhuzamosan a népgazdaság kapitalista elemeinek visszaszorítását írja elő, ami világosan kitűnik az alábbi adatokból:

a) Megváltozik az állóalapok összetétele (az évvégi eredmény százalékában):

Szektor	1927/28	1932/33
Állami } szocialista	51,0	63,6
Szövetkezeti } szocialista	1,7	5,3
Magán	47,3	31,1

b) Ennek megfelelően megváltozik a szocialista szektor részesedése az össztermelésben (százalékban):

	1927/28	1932/33
Az iparban	80	92
A mezőgazdaságban	2	15
A kiskereskedelemben	75	91

Különösen jelentős az eltolódás a mezőgazdaság szocialista szektorának (szovhozok és kolhozok) fejlesztési programmjában. A mezőgazdaság szocialista szektorában a vetésterületek növekedése 1933-ban eléri a 26 millió hektárt, vagyis az egész vetésterület 17,5%-át, s ez 1933-ra (az *előző*, az 1932. év termését tekintve, amikor a szocialista szektor vetésterülete az egész vetésterület 13%-a lesz) a gabonafélék össztermelésének 15,5%-át, az árugabonatermelésnek pedig 43%-át fogja szolgáltatni. A mezőgazdaság egyéni szektorának számszerű fejlődése, a szocialista szektorba bevont lakosság 20 millió főre tervezett növekedése következtében megszűnik, s az állami szovhozok (a régiek és az újak) az 1932. év termését tekintve legalább 34 millió. a kolhozok pedig legalább 50 millió métermázsa árugabonát szolgáltatnak majd, ami összesen 84 millió métermázsa, azaz több mint 500 millió pud árugabonát jelent.

c) A szövetkezés előrehaladását az alábbi fontosabb összehasonlító adatok jelzik:

	1927/28	1932/33
A kolhozok részesedése az össztermelésben	1,0%	11,4%
A szövetkezeti kisipar termelésének részesedése a kisipar össztermelésében	19,4%	53,8%
A szövetkezeti kiskereskedelmi áruforgalom	60,2%	78,9%
Mezőgazdasági szövetkezetekbe tömörült gazdaságok száma	9,5 millió (A gazdaságok 37,5%-a)	23,58 millió (A gazdaságok 85%-a)
A fogyasztási szövetkezetekbe tömörült lakosság száma (részjegytulajdonosok):		
a városokban	8.7 millió részjegytulajdonos	16,5 millió részjegytulajdonos
a falvakban	13,9 millió részjegytulajdonos	31,8 millió részjegytulajdonos

A szocialista elemek ilyen jelentős megerősödése az egész népgazdaságban, a termelésben és az áruforgalomban, a gép- és traktorállomások hálózatának fejlődése, továbbá a termelési szerződések széleskörű alkalmazása, úgy hogy azok az ötéves időszak végén a gabonafélék 85%-át felölelik majd — mindez a munkásosztály vezető szerepének növekedését jelenti, s megteremti a város és a falu közötti összefogás új formáját, amely a mezőgazdaságnak a legfejlettebb technika és a kollektivizálás alapján történő tömegméretű átszervezésére vezet.

3. A konferencia, harmadszor, megállapítja:

a) A *nemzeti jövedelem* az 1927/28. évi 24,4 milliárd rubelről változatlan árakban számítva 49,7 milliárd rubelre, azaz 103%-kal növekszik. Ez azt jelenti, hogy a nemzeti jövedelem évente több mint 12%-kal, azaz olyan ütemben nő, amely több mint négyszeresen haladja túl a forradalom előtti Oroszország nemzeti jövedelmének növekedését, s jóval túlszárnyalja bármely kapitalista ország nemzeti jövedelmének növekedési ütemét.

b) A nemzeti jövedelem *szociális összetételét* mindenekelőtt az jellemzi, hogy az ipari munkások reálbére az ötéves időszak végére 71%-kal, s az egész munkásosztály jövedelmének részesedése a népgazdaság egész jövedelméből 32,1%-ról 37%-ra emelkedik. Ugyanakkor az egész földművelő lakosság jövedelme az ötéves időszak végére 67%-kal nő, jövedelmének a nemzeti jövedelemből való részesedése azonban az ipar fokozottabb gyarapodása következtében, 49,8%-ról, 42,5%-ra csökken.

c) *Az összesített költségvetés* (netto) *növekedését* az jellemzi hogy a következő öt évben a költségvetés teljes összege az elmúlt öt év 19 milliárd rubeljével szemben 51 milliárd rubel lesz (166,7%-os növekedés). Emellett a nemzeti jövedelemhez viszonyítva a költségvetés az 1928/29-es év 25.9%-ával szemben 1932/33-ban 30,9%-nak felel majd meg. A költségvetés növekedése, az ország védelmi képességének növelése mellett lehetővé teszi, hogy a következő öt évben az elmult ötéves időszakhoz viszonyítva majdnem négyszeresére (393%-kal) növeljük a népgazdaság finanszírozását, s majdnem háromszorosukra (276%-kal) emeljük a szociális és kulturális kiadásokat.

d) Az ötéves terv *az áru-* és a *valutatartalékok* jelentős növekedését írja elő.

II

Az ötéves terv fentebb ismertetett adataiból kiindulva és figyelembe véve, hogy ez a terv teljes mértékben biztosítja:

a) a termelési eszközök termelésének mint az ország iparosítása alapjának lehető legmesszebbmenő fejlődését;

b) a városi és falusi szocialista szektornak a kapitalista elemek visszaszorítása révén történő határozott megerősödését, a parasztság milliós tömegeinek bevonását a szocializmus építésébe a szövetkezeti közszellem és a kollektív munka alapján, továbbá a szegény- és középparaszti egyéni gazdaságok messzemenő támogatását a kulák kizsákmányolás ellen folytatott harcukban;

c) a mezőgazdaságot illetően az ipar mögötti rendkívüli elmaradottságának felszámolását és a gabonaprobléma alapjában való megoldását;

d) a munkásosztály és a falusi dolgozó tömegek anyagi és kulturális színvonalának jelentős felemelését;

e) a munkásosztály vezető szerepének növekedését, a parasztság zömével kötött szövetség új formáinak fejlesztése alapján;

f) a proletárdiktatúra gazdasági és politikai pozícióinak erősödését, a belső és külső osztályellenség ellen vívott harcában;

g) a nemzetiségi köztársaságok és az elmaradott kerületek és területek gazdasági és kulturális fellendülését;

h) az ország védelmi képességének jelentős növekedését;

i) jelentős előrehaladást ér el a párt azon jelszavának megvalósítása terén, hogy technikai és gazdasági tekintetben utól kell érni és túl kell szárnyalni a fejlett tőkés országokat —

a konferencia jóváhagyja az Állami Tervbizottság ötéves tervének a Szovjetunió Népbiztosainak Tanácsa által jóváhagyott optimális változatát, mint olyan tervet, amely teljes mértékben megfelel a XV. pártkongresszus irányelveinek.

III

A nagyarányú szocialista támadás programmját jelentő ötéves terv megvalósítása hatalmas belső és külső nehézségek leküzdésével jár együtt. Ezek a nehézségek magának a tervnek az ország technikai és gazdasági elmaradottságával magyarázható feszítettségéből, a sokmillió szétforgácsolt parasztgazdaságnak a kollektív munka alapján történő átszervezése terén ránk váró feladat bonyolultságából, végül abból a helyzetből következnek, hogy országunkat kapitalista környezet veszi körül. Ezeket a nehézségeket súlyosbítja az osztályharc kiéleződése és azoknak a kapitalista elemeknek az ellenállása, akiket a szocialista proletariátus fokozódó támadása elkerülhetetlenül kiszorít.

E nehézségek leküzdése csakis abban az esetben lehetséges,

ha a népgazdaság valamennyi ágában megjavul a munka és megszilárdul a munkafegyelem. Az ipari termelés önköltségének az öt év alatt 35%-nak megfelelő csökkentése; az építkezések önköltségének 50%-os csökkentése; az ipari munka termelékenységének 110%-os emelése; a terméshozam 35%-os emelése; a vetésterület 22%-os növelése; a kolhoz- és szovhozépítés programmjának feltétlen teljesítése; a lógások és a fegyelmezetlenségek elleni erélyes harc az üzemekben; a munkafegyelem megszilárdítása; a termelés szocialista észszerűsítése; az ipar és a mezőgazdaság ellátása a szükséges vezetőkáderekkel és új, vörös szakkáderek kialakítása a munkásosztály soraiból; végül a tervszerűség fokozottabb érvényesítése a népgazdaság rendszerében — ezek az ötéves terv teljesítése közben felmerülő nehézségek leküzdésének legelemibb általános gazdasági feltételei.

A konferencia szükségesnek tartja annak hangsúlyozását, hogy ezeknek a nehézségeknek a leküzdése és az ötéves terv teljesítése csakis úgy lehetséges, ha hatalmas arányokban nő általában a dolgozó tömegek, különösen pedig a munkásosztály aktivitása és szervezettsége, ha minden lehetőt megteszünk a munkásosztály milliós tömegeinek a szocialista építésbe és a gazdaság igazgatásába való bevonása érdekében, ha az egész vonalon kibontakozik a szocialista munkaverseny, és hatalmas arányokat ölt a milliós tömegeknek az államapparátus bürokratikus kinövései ellen irányuló, alulról jövő önkritikája.

A szocialista átalakítás időszakának nehézségei, különösen az osztályharc kiéleződésének viszonyai között, elkerülhetetlenül ingadozásokat idéznek elő a lakosság kispolgári rétegeiben, ami a munkásosztály egyes rétegeiben, sőt a párt soraiban is érezteti hatását. Ezek a kispolgári elemek befolyására visszavezethető ingadozások abban nyilvánulnak meg, hogy egyes elemek az alapvető kérdésekben, mindenekelőtt a szocialista iparosítás ütemének kérdésében, a kulákság és általában a kapitalista elemek elleni szocialista támadás továbbfejlesztésének kérdésében és a falvakban a szocialista gazdasági formák erőteljes fejlesztésének kérdésében eltérnek a párt általános irányvonalától.

Ezzel kapcsolatban a jelenlegi körülmények között a párton belül a legnagyobb veszély a jobboldali elhajlás, amely az osztályellenség befolyására a párt lenini politikájáról való nyílt lemondást, a lenini álláspont nyílt opportunista feladását jelenti. A szocialista építéssel kapcsolatban az ötéves tervben kitűzött feladatok megoldását csak úgy biztosíthatjuk, hogy kíméletlenül visszaverünk a bolsevik párt általános irányvonalának, annak az az irányvonalnak végrehajtása tekintetében megnyilvánuló min-

dennemű ingadozást, amelynek megvalósítása a munkásosztály és a parasztság szövetségének szorosabbra válását, s egyben a munkásosztály vezető szerepének további növekedését jelenti.

A konferenciának szilárd meggyőződése, hogy a párt megsemmisítő csapást fog mérni nemcsak a jobboldali elhajlásra, hanem egyszersmind a lenini irányvonaltól való elhajlások tekintetében megnyilvánuló mindennemű békülékeny beállítottságra.

A párt a munkástömegek élén magabiztosan halad előre az egész gazdaság szocialista átalakításával összefüggő feladatok megvalósítása útján, s a munkásosztály vezetésével mozgósítja a dolgozó tömegeket a nehézségek leküzdésére és a gazdasági építés ötéves tervének megvalósítására.

A MEZŐGAZDASÁG FELLENDÍTÉSÉNEK ÚTJAIRÓL ÉS A KÖZÉPPARASZTSÁG ADÓTERHÉNEK CSÖKKENTÉSÉRŐL

(M. I. Kalinyin elvtárs beszámolója alapján hozott határozat. Egyhangúlag elfogadva)

I. A mezőgazdaság fellendítésének útjai

1. A helyreállítási időszak eredményeképpen a *szegény- és középparasztság nemcsak régebbi osztásföldjeit vette művelés alá, hanem a volt urasági földek, a neki átadott kincstári földek és a kulákoktól elvett kulákföldek zömét is eke alá fogta.* A középparaszt, a falu fokozódó rétegeződése ellenére, megerősödött, a földművelés központi alakja lett. Ugyanakkor a szegény- és középparaszti gazdaságok ellátottsága termelési eszközökkel fokozódott, mezőgazdaságunk színvonala emelkedett. Az igásjószággal való ellátottság évről évre fokozódik. A paraszti vetésterületekre jutó mezőgazdasági gépállomány túlszárnyalta a háború előttit. A falvak közötti földrendezés az egész földterületnek mintegy harmadrészére, a falvakon belüli földrendezés — mintegy ötödrészére terjedt ki. A sokszakaszú vetésforgóba bevont terület 10 millió hektárra nőtt. A nemesített vetőmaggal bevetett terület 1929-ben az egész gabonavetésterületnek körülbelül tizedrésze. Számos olyan ipari növény, amelynek termesztése a forradalom előtt a nagybirtokosok kiváltsága volt, szilárdan meghonosodott a parasztgazdaságokban (például a cukorrépa), s az ipari növények vetésterülete több mint 60%-kal túlszárnyalta a háború előttit. A mezőgazdaság iparosítása egymás után terjed ki a mezőgazdaság különböző ágaira (az olaj, len, burgonya, zöldségfélék, gyümölcs, állati nyersanyag stb. feldolgozása). A mezőgazdasági gépekkel való ellátás 1928/29-ben

2,25-szörösen szárnyalja túl a háború előttit. A paraszti szántóföldeken először alkalmaznak műtrágyát az ipari növények termesztésénél. A földművesszövetkezetek a parasztporták több mint egyharmadát fogták át. A traktor, amit a forradalom előtt egyáltalán nem alkalmaztak a parasztgazdaságban, évről évre egyre jobban elterjed (a traktorok száma 1928/29-ben eléri a 36 000-t). A kolhozok száma évről évre nő (a legutóbbi évben a kolhozok száma megkétszereződött, s 1928 október elején elérte a 37 000-t), munkájuk javul. A régi szovhozok fellendülnek, és új szovhozokat szervezünk (a szovhozok vetésterülete ebben az évben el fogja érni a másfélmillió hektárt).

2. A mezőgazdaság általános fejlődése mellett azonban egyes mezőgazdasági ágak, különösen a gabonatermelés fejlődési ütemének jelentős lassúbbodása észlelhető. A mezőgazdaság fejlődési üteme terén észlelt lassúbbodásnak, és a mezőgazdaság rendkívül csekély árutermelésének oka a parasztgazdaság *szétforgácsoltsága és elaprózottsága* (a parasztgazdaságok száma a forradalom idején 16 millióról 25 millióra emelkedett), *féligmeddig naturális* jellege (a mezőgazdaság összárutermelése a háború előttihez képest mintegy felére csökkent), *a mezőgazdasági technika és a földművelés alacsony színvonala.* A helyreállítási időszakban az egyéni kisgazdaság gyors fellendülését elsősorban a volt urasági, kincstári és kulákföldek művelés alá vétele révén érték el, a helyreállítási időszak alapjában való lezárulásával azonban kitűnik, hogy a kisgazdaság, méreteinél és termelési módszereinél fogva, fejlődése s *különösen árutermelésének növekedése terén korlátozott lehetőségekkel rendelkezik.* Ennek folytán a mezőgazdaság szerfölött elmarad az ipar fejlődési ütemétől, ami elkerülhetetlenül nehézségek forrásává válik az élelmiszer- és nyersanyagellátás terén, különösen ha figyelembe vesszük a gabona- és nyersanyagszükséglet gyors növekedését.

Ezért égetően szükséges, hogy szívós és rendszeres munkát végezzünk a mezőgazdaság átalakítása és a modern technika színvonalán álló nagyüzemi kollektív földművelés megteremtése terén, s ugyanakkor támogassuk az egyéni szegény- és középparaszti gazdaságok fejlődését és fellendülését.

3. A nagyüzemi mezőgazdasági termelés megteremtése, ami a mezőgazdálkodás elmaradottságának leküzdése terén a döntő módszert jelenti, vagy nagyüzemi kulák-kapitalista gazdaság létrehozása útján, vagy nagyüzemi szocialista gazdaság létrehozása (szovhozok, a kisgazdaságok kolhozokba, kommunákba, artelekbe, szövetkezetekbe stb. tömörítése) útján érhető el. Az,

hogy a paraszttömegek hűségesek maradnak-e a munkásosztállyal való szövetséghez, vagy engedik, hogy a burzsoázia éket verjen a paraszttömegek és a munkásság közé, — attól függ, hogy melyik úton halad a mezőgazdaság fejlődése: a szocialista vagy pedig a kapitalista úton, s hogy ennek megfelelően *a kulák vagy a szocialista állam irányítja-e a mezőgazdaság fejlődését.* A falu kapitalista fejlődési útja, mint a tőkés országok példája mutatja, azt jelenti, hogy falun erős kapitalista osztály (kulákság) jön létre, amely a kis- és törpegazdaságok millióinak kíméletlen kizsákmányolása, tönkretétele és elnyelése alapján a maga kezében összpontosítja a termelési eszközök zömét, a mezőgazdasági termelés döntő részét.

A szovjet hatalom az *egyéni* nagyüzemi gazdaság létrehozásának ezzel a kapitalista útjával a nagyüzemi *kollektív* gazdaság termelőszövetkezetek, kollektivizálás révén történő létrehozásának proletár módszerét állítja szembe, amely lehetővé teszi, hogy a kis- és törpegazdaságok a szovjet hatalom segítségével és vezetésével a kollektív munka alapján nagyobb egységekbe tömörüljenek, s a technika és a kultúra legmagasabb színvonalára emelkedjenek. Ez a fejlődési út, mint a milliós paraszttömegeknek a nyomortól és pusztulástól való megszabadításához vezető egyetlen út, nemcsak a falusi kapitalista elemek fejlődésének korlátozását, hanem egyszersmind ezeknek a *nagyüzemi* (állami és szövetkezeti) *közösségi gazdaság által történő kiszorítását jelentik.* A Kommunista Pártot ebben Lenin következő iránymutató szavai vezérlik:

„Ha a parasztgazdaság továbbfejlődhet, szilárd alapokon biztosítanunk kell a további átmenetet is, a további átmenet pedig szükségszerűen abban rejlik, hogy a legkevésbbé előnyös és a legelmaradottabb, kis, különálló parasztgazdaságok, fokozatosan egyesülve, megszervezik a nagyüzemi társadalmi mezőgazdaságot" *(Lenin,* XVIII. köt. I. rész. 189. old.)[1].

4. A szovjet hatalom és a Kommunista Párt a mezőgazdaság fellendítésének meggyorsításával és a nagyüzemi társadalmi mezőgazdaság megteremtésével összefüggő feladatok megoldása során, a Szovjetország jelenlegi fejlődési szakaszában, a következőkre támaszkodik:

a) az ipar gyors fejlődésére, nevezetesen a mezőgazdasági gépek gyártásának gyors növekedésére;

b) a népgazdaság tervszerinti szabályozására, amely a mezőgazdaság fejlődését összhangba hozza az ipar gyors fejlődésével;

[1] *Lenin* Művei. 32. köt. Szikra 1953. 305. old. — *Szerk.*

c) a föld nacionalizálására, ami csökkenti a mezőgazdasági termelés költségeit és lehetővé teszi, hogy a paraszt a termelésbe fektesse be azokat az anyagi eszközöket, amelyeket a föld magántulajdona esetén földvásárlásba lenne kénytelen befektetni;

d) a falvakban észlelhető kapitalizmus fejlődésének rendszeres korlátozására, ami azzal, hogy a szegény- és középparasztot kiszabadítja a kulák igájából, megkönnyíti számukra a gazdasági felemelkedés lehetőségét;

e) a termelőszövetkezetek fejlődésére, amelyek lehetővé teszik, hogy a kis- és törpegazdálkodók, a társas termelés útjára lépve, kihasználják a nagyüzemi gazdaságnak a kapitalista társadalomban csakis a kulák számára elérhető előnyeit;

f) az államosított hitelrendszernek és az állami költségvetésnek a mezőgazdaság fellendítése érdekében való messzemenő felhasználására;

g) arra, hogy a munkásosztály és a falusi dolgozó tömegek a mezőgazdaság fellendítése terén feltétlenül támogatják a párt politikáját.

Ilyenformán ugyanakkor, amikor a helyreállítási időszak alapjában való lezárulásával kitűnt, hogy a kisgazdaságok a további gyors fejlődést illetően korlátozott lehetőségekkel rendelkeznek, *egyszersmind a proletárállamnak azok az erőforrásai is kialakultak, mégpedig minőségi és mennyiségi viszonylatban egyaránt, amelyek lehetővé teszik, hogy kihasználjuk a szovjet rendszer előnyeit a mezőgazdaság fejlődési ütemének az új gépi technikára és a kisgazdaságoknak a kollektív munka alapján történő egyesülésére támaszkodó meggyorsítása érdekében.*

5. A nagyüzemi társadalmi gazdaság kialakulása a Szovjetországban nem a kis- és törpegazdaságok elnyelése, elpusztítása, megsemmisítése, tönkretétele útján, nem az ellenük folytatott harc útján megy végbe, hanem gazdasági felemelkedésük, fejlődésük, a technika, a kultúra és a szervezet magasabb színvonalára emelésük útján. *A nagyüzemi társadalmi gazdaság nem kerül szembe ellenséges erőként az egyéni szegény- és középparaszti gazdaságokkal, hanem összefog velük,* támogatásuk forrásává, a nagyüzemi gazdaság előnyeinek példaképévé, olyan szervezővé válik, amely segíti a szegény- és középparaszti gazdaságokat abban, hogy fokozatosan nagyüzemi gazdaságokba tömörüljenek. Ennek megfelelően a párt falusi gyakorlati munkája arra irányul, hogy ugyanakkor, amikor gazdasági, technikai és agrikulturális segítséget nyujt az egyéni szegény- és középparasztoknak, és egyre fokozottabb mértékben közvetlenül érde-

keltté teszi őket gazdaságuk megjavításában, ezt egybekapcsolja a nagyüzemi állami és kollektív mezőgazdaság pozícióinak megerősítésével és kiszélesítésével.

Minthogy a mezőgazdasági munka termelékenységének feltétlenül szükséges emelése terén a döntő módszert a nagyüzemi szocialista mezőgazdaság megteremtése jelenti, a pártnak és a szovjet hatalomnak következetesen, évről évre, az ipar által létrehozott anyagi bázis növekedése arányában elő kell segítenie a közösségi gazdaságok szervezését és fejlesztését, s egyre növekvő financiális és egyéb anyagi támogatást kell azoknak nyujtania.

Ugyanakkor, figyelembe véve azt, hogy a mezőgazdasági termelés növekedésének döntő része a legközelebbi években, még a szovhozok és kolhozok maximálisan lehetséges fejlődése esetén is az egyéni szegény- és középparaszti gazdaságra fog esni, s hogy a kisgazdaság a rendelkezésére álló lehetőségeket még korántsem merítette ki és nem is fogja hamarosan kimeríteni, a pártnak egyre nagyobb mértékben elő kell segítenie a szegény- és középparaszti egyéni gazdaságok technikai, kulturális és szervezeti elmaradottságának leküzdését, terméshozamuk emelését és vetésterületük növelését.

A párt csakis ilyen módon, *a legjelentősebb, legfontosabb feladat megoldására — a nagyüzemi szocialista mezőgazdaság megszervezésére — irányuló munkának az egyszerű szegény- és középparaszti egyéni gazdaságok messzemenő, mindennapos szervezeti, technikai és gazdasági támogatásával,* s a kulákság gyarapodásának egyre fokozottabb korlátozásával *való egybekapcsolása útján* teljesítheti azt az előtte álló feladatot, hogy a mezőgazdasági munka termelékenységének emelése terén a szervező és irányító szerepét töltse be.

Mindennek megfelelően, a parasztság zömével az ipar és a mezőgazdaság közti áruforgalom fejlesztése és növelése, a város és a falu közti kapcsolat kereskedelmi-szövetkezeti formáinak fejlesztése útján való *összefogás régi formái mellett a munkásosztály és a parasztság termelési kapcsolata alapján kifejlődő összefogás új formái kerülnek előtérbe.*

A parasztság az utóbbi időkig mindenekelőtt a proletariátus forradalmi munkájának eredményei iránti bizalomból követte a proletariátust (a földbirtokos osztály megsemmisítése és a földesúri föld átadása a parasztoknak); a jelenlegi fejlődési szakaszban ezt a bizalmat csakis azzal a feltétellel őrizhetjük meg és növelhetjük, ha a szovjet hatalom rendszeres termelési segítsé-

get nyujt a szegény- és középparasztságnak a mezőgazdasági munka termelékenységének emelése terén.

E feladat megoldásának legfontosabb módszerei, az összefogás legfontosabb új formái, amelyek jelentősége évről évre növekedni fog, a következők:

a) új *szovhozokat* kell szervezni, a régi szovhozok munkáját pedig meg kell javítani, szem előtt tartva, hogy a szovhozok mezőgazdasági nagyüzemek, s az egyéni szegény- és középparaszti gazdaságok sokoldalú támogatásának központjai;

b) *kollektív gazdaságokat* kell létrehozni, a régieket pedig fejleszteni kell, szem előtt tartva, hogy a kollektív gazdaságok a termelőszövetkezeteknek és a szétforgácsolt parasztgazdaságok közösségi gazdaságokba tömörítésének legfejlettebb formái;

c) az állami és szövetkezeti *gép- és traktorállomások* széles hálózatát kell kialakítani, szem előtt tartva, hogy a gép- és traktorállomások az egyéni gazdaságok összességét illetően a legfontosabb termelési folyamatok társadalmasításának egyik módszerét jelentik;

d) minden lehető módon fejleszteni kell a termelőszövetkezeteket, s ezeken belül egyre fokozottabb szerepet kell biztosítani a társadalmasított munka elemeinek;

e) tovább kell fejleszteni a mezőgazdasági termékek *tömeges szerződéses termeltetését*, szem előtt tartva, hogy a szerződéses termeltetés nemcsak a mezőgazdasági fejlődés és az ipar egybehangolásának formája, hanem egyszersmind a szegény- és középparaszti gazdaságokat illetően a termelékenység emelésének módszere;

f) fejleszteni kell az állami és szövetkezeti szerveknek a kis- és törpegazdaságok *terméshozamának emelésére* irányuló munkáját, szem előtt tartva, hogy ez a kis- és középgazdaság számára a termelékenység emelése terén még rendelkezésre álló eszközök és lehetőségek kihasználásának módszere (földrendezés, gépkölcsönző állomások, vetőmagtisztító állomások, javítóműhelyek, a növényi kártevők elleni harc, a nem fajtatiszta paraszti vetőmag kicserélése nemesített vetőmagra stb. stb.).

6. Abban a kérdésben, hogy lehetséges-e az összefogás új formáinak tényleges megvalósítása, *döntő jelentősége van az ipar további fejlődésének.* A párt az ország iparosítása terén végzett munkájában abból indul ki, hogy az iparnak a proletárdiktatúra országában fejlődése során meg kell teremtenie „az anyagi alapot a földművelő és általában a mezőgazdasági munka termelékenységének nagyarányú fokozásához, s ilymódon a példa erejével arra kell ösztökélnie a kisföldművelőket, hogy saját érde-

kükben áttérjenek a nagyüzemi, kollektív, gépesített földművelésre" (*Lenin.* A Komintern II. kongresszusának határozata az agrárkérdésről. Gyorsírói jegyzőkönyv. 616. old.)[1].

Míg a kapitalista társadalomban az ipar már fejlődésének legelső szakaszaiban is arccal a külső piacok, a gyarmatok kapitalista „kiszolgálása" felé fordul, fejlődésének magasabb fokain pedig háborús-imperialista célokat szolgál, addig a Szovjetországban az ipar, erősödésének arányában, egyre nagyobb mértékben a döntő falusi tömegek gazdaságának technikai és agrikulturális fellendítését s a nagyüzemi kollektív és állami gazdaság megteremtését szolgálja. Az elmúlt évek tapasztalatai ezt teljes mértékben igazolják. Annak, hogy a mezőgazdaság fellendülését meggyorsítsuk, s az összefogást, fejlődése új szakaszának megfelelő formákban, szorosabbá tegyük, döntő módszere *az ipar* további *fejlesztése,* ami egyszersmind *fő feltétele is annak, hogy magát a mezőgazdaságot fellendítsük, a parasztokat megszabadítsuk a nyomortól, s elkülönült gazdaságaikat kollektív gazdaságba tömörítsük.*

Ez a párt fő irányvonala a parasztkérdésben a szocialista építés jelenlegi szakaszában, s ez a fő irányvonal teljes egészében a munkásosztály és a parasztság közti szövetség erősítésének lenini módszereiből indul ki, és a XV. pártkongresszus határozataira támaszkodik.

II. A jobboldaliak legfőbb hibái a parasztkérdésben

A párt által a parasztkérdésben követett fő irányvonal végrehajtása a munkásosztály minden erejének hosszú éveken át tartó megfeszítését követeli, s nehézségekbe ütközik, olyan nehézségekbe, amelyek *a kapitalista környezet körülményeiből, az ország technikai-gazdasági elmaradottságából, a kispolgári lakosság számbeli túlsúlyából és a kapitalista elemek részéről a szocialista támadással szemben tanúsított ellenállás növekedéséből következnek.* Ilyen körülmények között a szocialista építés előrehaladása során elkerülhetetlenül *bizonyos ingadozások jelentkeznek a kispolgári rétegekben és a munkásosztály egyes rétegeiben.* Ezek az ingadozások *a párttagság egyes rétegeiben* is éreztetik hatásukat, mégpedig azokban a rétegeiben, amelyek kispolgári elemek befolyása alá kerülnek, s eltérnek a párt fő irányvonalától, a burzsoá ideológiához szeretnék hozzáilleszteni a párt politikáját. *Ebből* erednek a párt jobboldali elemeinek

[1] *Lenin* Művei. 31. köt. Szikra 1951. 156. old. — *Szerk.*

ingadozásai és hibái, amelyek különösen *veszélyesek* a jelenlegi viszonyok között.

A jobboldaliaknak a parasztkérdésben elkövetett legfőbb hibái a következőkben foglalhatók össze:

1. A jobboldali elhajlók, a XV. pártkongresszus határozata ellenére, arra törekednek, hogy *feltartóztassák és meghiúsítsák a szovhozok és a kolhozmozgalom fejlődését,* márpedig ennek a fejlődésnek döntő jelentősége van nem csupán a Szovjetország jövője szempontjából, amikor a földművelésnek ezek a formái túlsúlyban lesznek a mezőgazdaságban, hanem a jelenlegi helyzet szempontjából is, amikor a proletárállam a nagyüzemi gazdaság állami és kollektív formákban való kifejlesztését szembeállítja a nagyüzemi mezőgazdaság létrehozásának kulák-típusával. A jobboldaliak irányvonalát, amely szerint le kell mondani a szocialista nagyüzemek építéséről és a kollektív gazdaságok fejlesztésének egyre fokozottabb támogatásáról, le kell mondani a mezőgazdaságnak a nagyüzemi termelés alapjára helyezését célzó rendszeres és kitartó munkáról, ezt az irányvonalat a párt *a kulákok álláspontjára való nyilt áttérésnek, a munkásosztálynak a mezőgazdasági termelés fejlesztése terén betöltött vezető szerepéről való nyilt lemondásnak tekinti.* A párt ezt a jobboldali elhajlást a párt irányvonalától ugyanolyan erélyesen utasítja vissza, mint néhány évvel ezelőtt a párt irányvonalának trockista eltorzítását, amely a munkásosztály és a középparasztság szövetségének aláásására vezetett volna.

2. A jobboldali elhajlók, a mezőgazdaság fejlődésének és a mezőgazdaság terén bekövetkezett minőségi változásoknak kétségtelen mutatószámai ellenére, „a mezőgazdaság visszaeséséről" való fecsegésükkel álcázzák a mezőgazdaság fejlődési útjainak kérdését illetően összetákolt opportunista platformjukat. *A jobboldaliaknak ez „a mezőgazdaság visszafejlődését" emlegető ágálása, akárcsak az az antileninista elméletük, amely szerint „állandó engedményeket" kell tennünk a falu kispolgári rétegeinek* (mondjunk le az állami szervek piacszabályozó szerepéről, mondjunk le a kulákság felsőbb rétegeinek egyéni megadóztatásáról, mondjunk le a kulákságra gyakorolt nyomás fokozásának politikájáról, továbbá arról, hogy bizonyos körülmények között ideiglenesen kivételes rendszabályokat alkalmazzunk a kulákság és a szovjet árpolitika meghiúsítására irányuló kísérletei ellen, s hogy ennek során biztosítsuk a szovjet hatalom intézkedései számára a szegény- és középparaszt tömegek társadalmi támogatását), valójában nem egyéb, mint a falu tőkés útra terelésén mesterkedő *kapitalista elemek által a szovjet*

állam ellen folytatott támadás ideológiai visszatükröződése. A párt erélyesen visszautasítja a jobboldaliaknak ezt a kapituláns álláspontját, amely a gyakorlatban a parasztság proletárvezetéséről való lemondásra vezet.

3. A jobboldali elhajlók, a XV. pártkongresszus határozatai ellenére, arra törekednek, hogy a párt irányvonalát, amely szerint „fokozni kell a támadást a kulák ellen", a kulákkal való békés együttélés politikájával és abból a felfogásból kiinduló politikával *váltsák fel,* hogy „a kulák belenő a szocializmusba". Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy a jobboldali elemek elutasítják a párt fő irányvonalát, amely az osztályok megszüntetését tartja szem előtt. Ilyenformán *a jobboldaliak* irányvonala a kulák iga örökössé tételére, a szegény- és középparaszt tömegek kulák kizsákmányolásának örökössé tételére *vezetne.*

A jobboldaliak álláspontjából logikusan következik az, hogy opportunista módon tagadják a falvakban folyó osztályharc kiéleződésének tényét, jóllehet Lenin ismételten hangoztatta, hogy a proletárdiktatúra nem az osztályharc megszűnését, hanem annak folytatódását jelenti, új formákban, néha a legélesebb formákban, különösen azzal kapcsolatban, hogy a nep viszonyai között a szocialista elemek sikeresen szorítják ki a kapitalista elemeket. A párt határozottan *elveti azt az antileninista elméletet, hogy a kulák belenő a szocializmusba, mint olyan elméletet, amely a munkásosztálynak az osztályellenségek előtti lefegyverzésére,* forradalmi éberségének elaltatására, a párt fő irányvonala alapján a gazdasági nehézségek leküzdéséért folyó küzdelemben harcképességének gyengítésére *vezet.*

4. *A jobboldali elhajlók megpróbálják elkenni a nagy szegényparaszt tömegek önálló megszervezésének szerepét és jelentőségét.* Azok a kísérletek, hogy elkenjék vagy elhallgassák a pártnak ezt a nagyon fontos feladatát, a valóságban nemcsak a szegényparasztság ellen irányulnak, hanem *a középparasztság ellen* is, mivel a szegényparasztság megszervezésének célja a szovjet hatalom falusi támaszának erősítése, a kuláksá egyre erőteljesebb visszaverése, s ennek alapján a szegényparasztság és a középparasztság szövetségének erősítése. *A párt határozottan visszautasítja ezeket a kísérleteket,* amelyek arra irányulnak, *hogy a pártot az opportunizmus mocsarába* taszítsák, olyan politika folytatására vegyék rá, *amely lemond a párt falusi támaszának erősítéséről, amely szabad kezet enged a kuláknak a szegényparasztság elleni harcában.*

5. A KB mozgósította, minden akaraterejének latbavetésére,

aktivitásra serkentette a munkásosztályt, az iparosítás minél gyorsabb üteme, továbbá a nagy parasztttömegek gazdasági felemelésére és a nagyüzemi kollektív mezőgazdaság megteremtésére irányuló rendszabályok végrehajtása érdekében. *A jobboldali elhajlók az iparfejlesztés ütemének csökkentésére törekednek,* jóllehet Lenin határozottan leszögezte, hogy „a szocializmus anyagi alapja csakis a gépi nagyipar lehet, amely a mezőgazdaság átszervezésére is képes" *(Lenin,* XVIII. köt. 1. rész. 316. old.)[1]. A párt a leghatározottabban elveti a jobboldali elhajlóknak ezt az álláspontját. A párt azon az állásponton van, hogy *vissza kell utasítani az iparfejlesztés ütemének csökkentésére vonatkozó kapituláns javaslatokat, s az iparosítás fokozása és az újjászerveződő mezőgazdaság termelési szükségleteit szolgáló iparágak gyors fejlesztése útján erősíteni kell az összefogást.*

A párton belüli jobboldali elemek fentebb ismertetett legfőbb hibái, valamint az e hibák irányában megnyilvánuló békülékenység jelentik most a fő veszélyt, s a pártra az a kötelesség hárul, hogy ennek a veszélynek leküzdésére összpontosítsa minden erőfeszítését. A konferencia nézete szerint ennek a veszélynek a leküzdése nélkül a mezőgazdaság fellendítésével és újjáalakításával összefüggő nehézségek leküzdése lehetetlen.

A párt továbbra is rendületlenül fogja követni a szegényparasztságra való támaszkodás, a középparasztsággal való szilárd szövetség és a kulák elleni harc lenini jelszavát. S a párt éppen azért, mert a lenini úton halad, mert ugyanolyan határozottan elveti a mélyre süllyedt jobboldaliaknak azt az irányvonalát, hogy mondjunk le a munkásosztálynak a gazdasági építésben betöltött vezető szerepéről, mint annakidején a trockistáknak a középparaszttal való szövetség feladását hirdető irányvonalát — éppen ezért meg tudja oldani az előtte álló feladatot, amely abban foglalható össze, hogy a nagyüzemi kollektív gazdaság megteremtésének s a szegény- és középparaszti gazdaságok magasabb technikai, agrikulturális és szervezeti színvonalra emelésének proletár módszereivel meggyorsítsa az egész mezőgazdaság fejlődését, szorosabbra fűzze a szövetséget a középparasztsággal, és ezen a szövetségen belül növelje a munkásosztály vezető szerepét.

A konferencia mindebből kiindulva a következő gyakorlati rendszabályok végrehajtását tartja szükségesnek.

---

[1] *Lenin* Művei. 32. köt. Szikra 1953. 493. old. — *Szerk.*

III. Az összefogás új formáinak erősítését és a középparasztság adóterhének csökkentését szolgáló gyakorlati intézkedések

1. A konferencia különösen nagy nyomatékkal hívja fel a párt figyelmét arra, hogy állhatatos és hosszantartó munkát kell végezni annak a rendeletnek megvalósítása érdekében, amelyet a KVB ülésszaka adott ki a terméshozam emelését szolgáló intézkedésekről. Különösen fontos, hogy a rendeletben előírt időn belül és arányokban végrehajtsuk a következő intézkedéseket, amelyek biztosítják országunkban a terméshozamnak az ötéves időszak végére legalább 30—35%-os emelését:

a) közelebb kell hozni *a földrendezés befejezésének* a köztársasági kormányok által megjelölt *határidejét,* s elsősorban a földrendezésnek azokat a legegyszerűbb formáit kell végrehajtani, amelyek a földrendezés elmulasztásának legfőbb hátrányait küszöbölik ki, nevezetesen azt, hogy az egyes gazdaságokhoz tartozó föld sok kis parcellára, gyakorta nadrágszíjparcellákra tagolva és a határban szétszórva, s ráadásul a lakóhelytől nagy távolságban fekszik;

b) a nem fajtatiszta paraszti vetőmagot öt év leforgása alatt valamennyi fő szántóföldi növényt illetően *nemesített és fajtatiszta vetőmaggal kell kicserélni;*

c) a mezőgazdaságot két-három év leforgása alatt mindennel el kell látni, ami *az egész gabonamennyiség* gépekkel való *tisztításához és osztályozásához* szükséges, s ugyanezen idő leforgása alatt mindenütt meg kell szervezni a vetőmag kötelező tisztítását és osztályozását, valamint a gyomnövények elleni harcot;

d) két-három év leforgása alatt olyan mértékben kell növelni *a növényi kártevők elleni szerek* termelését, hogy teljes mértékben biztosítsa a mezőgazdaság szükségleteit, s meg kell szervezni a tömeges harcot a növényi kártevők ellen;

e) *a gépkölcsönző állomások és javítóműhelyek hálózatát* olyan arányokban kell fejleszteni, hogy biztosítsa a mezőgazdaságban használt gépek fennakadás nélküli munkáját és a nagy gépek használatának lehetőségét a szegény- és középparaszti gazdaságok tömegei számára;

f) nagy arányokban kell alkalmazni az SzKVB ülésszakának „A terméshozam emelését szolgáló intézkedésekről" című rendeletében előírt igen egyszerű agrikulturális rendszabályokat;

g) terjeszteni kell *az agronómiai ismereteket* és fokozni kell a parasztoknak nyújtott *agronómiai segítséget.*

2. A konferencia teljes mértékben helyesli a *mezőgazdasági adóról* szóló törvény alapelveit, amely mentesíti az adó alól a

kisgazdaságokat (a gazdaságok 35%-át), jelentős kedvezményeket biztosít a kollektív gazdaságoknak, s az adó teljes összegének 30—45%-át a gazdaságok 4—5%-át képviselő kulák felsőrétegre hárítja. A konferencia teljes mértékben helyesli a párt Központi Bizottságának *a középparasztokra nehezedő adóterhek csökkentése céljából* annak a megfontolásnak alapján életbeléptetett intézkedéseit, hogy ezeknek az intézkedéseknek, a gabonaárak korábban végrehajtott emelésével együtt, biztosítaniok kell a középparaszt egyre növekvő érdekeltségét a gazdasága agrikulturális és technikai színvonalának emelésére irányuló rendszabályok megvalósításában. Többek között a konferencia teljes mértékben helyesli a mezőgazdasági adónak legalább 50 millió rubellel való csökkentését; a szegény- és középparaszti gazdaságok egész vetésterülete növekedésének mentesítését az adó alól a következő két évre; adókedvezmények biztosítását azoknak a szegény- és középparasztoknak, akik megvalósítják a terméshozamról szóló rendeletben előírt rendszabályokat; annak határozott megtiltását, hogy a középparaszti gazdaságokra is alkalmazzák az egyéni megadóztatásról szóló cikkelyeket; a szántóföldi termelés, az állattenyésztés és a rétgazdaság jövedelmezőségi kulcsának s az adó ennek alapján történő növekedésének megállapítását három évre; az adó egy részének elengedését a nagycsaládos gazdák számára; a sokszakaszú vetésforgót alkalmazó gazdák számára biztosított adókedvezményeket, s ugyanakkor az egyéni megadóztatás teljes fenntartását a kulákgazdaságok leggazdagabb részénél (az egész Szovjetunióra vonatkozóan a gazdaságainak 2—3%-ánál).

A konferencia megköveteli valamennyi párt- és szovjetfunkcionáriustól, hogy az adópolitika gyakorlati megvalósítása során biztosítsák a forradalmi törvényesség szigorú betartását, és gondoskodjanak arról, hogy ne fordulhasson elő semminemű olyan eltérés az érvényben levő törvénytől, amely az adófizetők helyzetének rosszabbodására vezetne. Arra a kérdésre, hogy hogyan irányítják a helyi párt- és szovjetszervek az egységes mezőgazdasági adó kapcsán követett politika gyakorlati megvalósítását, rendkívül nagy figyelmet kell fordítani, mert ezen a téren a forradalmi törvényesség bármiféle megsértése különösen káros a parasztság által a szovjet hatalom iránt táplált bizalom növekedése s a munkásosztály és a parasztság zöme közti szövetség szorosabbra fűzése szempontjából.

3. Számos párthatározat, nevezetesen a XV. pártkongresszus határozatai ellenére, a parasztság termelőszövetkezetekbe tömörítésére irányuló munka még nem foglalta el a kellő helyet a

földművesszövetkezetek tevékenységében. Ezzel kapcsolatban a földművesszövetkezetek munkáját nem tekinthetjük kielégítőnek és elégségesnek sem *a nagyüzemi kollektív mezőgazdaság fejlődésének* elősegítése és szervezése, *sempedig az egyéni szegény- és középparaszti gazdaságok agrikulturális és technikai támogatása tekintetében.*

A konferencia utasítja a földművesszövetkezetekben dolgozó kommunistákat, hogy munkálkodjanak fokozottabb mértékben a XV. pártkongresszus irányelveinek végrehajtásán, s gondoskodjanak arról, hogy

a) a szövetkezeti szervezetek egyre növekvő arányban fogják át a szegény- és középparasztságot;

b) a kereskedelmi tevékenység alapján erőteljesebben haladjon előre a parasztgazdaságok igazi termelőszövetkezetekbe tömörítésére irányuló munka;

c) az elsőtípusú termelőszövetkezetek fokozatosan nagy kollektív gazdaságokká fejlődjenek;

d) még fokozottabb mértékben fejlődjenek a mezőgazdasági termékeket feldolgozó üzemek, s ezek építésébe nagy arányokban vonják be magának a parasztlakosságnak anyagi eszközeit;

e) nagy arányokban bontakozzék ki a szövetkezetekbe tömörült lakosság öntevékenysége, kezdeményezése és önkritikája.

A szerződéses termeltetésnek a földművesszövetkezet munkájában a mezőgazdaság fellendítésére és átalakítására irányuló termelőtevékenység egyik legfontosabb módszerévé kell válnia, mégpedig olyanformán, hogy a szerződésekbe beveszik azoknak a legegyszerűbb agrikulturális rendszabályoknak elengedhetetlen minimumát, amelyek végrehajtása kötelező a szerződéses termeltetésbe bevont gazdaságokra nézve; a szerződést kötő gazdaságok számára biztosítják a szükséges agronómiai segítséget; a termelési szerződéseket széles körben megvitatják a parasztgyűléseken; a mezőgazdasági gépekkel, vetőmaggal, műtrágyával való ellátást és a hitelellátást egybekapcsolják a szerződéses termeltetéssel.

4. A konferencia teljes mértékben helyesli a KB plénumának azt a határozatát, hogy *új szovhozokat* kell szervezni, *olyan méretekben, hogy 1932-re biztosítsák legalább 1 646 200 tonna árugabona termelését,* teljes mértékben helyesli továbbá az e feladat megvalósítását szolgáló gyakorlati rendszabályokat. A konferencia ezt a feladatot minimális feladatnak tekinti, s utasítja a párt Központi Bizottságát, hogy biztosítsa gabonatermelő szovhozok szervezésére alkalmas további szabad földterületek felkutatását, és érje el, hogy a szovhozok tovább-

fejlesztésének tartalékaként *az ötéves időszak végéig 10—12 millió hektár földet bocsássanak a Gabonatröszt rendelkezésére.*

A konferencia ugyanakkor, amikor megállapítja, hogy a *régi szovhozok* fellendítése és munkájuk megjavítása terén végzett munka nem tekinthető kielégítőnek, egyszersmind jóváhagyja a Politikai Irodának az Állami Mezőgazdasági Szindikátus, a Cukortröszt és az Ukrajnai Szovhoz Egyesülés beszámolója alapján a régi kolhozok megerősítésére vonatkozóan hozott határozatait, és utasítja a pártszervezeteket, hogy biztosítsák e határozatok teljes végrehajtását.

5. A konferencia teljes mértékben helyesli a KB-nak a kolhozmozgalom anyagi és pénzügyi támogatása terén életbeléptetett intézkedéseit, s hangsúlyozza, hogy a leglényegesebb tény, amely a kolhozmozgalom életrevalóságát mutatja az, *hogy a kolhozok a parasztтömegek öntevékenysége és alulról jövő kezdeményezése alapján fejlődnek, s hogy a nagyüzemi gazdaság előnyei már megmutatkoznak a kollektív gazdaságokban* (a kolhozokban a terméshozam magasabb, mint az átlagos paraszti terméshozam, az árutermelés jóval felülmúlja az egyéni parasztgazdaságok árutermelését, egyre nagyobb arányban alkalmazzák a sokszakaszú vetésforgót és a korszerű talajmegmunkálást). A konferencia a kolhozmozgalomnak az utóbbi időkben észlelhető különösen fontos vonásaként emeli ki *a vonzódást a kollektív gazdasághoz* nem csupán a falu szegényparaszti rétegeinél, *hanem a középparasztoknál is*, akik kollektív gazdaságokba tömörülnek, s ezekbe egész mezőgazdasági felszerelésüket és állatállományukat beviszik. A kolhozmozgalom legfőbb hiánossága fejlődésének jelenlegi szakaszában az, hogy szervezeti hatósugara és technikai bázisának erősödése lényegesen *elmarad az alulról jövő mozgalom lendülete és szükségletei mögött.*

Ennek megfelelően a konferencia különösen nagy nyomatékkal hívja fel a pártszervezetek figyelmét a következőkre:

a) biztosítani kell a kollektív gazdaságok egyre fokozottabb ellátását *nagy gépekkel*, különösen pedig traktorokkal;

b) fokozni kell *a termelési folyamatok társadalmasítására* irányuló munkát a föld közös megművelésére társult csoportokban, s arra kell törekedni, hogy pénzügyi, anyagi és szervezeti támogatás révén messzemenően előmozdítsuk áttérésüket a kollektivizálási mozgalom magasabb formáira (artel, kommúna);

c) minden lehető módon támogatni kell azt a kezdeményezést, hogy egész falvak térjenek át a munka kollektív formáira, s ennek érdekében tömegesen kell alkalmazni a nagy táblákon ne-

mesített vetőmaggal való szerződéses termeltetés módszerét, továbbá ki kell használni a gép- és traktorállomásokat, és a traktorososztagokat, amelyek jelentősége a mostani időszakban igen fontos tényezővé válik, ugyanakkor pedig mindent meg kell tenni, hogy leküzdjük a kulákellenállást, s ezen az alapon fokozatosan nagyüzemi kollektív gazdaságokat hozzunk létre;

d) mindenképpen elő kell mozdítani *a régi kolhozok* egyre fokozódó *megnagyobbodásának folyamatát* új tagok bevonása útján, olyan kolhoz-, szövetkezeti csoportok szervezését, amelyek a megfelelő kerületek kolhozainak agronómiai, termelési és szervezeti központjául szolgálnak;

e) különösen nagy mértékben és elsősorban kell támogatni *a nagy kolhozokat,* amelyek a legtöbb árut termelhetik, és amelyek teljes mértékben a modern technika és agronómiai tudomány színvonalán állnak;

f) erősíteni kell a kolhozmozgalom operatív és tervszerű irányítását a kolhozszövetségek részéről.

Mindezek mellett a pártszervezeteknek nem szabad megfeledkezniök arról, hogy a kolhozmozgalom sikerét maguknak a kolhoztagoknak öntudatossága, aktivitása, műveltsége, kezdeményezése biztosítja. Ennek megfelelően a kollektív gazdaságokban *az eddiginél sokkal erőteljesebb általános politikai és kulturális munkát kell végezni.* A kolhozok legöntudatosabb, a szocializmus ügye iránt legodaadóbb tagjait be kell vonni a komszomol és a Kommunista Párt soraiba, hogy pártunk falusi szervezeteiben a kolhozmozgalom erősödésének mértékében egyre jelentősebb legyen a kolhoztagok aránya.

A konferencia különösen nagy nyomatékkal hívja fel a KB figyelmét arra, hogy határozott javulást kell elérni a szovhozok és kolhozok számára szükséges *szakember- és szervező káderek kialakítása,* továbbá a nagyüzemi gépesített mezőgazdaság megszervezésével és észszerűsítésével összefüggő problémák tanulmányozására irányuló tudományos munka fejlesztése terén. A konferencia ugyanakkor, amikor teljes mértékben helyesli, hogy az épülő Sztálingrádi Traktorgyár termelési programmját a kolhozok és szovhozok *gépesítésének* fokozása érdekében 20 000 erőgép gyártásáról 40 000-re emelték fel, egyszersmind különös nyomatékkal hívja fel a KB figyelmét arra, hogy a következő évben hozzá kell kezdeni egy új traktorgyár építéséhez, el kell kezdeni, illetve növelni kell más olyan gépek gyártását, amelyek megfelelnek a modern technika színvonalának és a nagyüzemi termelés követelményeinek (kombájnok és egyéb traktorvontatású eszközök, sorvetőgépek stb.).

A konferencia az összefogás új formáinak erősítésével és továbbfejlesztésével kapcsolatban a párt előtt álló feladatoknak megfelelően elvárja a szovhozoktól és a mezőgazdasági termelőszövetkezetektől, hogy *fokozottabb mértékben és minden téren támogassák a szegény- és középparasztságot* (nemesített vetőmag termelése, tenyészállat tenyésztése, a mezőgazdasági eszközök javításának és kölcsönzésének megszervezése, harc a növényi kártevők ellen stb.).

Haladéktalanul gondoskodni kell a kísérleti intézmények és mezőgazdasági főiskolák meglevő hálózatának pénzügyi megerősítéséről és fejlesztéséről, valamint újabb tudományos kutató- és kísérleti intézmények létesítéséről.

6. Tekintettel arra, hogy a helyi állami szervek számos párthatározat ellenére munkájuk során nem fordítanak kellő figyelmet a mezőgazdaság termelékenységének emelésére, s az ezen a téren a vetési kampányok idején elért előrehaladás még nem kielégítő, a konferencia utasítja a pártszervezeteket a következő szempontok érvényesítésére:

a) a helyi szovjeteknek — a szovjetkongresszusokon és a beszámoló gyűléseken — fokozottabb figyelmet kell fordítaniok a falu termelési szükségleteire. Ami azt a munkát illeti, amelyet a végrehajtó bizottságok és a szovjetek a szegény- és középparaszttömegek érdekeinek a kulák és minden más falusi kapitalista elem kizsákmányolásával szemben való védelme terén végeznek, eredményességét annak alapján kell megítélni, hogy milyen mértékben állanak a szovjetek a mezőgazdaság fellendítésének, a nagyüzemi kollektív mezőgazdaság szervezésének s az egyéni szegény- és középparaszti gazdaság termelő jellegű támogatásának élén;

b) azoknak az anyagi eszközöknek a felhasználását, amelyeket a szovjet hatalom a mezőgazdaságra fordít, ugyanúgy társadalmilag kell ellenőrizni, mint ahogyan a munkások a városokban a beruházásokat már ellenőrzik;

c) fel kell élénkíteni és fokozni kell *a mezőgazdasági bizottságok* (a falusi szovjetek mellett, meg a kerületi és járási végrehajtó bizottságok mellett működő osztályok) *munkáját;* tagjaik közé be kell venni kolhoztagokat, szovhozfunkcionáriusokat, a paraszt kölcsönös segítségnyujtási társulások bizottságának képviselőit és olyan egyénileg gazdálkodó szegény- és középparasztokat, akik színvonalasan vezetik gazdaságukat; a mezőgazdasági osztályok munkáját az ipari üzemek termelési értekezleteinek mintájára kell megszervezni;

d) minden lehető módon támogatni kell azt a vöröskatonák

körében egyre növekvő mozgalmat, hogy saját egyéni gazdaságaikat kollektív gazdaságokba tömörítik, fokozni kell a kolhozépítés népszerűsítését a Vörös Hadseregben, s a legfejlettebb vöröskatonák közül szervezőket kell kiképezni a kolhozmozgalom számára;

e) fokozni kell és meg kell javítani a földművelésügyi szervek munkáját. A parasztsággal való összefogás új formáinak szellemében a földművelésügyi szervek munkájából ki kell küszöbölni annak a forradalom előtti zemsztvo-szűklátókörűségnek mindennemű maradványát, amely az agrikulturális munkát az egyes jómódú gazdaságok érdekeinek felkarolására korlátozta. *A földművelésügyi szerveknek a nagyüzemi szocialista mezőgazdaság szervezőivé és a mezőgazdaságban végbemenő agrikulturális forradalom irányítóivá kell válniok,* úgy, hogy a szegény- és középparaszti gazdaságok millióit bevonják ebbe a forradalomba, s az agronómusokat és a földrendezőket egytől-egyig a szolgálatába állítják.

7. A konferencia teljes mértékben helyesli a KB-nak a szegényparasztság fokozottabb megszervezése érdekében életbeléptetett intézkedéseit. A konferencia az e téren elért eredményeket szembetűnően elégteleneknek tekinti, s utasítja a pártszervezeteket, hogy *még nagyobb erővel munkálkodjanak a szegényparasztság megszervezésén,* tömörítésén, azon, hogy a szegényparasztság a munkásosztály igazi falusi támasza legyen.

Az új időszak és az összefogás új formái megkövetelik *a proletár város és a falu közti érintkezés* jelentős *fokozását, mint olyan módszert, amely növeli a munkásosztály vezető szerepét az országban.* Az a feladat, amelyet Lenin tűzött ki 1923-ban, tudniillik a munkások és a parasztok közti kapcsolat fejlesztése, a munkásokat és parasztokat illetően az elvtársi segítség legkülönbözőbb formáinak kialakítása — ez a feladat a jelenlegi körülmények között a falu szocialista átalakításáért harcoló munkásosztály egyik legfontosabb kötelessége és feladata. Ennek a feladatnak a megoldása érdekében feltétlenül magasabb színvonalra kell emelni és fokozni kell a patronáló társaságok munkáját, különböző olyan önkéntes csoportokat kell alakítani (a párt, a szakszervezetek és az üzemek keretében), amelyek azt tűzik ki feladatul, hogy rendszeres segítséget nyújtanak a falunak, szövetkezeti-szocialista fejlődésében. A pártnak minden módon támogatnia kell olyan külön munkásegyesületek létrehozását, amelyek feladata a terméshozam emelésének elősegítése. Egyesületeket kell alapítani a mezőgazdaság kollektivizálásának elősegítésére. Messzemenő támogatásban kell részesíteni a

munkásoknak azt a kezdeményezését, hogy a falvakba munkásbrigádokat küldjenek, amelyek segítséget nyújtanak a szegény- és középparaszti gazdaságoknak, elősegítik a mezőgazdaság kollektivizálását, és szorosabbra fűzik a szegényparaszt-középparaszt szövetséget a kulákság elleni harcában.

A konferencia ennek szem előtt tartásával különösen nagy nyomatékkal hívja fel a figyelmet arra, hogy előre kell lendíteni a munkásbrigádok ügyét, mert ezek a brigádok a munkásosztály és a parasztság kapcsolatának, s egyben a munkásosztályra a falvakban háruló vezető szerep növekedésének egyik legéletképesebb formáját jelentik.

A BÜROKRÁCIA ELLENI HARC EREDMÉNYEIRŐL ÉS LEGKÖZELEBBI FELADATAIRÓL

(Egyhangúlag elfogadva)

1. A bürokratizmus ellen, az apparátus egyszerűsítéséért, olcsóbbátételéért és a tömegekhez való közelviteléért vívott harc a jelenlegi viszonyok között *különösen fontos feladata* a pártnak, mert:

a) az iparosítás gyorsított ütemének megvalósítása és a mezőgazdaság szocialista átalakításának megkezdése új követelményeket támaszt az egész államapparátus munkájának minősége tekintetében;

b) az országban élesedő osztályharc közepette az államapparátus *bürokratikus kinövéseiben* számos esetben a kulákságnak, a városi burzsoáziának és a burzsoá értelmiségnek a munkásosztályra gyakorolt befolyása jut kifejezésre. *A párt és a szovjetek harca az államapparátus bürokratikus kinövései ellen, amelyek gyakran elhomályosítják a dolgozók széles tömegei előtt a proletárállam igazi jellegét, az osztályharc egyik legfontosabb formájává válik.*

Az ötéves népgazdaságfejlesztési tervben iparunk továbbfejlesztése és új technikai alapra helyezése, valamint a mezőgazdaság fejlesztésének meggyorsítása és szocialista átalakítása terén kitűzött hatalmas feladatok nem oldhatók meg, ha nem javítjuk meg ténylegesen, nem egyszerűsítjük és nem tesszük olcsóbbá az államapparátust, ha az államapparátus szervei nem teljesítik egytől-egyig pontosan az előttük álló feladatokat, ha nem küzdjük le erélyesen az államapparátusban mutatkozó maradiságot, aktatologatást, bürokratikus befolyást, a klikkrendszert és a dolgozók szükségletei irányában megnyilvánuló közömbösséget, ha nem kergetjük ki az apparátusból a leghatáro-

zottabban a csinovnyikokat, akik összeszűrik a levet a kapitalista és kulákelemekkel, illetve az olyan tisztviselőket, akik képtelenek visszaverni a kulákoknak és nepmanoknak a proletariátus ellen indított támadását, s eltorzítják az osztályvonalat, ha nem küszöböljük ki az igazgatás elavult s a Szovjetország szükségleteit ki nem elégítő formáit.

2. A bürokrácia ellen a legutóbbi években kibontakozott harc és az államapparátus megjavítása terén végzett munka már kétségtelenül hozott bizonyos eredményeket.

Az *önkritika*, bár fejlesztése terén csak az első lépéseket tettük meg, hovatovább az egyik legfontosabb módjává válik annak, hogy a párthoz tartozó és a pártonkívüli munkások és parasztok széles rétegeit bevonjuk az államapparátus hiányosságainak kiküszöbölésébe.

A *termelési értekezletek* munkájának megjavulása, az ideiglenes üzemi ellenőrző bizottságok létrehozása, a gazdasági tanácskozások munkája, a szovjetek osztályainak az üzemekből kiinduló gazdasági kezdeményezés fejlesztésével és a KEB-nek meg az MPF-nek a szovjetszervek munkája fölötti fokozottabb ellenőrzésével kapcsolatban kifejtett tevékenysége — mindez nemcsak a feltárt hiányosságok kiküszöbölésére irányuló munka kibontakozását segítette elő, hanem a feltárt hibák kijavításában tudatosan közreműködő munkások számának növekedéséhez is hozzájárult.

A *takarékosságért* folyó harc és a szovjetapparátus észszerűsítése terén végzett munka kibontakozása (a kötelező jelentések számának csökkentése, a fölösleges intézmények megszüntetése, számos intézmény felépítésének és funkcióinak észszerűsítése, a helyi és alsó szervek jogainak és kötelességeinek növelése) az elmúlt két évben már jelentős gyakorlati eredményeket hozott: az adminisztrációs és igazgatási költségek legalább 300 millió rubellel csökkentek, az adminisztrációs és igazgatási apparátus pedig több mint 100 000 fővel csökkent.

A tervezés rendszerének a központi intézmények számos aprólékos ügytől való tehermentesítésével elért valamelyes javulása lehetővé tette, hogy a népgazdasági tervek kidolgozásának és jóváhagyásának határidejét jóval közelebb hozzuk a gazdasági év kezdetéhez.

A *munkások és alkalmazottak százezreit* vontuk be a Munkás-Paraszt Felügyelet munkájába.

Az a körülmény, hogy a Munkás-Paraszt Felügyelet, az MPF mellett működő Panaszirodák munkásülnökei (akiket az MPF erősít meg funkciójukban) és a bíróság egyre gyakrabban von-

ják felelősségre és sújtják megfelelő büntetéssel a pazarlásban, bürokratizmusban és aktatologatásban bűnös elemeket, megdönti azt a széltében elterjedt meggyőződést, hogy a bürokraták nem felelnek és nem bűnhődnek tetteikért, s arra készteti a szovjetapparátus felelős funkcionáriusait és egyszerű alkalmazottait, hogy egyaránt összeszedjék magukat.

A párt Központi Lapjában és majdnem minden pártbizottság sajtószervében bevezetett „MPF melléklet"-ek a bürokratizmus konkrét hordozóinak leleplezését és az ellenük folytatott harcot szolgáló egyik módszerré, a munkásosztálynak a bürokratikus kinövések elleni mozgósítását szolgáló egyik módszerré válnak.

3. A párt előtt a bürokrácia elleni harc terén álló feladatokhoz viszonyítva azonban *ezek az eredmények csak az első, mégpedig semmiképpen sem kielégítő kezdeti lépéseket jelentik* ahhoz, hogy megjavítsuk az államapparátust, *amely nemcsak hogy továbbra is hihetetlenül nehézkes, drága, bürokratikus, hanem egyszersmind „igen gyakran ellenünk dolgozik"* (*Lenin*, XVIII. köt. II. rész. 90. old.)[1].

Ezzel kapcsolatban az államapparátus megjavítása és a bürokrácia elleni harc terén a párt fő soronlevő feladatai a következők:

a) a végrehajtás ellenőrzése; b) az államapparátus személyi összetételének megjavítása; c) az igazgatás rendszerének összhangbahozása gazdaságunk rendszerével és a gazdasági fejlődés által az államapparátussal szemben támasztott követelményekkel.

I. A végrehajtás ellenőrzése

A tényleges végrehajtás ellenőrzése az államapparátus megjavítására irányuló munka legfontosabb részévé válik. Ennek megfelelően a konferencia határozatilag kimondja:

1. A szovjetapparátus fő és legfontosabb hiányossága az, hogy a pártutasításokat és a szovjethatározatokat még mindig rosszul hajtják végre és gyakran eltorzítják. A KEB és az MPF munkája során szerzett tapasztalatok teljes egészében igazolták azt az igazságot, hogy a kormány által közzétett törvények, rendelkezések és a pártutasítások végrehajtásának rendszeres ellenőrzése nemcsak a bürokratizmus és az aktatologatás elleni harc egyik legfontosabb eszköze, hanem ugyanakkor egyike azoknak a legfontosabb eszközöknek, amelyek biztosítják a szovjetszer-

[1] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 428. old. — *Szerk.*

vek munkájának helyes osztályvonalát. A végrehajtásnak és a forradalmi törvényesség betartásának rendszeres ellenőrzéséről való gondoskodást tekintse valamennyi párt-, gazdasági és szovjetszerv igen fontos feladatának. A KEB-nek és az MPF-nek a végrehajtás ellenőrzését az MPF munkaterve alapján egyre fokozottabb mértékben munkája középpontjába kell állítania, hogy ilymódon a pártutasítások és a kormányhatározatok gyors és pontos teljesítése, illetve az utasítások nemteljesítését előidéző okok kiküszöbölése mellett az utasítások helyességének gyakorlati ellenőrzését is elérjük.

A helyi párt- és szovjetszervek kötelesek következetesen végrehajtani a párt és a kormány utasításait és rendelkezéseit, s ugyanakkor kötelesek felvetni a központi szervek előtt mindazoknak a változtatásoknak a kérdését, amelyek a helyi tapasztalatok alapján szükségesnek mutatkoznak. Csak a központ rendelkezéseinek a helyi gyakorlat alapján, s a helyi gyakorlatnak a központi vezetés által történő ilyen *kölcsönös ellenőrzése* teszi lehetővé, hogy egyrészt biztosítsuk a központi intézmények előírásainak és határozatainak következetes teljesítését, másrészt a helyi tapasztalatoknak megfelelően végrehajtsuk ezeken az előírásokon és határozatokon a szükséges javításokat.

Ebben a munkában Lenin következő útmutatásából kell kiindulni:

„Ellenőrizni az embereket és ellenőrizni a tényleges végrehajtást — ez és újra ez, csakis ez most a munkánk, egész politikánk lényege" („Beszéd az összoroszországi vasmunkás kongresszus kommunista frakciójának ülésén", 1922. XVIII. köt. II. rész. 17. old.)[1].

A végrehajtás ellenőrzése során szerzett tapasztalatokon és a helyi tapasztalatokon kell alapulnia az egész állam- és gazdasági apparátus rendszeres átalakításának és megjavításának.

2. Az apparátus munkájának megjavítása, a végrehajtás terén pedig az ellenőrzése tényleges lehetőségének biztosítása szempontjából az egyik legfontosabb feltétel az, hogy pontosan körülírt munkamegosztás legyen a végrehajtó szervek között, s meg legyen határozva minden egyes szerv és minden egyes, bármilyen szovjettisztséget betöltő személy felelőssége bizonyos feladatok és bizonyos gyakorlati munka teljesítéséért. Határozottan véget kell vetni annak a mindmostanáig rendkívül széles körben elterjedt gyakorlatnak, hogy az egyes kérdéseket nem az erre illetékes szerv, az illetékes szerveken belül pedig nem a

[1] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 218. old. — *Szerk.*

felelős vezető dönti el, saját hatáskörében és saját felelősségére, hanem jogosulatlanul számos *felelőtlen* hivatalközi vagy hivatalon belüli *bizottság;* ennek véget kell vetni, mert az igazgatással összefüggő kérdések megoldásának ez a módszere nem alkalmas arra, hogy a nagy munkástömegeket bevonjuk az igazgatásba, sőt ezt egyenesen akadályozza olyanformán, hogy az államapparátusi funkcionáriusok *kölcsönös viszontbiztosítása* útján megszüli közöttük a legteljesebb *felelőtlenséget,* az apparátust hozzáférhetetlenné teszi a nagy tömegek ellenőrzése számára, kizárja a végrehajtás tényleges ellenőrzésének bármi néven nevezendő lehetőségét. Elengedhetetlen „a kíméletlen harc az ellen a ma uralkodó gyakorlat ellen, hogy nincsenek pontosan körülhatárolva, nincsenek elég világosan megfogalmazva az egyes funkcionáriusok feladatai, és az ebből fakadó teljes felelőtlenség ellen". *(Lenin.* Határozat a helyettesek munkájáról. „Az államapparátus megjavításáról" c. gyűjtemény. 78. old.)[1].

3. A nagy munkástömegek bevonása a végrehajtás ellenőrzésébe, s ilyenformán a munkások és parasztok újabb rétegeinek megtanítása az államigazgatásra — a feltétele annak, hogy a végrehajtás ellenőrzése egyre nagyobb mértékben valóban a szovjetapparátus megjavításának módszerévé váljék. Ezért:

a) a gyakorlatban teljesen bevált ideiglenes üzemi ellenőrző bizottságok mintájára hozzá kell kezdeni *ideiglenes hivatali ellenőrző bizottságok* szervezéséhez, és meg kell gyorsítani a VIII. szakszervezeti kongresszus azzal kapcsolatban hozott határozatának végrehajtását, hogy a trösztöknél ideiglenes munkás ellenőrző bizottságokat kell alakítani. A bizottságokat közvetlenül az üzemekben, illetve a megfelelő városi szovjetekben kell megválasztani. A bizottságok tartsák fő feladatuknak a szovjet törvények és a pártutasítások végrehajtásának ellenőrzését, s ezzel kapcsolatban a bürokratizmus és az aktatologatás konkrét eseteinek leleplezését, továbbá olyan intézkedések kidolgozását, amelyek biztosítják az apparátus munkájának megjavítását, különösen a nagy dolgozó tömegekről való gondoskodás terén;

b) ügyelni kell arra, hogy valóban tiszteletben tartsák a választók gyűléseinek visszahívási jogát, s a választók gyűlései valóban visszahívhassanak bármely választott személyt, ha munkájának ellenőrzése megállapította, hogy alkalmatlan a választók által rábízott munka elvégzésére. Abban az esetben, ha az alkalmatlannak bizonyult funkcionárius nem választott személy, a megfelelő fórumoknak a lehető legmesszebbmenően fel kell

[1] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 332. old. — *Szerk.*

karolniok és minden lehető módon *támogatniok kell* azoknak *a munkásoknak és dolgozó parasztoknak a kezdeményezését,* akik a felsőbb szervek előtt felvetik az illető visszahívásának, áthelyezésének vagy elmozdításának a kérdését;

c) a konferencia az ellenőrzés túlságos gyakoriságának megszüntetése céljából teljes egészében jóváhagyja az MPF-nek az ellenőrzés lefolytatásának rendjéről szóló 1928 május 30-i határozatát, és kötelezi az MPF-t, hogy terjessze ki ezt a határozatot valamennyi ellenőrző szervre és intézményre, s szigorúan ügyeljen annak végrehajtására.

II. A szovjetapparátus személyi összetételének megjavítása

1. A konferencia a szovjetapparátus személyi összetételének megjavítása céljából utasítja a Munkás-Paraszt Felügyeletet, hogy a szakszervezetek bevonásával, s a munkások, parasztok és alkalmazottak nagy tömegeinek ellenőrzésével szervezze meg a *szovjetapparátus megtisztítását* a korrupt, a szovjet törvényeket kiforgató, a kulákokkal és nepmanokkal cimboráló, az aktatologatás elleni harcot akadályozó és az aktatologatást fedező, a dolgozókkal lóhátról beszélő, létfontosságú szükségleteikkel csinovnyikok, bürokraták módjára foglalkozó elemektől, a pazarlóktól, a sikkasztóktól, a szabotálóktól, a kártevőktől és a naplopóktól. Abból a megfontolásból kiindulva, hogy a párt és a szovjet hatalom nagyrabecsül és messzemenően támogat minden becsületes és lelkiismeretes tisztviselőt, a *tisztogatásnak legeslegelsősorban a munka minőségének értékelése alapján, nempedig csupán az osztályszármazás alapján kell történnie.* A proletárszármazás és a Kommunista Párthoz tartozás semmiesetre sem válhat *tisztogatás elleni biztosítássá.* 1929 folyamán először azokat az intézményeket kell megtisztítani, amelyek közvetlen kapcsolatban vannak a dolgozó tömegekkel (a földművelésügyi és bírósági szervek, a pénzügyi népbiztosság és a munkaügyi népbiztosság szervei stb.).

Azokat, akik a tisztogató bizottság véleménye szerint még megjavulhatnak, alacsonyabb beosztásba kell helyezni. *Azokat illetően viszont, akik a tisztségükből való eltávolítással együtt* (egy bizonyos időre vagy, a különösen megrögzöttek, egyszersmindenkorra) *elvesztik azt a jogot, hogy a szovjetapparátusban dolgozzanak,* határozottan meg kell tiltani, hogy más tisztségre vagy más intézménynél alkalmazzák őket, s ezek névjegyzékét nyilvánosságra kell hozni a sajtóban, hogy mindenki tudomást szerezzen róla.

2. A konferencia, mint különösen fontos körülményt, nagy nyomatékkal hangsúlyozza, hogy a szovjetapparátusból *a tisztogatás során eltávolított tisztviselők helyébe* az üzemekben és az alsóbb szovjetmunkában kifejlődött új káderekét kell felvenni.

Mivel az utóbbi években a kiemelés számos esetben főleg azért nem járt kellő eredménnyel, s főleg azért nem valósult meg kellő mértékben, mert az apparátus ellenállást tanúsított, a párt- és szovjetszervek nem törődtek a kiemeltek előzetes képzésével, az intézmények vezetői nem részesítették kellő támogatásban a kiemelteket, a kiemelt káderekнek nem volt elég szoros kapcsolatuk azokkal az üzemekkel, ahonnan kiemelték őket, a kiemelésnél sajnálatos módon gyakran véletlenül olyanokra esett a választás, akik nem felelnek meg az államigazgatás munkája terén a káderekkel szemben támasztott követelményeknek, s mert számos elmaradott vidéken nincs elég olyan káder, akit ki lehetne emelni — a konferencia határozatilag kimondja:

a) kötelezni kell a szovjetintézményekben működő *kommunista sejteket és szakszervezeti bizottságokat,* hogy törődjenek állandóan a kiemeltek felvételével és további munkájával, adjanak meg nekik minden segítséget, s verjék vissza erélyesen az apparátus bürokratikus elemeit, akik ellenállást tanúsítanak a kiemeléssel szemben, és háttérbe szorítják a kiemelteket;

b) utasítani kell a párt-, szovjet-, gazdasági és szakszervezeti szerveket, hogy mindenütt szervezzék meg a kiemeltek (lehetőleg előzetes) képzését és a rájuk bízott munkának megfelelő oktatásukat, s ugyanakkor biztosítsák a kiemelt munkások számára elméleti és gyakorlati tudásuk fejlesztésének lehetőségét;

c) az intézmények vezetőit *személyileg felelőssé* kell tenni azért, hogy a vezetésük alatt álló apparátusban kedvező feltételeket teremtsenek a kiemeltek munkája számára;

d) utasítani kell a párt- és szakszervezeti szerveket, hogy biztosítsák a kiemeltek szilárd kapcsolatát azokkal az üzemekkel, ahonnan kiemelték őket, s összpontosítsák ezt a munkát az üzemi bizottságokban, a nagyvállalatoknál pedig a műhelyekben;

e) kötelezni kell a párt-, szovjet- és szakszervezeti szerveket, hogy különösen nagy gonddal válogassák össze azokat, akiket kiemelnek, s a szovjetapparátusba olyan munkásokat emeljenek ki, akik valóban készek és képesek harcolni a bürokratizmus ellen; biztosítsák a kiválasztásnál a nagy munkástömegek legaktívabb részvételét (munkásgyűléseken állítsanak jelölteket a kiemelésre stb.), és ne „általában munkára" emeljenek ki, ha-

nem konkrét, előre meghatározott munkára, s azt a kérdést, hogy képes-e elvégezni ez vagy az a kiemelt az egyik vagy a másik intézményben rá váró munkát, az intézmény vagy vállalat vezetőjének kell véglegesen eldöntenie;

f) kötelezni kell az ipari körzetek párt- és szovjetszerveit, hogy nyujtsanak fokozottabb szervezeti és politikai támogatást a mezőgazdasági körzeteknek, képezzenek számukra kiemelt káderekét, s küldjenek oda funkcionáriusokat állandó és ideiglenes munkára. Az ilyen támogatásnak azon kell alapulnia, hogy a munkásközpontok állami és szövetkezeti szervei részt vesznek más kerületek mezőgazdaságának fellendítésében, például a munkásszövetkezet részt vesz a mezőgazdasági szövetkezetek munkájában, mind a mezőgazdasági termékek begyűjtése, mind a mezőgazdaság megfelelő ágainak fejlesztése terén, a lenipar részt vesz a lentermelő vidékek fejlesztésében stb.;

g) tekintettel a szovjet főiskolákról kikerülő fiatalság helyes és teljes felhasználásának különösen nagy fontosságára, a munkaközvetítők útján történő elosztás helyett be kell vezetni *a munkaügyi népbiztosság általános felügyelete és irányítása mellett a megfelelő hivatali szervek útján történő elosztást,* ezeknek a szerveknek a rendelkezésére kell bocsátani mindjárt a főiskolák elvégzése után az egész fiatalságot, s ezekre hárul az a kötelesség, hogy tervszerűen elosszák a gazdasági és kulturális front különböző szakaszain mutatkozó szükségleteknek megfelelően.

3. Kötelezni kell a szovjetszerveket, hogy tekintsék egyik fő feladatnak, és szervezzék meg az apparátus összetételének rendszeres tanulmányozását, s gondoskodjanak a funkcionáriusok nyilvántartásának és kiválasztásának a KB megfelelő útmutatásai alapján történő megszervezéséről.

4. A tapasztalat azt mutatja, hogy azok a kommunisták, *akik nem tanulnak és nem akarják az igazgatás ügyét komolyan megtanulni, akik felületesen dolgoznak, nem értik meg alaposan a rájuk bízott munka lényegét, számos esetben okos szabotálók és kártevők uszályába kerülnek, fedezékül szolgálnak számukra.* Az ilyen kommunisták azt képzelik, hogy ők vezetnek és igazgatnak, valójában azonban *idegen gondolatokra és javaslatokra a pecsétet ráütő álkommunisták,* akik sokat ártanak a szocialista építés ügyének. Nagyfontosságú soronlevő feladat annak az ellenőrzése, hogyan fejlődnek a gazdasági káderek, milyen mértékben válnak a kommunisták igazi vezetőkké, a rájuk bízott ügy igazi gazdáivá, akik értenek az emberek kiválasztásához és munkájuk ellenőrzéséhez, akik a megfelelő termelési terület

szakembereivé válnak, s fejlesztik szakképzettségüket és műszaki ismereteiket, — annak az ellenőrzése, hogy milyen mértékben hajtják végre a KB-nak azokat a határozatait, amelyek szerint a kommunista gazdasági szakemberkáderek fejlődése szempontjából kedvező feltételeket kell teremteni, s ezeket a káderekét mindenképpen segíteni kell szaktudásuk fejlesztése terén és mindennapi munkájukban (továbbképzés, műszaki irodalommal való ellátás, külföldi kiküldetések, időnként egy-két hónapra szóló felmentés a folyó munka alól, a szakismeretek fejlesztése céljából, a vezető beosztásban levő gazdasági szakemberek fluktuációjának kiküszöbölése stb.).

Az ilyen ellenőrzés megkönnyíti azoknak a kommunista gazdasági és igazgatási szakembereknek eredményes kiválasztását, *akik tudnak dolgozni és felelni munkájukért.*

Ami azokat *a kommunistákat* illeti, *akiknél munkájuk ellenőrzése megállapította alkalmatlanságukat az államigazgatási munkára, a legerélyesebben véget kell vetni annak a jelenlegi gyakorlatnak, hogy az ilyen funkcionáriusokat egyik intézményből a másikba, az egyik kerületből a másikba dobálják, ami csak végérvényesen lejáratja őket, s egyben zavarja az államapparátus munkájának megjavítását, hanem ehelyett habozás nélkül vissza kell őket küldeni eredeti szakmájukba.*

III. Az igazgatás rendszerének összhangba hozása gazdaságunk rendszerével és a szocialista építés követelményeivel

Az iparosítás gyorsított ütemű valóraváltása és a mezőgazdaság szocialista átalakítása terén a Szovjetország előtt álló feladatok teljesítése megköveteli az egész államigazgatási apparátus következetes átalakítását abban az értelemben, hogy összhangba kell hozni gazdaságunk rendszerével és a szocialista építés feladataival. Erre való tekintettel a konferencia határozatilag kimondja:

1. A gyakorlati munkában kipróbált káderek számának az utóbbi években megállapítható kétségtelen növekedése, az ország befejezéshez közeledő kerületekre osztása, a népgazdaság igazgatása terén egyre halmozódó tapasztalatok, az ötéves népgazdaságfejlesztési terv kidolgozása — mindez lehetővé teszi, hogy tovább haladjunk a megkezdett úton, folytassuk az igazgatási funkciók decentralizálását, a szövetségi köztársasági és a központi szerveket tehermentesítsük nemcsak az apró-cseprő ügyek egész tömegétől, hanem egyben az operatív munkakörök bizonyos részétől is, valóban megjavítsuk a tervmunkát, ami

biztosítja a tervek realitását és idejekorán történő kidolgozását, továbbá a társadalmi és a tömeges egyéni kezdeményezés és öntevékenység szükséges összekapcsolását a szigorú tervfegyelemmel és a központi szervek utasításainak végrehajtása terén kötelező szigorú fegyelemmel.

Az apparátus következetes átalakításának egyrészt az operatív munkakörök *decentralizálása irányában* kell haladnia, a tervezésnek és a fő kérdésekben való irányításnak egyidejű központosításával, másrészt olyan feltételek kialakításának irányában, amelyek egyaránt biztosítják azt, hogy idejekorán konkrét terveket dolgozzunk ki, s hogy ezeket a terveket teljes egészükben teljesítsék.

Ezen az alapon, kivált a Szovjetunió Munkás-Paraszt Felügyeleti Népbiztossága részéről felül kell vizsgálni a Szovjetunió népbiztosságainak, a szövetségi köztársaságok népbiztosságainak és a Szovjetunió népbiztosságainak, a népbiztosságoknak és a szabályozó szerveknek, a határterületi és a központi szerveknek, továbbá a tervezési és az igazgatási szerveknek a munkakörét és egymáshoz való viszonyuk rendszerét.

2. *Az ipar és a közlekedés igazgatási* rendszerének megjavítására irányuló munka során abból kell kiindulni, hogy biztosítsuk:

a) a Legfelsőbb Népgazdasági Tanácsnak és a Közlekedésügyi Népbiztosságnak olyan szervekké válását, amelyek nemcsak a tervezés és a gazdaság irányításának szervei, amilyeneknek túlnyomórészt mind a mai napig tekinthetők, hanem egyben mind az amerikai és európai, mindpedig a szovjet tudomány és technika vívmányain alapuló tényleges műszaki irányítás szervei is;

b) a gyárak és az egyes üzemek fokozottabb gazdasági kezdeményezését, s ezzel egyidejűleg a trösztök szerepének növekedését a vállalatok műszaki újjászervezésének irányítása terén, továbbá a vállalatcsoportok trösztönként történő olyan felülvizsgálását, amely biztosítja annak az elvnek érvényesülését, hogy a vállalatok összefogásának elsősorban a specializálás jegyében kell történnie;

c) az ipar belső tartalékainak teljes mozgósítását;

d) a vállalatok igazgatása terén az egyszemélyi vezetés megvalósításával kapcsolatos pártutasítások végrehajtását, s a termelési értekezletek és az ideiglenes ellenőrző bizottságok munkájának ezzel egyidejű következetes fejlesztését, annak szem előtt tartásával, hogy az igazgatóságnak a termelési értekezletek meg az ideiglenes ellenőrző bizottságok gyakorlati javaslatait, ha azokat helyeseknek ismeri el és elfogadja, minden halogatás

nélkül következetesen meg kell valósítania. A vállalatok igazgatásának rendszerét Lenin elvtárs következő útmutatása szerint kell meghatározni:

„Minél határozottabban kell most síkraszállnunk a kíméletlenül keménykezű hatalomért, az egyes személyek diktatúrájáért *meghatározott munkafolyamatokra vonatkozóan a merőben végrehajtási jellegű* funkciók meghatározott eseteiben, annál változatosabbaknak kell lenniök az alulról jövő ellenőrzés formáinak és módjainak, hogy teljesen lehetetlenné tegyük a szovjet hatalom eltorzítását, hogy újra meg újra fáradhatatlanul irtsuk a bürokratizmus dudváját" *(Lenin.* „A szovjet hatalom soronlevő feladatai." XV. köt. 223—224. old.)[1];

e) az építés kellő időben történő és teljes technikai és gazdasági előkészítését;

f) a vezető káderek állandóságát az iparban és a közlekedésben, a gazdasági vezetők rendkívül széles körben elterjedt ideoda dobálásának megszüntetését, mert a gyakori áthelyezés a legnagyobb mértékben megnehezíti képzésüket és műszaki ismereteik fejlesztését.

3. Az áruelosztó apparátus megjavítása és észszerűsítése tekintetében végzett munka során abból kell kiindulni, hogy lehetséges és *szükséges az áruforgalmi költségek további határozott csökkentése.*

4. Mivel a kereskedelmi apparátus számos árucikk tekintetében *monopolhelyzetben* van, s ez a körülmény a szabályozó és kereskedelmi szervek túlságos központosítottsága mellett *az apparátus egyes részeinek bürokratikus rothadásával fenyeget,* végre kell hajtani az áruelosztó apparátus észszerűsítését, abból a szempontból kiindulva, hogy amennyire csak lehetséges, decentralizálni kell az operatív funkciókat a központosított irányítás egyidejű fenntartásával és megjavításával a pénzügyi és kereskedelmi tervezés terén, meg kell javítani a kereskedelmi rendszer manőverezési képességét, ténylegesen csökkenteni kell a közvetítő szervek számát a gyártól az iparcikkfogyasztóig, s a mezőgazdasági nyersanyag termelőjétől annak fogyasztójáig, növelni kell mind az ipari, mind a kereskedelmi apparátusnak azt a képességét, hogy számításba vegye a lakosság fogyasztói keresletét, meg kell javítani a fogyasztó kiszolgálását részint az alsó kereskedelmi szervek hálózatának gyors bővítése, részint munkájuk megjavítása útján.

5. Folytatni kell *a népgazdaság finanszírozásának és hitel-*

[1] *Lenin* Művei. 27. köt. Szikra 1952. 271. old. — *Szerk.*

ellátásának, az adókivetésnek, a gazdasági, szövetkezeti és hitelintézmények kölcsönös pénzügyi és elszámolási kapcsolatainak megjavítására irányuló munkát, s ilyenformán biztosítani kell a készpénzfizetés mellőzésével történő elszámolás bevezetését, a különböző iparágak, valamint az ipar és a szövetkezetek stb. közötti fölösleges elszámolási szervek határozott csökkentését, továbbá azoknak a tapasztalatoknak minél nagyobb arányú elterjesztését, amelyeket azzal kapcsolatban szereztünk, hogy megszerveztük a készpénz kikapcsolását a lakosság részéről az állami, községi és társadalmi szervezetek részére történő tömeges befizetések terén.

6. Biztosítani kell, hogy az igazgatás terén elért *eredmények* minél gyorsabban apparátusunk *közkincsévé* váljanak: a legközelebbi években legnagyobb gazdasági intézményeinknél egyre fokozottabb mértékben kell alkalmazni a könyvelés gépesítését (aminek bevezetésével kapcsolatban a közlekedésben, az 1. számú Gyapjútrösztben, az Összszövetségi Textilszindikátusban, az Állami Villamossági Tröszt üzemeiben stb. már szép eredményeket értünk el); egységesíteni kell a számviteli, operatív és statisztikai nyilvántartást; meg kell valósítani az elsődleges nyilvántartás adatai alapján történő és a tervek formáival összhangban álló adatszolgáltatást; meg kell javítani az intézmények struktúráját olyan értelemben, hogy pontosan el kell határolni egyes munkaterületeiket, meg kell szüntetni a szükségtelen közbeeső szerveket, be kell vezetni a végrehajtásért való személyi felelősséget *(nevezetesen az, akit a végrehajtással megbíztak, közvetlenül számoljon be végzett munkájáról a megbízatást adó szervnek vagy személynek, az, akit a végrehajtással megbíztak, kötelezően írja alá mindazokat a jelentéseket és iratokat, amelyeket készített, függetlenül attól, hogy hová küldik ezeket az iratokat);* meg kell gyorsítani az ügyintézés egyszerűsített rendszerének általános bevezetését; az igazgatás technikája terén működő régi tudományos intézeteket és észszerűsítési központokat meg kell erősíteni, és újakat kell létesíteni; el kell terjeszteni a szovjetintézmények mellett működő speciális észszerűsítési irodák megszervezésével, az észszerűsítő káderek kialakításával stb. kapcsolatban szerzett tapasztalatokat.

Az igazgatás technikájának megjavítására irányuló mindeme intézkedések egyáltalán nem jelentenek öncélt: az igazgatás technikájának megjavításával el kell érnünk az apparátus olyan mértékű egyszerűsítését, amely megkönnyíti a tömegek aktív részvételét az igazgatásban.

7. Azon kell lennünk, hogy fokozottabb mértékben alkalmazzuk *a tudományos alapokon nyugvó észszerűsítés módszereit* az ipar, a tervezés és az igazgatás minden ágában, mert ennek elmulasztása a legnagyobb mértékben megnehezíti az ország előtt álló feladatok tényleges végrehajtását.

A tervmunka az újjáalakítási időszakban bonyolult, nehéz és növekvő felelősséggel járó dolog, s ennek figyelembe vételével minden erőnkkel arra kell törekednünk, hogy *gazdasági tervezésünk messzemenően tudományos alapokra helyezésével* fokozzuk annak *tudományos jellegét*. Ennek megfelelően az Állami Tervbizottságnak a népgazdasági tervek összeállítására irányuló munkája során az egész világon elért legújabb tudományos és technikai eredmények alapos megismerése és a Szovjetunió tudományos kutató intézményeinek és szervezeteinek egész rendszerére kell támaszkodnia, s ezek tevékenységét a jelleg és a határidő tekintetében össze kell hangolni a tervmunka feladataival. A tudományos észszerűsítő munka megszervezését illetően az MPF és a Legfelsőbb Népgazdasági Tanács működésével kapcsolatban szerzett tapasztalatok megmutatják, hogy a termelés növelésének és az önköltségcsökkentésnek milyen hatalmas lehetőségeit tárja fel a tudományos kutatómunka eredményeinek alkalmazása és az észszerűsítési intézkedések valóraváltása. Az MPF-nek, s ugyanígy valamennyi vezető gazdasági szervnek a mostaninál sokkal fokozottabb mértékben tudományos alapokra kell fektetniök munkájukat. Amire ehhez szükség van, az egyebek között a következő: külön észszerűsítő csoportok, irodák, hivatalok és intézetek széles hálózatának megteremtése; külföldi szakemberek további bevonása; a műszaki irodalom kiadásának növelése; észszerűsítési szakemberkáderek képzése; a gazdasági vezetőkáderek műszaki felkészültségének magasabb színvonalra emelése stb. stb. A konferencia hangsúlyozza, hogy az apparátus észszerűsítése nemcsak az MPF szerveinek, hanem valamennyi intézménynek kötelező és állandó feladata, s e feladat megvalósításáért mindenekelőtt maguk az intézmények vezetői és dolgozói, továbbá az egyes intézményekben működő társadalmi szervezetek felelősek.

8. Erőteljesebb harcot kell folytatni a *takarékosságért*, minden rezsiköltség és improduktív kiadás csökkentéséért, úgy is, hogy az igazgatás rendszerét összhangba hozzuk a kialakult szocialista gazdaság szükségleteivel, meg úgy is, hogy megtanuljuk a valóban élenjáró igazgatást. A konferencia a fentieket illetően abból indul ki, hogy a szocialista építés ötéves tervének

teljesítésénél az egyik legfontosabb feltétel *a kereskedelem és az ipar általános költségeinek, továbbá az adminisztrációs és igazgatási költségeknek* további *következetes és erőteljes csökkentése,* s országunk fejlődési ütemének a kapitalista fejlődési ütemhez képest való meggyorsításánál ennek kell lennie az egyik legfontosabb forrásnak.

A konferencia felhívja minden gazdasági szerv és a Munkás-Paraszt Felügyelet szerveinek figyelmét arra, hogy *a takarékosságért vívott harc egyáltalán nem merülhet ki abban, hogy csökkentjük az apparátust,* ez a harc ugyanakkor megköveteli, hogy a lehető legmesszebbmenő erőfeszítéseket tegyük a termelés tényleges észszerűsítése, a meglevő felszerelés teljes kihasználása és igénybe vétele, a beruházások hatékonyságának emelése, az önköltség csökkentése, az ipar és a közlekedés ellátásának olyan megszervezése érdekében, amely kizárja a fölösleges tartalékképzést, ami hatalmas anyagi forrásokat változtat holt tőkévé (például, *ha a közlekedésben, ahol a mozdonyok és vagonok kihasználási foka szörnyen alacsony, a kihasználást olyan színvonalra emeljük, amely legalább bizonyos mértékig megközelíti olyan országok színvonalát, mint Amerika, Németország és Japán, ahol egy személymozdony napi hasznos futási ideje a mi 6½—9 óránkkal szemben 14 óra — ez sokszázmillió rubel megtakarítását teszi lehetővé).*

9. A kerületekre osztás eredményeit külön kell tanulmányozni, mindenekelőtt abból a szempontból, hogy az államigazgatási apparátust közelebb vigyük a munkások és parasztok tömegeihez.

Minthogy a kerület a párt és a szovjet hatalom által kiadott utasítások végrehajtásának igen fontos tényezője, ide kell áthelyezni az államapparátus megjavítására, hiányosságainak kiküszöbölésére irányuló munka súlypontját.

Ennek megfelelően felül kell vizsgálni a körzeti szovjetapparátus szervezetét abból a szempontból, hogy a kerületi központok számára minél több kipróbált kommunistát, szervezőt és szakembert biztosítsanak.

Az apparátus felépítésének egyszerűsítése és megjavítása terén különösen nagy figyelmet kell fordítani a társadalombiztosítás, az egészségvédelem, az igazságszolgáltatás, a szövetkezetek, a munkaközvetítés stb. szerveire, amelyeknek közvetlenül a nagy tömegekkel van dolguk, s gondoskodni kell ezeknek a szerveknek olyan felépítéséről és olyan munkarendjéről, hogy az biztosítsa a dolgozók igényeinek és szükségleteinek lehető leggyorsabb és fennakadás nélküli kielégítését.

10. A Munkás-Paraszt Felügyelet figyelmét különösen nagy nyomatékkal kell felhívni arra, hogy Lenin elvtárs ismételt útmutatásainak megfelelően gondosan ellenőrizze már a következő évben *két-három tröszt, öt-tíz körzet és tíz-tizenöt kerület mintaszerű munkájának megszervezését.* A konferencia utasítja a párt Központi Bizottságát, hogy két hónapon belül lássa el a szovjetmunkának ezeket a kísérleti részlegeit a valóban legjobb, legkipróbáltabb és leglelkiismeretesebb szervezőkkel és vezetőkkel. Ami ezt a kérdést illeti, induljanak ki abból, hogy a legjobb példákat végül is mindenki számára kötelező mintává kell tenni.

11. Minthogy az ország előtt álló gazdasági, politikai és kulturális feladatok csakis a dolgozók millióinak közvetlen, tudatos részvételével oldhatók meg, egyre fokozottabban kell alkalmazni, egyre nagyobb arányokban kell felkarolni és tapasztalati úton kipróbálni a munkások kezdeményezésének és öntevékenységének legkülönbözőbb formáit *(a munkások kezdeményezésére megindult szocialista verseny további elterjesztése mind az építés megjavítása, a termelés és az önköltségcsökkentés terén,* mindpedig az igazgatás rendszerének és szervezetének megjavítása és egyszerűsítése terén, továbbá versenykihívások, munkásbrigádok küldése a falvakba, pályázatok, munkásfeltaláló mozgalom stb. stb.), az elért eredményeknek a sajtóban való legmesszebbmenő ismertetésével gondoskodni kell arról, hogy *az egész ország tudjon a legjobb szervek és a legjobb, a szocializmus ügye iránt legodaadóbb, leghozzáértőbb és leglelkiismeretesebb funkcionáriusok munkájáról, s az egész vonalon jutalmazni kell mindazokat az értékes javaslatokat, amelyek megvalósítása elősegíti a termelés önköltségének csökkentését, az apparátus egyszerűsítését és olcsóbbá tételét.*

IV. A tömegek részéről történő ellenőrzés megszervezése

A Munkás-Paraszt Felügyelet, mint a párt és a szovjetek egyik igen fontos eszköze az egész apparátus tényleges megjavításáért folytatott harcukban, csak akkor teljesítheti az előtte álló feladatokat, ha *fáradhatatlanul munkálkodik azon, hogy a dolgozók valóban egyre nagyobb tömegeit vonja be a bürokratizmus elleni harcba, ha egyre fokozottabb mértékben az államapparátus munkáját ellenőrző munkások és parasztok szervezőjévé válik, ha egyre fokozottabb mértékben a pártonkívüliek által a párttagok munkája fölött gyakorolt ellenőrzés szervezetévé válik, ha a pártonkívüli munkások és parasztok*

megtanulják általa a Szovjetköztársaságban számukra biztosított jogok gyakorlását. Minden más, minden olyan „harc a bürokratizmus ellen", amely nem támaszkodik a munkásosztály aktivitására és öntevékenységére, amelyet úgy próbálnak megvalósítani, hogy maguk a munkások és parasztok részéről történő ellenőrzést csupán az egyik vagy a másik, akár a leglelkiismeretesebb apparátus tevékenységével helyettesítik, nem hozhat semilyen komoly eredményt az államapparátus tényleges megjavítása és gyökeres átalakítása terén.

Ebből kiindulva, a konferencia:

1. Utasítja a KEB-et és az MPF-t, hogy fáradhatatlanul munkálkodjanak a munkásoknak a Munkás-Paraszt Felügyelet munkájába való egyre nagyobb arányú bevonásán, terjesszék el a *munkások bevonásának tapasztalatilag már kipróbált módszereit, gondoskodjanak ezek alkalmazásáról,* és hasznosítsák a munkások alulról jövő kezdeményezése nyomán előálló új módszereket (MPF-szekciók; a szakszervezetek, különösen a termelési értekezletek, az ideiglenes munkás ellenőrző bizottságok és a gazdasági tanácskozások részvétele az MPF munkájában; a munkások választott küldötteinek közreműködése a Panaszirodákban és az MPF-ben; munkáslevelezők bevonása; az üzemekben és intézményekben tartott vizsgálatok tanulságainak megvitatása a munkások és alkalmazottak messzemenő részvételével; külön közreműködő csoportok alakítása a vállalatoknál és intézményekben, az üzemi bizottságok és szakszervezeti bizottságok által; tömeges vizsgálatok; munkás „repülőbizottságok" a szovjetintézményekben; önkéntesek, a komszomol-könnyűlovasság bevonása; a bürokratizmussal vádoltak ügyének munkásgyűléseken, munkásülnökök által történő kivizsgálása stb.).

2. Utasítja a helyi pártszerveket és szovjeteket, hogy *minden* városi szovjet mellett, továbbá a nagyközségekben a falusi és minden járási szovjet mellett hozzanak létre *MPF szekciókat.* A falusi szovjetekben ezeket a szekciókat elsősorban mezőgazdasági munkásokból és szegényparasztokból kell megszervezni.

3. Utasítja a KB-t, hogy annak az ismételten hangoztatott szempontnak, amely szerint az MPF-ben végzendő munkára valóban a legjobb munkásokat kell kijelölni, *nem megfelelő érvényesülésére való tekintettel,* és hogy érvényt szerezzünk Lenin elvtárs útmutatásának, amely szerint a Munkás-Paraszt Felügyeletben „társadalmi rendünknek valóban a legjobb ele-

meit" kell összpontosítani (XVIII. köt. II. rész. 118. old.)[1], a következő három hónapban a funkcionáriusok között saját felügyelete alatt hajtson végre külön mozgósítást az MPF területi és körzeti szerveiben végzendő munkára. Ezzel egyidejűleg az MPF-nek fokozottabb mértékben kell kiemelnie saját apparátusába állandó munkára olyan munkásokat, akik bebizonyították, hogy valóban képesek és készek harcolni a bürokratizmus ellen, s az ilyen munkásokból kiemelt káderekat kell nevelnie más szervek számára.

V. A párton belül és a pártapparátusban észlelhető bürokratizmus elemei ellen folyó harc feladatai

A konferencia felhívja az egész párt és minden egyes párttag figyelmét arra, hogy *a legerélyesebb, legönfeláldozóbb, legszívósabb harcot kell folytatni a bürokratizmusnak magán a párton belül, a pártapparátuson belül észlelhető elemei ellen, amelyek a párt- és szovjetapparátus összefonódásával, igen sok párttag közigazgatási munkára való elvonásával, továbbá burzsoá értelmiségi és csinovnyik elemeknek az államapparátusban dolgozó kommunisták révén a pártra gyakorolt hatásával magyarázhatók.* Ennélfogva a konferencia — a bürokratizmusnak magán a párton belül és a pártapparátusban észlelhető, s a szovjetapparátusban mutatkozó bürokratizmus elleni harcot akadályozó elemei elleni harc céljából — határozatilag kimondja:

1. Kitartóan kell folytatni továbbra is a *fizetett pártapparátusnak* a Központi Bizottság által megkezdett *csökkentését* — egyes részeinek a pártaktíva ingyenes munkájával történő felváltása útján, folytatni kell továbbá a pártaktíva messzemenő bevonását a pártbizottságok apparátusának közvetlen munkájába, s ezt a legmerészebben és legkövetkezetesebben kell valóra váltani, elsősorban a munkás központokban.

2. Az ellenőrző bizottságoknak különösen nagy figyelmet kell fordítaniok *a pártonbelüli demokrácia megsértése elleni harcra,* s minden esetben felelősségre kell vonniok azokat a pártszerveket és azokat a funkcionáriusokat, akik akadályozzák a pártonbelüli demokrácia elvének megvalósítását (a véleménynyilvánítás és szavazás szabadságának korlátozása a gyűléseken, a Szervezeti Szabályzat által elő nem írt korlátozások alkalmazása a választások során, a párttagok azon választási jogá-

[1] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 490. old. — *Szerk.*

nak burkolt vagy nyilt megsértése, hogy a pártvezetőség, a pártbizottság bármely titkárát leválthatják).

3. Minden módon gondoskodni kell arról, hogy a *pártszervek megjavítsák* a szovjet-, komszomol-, szakszervezeti és szövetkezeti szervezetek *irányítását,* s erélyes harcot kell folytatni a *proletárközéletnek* a pártbizottságok *parancsolgatásával és kicsinyes gyámkodásával való helyettesítése ellen.* Minthogy a szovjetek, a szakszervezetek és a szövetkezetek a párt és a nagy dolgozó tömegek közötti kapcsolat döntő fontosságú apparátusát jelentik, a pártszervezeteknek minden erejüket meg kell feszíteniök e szervezetek munkájának megjavítása érdekében, a legerélyesebben küzdeniök kell a szakszervezeti, szovjet- és szövetkezeti demokrácia, különösen pedig a vezetőszervek választása elvének megsértése ellen, s ugyanakkor a megfelelő frakciók révén, az illető szervek újjáválasztása útján, habozás nélkül el kell távolítani ezeknek a szervezeteknek vezetőségéből azokat a bürokratikus elemeket, akik nem éreznek többé a tömegekkel, és elvesztették a tömegekkel való kapcsolatot.

Bár a párt óriási munkát végzett a tömegek aktivitásának növelése és a szovjetek felélénkítése terén, a szovjetek, a szakszervezetek és a szövetkezetek még korántsem fejlődtek kellő mértékben igazi kollektív szervekké. *Ezeknek a szerveknek a helyettesítése a megfelelő vezetőségekkel* (a szovjet elnökségével, falun nagyon gyakran csak a szovjet elnökével vagy titkárával, a szövetkezet igazgatóságával vagy igazgatóságának elnökével, a megfelelő szakszervezet elnökségével), különösen a falvakban, még széles körben tapasztalható. Ezért a pártnak a szovjet-, szakszervezeti és szövetkezeti szervezeteket illetően egyik legfőbb feladata munkájuk olyan megszervezése, amely biztosítja a dolgozók nagy tömegeinek az államigazgatásba való tényleges bevonását, s ilyenformán a munkásosztály vezető szerepének erősítését.

4. Ki kell mondani, hogy *a kommunista főiskolákat végzők legalább két éven át gyakorlati munkát végezzenek a kerületekben. Ennek az időnek a letöltését olyan feltételnek kell tekinteni, amelynek teljesítése nélkül senkit sem lehet előléptetni az állam- és pártapparátus felsőbb szerveiben végzendő munkára.*

5. A szovjetekben működő sejtek legyenek az államapparátus megjavításáért és a bürokratizmus minden néven nevezendő megnyilvánulásának megszüntetéséért tevékenyen küzdő harcosokká, tömörítsék az államapparátusban dolgozó párttagokat a pártszerűség alapján, és azon az alapon, hogy visszaverik a

csinovnyik elemeknek a párttagokat züllesztő befolyását. A konferencia utasítja a Központi Bizottságot, a KEB-et és az MPF-t, hogy hívják össze a szovjetekben működő sejtek külön tanácskozását — az e téren folyó munka tapasztalatainak leszűrése és a további megerősítését szolgáló gyakorlati intézkedések kidolgozása céljából.

VI

Pártunk a XV. pártkongresszus óta kétségtelen eredményeket ért el annak az általa kitűzött feladatnak megvalósítása jegyében, amely szerint az alulról jövő önbírálat hatalmas hullámát kell kiváltani. A bürokratizmus elleni harc gyakorlati tapasztalatai azt mutatják, hogy a párt által kiadott jelszó, a „személyekre való tekintet nélküli" önkritika, az alulról felfelé és felülről lefelé irányuló kritika jelszava — *a bürokratizmus elleni harc,* az apparátus megjavításáért és az ország kulák-kapitalista elemeivel összenőtt elemektől való megtisztításáért vívott harc *döntő módszerévé* válik. A konferencia ugyanakkor, amikor különösen nagy nyomatékkal *hangsúlyozza az önkritika olyan, maguk a munkástömegek által kezdeményezett formáinak fontosságát, mint az üzemek most folyó szocialista versenye,* egyszersmind valamennyi pártszervezet figyelmét felhívja arra, hogy az alulról felfelé irányuló ellenőrzés és az önbírálat további fejlesztése, az *önbírálat* egyre fokozottabb *elmélyítése, s az ország egész társadalmi életének, elsősorban pedig gazdasági és kulturális életének döntő jelentőségű kérdéseire összpontosítása — a párt és a szovjetek által a bürokrácia ellen folytatott harc tényleges sikerének igen fontos záloga.*

A PÁRTTISZTÍTÁSRÓL, S AZ ÖK(b)P TAGJAINAK ÉS TAGJELÖLTJEINEK FELÜLVIZSGÁLATÁRÓL

(Jaroszlavszkij elvtárs beszámolója alapján hozott határozat. Egyhangúlag elfogadva)

1. Az ÖK(b)P fennállásának egész ideje alatt csak egyszer hajtott végre általános párttisztítást, mégpedig 1921-ben, a népgazdaság helyreállítása időszakának kezdetén, a polgárháború befejeztével, amikor a párt azt a feladatot tűzte maga elé, hogy „megtisztítsuk a pártot a nemkommunista elemektől, pontosan nyilvántartásba véve az ÖK(b)P minden egyes tagját a munkahelyén végzett munka szerint, és úgy is mint az ÖK(b)P tag-

ját"[1], s amikor jelentős mértékben megszabadult a pártidegen és korrupt elemektől, megerősítette a párt sorait, és számos rendszabályt léptetett életbe, amelyek korlátozták a nemproletár elemek felvételét a pártba, s biztosították a munkásosztály és a parasztság soraiból a pártba lépők gondosabb kiválasztását.

2. E párttisztítás óta nyolc év telt el, s ez alatt a nyolc év alatt a párt számszerűleg háromszorosára növekedett. Ennek az időszaknak folyamán a XIII. és a XIV. pártkongresszus között felülvizsgáltuk a nemtermelő üzemekben működő sejtek tagjait és tagjelöltjeit, aminek a célja mindenekelőtt az volt, hogy „megtisztítsa a pártot a szociális szempontból idegen és züllött elemektől, továbbá azoktól a nem munkás elemektől, akik párttagságuk idején mint kommunisták valamely állami, gazdasági és más szervezet munkájának megjavítása terén nem tüntek ki, s akiknek nem volt közvetlen kapcsolatuk a munkás- és parasztтömegekkel" (a XIII. kongresszus határozata)[2]. A párttagság mintegy 25%-át vizsgáltuk felül, s a felülvizsgáltaknak körülbelül 6%-át kizártuk. 1926-ban végrehajtottuk a falusi pártsejtek részleges felülvizsgálását, 1927-ben pedig a párttagok és a tagjelöltek összszövetségi összeírását (átregisztrálását). Így az ÖK(b)P teljesítette a Kominternhez tartozás egyik feltételét (a 13. pontot), amely megköveteli:

„Azoknak az országoknak a kommunista pártjai, amelyekben a kommunisták munkájukat legálisan folytatják, időnként kötelesek megtisztítani (átregisztrálni) a pártszervezetek tagságát, hogy rendszeresen megtisztítsák a pártot az elkerülhetetlenül hozzá törleszkedő kispolgári elemektől."

Azonkívül a párt a helyreállítási időszak folyamán rendszeresen, napról napra ellenőrizte sorait az ellenőrző bizottságok tevékenysége útján, a programmot vagy a pártfegyelmet megsértő párttagok, a korrupt és idegen elemek felelősségrevonása útján, s ennek során 1922-től 1928 július 1-ig az ellenőrző bizottságok által hozott kizárási határozat, önkéntes kilépés, illetve az átregisztráláson való meg nem jelenés következtében az ÖK(b)P 260 144 tagja és tagjelöltje vált ki a pártból.

3. A pártnak szocialista gazdaságunk újjáalakítási időszakában, amely a város és falu kapitalista elemei elleni szocialista támadással és az osztályharc kiéleződésével jár együtt, különösen nagy gonddal kell felülvizsgálnia sorait, hogy ezzel erősítse a kispolgári elemekkel szembeni ellenállást, összetételé-

[1] Lásd ebben a kiadványban. I. rész. 606. old. — *Szerk.*
[2] Lásd ebben a kiadványban. 27. old. — *Szerk.*

ben egységesebbé és harcképesebbé tegye a pártot a népgazdaság szocialista újjáalakítása során felmerülő nehézségek leküzdése szempontjából.

Az 1928 novemberi plénum határozata a párttagságnak „az osztályidegen, befurakodott, elbürokratásodott és korrupt elemektől való legerélyesebb megtisztításáról", azoktól az elemektől való megtisztításáról, akik „a kormányon levő pártban való tagságukat önző és karrierista célokra" használják ki, „továbbá a kuláksággal egy húron pendülő lezüllött burzsoá és kispolgári s más hasonszőrű elemektől"[1] szintén azt a Komintern által támasztott követelményt tartja szem előtt, amely szerint időnként párttisztítás céljából felül kell vizsgálni (át kell regisztrálni) az ÖK(b)P tagjait és tagjelöltjeit, hogy a szocializmusért vívott harc egy igen nehéz szakaszában, annak az időszaknak kezdetén, amikor a Szovjetunió egész népgazdaságának gyökeres szocialista átszervezése van napirenden — megjavítsuk a helyi pártszervezetek és az egész párt szociális összetételét, emeljük politikai és erkölcsi színvonalát.

4. Az ÖK(b)P szociális összetétele kétségkívül megjavult, a párt proletárokból álló gerince megerősödött (Lenin halálának időpontjában 44%, 1928 július 1-én 62%), a munkások száma a pártban ez alatt az idő alatt több mint háromszorosára emelkedett, s a munkássejtek száma és részaránya tetemesen megnőtt, mindamellett a párt szociális összetétele még mindig elmarad azok mögött a követelmények mögött, amelyeket a Szovjetunió népgazdaságának szocialista átszervezésével összefüggő feladatok támasztanak a párttal szemben. Ugyanakkor az a körülmény, hogy az állam-, gazdasági, szakszervezeti, sőt a pártapparátus majdnem minden szervében találhatók elbürokratásodott, helyenként pedig, különösen a falusi alsó apparátusban, burzsoá-kispolgári irányban elfajult elemek, akik összenőttek a kuláksággal, s eltorzítják a párt osztályvonalát, ez a körülmény meglassítja a legjobb városi és falusi proletárelemek bevonását a pártba, csökkenti a szocialista építés lendületét, néha a párt és a szovjet hatalom intézkedései iránti bizalmatlanság magvát hinti el a munkások és parasztok nagy tömegeiben. A lenini párt szilárd alapját képező száz- meg százezer proletár mellett azt tapasztaljuk, hogy züllött magánéletet folytató kispolgári elemek furakodtak be a pártba, akik egyéni és társadalmi életük példájával megfertőzik a párttagokat, semmibeveszik a munkások és dolgozó parasztok köz-

[1] Lásd ebben a kiadványban. 632. old. — *Szerk.*

véleményét, érdekhajhászó, karrierista elemek, akiktől a pártot az ellenőrző bizottságok rendszeres mindennapi munkája nem tisztítja meg kellő mértékben.

A napirendre tűzött tagfelülvizsgálatnak meg kell tisztítania az ÖK(b)P sorait ezektől az elemektől, s ezzel növelnie kell harci készültségét a szocialista támadás terén, tovább kell növelnie a párt iránti bizalmat és a párt tekintélyét, a város és falu újabb proletár és mezőgazdasági munkás rétegeit kell a párt oldalára állítania.

5. Az *általános párttisztítás* kérdésének felvetése során szem előtt kell tartanunk, hogy a munkásosztály összetétele az utóbbi években jelentősen megváltozott, amire V. I. Lenin nem sokkal az 1921. évi párttisztítás után szükségesnek tartotta felhívni a figyelmet, amikor azt írta:

„Kétségtelen, hogy nálunk minduntalan munkásoknak tekintenek olyan személyeket, akik a legcsekélyebb komoly iskolát sem járták ki, azaz nem dolgoztak a nagyiparban. Léptennyomon a leghamisítatlanabb kispolgárok kerülnek a munkások kategóriájába, akik véletlenül és egészen rövid időre váltak munkásokká. Minden értelmes fehérgárdista teljesen határozottan számol azzal a körülménnyel, hogy pártunk állítólagos proletárjellege a valóságban egyáltalán nem biztosíték az ellen, hogy pártunkban esetleg — mégpedig a legrövidebb időn belül — a kistulajdonosi elemek kerüljenek túlsúlyba"[1].

Lenin arra is szükségesnek tartotta felhívni a figyelmet, hogy „nagyon sok értelmiségi és féligmeddig értelmiségi elem számára a mi viszonyaink között egyáltalán semmi nehézséget nem jelent munkásnak elszegődni".

Lenin nagy nyomatékkal hangsúlyozta: „a «munkás» fogalmát olymódon kell meghatározni, hogy e fogalom körébe csak azok tartozzanak, akik életkörülményeiknél fogva valóban el kellett hogy sajátítsák a proletár gondolkodásmódot. Ez pedig lehetetlen anélkül, hogy valaki hosszú éveket ne töltsön a gyárban minden hátsó gondolat nélkül, gazdasági és társadalmi létének általános feltételei folytán" *(Lenin,* 1922)[2].

A pártnak azonban, ugyanakkor, amikor legegészségesebb részének gyárüzemi sejtjeit tartja, nemcsak a nemtermelő üzemekben működő sejteket, illetve a falusi sejteket kell felülvizsgálnia; figyelembe kell venni, hogy a párt gyárüzemi sejtjeibe is bekerülnek — bár sokkal kisebb mértékben, mint más

[1] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 250. old. — *Szerk.*
[2] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 247—248. old. — *Szerk.*

sejtekbe — olyan elemek, akik nem képesek betölteni a kommunista élharcos szerepét, olyan elemek, akik a falusi kulákgazdasággal állnak kapcsolatban, s kispolgári szellemben befolyásolják a proletariátust, olyan elemek, akik az üzemi munkát csupán saját egyéni gazdaságuk gyarapítását szolgáló eszköznek tekintik, mindenféle érdekhajhászó elemek, akik maguk nem járulnak hozzá a munkafegyelem javításához, akiket közömbösen hagynak az olyan ellenforradalmi jelenségek, mint az antiszemitizmus, akik nem szakítottak végérvényesen a vallási szertartásokkal stb.

Ha nem tisztítjuk meg az egész pártot, a *termelő-üzemi sejteket* is beleértve, pártunk nem tudja majd teljes mértékben bevonni soraiba a jelentős pártonkívüli proletáraktívákból a legjobb elemeket — a párt döntő rétegének, proletárokból álló gerincének erősítése céljából. A gyárüzemi sejtek, ha nem tisztítják meg soraikat ilyen értelemben, s ha ezzel egyidejűleg nem folytatnak rendszeres toborzómunkát a legjobb proletárelemek megnyerése érdekében, az új szakaszban nem lesznek képesek teljesíteni a nagy és bonyolult feladatokat, amelyek az összetétel tekintetében igen nagyfokú egyöntetűséget, egységet, tudatosságot és proletár lenini kitartást követelnek.

6. A pártnak különösen nagy figyelemmel kell felülvizsgálnia a *falusi sejtek* összetételét, s erélyes kézzel kell megtisztítania ezeket a sejteket a befurakodott osztályidegen — vagy a kulákokkal: a kereskedőkkel, a bejekkel és a papsággal egy gyékényen áruló — elemektől; azoktól a párttagoktól, akik olyan politikát folytatnak, amely eltaszítja a párttól a mezőgazdasági munkásokat és a szegényparasztokat; azoktól a párttagoktól, akik nem vesznek részt a mezőgazdaság szocialista átszervezésével kapcsolatos intézkedések végrehajtásában; azoktól a begyepesedett hivatalnoki elemektől, akik nem hajtják végre a párt irányelveit, amelyek szerint a középparaszti tömegekkel megvalósított szövetséggel egyidejűleg a szegényparasztságra kell támaszkodni; azoktól a párttagoktól, akiknél a szűklátókörű gazdasági prakticizmus elhomályosította a falusi kommunista propaganda és szervezés feladatait; a forradalmi törvényesség megrögzött megszegőitől; azoktól, akik egyéni céljaik érdekében visszaélnek a hatalommal.

Csakis a falusi sejtek ilyen értelmű megtisztítása esetén, amely együttjár egyfelől azzal, hogy bevonjuk a felülvizsgálatba és a párttisztításba a mezőgazdasági munkásokból, szegényparasztokból és középparasztokból álló aktívát, tüzetesen megmagyarázzuk a nagy paraszttömegeknek a párt politikáját,

másfelől azzal, hogy törődünk a falu valóban odaadó kommunista elemeivel, az aktivistákkal, a polgárháború volt részvevői közül, a Vörös Hadsereg iskoláját kijárt emberek közül kikerülő társadalmi dolgozókkal, akik a falvakban tettekkel segítik elő a párt szocialista intézkedéseinek megvalósítását — csakis az ilyen értelmű párttisztítás változtathatja a falusi sejteket a Kommunista Párt falusi támaszpontjaivá, növelheti a párt iránti bizalmat, vonhatja be a párt soraiba a legjobb kommunista elemeket, a mezőgazdasági munkásokat és a szegényparasztokat, s viheti előre a mezőgazdaság kollektivizálásának ügyét.

7. A *nemtermelő üzemekben működő sejteknek* a XIII. kongresszus után végrehajtott felülvizsgálása általában azt mutatta, hogy szociális összetételük jelentősen megjavult. A nemtermelő üzemekben működő sejtek tagságának összetétele szociális származás szerint a következő képet mutatta: munkás — 39,4%, paraszt — 36,7%, alkalmazott és egyéb — 23,9%. Bár a nemtermelő üzemekben működő sejtek állandóan új, a párt által a munkásság köréből kiemelt proletárrétegekkel egészülnek ki, ezek a sejtek vannak kitéve a leggyakrabban és a legnagyobb mértékben a nemproletár elemek befolyásának, ezeket szennyezik be a leginkább.

Lenin ismételten hangoztatta, hogy „a kormányzó párthoz elkerülhetetlenül karrieristák és jött-mentek igyekeznek hozzátörleszkedni". „Itt-ott karrieristák, kalandorok furakodtak közénk, akik kommunistáknak nevezték magukat és becsapnak minket, akik azért lopóztak be közénk, mert a kommunisták most hatalmon vannak"[1]. Lenin azt tanácsolta, hogy meg kell tisztítani a pártot az „érdekhajhászoktól", a „kalandoroktól", a „kirakatpárttagoktól", „azoktól, akik csak a kormányzó párt tagságával járó előnyöket akarják élvezni, akik nem akarják viselni a kommunizmus javára végzett önfeláldozó munka terheit", „hogy csak az öntudatos és a kommunizmus iránt őszinte odaadással viseltető tagokat hagyjuk meg a pártban", hogy „csak a munkásállam lelkiismeretes és odaadó hívei, csak a becsületes dolgozók, csak a kapitalizmus idején elnyomott tömegek igazi képviselői" *(Lenin)*[2] jöjjenek a pártba. Éppen a nemtermelő üzemekben működő sejtekben kínálkozik a legtöbb lehetőség arra, hogy valaki párttagságát önző célokra — sikkasztásra, protekcióra, karrierizmusra, a tömegekkel szembeni bürokratikus magatartásra használja ki; éppen itt tapasz-

[1] *Lenin* Művei. 29. köt. Szikra 1953. 207. old. — *Szerk.*
[2] *Lenin* Művei. 30. köt. Szikra 1953. 48—49. old. — *Szerk.*

talhatók a „züllött magánéletnek" a tömegekben különösen visszatetszést keltő esetei; éppen ezekben a sejtekben ártanak a pártnak a legtöbbet a szociális szempontból idegen, elbürokratásodott, törleszkedő és korrupt elemek, éppen a nemtermelő üzemekben működő sejtekben találhatók a legnagyobb számban olyanok, akik más pártokból jöttek, nem illeszkedtek be teljesen a bolsevik pártba, megőrizték ideológiailag idegen nézeteiket.

Ugyanakkor ezeknek a sejteknek az összetételétől, munkájuk minőségétől, elvhűségük mértékétől, a tömegekkel való kapcsolataiktól függ az, hogy a párthoz tartozó és a pártonkívüli munkások nagy tömegei mennyire bíznak a szovjet állam, a gazdasági szervek, a szakszervezetek és a párt apparátusában, s hogy ezek a sejtek milyen eredményeket érnek el kommunista tevékenységük során.

Ezért különösen nagy gonddal kell megtisztítani a pártot a nemkommunista, korrupt, idegen, elbürokratásodott, törleszkedő, érdekhajhászó elemektől, akik begyepesedett hivatalnokok módjára fogják fel kötelességeiket.

Emellett megkülönböztetett figyelmet kell szentelni a kiemelt munkásoknak és munkásnőknek, tekintettel kell lenni arra, hogy eleinte nehézséget jelent náluk a munka számukra szokatlan új formáinak elsajátítása, és a nemtermelő üzemekben működő sejtek megtisztítását össze kell kötni azzal, hogy fokozottabb mértékben és gondosabb mérlegelés alapján emelünk ki munkásokat és munkásnőket a gazdasági, párt- és közigazgatási apparátusba.

8. A párt sorainak napirendre tűzött felülvizsgálata és megtisztítása során el kell érnünk, hogy a pártot ezen az úton összetételében egységesebbé tegyük, és megszabadítsuk minden nemkommunista elemtől. Az ilyen felülvizsgálat magától értetődően óriási nehézségekkel jár, és a legnagyobb gonddal, olyanformán kell végrehajtani, hogy előbb tüzetesen megmagyarázzuk a párttisztítás és felülvizsgálat feladatait, mind a párt tagjainak és tagjelöltjeinek, mindpedig a pártonkívüli munkásoknak és parasztoknak. A párt ugyanakkor, amikor minden tagjával és tagjelöltjével szemben meghatározott követelményeket támaszt az erkölcsi színvonal, a tömegekkel való kapcsolat, továbbá a pártmunkában, a szocializmus építésében való aktív részvétel stb. tekintetében, egyszersmind óva int attól, hogy a felülvizsgálatot a párttagok magánéletében való kicsinyes és kötekedő turkálássá változtassák, magát a felülvizsgálatot elsekélyesítsék, ne a Kommunista Párt *osztályfeladatainak* szem-

szögéből hajtsák végre. A párttisztításnak könyörtelenül el kell távolítania a párt soraiból a pártidegen elemeket, azokat, akik ártalmasak munkájának eredményessége szempontjából, közömbösek harca iránt, a javíthatatlan bürokratákat, a törleszkedőket, az osztályellenséggel egy gyékényen árulókat és azokat, akik segítenek az osztályellenségnek, akik szűklátókörű gazdasági prakticizmusuk, elnyárspolgárosodásuk folytán elszakadtak a párttól, az antiszemitákat, a vallási kultusz titkos híveit, le kell lepleznie az álcázott trockistákat, mjasznyikovistákat, a „demokratikus centralizmus" és más pártellenes csoportok híveit, s meg kell tisztítania tőlük a pártot. Ugyanakkor azonban a párttisztításnak erősítenie kell a szervezetek munkáját, ellenőriznie kell a sejtek tevékenységét, elvtársiasabb viszonyt kell teremtenie a párttagok között, növelnie kell minden egyes párttag felelősségét az egész párt politikájáért, sorsáért, ösztönöznie kell a politikai ismeretek színvonalának emelésére, erősítenie kell a bürokratizmus elleni harcot, növelnie kell az egyes szervezetek minden tagjának aktivitását, szorosabbra kell fűznie kapcsolatukat a munkások és parasztok tömegeivel, erőteljesebbé kell tennie részvételüket a falu szocialista átalakításában, a termelés és az igazgatás észszerűsítésében, a munkafegyelem megjavításában, mindennemű pazarlás kiküszöbölésében stb. A felülvizsgálatnak tehát sem kicsinyes vizsgáztató jellegűnek, sem bírósági nyomozás jellegűnek nem szabad lennie. Ha valamelyik párttag minden más ismérv tekintetében alkalmas arra, hogy párttag legyen, de politikai felkészültségének színvonala nem kielégítő, ez semmiesetre sem lehet ok kizárására, hanem ehelyett olyan feltételeket kell teremteni, amelyek hozzásegítik az illető párttagot e hiányosság kiküszöböléséhez. A felülvizsgálatnak, amikor megállapítja, hogy mennyire alkalmasak az egyes párttagok és tagjelöltek pártkötelességeik teljesítésére, amikor hozzásegíti őket hibáik és fogyatékosságaik kiküszöböléséhez, amikor meghagyja a párt soraiban mindazokat, akik odaadással viseltetnek a kommunizmus iránt, egyszersmind azt is meg kell állapítania, hogy mennyire vezetik helyesen az egyes sejteket, s hogy a párttagok hibái és fogyatékosságai mennyire függenek össze a vezetéssel.

9. A felülvizsgálat és párttisztítás csak abban az esetben lehet eredményes, ha a bírálat és önbírálat legmesszebbmenő kibontakozásával jár együtt a helyi és országos sajtóban, a faliujságokon, a taggyűléseken, s a munkások és parasztok részvételével tartott nyilvános gyűléseken. Gondoskodni kell arról, hogy a

felülvizsgálatba és párttisztításba a pártonkívülieket is bevonják. Szolgáljon számunkra vezérfonalul Lenin meghagyása, aki a következőket írta:

„Vannak helyek, ahol a párttisztításnál főleg a pártonkívüli munkások tapasztalataira, útmutatásaira támaszkodnak, ezeket az útmutatásokat irányadónak tekintik, számolnak a pártonkívüli proletártömegek képviselőivel. És ez a legértékesebb, a legfontosabb. Ha valóban sikerülne *így* megtisztítani a pártot fent és lent is, «személyekre való tekintet nélkül», ez a forradalomnak valóban nagy vívmánya volna" *(Lenin.* XVIII. köt. I. rész. 360. old.)[1].

„Természetesen, mi nem vetjük alá magunkat a tömegek minden útmutatásának, mert néha — különösen a rendkívül nagy fáradtság, az erőt meghaladó terhek és szenvedések okozta kimerültség éveiben — a tömegen is haladónak egyáltalán nem mondható hangulat lesz úrrá. De az emberek megítélésében, a «párthoz törleszkedő», «elkomisszárosodott», «elbürokratásodott» elemek negatív értékelésében a pártonkívüli proletártömeg útmutatása, sőt sok esetben a pártonkívüli paraszttömeg útmutatása is rendkívül becses. A dolgozó tömeg rendkívül finom ösztönnel érzi meg a különbséget a becsületes és odaadó kommunisták és azok között, akik ellenszenvet váltanak ki a kenyerét arca verejtékével kereső emberből, abból az emberből, akinek semmiféle kiváltsága, semmiféle «összeköttetése a magasabb körökkel» nincsen" *(Lenin).*

„Megtisztítani a pártot, számolva a pártonkívüli dolgozók útmutatásaival — nagy dolog. Ennek komoly eredményei lesznek. Az ilyen párttisztítás a pártot az osztálynak sokkal erősebb élcsapatává teszi, mint eddig volt, olyan élcsapattá, amelyet erősebb kapcsok fűznek össze az osztállyal, amely jobban tudja a rengeteg nehézség és veszély közepette győzelemre vezetni az osztályt" *(Lenin,* XVIII. köt. I. rész. 360. old.)[2].

Ugyanakkor azonban, amikor messzemenően biztosítjuk a pártonkívüli munkások és parasztok részvételét a párt sorainak felülvizsgálatában, feltétlenül ügyelni kell a következőkre:

1) semmiesetre sem szabad megengedni, hogy a nyilvános gyűléseket a proletariátustól távol álló elemek a párt demagóg módon való befeketítésének színterévé változtassák, s a nyilvános gyűlésekre nem szabad beengedni nemdolgozó vagy osztályidegen elemeket;

2) semmiesetre sem szabad a pártonkívüli tömeg uszályában

[1] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 21. old. — *Szerk.*
[2] *Lenin* Művei. 33. köt. Szikra 1953. 21—22. old. — *Szerk.*

kullogni, amikor annak megállapításáról van szó, hogy helyes-e valamelyik párttag magatartása a pártpolitika szempontjából;

3) az ilyen nyilvános gyűléseket ki kell használni arra, hogy megmagyarázzuk a párt irányvonalát, s a pártonkívüli munkások, mezőgazdasági munkások és szegényparasztok legjobb elemeit bevonjuk a párt soraiba.

Mindazok az utasítások, amelyek szerint a párt értékes kommunista elemeivel megértően, figyelmesen kell foglalkozni, a párttisztítást elvi szempontok alapján kell intézni, s a párttisztítás és felülvizsgálat során teljesen elvtársias légkört kell teremteni, különösen vonatkoznak a nyilvános gyűlésekre, amelyeken pártonkívüliek is jelen vannak.

10. Különösen fontos feladat hárul a párttagság felülvizsgálatának időszakában a *pártsajtóra.* Gondoskodni kell arról, hogy mindjárt kezdettől fogva biztosítsuk a párttisztítás feladatainak következetes, elvi alapon történő megvilágítását; mindvégig biztosítsuk a párttisztítással összefüggő kérdések megvitatásának kellő politikai színvonalát; ismertessük a sajtóban azokat az eseteket, amikor a párttagságra méltatlan elemeket könyörtelenül eltávolították a párt soraiból, s emellett a sajtó tüzetesen foglalkozzon a felülvizsgált szervezetek jobb és eredményesebb munkájával. A sajtónak ugyanakkor, amikor ostorozza a párttagságra méltatlan elemeket, semmiesetre sem szabad terrorizálnia és üldöznie azokat az elvtársakat, akik véletlenül, tapasztalatlanságból követtek el bizonyos hibákat. A helyi ellenőrző bizottságoknak irányítaniok kell a sajtót mindannak ismertetése során, amit a felülvizsgálat felszínre hoz, s nem szabad megengednie, hogy a pártot hibáztassák azokért a helytelenségekért és botlásokért, amelyeket egyes tagjai elkövetnek.

11. A pártnak *ügyelnie kell a párttisztítás leggondosabb előkészítésére,* hogy maga a párttisztítás és felülvizsgálat a legrövidebb idő alatt menjen végbe. Ehhez a leggondosabb előkészítő munkára van szükség, a sajtóban és gyűléseken meg kell világítani a párttisztítás feladatait, meg kell magyarázni azokat a követelményeket, amelyeket pártunk a párttisztítás idején minden egyes párttaggal és tagjelölttel szemben támaszt, meg kell ezt magyarázni nemcsak az egész párttagságnak, hanem azoknak a pártonkívülieknek is, akiket bevonnak majd, hogy segítsék a pártot sorainak felülvizsgálatában és megtisztításában.

Figyelembe véve az előző felülvizsgálatok során előfordult hibákat, továbbá azt, hogy mintegy 1 500 000 párttag és tagjelölt felülvizsgálatáról van szó, akik hatalmas területen szét-

szórva élnek, s a legkülönbözőbb körülmények között dolgoznak, a pártnak különösen nagy gonddal kell felkészülnie erre a felülvizsgálatra. A párt rendkívül nagy figyelmet fordít *a felülvizsgáló bizottságok összetételére;* ezekbe a bizottságokba a régi bolsevik gárdához tartozó legelvhűbb és legmegbízhatóbb párttagok mellett olyan párttagokat is be kell vonni, akik 1917-ben és a polgárháború idején léptek be a pártba, biztosítani kell e bizottságok lehető legkövetkezetesebb proletárösszetételét, s ugyanakkor ezeknek a felülvizsgáló bizottságoknak az összetételét előzetesen széles körben a munkástömegek tudomására kell hozni, hogy a munkások, a párttagok idejében kijavíthassák a bizottság összeállítását, ha az nem kielégítő. E bizottságoknak gondosan fel kell készülniök a munkára, a felülvizsgálat feladatait pontosan meg kell állapítani minden egyes sejtben, aszerint, hogy milyen az összetételük, milyenek a munkakörülményeik, a fejlődés milyen fokán vannak stb.

12. A mostani felülvizsgálat során csak abban az esetben kerülhetjük el, hogy sok hibát vétsünk, ha minden párttaggal és tagjelölttel figyelmesen foglalkozunk, ha a visszásságokat leleplező vádakat gondosan ellenőrizzük, ha a felülvizsgáló bizottságok meg tudják akadályozni a felülvizsgálat során a személyes bosszút, a csoportharcot, ha útját tudják állni a civakodásnak, az intrikának, a tudatos befeketítésnek, ha a felülvizsgálat kellő elvi színvonalon folyik majd, ha elkerüljük a kicsinyeskedést, a merevséget, a sablont. Különösen szükségesnek tartja a párt azt a figyelmeztetést, hogy a felülvizsgálásra kerülő elvtársakkal nem formálisan kell foglalkozni. A felülvizsgáló bizottságok kötelesek figyelembe venni, hogyan állják meg helyüket a párttagok és tagjelöltek az üzemben, az intézményekben, kötelesek számolni a párttagok életének szociális és anyagi körülményeivel, a nemzeti sajátosságokkal, a beteg elvtársak, a nők, a mezőgazdasági munkások, a parasztok, az ifjúság stb. sajátos munkafeltételeivel. A KEB-nek olyan, egészen részletes irányító útmutatásokat kell kidolgoznia a helyi ellenőrző bizottságok számára, amelyek elejét veszik számos hibának. Kísérje a KEB állandóan figyelemmel a felülvizsgálat menetét, javítsa ki menetközben a helyi ellenőrző bizottságok vagy az egyes felülvizsgáló bizottságok munkájában mutatkozó hibákat.

13. Ezekből az elgondolásokból kiindulva a KB és a KEB együttes plénuma határozatilag kimondja:

1) általános párttisztítást kell tartani, s a párttagság felülvizsgálatát az ÖK(b)P XVI. kongresszusáig be kell fejezni. A pártsejtek egyes kategóriáit (a falusi, üzemi, tanintézeti stb.

sejteket) illetően a felülvizsgálat naptári időpontját a munka sajátosságainak figyelembevételével kell kitűzni (a falusi sejtekben a fontosabb mezei munkák közötti időszakban, a főiskolákon nem a vizsgák idején stb.). Ezeket a naptári időpontokat az egyes szervezeteknek kell megállapítani;

2) meg kell bízni a KEB-et, hogy dolgozzon ki egészen részletes irányító útmutatásokat a helyi ellenőrző bizottságok számára azzal kapcsolatban, hogy hogyan kell összeállítani a felülvizsgáló bizottságokat, hogyan kell lefolytatni magát a felülvizsgálatot és párttisztítást, hogyan kell értékelni a felülvizsgáló bizottságok munkájának tapasztalatait, hogyan kell irányítani a felülvizsgáló bizottságokat, mi a módja a helyi felülvizsgáló és ellenőrző bizottságok határozatai elleni fellebbezésnek, s ilyenformán biztosítani kell a felülvizsgáló bizottságok leggondosabb összeállítását és állandó irányítását a KEB és a helyi (köztársasági, határterületi, területi) vezető ellenőrző bizottságok részéről;

3) a párttisztítást a pártonkívüli munkások, falun pedig a mezőgazdasági munkások, szegényparasztok és középparasztok tömegeinek nyilvánossága előtt kell lefolytatni;

4) nagyarányú előkészítő kampányt kell folytatni mind a sajtóban, mindpedig a taggyűléseken, a párttagok és a tagjelöltek, valamint a pártonkívüli munkások és parasztok előtt ismertetni kell a felülvizsgálat és párttisztítás feladatait.

A PÁRTONBELÜLI ÜGYEKRŐL

(1929 április 28-án egyhangúlag elfogadott határozat)

Az ÖK(b)P XVI. Összszövetségi Pártkonferenciája, miután meghallgatta Molotov elvtárs tájékoztató beszámolóját az ÖK(b)P KB és a KEB áprilisi együttes plénumának munkájáról, azzal kapcsolatban, hogy Buharin csoportja eltért a párt fő irányvonalától és jobboldali elhajló csoporttá lett, továbbá, miután megismerkedett az áprilisi együttes plénum megfelelő határozataival — teljes egészében jóváhagyja a KB és a KEB áprilisi együttes plénumának a pártonbelüli ügyekről 1929 április 23-án elfogadott határozatát.

A konferencia felhívja a párt tagjait, hogy tömörüljenek szorosabban lenini Központi Bizottságuk köré, hajtsák végre feltétlenül határozatait, válaszoljanak megsemmisítő csapással a párt lenini vonalától való elhajlásokra, elsősorban a jobboldali elhajlásra és a jobboldali elhajlás irányában tanúsított békülékenységre.

II. A KONFERENCIA FELHÍVÁSA

A SZOVJET SZÖVETSÉG MUNKÁSAIHOZ ÉS DOLGOZÓ PARASZTJAIHOZ

Elvtársak! A történelem gigászi feladatokat állított országunk dolgozói elé.

Kötelességünk technikai és gazdasági tekintetben történelmileg viszonylag rövid idő alatt utólérni és túlszárnyalni a fejlett tőkés országokat — az egész népgazdaság szocialista átalakítása útján.

Kötelességünk biztosítani az ipar gyors fejlődését s egyben a mezőgazdaság fellendülését — a fejlett gépi technikán alapuló falusi nagyüzemi szocialista gazdaság (szovhozok, kolhozok) egyre nagyobb arányú fejlesztése útján.

Kötelességünk hatalmas kibontakozáshoz segíteni a tömegeknek a kultúráért indított mozgalmát, és száműzni államapparátusunkból a túlzott költekezés, a tékozlás, a rossz gazdálkodás, az aktatologatás és a bürokratizmus minden néven nevezendő elemét.

Kötelességünk folytatni a támadást a kapitalista elemek ellen. Nemcsak a városi, hanem a falusi kapitalista elemeket is le kell győznünk és ki kell szorítanunk.

Kötelességünk állandóan erősíteni a Szovjet Szövetség védelmi képességét.

Mindeme feladatok megvalósítása során a munkásoknak és a dolgozó parasztoknak a munkásosztály vezette szilárd szövetségére kell támaszkodnunk.

E feladatok teljesítésének szem előtt tartásával a párt jóváhagyta a gazdasági építés ötéves tervét, amely a párt programmja az ország gazdasági és kulturális elmaradottságának felszámolása felé vezető úton, a szocializmus építésének útján, a nemzetközi proletárforradalom győzelmes kibontakozásának útján.

Öt év alatt 64 milliárdot fektetünk be gyárak, villamoserőművek, vasutak, szovhozok, kolhozok és iskolák építésébe. A szocialista ipar ez alatt a háború előtti ipar háromszorosa lesz. A gyárak, bányák kivétel nélkül áttérnek a hétórás munkanapra.

Az ország iparosításának gyors üteme, a mezőgazdaság szocialista átalakítása, s ezzel egyidejűleg a proletariátusnak a városi és falusi kapitalista elemek elleni fokozódó támadása az osztályellenség bősz ellenállását váltja ki.

A kulák és a nepman nem fogja harc nélkül feladni pozícióit. A kulákok ellenállást tanúsítanak a szovjet politikával szemben a gabonabegyűjtés terén, a kolhoz- és szovhozépítés terén, s

megpróbálják terrorizálni az új falu építőit. A kulákot és a nepmant támogatják az iparban működő ellenforradalmi kártevők. Segítik őket az intézményeinkben található bürokraták. Buzdítják és minden eszközzel támogatják őket a külföldi kapitalisták.

Az ellenséges osztályok befolyása tétovázást és ingadozást váltott ki a munkásosztály és a parasztság egyes rétegeiben, s opportunista jobboldali elhajlást szült a Kommunista Párt soraiban.

A párt és a proletariátus csakis akkor lesznek képesek megtörni az osztályellenség ellenállását és teljesíteni a szocializmus építésének ötéves tervét, ha leküzdik az ingadozást és a tétovázást saját soraikban, ha megsemmisítő csapást mérnek a jobboldali elhajlásra.

Országunk munkásosztálya elé az építés különböző szakaszaiban igen sok akadály és nehézség tornyosult, s ezek leküzdésében óriási jelentőségű volt a munkásosztály tömegkezdeményezésének kibontakozása.

1919-ben, amikor hazánkat a fehérbandíták és intervenciósok gyűrűje fogta körül, s az éhínség és a gazdasági bomlás vasmarka fojtogatta, amikor a frontokon a legjobb proletárok és parasztok százezrei estek el — az éhségtől kimerült hátországi munkások a gazdasági bomlás közepette saját kezdeményezésükre kommunista szombatokat szerveztek, hogy fokozzák a munka termelékenységét, hogy akár száz puddal is, de több szenet, gabonát, üzemanyagot adjanak, ami nélkülözhetetlen volt a proletárállam háztartásában. Lenin akkor a kommunista szombatokat „nagy kezdeményezésnek", a hátországi munkások hősiességének nevezte.

1920-ban, a IX. pártkongresszus határozatot hozott a munkaversenyről, amelynek eszméjét Lenin elválaszthatatlanul egybekapcsolta a szocializmus építésének ügyével.

„Minden társadalmi rendben (a rabszolgatartó, a feudális, a tőkés rendben) — mondja a IX. pártkongresszus határozata — megvoltak a kizsákmányoló felső rétegek érdekeit szolgáló munkára-kényszerítés és munkára-nevelés módszerei és eljárásai.

A szovjet rendszer előtt teljes nagyságában merül fel az a feladat, hogy kifejlessze saját befolyásoló módszereit, amelyekkel a társadalmasított gazdaság alapján az egész nép érdekében fokozhatja a munka intenzitását és célszerűségét.

A dolgozó tömegekre gyakorolt agitációs-eszmei befolyáson és a javíthatatlan naplopókkal, élősdiekkel, bomlasztókkal szemben alkalmazott megtorló intézkedéseken kívül a termelékenység fokozásának hatalmas erőforrása a *verseny*.

A kapitalista társadalomban a verseny konkurrencia jellegű

volt, és az embernek ember által való kizsákmányolására vezetett. Olyan társadalomban viszont, ahol a termelési eszközöket nacionalizálták, a munkaverseny a szolidaritás elvének betartása esetén csak növelheti a munkatermékek mennyiségét.

A gyárak, városkerületek, üzemek, műhelyek és egyes munkások közötti versenyt a szakszervezeteknek és a gazdasági szerveknek gondosan meg kell szervezniök és figyelmesen tanulmányozniok kell"[1].

A IX. pártkongresszusnak ez a határozata ma is teljes mértékben időszerű és helytálló.

Munkás és dolgozó paraszt elvtársak!

A szocialista építés nehézségeinek leküzdése, a városi és a falusi tőkés elemek elleni támadás továbbfejlesztése, az ötéves terv teljesítése érdekében szervezzétek meg a versenyt az építés minden területén, szervezzétek meg a gyárak, a bányák, a vasutak, a szovhozok, a kolhozok, a szovjetintézmények, az iskolák és kórházak versenyét.

Szervezzetek versenyt az önköltség csökkentéséért, a munka termelékenységének emeléséért, a munkafegyelem javításáért, a vetésterület növeléséért, a terméshozam emeléséért, a parasztságnak a kolhozokba és a szövetkezetekbe való bevonásáért, az államapparátus egyszerűbbé tételéért és a tömegekkel való kapcsolatának erősítéséért, a dolgozó tömegek szolgálatában álló kulturális és szociális intézmények munkájának megjavításáért.

A lenini komszomol és a sajtó kezdeményezésére ebben az évben kibontakozott szocialista verseny egyre inkább hatalmas tömegmozgalommá válik. A verseny első eredményei máris megmutatkoznak: a Donyec-medence (Luganszk, Sahti) bányászai márciusban túlszárnyalták a szén termelési programmját; Ivanovo, Tver és Moszkva textilmunkásai gazdasági-politikai szerződést kötöttek egymással a jelenlegi gazdasági év ipari és pénzügyi tervének teljesítésére; az urali, leningrádi, dnyepropetrovszki, moszkvai és rosztovi munkások száz meg száz rohambrigádot alakítottak, és sokszáz rohamműszakot szerveztek; napról napra a munkások egyre újabb és újabb osztagai kelnek versenyre; már versenyeznek egymással Ukrajna kolhozai és szovhozai, s velük együtt harcot indított a bő termésért és a kollektivizálásért Szibéria, Észak-Kaukázus, az Alsó- és Közép-Volgavidék.

A dolgozók munkahősiessége és önfeláldozása kifejezésre jut továbbá a munkanormák önkéntes felemelésében, az ünnepnapok ledolgozásában, a termelési értekezleteken benyujtott

[1] Lásd ebben a kiadványban. I. rész. 558—559. old. — *Szerk.*

javaslatok számának óriási növekedésében, a naplopók és lógósok bojkottálásában, a munka termelékenységének emeléséért folytatott harcban.

„A kommunizmus ott kezdődik, mikor az *egyszerű munkás* önfeláldozóan, nehéz munkával megbirkózva kezd gondoskodni a munka termelékenységének emeléséről" *(Lenin)*[1].

A versenynek olyan állandó módszerré kell válnia, amely alkotó erőfeszítésre és kezdeményezésre serkenti a tömegeket, s elősegíti a dolgozók bevonását a szocialista építésbe.

A versenynek, a proletariátus sorain belüli önkritikával együtt, a munkásosztály, különösen pedig az új munkások — a faluról és a városi kispolgári rétegek közül kikerülő munkások — szocialista nevelésének eszközévé kell válnia.

A versenynek társadalmi és állami szervezeteink, elsősorban a szakszervezetek és a gazdasági szervek munkaformáinak és munkamódszereinek megváltoztatására kell vezetnie, s elő kell segítenie a tömegek nagy arányokban történő bevonását a gazdaság és az egész állam igazgatásába.

A szakszervezetek és a gazdasági szervek alkalmazzák messzemenően a versenyben részt vevők *ösztönzésének* rendszerét. A legjobb munkások, szakemberek, gazdasági vezetők és agronómusok, a legjobb üzemek és bányák, a legjobb szovhozok és kolhozok nevét ismerje meg az egész ország.

Arra van szükség, „hogy az egyes kommúnák gazdálkodása, *üzleti eredményeinek összehasonlítása* általános érdeklődés és tanulmányozás tárgyává váljék, hogy a kiemelkedő kommúnákat haladéktalanul megjutalmazzák (a munkanap bizonyos időszakon át történő megrövidítésével, béremeléssel, azzal, hogy kulturális és esztétikai javakat és értékeket nagyobb mennyiségben juttatunk nekik stb.)" *(Lenin)*[2].

A sajtó vigye a tömegek ítélőszéke elé az egymással versenyző üzemek gyakorlati eredményeinek összehasonlítását, biztosítson állandóan a versenynek nyilvánosságot, s keltsen iránta a legszélesebb körökben érdeklődést.

Országunk munkásosztálya megőrizte és megsokszorozta az elmúlt esztendők hősies hagyományait. „A verseny szocialista megszervezésének" lenini eszméje egyre inkább a gyakorlati megvalósulás formáját ölti. A munkához való kommunista viszony elvei egyre inkább meghonosodnak a termelésben.

Az üzemekben és az intézményeknél alakuló rohambrigádok a

[1] Lásd *Lenin* Művei. 29. köt. Szikra 1953. 435. old. — *Szerk.*
[2] *Lenin* Művei. 27. köt. Szikra 1952. 256. old. — *Szerk.*

kommunista szombatok legjobb hagyományainak folytatói. A termelési seregszemlék, a versenykihívások, a versenyek stb. — a termelési értekezletek és tanácskozások munkájának növekvő lendületével együtt — hatalmas jelentőségre tesznek szert az egész szocialista építés szempontjából. A szovjet üzemekben kialakulóban van a szocialista munkás új típusa. Növekszik a dolgozó tömegek szerepe és részvétele az állam igazgatásában.

A kibontakozó szocialista verseny az egyik legjobb biztosítéka annak, hogy az ötéves gazdasági tervet a párt fő irányvonala alapján teljesíteni fogjuk, s a munkásosztály — a kishitűek és a pánikhősök opportunista ingadozásai ellenére, osztályellenségeink bősz ellenállása ellenére — a falu dolgozó tömegeivel együtt győzelmesen halad majd előre a szocialista társadalom felépítésének útján.

Az ötéves terv — a munkásosztály által a kapitalista elemek leküzdéséért folytatott harc terve, a tömegek szocialista átnevelésének terve, a szocialista társadalom alapjainak megteremtését szolgáló terv.

A szocialista verseny — hatalmas eszköz arra, hogy kiváltsuk és megszervezzük a tömegek kezdeményezését az ötéves terv végrehajtása érdekében, s egyszersmind az alulról jövő *önkritika* fejlesztésének hatalmas eszköze.

A verseny és *az ötéves terv* elválaszthatatlanul összefügg egymással. A Szovjetunió proletariátusa e feladatok teljesítése jegyében további támadásra indul a proletárdiktatúra ellenségei ellen.

A párt felhívja a proletárokat, a városok és falvak egész dolgozó népét, hogy az ÖK(b)P lenini zászlaja alatt még nagyobb erővel folytassák a harcot a Szovjetunió iparosításáért, a szocializmusért.

Éljen a szocialista verseny!

Éljen a kommunizmus!

Az ÖK(b)P XVI. konferenciája

1929 április 29

A határozatok „Az Összszövetségi Kommunista (bolsevik) Párt XVI. konferenciája. Gyorsírói beszámoló. Moszkva—Leningrád 1929." c. könyv szövege alapján. „A párton belüli ügyekről" szóló határozat „Az Összszövetségi Kommunista (bolsevik) Párt tizenhatodik konferenciája. Bulletin, 10. sz. Moszkva—Leningrád 1929" szövege alapján. A „Felhívás" a „Pravda" 1929 május 4-i, 101. számában közzétett szöveg alapján.

AZ ÖK(b)P KB PLÉNUMA

1929 november 10—17

A plénum a következő kérdéseket vizsgálta meg: 1. Irányelvek a népgazdaság 1929/30-as ellenőrző számaihoz; 2. A kolhozépítés eredményei és további feladatai; 3. Ukrajna Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottságának beszámolója a falusi munkáról; 4. A Szovjetunió Földművelésügyi Népbiztosságáról és 5. A KB júliusi (1928) teljes ülésén a műszaki káderképzéssel kapcsolatban hozott határozatok végrehajtásáról.

A plénum ezenkívül megvizsgálta a jobboldali elhajlók csoportjának (Buharin csoportjának) kérdését. A KIVB X. plénumán Buharin hibáiról hozott határozatokból és Buharinnak a KIVB Elnökségének tagjai közül való kizárásából kiindulva, továbbá szem előtt tartva, hogy a jobboldali elhajlók vezetői (Buharin, Rikov, Tomszkij) nem szakítottak hibáikkal, a teljes ülés elhatározta Buharinnak, a jobboldali elhajlás ideológusának kizárását az ÖK(b)P KB Politikai Irodájából, a többieket pedig figyelmeztette, hogy ha a legkisebb kísérletet teszik a KIVB és az ÖK(b)P KB vonala és határozatai elleni harc folytatására, a párt késlekedés nélkül alkalmazni fogja velük szemben a megfelelő szervezeti rendszabályokat.

Kotov, Mihajlov, Uglanov és Kulikov, a Központi Bizottság tagjai kétszínűen, kétkulacsosok módjára kijelentették a teljes ülés színe előtt, hogy szakítottak a jobboldali elhajlókkal.

A plénum a soronkövetkező pártkongresszus összehívásának időpontját 1930 májusában jelölte meg.

A plénum N. M. Svernyiket beiktatta az ÖK(b)P KB Szervező Irodájának póttagjai közé.

A PLÉNUM HATÁROZATAI

A NÉPGAZDASÁG 1929/30-AS ELLENŐRZŐ SZÁMAIRÓL

(Az ÖK(b)P KB plénumán, 1929 november 17-én elfogadott határozat)

I

A szocialista iparosítás rohamos előrehaladása és a népgazdaság szocialista elemeinek rohamos fejlődése jegyében lezajlott tavalyi gazdasági év eredményei arról tanúskodnak, hogy a munkásosztály, a szovjet hatalom és a párt újabb hatalmas eredményeket ért el a szocialista építés terén.

Az ötéves terv első évének tervét alapjában véve teljesítettük, s a népgazdaság számos rendkívül fontos ágában *túlteljesítettük az ötéves tervben megszabott feladatokat.* A szocialista nagyipar termelése (az ötéves tervben előírt 21,4%-kal szemben) 23,7%-kal, ezen belül a termelési eszközöket gyártó iparágak termelése (az ötéves tervben előírt 25,6%-kal szemben) 29,8%-kal növekedett. A villamoserőművek kapacitása (a tervben előírt 14%-kal szemben) 20,3%-kal nőtt. A vasutak teherforgalma (a tervben előírt 10,1%-kal szemben) 21%-kal emelkedett.

A népgazdaság vezető ágainak ez az ötéves terv feladatait túlszárnyaló fejlődése az ipari proletariátus további növekedésével (7,8%), osztálypozícióinak megerősödésével és a politikai aktivitás növekedésével együtt, *a mezőgazdaság szocialista átalakítása terén* is *döntő fordulatot* idézett elő, ami abban nyilvánult meg, hogy a kolhozok száma a szegény- és középparaszttömegeknek a falu szocialista átalakításában való aktív részvétele alapján rohamosan növekedett. Az eredmény az, hogy a mezőgazdaság kollektivizálásának üteme jelentősen túlszárnyalta az ötéves terv előirányzatait. A kolhozokba bevont parasztgazdaságok együttes száma az 1927/28. évi 445 000-ről 1928/29-ben (az ötéves tervben előírt 564 000-rel szemben) 1 040 000-re emelkedett. A kolhozok vetésterülete az 1927/28. évi 1,4 millió hektárról 1928/29-ben 4,3 millió hektárra, vagyis (az ötéves tervben előírt 137,4%-kal szemben) 206,7%-kal, az össztermelés 240,5%-kal, az árutermelés pedig 278,3%-kal nőtt. A kolhozok részesedése a mezőgazdaság egész árutermelésében az 1927/28. évi 1,4%-ról 1928/29-ben 4,9%-ra, ezen belül a kenyérgabona terén 4,5%-ról 12,9%-ra növekedett.

A kollektivizálásnak ez a páratlan, *a legoptimistább számításokat is felülmúló* üteme arról tanúskodik, hogy a falvakban

mindjárt a szegényparasztok után mozgásba jöttek a földművelés kollektív formáinak előnyéről a gyakorlatban meggyőződött *középparasztok* igazi tömegei.

A szegény- és középparaszttömegeknek a kolhozokkal kapcsolatos álláspontjában bekövetkezett döntő fordulat, ami közvetlen következménye volt a munkásosztály és a párt helyes falusi politikájának, továbbá annak, hogy a munkásosztály s a szegény- és középparasztság közötti szövetségen belül megnövekedett a munkásosztály vezető szerepe, hogy hatalmas mértékben megnövekedett a szocialista ipar, és megerősödtek a termelés terén végbemenő összefogás különböző formái — *a szocializmus országunkban folyó építésének újabb történelmi szakaszát jelenti.*

A kollektivizálás hatalmas ütemével egyidejűleg óriási sikereket értünk el a szovhozok meg a gép- és traktorállomások építése terén. A szovhozok vetésterülete 1929 tavaszáig (a tervben előírt 26,3%-kal szemben) 27,5%-kal, a gabonafélék össztermelése pedig 34,7%-kal növekedett.

A mezőgazdaság egész társadalmasított szektorának termelése értékben kifejezve 1928/29-ben (az 1927/28. évi 283,2 millió rubellel szemben) 612,8 millió rubel, árutermelése pedig (az 1927/28. évi 134,5 millió rubellel szemben) 263,9 millió rubel volt. Az egész társadalmasított szektor részesedése a gabonafélék össztermésében egy év alatt (a tervben előirányzott 4,9%-kal szemben) 2,5%-ról 5,8%-ra, az árugabonatermésben pedig *12,2%-ról 21%-ra* nőtt.

A produktív vetésterületnek valamelyest ugyan a tervfeladatok mögött maradó növekedését (5%) a falusi társadalmasított szektor meg a szegény- és középparaszti gazdaságok vetésterületének növekedése biztosította, ami *meghaladta a kulák- és jómódú gazdaságok vetésterületének csökkenését.*

A mezőgazdaság vetésterületének, össztermelésének és árutermelésének növekedése, a fokozottabb szerződéses termeltetés, az árutermelést illetően a társadalmasított szektor részesedésének növekedése, s ezzel egyidejűleg az egész párt-, szovjet- és szövetkezeti apparátus megfeszített munkája a gabonabegyűjtés terén, a szegény- és középparasztság fokozott megszervezése a terv maradéktalan teljesítéséért, a kulákok ellenállásának és szabotázsának leküzdéséért folyó harcra, a gabonaspekuláció ellen és a gabonafölöslegeknek a kulákoknál tapasztalható eltitkolása ellen hozott erélyesebb megtorló intézkedések, a falu iparcikkellátásának megjavítása stb. — mindez biztosította a gabonabegyűjtés kedvező menetét; a gabonabegyűjtés lényegesen túlszárnyalta az elmúlt évek eredményeit, és lehetővé tette, hogy

már ebben az évben *mintegy 100 millió pud gabonatartalékot* hozzunk létre.

A népgazdaság társadalmasított szektorának részaránya egészében véve a következő arányban növekedett: a beruházások terén 55,2%-ról 65,2%-ra, az állóalapok terén 51,7%-ról 54,1%-ra, az össztermelés terén 41,9%-ról 43,5%-ra.

A tőkés országokban uralkodó helyzettel szöges ellentétben az elmúlt esztendőt a munkásosztály anyagi helyzetének további javulása jellemezte: emelkedett a reálbér (bár valamelyest a tervben előirányzott emelkedés mögött maradt), körülbelül 500 000 munkás áttért a 7 órás munkanapra, tovább növekedett a munkásosztály anyagi és kulturális szükségleteiről való gondoskodás (lakásépítkezés, társadalombiztosítás stb.).

A népgazdaság és a szocialista népgazdasági szektor fejlődését nyomon követte, s jórészt meg is határozta a munkásosztály, a milliós munkástömegek alkotó tevékenységének növekedése, ami a szocialista munkaversenyben, az önbírálat kibontakozásában, iparosítási napok szervezésében, az iparosítási kölcsön jelentős túljegyzésében stb. nyilvánult meg. A dolgozók nagy tömegeivel való kapcsolat még szorosabbra fűzése alapján megélénkült a munkásosztály valamennyi szervezetének (a pártszervezeteknek, a szakszervezeteknek, a szovjeteknek) tevékenysége: változtattak munkamódszereiken, s mindinkább arccal a termelés, a szocialista építés közvetlen gazdasági feladatai felé fordultak.

Ugyanakkor megnövekedett és hevesebb lett a kapitalista elemek: a falusi kulák, a városi nepman, az üzemi kártevő ellenállása.

Az elmúlt gazdasági év fentebb ismertetett eredményei teljes mértékben igazolták a párt egész politikájának helyességét, s véglegesen bebizonyították a jobboldali elhajlók (Buharin csoportja) álláspontjának, annak az álláspontnak teljes *csődjét,* amely nem más, mint a kispolgári elemek hatásának, a kiéleződött osztályharctól való páni félelemnek, a szocialista építés nehézségeivel szembeni kapituláns magatartásnak a megnyilvánulása.

A jobboldali elhajlók azt hangoztatták, hogy a mezőgazdaság „visszafejlődött". *Valójában* a szegény- és középparaszti gazdaságok tovább fejlődtek, általánosan növekedett a vetésterület, fokozódott a gépellátás és emelkedett a mezőgazdaság anyagi, műszaki és agronómiai színvonala.

A jobboldali elhajlók azt hangoztatták, hogy a szegény- és középparaszttömegek meg a munkásosztály között „széthúzás" uralkodik. *Valójában* még szorosabbá vált a munkásosztály és a

parasztság összefogása, a munkás-paraszt szövetségen belül megnőtt a proletariátus vezető szerepe, ami a kollektivizálás és a szovhozépítés rohamos előrehaladásában jutott kifejezésre.

A jobboldali elhajlók az éhség és a gabonabehozatal elkerülhetetlenségét jósolták. *Valójában* a gabonabegyűjtés olyan mértékben növekedett, amely biztosította az ország saját termésű gabonával való ellátását, biztosította továbbá tíz- meg tízmillió pudnyi gabonatartalékalap képzését, s ezzel egyidejűleg az aktív kereskedelmi mérleget és a valutafelhalmozást.

A jobboldali elhajlók azt állították, hogy az ország iparosításának alapul vett üteme meghaladja erőnket. *Valójában* nemcsak teljesítettük, hanem jelentős mértékben túl is teljesítettük a tervfeladatokat.

A jobboldali elhajlók kijelentették, hogy nem reális a kollektivizálás és a szovhozépítés alapul vett üteme, s hogy nincsenek meg a szükséges anyagi és műszaki előfeltételek, a szegény- és középparasztság pedig húzódozik a földművelés kollektív formáira való áttéréstől. *Valójában* a kollektivizálás olyan rohamosan halad előre, a szegény- és középparasztok olyan ellenállhatatlanul vonzódnak a gazdaság szocialista formái felé, hogy a kolhozmozgalom gyakorlatilag hovatovább *egész körzetek teljes kollektivizálásába* csap át. Ez a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet korszakának új szakaszát, új időszakát jelenti.

A jobboldali elhajlók, mivel nem hisznek a munkásosztály alkotóerejében, azt követelték, hogy a „szűk keresztmetszetek" után igazodjunk, passzívan alkalmazkodjunk a nehézségekhez. *Valójában* a munkásosztály a párt vezetésével aktívan lépett fel, leküzdötte ezeket a nehézségeket, s ezzel biztosította a termelőerőknek a tervet túlszárnyaló további növekedését, s a szocializmus irányában való fejlődését.

A jobboldali elhajlók azt hangoztatták, hogy elkerülhetetlen az általános gazdasági válság, vagyis a termelés és az újratermelés normális menetének megsértése. *Valójában* a termelés olyan növekedése, az ütem olyan meggyorsulása következett be, amilyenről korábban nem is álmodhattunk, s amely lehetővé teszi számunkra, hogy az ötéves terv optimális változatát ténylegesen *minimális* változatnak minősítsük.

A munkásosztály és a párt csak úgy érhette el, hogy újabb jelentős lépést tegyen előre a szocialista építés terén, hogy erélyesen visszaverte az objektíve a kispolgári elemek, s a kuláktőkés csoportok gazdasági és politikai érdekeit képviselő jobboldali opportunisták arra irányuló kísérleteit, hogy eltérítsék a pártot fejlődésünk fő irányvonalától.

A szocialista építés terén elért sikerek szükségképpen bizonyos nehézségekkel járnak együtt, amelyeket súlyosbít a kapitalista elemek ellenállása. A párt gazdaságpolitikájának továbbra is egyik legfontosabb feladata, hogy leküzdje a mezőgazdaságnak, nevezetesen elsősorban a mezőgazdaság *gabonatermelő* és *állattenyésztő szektorának* fejlődési ütemében mutatkozó rendkívül nagy lemaradást. E feladat radikális megoldásának útja a kollektivizálás és a szovhozépítés további erős fokozása, maguknak a kolhozoknak és szovhozoknak további megjavítása és megszilárdítása, végül a mezőgazdaság szocialista átépítésének kulcsát jelentő ipar erőteljes fejlesztése.

A jelenlegi gazdasági évben különösen nagy figyelmet kell fordítani a tavaszi mezőgazdasági kampány sikeres lebonyolítására.

Ugyanakkor, amikor a szegény- és középparasztok hatalmas tömegei egyre nagyobb mértékben vonzódnak a földművelés kollektív formái felé, ennek a roppant jelentőségű történelmi feladatnak a megoldása terén a legfőbb nehézséget az jelenti, hogy *a mezőgazdasági termelés szolgálatában álló (mezőgazdasági gépeket, traktort, műtrágyát gyártó) iparágak elmaradtak a kollektivizálás és a szovhozépítés reális ütemétől.*

A mezőgazdaság és az ipar szempontjából egyaránt továbbra is szűk keresztmetszetet jelent a vegyiipar, amelynek fejlődési üteme jelentősen elmarad a népgazdaság szükségletei mögött.

Továbbra is szembetűnő az aránytalanság a népgazdaság szükségletei és a gépipar termelésének méretei között, annak ellenére, hogy a gépipar igen gyors ütemben fejlődik.

Még mindig jelentős nehézségek észlelhetők az ország fűtőanyag-, vas- és színesfémellátása terén is; az a körülmény, hogy mindebből nem áll rendelkezésre kellő mennyiség, megnehezíti a gépgyártás és a villamosítás fejlesztését, továbbá a mezőgazdaság anyagi-műszaki újjáalakítását illetően tervezett ütem megvalósítását.

Az iparcikkek és a „másodrendű exportcikkek" kivitele terén elért hatalmas sikerek ellenére továbbra is égetően fontos feladat a kivitelre termelő népgazdasági ágak (mindenekelőtt a faexport) gyorsütemű fejlesztése, mert ezek nem kielégítő fejlődési üteme hátráltatja és megnehezíti az ország számára szükséges gépek, félgyártmányok és ipari nyersanyagok behozatalát.

Végül, mint a népgazdaság egyik *„szűk"* keresztmetszete, egyre inkább *előtérbe kerül a közlekedés és az utak problémája.*

II

A KB plénuma, az elmúlt évben a szocialista építés terén, a munkásosztály új tartalékainak a szocialista munkaverseny és a „megszakítás nélküli termelés" bevezetése formájában megnyilvánuló feltárása terén elért komoly sikerekből kiindulva, s figyelembe véve azt a megállapított tényt, hogy a parasztság zöme a kolhozmozgalom felé fordult, 1929/30-ra a népgazdaság fejlesztésének következő konkrét tervét írja elő:

a) A népgazdasági beruházások összegét (az 1928/29. évi 8,5 milliárd és az ötéves tervben előírt 10,2 milliárd rubellel szemben) mintegy 13 milliárd rubelben kell megszabni, s ebből fordítsanak a tervezésbe bevont iparra és a villamosításra (az ötéves tervben előírt 2,8 milliárd rubellel szemben) 4 milliárd rubelt, a közlekedésre (az ötéves tervben előírt 1,5 milliárd rubellel szemben) 1,9 milliárd rubelt, a mezőgazdaságra (az ötéves tervben előírt 3,5 milliárd rubellel szemben) 4,3 milliárd rubelt. A mezőgazdasági beruházásokon belül a mezőgazdaság társadalmasított szektorának beruházásait (az ötéves tervben előírt 0,6 milliárd rubellel szemben) 1,6 milliárd rubelben kell megszabni. A közoktatási és egészségvédelmi beruházások összegét szabják meg a múlt évi 336 milliárd rubellel szemben 646 milliárd rubelben.

b) A népgazdaság állóalapjainak az 1928/29. évi 74,5 milliárd rubelről 1929/30-ban 85,2 milliárd rubelre, vagyis (az állóalapok 1928/29. évi 7,2%-os növekedésével szemben) 14,4%-kal kell növekedniök. Az ipar és a villamosítás állóalapjainak az 1928/29. évi 12,8 milliárd rubelről 1929/30-ban 17,5 milliárd rubelre, vagyis 37,1%-kal kell növekedniök, a népgazdaság állóalapjaiban való részesedésüknek pedig az 1928/29. évi 17,1%-ról 20,5%-ra kell emelkednie. A közlekedés állóalapjainak 12,7 milliárd rubelről 14,5 milliárd rubelre, vagyis 14%-kal, a mezőgazdaság állóalapjainak 30 milliárd rubelről 31,8 milliárd rubelre, vagyis 6%-kal kell növekedniök.

c) A népgazdasági beruházások és állóalapok növekedésének biztosítania kell a termelés jelentős növekedését.

Az egész ipar össztermelésének az 1928/29. évi 22,3 milliárd rubelről 1929/30-ban 28 milliárd rubelre kell emelkednie (+25,8%).

A tervezésbe bevont ipar össztermelésének az 1928/29. évi 13,7 milliárd rubelről 1929/30-ban 18,1 milliárd rubelre, vagyis (az ötéves tervben előírt 21,5%-kal szemben) 32,1%-kal, ezen belül a termelési eszközöket gyártó iparágakban 45,1%-kal kell emelkednie, ami teljes mértékben megfelel annak az elgondolásnak,

hogy az országot iparosítani, védelmi képességét növelni, a kapitalista világgal szembeni függetlenségét erősíteni kell. Éppen ezért mindent el kell követnünk, hogy az előírt tervvel szemben, amennyire csak lehet, növeljük a termelést, nevezetesen az ércek, a szén és a koksz, a vas és a színesfémek termelését, s erélyes harcot kell folytatnunk e hiányanyagok tékozló felhasználása ellen.

A mezőgazdaság össztermelésének 1930-ban 1929-hez képest 13%-kal kell növekednie. Az 1930. évi mezőgazdasági vetési kampánynak biztosítania kell a termőterületek 10,5%-os, ezen belül a gabonatermő területek 10%-os növekedését és a kalászosok terméshozamának 8%-os emelkedését, s ennek a gabonafélék egész begyűjtött mennyiségét szem előtt tartva, 16,6%-os növekedést kell eredményeznie.

Az ipari növények vetésterülete és terméshozama terén az öntözési rendszer kibővítése, a talajművelés technikájának megváltoztatása és a műtrágyatermelés növelése folytán bekövetkező megfelelő hatalmas eltolódásoknak biztosítaniok kell a gyapottermelés 48,7%-os, a lentermelés 12,5%-os és a cukorrépatermelés 77%-os növekedését. A szarvasmarhaállományt illetően 4,5%-os, a lóállománynál 3,5%-os, a sertésállománynál pedig 10%-os lesz a növekedés.

A vasúti teherforgalomnak az 1928/29. évi 106,7 milliárd tonnakilométerről 1929/30-ban 127 milliárd tonnakilométerre, vagyis (az ötéves tervben előírt 12,1%-kal szemben) 19%-kal kell növekednie.

A nemzeti jövedelem, változatlan árak alapul vételével, az 1928/29. évi 28 534 millió rubelről 1929/30-ban 34 363 millió rubelre, azaz 20,4%-kal fog növekedni.

d) Az egész népgazdaság általános fejlődésével szükségszerűen együtt kell járnia *a szocialista népgazdasági szektor* határozott erősödésének. A szocialista szektornak és a népgazdaságon belüli részarányának a fő mutatószámok szerint a következőképpen kell növekednie:

	1928/29	1929/30
Állóalapok (az év végén)	54,1	59,0
Össztermelés	43,5	51,2
Árutermelés	69,9	75,4
Kereskedelmi-közvetítői forgalom . . .	93,4	96,7

Az 1929/30-as évnek a mezőgazdaság társadalmasítása terén való további és jelentős előrehaladás esztendejének kell lennie. A szovhozok vetésterületének az 1928/29. évi 1,8 millió hektár-

ral szemben 1929/30-ban 3,3 millió hektárra, a kolhozok vetésterületének pedig ugyanezen időszakban 4,3 millió hektárral szemben 15 millió hektárra kell növekednie.

1929/30-ban (tízlóerős traktorokra átszámítva) 40 000 traktort kell adni a mezőgazdaságnak, s ezekből 102 gép- és traktorállomást kell szervezni, amelyek lehetővé teszik 1½—2 millió hektár szántóföld bekapcsolását a szocialista szektor hatókörébe; ugyanakkor jelentős mértékben meg kell erősíteni a kollektivizálás és a szovhozok traktorbázisát.

E terv, azaz a mezőgazdaság szocialista alapokra helyezését szolgáló terv teljesítésének lehetővé kell tennie, hogy az 1930. évi termésből a falun kívül forgalomba kerülő árugabona több mint 50%-át a szocialista szektor szolgáltassa (az ötéves tervben az 1933-as termésre vonatkozóan előirányzott 43%-kal szemben), aminek a szerződéses termeltetés további kibővítése esetén azt kell jelentenie, hogy kiküszöböljük a gabonanehézségeket, és alapjában véve megoldjuk a gabonaproblémát.

e) A munkabérből élők számának az 1928/29. évi 12,2 millió főről 1929/30-ban 13,3 millió főre, vagyis 9,4%-kal, ezen belül az ipari és a közlekedésben dolgozó proletariátus számának 5,9 millió főről 6,5 millió főre, vagyis 10,2%-kal, a mezőgazdasági munkások számának 2,1 millió főről 2,3 millió főre kell emelkednie; ez jelentősen felülmúlja az ötéves terv előirányzatait, s az ötéves tervben a termelés és a kulturális építés területén kitűzött feladatok túlszárnyalásával, egyebek között a megszakítás nélküli termelési hét bevezetésével, a hétórás munkanapra való gyors áttéréssel, a többműszakos munkára való áttéréssel stb. magyarázható. Tekintettel arra, hogy ezzel új munkaerőt vonunk be a termelésbe és a kulturális építésbe, *a munkanélküliség növekedése nemcsak hogy megáll, hanem a munkanélküliek abszolút száma is csökkenni fog.*

f) Annak a körülménynek figyelembe vételével, hogy az ipar és a közlekedés munkájának minőségi mutatószámai terén lemaradás mutatkozik, s ezek nem felelnek meg az óriási beruházásoknak (az ipari termelés önköltsége a tervben előírt 7% helyett 4,5%-kal csökkent), és hogy a termékek minősége rosszabbodott, 1929/30-ban minimális feladatként meg kell valósítani az ipari termelés önköltségének 11%-os, az ipari építés költségének 14%-os, továbbá a *közlekedési* építkezés költségének 8%-os csökkentését, s *ugyanakkor okvetlenül fel kell emelni a közlekedési munka műszaki normáit és meg kell javítani az ipari termelés minőségét.* A jelenlegi gazdasági év egyik legfontosabb feladata és az iparfejlesztési terv teljesítésének döntő feltétele

az, hogy a nominális bér 9%-os és a reálbér legalább 12%-os emelése mellett 25%-kal emeljük a munka termelékenységét.

g) Az egész szövetkezeti rendszer tiszta áruforgalmának, a szövetkezetek fejlesztésére (a kolhozokat nem számítva) előirányzott beruházások 1 360 millió rubelnyi teljes összege mellett, el kell érnie a 21 375 millió rubelt.

h) Az 1929/30-as állami költségvetés összegét (az ötéves tervben előirányzott 9,2 milliárd rubellel szemben) 11,3 milliárd rubel összegben kell megállapítani. Az egész népgazdasági terv általános feszítettsége következtében a pénzügyi terv teljesítése a legnagyobb pénzügyi és tervfegyelmet, a lakosság minden erőforrásának és megtakarított pénzének mozgósítását s a legszigorúbb takarékoskodást követeli.

A gazdasági építés e nagyszabású tervének teljesítése terén előttünk álló feladatok bonyolultsága és nehézsége — a népgazdaságfejlesztési tervek gyakorlati végrehajtásának kérdéseiben a legnagyobb figyelmet, a legnagyobb aktivitást, kitartást és következetességet követeli az egész munkásosztálytól, a munkásosztály valamennyi szervezetétől és az egész párttól.

A szakszervezetek az elmúlt év folyamán „arccal a termelés felé" fordultak, s még fokozottabban, és még szélesebb keretek között kell tenniök ezt a jelenlegi gazdasági évben, s egyszersmind gondoskodniok kell annak a KB-utasításnak feltétlen végrehajtásáról, amely szerint minden gazdasági vállalatnál be kell vezetni a felelős egyszemélyi vezetést.

Fokozottabb munkát kell végezni a tudomány és a technika világviszonylatban elért vívmányainak lehető legmesszebbmenő hasznosítása, a külföldi műszaki segítség és a külföldi szakemberek igénybevétele, s a gazdasági élet minden területének technikai átalakítása és messzemenő észszerűsítése érdekében. Különösen nagy jelentőségre tesz szert az átfogó észszerűsítési rendszabályok alkalmazása, továbbá a legkorszerűbb műszaki eljárások és munkamódszerek bevezetése az ipari építés terén, ahol az új építkezések részaránya 1929/30-ban 46,7%-ra emelkedik, s ezek költségének és befejezési határidejének óriási jelentősége van a szocialista építés alapvető feladatainak megoldása szempontjából.

A vállalatoknak a megszakítás nélküli termelési hétre való átállítása terén olyan ütemet kell alapul venni, hogy 1929/30 végére az egész állami iparnak legalább $^2/_3$ része áttérjen a megszakítás nélküli termelésre.

Az ipar technikai újjáalakításának feladata és a falu szocialista szektorának rohamos növekedése minden eddiginél élesebb

formában veti fel a párt előtt a káderkérdést, a műszaki oktatás problémáját és a legszélesebb munkás- és paraszttömegek kulturális fejlesztésének problémáját. 1929/30-nak annak az évnek kell lennie, amelyben a társadalmi és kulturális munkát az egész vonalon határozottan a gazdasági építés terén minőségi és mennyiségi viszonylatban felmerült új feladatok magaslatára emeljük.

A legkomolyabb figyelmet kell fordítani *a népgazdaság munkájának minőségi mutatószámaira,* mégpedig különösképpen a termelékenység előirányzott emelkedésére és az önköltség csökkentésére. A KB teljes ülése ugyanakkor, amikor hangsúlyozza, hogy az ipari termelés 11%-os önköltségcsökkentése feltétlenül kötelező, egyszersmind ezt a feladatot az egész 1929/30-as gazdaságfejlesztési terv egyik igen fontos, alapvető irányelvének tekinti, s leszögezi, hogy ennek az önköltségcsökkentésnek együtt kell járnia a termelés minőségének feltétlen megjavításával.

Kötelezni kell a helyi párt-, szovjet- és szakmai szervezeteket, hogy már az I. negyedévben olyan ütemben végezzék munkájukat, amely teljes mértékben biztosítja ennek az irányelvnek megvalósítását.

A KB teljes ülése különösen hangsúlyozza annak a feladatnak a fontosságát, hogy 1929/30-ban biztosítani kell a reálbérek legalább 12%-os emelkedését, ami megköveteli, hogy tovább folytassuk az iparcikkárak leszállításának irányvonalát, s hogy a szovjet-, szakszervezeti, szövetkezeti és pártszervezetek megfeszített munkát végezzenek az ipari körzetek ellátásának jobb megszervezése, az élelmiszerkészletek észszerű felhasználása és elosztása, az élelmezést szolgáló termékek tárolásának és feldolgozásának megjavítása, a hús- és tejtermelés tökéletesebb megszervezése stb. terén. Az élelmiszermérleg feszültsége folytán ez a feladat különösen fontos és halaszthatatlan, s csak abban az esetben teljesíthető, ha a legnagyobb mértékben mozgósítjuk a munkásosztálynak és a munkásosztály valamennyi szervezetének erőit.

A KB ugyanakkor, amikor hangsúlyozza, hogy a gabonabegyüjtési tervet az előírt határidőre, vagyis legkésőbb januárig teljesíteni kell, egyszersmind helyesnek tartja a gabonabegyüjtési terv felbontását az egyes falvakra és kulákportákra, s a legerélyesebb rendszabályokat a kulákszabotázs ellen és a gabonabegyüjtési terv teljesítésével szemben tanúsított ellenállás esetén.

A KB teljes ülése hangsúlyozza, hogy a népgazdasági terv a maga egészében csakis a nagy dolgozó tömegek, elsősorban a

munkásosztály legmesszebbmenő aktivitása esetén, az egész gazdasági, szovjet-, szakszervezeti és pártapparátus munkájának legmesszebbmenő megjavítása esetén teljesíthető, s kötelezi a párt valamennyi szervezetét, hogy fáradtságot nem ismerve hajtsa végre a szovjetapparátus megtisztítását a bürokratikus és a munkásosztály számára idegen elemektől, és feltétlenül szükségesnek tartja a *bürokratizmus elleni harc* további fokozását mind a szovjetekben, mindpedig a pártszervezetekben. A bürokratizmus elleni harcba be kell vonni a munkások nagy tömegeit, a bolsevik önbírálat további fejlesztése és a kiemelések módszerének nagyobb arányú alkalmazása alapján. A plénum azon a véleményen van, hogy egyidejűleg fokozni kell a harcot mind az önbírálat elfojtására irányuló bürokratikus próbálkozások, mindpedig az önbírálat terén mutatkozó megengedhetetlen túlzások ellen, amelyek lehetővé teszik, hogy az osztályellenség kihasználja az önbírálatot a párt és a proletárdiktatúra ellen.

A szocialista építés feladatainak teljesítése terén különösen nagy figyelmet kell fordítani a szocialista versenyre. *A szocialista verseny a terv maradéktalan teljesítésének szükségképpen egyik legfontosabb tényezője és előfeltétele lesz.* A KB ugyanakkor, amikor rámutat a szocialista verseny terén már elért sikerekre, egyben megállapítja, hogy a verseny irányítása még korántsem áll arányban azzal az óriási szereppel, amelyet ez az új tényező a szocialista építésben betölt. A dolgozók legszélesebb tömegeinek munkalelkesedését és alkotó kezdeményezését eddig még nem irányítottuk olyan mértékben, hogy elősegítse a szocialista verseny további kibontakozását, újabb száz- meg százezernyi munkás bevonását a versenybe, s ezáltal fokozza a szocialista verseny eredményeit, vívmányait. A plénum véleménye szerint a szakszervezeteknek a legkomolyabb figyelmet kell fordítaniok erre a körülményre, s tettekkel kell megmutatniok, hogy a szocialista építés hatalmas előrelendítő tényezői.

III

Az elmúlt években elért nagy eredmények, a gazdasági fejlődés óriási méretei és példátlan üteme megannyi bizonyítéka annak, hogy a szovjet hatalom feladata, az a feladat, hogy technikai és gazdasági tekintetben utól kell érni és túl kell szárnyalni a fejlett tőkés országokat — a legrövidebb történelmi időszakon belül teljesíthető. A népgazdasági fejlődés rendkívül gyors

üteme, a népgazdaság anyagi-technikai újjáalakításának üteme, a munkásosztály és a dolgozó parasztság anyagi és kulturális színvonalának emelkedése — mindez egyre meggyőzőbben bizonyítja, hogy a gazdaság szovjet rendszere kétségtelen előnyökkel rendelkezik a kapitalista rendszerrel szemben.

A szocialista gazdasági formák rohamos fejlődése, részarányuk növekedése a népgazdaságon belül, az egyéni parasztgazdaságra gyakorolt befolyásuk erősödése, ami a szegény- és középparaszti tömegeknek a földművelés kollektív formáihoz való elemi erejű vonzódásában jut kifejezésre — mindez arról tanúskodik, hogy a kapitalista elemek elleni szocialista támadás politikájának döntő sikere biztosítva van, és hogy *a szocializmus felépítése a proletárdiktatúra országában történelmileg minimális idő alatt valóra váltható.*

A szocialista építés gyors ütemével együttjáró nehézségek megacélozzák a munkásosztály akaraterejét, növelik szívósságát, s egyben a proletárforradalomnak a felmerült nehézségek leküzdéséhez és kiküszöböléséhez szükséges új erőit és új tartalékait vonják be a szocialista építésbe.

Ugyanakkor az osztályharc kiéleződése és a kapitalista elemeknek a támadó szocializmussal szemben tanúsított elkeseredett ellenállása, tekintve, hogy országunk kapitalista környezetben él, fokozza a kispolgári elemeknek a párt legkevésbbé állhatatos elemeire gyakorolt befolyását, s megszüli a nehézségek előtti *kapitulálás* ideológiáját, *dezertálásra,* a város és a falu kulák-kapitalista elemeivel való megegyezési kísérletekre vezet.

„A kispolgári demokratáknak tulajdonsága, hogy irtóznak az osztályharctól, arról álmodoznak, hogy meg lehet lenni anélkül is, arra törekszenek, hogy mindent elsimítsanak és kibékítsenek, hogy letompítsák az éles szögleteket. Ezért az ilyen demokraták vagy kitérnek az elől, hogy elismerjék a kapitalizmusból a kommunizmusba vezető átmenet egész történelmi szakaszát, vagypedig a két harcoló fél kibékítésére irányuló tervek kiagyalását tekintik feladatuknak, ahelyett, hogy e két erő egyikének harcát vezetnék" (*Lenin.* XIV. köt. 347—348. old.)[1].

Ez az irtózás az osztályharctól, ez a törekvés arra, „hogy mindent elsimítsanak és kibékítsenek, hogy letompítsák az éles szögleteket", ez az álmodozás arról, hogy meg lehet lenni osztályharc nélkül is, a jobboldali opportunistáknak (Buharin

[1] *Lenin* Művei. 30. köt. Szikra 1953. 94. old. — *Szerk.*

csoportjának) egész álláspontjára jellemző. Éppen ez az oka annak, hogy a Buharin-csoport egyáltalán nem érti meg az osztályharc most folyó kiéleződését, hogy lebecsüli a kulák-nepman elemek ellenállásának erejét, hogy azt az antileninista elméletet hangoztatja, amely szerint a kulák „belenő" a szocializmusba, hogy szembeszegül a falusi kapitalista elemek elleni támadás politikájával. Éppen ezzel magyarázható, hogy a jobboldali elhajlók egyáltalán nem értik meg Lenin elvtárs szövetkezeti tervét, a kollektív gazdasági formák döntő jelentőségét a mezőgazdaságban, hogy lebecsülik a szovhozépítést, s hogy az iparosítás ütemének csökkentését és a termelés vonalán történő összefogás formáinak mérséklését követelik.

A Buharin-csoport nem hajlandó elismerni, hogy hibákat követett el a gazdasági politikával, az ország iparosításával, a mezőgazdaság kollektivizálásával és a szovhozépítéssel összefüggő kérdésekben, nem hajlandó elismerni azt a hibáját, hogy lebecsülte és nem értette meg az osztályharcot, végül kísérletet tesz arra, hogy a pártellenes frakcióharc módszereire térjen át, s mindezzel végleg leleplezi antileninista, antibolsevik mivoltát. Ezzel kapcsolatban a teljes ülés határozatilag kimondja, hogy a jobboldali opportunizmus nézeteinek terjesztése és a jobboldali opportunizmus irányában tanúsított békülékenység összeférhetetlen az ÖK(b)P soraihoz tartozással.

A jobboldali veszély erősödésével egyidejűleg, ugyancsak a kispolgári elemek befolyásának megnyilvánulásaként, újból jelentkezik a középparasztellenes beállítottság, és megélénkülnek a párt fő irányvonala elleni trockista és féltrockista kirohanások. A KB ugyanakkor, amikor hangsúlyozza, hogy a fő veszély továbbra is a jobboldali elhajlás és az ennek irányában tanúsított békülékenység, egyszersmind kötelezi a pártszervezeteket, hogy semmiesetre se fordítsanak kisebb erőt a „baloldali" opportunista beállítottság és az ilyen beállítottság türelmes kezelése elleni harcra.

Az elmúlt év eredményeit a munkásosztály és a párt a jobboldali elhajlás és a „baloldali" opportunista beállítottság elleni kemény harcban, az ellenforradalmi trockista ideológia maradványainak könyörtelen leleplezése útján vívta ki. A szocializmus további győzelmeihez ugyancsak a jobboldali és „baloldali" opportunisták, s az irányukban tanúsított békülékenység antileninista, kispolgári mivoltának határozott, rendszeres leleplezésén, és a jobboldali meg „baloldali" elhajlások gyakorlati megnyilvánulásai ellen folytatott könyörtelen harcon keresztül vezet az út.

A NÉPGAZDASÁG KÁDEREIRŐL

A KB júliusi plénumán a műszaki káderképzés tárgyában hozott határozat teljesítéséről

(Az ÖK(b)P KB plénumán, L. Kaganovics elvtárs beszámolója alapján 1929 november 16-án hozott határozat)

I

A szocialista építés óriási lendülete, a pártnak azt a jelszavát, hogy „utól kell érni és túl kell szárnyalni" a fejlett kapitalista országokat gyakorlatilag kifejezésre juttató ötéves terv megvalósítása, és végül, az osztályharc kiéleződése az országban — teljes nagyságában és élességében állítja a párt elé az újjáalakítási időszak káderproblémáját. A szakképzett műszaki és vezető káderek éveken át tapasztalható hiánya különösen súlyossá vált most, az ipar rohamos fejlődésének és a mezőgazdaság szocialista átalakulásának időszakában. Az elmúlt év (amikor ténylegesen túlhaladtuk a gazdaság fejlesztésének az ötéves tervben előírt ütemét, s amikor több újabb kártevést lepleztünk le) még élesebben veti fel azt a kérdést, hogy mindenképpen meg kell gyorsítani és meg kell javítani az új, proletár szakemberkáderek kialakítását.

A jelenlegi időszak az új követelményekkel kapcsolatban éles formában veti fel nemcsak a szakemberek számának, hanem egyszersmind azok minőségének kérdését. Az iparnak és a mezőgazdaságnak a tudomány és a technika világviszonylatban elért legújabb eredményei alapján való fejlesztése, az egész termelési apparátus gyökeres átalakítása, a szocialista és a kapitalista elemek harca közepette lezajló társadalmi és gazdasági folyamatok bonyolultsága — mindez megköveteli, hogy az épülő szocialista gazdaság (az ipar, a közlekedés, a mezőgazdaság, a pénzügy, a szövetkezetek, a kereskedelem stb.) élén újtípusú műszaki vezetők és szervezők álljanak. Ezeknek a káderekne kellően megalapozott műszaki és gazdasági ismeretekkel, széles társadalmi és politikai látókörrel, továbbá a nagy dolgozó tömegek munkaaktivitásának szervezői számára szükséges képességekkel kell rendelkezniök.

Ugyanakkor az új káderek kialakításának üteme semmiképpen sem hasonlítható össze az iparosításnak és a mezőgazdaság szocialista átalakításának ütemével. Azt látjuk, hogy a szakemberek iránti kereslet és a szakemberek számának jelenlegi növekedési üteme között óriási „olló" keletkezett. Ez fékjévé válhat a szo-

cialista gazdaság további sikeres fejlődésének, annál is inkább, mert nemcsak arról van szó, hogy a szakemberek száma nem kielégítő, hanem minőségi viszonylatban is hiányosságok észlelhetők a szakembereknél: hiányosak a műszaki ismereteik, hiányos a gazdaságtani felkészültségük, végül társadalmi-politikai vonatkozásban ingatagok, semlegesek, sőt, ami a meglevő szakkáderek egy bizonyos részét illeti, ellenséges beállítottságúak. Ez az utóbbi körülmény egyes, a szocialista gazdaságot a kapitalizmus érdekében tudatosan romboló kártevő csoportok tevékenységében jut a legszembetűnőbben kifejezésre.

Kemény harcot kell folytatni a kártevők ellen, továbbra is fel kell használni a becsületesen és lelkiismeretesen dolgozó szakembereket, rendszeresen javítani kell munkakörülményeiket, ugyanakkor azonban minden módon fokozni kell olyan új, proletár szakemberek képzését, akikre a szovjet hatalom a szocializmus felépítésére irányuló hatalmas munkájában minden körülmények között teljes mértékben támaszkodhat, akik megfelelnek a növekvő igényeknek, és fel tudják váltani a szakemberek között található, velünk szemben ellenséges beállítottságú elemeket, s akik a Szovjetunió iparában és egész gazdaságában meg tudják javítani a káderek összetételét.

A párton belüli jobboldali elemek és békülékenyek nem értik meg, hogy mennyire égető a jelenlegi időszakban a káderképzés problémája. Valójában elkenik az új, proletár szakkáderek minél gyorsabb ütemű kialakításának feladatát. Ez teljesen megfelel fő irányvonaluknak, amelynek lényege az, hogy lassítani akarják az iparosításnak és a mezőgazdaság kollektivizálásának ütemét, hogy szabad teret akarnak engedni az országban a kapitalista viszonyoknak. A jobboldali elhajlók, mivel nem látják és nem akarják látni az osztályharc kiéleződését az országban, elpalástolják a szakemberek között végbemenő politikai differenciálódás tényét és azt a harcot, amelyet az osztályellenség egyes kártevő csoportok révén a szocializmus ellen folytat.

A jobboldali elhajlók nem értik meg, hogy a kiéleződő osztályharc körülményei között nemcsak a gazdasági szükségesség, hanem a szakemberek körében végbemenő politikai rétegeződés is rendkívül éles formában veti fel a szovjet állam előtt az új, proletár szakkáderek kialakításának feladatát. A jobboldali elhajlók álláspontjának semmi köze a párt irányvonalához. A pártnak minden erőfeszítését a szocialista építés szempontjából igen fontos káderkérdés megoldására kell összpontosítania.

II. Az ötéves terv és a megvalósításához szükséges káderek biztosítása

1. Az elmúlt év teljes egészében igazolta annak az irányvonalnak és azoknak a gyakorlati intézkedéseknek a helyességét, amelyeket a KB 1928 júliusi plénuma jelölt meg a káderképzés megjavítására vonatkozólag, s jelentősen előbbre vitte e probléma megoldását. A KB azonban ugyanakkor, amikor rámutat a szakemberképzés megjavítása terén végzett munka bizonyos eredményeire (a diákság közelebb vitele a termeléshez, szociális összetételének és anyagi helyzetének megjavítása stb.), egyszersmind megállapítja, hogy a júliusi plénum határozatait sem a Közoktatásügyi Népbiztosság és az LNT szervei, sem pedig a szakmai és pártszervezetek nem hajtották végre kielégítően.

A szakemberképzés kérdése még nem vált „az egész párt nagyon fontos feladatává". A szakemberképzésre vonatkozóan a júliusi plénumon megadott szempontok alapjában véve a következő időszakra is érvényesek.

2. Az ötéves terv megvalósításához szükséges káderek biztosítására irányuló munka igen gyatrán van megszervezve, és akárcsak valamelyest is meggondolt tervek nélkül, a reális szükségleteknek és kielégítésük lehetőségeinek figyelembe vétele nélkül folyik. A KB különösen nagy nyomatékkal hívja fel a figyelmet az ipar és a tudományos kutatómunka azon ágaira, ahol szakképzett dolgozókban (nevezetesen kohászati, gépipari, vegyészeti dolgozókban) hiány mutatkozik, továbbá arra, hogy az új szakkáderek nevelése terén a külföldi vállalatok tapasztalatainak figyelembevételével összeállított, alaposan átgondolt tervekre van szükség. A KB abból a megfontolásból kiindulva, hogy az öt év folyamán építeni szándékozott 47 új műszaki főiskola és 172 technikum nem elegendő az ötéves terv főleg technikusokban mutatkozó szükségleteinek kielégítésére, kötelezi az Állami Tervbizottságot, az LNT-t, a Földművelésügyi Népbiztosságot és a közoktatásügyi népbiztosságokat, hogy három hónapon belül dolgozzanak ki ötéves tervet felső- és középfokú képesítésű szakemberek képzésére, továbbá új műszaki főiskolák és technikumok építésére, a népgazdaság egyes ágainak és területeinek konkrét szükségleteivel összhangban. Ezzel egyidejűleg felül kell vizsgálni a meglevő műszaki főiskolák hálózatát, gondoskodni kell szakosításukról, és ki kell küszöbölni a párhuzamosságot.

3. Az LNT-nek, a közoktatásügyi népbiztosságoknak, a Közlekedésügyi Népbiztosságnak biztosítaniok kell, hogy a működő

műszaki főiskolákról és technikumokból a megállapított időre kerüljenek ki szakemberek (fel kell számolni az évfolyamismétlést). Ebben az évben a végzett hallgatók számát a négyéves műszaki főiskolákon a hallgatók összlétszámának 20%-ára, a hároméves műszaki főiskolákon pedig 25%-ára kell emelni. A műszaki főiskolákon, annak érdekében, hogy több szakembert képezzenek, át kell térni a megszakítás nélküli tanévre, illetve oktatási hétre.

4. A legközelebbi évek folyamán mindent meg kell tennünk annak érdekében, hogy a legkiválóbb munkásokból gyakorlati üzemi vezető káderekét képezzünk, mégpedig olyanformán, hogy alsóbb vezető munkakörökből tervszerűen magasabb vezető munkakörökbe léptetjük elő őket, s ugyanakkor a lehető legmesszebbmenően biztosítjuk számukra gyakorlati ismereteik rendszeres kiegészítésének és a szükséges elméleti képzettség megszerzésének lehetőségét. A legközelebbi három év folyamán át kell képezni az iparban és a közlekedésben műszaki munkakört betöltő gyakorlati munkás-szakemberek zömét.

5. Meg kell szervezni a kolhozokban, szovhozokban és földművelésügyi szervekben dolgozó paraszt és munkás gyakorlati mezőgazdasági szakemberek rendszeres átképzését. A Szovjetunió Földművelésügyi Népbiztossága és a közoktatásügyi népbiztosságok legkésőbb 1930 januárig valamennyi fő mezőgazdasági körzetben szervezzék meg a mezőgazdasági főiskolák és technikumok mellett az olyan gyorstanfolyamok hálózatát, amelyek agronómiai ismeretekkel rendelkező funkcionáriusokat képeznek, elsősorban a kolhozok számára.

6. A KB jóváhagyja a Politikai Irodának a műszaki főiskolák ezévi anyagi ellátásáról hozott határozatát (a beruházásokra, laboratóriumokra előirányzott összegek jelentős növelése, a pedagógus személyzet fizetésének emelése, az ösztöndíjak növelése, a végzett hallgatók elhelyezésére vonatkozó szerződések gyakorlatának kiszélesítése, rendezése és rendszeresebbé tétele stb.). A KB azon a véleményen van, hogy a szakkáderképzés ötéves tervének kidolgozásával egyidejűleg ki kell dolgozni a szakkáderképzés teljes anyagi (többek között lakással való) biztosításának kérdését, s az ötéves tervvel együtt a műszaki főiskolák ellátásához szükséges összegeket is jóvá kell hagyni. A KB határozatilag kimondja: az ellenőrző számok és az állami költségvetés kidolgozásánál abból kell kiindulni, hogy a műszaki oktatásra és a tudományos kutatómunkára szánt kiadások részarányának rendszeres emelése elengedhetetlenül szükséges.

III. A műszaki főiskolák oktatási munkájának átszervezése

1. A júliusi plénumon a megszakítás nélküli termelési gyakorlatnak az oktatásba való beiktatásával kapcsolatban hozott határozat megvalósítása terén elért bizonyos előrehaladás ellenére ez az ügy még mindig kezdeti stádiumban van. A továbbiakban jóval szélesebb alapokra kell fektetni és minőségileg javítani kell a termelési gyakorlatot, s a termelési oktatásra szánt időt 40—50%-ra kell emelni; be kell vezetni az elméleti oktatás és az üzemi termelési gyakorlat váltakozását, mégpedig úgy, hogy egyes termelési ágakban a hallgatók hosszabb időt töltsenek az üzemekben (például 1 hónap—1 hónap, 3 hónap—3 hónap stb.).

Meg kell bízni a Szovjetunió Legfelsőbb Népgazdasági Tanácsát, hogy ebben az évben az ÖKSzT-vel és a köztársaságok közoktatásügyi népbiztosságaival karöltve kísérletképpen szervezzen egy-két olyan üzemi iskolát, amelyben a káderképzést (alsó-, közép- és felsőkáderek képzését) össze lehet kapcsolni a termelésben végzett állandó munkával.

2. Meg kell bízni az LNT-t, hogy gondoskodjék a megszakítás nélküli termelési gyakorlat megvalósítása terén mutatkozó formalista elemek és szervezetlenség erélyes kiküszöböléséről, s biztosítsa a termelési gyakorlatnak mint a termelési oktatás rendszerének és formájának sikeres megvalósítását. A szakemberképzés terén meg kell javítani az ipari szervek (vállalatok, trösztök és más egyesülések) szerves kapcsolatát a műszaki főiskolákkal, a technikumokkal és a műszaki-tudományos intézetekkel.

3. Ki kell bővíteni a meghatározott iparágak szerint messzemenően szakosított, rövidített (3 éves) időtartamú, újtípusú műszaki főiskolák hálózatát, s az oktatás leghosszabb időtartamát valamennyi többi műszaki főiskola számára 4 évben kell megállapítani. Ennek megfelelően felül kell vizsgálni a tanterveket és programmokat, egyben pedig véget kell vetni e munka formális, gépies kezelésének, s ezt a munkát alaposabban és rendszeresebben kell végezni, hogy 1930/31-ben új programmok alapján lehessen megkezdeni a tanévet. Többek között helyet kell biztosítani a műszaki főiskolák programmjaiban a konkrét gazdaságtannak és a marxista technikatörténetnek; az új programmoknak és tanterveknek megfelelően biztosítani kell új tankönyvek kiadását.

4. A KB elengedhetetlennek tartja mind az ipar, mindpedig a kereskedelmi, pénzügyi, tervező és statisztikai szervek számára

szükséges közgazdászok képzésének gyökeres megjavítását; a gazdasági főiskolák rendszerének és célkitűzéseinek szabályozását; a népgazdaság szükségleteivel kapcsolatban a megfelelő főiskolák, fakultások és tagozatok határozottabb szakosítását; a programmoknak és tanterveknek az egyes főiskolák, fakultások és tagozatok célkitűzései szerinti felülvizsgálását.

Meg kell bízni az illetékes szerveket, hogy külön dolgozzák ki a gazdasági főiskolák ellátásának kérdését, mind felszerelésük, mindpedig a hallgatók és a tanszemélyzet anyagi helyzete tekintetében.

Az LNT-nek, a Kereskedelmi Népbiztosságnak, a Pénzügyi Népbiztosságnak, az Állami Tervbizottságnak, a Fogyasztási Szövetkezetek Központi Szövetségének és a Központi Statisztikai Hivatalnak az eredményesebb közgazdászképzés és a KB teljes ülésén hozott határozatok végrehajtásának biztosítása céljából szorosabb kapcsolatot kell létesíteniök a közoktatásügyi népbiztosságokkal és a főiskolákkal.

5. Meg kell javítani és szélesebb alapokra kell helyezni a tudományos-kutató és a pedagógus káderek képzését; nevezetesen a pedagógus kádereket a szükséges elméleti képzettséggel rendelkező üzemi szakemberekkel kell kiegészíteni. A régi káderek észszerű felhasználása mellett erőteljesebben kell képezni és kiemelni fiatal tudományos erőket, különösen a munkások és általában a párttagok közül. Meg kell változtatni e káderek kiválasztásának módszereit, s messzemenően figyelembe kell venni a tudományos köröknek, a pályázatoknak, a tudományos munkák nyilvános megvédésének és a megfelelő versenyek más formáinak tapasztalatait. A műszaki főiskolákat elvégzett munkások és kommunisták közül már ebben az évben legalább 300-at kell tudományos-kutató és pedagógiai munkára kijelölni, s ezeket erre előzőleg külön elő kell készíteni.

6. A KB megállapítja, hogy a júliusi plénumnak a külföldi tapasztalatok felhasználásáról szóló határozatát igen kis mértékben hajtották végre, s egyben a júliusi plénum határozatának kiegészítéseképpen kimondja, hogy ebben az évben több (legalább 500) funkcionáriust kell külföldre küldeni. Ugyanakkor fokozottabb mértékben kell bevonni műszaki, gazdasági és tudományos-kutató munkára kiváló külföldi szakembereket, s meg kell szervezni jobb felhasználásukat. Ténylegesen biztosítani kell a külföldi műszaki irodalom rendszeres kivonatolását, olyan előadások rendezését, amelyeken külföldi szakemberek tartanak felolvasást, illetve szovjet szakemberek számolnak be külföldi tapasztalatokról, biztosítani kell továbbá, hogy a hallgatók és a

fiatal szakemberek idegen nyelveket tanuljanak. Egyszersmind a főiskolák és műszaki főiskolák valamennyi laboratóriumát rendszeresen el kell látni megfelelő külföldi berendezéssel.

IV. A műszaki főiskolák szervezésének és irányításának kérdései

1. A KB plénuma megállapítja, hogy a műszaki főiskoláknak az LNT vezetése alá helyezése teljes mértékben bevált, és kimondja, hogy az újonnan épülő ipari műszaki főiskolákat és technikumokat az LNT vezetése alatt kell összpontosítani, s hogy a nehézipar szempontjából legfontosabb néhány műszaki főiskolát már 1929/30-ban ugyancsak át kell adni az LNT-nek. Lényegesen meg kell javítani a műszaki főiskolák főigazgatóságának munkáját, a főigazgatóságot meg kell erősíteni funkcionáriusokkal, és felelőssé kell tenni az adminisztratív, gazdasági, tudományos és pedagógiai ügyek állásáért a vezetése alá helyezett műszaki főiskolákon. Egyben néhány mezőgazdasági főiskolát a Földművelésügyi Népbiztosság vezetése alá kell helyezni. Emellett meg kell javítani a Közoktatásügyi Népbiztosságnak a felsőfokú oktatás általános irányítása terén kifejtett munkáját, s erősíteni kell a programmok és a módszertan kidolgozásának irányítását — az LNT, a Közlekedésügyi és a Földművelésügyi Népbiztosság vezetése alá helyezett műszaki főiskolákat is beleértve.

2. Erélyes intézkedéseket kell tenni a műszaki főiskolák belső szervezetében mindeddig tapasztalható hiányosságok kiküszöbölésére; minden igazgatási és pedagógiai funkciót a műszaki főiskolák igazgatóságai kezében kell összpontosítani, s a diákszervezeteket mentesíteni kell az ilyen funkciók alól; a pártszervezeteknek a pártbefolyás érvényesítése és a műszaki főiskola társadalmi és politikai életének irányítása során nem szabad beavatkozniok az igazgatás részletkérdéseibe és az igazgatóság közvetlen rendelkezéseibe; az igazgatóság (a rektorok, dékánok stb.) választásának rendszerét a megfelelő vezető szervek általi kinevezéssel kell felváltani. Egyidejűleg a műszaki főiskolák mellett a szakszervezetek, a gazdasági szervek, a professzori kar és a hallgatók képviselőiből feladatának ellátására alkalmas tanácsokat kell létrehozni.

3. A KB utasítja a pártszervezeteket, hogy fokozzák a pártmunkát és a kialakuló új káderek kommunista nevelését, s gondoskodjanak arról, hogy megedződjenek az osztályszempontból ellenséges elemekkel vívott harcban. Lényegesen meg kell javítani a szakszervezeti csoportok munkáját; el kell érni a munka-

fegyelem és az oktatási eredmények határozott megjavulását, ami a műszaki főiskolán tanuló kommunista számára ugyanolyan fontos mutatószám, mint az üzemekben a termelési fegyelem. Ugyanakkor határozottan fel kell számolni a hallgatók túlterhelését, a műszaki főiskolákon csökkenteni kell a gyűlések és az ülésezések számát, s a hallgatókat mentesíteni kell a fölösleges társadalmi kötelezettségek alól.

V. A műszaki főiskolák szociális összetételének megjavítása

1. A KB megállapítja, hogy a műszaki főiskolákon az 1928—1929. évi felvételek során emelkedett a munkásszármazásúak száma, s egyben kimondja, hogy a legközelebbi években a felvett hallgatók között a munkásszármazásúak arányát legalább 70%-ra kell emelni. A mezőgazdasági főiskolákon a munkás, mezőgazdasági munkás, szegényparaszt és kolhozparaszt családból kikerülő hallgatók arányának el kell érnie legalább a 75%-ot. Ugyanakkor meg kell javítani a hallgatók összetételét, meg kell tisztítani a műszaki főiskolákat az ellenséges elemektől, de nem kampányok formájában, hanem a hallgatók összetételének rendszeres tanulmányozása és megjavítása útján.

2. Újjá kell szervezni a munkásfakultásokat a specializálás, a szakosítás elve alapján, s az egyes munkásfakultásokat hozzá kell kapcsolni a megfelelő műszaki főiskolákhoz. Az ipari-műszaki munkásfakultásokra 90%-ban munkásokat és munkásnőket, a mezőgazdasági munkásfakultásokra pedig legalább 75%-ban munkásokat, mezőgazdasági munkásokat, szegényparasztokat és kolhozparasztokat kell felvenni.

A műszaki főiskolák kiegészítésének ötéves tervével összhangban bővíteni kell a munkásfakultások hálózatát, és növelni kell hallgatóik számát.

3. A KB megállapítja, hogy nem hajtották végre kellőképpen a KB júliusi plénumának a középiskolát befejező diákok fokozottabb tanulmányi előkészítésével kapcsolatban hozott határozatát, s kimondja, hogy ezen a téren döntő fordulatot kell elérni, és biztosítani kell a műszaki főiskolák hallgatóinak kellő létszámát a középiskolát elvégző diákok, elsősorban munkások, mezőgazdasági munkások, szegényparasztok és kolhozparasztok gyermekei közül. Ennek megfelelően felül kell vizsgálni a középiskolák programmját, meg kell javítani az oktatás rendszerét, továbbá a tanulók szociális összetételét és anyagi helyzetét (különösen a munkáskörzetekben levő iskolákban).

A parasztfiatalság iskoláinak, amelyek főleg. mezőgazdasági

gyakorlati munkára nevelnek káderekét, egyszersmind olyan torrast kell jelenteniok, amely biztositja a mezogazdasagi technikumok es foiskolak szamara a mezogazdasagi munkas-, szegenyparaszt- es kozepparaszt-fiatalokbol allo utanpotlast.

4. A KB megallapitja, hogy az „1 000" foiskolara-kuldes jó tapasztalatokkal jart, s kimondja, hogy 1930/31-ben legalabb 2 000, a rakovetkező évben pedig legalább 3 000 hallgatot kell toborozni a muszaki főiskolak szamara; a mezőgazdasagi főiskolákra 1930-ban 1 000, 1931-ben pedig 2 000 hallgatot kell küldeni. Az OKSzT kommunista frakciójának meg kell szerveznie a műszaki kezdemenyezés terén különösen kitunt kommunista és partonkívüli munkások rendszeres általános képzését (a szakszervezetek költségén). A következő két évben ezen az úton a műszaki főiskolakra: 1929/30-ban 3 000, 1930/31-ben 5 000 szakmunkást, a mezőgazdasági főiskolákra 2 000 mezőgazdasági és erdőmunkást kell előkészíteni, s ezeknek a műszaki főiskolakra és főiskolákra kerülő káderekнek a rendes ösztöndíjon felül a megfelelő gazdasági szervek anyagi eszközeiből pótdíjat is kell biztositani, körülbelül olyan keretek között, mint az „1 000"-nek.

Ki kell bővíteni azoknak a tanfolyamoknak a hálózatát, amelyek munkásokat és mezőgazdasági munkásokat készítenek elő a műszaki főiskolákra, illetve a mezőgazdasági főiskolákra.

Kötelezni kell az OLKISz Központi Bizottságát, hogy évente mintegy 5 000 hallgatót készítsen elő a műszaki főiskolákra és a technikumokra.

A Munkás-Paraszt Vörös Hadsereg Politikai Főigazgatóságának a műszaki főiskolákra és a mezőgazdasági főiskolákra, illetve a technikumokra a leszerelő munkások és parasztok közül évente legalább 3 000 hallgatót kell előkészítenie.

Mindezzel egyidejűleg ki kell dolgozni a munkások, mezőgazdasági munkások stb. közép- és felsőfokú levelező műszaki előkészítésének és oktatásának rendszerét.

VI. A szakemberek közötti politikai és szakszervezeti munka

1. A KB megállapítja, hogy az (1928) áprilisi plénumnak a szakemberek közötti munka fokozására, a szakemberek rendszeres ellenőrzésére és a lelkiismeretesen dolgozó szakemberek munkafeltételeinek megjavítására vonatkozó határozatát igen kis mértékben hajtották végre, s hogy a párt-, szakszervezeti és gazdasági szervezetek még nem szentelnek kellő figyelmet ennek a határozatnak. Ebben a tekintetben nagyon komoly szere-

pet kell betölteniök a szakszervezeteknek, illetve mérnök- és technikustagozataiknak.

A KB utasítja az ÖKSzT kommunista frakcióját, hogy tegyen erélyes lépéseket a Mérnök- és Technikustagozat és a megfelelő szakszervezeti Központi Bizottságok munkájának megjavítása érdekében, mind a szakemberek anyagi helyzetének megjavítása, mind a közöttük folyó politikai-nevelő munka fokozása, mindpedig műszaki képzettségük emelésének és továbbképzésüknek előmozdítása terén (előadások, beszámolók rendezése, könyvtárak létesítése stb. a megfelelő gazdasági szervekkel karöltve).

Különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy a mérnöki és technikusi személyzetet minden lehető módon tenylegesen bevonják a termelés megjavítására és a szocialista munkaverseny fejlesztésére irányuló aktiv munkába.

2. A pártszervezeteknek ugyanakkor, amikor a szakemberek nyilvánvalóan ellenséges csoportjai ellen vívott kemény harcban szilárdan követik a proletár irányvonalat, egyszersmind a lehető legkedvezőbb körülményeket kell létrehozniok a szakembereknek munkáját becsületesen, lelkiismeretesen végző zöme számára. A pártszervezetek ne engedjék meg a két szélsőséget: egyrészt a nyilvánvalóan ellenséges szakemberek iránti vak bizalmat, másrészt a lojális szakemberek iránti teljes bizalmatlanságot, ami egyes esetekben a „szakemberfalás" jellegét ölti.

3. A gazdasági szervezeteknek a szakemberek mindennapi munkájának irányítása során biztosítaniok kell számukra a termelésben a bátor kezdeményezés lehetőségét, s ugyanakkor harcolniok kell a régi és az új szakemberek egyes csoportjainál egyaránt észlelhető olyan jelenségek ellen, hogy formálisan, bürokratikusan, lélektelenül végzik munkájukat, és igyekeznek kibújni a felelősség alól.

4. Meg kell javítani a szakemberek felhasználását, és biztosítani kell a legmegfelelőbb és legkiválóbb szakemberek előléptetését mind az újak, mind a régiek közül, ugyanakkor azonban nem szabad megengedni az új, fiatal proletár szakemberek háttérbeszoritását. Erélyes kézzel véget kell vetni a túlságosan nagy szakembervándorlásnak, a munkahely gyakori váltogatásának; terv szerint kell végrehajtani a műszaki erők áthelyezését a trösztöktől a vállalatokhoz, ami pedig a fiatal szakembereket illeti, a műszaki főiskola elvégzése után kisebb beosztású üzemi műszaki munkára kell őket küldeni a helyi szükségleteknek és igényeknek megfelelően. Az államtól és a gazdasági szer-

vezetektől rendszeres anyagi segítségben (ösztöndíjban stb.) részesülő diákok a főiskola elvégzése után egy bizonyos ideig kötelesek az állami és gazdasági szervek útmutatása szerint az egyes körzetek és népgazdasági ágak szükségleteinek megfelelően kijelölt körzetekben dolgozni.

VII. A vezető gazdasági káderek

1. A KB plénuma megállapítja, hogy az ipar vezető kádereinek megerősítése terén jelentős eredményeket értünk el, ezeket az eredményeket azonban teljesen elégteleneknek tartja azokhoz a követelményekhez képest, amelyeket a népgazdaság szocialista újjáalakításának jelenlegi időszaka támaszt a káderekkel szemben, és kimondja, hogy fokozottabb mértékben kell előléptetni vezető munkakörökbe új szervező kádereket a műszaki főiskolát és a technikumot elvégzettek, s különösen a termelési értekezletek munkája során kitűnt munkások és aktív szakszervezeti emberek közül. Többek között meg kell bízni az ÖKSzT kommunista frakcióját, hogy 1 500—2 000 szakszervezeti funkcionáriust emeljen ki gazdasági munkára.

A KB plénuma jóváhagyja a Központi Bizottságnak és az ipari szerveknek azokat az intézkedéseit, amelyek az iparban dolgozó vezető szervező káderek kulturális színvonalának emelését, műszaki és gazdasági ismereteik fejlesztését szolgálják (az Ipari Akadémia, a továbbképző tanfolyamok megszervezése stb.), és kimondja, hogy tovább kell építeni ezeknek az intézkedéseknek a rendszerét, ki kell terjeszteni a közlekedésre, a mezőgazdaságra, a kereskedelemre, a pénzügyre stb., többek között meg kell szervezni az Ipari Akadémia helyi fiókintézeteit, a fontosabb iparágak (az ásványolajipar, a szénbányászat stb.) szerinti fokozottabb szakosításuk szem előtt tartásával. Meg kell szervezni az állandóan működő, 6 hónaptól 1 évig terjedő rövid időtartamú tanfolyamok széles hálózatát, külön az olyan vezető gazdasági káderek továbbképzése céljából, akiknek nem lehet módot adni a hosszabb ideig tartó tanulásra. Emellett biztosítani kell a levelező oktatás lehetőségét.

2. A KB hangsúlyozza, hogy a sógorság-komaság felszámolása, s a hiányosságok és hibák tudatos takargatása elleni harc mellett olyan körülményeket kell teremteni, amelyek biztosítják a vezető kádereknek a termelés terén végzett eredményes és elmélyült munkáját, és ezeket a kádereket messzemenően mentesíteni kell minden olyan munkától, amely nem függ össze a vállalat, illetve az intézmény gazdasági vagy politikai életével.

Véget kell vetni a funkcionáriusok ide-oda dobálásának, és gondoskodni kell arról, hogy legalább 3—4 évig dolgozzanak egy helyen megszakítás nélkül.

3. A KB különösen nagy nyomatékkal mutat rá arra, hogy a mezőgazdaságban a vezető káderek terén rendkívül kedvezőtlen a helyzet, hogy e káderek jelentős része nemcsak szakmai felkészültségét tekintve, hanem a párt irányvonalának érvényesítése szempontjából sem biztosítja a mezőgazdaság fellendítése és szocialista átalakítása terén a párt által kitűzött nagyszabású feladatok teljesítését. A KB megbízza a Politikai Irodát, hogy jelölje ki a mezőgazdaság vezető kádereinek megjavításához és megerősítéséhez szükséges rendszabályokat. Többek között a párt-, a szakszervezeti és a gazdasági munka területéről legalább ezer felelős funkcionáriust kell kiemelni kifejezetten a mezőgazdaságban végzendő vezető munkára.

4. A KB ugyanakkor megbízza a Szervező Irodát, hogy jelölje ki a pénzügyi és kereskedelmi szervezetek rendszerében dolgozó vezető káderek megjavításához és megerősítéséhez szükséges rendszabályokat. Nevezetesen meg kell szervezni a külföldi munkára kijelölt funkcionáriusok külön képzését és továbbképzését.

5. A KB kimondja, hogy messzemenően meg kell javítani a meglevő káderek kiválasztása és elosztása, az új káderek kiemelése és a műszaki főiskolákról kikerült új erők felhasználása terén végzett munkát. Gyökeresen meg kell javítani a meglevő hivatali elosztó szervek (az LNT, a Közlekedésügyi Népbiztosság stb.) munkáját, és ezeket a szerveket valóban tekintéllyel rendelkező, s a funkcionáriusok nyilvántartásával és észszerű felhasználásával összefüggő rendkívül fontos feladatok teljesítésére képes szervekké kell változtatni.

Erős kézzel véget kell vetni annak, hogy a káderek kiválasztását és elosztását formálisan, gépiesen intézzék, s ezt a munkát a funkcionáriusok gondos tanulmányozása és munkájuk értékelése alapján kell megszervezni. A KB Elosztószervének a legkisebb mértékben sem szabad kiengednie kezéből ennek a munkának az irányítását, hanem ellenkezőleg, fokoznia kell a káderek kiválasztására, képzésére és elosztására irányuló munkát.

A pártszervezeteknek, amikor a munkások, mezőgazdasági munkások, szegényparasztok, nők és fiatalok közül vezető gazdasági és állami munkára emelnek ki új, feilődő kádereket, rendszeresen emelniök kell a kiemelt káderek szaktudásának színvonalát.

* *
*

A szocialista építés nagyszabású feladatai parancsolóan írják elő, hogy döntő fordulat történjen a gyorsan fejlődő iparnak és a kibontakozó nagyüzemi mezőgazdaságnak nemcsak vezető és műszaki (felső- és közép-) káderekkel, hanem kisebb beosztású vezetőkkel (művezetőkkel stb.) és szakmunkásokkal való ellátása terén végzett egész munkában. Ezen a téren erélyesen véget kell vetni a kontárkodásnak és a szervezetlenségnek. A káderképzés kibontakozásának, a mérnökök képzésétől egészen a szakmunkásképzésig, összhangban kell állnia a szocialista építés általános kibontakozásával. Ennek megfelelően el kell érni, hogy az iparvállalatok és a szovhozok, különösen azok, amelyek a legjobb technikai felszereléssel rendelkeznek, a szakképzett munkás-, művezető-, technikus- és mérnökkáderek tömeges képzésének és továbbképzésének mintegy iskoláivá váljanak.

A KB meghagyja a párt-, gazdasági és szakmai szervezeteknek, hogy állítsák munkájuk középpontjába e rendkívül fontos feladat végrehajtását, s ennek érdekében szervezzék meg a nagy proletártömegek aktivitását.

A KOLHOZÉPÍTÉS EREDMÉNYEIRŐL ÉS TOVÁBBI FELADATAIRÓL

(Az ÖK(b)P KB plénumán, 1929 november 17-én hozott határozat)

I

1. A XV. pártkongresszus a párt döntő fontosságú feladatául tűzte ki falun „a szétforgácsolt parasztgazdaságoknak ... fokozatos rávezetését a nagyüzemi termelés útjára". Az elmúlt két évben a párt hatalmas sikereket ért el ennek a XV. kongresszuson kiadott irányelvnek a megvalósítása terén.

A Szovjetunió a falu nagyarányú szocialista átalakításának és a nagyüzemi szocialista mezőgazdaság építésének időszakába lépett.

A termelési összefogás, a tömeges szerződéses termeltetés stb. fejlesztése alapján előrehalad a parasztgazdaságok termelőszövetkezetekbe tömörülése, ami egyre magasabb fokra emelkedik, és kolhozmozgalommá fejlődik. A szegényparaszt nyomában *a középparaszti tömeg* is elindult a kolhozokba. A falu milliós tömegeinek bevonásával a kolhozmozgalom döntő jelentőségre tesz szert a lenini szövetkezeti terv megvalósításában.

A kolhozépítés eredményeit összegezve meg kell állapítani a következőket: a kolhozok gyors ütemben fogják át a parasztgazdaságokat; a kollektivizálás új szervezeti formái és módsze-

rei alakulnak ki, többek között a gép- és traktorállomásokkal kapcsolatban szerzett tapasztalatok alapján; nagy kolhozok alakulnak, és ezek szerepe egyre nő; a kolhozok egész falvakat fognak át; egész körzetek és kerületek térnek át a teljes kollektivizálásra. A kolhozmozgalom már a teljes kollektivizálás feladatát tűzi egyes területek elé.

A kolhozmozgalom ilyen jelentős eredményei közvetlenül adódnak abból a körülményből, hogy következetesen érvényesítettük a párt fő irányvonalát, ami biztosította az ipar hatalmas arányú fejlődését, a munkásosztály és a parasztság zöme közötti összefogás erősödését, a szövetkezeti közszellem kialakulását, a tömegek politikai aktivitásának fokozódását és a proletárállam anyagi és kulturális erőforrásainak növekedését.

Ugyanakkor a kolhozmozgalomnak ez a rohamos növekedése számos igen bonyolult új feladatot tűz a párt elé, s a kolhozépítés újabb nehézségeit és hiányosságait tárja fel, amelyek közül jelenleg a következők a legfontosabbak: a kolhozok technikai bázisának alacsony színvonala; a munka hiányos szervezése és alacsony termelékenysége a kolhozokban; a kolhozparaszt-káderek erősen érezhető elégtelensége és a szükséges szakemberek csaknem teljes hiánya; a tagság nem egészen megfelelő szociális összetétele a kolhozok egy részében; a kellő összhang hiánya a vezetés formái és a kolhozmozgalom méretei között, továbbá az elmaradás a kolhozmozgalom ütemétől és lendületétől, s nem ritkán a kolhozmozgalom vezető szerveinek nyilvánvaló gyatrasága.

2. A kolhozmozgalom nagyarányú kibontakozása a falusi osztályharc kiéleződése, formáinak és módszereinek megváltozása közepette megy végbe. Ugyanakkor, amikor a kulákság közvetlen és nyílt harca a kollektivizálás ellen egyre fokozódik, s egész a közvetlen terrorig (gyilkosságokig, gyujtogatásokig, kártevésig) megy, a kulákok mind gyakrabban térnek át a harc és a kizsákmányolás álcázott, burkolt formáira, befurakodnak a kolhozokba, sőt a kolhozok igazgatási szerveibe, hogy belülről bomlasszák, és szétrobbantsák a kolhozokat.

A kiéleződő osztályharc körülményei között különösen nagy jelentőségre tesz szert a falu kulákelemeinek álcázását és eszközét jelentő álkolhozok elleni harc érdekében hozott intézkedések következetes végrehajtása.

A pártnak ugyanakkor, amikor tovább folytatja és erősíti a falu kapitalista elemeivel vívott harcot, amikor döntő támadásba lendül a kulák ellen, s mindenképpen megakadályozza és lehetetlenné teszi a kulákok arra irányuló kísérleteit, hogy befurakodjanak a kolhozokba, egyszersmind szívós és rendszeres mun-

kával biztosítania kell a kolhozok mezőgazdasági munkásokból és szegényparasztokból álló szilárd magvának összekovácsolódását. Ez annál is inkább szükséges, mert magukban a kolhozokban, különösen az egyszerűbb típusú kolhozokban, továbbra is jelentős mértékben fennáll a kulákbefolyás veszélye, mivel ezekben a termelési eszközök még megközelítően sincsenek mind közös tulajdonban, és általában erősen érvényesülnek a kistulajdonosokra jellemző érdekek. Ennek folytán különösen szükséges a kolhozok közös alapjainak messzemenő erősítése, hiszen ez a kolhozmozgalom fejlődésének alapja, továbbá különösen szükséges az, hogy szilárd kapcsolat létesüljön a kolhozok meg a szovjet gazdaság egész rendszere között.

A pártszervezetek nagyon fontos feladata, hogy a kolhozmozgalomban minden lehető módon növeljék a városi proletárelemek, s a falusi proletár és félproletár rétegek részvételét és irányító befolyását. Emellett különösen nagy jelentősége van annak, hogy a mezőgazdasági munkások és a szegényparasztok akár egészen egyszerű típusú termelőszövetkezeti csoportokat és akár a legkezdetlegesebb formákhoz tartozó kollektív gazdaságokat alakítsanak (a föld közös megmunkálására társult csoportok).

3. A kolhozépítés eddig elért arányai túlszárnyalták valamennyi tervelőirányzatot, s egyre világosabban tárják elénk a szocialista építés fejlődési ütemének Lenin által előre látott óriási meggyorsulását.

A párt mind nagyobb és nagyobb sikerrel oldja meg a nagyüzemi, kollektív mezőgazdaság felépítésének feladatát, s ezzel leleplezi a jobboldali opportunisták által hangoztatott, s a pártnak a mezőgazdaság kollektivizálása terén követett politikája ellen irányuló nézetek kapituláns mivoltát.

A párt és a munkásosztály szívós harcot vívott az opportunista elemek s az irányukban saját soraiban megnyilvánuló békülékenység ellen, erőteljes támadást indított a proletárdiktatúrával ellenségesen szembenálló osztályerők ellen, s mindennek során ingadozás nélkül vitte előre a falu szegény- és középparaszti tömegeit a mezőgazdaság szocialista átalakításának útján.

A jobboldali ellenzék vezetőinek hamis „elmélete" ellenére, amely szerint a mezőgazdaság „visszafejlődik", a valóságban azt látjuk, hogy a mezőgazdaságban a termelőerők a társadalmasított szektor gyorsütemű fejlődése és az egyéni szegény- és középparaszti gazdaságok zömének fellendülése alapján gyors ütemben növekednek.

Annak a kapituláns „elméletnek" ellenére, amely szerint a kulák „belenő" a szocializmusba, azoknak a jobboldali opportunisták által hangoztatott páni követeléseknek ellenére, hogy engedjük meg a „szabad forgalmat" a kapitalista elemek számára, és hogy csökkentsük az iparosításnak és a mezőgazdaság társadalmasításának ütemét, a párt szilárdan követi és fogja követni irányvonalát, amely abban foglalható össze, hogy erélyesen kell harcolni a kulák ellen, a mezőgazdaságban ki kell irtani a kapitalizmus gyökereit, minél gyorsabban nagyüzemi kollektív gazdaságokba kell tömöríteni a szegény- és középparaszti egyéni gazdaságokat, s elő kell készíteni a város és a falu közötti tervszerű termékcsere kialakulásának feltételeit.

A nagy arányokban kibontakozott kolhozépítés eredményei azt mutatják, hogy a szovjet rend feltételei között kialakult mezőgazdasági termelőerőknek óriási lehetőségei vannak a fejlődésre. Megkezdődik a mezőgazdaság szocialista átalakításának *új történelmi szakasza*, s ez az átalakulás a proletárállam és a falu zömét alkotó szegény- és középparaszti tömegek közötti termelési összefogás szorosabbra fűzése útján valósul meg.

II

4. A kolhozépítés fő nehézségét a jelenlegi időszakban a *technikai bázis* elmaradottsága jelenti. Magashozamú és valóban szocialista mezőgazdasági nagyüzemet csakis a korszerű gépi technika és a villamosítás alapján lehet létrehozni. Ezért a falu szocialista átalakításához szükséges anyagi-technikai bázis megteremtése elsőrendű jelentőségű.

A KB teljes ülése jóváhagyja a Politikai Irodának azt a határozatát, amely szerint fel kell emelni a traktor- és gépgyártás tervét, haladéktalanul hozzá kell fogni két új, egyenként 50 000 (lánctalpas) traktor teljesítőképességű traktorgyár építéséhez, két kombájngyár építéséhez, a mezőgazdasági nagygépeket gyártó üzemek, vegyigyárak stb. kibővítéséhez. Továbbá meg kell kezdeni a villamos erőművek építését és a villamos erőgépek gyártását a mezőgazdaság és a mezőgazdasági termékek feldolgozása számára. Mindeme építkezések nagyarányú kibontakozásával létrejön majd a nagyüzemi szocialista mezőgazdaság szükséges technikai bázisa, létrejönnek továbbá a mezőgazdaság mélyreható technikai forradalmasításához és kollektív alapokra helyezéséhez szükséges feltételek.

A KB plénuma kimondja, hogy haladéktalanul gondoskodni kell a parasztlakosság anyagi eszközeinek mindeme építkezések

finanszírozásába való bevonásáról, többek között olymódon, hogy a traktorgyárak és a mezőgazdasági nagygépeket gyártó üzemek bevezetik az előzetes megrendeléseket, továbbá, hogy közvetlenül az egyes kolhozok és egyesüléseik előleget adnak traktorokra, kombájnokra és más mezőgazdasági nagygépekre. Széleskörű kampányt kell indítani a kolhozokban importtraktorok beszerzését szolgáló külön exportalap létesítése érdekében.

A kolhozépítés hatalmas arányú kibontakozása során egyre fokozottabb figyelmet kell fordítani arra, hogy nagy, gépesített kolhozok jöjjenek létre, s ezeknek technikai szervezésük során fel kell használniok a szovhozok tapasztalatait, és fokozatosan a korszerű gépi technikán meg a legújabb tudományos vívmányokon alapuló igazi szocialista üzemekké kell átalakulniok.

A nagy kolhozok építése terén különösen nagy jelentőségük van a több falut ellátó gép- és traktorállomásoknak. A gép- és traktorállomásoknak azáltal, hogy messzemenően lehetővé teszik a korszerű technika előnyeinek felhasználását a parasztgazdaságokban, egész körzetek teljes kollektivizálásának központjaivá kell válniok.

A KB plénuma jóváhagyja a gép- és traktorállomások összszövetségi központjának (a Traktorközpontnak) létrehozását és a kolhozépítés általános rendszerébe (az összszövetségi Kolhozközpontba) külön, autonóm központként való bekapcsolását.

A felszereléssel nem rendelkező parasztgazdaságok nagy százalékarányát, s a traktorokban és mezőgazdasági nagygépekben mutatkozó súlyos hiányt tekintve, a jelenlegi időszakban a kolhozépítés igen fontos feladata az, hogy a kollektivizálás magasabb formái, a fejlett technikán alapuló kollektív gazdaságok létrehozása mellett az egyszerűbb termelési eszközöknek az egészen alacsony fokon álló kolhozok és termelőszövetkezeti csoportok keretében történő eredményesebb kihasználásához is hozzásegítse a parasztgazdaságok millióit. Fontos szerep hárul a kolhozok egyes csoportjait felölelő egyesülésekre, amelyek maguknak a kolhozoknak a kezdeményezésére keletkeztek, és a kolhozépítés során minden tekintetben beváltak. A kolhozok egyes csoportjait felölelő egyesüléseknek, azáltal, hogy megszervezik a kis kolhozokban a nagygépek és a traktorok közös használatát, s összefogják a kis kolhozokat különféle üzemek, továbbá traktorosztagok és olyan nagy gépállomások közös létesítésére (többek között a meglevő kölcsönzőállomások újjászervezése útján), amelyek lóvontatású, vagy részben lóvontatású, részben pedig motorral vontatott gépeket összpontosítanak, az említett egyesüléseknek ezáltal a kis kolhozok megerősítéséhez és a kör-

nyező parasztgazdaságok tömeges bevonásához szükséges anyagi-technikai feltételeket előkészítő termelési központokká kell válniok.

Eszerint a nagy kolhozok építésének különböző utakon, különféle formákban, a szocialista ipar és a nagy szovhozok szervező befolyásának szakadatlan erősödése mellett, a proletárállam vezetésével kell kibontakoznia.

A párt feladata az, hogy azoknak az utaknak a bonyolultságát és sokféleségét figyelembevéve, amelyeken a parasztgazdaságok tízmilliói a nagyüzemi szocialista mezőgazdaságra áttérnek, minden lehető módon fejlessze maguknak a tömegeknek a kolhozépítésben tanúsított kezdeményezését és öntevékenységét, ugyanakkor pedig erősítse a kolhozmozgalom pártirányítását, és fejlessze a mezőgazdaság átalakítása terén a munkásosztály és a falu zöme közötti kapcsolat, továbbá a munkásosztály által a falunak nyujtott segítség új formáit. Emellett a kolhozépítés irányításában az állami, elsősorban a földművelésügyi szervek szerepét is jelentősen fokozni kell.

5. A kolhozmozgalom lényeges fogyatékossága a viszonylag alacsony *munkatermelékenység*, a nem kielégítő termelési fegyelem, továbbá az, hogy a kolhozmozgalom vezető szervei nem fordítanak kellő figyelmet a munka megszervezésére a kolhozokban. Éppen ezért minden egyes kolhozban kitartó és rendszeres harcot kell folytatni a munka termelékenységének emeléséért, a terméshozam fokozásáért, az árutermelés növeléséért.

Evégett mindenekelőtt döntő fordulatot kell elérni a kolhozokban a munkafegyelem megjavítása terén, mégpedig azon az alapon, hogy a kolhoztagok valóban öntudatosan teljesítik kötelességeiket, továbbá érvényt kell szerezni annak az elvnek, hogy mindenki felelős a rábízott munka elvégzéséért, s minden egyes kolhoztagot anyagilag is érdekeltté kell tenni a munka termelékenységének emelésében (a munka teljesítmény szerinti javadalmazása, munkanorma megállapítása, prémiumok bevezetése stb.). A munka termelékenységének emelésére messzemenően fel kell használni a szocialista verseny módszereit, fejleszteni kell a termelési értekezletek munkáját, és biztosítani kell az önbírálat nagyarányú kibontakozását.

A kolhozok megerősítésének lényeges kérdése a gazdaság olyan megszervezése, amely a körzet feltételeitől függően biztosítja a kolhoztagok munkaerejének lehető legmesszebbmenő felhasználását (állattenyésztés, sok munkaráfordítást igénylő növények, melléküzemek, háziipar stb.). A kolhozok vezető szer-

vei a szervezeti tervek kidolgozásánál ezt feltétlenül vegyék figyelembe.

6. Különösen nagy figyelemben kell részesíteni a pártnak, a szovjeteknek és a kolhozmozgalmat irányító szerveknek a *káderek* kérdését. A kolhozmozgalom olyan méreteket öltött, hogy szükségessé vált a kolhozépítés során nélkülözhetetlen szervezők, agronómusok, mérnökök, földrendezők, technikusok, pénzügyi és számviteli dolgozók stb. képzésének az oktatás egész rendszerére, programmjára és módszereire kiterjedő gyökeres, ezen a téren forradalmat jelentő átszervezése. A főiskolák és a technikumok újonnan felvett hallgatói között biztosítani kell a kolhoztagok, különösen a mezőgazdasági munkások és a szegényparasztok közül kikerült kolhoztagok arányának erőteljes növekedését.

A KB teljes ülése kimondja, hogy a Kolhozközpont mellett a nagyüzemi kollektív gazdaságok számára szükséges szervezők képzése céljából központi iskolát kell létesíteni.

Emellett meg kell szervezni, mégpedig nagy méretekben, a kolhozkáderek oktatását a szovhozokban és a nagy kolhozokban, amelyekre az a feladat hárul, hogy tömegeket átfogó iskolául szolgáljanak a nagyüzemi gazdaság gyakorlati szervezői számára, akik a szovhoz- és kolhozmunka tapasztalatai alapján tanulmányozzák a legtökéletesebb gépek alkalmazását, a mezőgazdasági termelés és munka szervezésének új formáit, a tökéletesített agrotechnikai módszereket, a vegyészet hasznosítását stb.

Azt a hatalmas tartalékot, amelyből a szocialista mezőgazdaság szervezésének vezető kádereit meríteni kell, az ipari munkásság alkotja. A KB a kolhozmozgalomnak vezető párterőkkel való rendszeres erősítése mellett szükségesnek tartja, hogy a következő hónapokban legalább 25 000 kellő szervezési és politikai tapasztalattal rendelkező munkást küldjenek a falvakba, a kolhozokban, a gép- és traktorállomásokon, a kolhozok egyes csoportjait felölelő egyesülésekben stb. végzendő munkára. E munkások összeválogatásában a szakszervezetek vegyenek részt minél aktívabban, és jelöljék ki a legfejlettebb munkásokat.

A kolhozépítés elképzelhetetlen a kolhozparasztság kulturális színvonalának erőteljes emelése nélkül. A szovjetszerveknek, maguknak a kolhozmozgalmat irányító szerveknek, a mezőgazdasági és fogyasztási szövetkezeteknek, s a szovjet társadalmi szervezeteknek kivétel nélkül nagyarányú munkát kell végezniök a kolhozparasztság kulturális szükségleteinek kielégítése érdekében, elsősorban a nagy kolhozokban és a teljes kollektivi-

zálás körzeteiben. Az írástudatlanság leküzdésére alakult társaságok, a könyvtárak, a kolhoztanfolyamok, a különféle levelező oktatási formák vonalán kifejtett tevékenység fokozása, az, hogy az iskolahálózat minél nagyobb mértékben ölelje fel a gyerekeket, továbbá a nők közötti kulturális és politikai munka fokozása, a parasztfiatalság iskoláinak nagyarányú fejlesztése, az agronómiai ismeretek terjesztése a nagy tömegek körében, a kolhozokba tömörült dolgozók, különösen a nők szociális és a mindennapi élettel összefüggő szükségleteinek fokozottabb kielégítése (bölcsődék létesítése, közös étkeztetés stb.) — mindez a kolhozépítés sikeres előrehaladásának elengedhetetlen feltétele. Igen fontos továbbá, hogy a több falut ellátó gép- és traktorállomások mellett kulturális központok létesüljenek. Ebből a munkából a fogyasztási szövetkezeteknek a legaktívabban ki kell venniök a részüket. Különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy a kolhozok rádiót és mozit kapjanak, továbbá, hogy megszervezzük számukra a hírközlést (telefon, posta), és hogy fejlesszük a kolhozok szükségleteit szem előtt tartó útépítést. A napilapoknak és a szaklapoknak jóval többet kell foglalkozniok a kolhozokkal.

7. A valóban hatalmas arányú kolhozépítés és annak biztos sikere lehetetlen a kolhozok *közös alapjainak* rendszeres erősítése, minden módon való növelése nélkül. A kolhozok közös, s ennek folytán oszthatatlan alapjainak növelése, erősítése az alapja annak, hogy a kolhozokban előteremtsék a szükséges termelési eszközöket. Minden lehető módon növelni kell a kolhozoknak ezt a termelési alapját, harcolni kell az ellen, hogy a kolhozokba belépő új tagok elherdálják a mezőgazdasági (élő és holt) felszerelést, mert ez elengedhetetlen feltétele a kolhozmozgalom kibontakozásának. Ingadozás nélkül, következetesen érvényesített elvnek kell tekinteni azt, hogy a kolhozok csak azzal a feltétellel részesülhetnek állami támogatásban, ha maga a parasztság egyre több beruházást eszközöl a kolhozokban, s különösen, ha a kolhozok eleget tesznek a kolhozon belüli alapok felhalmozására vonatkozólag az alapszabályokban és szerződésileg megállapított követelményeknek. Ezt a célt kell szolgálniok: a kolhozok oszthatatlan alapjaira történő kötelező levonások bevezetésének, a részjegy-jegyzésre való mozgósításnak, és meghatározott rendeltetésű külön alapok létesítésének (befizetések gyűjtése traktorok beszerzésére, ipari üzemek létesítésére, külön exportalap képzése traktorok, mezőgazdasági gépek stb. behozatalának fokozására).

8. Az egyik formának, amelyben a proletárállam a kolhozok

termelését gazdasági eszközökkel szabályozza, annak kell lennie, hogy termelési szerződéseket köt a kolhozokkal. A termelési szerződések feladata a kolhozok árutermelésének növelése, továbbá annak biztosítása, hogy a kolhozok a termelés megjavítása és a termelés kollektív alapokra helyezése terén kialakult elemek fejlesztése alapján tervszerűen átadják az államnak árufölöslegeiket.

A kolhozok hitelellátását, termelési eszközökkel való ellátását, továbbá agro- és zootechnikai ellátásukat olyan feltételekhez kell kötni, amelyek előírják azt, hogy a kolhozok kötelezően, meghatározott időben és a szerződésekben megszabott mértékben átadják mind a gabonatermelésből, mindpedig az állattenyésztésből, a baromfitenyésztésből, a nyersanyagok és speciális növények stb. termeléséből származó árutermelvényeiket — gazdaságuk jellegének megfelelően.

Ezzel kapcsolatban erélyes harcot kell folytatni az olyan kolhozok ellen, amelyek nem teljesítik az állammal szemben fennálló kötelezettségeiket, s termékfölöslegeiket inkább magánkereskedőnek adják el.

9. A kolhozmozgalom elé, amely főleg a gabonatermelés kollektivizálása terén halad előre, azt a feladatot kell kitűzni, hogy a kolhozoknak a mezőgazdaság rajonozásával összhangban végrehajtott *specializálása* alapján mindenképpen meggyorsítsák a mezőgazdaság többi ágának kollektivizálását.

A KB plénuma megállapítja, hogy a kolhozmozgalmat irányító szervek ezen a téren nem végeztek kielégítő munkát, megállapítja továbbá, hogy a mezőgazdasági szövetkezetek külön központjai nem fordítottak kellő figyelmet erre a nagyon fontos feladatra, s kimondja, hogy minél gyorsabb ütemben hozzá kell kezdeni speciális állattenyésztő és tejtermelő, speciálisan gabonát, zöldséget, ipari növényeket stb termesztő kolhozok létesítéséhez, mivel ezeknek kell azzá a rendkívül fontos alappá válniok, amely biztosítja az ország növekvő élelmiszer-, nyersanyag- és exportszükségleteinek kielégítését.

A kolhozépítés, amely Lenin egységes szövetkezeti tervének szerves része és a szövetkezetekbe tömörülés legmagasabb formája, csak akkor fejlődhet sikeresen, ha a mezőgazdasági szövetkezetek egész rendszerére támaszkodik, amely az értékesítési és beszerzési szövetkezetektől és a termelőszövetkezetek legegyszerűbb formáitól kezdve egyre inkább kolhozmozgalommá fejlődik. Éppen ezért rendkívül fontos szervezeti feladat az, hogy megállapítsuk a kolhozokat irányító szervek és a mezőgazdasági szövetkezetek külön szervei közötti helyes viszonyt.

A KB plénuma kimondja, hogy a külön mezőgazdasági szövetkezeti irányító szervek anyagi-technikai bázisának szervezeti megszilárdításával és fejlesztésével egyidejűleg a mezőgazdasági szövetkezetek fő külön helyi központjai és külön helyi szövetségei mellett, a Kolhozközpont beleegyezésével megállapított módon, meg kell szervezni a kolhozok *autonóm tagozatait*, amelyek közvetlenül a kolhozokra és azok egyesüléseire (a több kolhozt felölelő egyesülésekre) támaszkodnak, s ellátják a szervezeti és operatív vezetésükkel járó feladatokat. A mezőgazdasági szövetkezetek külön központjainak, azokban a mezőgazdasági ágakban, amelyekre működésük kiterjed, a kolhozközpontok és a kolhozszövetségek közvetlen irányításával, a megfelelő iparágakkal szorosan együttműködve kell intézniök a kollektív gazdaságok építésének ügyét.

A KB plénuma, figyelembe véve a kolhozépítés gyors előrehaladását és a kolhozépítés fokozottabb irányításának szükségességét, figyelembe véve továbbá, hogy a kolhozépítést (különösen a mezőgazdasági termékek feldolgozásával foglalkozó üzemek fejlesztésével kapcsolatban) műszaki segítségben kell részesiteni — célszerűnek tartja, hogy a Kolhozközpont és egyes igen nagy területi kolhozegyesülések mellett külön szervezeteket létesítsenek a kolhozok beruházási szükségleteivel összefüggő ügyek intézésére („kolhozsztroj").

Ezidőszerint különösen nagy jelentőségre tesz szert a Mezőgazdasági Szövetkezeti Szövetségek Szövetségének, mint olyan központnak a munkája, amely valamennyi mezőgazdasági szövetkezetet egyesíti, a kolhozokat is beleértve.

10. Különösen hangsúlyozni kell, hogy a kollektivizálás és a fejlett gépi technika alkalmazása a mezőgazdaságban a *nemzetiségi vidékeken*, tehát azokban a körzetekben is döntő szerepet játszik a tömegek anyagi és kulturális színvonalának emelésében, s a tömegeknek a szocialista építésbe való bevonásában, ahol a faluban (aulban) még erősek a feudális-nemzetségi viszonyok maradványai, s ahol a nomád és félnomád gazdaságról most történik meg az átmenet a letelepedésre és a földek földművelés útján történő hasznosítására.

A teljes ülés utasítja a Kolhozközpontot és a gépellátó szervezeteket, hogy fordítsanak kellő figyelmet a kollektivizálásra a keleti nemzetiségi vidékeken, s mozdítsák azt elő minden lehető módon.

11. A *szovhozoknak*, e következetesen szocialista típusú mezőgazdasági üzemeknek gyakorlati munkájuk során még az eddiginél is fokozottabb mértékben példát kell mutatniok a nagy-

üzemi termelés megszervezésére és a fejlett technikának a mezőgazdaságban való hasznosítására. Ugyanakkor ezeknek a hatalmas anyagi-technikai apparátussal rendelkező állami üzemeknek (szovhozoknak) mindenképpen növelniök kell szerepüket, olyan tényezőknek kell lenniök, amelyek elősegítik az egyéni parasztgazdaságok rátérését a kollektivizálás útjára.

Ösztönözni kell az arra irányuló kezdeményezést, hogy közvetlen gazdasági kapcsolat jöjjön létre egyrészt az állami iparvállalatok (cukorgyárak, len- és gyapotfeldolgozó üzemek stb.) és a szovhozok, másrészt a környékükön levő kolhozok között, s ezeknek az iparvállalatoknak és szovhozoknak általános irányításával minden lehetséges esetben vegyes szovhoz-kolhoz egyesüléseket kell létrehozni — összeegyeztetett gazdasági tervvel, közös technikai bázissal (traktorosztagokkal, javítóműhelyekkel stb.), a mezőgazdasági termékek feldolgozására szolgáló közös üzemekkel (olajütőkkel, sajtgyárakkal, lenfeldolgozó üzemekkel, malmokkal stb.).

III

12. A kolhozmozgalom rohamos fejlődésével, valamint a munkásosztálynak és a paraszttömegeknek azzal a feladatával kapcsolatban, hogy magasabb fokra emeljék ezt a mozgalmat, a KB plénuma óva int a kolhozmozgalom nehézségeinek lebecsülésétől, s különösen a kolhozépítésnek és a kolhozépítés terén elért eredmények értékelésének formális, bürokratikus kezelésétől.

A KB plénuma a *szovjetek* igen fontos feladatának tekinti, különösen falun, hogy egyre fokozottabban törődjenek a kollektivizálással. A szovjetek figyelmének elsősorban a kolhozokba tömörült parasztok szükségleteinek minél teljesebb kielégítésére, és arra kell irányulnia, hogy a kolhozokat a mezőgazdasági termelés fellendítésének és szocialista átalakításának támaszává, a szovjetek agrikulturális, szociális és kulturális intézkedéseinek támaszává változtassák. Növelni kell a szovjetek szerepét a kollektív gazdaságok irányításában, fokozni kell a szovjetek felelősségét a kolhozépítésért, rendszeresíteni kell azt, hogy a kolhozok beszámoljanak a szovjeteknek, nem szabad azonban megengedni a kollektív gazdaságok irányítása során a kicsinyes gyámkodást és az adminisztratív beavatkozást.

A *szakszervezetek* munkájában az egyik legfontosabb helyet kell elfoglalnia a falu kollektivizálásának. A munkásosztály vezető szerepét a kolhozmozgalomban olymódon kell biztosítani, hogy merészen léptetünk elő munkásokat szervezőkké és veze-

tőkké a kolhozokban és a kolhozmozgalmat irányító szervek minden láncszemében, ami lehetővé teszi a kolhozmozgalom magasabb fokra emelését és a minél gyorsabb áttérést az igazán szocialista mezőgazdaságra.

A KB plénuma megállapítja, hogy az *ipari munkások* körében egyre erősebb a törekvés a falu kollektivizálásában való tevékeny részvételre, s ez abban nyilvánul meg, hogy tömegesen alakulnak erre a célra munkásbrigádok, a kolhozépítés terén kezdeményezők és szervezők kerülnek ki a munkások közül, munkások is részt vesznek a kolhozok termelési értekezletein, „A jó termés és a kollektivizálás napjai" elnevezéssel támogatási akciókat folytatnak le stb. A gyári munkásságnak ezt a tömeges kezdeményezését messzemenően fel kell karolni és tovább kell fejleszteni, különösen a kölcsönös termelési érdekeltség alapján. Fokozni kell a falu kollektivizálásának patronálására alakult csoportok munkáját, azon kell lenni, hogy minél gyorsabban újabb csoportok alakuljanak a mezőgazdaság kollektivizálásának előmozdítására, fokozni kell a munkások részvételét azon a téren, hogy a kolhozokban megvalósuljon az ipar nyersanyagellátását és a munkásközpontok élelmiszerellátását szolgáló szerződéses termeltetés, az üzemekben gyakrabban kell meghallgatni a kolhozok beszámolóit, nagyobb számban kell munkásbrigádokat küldeni a kolhozokba stb.

A teljes ülés felhívja a figyelmet arra, hogy minden lehető módon fokozni kell *a mezőgazdasági munkásságnak* a kolhozokba való tömeges bevonására irányuló munkát, továbbá arra, hogy ebben a tekintetben különösen nagy a szerepe a mezőgazdasági és erdőmunkások szakszervezetének.

Az új feladatokkal, a kolhozmozgalom arányainak óriási megnövekedésével és a falun folyó osztályharc kiéleződésével kapcsolatban mindenképpen meg kell erősíteni a kolhozmozgalom *pártirányítását*. Ehhez elengedhetetlen, hogy valamennyi falusi pártsejt a legtevékenyebben vegyen részt a kolhozépítésben, s hogy minden pártszervezet teljes erejével támogassa a kolhozmozgalmat.

Meg kell állapítani, hogy a *komszomolszervezetek* nem fejtenek ki kellő munkát a kollektivizálás terén. A komszomolnak falun igen fontos kötelessége, hogy a kolhozmozgalom legelső soraiban haladjon, s rendszeresen ezer meg ezer kolhozszervezőt emeljen ki soraiból.

Fokozni kell a XVI. pártkonferencia azon irányelvének végrehajtására irányuló munkát, amely szerint a kolhozok legöntudatosabb, a szocializmus ügye iránt legodaadóbb tagjait be kell

vonni a komszomol és a Kommunista Párt soraiba, s ennek során különösen nagy figyelmet kell fordítani a pártsejtek megszervezésére, illetve megerősítésére a nagy kolhozokban. A pártszervezetek járjanak valóban a kolhozmozgalom élén, vezetésükkel biztosítsák a kolhozmozgalom erősödését, mert a kolhozmozgalom az a fő út, amelyen a parasztság nagy tömegeit bevonjuk a szocializmus építésébe.

* * *

A parasztság nagy tömegeiben a mezőgazdaság kollektivizálása tekintetében végbement fordulatnak a következő tavaszi vetési kampány során a szegény- és középparaszti gazdaság fellendítése és a falu szocialista átalakítása terén *újabb előrehaladás* kiindulópontjává kell válnia. A pártszervezeteknek ugyanakkor, amikor az egész fronton tovább fejlesztik a támadást a kapitalista elemek ellen, és minden lehető módon erősítik a szocialista ipar és a mezőgazdaság termelési összefogását, egyszersmind idejében mozgósítaniok kell az erőket a következő vetési kampány lebonyolítására, s ennek során törekvéseik középpontjába a termelőszövetkezeti mozgalom továbbfejlesztésének, a parasztgazdaságok kollektivizálásának és a szovhozépítés előbbrevitelének feladatát kell állítaniuk.

A gabonabegyűjtés sikeres előrehaladása és az új év elejére várható befejezése felszabadítja a párt, a szovjetek és a szövetkezetek erőit, s megteremti a vetési kampány lebonyolításának kedvező feltételeit. Ha a párt az előkészítő munka során mozgósítja a munkásosztály erőit és biztosítja a munkásság legmesszebbmenő szervezettségét és aktivitását, a következő vetési kampány során tömöríteni fogja a parasztság döntő tömegeit a gazdasági fellendülés és a földművelés kollektív formáira való áttérés feladatainak megvalósítására. A munkásosztály csakis a szegény- és a középparasztság tömegeinek a párt és a szovjetek mögötti felsorakoztatásával biztosíthatja az ország szocialista iparosításához szükséges mezőgazdasági bázis döntő megerősödését, s ezzel a szocializmus építésének szilárd alapokra fektetését.

AZ ÖSSZSZÖVETSÉGI FÖLDMŰVELÉSÜGYI NÉPBIZTOSSÁGRÓL

(Az ÖK(b)P KB plénumán, Molotov elvtárs beszámolója alapján 1929 november 15-én hozott határozat)[1]

1. A mezőgazdaság szocialista szektorának rohamos növekedése parancsolóan írja elő, hogy megváltoztassuk a mezőgazdasági termelés irányításának módszereit.

A helyreállítási időszakot, amely főként az *egyéni* parasztgazdaság felemelésének feladatát oldotta meg, az egyes köztársaságok erőivel és méreteiben küzdöttük végig, és fejeztük be alapjában sikeresen. Ennek során a szovjetek központi szerveinek szerepe arra szorítkozott, hogy a Kommunista Párt irányelveit követve megállapították a földrendezés és a földhasználat általános alapelveit, továbbá összszövetségi tervet és pénzügyi rendszabályokat fogadtak el, különösen a legfontosabb nyersanyagtermelő vidékeket illetően, s ezenkívül gondoskodtak a mezőgazdasági gépgyártás rendszeres fejlesztéséről.

A proletárdiktatúra előtt álló feladat, a mezőgazdaság fellendítésének lényeges meggyorsítása, a kapitalista elemek ellen az egész fronton kibontakozott támadással függ össze, és megvalósíthatatlan a mezőgazdaság *szocialista átalakítása* nélkül; éppen ezért ez a feladat már nem oldható meg az irányítás eddigi módszereivel.

E módszerek megváltoztatásának halaszthatatlanságát a következő körülmények írják elő:

a) a kolhozmozgalom a szegény- és középparaszt tömegek hatalmas arányú mozgalmává vált, és a *nagy kolhozok* gyors fejlődésének, valamint *egész körzetek és kerületek* teljes *kollektivizálásának* útjára lépett — ami rendkívül meggyőzően bizonyítja a szocialista építésnek a szovjet rendszerben rejlő lehetőségeit —, s ugyanakkor a szovjetállam széles keretek között folytatja a *nagy szovhozok* szervezését — mindez pedig megköveteli, hogy a mezőgazdasági termelés irányításában, a szovjet ipar irányítása terén szerzett tapasztalatok felhasználása alapján, létrehozzuk az egységet;

b) a nagyüzemi mezőgazdaság (amelyet a szovhozok és a kolhozok képviselnek) hovatovább túlnő a nemzetiségi köztársaságok állami egyesüléseinek keretein, ami — a korábban létrehozott Központi Mezőgazdasági Bank és Szövetkezeti Szövetségek Szövetsége mellett — már olyan *összszövetségi* termelési szervezetek létesítésére vezetett, mint a Gabonatröszt, a Kolhozközpont, a Traktorközpont, az Országos Vízgazdasági Bizottság, a Mezőgazdasági Ellátó, az Állattenyésztési Központ, a Juhtenyésztési Központ és mások — ez pedig szükségessé teszi egységes összszövetségi irányításukat;

c) a mezőgazdaság, az egyéni paraszti és a nagyüzemi szocialista mezőgazdaság (a szovhozok és a kolhozok) további fellendülése, különösen a mezőgazdasági termékeket feldolgozó ipar fejlődésével kapcsolatban elkerülhetetlenül az egyes mezőgazda-

sági kerületek *termelési specializálódásához* vezet, s ez a specializálódás nem korlátozható a nemzetiségi köztársaságok állami egyesüléseinek kereteire, és a maga részéről a Szovjetunió egyes részeinek szorosabb együttműködésére vezet — ez pedig szintén megköveteli az egységet a mezőgazdasági termelés irányításában, mind az egyes szövetségi köztársaságok határain belül, mindpedig összszövetségi méretekben;

d) az ipar és a mezőgazdaság termelési összefogásának erősítése, továbbá az ipar és a mezőgazdasági termelés megfelelő ágai között fennálló *közvetlen kapcsolat* fejlesztése, többek között az ipar és mezőgazdaság nyersanyagbázisa közötti kapcsolat terén — napirendre tűzi azt a feladatot, hogy a meglevő összszövetségi ipari egyesülések mellett a mezőgazdaság területén is hozzunk létre összszövetségi egyesülést;

e) a nagyüzemi szocialista mezőgazdaság *kádereinek* gyorsított ütemben történő kialakítása csakis úgy lehetséges, ha ezt a munkát központosítottan szervezzük meg, és az egyes elmaradottabb nemzetiségi kerületeket megerősítjük a Szovjetunió proletár központjainak erőivel;

f) végül, *a tudományos kutatómunka* a mezőgazdaság terén az összszövetségi irányítás megvalósítása esetén bontakozik ki igazán hatalmas arányokban.

Eszerint a mezőgazdasági termelés irányítása terén alkalmazott módszerek megváltoztatásának szükségességét illetően az egyik legfontosabb következtetés az, hogy nem csupán egységes összszövetségi mezőgazdasági tervre és az ezzel kapcsolatos pénzügyi rendszabályokra van szükség, hanem ugyanakkor a társadalmasított nagyüzemi mezőgazdaság építésének egész munkájában is szükség van az irányítás egységére, mégpedig összszövetségi méretekben.

2. Figyelembe kell venni azoknak a körülményeknek igen sajátos voltát és különleges bonyolultságát, amelyek között a mezőgazdaság szocialista átalakítása egyes *nemzetiségi területeken és köztársaságokban* végbemegy. Számos nemzetiségi terület, amely még nem fejezte be teljesen a helyreállítási időszakot, sőt a feudális-nemzetségi termelési forma elemeit is mindmáig megőrizte, ugyanakkor már hozzákezdett a nagyüzemi szocialista gazdaság elemeinek megteremtéséhez. Itt a kollektivizálás és a szovhozépítés kibontakozása a feudális-nemzetségi termelési forma maradványainak felszámolásával jár együtt, s ez szükségképpen dühödt ellenállást vált ki a kulák és félfeudális elemek részéről, akik egyes esetekben még jelentős befolyással rendelkeznek a falun, és állítólagos „nemzeti érdekek" stb. vé-

delmének örve alatt szívós harcot folytatnak a szocialista építés ellen. Ezért itt, ahol a tömegek gazdasági és kulturális tekintetben rendkívül elmaradottak, a szocialista átalakítással kapcsolatos feladatok megvalósítása különösen nagy mértékben függ az összszövetségi proletárállam tervező-szabályozó szerepének növekedésétől a mezőgazdaságban, valamint az e kerületeknek a proletárközpontok részéről szervezeti és műszaki téren nyujtott segítség erőteljes fokozásától. Emellett a mezőgazdaság szocialista átalakítása újabb lehetőségeket tár fel a XII. pártkongresszus által kitűzött feladatok megoldására — ipari központok létesítésére a nemzetiségi kerületekben (többek között mezőgazdasági nyersanyagokat feldolgozó üzemek, villanytelepek, nagy gépesített szovhozok stb. létesítésére).

3. Mindebből az következik, hogy teljesen megérett a helyzet arra, hogy a mezőgazdasági termelés irányítását egységes országos központban összpontosítsuk. Ezért a KB plénuma, a nemzeti köztársaságokban működő kommunista pártok több vezető központjának határozataival összhangban szükségesnek tartja a *Szovjetunió egyesített Földművelésügyi Népbiztosságának* létrehozását. Az összszövetségi Földművelésügyi Népbiztosság megszervezésének az a célja, hogy lehetővé tegye a nagy szovhozok, kolhozok meg gép- és traktorállomások egységes fejlesztését, a gépellátás, a villamosítás, a mezőgazdasági hitel és a káderképzés irányításának fokozását, továbbá a mezőgazdasági termékeket feldolgozó üzemek fejlesztésére irányuló munka előbbrevitelét. Ugyanakkor az összszövetségi Népbiztosság létrehozása mellett a mezőgazdasági termelőerők fejlesztése és a mezőgazdaság szocialista átalakítása terén a lehető legnagyobb mértékben biztosítani kell a nemzetiségi területek és köztársaságok részéről megnyilvánuló kezdeményezés és öntevékenység kibontakozását.

UKRAJNA MEZŐGAZDASÁGÁRÓL ÉS A FALUSI MUNKÁRÓL

Az ÖK(b)P KB plénuma, miután meghallgatta az UK(b)P Központi Bizottságának Ukrajna mezőgazdaságának fejlesztéséről és a falusi munkáról szóló beszámolóját, megállapítja, hogy a rendkívül nehéz körülmények ellenére, amelyek között az Ukrajna mezőgazdaságának helyreállítására irányuló munka folyt (a hosszantartó polgárháború, a banditizmus, az 1921. évi éhínség és az 1924—1928. évi gyenge termések), Ukrajna Kommunista Pártja és szovjet hatalma a gazdasági építés, valamint a falusi politikai és szervezőmunka tekintetében követett helyes és kö-

vetkezetes politikai irányvonala folytán mostanáig nemcsak helyre tudta állítani, hanem bizonyos vonatkozásokban túl is tudta szárnyalni a mezőgazdaság korábbi színvonalát (a vetésterület a háború előttinek 109,3%-a, a gabonaféléké 97%-a, az ipari növényeké 287,5%-a, a kalászosok össztermése a háború előttinek 92,2%-a, az állattenyésztés 107%-a). A mezőgazdaság helyreállítása azonkívül a parasztgazdaságban bekövetkezett komoly minőségi eltolódásokkal járt együtt (az ősziek vetésterületének növekedése, áttérés a gazdálkodás belterjes formáira, a nemesített vetőmaggal bevetett terület növekedése, a sokszakaszú vetésforgó terjedése stb.).

Az ukrán mezőgazdaság helyzetének és fejlődésének elemzése újabb, mégpedig különösen meggyőző bizonyítékát szolgáltatja annak, hogy mennyire alaptalanok és ostobák a jobboldali opportunisták állításai, amelyek szerint a mezőgazdaság visszafejlődik, a hanyatlás állapotában van. A mezőgazdaság területén Ukrajnában elért eredmények, akárcsak a kollektivizálásnak az utóbbi években megállapítható előrehaladása, az ukrán mezőgazdaság szakadatlan fejlődéséről, s a szegény- és középparasztság egész tömegének arról a szívós és eredményes igyekezetéről tanúskodnak, hogy az elemi csapások ellenére fellendítse, fejlessze és megjavítsa gazdaságát. Az ukrán mezőgazdaságnak az utóbbi években meglassult fejlődési ütemét, ami az egyéni parasztgazdaságok korlátozott fejlődési lehetőségeinek és az egymás után több éven át tartó nagyon gyenge termésnek a következménye, csakis a nagyüzemi kollektív és állami gazdaságoknak a traktorok, a mezőgazdasági nagygépek és a műtrágya tömeges alkalmazásával történő fejlesztése útján lehet majd meggyorsítani.

A párt irányvonala, amelynek lényege a mezőgazdaság kollektivizálása és új társadalmi és technikai alapon történő átalakítása a kulák ellen folytatott erélyes harc során, ez az irányvonal a falu legszélesebb szegény- és középparaszt tömegeiben egyre nagyobb megértésre és támogatásra talál. Ezzel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy a különféle típusú kollektív gazdaságok száma az utóbbi két évben lényegesen megnövekedett (6 000-ről 18 000-re), s egyszersmind ezek a gazdaságok megerősödtek, a kolhozok nagy csoportjait felölelő egyesülések jöttek létre, a tömeges kollektivizálásra irányuló munka új formái alakultak ki (traktorállomások, egész falvak áttérése a föld közös megművelésére), s emellett a kollektivizálás az utóbbi időben már a falu középparaszti rétegeit is kezdi magával ragadni.

Abból kiindulva, hogy Ukrajna számára is a gabonatermelés

fejlesztése a leglényegesebb, legfontosabb feladat, az ÖK(b)P KB plénuma a következőket tartja szükségesnek:

1. Mivel a kalászosok vetésterületét lehetetlen valamennyire is jelentősen növelni, az UK(b)P Központi Bizottságának fő figyelmét arra kell összpontosítania, hogy a meglevő területeken emelje a kalászosok terméshozamát, mind az egyéni gazdaságokban, mindpedig a kolhozokban és a szovhozokban. Az elmúlt gazdasági év tapasztalatai azt mutatták, hogy a terméshozam 35%-os emelésének feladatát jelentősen túl lehet és túl is kell szárnyalni. A teljes ülés utasítja az UK(b)P Központi Bizottságát, hogy fokozottabb munkát fejtsen ki az SzKVB által a terméshozam emelésével kapcsolatban kiadott törvényerejű rendelet életbeléptetése érdekében, s Ukrajna egyes körzeteinek sajátosságait szem előtt tartva dolgozzon ki konkrét rendszabályokat e törvény végrehajtására.

2. A figyelem középpontjába Ukrajna legfontosabb, döntő gabonatermő vidéke — a sztyeppeövezet, s különösen az aszályos déli körzetek gazdaságának fejlesztésével kapcsolatos feladatot kell állítani. Az országos szerveknek a maguk terveiben ugyancsak külön problémaként kell kezelniük az ukrán sztyeppe kérdését. E célból a következőkre van szükség:

a) a sztyeppekörzetekben a következő 2—3 év folyamán állami és szövetkezeti gép- és traktorállomásokat kell szervezni annak szem előtt tartásával, hogy 2—3 év múlva traktoroknak kell megművelniök a sztyeppe egész vetésterületének legalább a felét, s ugyanakkor a kollektivizálásnak a sztyeppekörzetek egész dolgozó falusi lakosságát fel kell ölelnie;

b) meg kell bízni a Munka és Honvédelem Tanácsát és az Ukrán SzSzK Népbiztosainak Tanácsát, hogy további eszközöket és hiteleket irányozzanak elő a sztyeppeövezetet sújtó aszály elleni harcra. Ezeket a külön eszközöket főleg egész körzetek és kerületek kollektivizálásának előbbre vitelére kell felhasználni;

c) továbbá, Ukrajna mezőgazdasági kísérleti intézetei elé elsőrendű feladatként kell kitűzni azt, hogy a sztyeppekörzetek számára fagyálló őszibúzafajtákat, különösen pedig aszályálló tavasziakat (búzát, árpát) kísérletezzenek ki.

3. Az ukrajnai vezető szerveknek a következő két év alatt húszmilliós állami és szövetkezeti fajtiszta vetőmagalapot kell létesíteniük. A pártnak, a szovjeteknek és a szövetkezeteknek fokozott figyelmet kell fordítaniuk a vetőmagtermesztő szövetkezetek fejlesztésére.

4. Meg kell bízni a Munka és Honvédelem Tanácsát, hogy négy hónapon belül vizsgálja meg és hagyja jóvá a Dnyeprosztroj kö-

rül létesítendő öntözési rendszer tervét, azzal, hogy az öntözési rendszer első szakaszának építése a Dnyeprosztroj üzembehelyezésének idejére befejeződjék.

5. A sztyeppe problémája után napirendre kell tűzni a Dnyeper jobbpartján elterülő, erősen túlnépesedett és földben szűkölködő vidék, s elsősorban a határövezet kérdését. A Dnyeper jobbpartján a mezőgazdaság fő feladatát a belterjes művelést igénylő, munkaigényes ipari növények (elsősorban a cukorrépa) termesztésének és a haszonállattenyésztésnek fokozott fejlesztésében kell megjelölni. A Cukortröszt szovhozainak és gyárainak nagy munkát kell végezniük a környező parasztlakosság körében a cukorrépa vetésterületének növelése, a terméshozam emelése és nagyüzemi cukorrépatermesztő kollektív gazdaságok létrehozása érdekében. Ebből a célból a Cukortröszt szovhozai körül számos gép- és traktorállomást kell szervezni, továbbá biztosítani kell, hogy ezek a területek minél több műtrágyát kapjanak, többet mint más körzetek.

6. Bár Ukrajnában az állattenyésztés túlszárnyalta a háború előtti színvonalat, a KB szükségesnek tartja megállapítani, hogy ennek az igen fontos mezőgazdasági ágnak a helyzete nem olyan, amilyennek lennie kellene. Az ukrajnai ipari központok hús-, zsír-, tejtermékszükségletének kolosszális méretű megnövekedése és az ukrajnai állattenyésztés óriási, még kihasználatlan lehetőségei megkövetelik az UK(b)P Központi Bizottságától, hogy rendkívül komolyan kezelje ennek a gazdasági ágnak a fejlesztését. Többek között gondoskodni kell arról, hogy Ukrajna szovhozai és nagy kolhozai haladéktalanul megkezdjék gazdaságuk keretében az állattenyésztés megszervezését, továbbá gondoskodni kell olyan intézkedésekről, amelyek az egyéni szegény- és középparasztgazdaságokat ugyancsak az állattenyésztés fejlesztésére ösztönzik (adókedvezmények, szálastakarmánynövény-maggal való ellátás stb.).

7. A kivitel növelése és az ipari nyersanyagok (dohány, napraforgó, kender, olaj, szalonna, tojás, baromfi) termelésének fokozása céljából biztosítani kell Ukrajna számára megfelelő számú, mezőgazdasági nyersanyagot feldolgozó üzem építését, különösen szem előtt tartva a határövezet sajátos szükségleteit.

8. A különböző rendeltetésű mezőgazdasági szövetkezetek munkáját kivétel nélkül annak a fő feladatnak szolgálatába kell állítani, hogy az egyéni szegény- és középparaszt gazdaságokat a kollektív gazdasági formák útjára vezessék. E célból jóval szélesebb keretek között kell alkalmazni és jobban fel kell használni a szerződéses termeltetést, amelyet össze kell kapcsolni a

gép-, műtrágya- és áruellátással. A mezőgazdasági szövetkezetek igen fontos feladatának kell tekinteni azt, hogy mozgósítsák a parasztlakosság anyagi eszközeit, többek között mezőgazdasági termékeket feldolgozó üzemek építésére. A szövetkezetek szervezőmunkáját ugyancsak fokozni kell, s el kell érni, hogy a szövetkezetek különböző formái a legközelebbi 2—3 évben az egyéni szegény- és középparaszt gazdaságok mintegy 90%-át felöleljék.

9. Az elmúlt év tapasztalata bebizonyította, hogy a mezőgazdaság fejlesztésének gyors üteme, a gabonaprobléma megoldása csak akkor érhető el, ha gyorsított ütemben fejlesztjük a nagyüzemi társadalmi gazdaságot — a legkorszerűbb technikán alapuló kolhozokat és szovhozokat.

Ukrajnának, feltételeit (a mezőgazdaság, többek között a mezőgazdasági árutermelés viszonylag magas színvonalát, a mezőgazdasági munkások és földmunkások nagy számát) tekintve, a sztyeppekörzetekben és a Dnyeper jobbpartján fekvő területeken egyaránt minden adottsága megvan ahhoz, hogy gyorsabb ütemben haladjon előre az egyéni parasztgazdaságok kollektivizálásának útján, mint más köztársaságok. Ukrajnának a legrövidebb időn belül példát kell mutatnia arra, hogyan kell megszervezni a nagyüzemi társadalmi gazdaságot nemcsak egyes körzetek területén, hanem egész kerületekre kiterjedő vidékeken is, s a továbbiakban, a legközelebbi évek során, a teljes kollektivizálást ki kell terjesztenie Ukrajna egész sztyeppevidékére. Ebben a tekintetben igen fontos szervező szerepet kell betölteniük az Ukrajnában különösen széles körben elterjedt gép- és traktorállomásoknak.

A kollektivizálás terén az ukrajnai KB-nak a következő legfontosabb rendszabályok végrehajtására kell összpontosítania figyelmét:

a) Ki kell dolgozni a párt- és szovjetszervek munkájának konkrét tervét azokon a vidékeken, ahol az alulról kiinduló kollektivizálási mozgalom már-már egész körzeteket és kerületeket fog át. Ezzel kapcsolatban meg kell szervezni a komoly tömegmunkát a gép- és traktorállomások körzeteiben, s ezeket a körzeteket meg kell erősíteni alaposan felkészült funkcionáriusokkal.

b) Törekedni kell a kolhozok további erősítésére, a fő munkaeszközöknek és az igásjószágnak a föld közös megmunkálására társult csoportokba és az artelekbe való bevonására, bizonyos munkafegyelem és munkaszervezés bevezetésére, továbbá a szegényparasztság érdekei és a munkatermelékenység emelése szempontjából leghelyesebb munkajavadalmazási rendszer megvalósítására.

c) Be kell vezetni a kolhozok hitelellátásának szigorúbb rendjét, harcolni kell a túlságos eladósodás ellen, s mindenképpen ösztönözni kell arra, hogy a kolhozok saját oszthatatlan tőkéket képezzenek és halmozzanak fel, folytassák a közös tulajdonban levő termelési eszközök gyarapítását, jobban szervezzék meg a munkát, és emeljék termelékenységét. Szigorúan ellenőrizni kell a hitelek rendeltetésüknek megfelelő felhasználását.

d) Meg kell tisztítani a kolhozokat, a gép- és traktorállomások körzeteiben is, a befurakodott kulákelemektől, s erélyesen és kíméletlenül kell küzdeni az álkolhozok ellen; ugyanakkor az olyan kolhozokban, amelyek a kulákok befolyása vagy vezetése alatt állnak, az egész szegény- és középparaszti aktívát meg kell szervezni a kulákok elleni harcra.

e) Egy éven belül a földrendezést a meglevő kolhozokban mindenütt be kell fejezni, az újonnan alakuló kolhozokban pedig meg kell szervezni, mivel a földek rendezetlensége, a tagosítás hiánya sok esetben a kolhozok felbomlására vezet.

f) Biztosítani kell a kolhozmozgalom és az egyes kolhozok komoly gyakorlati vezetését, továbbá, a politikai felvilágosító munkát a kolhozokban, mégpedig nemcsak a körzeti pártbizottságok részéről, hanem egyszersmind, s ez a fődolog, a falusi alapsejtek és a kerületi pártbizottságok részéről is.

10. Mivel Ukrajnában az igen elterjedt tanyarendszer és ehhez hasonló más földhasználat számos vidéken komoly akadálya a kollektív gazdasági formák kifejlődésének, jóvá kell hagyni az UK(b)P Központi Bizottságának irányvonalát, amely e földhasználati formák felszámolását, s ezen az úton a kollektív gazdálkodásra való gyorsabb átmenet feltételeinek megteremtését és a falu kulturális intézményeinek (iskola, községi olvasóház, mozi stb.) fejlesztését tartja szem előtt.

11. Az a körülmény, hogy Ukrajnában jelentéktelen nagyságú az a földterület, amely új szovhozok létesítésére felhasználható, még parancsolóbban írja elő, hogy az UK(b)P Központi Bizottsága törődjön a meglevő szovhozok fejlesztésével és munkájuk megjavításával. Az ukrajnai szovhozok elé fő feladatként azt kell kitűzni, hogy a parasztgazdasághoz viszonyítva minimum 2—3-szorosára emeljék a terméshozamot, jelentősen csökkentsék a gabona önköltségét, a lehető legnagyobb mértékben fejlesszék az állattenyésztést, továbbá hogy fokozottabb munkát fejtsenek ki a környék lakosságának segítése terén, és hozzák létre a szovhozok körül a kollektív gazdaságok hálózatát.

12. Vezető kolhoz- és szovhozkáderek képzése érdekében az UK(b)P Központi Bizottságának ebben az évben ki kell bővíte-

nie a meglevő tanfolyamokat, s ezekre a tanfolyamokra a legaktívabb ipari munkásokat, továbbá a legjobb kolhozdolgozókat és mezőgazdasági munkásokat kell bevonnia. Egyszersmind fokozottabb mértékben kell kiemelni és képezni a mezőgazdasági proletariátus soraiból szervezőket és funkcionáriusokat a kolhozok és szovhozok számára, traktorosztag-vezetőket, gépkölcsönzőállomás-vezetőket és traktorosokat.

Az agrotechnikai személyzet képzését illetően az UK(b)P KB-nak úgy kell átszerveznie az ukrajnai mezőgazdasági főiskolák és technikumok munkáját, hogy olyan szakembereket képezzenek, akik alkalmasak a nagyüzemi társadalmi mezőgazdasági termelés szervezésére.

13. Az UK(b)P KB mindezeket a feladatokat csak azzal a feltétellel oldhatja meg, ha valamennyi szerve helyesen veszi figyelembe az ukrán falvakban kialakult rendkívül bonyolult helyzetet, az osztályharc jelentős kiéleződését és a kulákság különösen nagy aktivitását. A kulák a kollektivizálás, a gabonabegyűjtés stb. terén hozott rendszabályaink legádázabb ellensége, s e rendszabályok valóraváltása csakis a kulák ellenére, a vele vívott harcban lehetséges.

Éppen ezért Ukrajna pártszervezetének még erőteljesebben kell munkálkodnia a falusi proletár tömegek (a mezőgazdasági munkások és földmunkások) megszervezésén és kulturális színvonalának emelésén, az egész szegényparasztság tömörítésén, aktivitásának növelésén, s a középparaszttal való szövetségének tényleges megerősítésén — a kulák elleni döntő támadás céljából. A szovjeteknek, a szövetkezeteknek és a kollektív gazdaságoknak e támadás fő támaszpontjaivá kell lenniük.

14. A szegényparasztság fő szervezetei Ukrajnában a kisparaszt bizottságok. Ezek a bizottságok, bár a falvakban a mezőgazdaság fellendítésében és a párt által lebonyolított valamennyi kampányban óriási szerepük van, eddig még korántsem dolgoztak teljes erejükből, s befolyásuk nem terjedt ki az egész szegényparasztságra. Ukrajnában a kisparaszt bizottságok a szegényparasztságnak átlag csak mintegy a felét fogják át szervezetileg. Előfordul, hogy a kisparaszt bizottságok falusi vezető szervei jómódú és kulák elemekkel vannak megfertőzve.

Az ÖK(b)P KB plénuma azt a feladatot tűzi az UK(b)P KB elé, hogy lendítse fel és élénkítse meg a kisparaszt bizottságok munkáját, tegye ezeket a bizottságokat a szegényparasztság igazi harcos tömegszervezeteivé, amelyek az egész falusi szegénységet egyesítik soraikban. A kisparaszt bizottságok vezető szerveibe elvileg csak szegényparasztokat szabad beválasztani, akik való-

ban képesek arra, hogy megvédjék a szegényparasztság érdekeit a szovjetekben, a szövetkezetekben és a föld megmunkálására társult csoportokban, s hogy előre vigyék a kollektivizálás ügyét. Rendszeresen ellenőrizni kell a kisparaszt bizottságok összetételét, ebben az ellenőrzésben biztosítani kell az egész szegényparasztság részvételét, az olyan szegenyparasztokét is, akik nem tagjai a bizottságnak, és el kell távolítani a kisparaszt bizottságokból mindenkit, aki dezorganizálja munkájukat és aláássa tekintélyüket a szegényparaszt tömegek szemében.

15. Az UK(b)P tagsaga ugyan túlnyomórészt proletárokból áll, de az ukrajnai falusi partszervezetek kétségtelenül gyengék (a 25 milliós falusi lakosságra 3 000 sejt jut, 25 000, kozvetlenül a mezőgazdaságban dolgozó párttaggal). Igen gyengék a szovhozok és a kolhozok pártszervezetei is (1 250 szovnozra 222 sejt jut 2 634 párttaggal, 4 037 artelre és kommunára pedig 174 sejt, 1 800 párttaggal). Nem kielégítő továbbá a mezőgazdasági munkások és a földmunkások aránya sem (10,1%).

Bár az ukrajnai falusi pártszervezetek az utóbbi időben hatalmas pozitív munkát végeztek (például a gabonabegyűjtés és a kollektivizálás terén), számos komoly tény arra mutat, hogy a helyi falusi párt- és komszomolsejtek idegen, osztályérzéküket elvesztett és a kuláksággal cimboráló elemekkel vannak megfertőzve, igen sok esetben észlelhetők a jobboldali elhajlás megnyilvánulásai, különösen a falusi pártszervezetekben, s minderre az ukrajnai vezető pártszerveknek igen komolyan fel kell figyelniük.

Az UK(b)P Központi Bizottságának meg kell erősítenie a falusi pártszervezetek kádereit, egy esztendő leforgása alatt legalább 500 szervezőt és propagandistát kell komolyan kiképeznie és falura küldenie az ipari üzemekben működő proletár összetételű pártszervezetekből. Ugyanakkor fokozni kell a tagtoborzást a földmunkások, a mezőgazdasági munkások (különösen a szovhozokban dolgozó mezőgazdasági munkások), a szegényparasztok, továbbá a legaktívabb, a szocialista építés ügye iránt legodaadóbb kolhoztagok között.

Az UK(b)P a politikai színvonal emelésére és a falusi pártszervezetek sorainak eszmei összekovácsolására irányuló munkája során követelje meg minden egyes kommunistától, akinek gazdasága van, hogy legyen valóban kezdeményezője a kolhozok szervezésének, s mindenképpen mozdítsa elő az egyéni parasztgazdaság szocialista útra térését.

Az UK(b)P az ukrán mezőgazdaság szocialista átalakításával kapcsolatban kitűzött feladatok teljesítése érdekében mozgósítsa a párt és az egész proletariátus minden erejét.

BUHARIN CSOPORTJÁRÓL

(Jóváhagyta az ÖK(b)P KB plénuma, 1929 november 17-én)

Az ÖK(b)P KB plénuma, miután meghallgatta Buharin, Rikov és Tomszkij 1929 november 12-i nyilatkozatát, a következő tényeket állapítja meg:

1) A nyilatkozat szerzői ugyanakkor, amikor azzal vádolják a KB és a KEB áprilisi plénumát, hogy állítólag „egyenlőtlen helyzetbe" juttatta őket, egyszersmind igyekeznek „jogot" szerezni a párttól arra, hogy a párttal „szabadon" tárgyaló egyenjogú félként szembehelyezkedjenek a Politikai Irodával, vagyis igyekeznek legalizálni a jobboldali elhajlóknak, akiknek ők a vezérei, a frakciós csoportosulását.

2) Buharin, Rikov és Tomszkij, akik most — valamennyi jövendölésük szégyenletes kudarca után — kénytelenek elismerni a párt vitathatatlan sikereit, s akik nyilatkozatukban képmutatóan kijelentették, hogy „megszüntek a nézeteltérések", ugyanakkor nem hajlandók elismerni, hogy 1929 január 30-i és február 9-i platformjukban kifejtett nézeteik, amelyeket a KB és a KEB áprilisi plénuma „mint a párt fő irányvonalával összeegyeztethetetleneket" elítélt — hibásak.

3) A jobboldali elhajlók vezérei (Buharin, Rikov, Tomszkij) ugyanakkor, amikor demagóg módon azzal vádolják a pártot, hogy a munkabérek és a mezőgazdaság terén nem teljesítette a tervet, és azt állítják, hogy a „kivételes intézkedések" a kulák oldalára taszították a középparasztságot, egyszersmind újabb támadást készítenek elő a párt és Központi Bizottsága ellen.

4) Buharin, Rikov és Tomszkij nyilatkozata még jobban alátámasztotta a KIVB X. plénumának határozatát, amely Buharin nézeteit mint opportunista nézeteket elítélte, őt magát pedig eltávolította a KIVB Elnökségéből.

A KB plénuma e tényekből kiindulva kénytelen Buharin, Rikov és Tomszkij 1929 november 12-i újabb nyilatkozatát frakciós nyilatkozatnak, politikailag csődbejutottak frakciós manőverének minősíteni, amely hasonló a trockisták „visszavonulási" manővereihez, akik állítólagos békülékeny nyilatkozataikat ismételten a párt elleni újabb támadások előkészítésének módszereként használták fel.

A KB plénuma ennek folytán elutasítja Buharin, Rikov és Tomszkij nyilatkozatát, mint a párttal szemben ellenséges dokumentumot, s a KIVB X. plénumának Buharinról hozott határozatából kiindulva, határozatilag kimondja:

1) Buharint, mint a jobboldali elhajlók előharcosát és vezetőjét kizárja a Politikai Irodából;

2) figyelmezteti Rikovot és Tomszkijt, valamint Ugarovot, akik nem határolták el magukat a jobboldali elhajlóktól és az irányukban való békülékenységtől, hogy abban az esetben, ha a legkisebb kísérletet teszik a KIVB és az ÖK(b)P KB vonala és határozatai elleni harc folytatására, a párt késlekedés nélkül alkalmazni fogja velük szemben a megfelelő szervezeti rendszabályokat.

A teljes ülés határozatai a „Pravda" 1929 november 18, 19, 21 és 29-i 268, 269, 271. és 279. számainak szövege alapján. A Buharin csoportjáról szóló határozat a Marx—Engels—Lenin—Sztálin Intézet archívumának anyaga alapján

AZ ÖK(b)P KB HATÁROZATA

1930 január 5

A KOLLEKTIVIZÁLÁS ÜTEMÉRŐL ÉS A KOLHOZÉPÍTÉS ÁLLAMI TÁMOGATÁSÁVAL KAPCSOLATOS INTÉZKEDÉSEKRŐL

1929 végén, a kolhozok és szovhozok gyarapodásával kapcsolatban, a szovjet hatalom a kulákság korlátozásának politikájáról éles fordulattal áttért a kulákság mint osztály felszámolásának, mégpedig a teljes kollektivizálás alapján történő felszámolásának politikájára.

Az ÖK(b)P Központi Bizottságának „A kollektivizálás üteméről és a kolhozépítés állami támogatásával kapcsolatos intézkedésekről" szóló 1930 január 5-i történelmi jelentőségű határozata lefektette a párt új, a kolhozrend győzelmét és a kulákság mint osztály felszámolását szem előtt tartó falusi politikáját.

Az ÖK(b)P KB különböző kollektivizálási ütemeket állapított meg a különböző területekre, amelyeket három csoportra osztott, és hangsúlyozta, hogy az adott fejlődési szakaszban a kolhozmozgalom fő formája a mezőgazdasági artel, a kolhozépítés alapelve pedig az önkéntesség. A KB e határozata megmagyarázta, hogyan kell végrehajtani a párt új falusi politikáját. A határozatnak, amelyet a XVI. pártkongresszus határozatilag jóváhagyott, rendkívül nagy jelentősége volt a mezőgazdaság kollektivizálása szempontjából.

A KOLLEKTIVIZÁLÁS ÜTEMÉRŐL ÉS A KOLHOZÉPÍTÉS ÁLLAMI TÁMOGATÁSÁVAL KAPCSOLATOS INTÉZKEDÉSEKRŐL

(Az ÖK(b)P KB 1930 január 5-i határozata)

1. A legutóbbi hónapokban a kollektivizálási mozgalom újabb lépést tett előre, s nemcsak az egyéni gazdaságok egyes csoport-

jaira terjedt ki, hanem egész kerületekre, körzetekre, sőt egész területekre és határterületekre is. A mozgalom alapja a szegény- és középparaszti gazdaságok termelési eszközeinek kollektivizálása.

A kollektivizálási mozgalom fejlesztésének a tervek által előírt ütemét az egész vonalon túlszárnyaltuk. A társas munka elvei alapján megművelt vetésterület már 1930 tavaszán jóval meg fogja haladni a 30 millió hektárt, vagyis a kollektivizálás ötéves tervét, amely szerint a kollektív gazdaságoknak az ötéves terv végére 22—24 millió hektárt kellene felölelniük, már az idén jelentős mértékben túlteljesítjük.

Ilymódon megvan az anyagi alapunk arra, hogy a kulákok nagyüzemi termelését a kolhozok *nagyüzemi* termelésével *váltsuk fel,* és hatalmas léptekkel törjünk előre a szocialista mezőgazdaság megteremtése terén, nem is szólva a szovhozokról, amelyek növekedése jelentős mértékben túlszárnyal minden tervelőirányzatot.

Ez a körülmény, amelynek döntő jelentősége van a Szovjetunió egész népgazdasága szempontjából, teljes mértékben megteremtette az alapot ahhoz, hogy a párt gyakorlati munkájában a kulákság kizsákmányoló törekvéseit korlátozó politikáról áttérjen a kulákság mint osztály felszámolásának politikájára.

2. Mindennek alapján kétségtelenül megállapítható, hogy az ötéves terv keretei között az ötéves terv előirányzata, vagyis a vetésterület 20%-ának kollektivizálása helyett, a parasztgazdaságok hatalmas többségének kollektivizálását hajthatjuk végre, s emellett az olyan rendkívül fontos gabonatermő vidékek kollektivizálását, mint az Alsó-Volgavidék, a Közép-Volgavidék és Észak-Kaukázus, 1930 őszére, vagy legrosszabb esetben 1931 tavaszára alapjában befejezhetjük; ami a többi gabonatermő vidék kollektivizálását illeti, ezt alapjában 1931 őszére, vagy legrosszabb esetben 1932 tavaszára fejezhetjük be.

3. A kollektivizálás egyre gyorsuló ütemének megfelelően tovább kell fokozni a traktorokat, kombájnokat, traktorvontatású mezőgazdasági felszerelést stb. előállító gyárak építését, mégpedig olymódon, hogy semmiesetre se tolódjon ki az a határidő, amelyet az új üzemek felépítésének befejezésére az LNT megszabott. Ugyanakkor a KB utasítja az LNT-t, hogy legkésőbb ez év március 15-ig tegyen jelentést azokról a rendszabályokról, amelyek már a következő évben biztosítják a régi üzemekben egyrészt a mezőgazdasági nagygépek gyártásának további növekedését, másrészt pedig az egyszerű munkaeszközök helyett a

traktor- és lóvontatású nagygépek gyártásának különösen jelentős növekedését.

4. Mivel a lóvontatású felszerelés gépvontatású felszereléssel való teljes felváltásának feladata nem oldható meg rövid időn belül, hanem több évet igényel, az OK(b)P KB megköveteli, hogy erélyesen szálljanak szembe azzal az irányzattal, mely a kolhozmozgalom adott fejlődési szakaszában lebecsüli a lófogat szerepét, s ezzel arra vezet, hogy a lóállományt elkótyavetyéljék, egy szálig eladják. Az ÖK(b)P KB hangsúlyozza, hogy a jelenlegi viszonyok között a kolhozokban átmeneti rendszabályként rendkívül fontos, hogy *lófogat- és gépbázisokat,* valamint *vegyes típusú traktor- és lófogatbázisokat* létesítsenek, amelyek a traktorvontatást összekapcsolják a lóvontatással.

5. A kollektivizálási mozgalom gyorsuló ütemével kapcsolatban a KB utasítja a Szovjetunió Földművelésügyi Népbiztosságát a földrendezési erők és eszközök átcsoportosítására, hogy ezáltal a teljes kollektivizálás körzeteiben hiánytalanul el lehessen végezni a szükséges földrendezési munkákat; ugyanakkor az egyéni földrendezést el kell halasztani egyes nemzetiségi területek és a fogyasztó övezet egyes olyan területei kivételével, ahol a kollektivizálási mozgalom még nem bontakozott ki nagy arányokban.

6. Az elmondottaknak megfelelően a KB feltétlenül szükségesnek tartja a kolhozszektor 1929/1930-ra előirányzott hitelkeretének 270 millió rubelről 500 millió rubelre való növelését, más szektorok hitelkeretének megfelelő csökkentésével.

7. A viszonyoknak a teljes kollektivizálás körzeteiben való megváltozásával kapcsolatban az Összszövetségi Traktorközpont által egyesített gép- és traktorállomások szervezzék át munkájukat a következő alapon:

a) túlnyomórészt, esetleg kizárólag a kollektív gazdaságokkal kössenek szerződéseket;

b) a parasztok kötelesek 3 év leforgása alatt letörleszteni az állomások költségét.

Ugyanakkor az olyan kerületekben, amelyekben jelentős számban vannak szovhozok (például a Közép-Volgavidéken és Észak-Kaukázus egyes kerületeiben), tapasztalatilag kell kipróbálni a kombinált gazdaság olyan típusát, amelynek fő bázisa a szerződéses alapon, fizetés ellenében dolgozó, s a szerződő kolhozoknak elsősorban a traktorszántás és a gépi termésbetakarítás terén segítséget nyujtó szovhoz.

8. A KB a káderek különösen nagy jelentőségére való tekintettel utasítja a Szovjetunió Földművelésügyi Népbiztosságát,

a Kolhozközpontot és a területi pártbizottságokat, hogy gyorsítsák meg a kolhozkáderek nevelésével és a kolhozok kaderellátásával kapcsolatos munkájukat, s ennek érdekében szervezzék meg a rövid tanfolyamok széleskörű hálózatát. A rövid tanfolyamokra elsősorban a kolhozmozgalom gyakorlati szervezőiként kitünt parasztokat és a munkásbrigádoknak a kolhozmozgalom szervezésében kitünt tagjait kell bevonni.

9. Mivel a teljes kollektivizálás tapasztalata a kolhozfejlesztés jelenlegi szakaszában a föld közös megművelésére társult csoportok helyett, amelyekben a közös munka mellett fennmaradt a termelési eszközök magántulajdona, a kolhozok legelterjedtebb formájaként a mezőgazdasági artelt helyezi előtérbe, amelyben kollektív tulajdonban vannak a *fő* termelési eszközök (az élő és holt felszerelés, a gazdasági épületek, a haszonállatok), az ÖK(b)P KB megbízza a Szovjetunió Földművelésügyi Népbiztosságát, hogy a kolhozszervezetek széleskörű bevonásával a legrövidebb időn belül dolgozza ki a mezőgazdasági kolhozartelnek, mint a kommunára való áttérés kolhozformájának Mintaalapszabályzatát, s ennél vegye figyelembe azt, hogy kulákok felvétele a kolhozokba megengedhetetlen.

10. A pártszervezeteknek élen kell járniok és irányt kell mutatniok a spontán, alulról fejlődő kolhozmozgalomnak, hogy ezáltal biztosítsák a kolhozok *valóban kollektív termelésének* megszervezését, s hogy ezen az alapon ne csak a vetésterület növelésének és a terméshozam emelésének tervét teljesítsék maradéktalanul, hanem egyszersmind a mostani vetési kampányt a KB novemberi plénumán hozott határozatnak megfelelően a kolhozmozgalom újabb fellendülésének kiindulási pontjává változtassák.

11. Az ÖK(b)P KB hangsúlyozza az erélyes harc szükségességét minden arra irányuló kísérlet ellen, hogy traktorok és nagygépek hiánya miatt hátráltassák a kollektivizálási mozgalom fejlődését. Ugyanakkor a KB óva inti a pártszervezeteket, hogy tartózkodjanak a kolhozmozgalomnak bárminő felülről történő „elrendelésétől", ami azzal a veszéllyel járhat, hogy a kolhozok szervezése terén az igazi szocialista verseny helyét a kollektivizálással való játék váltja fel.

„Pravda" 6. sz. 1930 január 6

AZ ÖK(b)P KB HATÁROZATA

1930 március 14

A KOLHOZMOZGALOMBAN KÖVETETT PÁRTVONAL ELTORZÍTÁSAI ELLEN IRÁNYULÓ HARCRÓL

A teljes kollektivizálásnak és a kulákság mint osztály felszámolásának politikája alapján hatalmas kolhozmozgalom bontakozott ki. De a kollektivizálás óriási sikerei mellett 1930 februárjának második felében a kolhozépítés terén követett pártpolitika bizonyos eltorzításai kezdtek mutatkozni: helytelen magatartás a középparaszt irányában, a kolhozépítés során az önkéntesség lenini elvének megsértése, annak a lenini elvnek megsértése, amely szerint figyelembe kell venni a Szovjetunió különböző vidékeinek különböző feltételeit, kommunák létesítése az artelforma átugrásával. Ezeket a túlkapásokat a kulákok és szekértolóik provokációs célokra használták fel.

A párt Központi Bizottsága azonnal megtette a szükséges intézkedéseket.

1930 március 2-án a KB határozata alapján közzétették Sztálin „Akiknek a siker fejükbe szállt" című cikkét (*Sztálin* Művei. 12. köt. 206—215. old.).

Az ÖK(b)P KB a túlkapások és hibák teljes helyrehozása céljából szükségesnek tartotta, hogy újból kipellengérezze ezeket a hibákat, s 1930 március 15-én közzétette „A kolhozmozgalomban követett pártvonal eltorzításai ellen irányuló harcról" c. határozatot.

Ezekkel az intézkedésekkel a párt elérte a kolhozmozgalomban követett pártvonal eltorzításainak felszámolását. Ezen az alapon megszilárdultak a kollektivizálás sikerei, és létrejöttek a kolhozmozgalom újabb hatalmas növekedésének feltételei.

A KOLHOZMOZGALOMBAN KÖVETETT PÁRTVONAL ELTORZÍTÁSAI ELLEN IRÁNYULÓ HARCRÓL

(Valamennyi nemzetiségi köztársasági KB-nak, valamennyi határterületi, területi, körzeti és kerületi pártbizottságnak)

A kolhozmozgalom menetéről a párt Központi Bizottságához érkezett hírek azt mutatják, hogy a kollektivizálás tényleges és komoly sikerei mellett olyan tények is észlelhetők, hogy a pártvonalat a Szovjetunió különböző vidékein eltorzítják.

Mindenekelőtt megsértik a kolhozépítés *önkéntességének* elvét. Számos helyen az önkéntesség elvét mellőzve, *kényszert* alkalmaznak, a parasztokat azzal fenyegetik, hogy ha nem lépnek be a kolhozba, úgy fogják őket kezelni, mint kulákokat, megfosztják őket választójoguktól és így tovább. Ez oda vezet, hogy a „kulákként kezeltek" közé néha a középparasztok, sőt szegényparasztok egy része is bekerül, s egyes helyeken a „kulákként kezeltek" aránya a 15%-ot, a választójogtól megfosztottak aránya pedig a 15—20%-ot is eléri. Előfordul, hogy egyes helyi funkcionáriusok, a magukat álcázó ellenforradalmi elemek provokációinak áldozatul esve, rendkívül durván, minősíthetetlenül és bűnös módon bánnak a lakossággal (fosztogatás, vagyonok felosztása, közép-, sőt szegényparasztok letartóztatása stb.). Több kerületben, *ahelyett* hogy a kollektivizálás előkészítésével foglalkoznának, és türelmesen megmagyaráznák mind a szegény-, mind a középparasztoknak a párt kollektivizálási politikájának alapelveit, bürokratikusan, íróasztal mellől, felülről, túlzott tervszámokat írnak elő, erőltetetten magasra emelik a kollektivizálás százalékát (egyik-másik kerületben a kollektivizálás pár nap alatt 10%-ról 90%-ra „szökik fel").

Ilyenformán megszegik Leninnek azt az ismert útmutatását, hogy a kolhozok csakis abban az esetben lehetnek életképesek és szilárdak, ha az önkéntesség elve alapján alakulnak. Megszegik pártunk XVI. konferenciájának azt a határozatát, hogy kolhozalakításnál megengedhetetlen kényszerítő eszközök alkalmazása. Megszegik a mezőgazdasági artelnek a Népbiztosok Tanácsa és az ÖKVB által jóváhagyott Mintaalapszabályzatát, amely világosan kimondja, hogy egy-egy falu mezőgazdasági munkásai, szegény- és középparasztjai *„önként* egyesülnek mezőgazdasági artelben".

E torzítások mellett egyes helyeken olyan megengedhetetlen és az ügy szempontjából ártalmas dolgok is észlelhetők, hogy

kényszerítés útján vesznek közös tulajdonba lakóházakat, aprójószágot, baromfit, házi szükségletre tartott tehenet, s ezzel kapcsolatban megkísérlik, hogy a kolhozok artel-formáját, a kolhozmozgalom fő láncszemét meggondolatlanul átugorva, kommunákat alakítsanak. Elfelejtik, hogy nálunk a mezőgazdaság fő problémája nem a „baromfi"-probléma vagy az „uborka"-probléma, hanem a *gabona*-probléma. Elfelejtik, hogy a jelenlegi fejlődési szakaszban a kolhozmozgalom fő formája nem a kommuna, hanem a *mezőgazdasági artel*. Elfelejtik, hogy a párt éppen ezért nem a mezőgazdasági *kommuna*, hanem a mezőgazdasági *artel* Mintaalapszabályzatának elkészítését tartotta szükségesnek. E meggondolatlan torzítások következtében a kolhozmozgalom számos helyen hitelét vesztette, s a parasztok kilépnek a sebtében összetákolt és ezért egyáltalán nem szilárd kommunákból és artelekből.

Ilyenformán megszegik a párt irányvonalát, amely szerint jelenleg a kolhozmozgalom fő láncszeme nem a kommuna, hanem az artel. Megszegik a párt Központi Bizottságának 1930 január 6-i ismert határozatát (lásd a „Pravdá"-t), amely szerint az artel-forma a kolhozmozgalom fő formája, s így nem engedhető meg, hogy az artel-formát könnyelműen átugorva kommunákat alakítsanak.

Végül, a KB szükségesnek tartja annak megállapítását, hogy a pártvonal teljesen megengedhetetlen eltorzításai észlelhetők a vallási előítéletek elleni harc, továbbá a város és a falu közötti áruforgalom terén. Arról van szó, hogy *adminisztratív* úton, a falu túlnyomó többségének beleegyezése nélkül, bezárnak templomokat, ami rendszerint a vallási előítéletek erősödésére vezet, s hogy számos helyen megszüntetik a piacokat és vásárokat, aminek következtében romlik a városok ellátása. Nem lehet kétséges, hogy ez a „baloldali" frázisok leple alatt folytatott tevékenység valójában az ellenforradalmárok malmára hajtja a vizet, és semmi köze pártunk politikájához.

A KB azon a véleményen van, hogy mindezek a torzítások a párt által követett politika *nyílt megsértésének*, a pártunk vezető szervei által hozott határozatok *nyílt megsértésének* a következményei, s csak a párt jobboldali elemeinek erősödését szolgálhatják.

A KB azon a véleményen van, hogy mindezek a torzítások most a kolhozmozgalom további növekedésének *fő akadályát* és osztályellenségeink *közvetlen támogatását* jelentik.

A KB azon a véleményen van, hogy a kolhozmozgalom további

gyors növekedése és a *kulákság* mint osztály *felszámolása lehetetlen* e torzítások *haladéktalan* felszámolása nélkül.

A KB kötelezi a pártszervezeteket:

1. Szüntessék be a kényszerkollektivizálás módszereinek számos helyen tapasztalható alkalmazását, s ugyanakkor munkálkodjanak továbbra is kitartóan azon, hogy a parasztokat az önkéntesség elve alapján *bevonják* a kolhozokba, *erősítsék* a már meglevő kolhozokat.

2. Összpontosítsák a funkcionáriusok figyelmét a kolhozok gazdasági munkájának megjavítására és a mezei munkák megszervezésére, s megfelelő gazdasági és pártpolitikai intézkedésekkel biztosítsák a kollektivizálás terén elért sikerek *megszilárdulását*, a mezőgazdasági artel végleges szervezeti és gazdasági formájának kialakulását.

3. Ne engedjék meg, hogy a mezőgazdasági artelek a körzeti kolhozszövetségek, illetve a körzeti végrehajtó bizottságok jóváhagyása nélkül áttérjenek a mezőgazdasági kommunák alapszabályzata szerinti működésre, szüntessék be továbbá a lakóházak, az aprójószág, a baromfi és a házi szükségletre tartott tehén *kényszerítés útján* történő közös tulajdonba vételét.

4. Ellenőrizzék a kulákként kezeltek és a választójoguktól megfosztottak listáit, s *tegyék jóvá* azonnal a középparasztokkal, volt vörös partizánokkal. falusi tanítók és tanítónők családtagjaival, vörös katonákkal és vörös tengerészekkel (harcosokkal és parancsnokokkal) szemben *ezen a téren elkövetett hibákat.*

5. Ugyanakkor, amikor szigorúan tartják magukat ahhoz az elvhez, hogy kulákokat és egyéb, választójoguktól megfosztott személyeket nem szabad felvenni a kolhozokba, *engedjék meg a kivételt* ez alól a szabály alól az olyan családok tagjaival kapcsolatban, amelyekben a szovjet hatalom iránt odaadó vörös partizánok, vörös katonák és vörös tengerészek (harcosok és parancsnokok), falusi tanítók és tanítónők vannak, azzal a feltétellel, hogy ezek jótállnak családjuk tagjaiért.

6. *Tiltsák meg* a piacok beszüntetését, *állítsák vissza* a vásárokat, és *ne korlátozzák* a parasztokat, köztük a kolhozparasztokat abban, hogy terményeiket a piacon eladhassák.

7. *Vessenek véget* erélyesen annak, hogy templomokat, az önkéntesen kifejezésre juttatott közkívánság fiktív érvére hivatkozva, adminisztratív úton bezárjanak. Templomok bezárását csak abban az esetben *engedjék meg,* ha azt a parasztok túl-

nyomó többsége ténylegesen kívánja, s csakis akkor, ha a területi végrehajtó bizottságok a gyűlések határozatát jóváhagyják. A parasztok és parasztnők vallásos érzésének kigúnyolásáért az ebben bűnösöket a legszigorúbban felelősségre kell vonni.

8. Azokat a funkcionáriusokat, akik nem tudnak, vagy nem akarnak a pártvonal eltorzításai ellen erélyes harcot folytatni, *el kell mozdítani* helyükről és másokkal *kell felváltani.*

Az ÖK(b)P Központi Bizottsága

„Pravda" 73. sz. 1930 március 15

A RÖVIDÍTÉSEK MAGYARÁZATA

ARKOSz — Angol—Szovjet Kereskedelmi Társaság — АРКОС

KB — Központi Bizottság — ЦК — Центральный Комитет

KEB — Központi Ellenőrző Bizottság — ЦКК — Центральная Контрольная Комиссия

KIVB — Kommunista Internacionále Végrehajtó Bizottsága — ИККИ — Исполнительный Комитет Коммунистического Интернационала

KVB — Központi Végrehajtó Bizottság — ЦИК — Центральный Исполнительный Комитет

LNT — Legfelsőbb Népgazdasági Tanács — ВСНХ — Высший Совет Народного Хозяйства

MHT — Munka és Honvédelem Tanácsa — СТО — Совет Труда и Обороны

MPF — Munkás-Paraszt Felügyelet — РКИ — Рабоче-Крестьянская Инспекция

nep — новая экономическая политика — új gazdasági politika

OK(b)P — Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt — РКП(б) — Российская Коммунистическая Партия (большевиков)

OKISz — Oroszországi Kommunista Ifjúsági Szövetség — РКСМ — Российский Коммунистический Союз Молодежи

OKP — Oroszországi Kommunista Párt — РКП — Российская Коммунистическая Партия

OLKISz — Oroszországi Lenini Kommunista Ifjúsági Szövetség — РЛКСМ — Российский Ленинский Коммунистический Союз Молодежи

OSzFSzK — Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság — РСФСР — Российская Советская Федеративная Социалистическая Республика

*ÖK(b)P — Összszövetségi Kommunista (bolsevik) Párt — ВКП(б) Всесоюзная Коммунистическая Партия (большевиков)

---

* VKP(b) Vszeszojuznaja Kommunyisztyicseszkaja Partyija (bolsevikov) — Összszövetségi Kommunista (bolsevik) Párt — a kommunisták párt-

ÖKP — Összszövetségi Kommunista Párt — ВКП — Всесоюзная Коммунистическая партия

ÖKSzT — Összszövetségi Központi Szakszervezeti Tanács — ВЦСПС — Всесоюзный Центральный Совет Профессиональных Союзов

ÖKVB — Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság — ВЦИК — Всероссийский Центральный Исполнительный Комитет

ÖLKISz — Összszövetségi Lenini Kommunista Ifjúsági Szövetség — ВЛКСМ — Всесоюзный Ленинский Коммунистический Союз молодежи

SzKVB — Szovjetunió Központi Végrehajtó Bizottsága — ЦИК СССР — Центральный Исполнительный Комитет СССР

SzSzKSz — Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége — СССР — Союз Советских Социалистических Республик

USzSzK — Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság — УССР — Украинская Советская Социалистическая Республика

UK(b)P — Ukrajna Kommunista (bolsevik) Pártja — КП(б)У — Коммунистическая Партия (большевиков) Украины

---

jának neve a XIV. kongresszustól a XIX. kongresszusig. A XIX. kongresszus a párt nevét „A Szovjetunió Kommunista Pártjá"-ra változtatta. Ebben a kiadványban a párt XIX. kongresszus előtti nevét a régi gyakorlattól eltérően szó szerint „Összszövetségi Kommunista (bolsevik) Párt"-nak (ÖK(b)P) fordítjuk. — *Ford.*

TARTALOM

AZ OK(b)P TIZENHARMADIK KONGRESSZUSA *(Moszkva. 1924 május 23—31)* ..... 7—108

I. A kongresszus határozatai és rendelkezései..... 8

A Központi Bizottság beszámolójáról..... 8
A Központi Ellenőrző Bizottság beszámolójáról.... 13
A Központi Revíziós Bizottság beszámolójáról..... 13
Az OK(b)P-t a Komintern Végrehajtó Bizottságában képviselő küldöttség beszámolójáról..... 13
A pártépítés soronlevő feladatairól..... 14
A kormányzósági pártkonferenciák időpontjáról.... 29
A kormányzósági pártbizottságok titkárainak párttagsági idejéről 29
Az ellenőrző bizottságok munkájáról 29
A belkereskedelemről 36
A szövetkezetekről 39
A falusi munkáról 48
A falusi kulturális munkáról 61
A sajtóról 64
Az agitációs és propagandamunkáról..... 73
Az ifjúság körében végzett munkáról..... 86
K. Marx és F. Engels műveinek kiadásáról 99
A Lenin Intézet munkájáról..... 99
A munkás- és parasztnők közötti munkáról..... 100

II. A kongresszus üdvözletei 103

A Kommunista Internacionálénak 103
A Németországi Kommunista Pártnak 104
A Francia Kommunista Pártnak 105

III. A XIII. pártkonferenciának az OK(b)P XIII. kongresszusa által jóváhagyott határozatai 106
A pártépítésről 106

AZ OK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PLÉNUMA *(Moszkva. 1924 augusztus 16—20)* ..... 109—114

A plénum határozata 110

A munkabérpolitikáról 110

AZ OK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PLÉNUMA *(Moszkva. 1924 október 25—27)* ..... 115—122

A plénum határozata 115

A falusi munka soronlevő feladatairól 115

AZ OK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PLÉNUMA *(Moszkva. 1925 január 17—20)* ..... 123—135

Határozatok és döntések 125

Határozat Trockij fellépéséről, elfogadva az OK(b)P KB plénumán és a KEB teljes ülésén, 1925 január 17-én 125

A párt soronlevő feladatai a munkás- és parasztnők, továbbá a keleti dolgozó nők közötti munka terén.. 134

AZ OK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PLÉNUMA *(Moszkva. 1925 április 23—30)* ..... 136—150

A plénum határozatai 137

A párt gazdasági politikájának soronkövetkező feladatai a falu gazdasági szükségleteivel kapcsolatban 137

A kozákság kérdésével kapcsolatban 147

AZ OK(b)P TIZENNEGYEDIK KONFERENCIÁJA *(Moszkva. 1925 április 27—29)* ..... 151—200

A konferencia határozatai 152

A pártépítésről 152

A szövetkezetekről 170

Az egységes mezőgazdasági adóról 185

A fémiparról 188

A forradalmi törvényességről 189

A Komintern és az OK(b)P feladatai a KIVB kibővített plénumával kapcsolatban 190

Tézisek a Komintern és az OK(b)P feladatairól a KIVB kibővített plénumával kapcsolatban. Elfogadta az OK(b)P XIV. konferenciája 190

AZ OK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PLÉNUMA *(1925 október 3—10)* ..... 201—222

A plénum határozatai 202

A külkereskedelemről 202
A pártnak a szegényparasztság körében folytatott munkájáról 210
A szakszervezetek munkájáról 215
Az OK(b)P minden szervezetéhez, minden tagjához 218

AZ ÖK(b)P TIZENNEGYEDIK KONGRESSZUSA. *(Moszkva. 1925 december 18—31)* ..... 223—302

I. A kongresszus határozatai és rendelkezései 224

A Központi Bizottság beszámolójáról 224
A Központi Ellenőrző Bizottság beszámolójáról.... 235
A KEB és az MPF munkájáról 235
A Központi Revíziós Bizottság beszámolójáról... 244
Az ÖK(b)P-t a Kommunista Internacionále Végrehajtó Bizottságában képviselő küldöttség beszámolójáról 245
Felhívás a leningrádi szervezet valamennyi tagjához 245
A „Leningradszkaja Pravdá"-ról 247
A párt Szervezeti Szabályzatának módosításáról... 247
A szakszervezetek munkájáról..... 248
A komszomol munkájáról..... 268

II. Az Összszövetségi Kommunista (bolsevik) Párt, a Kommunista Internacionále szekciója Szervezeti Szabályzata 283

AZ ÖK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PLÉNUMA *(1926 április 6—9)*..... 303—313

A gazdasági helyzetről és a gazdasági politikáról... 303

AZ ÖK(b)P KB ÉS A KEB EGYÜTTES PLÉNUMA *(1926 július 14—23)* ..... 314—338

A plénum határozatai..... 315

A szovjetek újjáválasztásának eredményeiről 315
Lasevics meg mások ügyéről és a pártegységről.... 328
A lakásépítésről 335

AZ ÖK(b)P KB ÉS A KEB EGYÜTTES PLÉNUMA *(1926 október 23 és 26)* ..... 339—340

A plénum határozata a párton belül a frakciózással és azzal kapcsolatban kialakult helyzetről, hogy a KB több tagja megsértette a pártfegyelmet..... 339

AZ ÖK(b)P TIZENÖTÖDIK KONFERENCIAJA *(Moszkva. 1926 október 26—november 3)*..... 341—397

I. A konferencia határozatai 342

Az ÖK(b)P-t a KIVB-ben képviselő küldöttség beszámolójával kapcsolatban 342
Az ország gazdasági helyzetéről és a párt feladatairól 343
A szakszervezeti munka eredményei és a szakszervezetek soronlevő feladatai..... 362
Az ellenzéki blokk az ÖK(b)P-ben 383
II. Üdvözlet a Németországi Kommunista Pártnak... 396

AZ ÖK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PLÉNUMA *(1927 február 7—12)* ..... 398—415
A plénum határozatai..... 398
Az 1926/27-es ipari beruházásokról 398
A termelői és kiskereskedelmi árak leszállításáról 400
A szovjetválasztásokról 412

AZ ÖK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PLÉNUMA *(1927 április 13—16)*..... 416

AZ ÖK(b)P KB ÉS A KEB EGYÜTTES PLÉNUMA *(1927 július 29—augusztus 9)* ..... 417—457
A plénum határozatai..... 417
A nemzetközi helyzetről 417
Az 1927/28. évi gazdasági irányelvekről 432
A KEB és az MPF munkájáról 442
A pártfegyelem Zinovjev és Trockij által történt megsértéséről 449
A XV. pártkongresszusról 457

AZ ÖK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ÉS KÖZPONTI ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁGÁNAK EGYÜTTES PLÉNUMA *(1927 október 21—23)* ..... 458—499
A plénum határozatai és rendelkezései..... 458
Irányelvek az ötéves népgazdasági terv összeállításához 458
A falusi munkáról 479
A vitáról 498
Zinovjevnek és Trockijnak az ÖK(b)P Központi Bizottságából való kizárásáról..... 499

AZ ÖK(b)P TIZENÖTÖDIK KONGRESSZUSA *(Moszkva. 1927 december 2—19)* ..... 500—568
A kongresszus határozatai és rendelkezései 502
A Központi Bizottság beszámolójáról 502
A Központi Revíziós Bizottság beszámolójáról ... 510

A KEB és a Munkás-Paraszt Felügyelet munkájáról 511
Az ÖK(b)P-t a KIVB-ben képviselő küldöttség beszámolójáról 517
Az ötéves népgazdasági terv összeállításának irányelveiről 521
A falusi munkáról 543
Az ellenzékről 564
Az ellenzék december 19-i nyilatkozatáról 567
Egyes szervezeti kérdésekről 568

AZ ÖK(b)P KB ÉS A KEB EGYÜTTES PLÉNUMA *(1928 április 6—11)* ..... 569—590
A plénum határozatai 569
Az ezidei gabonabegyüjtésről és az 1928/29. évi gabonabegyüjtési kampány megszervezéséről... 569
A Sahti-ügy és a gazdasági építés hiányosságai elleni harc gyakorlati feladatai 579

AZ ÖK(b)P KB PLÉNUMA *(1928 július 4—12)* ..... 591—607
A plénum határozatai 592
A gabonabegyüjtési politika az általános gazdasági helyzettel kapcsolatban 592
Új (gabonatermelő) szovhozok szervezéséről 598
A szakemberképzés megjavításáról 599

AZ ÖK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PLÉNUMA *(1928 november 16—24)* ..... 608—634
A plénum határozatai 608
A népgazdaság 1928/29. évi ellenőrző számairól... 608
A munkások közötti tagtoborzásról és a párt növekedésének szabályozásáról 625

AZ ÖK(b)P KB ÉS A KEB EGYÜTTES PLÉNUMA *(1929 április 16—23)* ..... 635—656
A plénum határozatai 635
A párton belüli ügyekről 635
A KB Politikai Irodája és a KEB Elnöksége együttes ülésén, 1929 február 9-én a párton belüli ügyekről hozott határozat 644

AZ ÖK(b)P TIZENHATODIK KONFERENCIÁJA *(Moszkva. 1929 április 23—29)* ..... 657—716
I. A konferencia határozatai 658
A népgazdaság fejlesztésének ötéves tervéről..... 658

A mezőgazdaság fellendítésének útjairól és a középparasztság adóterhének csökkentéséről..... 665
A bürokrácia elleni harc eredményeiről és legközelebbi feladatairól 682
A párttisztításról, s az ÖK(b)P tagjainak és tagjelöltjeinek felülvizsgálatáról..... 700
A pártonbelüli ügyekről 711
II. A konferencia felhívása..... 712
A Szovjet Szövetség munkásaihoz és dolgozó parasztjaihoz 712

AZ ÖK(b)P KB PLÉNUMA *(1929 november 10—17)*..... 717—767
A plénum határozatai..... 718
A népgazdaság 1929 30-as ellenőrző számairól 718
A népgazdaság kádereiről 731
A kolhozépítés eredményeiről és további feladatairól 743
Az Összszövetségi Földművelésügyi Népbiztosságról 755
Ukrajna mezőgazdaságáról és a falusi munkáról... 758
Buharin csoportjáról 766

AZ ÖK(b)P KB HATÁROZATA *(1930 január 5)*..... 768—771
A kollektivizálás üteméről és a kolhozépítés állami támogatásával kapcsolatos intézkedésekről..... 768

AZ ÖK(b)P KB HATÁROZATA *(1930 március 14)*..... 772—776
A kolhozmozgalomban követett pártvonal eltorzításai ellen irányuló harcról 773

A rövidítések magyarázata ..... 777—778

Szerkesztette: Fedor János. Műszaki vezető: Szécsi Andor.

A könyv megjelent 1954. XI. 29-én. 15 000 példányban.
Tartalmaz 50,9 szerkesztői ívet. Terjedelem 54,0 (A/5) ív.

6167. Franklin-nyomda Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
Felelős: Vértes Ferenc.